inv: 14
P 7

MITROPOLIA MOLDOVEI

„După roadele lor îi veți cunoaște". *Matei VII, 16.*

„Celce va împlini și va învăța și pe alții să le împlinească, acela mare se va chema întru împărăția cerurilor".

Matei V, 19.

ANUL XV IANUARIE 1939 Nr. 1

MITROPOLIA MOLDOVEI

REVISTĂ OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI IAȘILOR

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Sub patronajul I. P. S. MITROPOLIT NICODIM

Comitetul de redacție:

Referent, Ec. C. NONEA
Diacon Dr. I. GHEORGHIȚĂ

Secretar de redacție: Protosinghelul Dr. Vasile Gh. Vasilache.

Administrația la secția culturală a Sf. Mitropolii Iași.

Abonamentul: 150 lei pe an.

SUMARUL:

Mitropolitul Nicodim	**Ionel Teodoreanu**
Sărbătorirea onomasticei I. P. S. Nicodim, Mitropolitul Moldovei	**Pr. Haralambie Vasilache**
Indemnul Mitropolitului Moldovei către clerul eparhiei, pentru înscrierea în Frontul Renașterei Naționale .	* * *
Sfințirea bisericii Sf. Atanasie și Chiril . . .	**Diac. Dr. I. Gheorghiță**
Ziua Sf. Cuvios Nicodim — Patronul I. P. S. Mitropolit Nicodim	**Pr. Hristofor Deliu**
Oameni vrednici	**Pr. M. Manole**
Cântecul îngerilor	**Protos. Vasile Vasilache**
Știri din eparhie	**Pr. Const. Nonea**
1939	**Gh. Constantinescu**
Știri oficiale: *Dreptul de a face apel; Casa Clerului; Librăria Eparhială; Economice; Telegrame de Sf. Sărbători*	
Răspuns unei Petece	**Red.**
Note: *1. Sf. Cruci luminate; 2. P. S. Vicar Valerie; 3. Datinele de Sărbători; 4. Examenul de Capacitate; 5. Arhanghelul; 6. Pangarul Catedralei; 7. „Să luăm aminte"; 8. Ierarhi și trăzile Iașului; 9. La recepția dela Palatul Regal*	**Protos. Vasile Vasilache**
Bibliografie.	
Mulțămiri publice	

Cd. 44 . Inst. de Arte Grafice „ALBINA ROMÂNEASCĂ" —Iași, Tel. 2035

ANUL XV IANUARIE 1939 Nr. 1

MITROPOLIA MOLDOVEI

REVISTĂ OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI IAȘILOR

APARE ODATĂ PE LUNĂ

MITROPOLITUL NICODIM *)

„Dumnezeule apărătorul nostru, pleacă-Te, și caută la fața unsului Tău!

Căci mai bine o zi în curțile Tale, decât mii între străini; voesc mai bine să fiu lepădat la pragul casei lui Dumnezeu, decât să locuesc în lăcașurile păcătoșilor...“

Psaltirea. Psalmul 83.

Atât de rar îți este dat să iubești, să stimezi și să admiri, încât aceste sentimente profund omenești și tot atât de trebuitoare vieții ca și copacii care cresc pe marginea coastelor, împiedecându-le de-a se nărui, nu mai sunt decât o perspectivă nostalgică după care tânjește sufletul ars de secetă.

Un Enescu, de pildă, nu este admirabil numai prin unicitate și proeminența lui calitativă, dar și mai cu seamă prin putința de a admira total, fără nici o rezervă, pe care-o dăruește contemporanilor lui.

Un astfel de sentiment fecund și tonic îmi inspiră figura întru toate nobilă a Mitropolitului Nicodim.

Incă înainte de a-l cunoaște direct, îi bănuisem calitatea privilegiată prin admirația părinților mei și a altor câțiva cunoscuți cumpătați la preamărire. Pe atunci, Inalt Prea Sfântul de azi, ispășind doar vina creștină de a fi fost lătrat de clevetiri, era un fel de Cenușăreasă a clerului românesc: simplu stareț al Mânăstirii Neamț. Acolo l-am cunoscut, între munții obârșiei sale. Și nu-l voi

---

*) Acest articol al cunoscutului literat Ionel Teodoreanu, a apărut în „*Adevărul literar și artistic*“, în numărul special de Crăciun, 1938. N. Red.

uita. Mi-a făcut cinstea să mă poftească într'o amiază de vară, împreună cu domnul Mihai Sadoveanu, acasă la el. M'am dus. Ne aştepta în grădină, cu mânile în straele trandafirilor. Bătrân cu barbă de argint ca a bunului Moş Crăciun, cu zâmbet blând ca şi al acestui veşnic bunic al iernilor copilăriei, cu ochii ageri de cioban sau corăbier, cu nas puternic, bărbătesc, vulturesc, înalt şi robust ca un plutaş al Bistriţei. Bătrân prin socoteala anilor şi culoarea părului; tânăr prin vigoarea afirmată de portul trupului şi agerimea ochilor.

Ne-am aşezat toţi trei în jurul unei mese rotunde. Era o dulce zi de vară. Trandafirii erau deschişi, albinele făceau miere, soarele dădea lumină trandafirilor şi albinelor. Nu departe, de jur în jur, munţii erau „mari" cum sunt cu splendoarea simplicităţii spontane în versul transparenţelor Mioriţii.

Parfumul bradului, îndulcit de amiaza de vară, era tânăr ca aroma unui fruct abia copt, vecin cu busuiocul din mâna fetelor şi cu piersica. In grădina monahului vâsleau pe ape de floare aripele fluturilor, şi în răstimpuri, din lenea zâmbitoare a crengilor căzeau caise coapte în iarbă, ispitindu-ne.

Stareţul mânăstirii era şi stareţul acestei grădini şi stareţul acestor munţi. Monahii, florile, fructele şi munţii îl ştiau, precum îi ştia şi el, şi-l ascultau. Harnic, hărnicise pe călugări; gospodar, semănase şi îngrijise cu mâinile lui aceste flori şi aceste fructe; şi „om", izbutise prin stăruinţa şi vitejia luptei lui să redea mânăstirii pădurile şi munţii care erau ale ei ca şi clopotele, ca şi vestmintele de sărbătoare ale icoanei Maicii Domnului.

Aveam în faţa ochilor un om drag lui Dumnezeu. Dacă Cel de Sus s'ar fi hotărât vreodată, ca în poveştile copilăriei, din nou să umble pe pământ, însoţit de Sfântul Petru, desigur că n'ar fi ocolit grădina acestui Stareţ, unde, printre munţi, fructe şi flori, s'ar fi simţit la El acasă. Dar dacă n'a venit şi nici nu va veni vreodată nevăzutul nostru stăpân pe acest pământ al absenţei Lui, — vorbele Stareţului ni l-au adus mai aproape de inimă decât o slujbă bisericească. Căci ceasuri dearându-l, cu lumina soarelui şi umbra frunzelor pe file, Stareţul ne-a cetit cu glas de orgă Psaltirea tălmăcită de el.

„Cu graiul Domnului s'au întemeiat cerurile şi, cu duhul gurii Lui toate oştirile lor.

Făcut-a grămadă apele mării, şi adâncurile le-a pus în vistieriile Sale".

„Legăturile iadului mă încătuşaseră, şi eram prins în lanţurile morţii.

Dar în amarul meu am chemat pe Domnul; strigăt am înălţat către Dumnezeul meu,

şi El mi-a auzit glasul din biserica Sa cea sfântă, şi strigarea mea a străbătut până la urechile Lui.

Atunci s'a clătit şi s'a cutremurat pământul, şi temeliile munţilor s'au zdruncinat şi s'au mişcat că se mâniese Dumnezeu.

Fum ieşea din nările Lui; din gura Lui dogorea foc mistuitor, şi cărbuni aprinşi ţâşneau.

Plecat-a cerurile şi s'a pogorât, şi sub picioarele Lui era negură deasă.

Şezut-a pe heruvimi şi s'a pornit sburând pe aripele vânturilor.

Din beznă şi-a făcut cort şi adăpost împrejur; cu ape întunecoase şi nori negri era înfăşurat.

De strălucirea ce mergea înaintea Lui, se împrăştiau norii, slobozind grindină şi cărbuni de foc.

Tunat-a Domnul în ceruri; cel Preaînalt şi-a dat glasul Său.

Slobozit-a săgeţile Sale şi a risipit pe vrăjmaşi; înmulţit-a fulgerile şi i-a pus pe fugă.

De certarea Ta, Doamne, de suflarea nărilor Tale, s'au arătat fundurile apelor şi temeliile lumii s'au desvelit..."

Nu uitaţi. Il ascultă alături de mine Mihai Sadoveanu, cel care de-o seamă cu celălalt Mihai — Eminescu — e însuşi fluerul şi harpa limbii româneşti. Că admiram eu, nu-i de mirare; dar admira şi Sadoveanu cu tăcerea lui de munte de după care răsare luna, „cu lumina ei fecioară".

De tare multe ori, zece volume originale, iscălite de stăruinţa aceluiaşi condeer al cărtiţelor, nu nasc un scriitor. De data aceasta, tâlmăcirea unui mănunchi de Psalmi — fără cantitate, numai calitate, — proclama cu certitudinea triumfală a trâmbiţelor wagneriene: un artist. Un mare artist. Tâlmăcirea psalmilor în româneşte depăşeşte reproducerea iscusită a unui text literar dintr'o limbă într'alta, devenind creaţiune pură.

La plecare, târziu tare, se însera, veneau stelele să ţie locul de aur al albinelor, şi luna să respire parfumul de noapte al ca-

selor,—m'am despărțit de cel care era vecin cu îngerii printre trandafirii stăreției sale.

...Apoi, Starețul dela Neamțu a devenit Mitropolit al Moldovei; așî spune Starețul Moldovei, fiind că e mai puțin pompos, mai intim, mai organic, fiind tot atât de vast.

Și acum, nu de mult, am aflat că Inalt Prea Sfințitul s'a învrednicit în ceasul de argint și de înțelepciune al vieții sale să desăvârșească tălmăcirea Bibliei.

Slavă!

Spune Shakespeare undeva că sunt fapte asupra cărora și îngerii ar arunca tămâe.

Viața Mitropolitului Moldovei se așează printre aceste fapte.

Ionel Teodoreanu.

Sărbătorirea onomasticei
I. P. S. NICODIM Mitropolitul Moldovei

Iată și în cuprinsul revistei noastre încercăm, desigur fără să izbutim pe deplin, a prezenta cititorilor ei, chipul măreț în care s'a desfășurat anul acesta înălțătoarea sărbătorire a onomasticei blândului și bunului părinte, a reprezentantului spiritual al întregei Moldove, a I. P. S. Mitropolit Nicodim.

Asemenea unor pictori nedibaci, care aruncă pe hârtie umbrele fără să izbutească în mod desăvârșit a reda prin arta lor nuanțele cu mult mai fine și mai subtile ale imaginației, aceiași impresie am încercat și noi în clipa în care ne-am gândit a reda și a prinde în litera uscată și rece a tiparului, realitatea plină de viață și de farmec a sărbătoririi măreție, care mărturisim, ne depășește. Totuși încercăm în a o face să profileze o clipă, fie și în o formă cât de imperfectă, și în fața celor care nu au fost de față.

Lăsând la o parte sărăcia noastră de a putea exprima și prinde în pâlnia eterică a cugetării ce ne străduim a o fixa și în

scris, vom arăta vibraţiile sfinte trăite de un întreg şir de distinse feţe mireneşti şi bisericeşti ce au participat la această sărbătorire, la care sperăm că se va adăuga şi completările mult binevoitoare şi îngăduitoare a imaginaţiei normale şi naturale a fiecărui cititor, care uşor transpunându se în atmosfera unei astfel de împrejurări, va putea da viaţă şi chiar completa în mod firesc lipsurile vederilor de ansamblu a expunerii noastre, trăind ei însişi realitatea acestei sărbătoriri.

Expunerea noastră analitică, urmând a respecta firul logic al desfăşurării sărbătoririi, cum şi acel al succesiunii în timp a diferitelor faze ale ei, nu poate să redea o sinteză desăvârşită, aşa cum ar pretinde un astfel de eveniment, care are loc o singură dată pe an, ba ceva mai mult, care a apărut la orizont nu de mult în viaţa eparhiei, ci deodată cu venirea la conducere ei a I. P. S. Nicodim. De atunci încoace, ziua a doua de Crăciun devine cu motive în plus pentru marea ei însemnătate, cum şi mai ales cu motive locale în plus pentru mare bucurie, pentru întreg clerul şi poporul Moldovei şi chiar pentru toţi românii, căci unul este pe ţară acest nume ce a căpătat rezonanţă şi o importanţă cu ecou până şi peste hotarele ţării noastre, drept urmare a strălucitelor realizări a celui ce îl poartă.

De numele I. P. S. Mitropplit Nicodim se leagă realizări măreţe în legătură cu viaţa bisericii şi cu a cupolelor ei de rezistenţă,—cum numeşte un mare scriitor—mânăstirile, cărora le-a adus o înviorare atât în ce priveşte viaţa spirituală şi materială, cât şi în ce priveşte rolul lor de a fi neamului nostru, adevărate vetre de lumină de unde să iradieze nealterat adevărul şi trăirea în Hristos, atât prin viaţă cât şi prin tipărituri. Insuşi I. P. S. Nicodim fiind în această privinţă un exemplar unic de monah ortodox autentic, unic în felul său şi neîntrecut în ce priveşte contribuţia personală ce a adus-o în vederea împlinirii acestui ideal. In viaţa istorică a monahismului, făcând abstracţie de durata de timp, dela sfântul Nicodim, întemeetorul vieţii monahismului oficial din ţară dela noi, căci el a existat şi înainte de el, ne întâlnim în existenţa desfăşurării vieţii lui, cu această proeminentă figură a I. P. S. Mitropolit Nicodim, deci cu un al doilea nume de Nicodim, de care se leagă urcarea pe muntele perfecţiunii fericitoare şi a păşirii pe planuri tot mai sus a vieţii monahismului sub toate raporturile.

In această zi a onomasticei I. P. S. Mitropolit Nicodim, catedrala însuşi pare mai severă, mai impunătoare şi mai sărbătorească ca oricând, prin proporţiile neobişnuit de largi şi cuprinzătoare ale interiorului, prin despărţiturile şi galeriile interioare pline de farmec şi prin cupolele măreţe ce ne îndreaptă spre largul zărilor îndepărtate ale cerului. Importanţa celui sărbătorit parecă mai mult ca oricând ne reţine o clipă atenţia şi asupra măreţii catedrale reînoită anul acesta în exterior, iar în interior asupra frumoaselor podoabe unice în felul lor, prin simplitate şi armonii de linii şi îmbinării fericite, la care ar fi să mai adăugăm şi aspectul măreţ ce i-l dau vitraiurile dela ferestre, din care izbucnesc în străluciri, flăcări de lumini multicolore. In vibrantele lumini electrice ale interiorului, aprinse rând pe rând, puţin strălucitoare şi împrăştiate, înoată mult înviorat jocul culorilor vitraiurilor măreţe ce închid în ele arta culorilor transparente şi frumos nuanţate după cel mai rafinat gust posibil al descoperirilor moderne în această direcţie. In o astfel de atmosferă ce transpune parecă totul spre dematerializare, gândiţi-vă apoi la desfăşurarea Liturghiei ortodoxe, care prin frumuseţe, concentrează asupra ei şi captează atenţia tuturor, ridicându-ne din lucrurile mărunte ale vieţii, făcându-ne să aspirăm spre atmosferă marilor înălţimi şi a culmilor curţilor şi grădinilcr cerului spiritual al credinţii noastre pe care ni-l reprezintă, în proporţii şi în forme asemenea unor vehicule ce sunt posibile şi accesibilc realităţii noastre pământene. In această atmosferă cum nu se poate mai impresionantă, sub bolţile măreţii metropole a petrecut câteva clipe, am putea spune, întreagă eparhia Moldovei prin ceiace ea are mai distins : reprezentanţii clerului şi ai lumii laice. Clerul şi poporul prin reprezentanţii săi au venit să-şi dea partea lor de supremă contribuţie la acest măreţ de frumos eveniment şi fericită împrejurare, când ei au putut prin reprezentanţii lor să-şi vădeasaă simţimintele de pioasă iubire, recunoştinţă şi admiraţie ce o au faţă de părintele lor spiritual I. P. S. Mitropolit Nicodim. Aceasta de altfel reprezenta însuşi sensul venirii reprezentanţilor clerului şi poporului, care la o vreme ca aceia de iarnă şi aceia a sfintelor sărbători ale Naşterii Domnului, au trebuit să vină la Iaşi, din un îndemn puternic al conştiinţei, întrerupând bucuria şi liniştea sfintelor sărbători chiar, la care aveau de altfel tot dreptul.

Această împrejurare, în fiecare an odată cu sosirea ei, creiază o stare de suflet, care greu o mai poţi surprinde odată ce ai păşit peste ea, luat fiind de valul grijelor mărunte şi de mirajul preocupărilor şi vârtejurilor vieţii zilnice, care rămân totdeauna simple anexe ale unei revolte sufleteşti, la gândul că şi ceiace ar merita să reţinem pentru mai multă vreme, nu ne dă răgaz.

In cuprinsul măreţei catedrale pe înfăţişarea căreia se poate citi întreg trecutul ei de taină şi de strălucire, ne-a fost dat să trăim câteva clipe în unitatea sufletească a întregii eparhii a Moldovei, clipe de aleasă bucurie ce au stors lacrimi din ochii celor ce cu totdinadinsul s'au străduit ca cu acest prilej să fie şi ei de faţă. Cu acest prilej al sărbătoririi onomasticei I. P. S. Mitropolit Nicodim, martori am fost cu toţii entuziasmului firesc pentru un reprezentant al vieţii de înger în trup, care a fost scos pe arena vieţii sociale fără voia sa chiar, pentruca cu puterile adăvăsite prin rugă iunea singurătăţii şi a vieţii izolate din mânăstire, să devină pârghie de comandă vieţii spirituale a bisericii şi poporului moldovean, în mijlocul căruia prin prestigiul şi autoritatea sa personală, I. P. S. Mitropolit Nicodim a reuşit să potolească mişcarea stilistă, care începuse să ia atitudini ostile bisericii şi proporţii îngrijorătoare. In această atmosferă de armonie încântătoare, de visare şi de înălţare pe aripile spiritului spre sferele inaccesibile raţiunii, în aceste rătăciri de ridicări continui pe scările închipuirii spre culmile fericitoare ale perfecţiunii divine, provocate toate acestea de slujba divină, am avut fericirea să nu o vedem întreruptă prin aceia că din biserica Catedralei, slujba a fost prelungită şi dusă pas cu pas în o adevărată procesiune pioasă în palatul mitropolitan unde a luat sfârşit. P. S. Valerie însoţit de preoţi şi diaconi în odăjdii, urmat de distinşii clerici şi laici din oraşul Iaşi şi din Eparhie, în cântări păşesc în cuprinsul binevoitor şi primitor al palatului metropolitan a cărui tăcere de taină a fost întreruptă prin cântările clerului, cu care ei şi-au însoţit mersul până la sala de recepţie, unde întreaga asistenţă a fost întâmpinată de I. P. S. Nicodim, a cărui înfăţişare blândă de patriarh a cucerit spontan simpatia tuturor celor prezenţi.

Cele mai pretenţioase nuanţe ale gustului omenesc, nu şi-ar

putea închipui un model mai măreţ de a fi a unui muritor în o astfel de împrejurare. I. P. S. Nicodim ne domină prin constituţia robustă îmbinată totuşi cu o ţinută sveltă datorită înălţimii ceva mai pronunţată decât obişnuit ; cu un profil ce impresionează în mod neobişnuit, străbătut de privirile agere ale ochilor, ce îţi vestesc pe omul înţelepciunii, ordinei, disciplinii, calităţi prin care totdeauna s'a distins. Puterea vieţii lui interioare se revarsă în afară se comunică şi toţi se resimt de această putere, însoţită de o smerenie intraductibilă şi de o înfăţişare ce înseninează şi care trădează toată generozitatea sa sufletească, cum şi felul său obişnuit de a fi blând, smerit, înţelept, vesel, surâzător şi iubitoar de oameni. Radios prin întreaga ţinută, I. P. S. Nicodim prin învăluirile privirilor uşor îmbrăţişează întreaga asistenţă, apoi lunecă cu privirile rând pe rând asupra fiecăruia. Din felul cum decurg lucrurile în jurul sărbătoritului, se vădeşte semnul unei neobişnuite experienţe a I. P. S. Nicodim în astfel de împrejurări. Urmează un scurt polihroniu, dupa care se deschide seria cuvântărilor, începând cu vorbirea pătrunzătoare a P. S. Valerie, care a vorbit în numele Eparhiei. Apoi rând pe rând din cei care erau de faţă s'au desprins reprezentanţii clerului şi ai lumii laice, pentru a-şi exprima în numele celor pe care îi reprezentau şi a lor personal, urările de bine pe care înţeleg să le facă cu acest prilej I. P. S. Nicodim, care în coroana culturii româneşti, cât şi a celei bisericeşti şi mânăstireşti, el este una din pietrele cele mai de preţ care o împodobeşte, acesta fiind rezumatul cel mai succint posibil al tuturor vorbirelor aproape. Au vorbit cu acest prilej : D l general C. Ionescu din partea Comunei Iaşi ; iar din partea armatei d-l general Georgescu. In numele clerului ieşan a vorbit protopopul D. Ciolnn ; iar în numele asociaţiei clerului şi a Facultăţii de Teologie din Chişinău a vorbit mult distinsul vorbitor Păr. profesor Valeriu Iordăchescu şi Pr. profesor Cicerone Iordăchescu ; D-l profesor Mihai David a vorbit în numele „Fundaţiilor Regale", iar în numele seminarului „Veniamin Costache" păr. director Ioan Negoiţă. De încheiere a servit minunata vorbire a I. P. S. Mitropolit Nicodim, din care ar fi să amintesc în parte şi în treacăt următoarele : Incepe cu un salut de pace, care nu se poate să nu convertească până şi pe cei porniţi, spunând că împotriva voii sale a fost chemat în

slujba bisericii pe care înţelege să o servească cu tot devotamentul cât va mai trăi; apoi face o amplă expunere a împrejurărilor în care mitropolitul Iosif Naniescu i-a dat acest nume de Nicodim, gândindu-se când i-a dat acest nume la sf. naţional Nicodim, întemeietorul monahismului oficial din ţară dela noi, care se sărbătoreşte a doua zi de Crăciun, aducând un lux de amănunte în legătură cu origina, viaţa şi înfăptuirile lui, spre deosebire de celălalt sf. Nicodim pe care Biserica noastră îl prăznuieşte în Duminica III-a după Paşti; în încheiere mulţumeşte tuturor vorbitorilor pentru sentimentele distinse de care L-au asigurat şi de urările bune pe care i le-au făcut, după care apoi a binecuvântat întreaga asistenţă.

Pr. Haralambie Vasilache

Indemnul Mitropolitului Moldovei

către clerul eparhiei, pentru înscrierea în Frontul Renaşterii Naţionale

In toate timpurile, dela începutul istoriei Poporului român, oridecâteori s'au pornit mişcări de redeşteptare naţională, având drept lozincă dragostea neclintită de Biserică, Ţară şi Domn, preoţii noştri au mers în fruntea noroadelor, propoveduind adevărul şi luminând sufletele.

Astăzi ţara a pornit din nou în marş de reînviere a marilor virtuţi strămoşeşti, formând „Frontul Renaşterii Naţionale". In faţa acestei mişcări epocale, Biserica nu poate sta nepăsătoare. De aceia Eu, Mitropolit al Moldovei şi Sucevei, chiem şi dau binecuvântare întregului cler din Eparhia mea, îndemnându-l să se încoloneze în marşul de purificare şi înălţare a neamului, înscriindu se în rândurile celor aleşi, spre

a lupta cu entuziasm, cinste și credință pentru Țară, Rege și Biserica strămoșească.

Nr. 14403.
22 Decemvrie 1938.

† **Nicodim**
Mitropolit Moldovei

* * *

Acest îndemn l-a dat I. P. S. Nicodim, pe cale de circulară, prin Protoerii, către tot clerul eparhiei. E de remarcat, că această binecuvântare dată de I. P. S. Nicodim, întregului cler a eparhiei, încă din ziua de 22 Decemvrie 1938, e prima chemare făcută de Biserica românească, de a se încadra și preoțimea în frunte cu ierarhul ei, în marșul de reînviere a marilor virtuți strămoșești, formând „Frontul Renașterii Naționale". Această pildă dată de Nestorul ierarhiei Bisericii românești a avut ecou și în sufletul celor mai tineri, căci în scurt timp s'a auzit în întreaga Biserică românească aceiași chemare.

Inscrierea clerului în frunte cu ierarhul lor în acest Front al Renașterii Naționale, înseamnă după cum spunea I. P. S. Nicolae Balan, în ziua de Anul Nou—1939—„a aduce în acest Front toată însuflețirea naționalistă de care a dat dovadă preoțimea în trecutul neamului".

I. P. S. Patriarh Miron, prin scrisoarea de înscriere în acest Front al Renașterii Naționale, publicată imediat în ziare, în ziua de 1 Ianuarie 1939, înseamnă spre cinstea Bisericii următoarele: „Această închegare în Frontul Unic al Renașterii Naționale, dă Bisericii și tuturor slujitorilor ei și posibilitatea și libertatea de a colabora pentru viitor în spiritul învățăturilor Bisericei noastre Creștine; pentru Patrie, Neam și Tron".

Iată cum soborul clerului acestei Țări e și acum, ca oricând, în fruntea poporului, călăuzindu-l pe căile izbăvirei.

N. Red.

Sfințirea bisericii Sf. Atanasie și Chiril din Iași

In ziua de 6 Decembrie, anul 1938 (Sărbătoarea Sf. Ierarh Niculai, Arhiepiscopul Miralichiei), s'a oficiat într'un cadru măreț și sărbătoresc, slujba reînoirii Bisericii Sf. Atanasie din orașul Iași. Zidită cam pela mijlocul secolului al XVII-lea, această po-

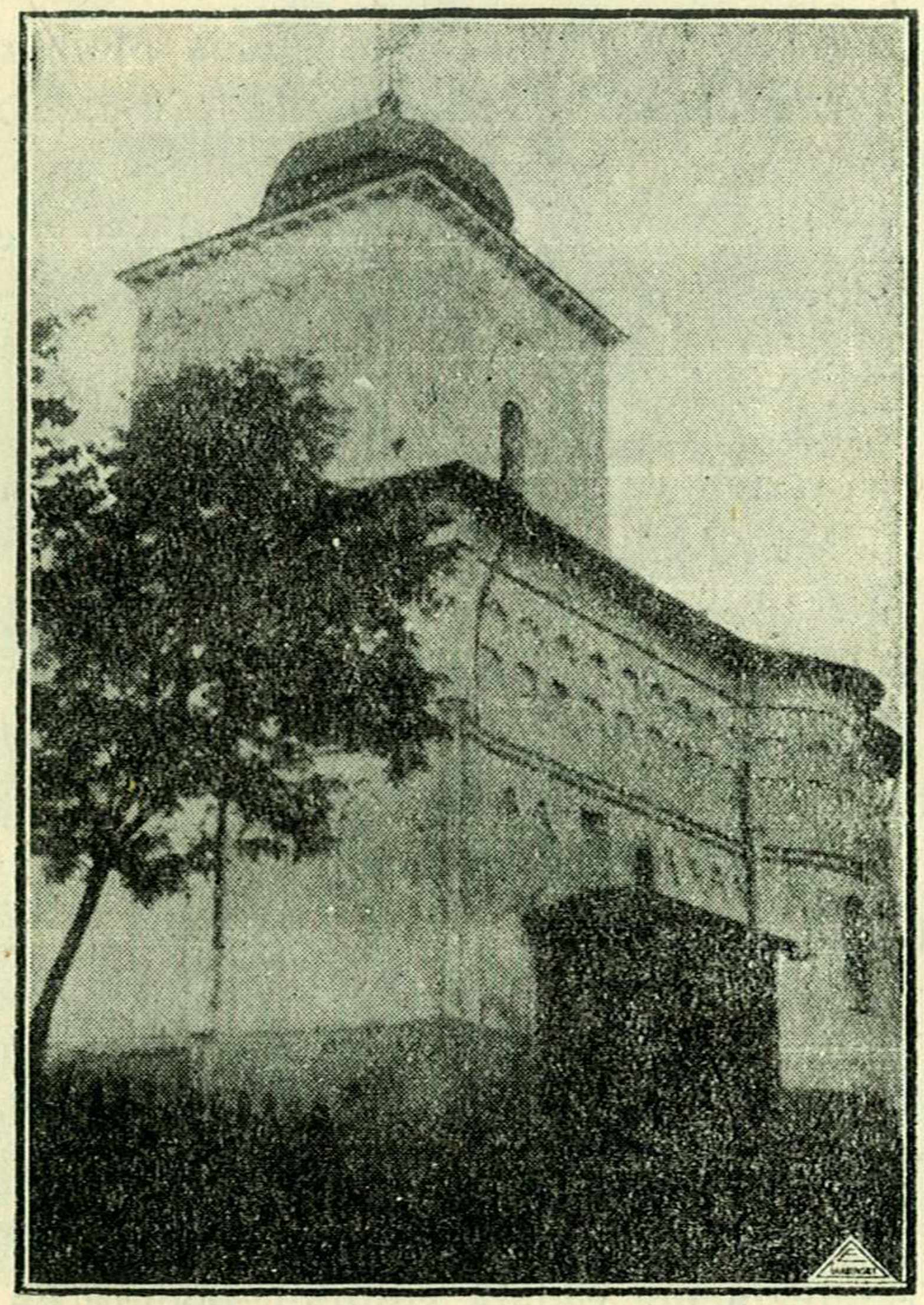

Biserica Sf. Atanasie și Chiril.

doabă între celelalte podoabe creștinești ale Iașului, nu-și cunoaște cu destulă siguranță ctitorul principal.

Unii spun că ar fi fost zidită de către Atanasie, fost patriarh al Ierusalimului, care pe acele vremuri era administratoru

averilor mânăstireşti, deţinute de călugării greci în Moldova, iar alţii cred că ar fi ctitoria Domnitorului Ştefan Petriceicu-Vodă. (Vezi N. A. Bogdan, Oraşul Iaşi, pag. 229).

Preotul N. Hodoroabă, care a alcătuit cu multă meticulozitate, Monografia acestei biserici parohiale dimpreună cu filiala ei Biserica Vulpe, ne arată destul de clar, ce a însemnat această ctitorie domnească în trecutul Iaşului nostru creştin de odinioară.

Biserică solidă, cu ziduri groase de piatră şi cărămidă, ea închide în interiorul ei modest, cea mai frumoasă catapeteazmă din ţară. Aşa s'a exprimat după mărturia Părintelui Hodoroabă, răposatul Inginer Gh. Balş dela Comisiunea Monumentelor Istorice. Şi tot aşa a preţuit o şi d-l prof. N. Iorga, care a vizitat-o în anul 1937.

La această biserică s'a înjghebat cel dintăi cor de muzică vocală din Moldova, prin strădania credinciosului Agă Evdochim Ianov, care l-a pus sub dirigenţia talentatului Spătar Gh. T. Burada, la anul 1854.

Începută şi terminată în vremuri de glorie creştină—în epoca marelui Mitropolit al Moldovei, Dosoftei—această biserică a străbătut cu bărbăţie timpurile de întunecată criză religioasă şi morală, pentru a ajunge cu zidurile puţin crăpate până în vremea noastră, când din nou se dau semnale de redeşteptare şi redresare a sentimentelor creştineşti de altă dată.

Preotul N. Hodoroabă, parohul bisericii, ajutat de epitropii şi consilierii parohiali, a pornit la treabă.

A împărţit sute de liste de subscripţie în toată ţara şi a făcut apel stăruitor la enoriaşii săi. Astfel s'a adunat suma necesară, cu care s'a făcut o reparaţie radicală în interior şi exterior, instalându-se în acelaş timp şi lumina electrică.

Biserica a căpătat în vara anului 1938, o haină nouă de sărbătoare. Trebuia acum redată cultului, înainte de frigul amorţitor al iernei.

I. P. S. Mitropolit Nicodim, la invitaţia parohului şi a vrednicilor săi colaboratori, a primit cu bucurie să oficieze în persoană slujba sfinţirei, înconjurat de următorii clerici: Preotul Valeriu Iordăchescu, prof. universitar, Arhim. Teoctist Stupcanu, Preot N. Donos, prof. la Seminarul Veniamin, Preot N. Hodo-

roabă, parohul bisericii şi diaconii: Ilie Gheorghiţă şi N. Cozma.

După ce s'a făcut înconjurul bisericii, ca de obicei, I. P. S. Mitropolit Nicodim, a stropit-o cu aghiazmă şi ia pus apoi pecetea sfinţeniei cu Sfântul şi Marele Mir. Terminându-se slujba reînoirei, s'a oficiat Sf. Liturghie şi Parastasul pentru ctitori.

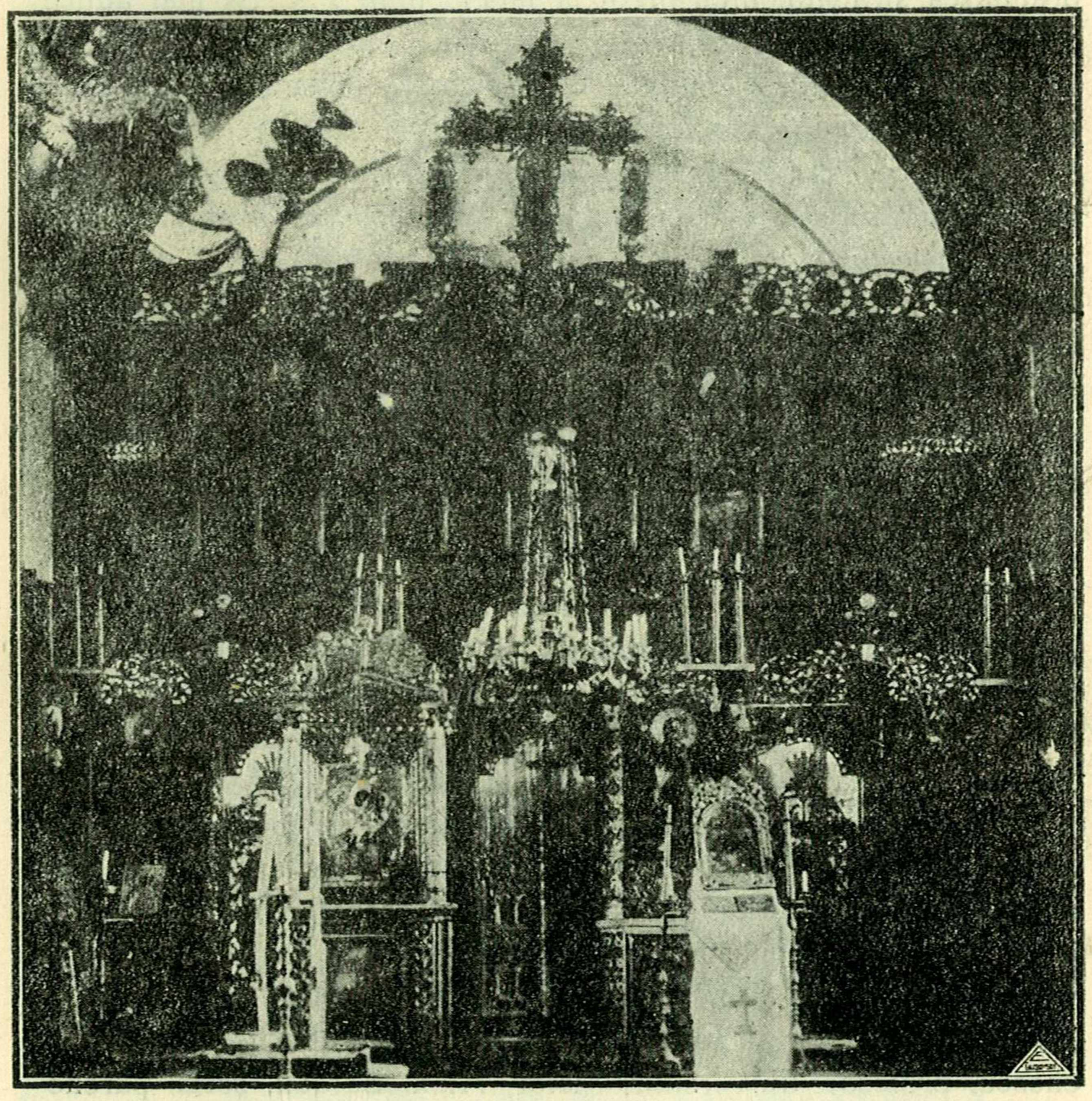

Catapeteasma bisericii Sf. Atanasie.

După parastas, a vorbit Păr. N. Hodoroabă, care a spus în rezumat următoarele: Pentru noi este astăzi prilej de îndoită bucurie! Intăi, venirea I. P. S. Mitropolit Nicodim în mijlocul nostru şi al doilea împodobirea unei vechi ctitorii voivodale cu haină nouă, urmând pilda vrednicului nostru Chiriarh — care pe lângă

atâtea lucrări de samă — a îmbrăcat şi Catedrala Mitropoliţilor Veniamin şi Iosif, cu podoabă nouă, am făcut şi noi ceiace am putut pentru această biserică.

Odată cu mulţumirea sinceră şi respectuoasă pe care o aduce I. P. S. Mitropolit Nicodim, pentrucă a venit să vadă şi să preţuiască strădania unui preot la faţa locului, P. C. Sa mai aduce mulţumiri autorităţilor din Iaşi, epitropilor, consilierilor parohiali, enoriaşilor şi tuturor bunilor creştini, care au ajutat şi cu mult şi cu puţin, la reparaţia bisericii.

I. P. S. Mitropolit Nicodim, pornind dela vremea pe când au trăit marii Ierarhi ai creştinătăţii Atanasie şi Chiril, care sunt patronii acestui sfânt lăcaş; ca şi Sf. Ierarh Niculai, ce se prăznueşte azi, spune între altele: Duşmanii creştinismului au fost în primele veacuri trei la număr: 1. iudeii, 2 păgânii şi 3. eretici. Pe toţi însă i-a biruit biserica creştină, numai datorită zelului, devotamentului şi învăţăturii luminate, de care aceşti stâlpi neclătiţi ai bisericii, au dat dovadă.

Arată apoi mulţumirea sufletească pe care o simte oridecâteori vine să constate munca preoţilor şi enoriaşilor lor pe ogorul bisericii. Tuturor le dă binecuvântarea arhierească şi roagă pe Dumnezeu ca să-i întărească şi să-i susţie mereu pe calea binelui. Preotul, colaboratorii şi enoriaşii săi, au dat dovadă de îndoită vrednicie, când s'au apucat să săvârşească această lucrare, cu mijloace atât de modeste.

Biserica a fost arhiplină de credincioşi. Pentru aducere aminte, notăm aici pe următoarele persoane, care au ţinut să cinstească cu prezenţa lor această frumoasă sărbătorire creştinească: d-nii General C. Ionescu, primarul Municipiului Iaşi, Colonel Sava Caracaş, Prefectul Jud. Iaşi, dr. Leon Balif, profesor universitar, dr. Adrian Scutaru, asistent universitar, Preot Cicerone Iordăchescu, profesor universitar, Maior Alex. Burada, şeful parchetului militar al Corp. IV de armată, N. Popa, administrator financiar, Iancu Mihailescu, avocat, Mihai Stoian, arhitect, dr. N. Dabija, Ion Dumbravă, inginer, Vasile A. Gheorghiţă, sculptor, Şt. Arion, magistrat, V. Rogojină, prof., Ilie Nedelcu controlor, Mihai Grumăzescu profesor, Gabriel Parvu, fost director al Mitropoliei, Gh. Lucinescu pensionar, Gh. Luchian antrepenor, Preot I. Pa-

trașcu, Grigore Spiru și A. G. Delafântânele ziariști, N. Ghițescu

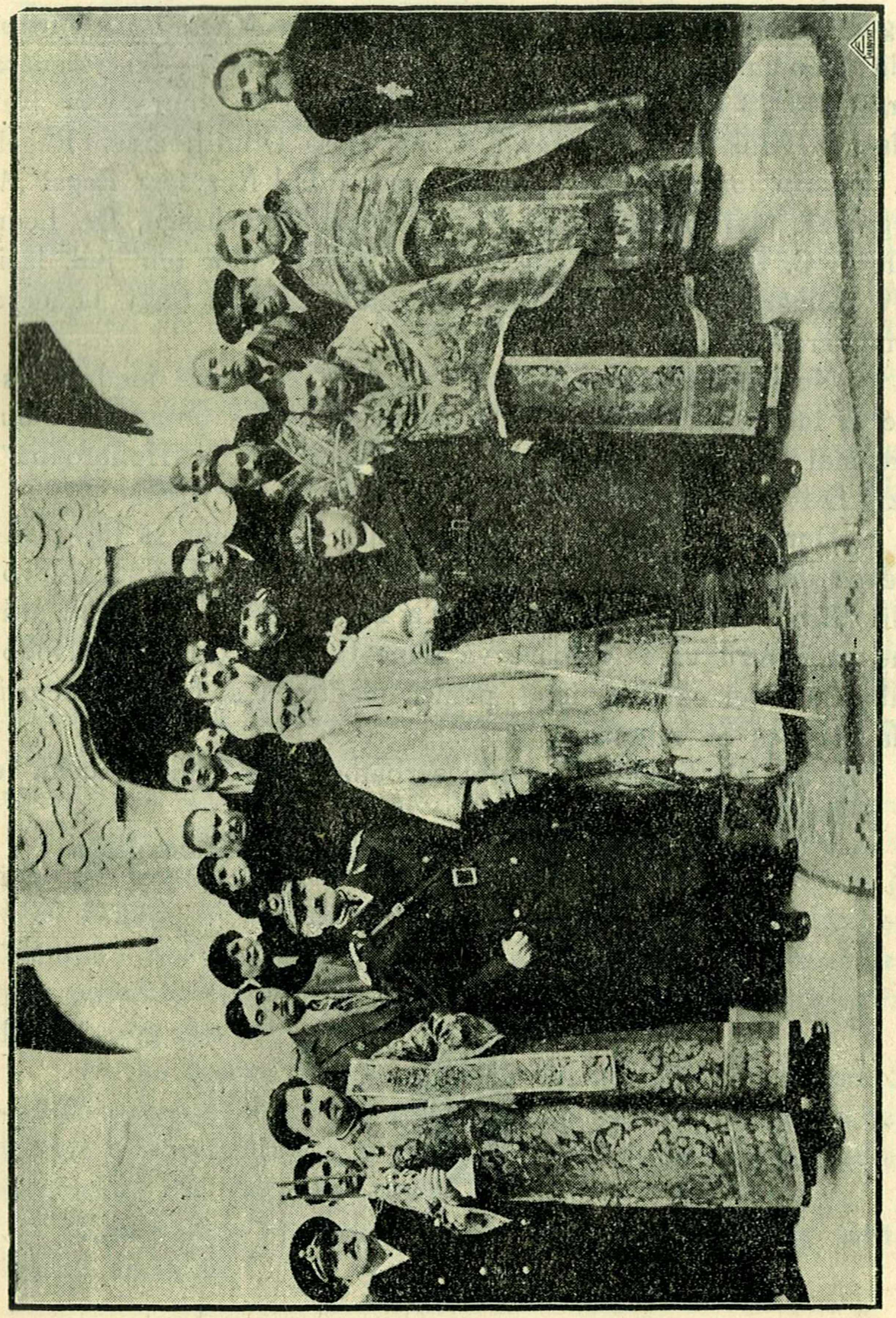

I. P. S. Mitropolit Nicodim, înconjurat de cler și de credincioși, în ziua sfințirei.

și Al. Tăutu antrepenori și D-nele Maria Iordan și Erbiceanu.

După terminarea cuvântărilor din biserică, s'a servit o agapă în casele parohiale.

La masă a vorbit I. P. S. Mitropolit Nicodim pentru M. S. Regele Carol II-lea, D-l General Ionescu pentru I. P. S. Mitropolit Nicodim, amintind faptul că I. P. Sa împlineşte azi frumoasa vârstă de 73 ani, zi în care a fost botezat cu numele de Neculai. D-l Colonel S. Caracaş, a scuzat lipsa D-lui Rezident Regal. Pr. Valeriu Iordăchescu vorbeşte pentru D-l Rezident Regal M. Negruzzi. Mai vorbesc apoi Pr. Cicerone Iordăchescu, Dr. Leon Balif şi C. Dumitriu preşedintele Soc. Cântăreţilor din jud. Iaşi.

Remarcăm din frumoasele cuvântări ce s'au ţinut la masă următoarele cuvinte:

„Nu mă mir de omul care face ceva, când are fonduri destule la îndemână; ci mă mir şi admir în acelaş timp, pe omul care mai din nimic face ceva, cum a făcut Păr. N. Hodoroabă", a zis D-l General Ionescu.

„Doresc din inimă, ca toate curţile bisericilor să fie plantate cu flori şi cu pomi, după cum a împodobit I. P. S. Mitropolit Nicodim curtea Mitropoliei" a zis d-l Prof. Dr. Balif, arătând că pentru vara viitoare va pune la dispoziţia Păr. Hodoroabă 3000 lei ca prim fond, pentru plantarea şi îngrijirea curţii dela biserica Sf. Atanasie.

Şi aşa s'a terminat această sărbătoare spre cinstea celor ce au prilejuit-o.

Diacon Ilie Gheorghiţă
Profesor

Ziua Sfântului Cuvios Nicodim*)

Patronul I. P. S. Mitropolit Nicodim

La 26 Decembrie, ziua doua de Crăciun, sărbătorim amintirea Sfântului Cuviosului Părintelui nostru Nicodim, întroducătorului vieţii mănăstireşti în ţara noastră şi întemeietorul primelor mănăstiri din Muntenia: Vodiţa şi Tismana, pe cari El însuşi le-a condus, ca stareţ, o bună bucată de vreme, fiind fraţilor monahi din acele mănăstiri, pildă vie: de viaţă cucernică şi muncă stăruitoare, pentru folosul obştesc. A vieţuit, în veacul al 14-lea, pe vremea Domnilor Munteni: Vladislav, Radu I, Dan I şi Mircea cel Mare.

Murind, în 1406, a fost înmormântat la Tismana, iar în veacul al 19 lea, Moaştele Sale au fost luate de Sârbi — fiindcă, după mamă, a fost sârb de origine — şi depuse la Catedrala din Ipec.

Pentru noi creştinii ortodocşi din cuprinsul Eparhiei Mitropoliei Moldovei, Sărbătoarea Sfântului Cuvios Nicodim este prilej pentru o mulţumire sufletească şi o bucurie duhovnicească fără seamăn, de oarece, în această Sfântă Zi, îşi sărbătoreşte Patronul Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicodim, vrednicul urmaş al Marilor Mitropoliţi cari au păstorit, în decursul vremurilor, în Scaunul Sfintei Mitropolii a Moldovei şi un neîntrecut cinstitor al Sfântului Nicodim, prin activitatea duhovnicească, pătrunsă de cel mai puternic zel, pe care o desfăşoară, pe toate tărâmurile, pentru folosul obştesc.

Ca un modest omagiu, de Ziua Numelui, pentru înaltele Sale calităţi sufleteşti şi pentru activitatea Sa rodnică, în cel mai deplin înţeles al cuvântului, îmi permit a istorisi următoarea autentică întâmplare din viaţa de şcoală:

Era în luna Mai, luna de repetiţie a tuturor celor învăţate într'un an întreg!

---

*) Acest articol a apărut mai întâiu în revista *Arhanghelul*, An. II, Nr. 9-10, Botoşani, pag. 8-11.

La clasa IV-a, la Istoria Bisericii Române, printre chestiunile date în extemporal *), a fost şi asta: „Importanţa pe care o prezintă Nicodim pentru noi Românii", gândindu-mă la Sfântul Nicodim, întemeietorul de mănăstiri, despre care am vorbit, la timpul cuvenit, destul de întemeiat. Firește, m'am ferit de a-l numi Sfânt, ca să văd dacă elevii îmi vor spune ei acest lucru, în cuprinsul extemporalului lor.

Unul din elevi, fără să-mi precizeze despre ce Nicodim vorbeşte, mi-a scris între altele:

„Nicodim a trăit mulţi ani la Mânăstirea Neamţu, ceia ce ne dovedeşte o mare însuşire a sa, însuşirea modestiei desăvârşite. A condus, cu deplină destoinicie, această renumită mănăstire. A reuşit, să o înzestreze cu moşii întinse şi să-i facă însemnate îmbunătăţiri. S'a ostenit, să scrie şi să tipărească o sumedenie de cărţi, precum: Psaltirea, Noul Testament, Sf. Evanghelie, predici, cuvântări de apărare ale credinţei creştine, istorioare morale, etc. etc..."

Negreşit, că eu care mă aşteptam, să-mi scrie despre Sfântul Nicodim, întemeietorul de mănăstiri, m'am minunat cum a putut să afirme, că Nicodim a trăit şi a fost stareţ la Mânăstirea Neamţu, că a dat la lumină atâtea scrieri câte le-a înşirat şi consecinţa a fost, că i-am notat extemporalul cu trei.

La discuţia avută în clasă însă, elevul căruia aparţinea numitul extemporal, îmi spune:

„Eu, P. C. Părinte, am crezut, că trebuie să scriu despre: viaţa şi opera I. P. S. Mitropolit Nicodim, de oarece, în timpul diferitelor lecţiuni, mereu a fost vorba de I. P. S. Sa şi vă spun drept, că m'am mirat, că la dictarea subiectului din extemporal, nu v'aţi exprimat ca de obicei: I. P. S. Nicodim".

Nu ne-aţi vorbit P. C. Voastră, atunci când am învăţat despre înfiinţarea Episcopiei Rădăuţilor, că stareţul de acolo, fiind de multe ori arhiereu, — aşa cum era la M-rea Neamţu I. P. S. Nicodim, după retragerea dela Huşi,— juca un rol aproape episcopal, sfinţind preoţi, sfinţind biserici, făcând anchete, etc. ?!...

Nu ne-aţi spus, P. C. Voastră, că I. P. S. Nicodim a dat la

---

*) Lucrare scrisă, dată elevilor în clasă, care nu durează toată ora, ci numai o parte din ea.

lumină Psaltirea, aşa după cum a făcut Diaconul Coresi sau Mi tropolitul Dosoftei?

Nu ne-aţi spus P. C. Voastră, că I. P. S. Nicodim a tipărit, pentru apărarea credinţei: „Cuvântări apologetice", aşa cum Mitropolitul Varlaam a tipărit: „Răspunsul la Catihismuşul Calvivinesc", sau „Cele 7 Taine"? N'a tradus şi imprimat tot Noul Testament, aşa cum a făcut Mitropolitul Simeon Ştefan din Ardeal? N'aţi spus, că a dat toate aceste lucruri într'o limbă curat românească şi într'o traducere desăvârşită?

Nu ne-aţi spus P. C. Voastră, că I. P. S. Nicodim, bazat pe documentele găsite prin osârduitoare cercetări, a repus Mânăstirea Neamţu în drepturile răşluite, rând pe rând, de vitregia vremurilor şi oamenilor, şi asemenea Sfântului Nicodim de odinioară, datorită impunătoarei Sale personalităţi, a reuşit să atragă Inalta bunăvoinţă a M. S. Regelui şi tuturor Bunilor Români, conducători ai ţării, atât spre mânăstirea pe care a condus-o, ca stareţ şi cu care păstrează temeinice legături, cât şi spre întreaga Biserică Naţională?!...

N'a făcut din Mânăstirea Neamţu un centru de cărturărie bisericească şi naţională, punând astfel, pe părinţii şi fraţii trăitori în această mânăstire, la o însemnată lucrare de folos obştesc?!...

Singura mea greşală este, recunosc, că n'am bănuit de ce P. C. Voastră aţi indicat, în întrebarea formulată, numele simplu de Nicodim şi n'aţi precizat, să scriu despre I. P. S. Nicodim".

Faţă de aceste lămuriri, am recunoscut că subiectul se putea trata şi aşa şi am rămas pe deplin mulţumit, că se reţinuse, cu deplină atenţie şi plăcere, lucruri cari nu sunt în carte şi între paragrafele materiei respective, dar care prezintă o importanţă covârşitor de mare, măcar că sunt amintite numai ocazional?!...

Când, în urma acestei legitime recunoaşteri, nota s'a prefăcut, din trei, în nouă, negreşit, că bietul elev a simţit revărsându-se asupra sa toată binecuvântarea şi mângâerea sufletului: modest, blând şi extrem de binevoitor al Inaltului nostru Arhipăstor!

O mulţumire deosebită se citea pe feţile tuturor elevilor!

Intreaga clasă era stăpânită de o atmosferă de aprobare şi simpatie, pentru colegul care tratase altfel subiectul de cum îl

trataseră ei toţi, de respect şi admiraţie deosebită, pentru Cel ce ne conduce, cu atâta vrednicie, pe calea mântuirei.

Câtă mângâiere, mulţumire şi îmbărbătare nu am simţit şi nu simţim şi noi, în grelele împrejurări ale vieţei noastre de creştini sau păstori, citind cuvintele înţelepte şi duioase din nenumăratele Sale tipărituri ?!...

De aceia, de Ziua Sfântului Nicodim, se cuvine, să dăm toată cinstea Sfântului Cuvios, întroducătorul vieţii monahale şi întemeietorul primelor mănăstiri în ţara noastră, cântându-i imne de preamărire, iar Inalt Prea Sfinţitului nostru Mitropolit, care poartă numele Sfântului Nicodim şi-i urmează faptele, să I urăm şi cu acest prilej, în toată sinceritatea şi cu tot respectul şi devotamentul: **„Intru mulţi ani Stăpâne !"**

Preot Hristofor Deliu.

Oameni vrednici

Fostul primar, d-l magistrat Ieşanu, ca bun creştin şi vrednic gospodar ce este, a înzestrat cimitirul sf. Vasile cu *lumină electrică*, i-a adus *apă de Timişeşti*, *a reparat gardurile* şi a zidit *un pod de beton armat*, la intrare, aşa că astăzi, acest cimitir, scos la lumină, este cu adevărat locul ales pentru odihna celor plecaţi dintre noi.

Şi câte alte lucruri bune n'a făcut acest vrednic fiu al Iaşului, în scurta dar rodnica sa trecere pe la cârma târgului nostru ?

*

Un alt exemplu de rară vrednicie şi muncă continuă şi nepecupeţită, pentru binele Bisericii noastre în special îl constitue persoana harnicului, destoinicului şi distinsului protopop Dimitrie Ciolan.

Insărcinat încă de tânăr cu conducerea spirituală gospodărească a bisericilor din judeţul şi municipiul Iaşi, P. C. Protoiereu D. Ciolan dovedeşte, în orice împrejurare, o adâncă cunoaş

tere a nevoilor Bisericii şi pune totdeauna mult curaj şi deosebită energie pentru susţinerea Bisericii şi preoţimii.

Bucurându se de deplina încredere a Inaltului arhipăstor al Moldovei şi urmând totdeauna calea celei mai depline corectitudini,—sub toate raporturile,—în legăturile sale cu poporul creştin, cu colegii săi preoţi şi cu autoritatea superioară bisericească şi civilă, părintele Dimitrie Ciolan şi-a legat indisolubil numele de cele mai frumoase înfăptuiri în domeniul bisericesc ce i s'a încredinţat.

Chiar în ceia ce priveşte gospodărirea propriu zisă a bunurilor bisericii şi a caselor parohiale, P. C. Protopop Ciolan a făcut foarte mult. Decizia Nr. 916 din 30 Septembrie 1938, a Primăriei Iaşi, prin care *imobilele parohiale se scutesc de orice dare către comună*, canal, gunoi, metraj etc. etc. pentru preoţi cât şi pentru cântăreţi, este una dintre realizările, care fac cinste părintelui protopop Ciolan şi-i încununează frumos ostenelile şi neîncetatele intervenţii făcute în acest senz, către municipiul Iaşi.

In prezent P. C. Sa să străduieşte mereu să obţină scutirea bisericilor de *taxa pentru apă* şi reducerea maximă *a taxei pentru curentul electric consumat la luminatul bisericilor* şi, eventual, al caselor parohiale.

Sunt desigur aceste lucruri, fapte de mare importanţă pentru viaţa, gospodăria şi prestigiul bisericii, iar vrednicul nostru protopop merită toată lauda şi încurajarea în lupta pe care, zi de zi, o duce în folosul Bisericii şi slujitorilor ei, preoţi şi cântăreţi.

Eu personal socotesc că nu trebuiesc trecute sub tăcere, nici privite cu indiferenţă fapte atât de însemnate, de necesare şi de folositoare; de aceia, atât eu cât şi în numele colegilor preoţi din municipiu şi judeţ, aduc şi pe această cale cele mai alese mulţumiri P. C. Protopop D. Ciolan şi domnului magistrat Ieşanu, pentru frumoasele gânduri ce nutresc pentru Biserica noastră, pentru toată grija, dragostea şi munca închinată Bisericii noastre strămoşeşti şi slujitorilor ei.

Noi preoţii ieşeni, dorim din tot sufletul ca exemplele date de aceşti harnici şi vrednici muncitori în ogorul Bisericii să găsească cât mai mulţi imitatori.

Pr. M. Manole

Cântecul îngerilor

Armonia cântecelor totdeauna o întrupează corurile bine organizate şi conduse. Oricine îşi poate închipui ce sălbatece sunete ar rezulta din împoncişările vocilor dezordonate ale unei turme lipsite de acea coeziune de înaltă spiritualitate care crează armonii şi le revarsă în valuri de sunete, care pe oricine îl încântă şi-l înalţă. Dar în afară de acestea, legea armoniei mai cere ca şi textul cântecului să fie genial conceput.

Şi totuşi, pe cât e înalt cerul de pământ, tot atât de mare e distanţa între armonia corurilor noastre şi a corurilor îngerilor din ceruri. Această înălţime şi strălucită întrupare de armonii o mărturisim şi noi prin vorbele, „armonie îngerească", „cântec îngeresc"...

Sfinţii îngeri, în împărăţia cerească, formează o familie a dragostei şi a unei frăţii care încântă ochii sufleteşti de o armonie a păcii, pe dreptul vrăjit de frumoasă.

Acest cor al îngerilor. astfel format îşi are un singur scop al existenţii lui, să slujească Domnului, să laude pe Domnul. Din acest punct de vedere o putem spune, că textul cântării lor sunt poruncile lui Dumnezeu. Portativele cereşti în care se mişcă e măreaţa libertate a voii lui Dumnezeu. Gama lor e glasul Părintelui Luminilor. Ei slăvesc şi sunt în ascultarea lui Dumnezeu, ca singurul şi atotputernicul Stăpân. Spiritul, Sfântul Duh, este acela care le dă tactul şi respiraţia în cântec.

O, această dumnezească armonie o cântă în ceruri îngerii şi de ea a fost răsbătut şi văzduhul nostru pământesc, la Naşterea Domnului, cântând: *Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu şi pre pământ pace, între oameni bunăvoire.*

Această armonie a păcii să umple văzduhurile vieţii noastre omeneşti. Şi nu-i deajuns numai să dorim această pace, dar să o şi creem. Nu e de ajuns numai ca această armonie a păcii să fie slăvită, dar ea să se coboare şi în sufletul fiecăruia din noi.

Ceea ce trebue să cerem noi prin rugăciune, e ca îngerii lui Dumnezeu să inspire mintea şi voinţa popoarelor şi a noastră a fiecăruia în duhul păcii şi al frăţiei dintre noi. Să ajungem şi noi pământenii ca, înjghebaţi în măreţ cor, să putem da şi noi răspuns corului din ceruri, *că pe pământ e pace şi bună învoire între oameni*.

Şi astfel, corul îngerilor din ceruri, să se unească cu cel al oamenilor de pe pământ, în o armonie dumnezeiască a păcii, care să cânte ş să slăvească întruparea lui Hristos, care a venit să ne înalţe pe culmi de spiritualitate şi fericire..

In fiinţa fiecăruia dintre noi să-şi aibă ecou cântecul îngerilor, înfăţişându-o aceasta prin frumoasele fapte creştineşti, care să încânte cu armonia lor orice privire şi să fie plăcută de auzit de oricine spre slava neamului omenesc, căci pentru aceasta a venit Hristos Domnul, ca să înalţe pe tot omul.

Protosinghelul Vasile Vasilache

Ştiri din Eparhie

Reparaţii de biserici

Urmând programului stabilit conduitei revistei noastre eparhiale „Mitropolia Moldovei", de a consemna înbunătăţirile ce se aduc, de către preoţi şi credincioşi, bisericilor parohiale, însemnăm, mai la vale, aceste vrednicii pastorale, cu care s'a încheiat bilanţul anului 1938.

1. *Bisericii cu hramul „Sf. Voevozi", din parohia Cristeşti, jud. Baia*, i s'au făcut reparaţii interioare şi exterioare în valoare de 87 890 lei. Banii au fost strânşi numai dela enoriaşi, cari au contribuit fiecare după starea materială. Enoriaşii au fost împărţiţi în patru categorii şi anume: cat. I-a cu 350 lei; a II-a cu 220 ei iar a III-a cu 140 lei. In afară de contribuţia enoriaşilor a donat 10.000 lei d-l Const. Sturza, deputat eparhial, d-l Col. B.

Niculcea şi Pr. V. Ştefan câte 500 lei. Lucrarea a fost efectuată de d-l Rudolf Hermann, căruia i s'a adjudecat prin licitaţie publică. Devizul a fost făcut de către Serviciul Technic al jud. Baia, fiind aprobat de Comisiunea Mon. Istorice. Pentru acoperirea definitivă a cheltuielilor mai este nevoie de 6614 lei, sumă ce se va colecta tot de enoriaşi.

Slujba sfinţirei a fost făcută de către P. C. Protopop Ec. M. Zăharescu şi un sobor de zece preoţi. Cu acest prilej s'au adus mulţumiri tuturor donatorilor, scoţându-se în relief fapta lor, plină de cinste. Iniţiativa reparaţiei bisericii a avut o Cucernicul preot V. Ştefan.

2. *In parohia Căciuleşti I,* jud. Neamţ, se făcuse reparaţie bisericii parohiale, cu hramul „Sf. Voevozi", în anul 1937, cheltuindu-se suma de 118.120 lei. Intrucât cucernicul preot paroh, constatase că pentru păstrarea în bună stare a reparaţiilor făcute e nevoie de o reînoire a şindrilei de pe acoperiş, Cucernicia Sa a procedat la colectarea unei sume pentru această îmbunătăţire.

Suma cheltuită cu înlocuirea şindrilei, cum şi împrejmuirea cimitirului dela biserica filială din Turtureşti, s'a ridicat la 30 200 lei. Din această sumă 6000 lei reprezintă donaţia cucernicului preot V. Negrea.

Reliefăm, cu multă plăcere, fapta Pr. V. Negrea, care se dă pildă vie enoriaşilor săi. Pe lângă îmbunătăţirile aduse bisericii, cucernicul paroh a activat şi la ridicarea unei şcoli primare în locul alteia vechi, mici şi neîncăpătoare. Fapta Cucerniciei sale se preţuieşte prin sine.

3. *Bisericei din satul Romăneşti, parohia Ostopceni, jud. Botoşani* i s'au făcut reparaţii în sumă de 72.710 lei, bani strânşi prin colectă dela enoriaşi. La aceasta se adaugă suma de 6969 lei, cheltuiţi cu prilejul sfinţirei, deci în total 79 679 lei. Aceste îmbunătăţiri s'au făcut din iniţiativa cucernicului preot C. Botez.

Printre donatorii mai de seamă numărăm: D-l Alex. T. Bădărău cu 10.000 lei, Prefectura jud. Botoşani 10 000 lei, Primăria com. Romăneşti 5.000 lei, d-l Gh. Nicolescu 5.000 lei, d-l Andrei Gaşpar 2.000 lei iar d-ra Ana Tantzel a donat un rând de vestminte în val. de 5.000 lei. Tuturor le aducem, pe această cale,

călduroase mulţumiri, rugând pe bunul Dumnezeu să le răsplătească, fiecăruia, din darurile Sale cele bogate.

Slujba înnoirii a fost săvârşită de către P. C. Protopop C. Constantinescu în ziua de 16 Oct. 1938, care a adus laude şi cinstire tuturor osârduitorilor.

4. *Bisericii „Sf. Mina", din parohia Tulbureni, jud. Botoşani* i s'au făcut reparaţii interioare şi exterioare, în sumă de 18.557 lei, bani strânşi din contribuţie publică. Iniţiativa reparării bisericii se datoreşte cucernicului preot Gh. Rojniţă, care a contribuit şi cu avutul personal la această înfrumuseţare.

Slujba înnoirii a fost făcută de către P. C. Protopop Alex. Dolinescu, care a adus mulţumiri tuturor donatorilor.

5. *In parohia Lişna, jud. Dorohoi*, biserica parohială a fost îmbunătăţită cu multe prefaceri. Toate lucrările s'au ridicat la suma de 165.055 lei. Această sumă, apreciabilă pentru o parohie rurală, a fost colectată, fie dela diferite instituţii, fie dela enoriaşi.

Slujba înnoirii a fost săvârşită de către P. C. Protopop Ec. D. Hadârcă. P. C. Sa a scos în evidenţă meritul fiecăruia în această lăudabilă lucrare, în fruntea căreia stă preotul paroh. Păstorul vrednic, oriunde s'ar afla, când e vorba de întărit temelia bisericii, lucrează cu neţărmurită dragoste. Ceiace se constată la parohia *Lişna-Dorohoi.*

6. Tot în judeţul Dorohoi la *Parohia Hăneşti*, s'au făcut apreciabile îmbunătăţiri bisericii parohiale. S'au efectuat lucrări de întregire prin ridicarea unei clopotniţe. Atât în interior cât şi pe afară locaşul divin a fost curăţat şi văpsit.

Slujba înnoirii a fost făcută de către *P. S. Sa Arhiereu Valerie Botoşăneanu*, Vicarul Sfintei Mitropolii, înconjurat de un mare sobor de preoţi, printre care se aflau referentul cultural şi protopopul Circ. II Dorohoi, Ec. D. Hadârcă.

Cu acest prilej s'a făcut hirotesirea în econom stavrofor a P. C. paroh *Ec. Gh. Vâlcu.* Această distincţie a fost conferită de *Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicodim*, ca răsplătire pentru activitatea depusă pe ogorul pastoraţiei.

La manifestarea obştei creştine, cu prilejul înnoirii, a luat parte corpul didactic din împrejurimi. E o notă bună, care înveder**e**ază armonia între preoţi şi învăţători.

Ridicarea unui monument

La lucrările cu caracter strict bisericesc se adaugă munca preoţimei la înfrumuseţarea satelor cu alte monumente publice. Cinstirea eroilor morţi pentru unitatea naţiei, merită o cât mai multă preţuire. Prin aceasta se dovedeşte, pe lângă o trainică legătură între generaţii, dar mai ales se accentuiază comuniunea cu cei răposaţi pentru lege şi glie.

Astfel, în parohia Dersca, jud. Dorohoi, din iniţiativa Cucernicului preot Valerian Brânzei, s'a ridicat un măreţ monument în memoria celor rămaşi pe câmpurile de luptă.

Lucrat într'o formă artistică aleasă el este o podoabă a comunei.

Suma cheltuită se ridică la 30.000 lei. Contribuţia au suportat-o enoriaşii. In frunte stau d-l Eduard de Burbure de Wessembeck cu 5.000 lei şi Pr. Val. Brânzei cu 1.000 lei.

Se cuvine toată lauda atât cucernicului preot cât şi tuturor celor ce au sprijinit realizarea iniţiativei, fie prin cuvânt sau faptă.

— La sfârşitul acestor încrustări pe răboj, gândul aleargă cu ani în urmă, când un oarecare lansase neghioaba afirmaţie că: *„preoţia n'ar fi o funcţie esenţială în stat"!*

Dar care altă instituţie contribuie mai mult la ridicarea satelor decât preoţimea?

Şi cum vorbele au fost aruncate, pe atunci cu subtil înţeles, e bine ca, din când în când, să fie amintite şi reamintite prin activitatea preoţească.

Pr. Const. Nonea

1939!

In eternitate s'a încrustat încă un an prin conţinutul său, precum în timp s'a adăugat la număr „unu".

Timpul uită; eternitatea nu uită. Timpul răsplăteşte şi nu prea; eternitatea cântăreşte exact.

Din suflet porneşte orice activitate, aceasta fiind prin excelenţă nota personalităţii omeneşti, şi se exteriorizează în timp, într'un cadru a căror unde una mai mare decât alta, au menirea să se facă să dispară una câte una. In timp o veşnică dispariţie peste care se aşterne uitarea. In eternitate o veşnică actualizare atât ca timp dacă se mai poate numi aşa, cât mai ales ca conştient. Ceia ce 1938 a trecut la arhivă, Atotputernicul are în faţa ochilor.

Putem vorbi de un bilanţ în timp pentru noi oamenii şi aceasta cred că trebue să privească în primul rând viaţa sufletească a fiecăruia, dinamismul oricărei activităţi înscrisă în timp. Activitatea este ultimul termen al vieţii sufleteşti. Acel „hoc volo" nu ar fi suficient fără traducerea în faptă „alea jacta est". Copii suntem cu toţii în faţa eternităţii şi prin timp ca prin foc avem a ne pregăti pentru ea. Timpul este o probă ca cele multe din evul mediu, pentru a ajunge cavaler. Cavaler a eternităţii poţi fi dacă eşti a timpului.

Bilanţul vieţii sufleteşti se face printr'o scrutare a conştiinţii şi o verificare a faptelor în raport cu principiile morale. Intrucât activitatea zilnică, corespunde cu aceste norme? Cu cât ne-am apropiat noi de divinitate prin rugăciune şi faptă?

Video meliora proboque deteriora sequor a lui Ovidiu se poate retuşa.

Veşnica prefacere stabilită din eternitate prin naştere şi moarte, ne va aduce într'o zi în faţa celui ce are Bilanţul suprem şi să nu fie prea târziu.

Pentru noi personal, pentru timp şi eternitate, să urmărim cu persistenţă crearea personalităţii, singura care întruneşte toate siguranţele fericirii temporale şi intrării şi rămânerii în cea eternă.

Gh. Constantinescu
D-rand în Teologie

Stiri oficiale

Dreptul de a face apel.

O adresă a Sf. Sinod.

Nr. 37 din 10 Ianuarie 1939.

Inalt Prea Sfinţite,

Cu frăţească dragoste, avem onoare a Vă aduce la cunoştinţă că Sfântul Sinod în şedinţele sale dela 9 şi 10 Decemvrie 1938, luând în discuţie chestiunea disciplinărei clerului şi a dreptului de a face apel, a hotărât următoarele:

1) Hotărârile date de Chiriarhi pentru disciplinarea preoţilor, potrivit dispoziţiunilor din Inaltul Decret Regal Nr. 1066 publicat în Monitorul Oficial Nr. 52 din 4 Martie 1938, sunt neapelabile în faţa vreunui for superior;

2) Numai în cazurile de destituire sau caterisire, preoţii pot face apel la Sf. Sinod în termen de opt zile dela primirea sentinţei episcopale de condamnare. Sfântul Sinod primind aceste apeluri, va hotărî şedinţă plenară asupra lor, mărginindu-se numai asupra fondului chestiunii;

3) De acest fapt—de a face apel la Sf. Sinod—beneficiază preoţii ale căror cauze n'au fost soluţionate dela apariţia Inaltului Decret Regal Nr. 1066 | 938 şi până acum, sau sunt în curs de cercetare şi care vor fi pedepsiţi cu destituirea sau caterisirea.

4) Toţi preoţii ale căror apeluri au fost soluţionate prezidial sau de Sinodul Permanent, nu mai au dreptul de a face apel la Sfântul Sinod.

Comunicându-Vă hotărârea de faţă a Sfântului Sinod, Vă rugăm să dispuneţi să fie adusă la cunoştinţa clerului prin publicare în revista sau buletinul oficial al eparhiei Inalt Prea Sfinţiei Voastre.

Primiţi, Vă rugăm Inalt Prea Sfinţite ale Noastre întru Hristos frăţeşti îmbrăţişeri.

Preşedinte, **Patriarh (ss) MIRON**

Director, (ss) *Pr. G. Vintilescu*

* * *

„Casa Clerului" Bucureşti şi Băncile de provincie şi judeţene.

Copie de pe adresa Consiliului Central Bisericesc Bucureşti, cu Nr. 13270 din 13 Decembrie 1938, către Mitropolia Moldovei Iaşi.

Inalt Prea Sfinţite,

Casa de Economie, Ajutor şi Credit a Clerului, ne arată prin adresa Nr. 12200 | 938, că unele din băncile preoţeşti locale acordă împrumuturi membrilor clerului, fixând rate de restituiri lunare prea mari, faţă de salariile respectivilor slujitori bisericeşti, astfel încât aceste rate, împreună cu cele fixate de Casa Clerului potrivit legii, până la maximum $^1/_2$ din salariu, iau uneori întreaga leafă a slujitorilor bisericeşti.

Această situaţie este cu totul dăunătoare, de oarece nu este admis ca membri ai Clerului, cu familii, să fie puşi în situaţia de a nu mai primi nici un fel de salariu luni de zile, trebuind totuşi să facă faţă greutăţilor familiare cum şi diferitelor întâmplări neprevăzute, ca boli, pagube, etc. Pe de altă parte în astfel de situaţii, ajung de obicei tocmai acei cari nu-şi cumpănesc şi chibzuesc îndeajuns cheltuelile, înglodându-se cu uşurinţă în datorii, pe care nu le mai pot satisface.

Astfel de stări nu sunt nici în interesul particular al slujitorilor bisericeşti şi nici în cel al ordinei bisericeşti, de oarece unii din aceşti slujitori şi-au grevat la diferite instituţii tot salariul, tocmai spre a eluda obligaţiile pe cari le au şi faţă de autoritatea bisericească.

Pentru aceste motive noi am fost totdeauna protivnici înfiinţărei băncilor regionale şi în special judeţene, care fiind prea

la îndemâna preoţilor, îi ispitesc să împrumute şi deci să se înglodeze în datorii.

. . . . . .

Totodată vă rugăm să binevoiţi a dispune ca P. C. Protoerei, atunci când pun viza pe cererile de împrumut adresate Casei Clerului, să specifice în mod lămurit natura diferitelor reţineri care grevează salariile membrilor clerului, arătând care sunt reţineri sau popriri legale (popriri judecătoreşti, reţineri Casa Clerului) şi care plăţi facultative pentru diferite alte obligaţii, spre a se putea aprecia în mod just, atunci când membrii clerului îşi solicită drepturile lor la Casa Clerului.

E de prisos să amintim că Legea Casei Clerului în art. 13 sancţionează aspru pe cei ce întocmesc statele de plată şi omit a trece ratele Casei, obligându-i a plăti din salariul lor suma nereţinută.

Primiţi, vă rugăm, Inalt Prea Sfinţite, ale noastre întru Hristos frăţeşti îmbrăţişări.

Preşedinte, Patriarh (ss) MIRON

Referent, (ss) *C. Dron*

* * *

Librăria Eparhială

Circulară către toţi preoţii din cuprinsul Eparhiei.

Cu ocazia cercetării conturilor de gestiune, s'a constatat că foarte mulţi preoţi cumpără rechizite de cancelarie dela diferite firme din localitate, sau oraşul de reşedinţă a judeţului, cu totul străini de credinţa şi aspiraţiile noastre naţionale.

Şi ce-i mai dureros, aceasta o fac chiar preoţi afirmaţi în public ca refractari acestor străini.

Aşa fiind, pentru a curma această situaţie, în vedere că în Iaşi, alături de Catedrala noastră Metropolitană s'a înfiinţat Librărie Eparhială, se pune în vedere tuturor preoţilor pe această cale, că pe viitor nu vom primi sub nici un motiv acte justificative pentru cheltuelile de cancelarie la gestiunile întocmite la parohii, decât dela Librăria noastră Eparhială.

In acest scop, la timp, parohiile vor face comenzi de rechi-

zitele ce au nevoie, emiţându-li-se facturile cuvenite spre a le servi ca acte la gestiune.

Plata acestor rechizite se acordă şi prin reţineri din salar, potrivit declaraţiei fiecăruia.

Tot prin această formă se pot comanda tot felul de cărţi religioase morale şi de ritual.

Am luat această dispoziţie, întrucât Librăria s'a înfiinţat în primul rând atât pentru instituţiunile noastre bisericeşti, cât şi pentru personalul deservent: preot şi cântăreţ, ca funcţionari bisericeşti şi conducători de familii, ce au atâtea nevoi şi în direcţia aceasta.

† **NICODIM**
Mitropolit al Moldovei

Consilier Referent,
Pr. V. Mihailescu

* * *

Economice:

I. Instrucţiuni referitoare la timbrarea actelor justificative a Contului de gestiune şi plata Fondului Bisericesc.

1. Se aduce şi pe această cale la cunoştinţa preoţilor parohi cari au de încheiat gestiunile parohiilor că la întocmirea actelor justificative să aibă în vedere legea timbrului în vigoare; timbrând originalele chitanţelor eliberate de lucrătorii manuali cu timbru de câte 3 lei fiscal plus 2 lei aviaţie, de fiecare mie de lei, iar copia indiferent de valoarea ei, numai cu timbru de 2 lei aviaţie.

Timbrarea facturilor cad în sarcina comercianţilor cari le eliberează, iar copiile lor, se vor timbra tot cu 2 lei aviaţie, indiferent de valoare.

2) Plata Fondului eparhial de 10% şi patriarhal de 1 % se va face la Casieria Sf. Mitropolii, iar recipisa se va ataşa la acte. Fără plătirea acestui fond bisericesc, nu se va da descărcarea gestiunei. Preoţii rămânând răspunzători de aceasta.

* * *

II. Relativ la tabloul cu sumele adunate pentru fondul Crucei, în care biserica Sf. Haralambie figurează fără contribuţie, parohul face întâmpinire, că suma pentru fond s'a adunat, dar a fost oprită de epitropie. Ca dovadă înaintează şi un proces-verbal, din care se constată că afirmaţiunea e întemeiată. Oprirea însă nu poate fi îngăduită, căci fondul aparţine instituţiei în numele căreia a fost adunată. Epitropia deci va înainta suma Sf. Mitropolii pentru a fi trimisă la destinaţie.

Parohului i se pune în vedere a nu mai îngădui epitropiei să lucreze fără preşedintele său. Aceasta nefiind legal.

Telegrame de Sf. Sărbători

Majestăţii Sale Regelui Carol II

Bucureşti

Cu prilejul marilor sărbători ale naşterei Domnului Hristos, înoitorul neamului omenesc, aducem Majestăţii Voastre, înoitorul vieţii naţionale a poporului nostru, cele mai călduroase urări cu urare sinceră de deplină izbândă.

† NICODIM
Mitropolit Moldovei

La această telegramă M. S. Regele Carol II a binevoit a răspunde următoarele:

Nicodim Mitropolitul Moldovei

Iaşi

Mulţumirile Mele Inalt Prea Sfinţiei Tale pentru frumoasele şi creştineştile urări de Sf. Sărbători.

CAROL R.

* * *

Majestății Sale Regelui Carol II

București

După datina românească toate se încep cu semnul crucii și cu „Doamne ajută". Așa am început anul nou și noi clerul și poporul Moldovei: ne am adunat în biserici, ne-am plecat adânc înaintea lui Dumnezeu și L-am rugat smerit pentru Țară, pentru neam și pentru fericirea Majestății Voastre, iar acum Vă urăm mulți ani și izbândă în toate și din inimă Vă zicem: Sănătate Majestate.

† NICODIM
Mitropolit Moldovei

* * *

La această telegramă M. S. Regele Carol II a binevoit a răspunde următoarele:

Nicodim Mitropolitul Moldovei

Iași

Castelul Peleș

Caldele mele mulțumiri pentru creștinești urări de anul nou.

CAROL R.

Răspuns unei Petece

In «Luminătorul», revista bisericească din Basarabia, Nr. 1, pe Ianuarie 1939, un oarecare Petică culege cuvinte şi frânturi resleţe din Biblia sinodală românească, tipărită de Institutul Biblic Român în anul 1936, şi le aşază în paralelă cu locurile corespunzătoare din Biblia românească, tipărită în anul 1819 la Petersburg.

Onoratul comitet de redacţie, al acelei reviste, admirându-şi petica, zice «că între traducerea Bibliei din 1936 şi cea din anul 1819 sunt destule deosebiri, de mai multe ori, cum se pare, nu în folosul traducerei din anul 1936».

Mai întâiu Biblia din 1919 nu-i o traducere, ci o retipărire a Bibliei deBlaj, care e după Vulgata latină, iar nu după Septuaginta, Biblia Bisericei ortodoxe.

Peticuţa însă s'a învârtit tot printre oalele mai curăţele din Petersburg şi s'a ferit, se vede, să dea peste cele mai slinoase. Asta de bună samă ca să se cruţe. Şi, slava Domnului, de aceste din urmă sunt berechet, în Petersburg.

Poftim şi luaţi aminte :

Petersburg 1819.

Eşire, XXXVII, 17—39 :

Şi au făcut sfeşnicul de aur curat, vărsat au făcut sfeşnicul. Fusul lui, şi fofezele, şi scafele, şi ţinerile, şi florile din trânsul. Şase fofeze eşind din laturi, trei fofeze ale sfeşnicului din o latură a lui, şi trei din ceialaltă latură a lui. Şi trei ţineri în chipul nucşoarelor, întro fofează scafă, şi floare. Şi trei ţineri în chipul nucşoarelor, întraltă fofează scafă şi floare. Aşa la cele şese fofe-

Sinodala 1936.

Eşire, XXXVII, 17—

După aceea a făcut un sfeşnic de aur curat şi sfeşnicul acesta l-a lucrat din ciocan. Fusul lui, braţele lui, cupele lui, nodurile lui şi florile lui erau toate din-tr'o bucată.

Din laturile lui ieşeau şase braţe : trei braţe ale sfeşnicului ieşeau dintr'o latură a lui, şi trei braţe ale sfeşnicului ieşeau din ceialaltă latură a lui. Un braţ avea trei cupuşoare în forma flo-

ze, care es din sfeşnic. Şi în sfeşnic patru ţineri în chipul nucşoarei, întro fofează scafă şi floare. Scafa sub cele două fofeze din trânsul, şi scafa supt cele două fofeze din trânsul : aşa cele şase care es din sfeşnic. Şi fofezele, şi scafele din trânsul era toate vărsate din trun aur curat. Şi au făcut luminile lui şepte, şi lingurile lui. Şi cleştele lui de aur curat. De un talant de aur curat lau făcut pre el, şi toate vasele lui.

rii de migdal, cu nodurile şi florile lor ; alt braţ avea trei cupuşoare în forma florii de migdal, cu nodurile şi florile lor ; aşa aveau toate cele şase braţe, care ieşeau din laturile sfeşnicului. Iar pe fusul sfeşnicului erau patru cupuşoare în forma florii de migdal, cu nodurile şi florile lor. Cele şase braţe, care ieşeau din fusul sfeşnicului, aveau : un nod sub întâile două braţe, un nod sub alte două braţe, şi un nod sub cele de al treilea două braţe. Nodurile şi braţele de pe ele erau una cu fusul. Sfeşnicul întreg era lucrat din ciocan, din o singură bucată de aur. Apoi i-a făcut şapte candile, mucări şi taviţe de aur curat. Dintr'un talant de aur curat s'a făcut sfeşnicul cu toate uneltele lui.

A l t a :

Biblia de Petersburg din 1819

Eşire, Cap. 39 :

1. Şi vânătul, şi mohorâtul, şi roşul, ce au rămas le au făcut veşminte de slujbă lui Aaron, ca să slujască întru cel sfânt, după cum au poruncit Domnul lui Moisi. 2. Şi au făcut umărarul de aur, şi de mohorît, şi de roşu răsucit, şi de mătasă toarsă. 3. Şi tăiară tablile cele de aur ca părul, ca săl ţese împreună cu

Biblia Sinodală 1936

Eşire, Cap. 39 :

1. Iar din matasa violetă, stacojie şi vişinie ce rămăsese, au făcut veşminte de slujbă pentru slujit în locaşul sfânt. Şi au mai făcut veşminte sfinte pentru Aaron, cum poruncise Domnul lui Moise. 2. Au făcut efodul de fire de aur, de mătasă violetă, stacojie şi vişinie şi de in răsucit. 3. Şi anume : au desfăcut aurul

vânătul, şi cu mohoritul, şi cu roşul cel răsucit, şi cu matasa cea toarsă, lucru ţesut leau făcut pre eale. 4. Umărarul împreunat de amândouă părţile, lucru ţesut întru sine împletit unul cu altul dintru dânsul aufăcut după făptura lui, din aur, şi din vânăt, şi din mohorât, şi din roş răsucit, şi din matasă toarsă, după cum au poruncit Domnul lui Moisi. 5. Şi au făcut două petri de smaragd împănate, şi ţintuite cu aur, săpate, şi cioplite cioplitură de pecete, din mâinele fiilor lui Israil. 6. Şi leau pus pe umerele umărarului, pietre de pomenire sânt fiilor lui Israil, după cum au poruncit Domnul lui Moisi.

7. Şi au făcut engolpion lucru ţesut cu împestreale, după lucrul umărarului, de aur, de vânăt, şi de mohorât şi de roşu răsucit şi de matasă toarsă, în patru cornuri în doit au făcut engolpionul, de o palmă de lung şi de o palmă de lat îndoit. 8. Şi au ţesut întrînsul patru rânduri de pietre scumpe, rândul cel dintâiu de pietre sardion, şi tapazion şi smaragd, 9. şi rândul al doilea anftrax, şi zamfir, şi Iaspis. 10. şi rândul al treilea lighirion, şi ahatis, şi ameftistas. 11. şi rândul al patrulea hrisoliftos, şi virillion, şi onihion, încungiurate cu aur, şi legate prin prejur cu aur.

în foi şi au tăiat fire, pe care le-au ţesut cu iscusinţă printre firele de matasă violetă, stacojie şi vişinie şi de in răsucit, lucru iscusit. 4. I-au făcut încheietori de încheiat pe umere şi au unit amândouă părţile lui. 5. Brâul efodului, care vin peste el, la fel cu el, l au făcut de fire de aur, de mătasă violetă, stacojie şi vişinie şi de in răsucit, cum porunci se Domnul lui Moise. 6. Au lucrat apoi două pietre de smaragd, aşezându-le în cuibuleţe de aur şi săpând pe dânsele numele fiilor lui Israil, cum se sapă pe pecete. 7. Şi le-au pus la închieturile efodului, pe umere, întru pomenirea fiilor lui Israil, cum poruncise Domnul lui Moise.

8. Au făcut apoi hoşenul, lucrare iscusită, la fel cu efodul, de fire de aur şi de mătasă violetă, stacojie şi vişinie şi de in răsucit. 9. Hoşenul l-au făcut dublu, în patru colţuri, lung de o palmă şi lat de o palmă. 10. Şi au pus pe el pietre scumpe; aşezate în patru rânduri: într'un rând: un sardeon, un topaz şi un smaragd—rândul întâi. 11. In rândul al doilea: un carbuncol, un safir şi un diamant. 12. In rândul al treilea: un opal, o agată şi un ametist. 13. Şi în rândul al patrulea: un hrisolit, un onix şi un iaspis. Ele erau aşezate în cuibuleţe de aur.

Vedeţi? La Petersburg nici ortografie, nici sintaxă, nici punctuaţie, nici traducere. Şi părţi de acestea în Biblia tipărită la Petersburg sunt cu duiumul, capitole şi chiar cărţi întregi.

Rău face redacţia «Luminătorului» că publică lucruri necontrolate, luându-se după toate petecele, şi în loc să le trimită la bucătărie pentru rolul lor, le admiră.

Atâta pentru acuma. **Red.**

NOTE

1. **Sf. Cruci luminate.**

In planul de restaurare a Catedralei Sf. Mitropolii, I. P. S. Mitropolit Nicodim a prevăzut şi luminarea Sf. Cruci, cari sunt aşezate între turlele din faţă şi a celei deasupra Sf. Altar, precum şi reflectarea unei haine de lumină, care să îmbrăţişeze în strălucire, în timpul nopţii, Catedrala Mitropoliei Moldovei. Acest plan s'a şi înfăptuit.

De unde până acum, Catedrala Sf. Mitropolii apărea noaptea învăluită ca un munte de taină în ceaţa întunericului, de acum orice trecător priveşte cu bucurie cele două braţe de lumină ale Sf. Cruci, cari sclipesc ca nişte scumpe coliere în străluciri care mângâie şi te înalţă sufleteşte.

După cum s'a scris şi în ziare: „populaţia oraşului a privit cu satisfacţie această iniţiativă... şi toţi s'au întrebat însă, de ce crucile sunt luminate numai în nopţile ce preced sărbătorile. Ar fi de dorit ca uzina să facă gestul mărinimos de a furniza curentul în mod gratuit, pentru ca Sf. Cruci să fie luminate în fiecare noapte.

Suntem încredinţaţi că d-l conf. univ. ing. Mircea Volanschi este convins de însemnătatea deosebită a acestui fapt şi va satisface acest deziderat al ieşenilor". Evenimentul, Nr. 30, 10 Ianuarie 1939.

Această dorinţă a ieşenilor, ca Sf. Cruci să fie luminate în fiecare noapte, a fost şi este şi a I. P. S. Mitropolit Nicodim. Insă, avându-se în vedere că Sf. Mitropolie nu dispune de fon-

durile necesare unei luminări continui a hotărât să fie luminate numai în nopţile dinspre Duminici şi Sărbători. Numai o Sf. Cruce e înaltă de 4 1/2 m., cu 85 becuri, iar alta de 3 m., cu 45 becuri.

Prin această sfântă Cruce luminată, parecă vedem străjuită cetatea Iaşului în timpul nopţii ca şi al zilei de îngerul luminos, care veghează şi îndrumează pe orice cetăţean şi călător pe căile luminii.

Iată cum cele mai tinereşti iniţiative, sunt gândite şi înfăptuite de Nestorul ierarhiei noastre romîneşti, de I. P. S. Mitropolit Nicodim.

2. **P. S. Vicar Valerie,**

anul acesta, a umblat în ajunul Bobotezei, cu Sf. Aghiazmă prin toate clinicele spitalului Sf. Spiridon. La patul fiecărui bolnav s'a oprit, stropindu-le fruntea înferbântată de durere cu roua apei sfinte, şi apropiind de buzele fiecăruia Sf. Icoană a Botezului...

O, ce mângâiere a revărsat în suflete această cercetare a bolnavilor... Această faptă a Vlădicăi Valerie, bolnavii nu o vor uita în veci, cu ea noi îl fericim, iar Dumnezeu îl va răsplăti „ca pe unul care a cercetat pe bolnavi...

3. **Datinele de Sărbători**

Anul acesta, mai mult decât în anii trecuţi s'a văzut şi în oraşele noastre o preţuire a datinelor de Crăciun şi Anul Nou. Prin şcoli mai ales şi la diferite aşezeminte s'au organizat adevărate serbări închinate acestor datini creştineşti din străbuni. Despre rolul creştinesc şi naţional a acestor datini rămâne ca să scriem cu alt prilej pe larg.

I. P. S. Mitropolit Nicodim cu deosebită bucurie sufletească a răspuns la invitaţia Directorului Şcolii Normale Vasile Lupu din Iaşi, participând.

D-l Vasile Petrovanu, d-nii Profesori şi elevii au făcut o primire deosebit de frumoasă I. P, S. Mitropolit. Serbarea datinilor de Crăciun şi Anul Nou a fost înfăţişată de elevii acestei şcoli în chip foarte reuşit, deasemenea a fost de remarcat corurile, orchestra şi conferinţa d-lui profesor I. Stoian.

I. P. S. Mitropolit Nicodim a vorbit cu atâta adâncă înţă-

legere şi tâlcuire a senzului acestor datini creştineşti şi româneşti, încât a mărit cu mult preţuirea acestor datini în sufletul tuturor viitorilor pedagogi ai sufletului poporului dela sate şi oraşe.

I. P. S. Sa a arătat ce pedagogie minunată creştinească a făurit Biserica prin aceste datini. O pedagogie neîntrecută, atât creştinească, cât şi naţională, precum şi economică ..

Bucuria prezenţei I. P. S. Mitropolitul Nicodim în această şcoală, au mărturisit-o apoi şi d-nii Profesori prin cuvântul d-lui Director, la sfârşitul acestei serbări.

Deasemenea s'a desfăşurat într'un chip prea frumos serbarea datinelor creştineşti şi la *Manufactura de Tutun din Iaşi*, în ziua de 22 Decemvrie.

Conducerea „Serviciului Cultural-Religios", dela acest aşezământ o are P. C. Revizor Eparhial Em. Vasiloschi, care cu sprijinul larg şi înţălegerea foarte aleasă creştinească a d lui director inginer Mircea Petrini a reuşit să reverse în sânul acestei instituţii ozonul unei sănătoase educaţii creştineşti.

Intr'adevăr că, serbarea datinelor creştineşti organizată de acest serviciu s'a desfăşurat în o măreaţă atmosferă creştinească. La ea a conferenţiat P. C. Revizor Eparhial Vasiloschi, cu un suflet şi o luminare de gând, care te făcea să te simţi fericit în a-te împărtăşi de tot ceiace spunea C. Sa. Apoi a urmat un frumos program al datinelor şi coruri, toate conduse de d-l D. Hagiac, d l V. Vasilache institutor şi de d-l Anatolie Chisodji.

Şi însfirşit, ar fi să pomenesc şi de prea frumosul program al datinelor, care s'a desfăşurat la Căminul Cultural al C. F. R., „A. D. Xenopol", din Iaşi, la care am avut deosebita cinste în a ţinea o conferinţă cu titlul: „Gânduri de Crăciun".

4. **Examenul de capacitate**

pentru calificarea candidaţilor la ocuparea posturilor vacante de preoţi, care a fost orânduit în eparhia noastră, de I. P. S. Mitropolit Nicodim, încă din luna Octomvrie 1938, a fost orânduit nu mult după aceasta şi în eparhia Râmnicului Noului Severin.

In Buletinul oficial al Eparhiei Olteniei, apărut pe Decemvrie 1938, se dă regulamentul acestui examen.

Deasemenea a luat aceiaş măsură şi P. S. Arhiereu Efrem, Locotenent al Arhiepiscopiei Chişinăului, în o şedinţă care a avut-o cu P. C. Protopopi, imediat după aceste Sf. Sărbători.

Iată cum o măsură bună se generalizează şi în alte eparhii.

5. „Arhanghelul"

Cu acest titlu apare o revistă de educaţie religioasă creştină ortodoxă, în oraşul Botoşani. Ea apare lunar cu binecuvântarea I. P. S. Mitropolit Nicodim, având ca director pe *Preotul Hristofor Deliu.* Abonamentul 40 lei pe an. Un număr cuprinde 20—40 pagini.

Fiecare număr din această revistă e ca un buchet ales al gândurilor şi sfaturilor mai ales, pe care preoţimea botoşăneană, în frunte cu vrednicul ei protopop Alex. Dolinescu, îl aleg şi trimit tuturor familiilor creştine, cari vor să-şi mângâie sufletul cu dulceaţa gândurilor de sfinţenie. In fiecare număr aproape, Părintele Dolinescu are deosebită grijă în a prezenta tâlcuirea Sf. Evanghelii — din Duminici şi Sărbători — după vestiţii predicatori români, ca Filaret, Teoctist Scriban, Filaret episcopul Râmnicului etc. Deasemenea sunt de remarcat articolele Păr. Hristofor Deliu, a Pr. M. Gheorghiu, precum şi a Elenei Pr. Gh. Gheorghiu, a Pr. Buhaciuc, Diac. Gh. Lungu etc. In numărul de faţă al revistei noastre am dat din această revistă, articolul *Păr. Hristofor Deliu*, Ziua Sfântului Cuvios Nicodim, Patronul I. P. S. Mitropolit Nicodim.

Dorim ca pe paginele acestei reviste şi în viitor să înflorească numai gândul cel creştinesc care zideşte... şi atunci atât cei de aproape, cât şi cei de departe vor căuta să o aibă ca pe un *Arhanghel* de sfântă îndrumare sufletească.

6. Pangarul Catedralei

Orânduindu-se de către I. P. S. Mitropolit Nicodim ca pangarul Catedralei Sf. Mitropolii, să fie organizat sub supravegherea P. C. Protosinghel Ghervasie Creţu, Marele Eclesiarh, şi anu

acesta, în progres mult față de anii trecuți, a adus un frumos venit pentru Catedrală.

Suma realizată e de 100.500 lei. Din acești bani se plătește un paraclisier cu 10.000 lei, iar cu întreaga cealaltă sumă se înzestrează Catedrala cu toate cele necesare. De exemplu cu ceeace s'a strâns anul trecut și anul acesta, cât de curând se va face un rând de sf. vestminte preoțești (5) și diaconești (4) a cărei stofă s'a și procurat. Deasemenea din acest venit se cumpără Sf. Odoare, prești etc. Cu acestă orânduire cu folos a pangarului, la fel se va putea înfăptui și la bisericile parohiale realizări frumoase.

Văzând toate acestea, adică ceeace poate să realizeze o bună organizare a pangarului, precum și o atentă și cinstită supraveghere a lui, cu deosebită prețuire și îmbelșugată cinstire sufletească se cade a îmbrățișa pe Părintele Ghervasie Crețu. Faptele ne vorbesc despre vrednicia Marelui Eclesiarh.

7. „Să luăm aminte"

foaia de întărire sufletească a preoților din protopiatul II Tg. Neamțu, de sub administrația Protoierului Gh. Maxim, se înfățișază pe luna Decembrie cu următorul cuprins :

1. Inalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicodim al Moldovei, Protoiereu Gh. Maxim. In acest articol P. C. Sa omagiază înfăptuirile înaltului ierarh în cei 73 de ani de viață ; 2. Cuvânt de învățătură la Nașterea Domnului, Econ. Const. Cojocaru ; 3. Majestatea Sa Regele Carol II la Londra, Ec. N. Gheorghiu ; 4. Cuvântul Păr. Protiereu Gh. Maxim, ținut la Cercul mare învățătoresc, în ziua de 27 Noembrie 1938 ; 5. Sf. Scriptură, Pr. Gr. Hogea ; 6. Ce răspunde Fericitul Augustin celora ce judecă pe preoți ; 7. Femeia creștină, Pr. Visarion Puiu ; 8. Sfințirea Schitului Dumbrăvele, Const. Iconomul ; 9. Un martir în zilele noastre, Ieromonahul Ilarie Lupașcu ; 10. Cum câștigă diavolul sufletele oamenilor, Ierom. Nicodim Mănditță ; Procese-verbale dela ședințele cercurilor culturale preoțești.

Socot că nu mai e nevoie de nici o recomandare, titlul articolelor ne arată cât trebue să prețuim această foaie.

8. Ierarhi şi străzile Iaşului

I. P. S. Mitropolit Nicodim, fiind informat că d-l Primar al Municipialui Iaşi, d-l General C. Ionescu, a dispus o revizuire şi o nouă numire a străzilor din oraşul Iaşi, a rugat pe Domnia Sa, că spre veşnică amintire şi slăvire a gloriilor Iaşului, să aibă în vedere numele celor mai vrednici ierarhi din trecut, a căror nume să fie prezente în mintea şi ochii tuturor trăitorilor şi a trecătorilor prin acest slăvit oraş.

I. P, S. Nicodim, primind o adresă prin care d-l Primar General Ionescu răspundea prin aceeaş dorinţă, cu rugămintea de a fi însemnate acele distinse personalităţi, — I. P. S. Sa arătat tot prin o adresă numele celor mai de seamă ierarhi.

Nu mult după aceasta, d-l General Ionescu, a binevoit a răspunde următoarele :

„La adresa I. P. S. Voastre cu Nr. 14.382. XII. 1838, avem onoarea a vă aduce la cunoştinţă că Primăria Municipiului Iaşi în noua nomenclatură a străzilor, fiind preocupată deopotrivă de interesul practic şi de dorinţa ca noile denumiri de străzi să prilejuiască evocarea trecutului istoric, religios şi cultural al Moldovei şi ţinând seamă de propunerea I. P. Sfinţiei Voastre este hotărâtă să facă la denumirile a o parte din străzile oraşului următoarele schimbări :

1. Strada Lozonschi să se numească pe viitor Str. Veniamin Costache ;

2. Strada Mitropoliei să se numească pe viitor Str. Mitropolitul Iosif Naniescu ;

3. Strada şi stradela Nemţească să se numească pe viitor Str. Mitropolitul Varlaam ;

4. Strada şi Fundacul Baciu să se numească pe viitor Str. Mitropolitul Dosoftei ;

5. Stradela Langa să se numească pe viitor Str. Mitropolitul Pimen ;

6. Strada Dreaptă să se numească pe viitor Str. Mitropolitul Iacob Stamate ;

7. Stradela intrare la biserica Sf. Cruce să se numească pe viitor Str. Mitropolitul Calinic Miclescu ;

8. Fundacul Armeană să se numească pe viitor Fundacul Preot Gotcu;

9. Strada Frumoasa să se numească pe viitor Str. Duca Vodă (ctitorul Monastirei Cetățuia);

10. Strada fără nume ce trece prin fața Bis. Frumoasa să se numească pe viitor Str. Hatmanul Balica (ctitorul Bisericei Frumoasa);

11. Calea Gălăței să se numească pe viitor Calea Petru Șchiopu (ctitorul Mânăstirei Galata).

S'a rezervat pentru unele străzi noui, denumirile: Sf. Vasile, Sf. Ștefan, Sf Gheorghe etc.".

Prin această faptă d-l General C. Ionescu, Primarul Municipiului Iași, a dat încă o dovadă în plus, pe lângă multe altele, de alesul suflet de creștin care este și cât de mult prețuește slava Bisericii, cu a cărei podoabe a căutat să slăvească însăși orașul Iași.

Pentru I. P. S. Mitropolit Nicodim se adaugă cu aceasta încă un merit în plus.

Slavă și unuia și altuia!

9. **La recepția dela Palatul Regal,**

care a fost în seara zilei de 24 Ianuarie a. c., dată în cinstea *Cavalerilor Ordinului Ferdinand I*, a luat parte și I. P. S. S. Nicodim Mitropolit al Moldovei, ca unul care are această înaltă decorație.

Protosinghelul Vasile Vasilache

Bibliografie

In curând,

luna viitoare, va apărea o nouă carte de proporții mari între 500—600 pag., a *I. P. S. Mitropolit Nicodim*. E o carte de predici care tratează în chip minunat *problema păcatului*.

Până atunci,

cetiți cele trei volume: *Primele zile ale Creștinismului*, cu aproape

2000 pag., pe care *I. P. S. Mitropolit Nicodim*, le-a dat la lumina tiparului anul trecut—într'un singur an.

Deasemenea,

cetiţi şi următoarele cărţi:

1. *I. D. Ştefănescu*, Professeur à l'Université de Iassy (Roumanie), *Iconographie de la Bible*, images bibliques commentées, avec 96 planches phototypiques, Paris, Librairie orièntaliste Paul Geuthner.

2. *Arhim. I. Scriban, Biblia ca unealtă culturală*, 20 pag.

3. *Sfântul Ioan Gură de Aur, Predici despre pocăinţă, şi despre Sf. Vavila*, în româneşte de *Ştefan Bezdechi*, Prof. univ. Sibiu, 1938, 158 pag., 60 lei.

4. *Ieromonahul Dr. Vasile Vasilache, Predica în evul mediu*, 278 pag., 100 lei.

5. *Constantin C. Radu, Religie şi ştiinţă*, 102 pag.

Mulţămiri publice

— Prin stăruinţa enoriaşilor parohiei Costişa, jud. Neamţ, în fruntea cărora s'a aflat d-na Maria Const. Cantacuzino-Paşcanu şi d-l Const. Scarlat, s'au strâns circa 100.000 lei cu care s'a acoperit biserica parohială cu tablă galvanizată, s'a reparat gardul şi plantat pomi. Când inimele enoriaşilor simt căldura învăţăturei creştine, ies roade ca cele amintite mai sus. Laudă celor ce se simt cinstiţi cu asemenea fapte, de folos obştesc.

— Biserica parohială din com. Tureatca, jud. Dorohoi a fost îmbogăţită cu un rând de vesminte în valoare de 6000 lei datorită d-nei şi d-lui general Olimpiu Stavrat. Deasemenea d-na şi d-l Dimitrie Stavrat, inspector financiar, au cumparat o Sf. Cruce, o cadelniţă, şi o Sf. Evanghelie în valoare de 6000 lei. Sf. Mitropolie le aduce prinos de mulţumire.

MITROPOLIA MOLDOVEI

„După roadele lor îi veți cunoaște". *Matei VII, 16.*

„Celce va împlini și va învăța și pe alții să le împlinească, acela mare se va chema întru împărăția cerurilor".

Matei V, 19.

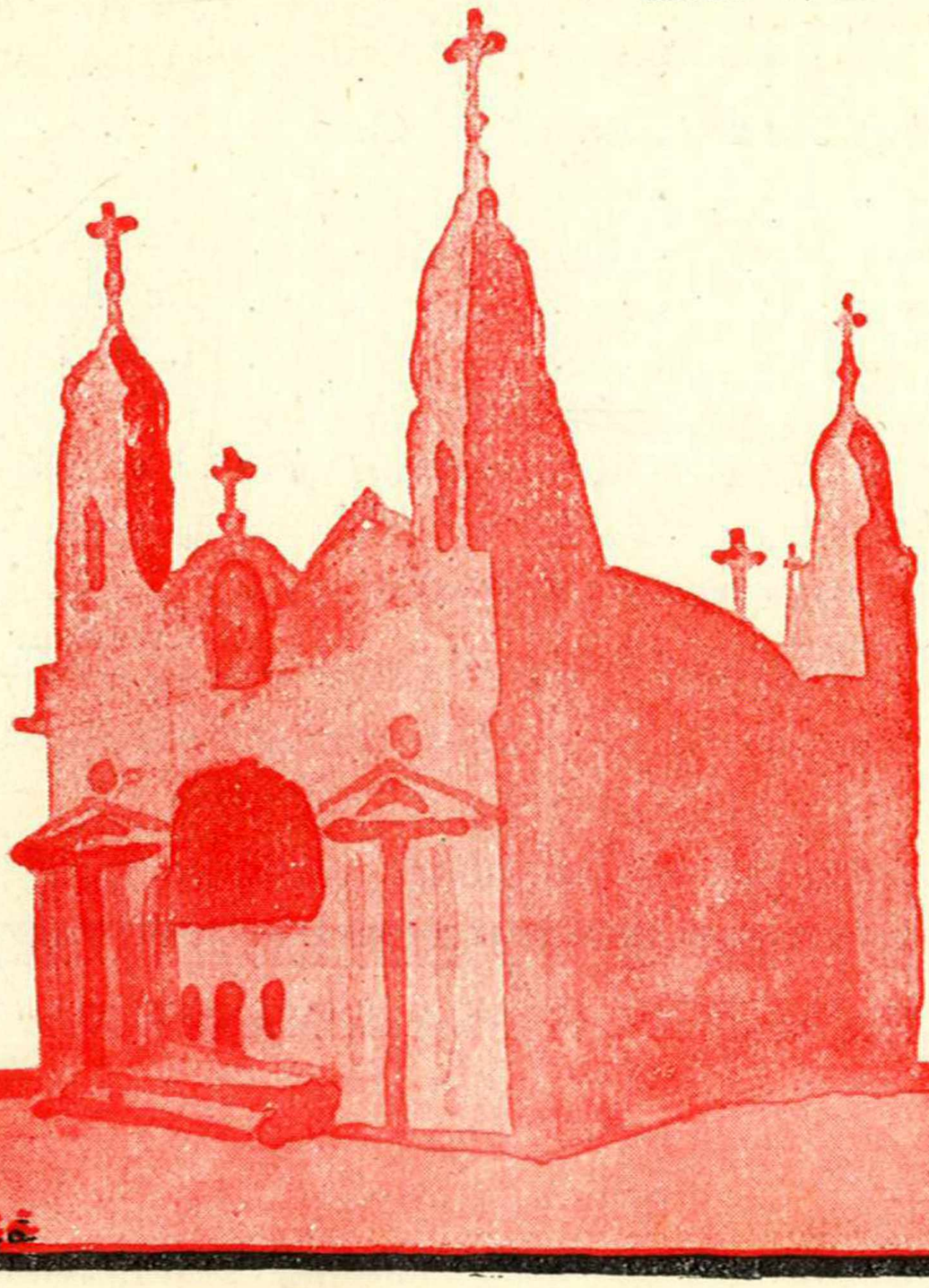

ANUL XV FEBRUAR-MART 1939 Nr. 2-3

MITROPOLIA MOLDOVEI

REVISTĂ OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI IAȘILOR

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Sub patronajul I. P. S. MITROPOLIT NICODIM

Comitetul de redacție:

Referent, Ec. C. NONEA
Diacon Dr. I. GHEORGHIȚĂ

Secretar de redacție: Protosinghelul Dr. Vasile Gh. Vasilache.

Administrația la secția culturală a Sf. Mitropolii Iași.

Abonamentul: 150 lei pe an.

SUMARUL:

Aniversare omagială	**Pr. Const. Nonea**
Nu satul sau orașul, ci sufletul	**Protos. Vasile Vasilache**
Atotputernicia minciunii	**Arhim. I. Scriban**
Noul Rezident Regal al Ținutului Prut, D-l Prof. Univ. Traian Ionașcu	**Protosinghelul Vasile**
Mitropolia Moldoveî și Sucevei și Serviciul Social .	**C. N.**
Sfințirea bisericii vechi din Rădășeni . . .	**Diac. Dr. I. Gheorghiță**
Prezentul cu frământările lui	**Pr. Haralambie Vasilache**
Mânăstirea Slatina	**Ierom. Mart. Ivanovici**
Pentru Petecuța redacției „Luminătorului" din Chișinău	**Red.**
Sfîntul Nicolae	**Diac. L. Popovici**
Teologia Românească	**I. Ierimia**
Bucurii duhovnicești	**Ec. C. Andronic**
Și în alte părți	**I. D. Lecca**
Concursul pentru ocuparea de parohii în Eparhia Mitropoliei Moldovei. Referatul Comisiunii și Tabloul de clasificație	* * *
Circulări către Cucernicii Preoți din Eparhie . .	* * *
Știri din Eparhie	**Cronicar**
Bibliografie	**Red.**

Cd. 88. Inst. de Arte Grafice „ALBINA ROMÂNEASCĂ" — Iași, Tel. 2035

ANUL XV FEBRUAR-MART 1939 Nr. 2-3

MITROPOLIA MOLDOVEI

REVISTĂ OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI IAȘILOR

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Aniversare omagială

S'au scurs patru ani, de când alaiul plin de fast şi bucurie pătrundea în curtea Catedralei Mitropolitane din Iaşi, pe una din porţile voevodale. Iaşii în haine de sărbătoare primea pe Mitropolitul Moldovei şi Sucevei: *Inalt Prea Sfinţitul Nicodim Munteanu*. Deşi în miez de iarnă, vremea era blândă ca primăvara. Parcă se împărtăşea şi ea din bucuria Moldovei. Pe aleia din partea de nord a Catedralei, pe unde se scurgea convoiul, câţiva brazi uscaţi străjuiau, ca nişte soldaţi uitaţi în posturile de pază ale unor vestigii scumpe. Pe cât era de impunător alaiul, pe atât ambianţa din curtea Catedralei era de sărăcăcioasă. Totul contrasta neplăcut. Mai întâi gardul dinspre strada Ştefan cel Mare, —artera principală a Iaşilor!—părea că împrejmueşte o închisoare şi nu cel mai impunător locaş de închinare din ţară. Cândva, cine ştie când—fusese văpsit; acum rugina stătea pe el ca o lepră pe zidurile şi pietrele din ţinutul Karantanei. Porţile voevodale erau, permanent, ferecate cu sârmă groasă, ca nu cumva deschizându-se să se prăvălească. Arbuştii, cari aveau rostul să împodobească parcul, stăteau ca nişte mormane, aruncate halandala, aşteptând bună voinţa cuiva să fie duşi la locul veşnicei odihne.

Cele două Catedrale, privindu-se reciproc, îşi acopereau hainele exterioare, rupte şi pline de pete. Ploaea şi gerul iernii se întovărăşiră la măcinarea lor. Pe zidurile catedralei vechi cră-

păturile se deschideau, de sus până la temelie, rânjându-se diabolic, a paragină şi ruină. Bufniţele, vestitoare ale morţii, sălăşluiau în aceste ziduri verticale, ca în palatele pustii.

Iar Catedrala mare, mama Moldovei, la temelia căreia sunt îngheţate lacrimile nemuritorului Veniamin Costache, avea acoperemântul spart, ornamentele desperecheate, frunzele de acant dela capiteluri toate erau distruse, crucile strâmbe iar pereţii avariaţi, întocmai ca a unei corăbii naufragiate pe un liman nelocuit de oameni.

Textul biblic, pe care blândul Iosif Naniescu îl pusese pe frontispiciu: „*Acum slobozeşte Stăpâne, pe robul tău, în pace*", nu se mai putea descifra. O pătură groasă de negreaţă acoperea văzul acelor sacre cuvinte, cari cuprindeau nu numai sensul împlinirii unei promisiuni divine, în care au răposat proorocii Vechiului Testament ci şi gândul ierarhilor ctitori, Veniamin Costache şi Iosif Naniescu.

Toate aceste sumbre realităţi isbeau, dureros, privirea oricărui trecător. Unele din ele purtau pecetea nevoilor şi suferinţelor la cari au fost supuşi Iaşii, în timpul războiului mondial.

Iată de ce afirmaţia de mai sus, că se reliefa un contrast isbitor între alaiul princiar, care însoţea pe Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicodim, şi stările de fapt din jurul scaunului chiriarhal, este justificată. Cu aceasta nu se subestimează lucrările trecutului, căci vremurile nu pot fi judecate, decât după zicala lui Miron Costin: „*Omul stă sub vreme*". Dar nici nu pot fi trecute sub tăcere realităţile.

In acest decor lipsit de frumuseţe naturală, a înaintat caleaşca trasă de şase cai, în care se aflau: Chiriarhul, d. ministru de Culte şi d. primar al Municipiului. S'a oprit trăsura. Treptele catedralei erau pline de credincioşi. Prin mijloc se deschidea un drum, păstrat de ostaşi în ţinuta de ceremonie.

Chiriarhul se scoboară, gânditor şi sobru. Când lumea îl aştepta să urce treptele bisericii, face un semn discret să i se deschidă drum spre dreapta. Roagă pe înalţii săi însoţitori de puţină adăstare. Urmat de un ucenic al său, crescut şi învăţat din mâna darnică a Chiriarhului—ucenic ce s'a săvârşit din viaţă, în plină putere de muncă la catedra sa—s'a strecurat pe partea du sud a Catedralei. S'au oprit la mormântul mitropolitului Iosif

I. P. S. NICODIM
Mitropolitul Moldovei
Ctitorul frumoaselor înfăptuiri

Naniescu. Copleşit de amintiri şi pătruns de fiorul recunoştinţei, Chiriarhul a îngenunchiat la căpătâiul fostului său îndrumător în ale vieţii şi bisericii. Gestul acesta, adânc ca înţeles, definea programul de arhipăstorire la care era chemat. Se înoda un fir al tradiţiei moldovene de piozitate şi lucrare vlădicească. Şi lucrurile au întărit, ceiace atunci lumea presupunea numai.

Au trecut patru ani de atunci... In nesfârşitul anilor ce se succed, fără întoarcere, ce valorează acest interval de timp? O nimica toată!

Şi totuşi pentru Mitropolia Moldovei şi Sucevei, fiecare din aceşti ani e generator de epocă.

In primul an, Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicodim a dispus repararea vechei catedrale, din agonisită proprie. Concomitent s'a început renovarea parcului. Au urmat, rând pe rând, complectarea unei aripi a palatului, ridicarea unei frumoase case de raport, înfiinţarea unei fabrici de lumânări, construirea unui garaj ce adăposteşte maşina de propagandă culturală, repararea gardurilor şi vopsirea lor etc. etc.

Dar gândul ce-i mistue mintea era Catedrala mare. Ea trebuia pusă în starea de frumuseţe, aşa cum a zămislit-o mintea primului ctitor şi a dus-o la îndeplinire al doilea ctitor.

Intenţie serafică, dar posibilităţi pustii! Inaltul Chiriarh nu venise la Iaşi, decât cu un geamantan plin de cărţi. Cine se îndeletniceşte cu scrisul, de cultură şi zidire religioasă, nu agoniseşte arginţi.

Dar Chiriarhul nu descurajează. Personal începe a strânge fonduri, picătură cu picătură. Când milionul s'a apropiat a chemat arhitectul să-i facă devizul. A studiat articol cu articol, a tăiat ici, a îndreptat dincolo, şi dupăce gustul fin i-a fost satisfăcut, a dat poruncă să se înceapă restaurarea. In toamna anului 1938, restaurarea a fost terminată. Ceiace la început părea o himeră, acum căpătase făptură.

Astăzi cele două cruci luminate de pe Catedrală cheamă privirea oricărui ieşan să guste din măreţia lucrului săvârşit. Cuvintele dreptului Simion se pot deslusi, în miez de noapte, tocmai din Piaţa Teatrului, pe frontispiciul Catedralei. Gândul ctitorilor se pogoară şi în sufletele credincioşilor şi-i îmbie să constate: iată omul, iată Vlădica, iată opera. Dacă ar fi însumate

numai cele amintite, sunt suficiente pentru depăşirea veacurilor. Dar la aceste toate se adaugă vasta lucrare cărturărească şi eparhială. Serii de volume a sute de pagini ies din pana măiastră a făuritorului de slovă. Trecutul ortodoxiei, din izvoarele cele mai autorizate, este pus la îndemâna preoţimei şi poporului. Predici de cuprins variat, istorioare morale, călăuze de viaţă creştinească se alătură la operele de ştiinţă teologică. Ca o cunună a tuturor stă traducerea Sfintei Scripturi, după Septuagintă şi alte manuscrise, subt autoritatea Sf. Sinod.

In eparhie preoţimea e în plină activitate, ca albinele în stupină. Pilda Chiriarhului se impune cu dela sine putere. Stimulaţia, demnitatea şi modestia sunt călăuzele activităţii pastorale. Cât priveşte starea de înflorire a monahismului, cu ale sale instituţii, nu a cunoscut până acum culmi de comparaţie. Mânăstirea Neamţ stă mărturie ca gigantică operă de renaştere gospodărească şi spirituală, datorită exclusiv Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit Nicodim.

* * *

Subt aceste fericite circumstanţe s'a sărbătorit hramul Catedralei Mitropolitane, făcându-se totodată un popas omagial la împlinirea celor patru ani de înţeleaptă conducere arhiepiscopală a Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit Nicodim.

S'au adunat la acest praznic—aniversare, tot ce au Iaşii mai select.

Imensa Catedrală, cu galerii cu tot, era înţesată de lume. Un sobor măreţ in frunte cu Inaltul Chiriarh a adus prinos de recunoştinţă lui D umnezeu pentru binefacerile revărsate asupra bisericii moldovene. Alături de Inalt Prea Sfinţia Sa, coliturghiseau: PP. SS. Lor: Episcopul *Gherontie* al Constanţei, arhiereul *Valerie*, Vicarul Sf. Mitropolii; PP. CC. Lor arhimandriţii Iuliu Scriban, prof. univ., Melchisedec, stareţul Mânăstirii Neamţu, Secu, Teoctist Stupcanu, Ilarion Bălăiţă, protos. dr. V. Vasilache, directorul cancelariei şi referentul cultural al consiliului eparhial. Cuvântul despre însemnătatea zilei, a fost rostit de către eru-

ditul profesor şi maestru în ale grăirii: P. C. Sa arhimandritul Iulius Scriban.

P. C. Sa după ce a făcut o firească legătură, cu cele vorbite, la hramul trecut, a desvoltat tema: „*despre sfânta dorinţă*". Timp de o oră şi mai bine, mulţimea credincioşilor stătea vrăjită de cuvintele înaripate, cu care predicatorul desvăluia tainele Scripturii. Bogăţia în cunoştinţe şi variaţia cu care a fost expusă, a făcut ca predica să mistue timpul pe nesimţite.

Ilustrul cuvântător a făcut portretele ctitorilor Catedralei, stăruind asupra puternicei personalităţi a Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit Nicodim.

Momente inedite din viaţa cărturarilor ieşeni, cari au avut legături cu treburile bisericeşti ale Moldovei, s'au înlănţuit în auzul mulţimei de auditori. Amvonul căpătase contur ideal. Predicator iscusit, erudit profesor, ţinută şi atitudine cu adevărat preoţească, suflet cald şi îmbietor către calea mântuirii, iată portretul P. Cuviosului Arhim. Scriban, văzut din mulţimea celor însetaţi de cuvântul adevărului.

* * *

După terminarea Sf. Liturghii mulţimea sta nemişcată în biserică; aşteptă binecuvântarea Chiriarhului. Inconjurat de soborul Catedralei şi demnitarii ieşeni. Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicodim se retrage spre palat, binecuvântând pe fiii duhovniceşti. E un moment impresionant: corul mitropolitan, subt bagheta d lui prof. Antonin Ciolan, aduce omagiu Stăpânului în perfecte acorduri armonice iar mulţimea se închină, în tăcere, cucernic.

Afară e soare ca primăvara. Vremea blândă, ca acum patru ani. Numai decorul complet schimbat. Ambele Catedrale în straie noui. Nici o urmă de ruină. Gardurile rezidite şi văpsite. Parcul reînoit din temelie. Trandafirii se odihnesc subt muşuroaie conice. Intreaga cetate mitropolitană e plină de vieaţă şi demnitate, ca o mamă ce dă bună pildă fiilor ei.

Pe caldarâmul nou suita se îndreaptă spre palat.

In sala de recepţie d-l Osvald Racoviţă, fostul primar al Mu-

nicipiului, prezintă un frumos album, cu vederi din Iaşi, Inalt Prea Sfinţitului, însoţindu-l cu alese cuvinte de omagiu. Inaltul Chiriarh mulţumeşte distinsului demnitar pentru binevoitoarea atenţie. Urmează prezentările de omagiu. Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicodim se întreţine călduros cu fiecare oaspe. Rând pe rând se retrag admiratorii, rămânând numai colaboratorii şi vechii prieteni ai Inaltului Ierarh.

După puţin repaos, invitaţii îşi iau locurile rezervate în sofrageria mare. Fiecare după rang. In frunte se aşează Nestorul bisericii moldovene. Se spune rugăciunea iar Chiriarhul binecuvintează masa, pe care se aştern bucate de sorturi naţionale. Un menu sobru.

Către sfârşit iau cuvântul: PP. CC. lor Păr. Cicerone Iordăchescu, Arhim. I. Scriban profesori universitari şi Protopop Ion Ionescu.

Părintele Cicerone Iordăchescu schiţează activitatea pe care a depus-o Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit, la Galaţi, Huşi, Chişinău şi Neamţ. Amintiri personale se deapănă într'o patetică evocare. Prea Cucernicia Sa pune întrebarea: dacă numai în patru ani s'a realizat atât de mult la Mitropolia Moldovei, ce ar fi însemnat deceniile trecute dela 1902 încoace, dacă erau stăpânite de puterea de comprehensiune a I. P. S. Mitropolit Nicodim? Firește, răspunsul rămâne inclus în mărturia faptelor.

P. C. Arhimandit I. Scriban, vorbeşte în numele Facultăţii de Teologie a Universităţii. P. C. Sa, care este un vechi prieten şi colaborator al Chiriarhului Moldovei, aminteşte de vrednicia cu care Inaltul Ierarh a apărat cultura bisericească, ilustrând interesul aprig ce l-a dovedit, încă din tinereţă, cu izbânda câştigată înainte de războiu, în lupta dusă contra „Micei Biblii".

P. C. Sa urează I. P. S. Mitropolit sănătate îndelungată şi speră că va isbuti să aducă institutul de înaltă cultură teologică subt scutul celui mai cărturar ierarh al vremii noastre.

P. C. Protopop I. Ionescu exprimă, în numele preoţimei ieşene, respectuoase sentimente de omagiu şi devotament. Comesenii intonează, la fiecare vorbitor: „Intru mulţi ani Stăpâne".

Tuturor Inaltul Chiriarh le mulţumeşte călduros.

— In timpul discuţiilor, pe lângă amintirile ce se evocau,

ici şi colo se desprindeau preocupările ce mistue sufletul înaltului Ierarh. Ridicarea din nou a Seminarului dela Neamţ, terminarea palatului de recepţie, răspândirea în parohii a culturii pomilor prin Şcoala dela Neamţ, îmbogăţirea Catedralei cu vesminte, tipărirea unor noui volume, plasarea candidaţilor de preoţie, opera misionară, etc., etc. Şi aceste gânduri, exprimate fără vâlvă, se vor vedea, mâine sau poimâne, concretizate în lucrări de durată, ca şi cele ce se văd pe întinsul lan al eparhiei Moldovei şi Sucevei.

In atmosferă de cămin părintesc agapa se termină. Prieteni, colaboratori şi ucenici, cu inimele pline de bucurie, sărută dreapta Chiriarhului. Se despart înălţaţi sufleteşte, gândindu-se că la fiecare zi aniversală se pot înfrupta din cinstea acordată de marele Ierarh al ortodoxiei româneşti: Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicodim al Moldovei şi Sucevei.

Pr. Const. Nonea.

Nu satul sau orașul, ci sufletul.

Pe când cei din alte ramuri de activitate socială își socot aranajarea mai mult sau mai puțin strălucită, după bogăția sau frumusețea regiunei în care-și desfășură chemarea lor, preoții nu pot avea în socotința lor astfel de criterii, pentrucă altul e temeiul orientării misiunei lor.

Ceeace e de preț la noi, e sufletul. Pentru noi orice suflet e ceva foarte scump. Pe acești talanți ai lui Dumnezeu, noi căutăm să-i înmulțim. Și aceste suflete încredințate de Dumnezeu nouă, căutăm să le dobândim nu pentru noi, ci pentru Domnul. Nu pentru fericirea noastră, ci pentru strălucirea și bucuria lor.

Pe orice suflet omenesc, indiferent de loc, noi căutăm să-l luminăm, să-l curățim de păcate, să-l sfințim prin harul lui Dumnezeu, și să-l împodobim cu virtuți.

In preoție, chemarea din o parohie de sat nu e socotit lucru de puțin preț, ci tot așa de mare ca și din oricare centru al lumii, fiindcă tuturor ne e dată aceeaș răspundere dela unul și acelaș Dumnezeu, toți înfățișăm învățătura lui Dumnezeu, tuturor ne sunt încredințate suflete cari au aceeaș prețuire de suflet....

La noi nu poate fi vorba de sărăcia regiunei, a târgului sau a satului.... pentru a ne găsi o ușoară îngăduință pentru neactivitate. Nu, de o mie de ori nu. Căci tocmai la cei „nebăgați în seamă“ suntem trimiși, ca să-i *îmbogățim* în Domnul. Ce bogăție poate fi mai de preț, decât sufletul, după cum ne spune însuși Dumnezeu : „Că ceva folosi omul, de ar dobândi lumea toată, iar sufletul și l-ar pierde? Sau ce va da omul schimb pentru sufletul său?“ Mat. XVI26. Iar pentru suflet nu este o altă bogăție mai de preț, decât învățătura lui Dumnezeu, Și calea fericirii nu e alta mai sigură, decât cea a sfinților și deci a Bisericii....

Ceeace se cere din partea preotului e ca să facă din sat o grădină a Domnului. Toate sufletele să fie înobilate cu altoiul

învăţăturii sfinte şi apoi sădite la izvorul apei care nu seacă niciodată.... Şi atuncî vor aduce roada cea veşnică. Fiecare om, ca un pom prea frumos împodobit va îndestula cu roade şi bucurii pe oricine.... Iar în o astfel de grădină a Domnului, unde-s flori şi belşug de roade, nu se va auzi decât zumzetul armonios al albinelor harnice, cântecul în cor al păsărilor şi alergarea veselă a furnicei... Departe de această împărăţie sfezile şi procesele, furturile şi beţiile care se pun la cale în crâşme şi pe maidanele cu pământ blestemat de sărăcie....

Pe fiecare suflet încredinţat conducerii sale, preotul caută să-l călăuzească încă din copilărie până la adânci bătrâneţe, mereu având-l elev, în vederea examenului din veşnicie.... După spus-a proorocului Iezechil, prin care vorbeşte însuşi Dumnezeu, Păstorul tuturor păstorilor: *Oaia perdută şi rătăcită o voiu întoarce la staul şi pe cea bolnavă o voiu întări.... si voi păstori cu dreptate.* Cap. XXXIV16

Pentru preot orice suflet e un frate al sufletului nostru: „Aceşti oameni încovoiaţi sub brutalitatea muncii zilnice, aceste femei smulse de grozavă nevoie dela pacea familiară, aceşti copii care îngroaşă rândurile celor primejdioşi depe străzi, aceştia sunt fraţii şi surorile noastre în Hristos, aceştia sunt cei mici pe care Stăpânul îi numeşte aşa cu deosebită plăcere. Sufletele lor sunt asemenea cu ale noastre, creeate pentru a cunoaşte pe Dumnezeu, pentru a-l iubi şi ai servi. A cunoaşte pe Dumnezeu, ascultă acest cuvânt grozav“ [1].

Pentru sufletul omenesc de oriunde a venit însuşi Fiul lui Dumnezeu în timp, iar de atunci până la sfârşitul veacurilor, trimişii Lui mereu se trudesc pentru izbăvirea acestui suflel.

Fericirea noastră se poate socoti numai în măsura în care ne-am apropiat noi şi cei încredinţaţi nouă, de idealurile credinţei, de însuşi Dumnezeu. Numai cine păşeşte pe calea sfinţilor poate fi sigur că-şi călăuzeşte viaţa către izvorul cel limpede al tericirei mult dorite....

Centrul dorurilor noastre nu e viaţa citadină, chiar şi pentru cei din cetăţi. Centrul nostru e altundeva. Dumnezeu e centrul

---

1. *Guéret*, **Ite ad Oves,** Quatriém édition, Paris, pag. 8.

vieţii tuturor. Şi numai în măsura în care năzuim şi reuşim să ne apropiem de El, ajungem să dobândim şi fericirea. Dealtfel a socoti pământul sau ceva depe pământ ca centru e o eroare şi din punct de vedere cosmografic. Geocentrismul e numai numărat între erorile trecutului, astăzi fiind stabilit ştiinţificeşte sistemul heliocentrismului. ..

Civilizaţia noi o socotim în raport cu binele pe care l-ai făcut unui alt suflet. In ce măsură la i luminat, cu cât ai contribuit la înbumarea şi strălucirea sufletului tău şi a aproapelui. Şi întrucât ai stabilit o legătură nu telefonică, ci duhovnicească între tine păstor şi turmă, între fraţi, şi între fii şi Părintele din Ceruri... Calea noastră e calea Domnului. De ea să ne îngrijim, pe ea să o împodobim, şi către ea să ne îndreptăm . In această privinţă să căutăm să împlinim sfatul pe care ni-l dă sf. Ioan Botezătorul: *Gătiţi calea Domnului, netede faceţi-i cărările ! Toată valea să se umple şi tot muntele şi dealul să se pogoare, căile strâmbe să se îndrepte şi cele colţuroasă să se facă drumuri netede, şi toată făptura va vedea mântuirea lui Dumnezeu.* Luca. III 4-6.

Pentru noi e sfâşietor de dureros, când auzim că „luminătorii", aprinzând lumânarea, nu o pun în sfeşnic ca să lumineze tuturor celor din casă, ci sub vas..., când auzim suspinurile „copiilor lui Dumnezeu" flămânziţi după învăţătura cea sfântă, pentrucă cel ce trebue să le fie părinte nu este, atât cu învăţătura cât şi cu pilda vieţii, pentrucă *vita clericorum liber est laicorum.*

Această preţuire şi îngrijire a sufletelor cu atât mai mult trebue să o aibă preoţii de oraş, ştiind cât de puternice şi molipsitoare sunt atitudinile orăşanului. Cei dela oraşe în multe cazuri sunt avuţi în ceeace priveşte bunurile trecătoare a acestei vieţi, dar sunt în mare lipsuri sufleteşti.

Urmând sfatul sf. Ambrozie, „noi nu trebue să ne uităm la aurul pe care-l au, ci la ceeace le lipseşte"...

Această preţuire a sufletului, atât pentru preotul dela sat, cât şi pentru cel dela oraş întotdeauna a fost flacăra care a mistuit până la jertfă sufletele adevăraţilor apostoli ai lui Hristos. In această privinţă nu pot să nu pomenesc de răspunsul dat de un astfel de preot, unui medic, care îi promitea să-l vindece de gută în patru luni: *Nenorocire, pentru mine, dacă pentru acest corp pu-*

trezit, eu aș înceta numai trei săptămâni să muncesc pentru mântuirea oamenilor [1])

Iată pentruce în preocuparea noastră nu e satul ori orașul, ci sufletele pe care să-le izbăvim, iar prin ele și pe al nostru.

Protosinghelul Vasile Vasilache

Atotputernicia minciunii

I.

Gânduri de capul lor.

Ia apucați-vă și cercetați feluritele păreri care se cuibăresc în capul oamenilor și stăpânesc mintea lor! Gândiți-vă nu numai la oamenii de carte, nici numai la ceiace urmăresc pe hârtie gândurile altora! Socotiți pe cei mulți și mărunți care umplu lumea! La toți aceștia gândiți-vă, când este vorba să te întrebi despre părerile din capul lor! Veți vedea că mintea le e cuprinsă de o mulțime de rătăciri, care umblu slobode dela unul la altul și dau o temelie mincinoasă multor fapte ale lor.

Bețivul trage dușca de rachiu, cu încredințarea că asta îi dă putere. După adevăr însă, pe mai toți bețivii aceștia îi vezi slabi și fără putere de să-i sufle vântul.

Ia pe mulți lucrători, pe multe slugi și caută să-i tocmești la lucrul tău! Ii vei vedea cerând ca, la anumite răstimpuri ale zilei, să le dai câte o ceașcă de rachiu. De-i vei întreba pentru ce aceasta? ce nevoe este de sorbirea rachiului,—îți vor răspunde cu toată încredințarea:

— Apoi dă, boierule, eu muncesc, îmi trebue putere, altfel nu pot munci. Și cu această încredințare, bea și bea și bea, chi-

1) Vezi lucrarea mea, *Predica în evul mediu*, pag. 4.

purile „ca să capete putere". Iaca un soi de minciună care stăpâneşte viaţa multora şi trece dela om la om ca o molimă.

Dacă întrebi pe altul de ce fumează, îşi găseşte o mulţime de îndreptăţiri... că nu poate altfel, fiindcă simte fumatul ca o nevoe, Iţi şi spune verde: „Mai bine mă lipsesc de mâncare de cât să nu fumez".

Altul adaogă: „Apoi iaca aşa, ca să-mi mai treacă de urât". Altul găseşte că fumatul îi mână gândurile aiurea şi-l face să uite necazurile. Altul, care n'a nemerit temeiurile acestea, tot nu se dă bătut. Ia pilda altora şi spune: „Da boerii de ce fumează?"

Luaţi fel de fel de obiceiuri sau feluritele stări ale oamenilor şi-i întrebaţi despre ele. Veţi vedea că ei găsesc tot felul de îndreptăţiri. Nu le croiesc atunci, ci primesc deagata vorbele pe care le aud dela alţii.

Astfel de păreri, care sunt destul de înrădăcinate, sunt o mare piedecă pentru propăşirea vieţii noastre. Omul se învălue cu ele şi nu se dă bătut din păcatele lui.

Prin acestea însă, el nu face alta decât îşi acopere slăbiciunile lui. Nu umblă după temeiuri pentru vreo pornire bună, sănătoasă, ci după tertipuri pentru a învoi scăderile lui.

Din pricini de acestea, în sânul obştii nu pătrund unele sfaturi sănătoase. Socotiţi că, până în zilele noastre, oamenii de rând nu primesc slujba medicului cu prea multă încredere. Când aud de rânduelile pentru ferirea de boalele molipsitoare, ca să nu mai stee la un loc unul cu altul, ca să nu mănânce din acelaş blid, ci să umble cu cutare mijloace de curăţire,--li se pare ceva peste fire, scornituri ciudate ale medicilor şi nu sunt bucuroşi să le urmeze.

Oridecâteori urmarea acestor sfaturi înseamnă călcarea peste anumite năravuri, oamenii nu sunt bucuroşi şi umblă cu tertipuri ca să nu se ţie de ele. Acum câţiva ani, răposatul inginer Mihalache, fostul director al tutunurilor dela Iaşi, îmi povestea că umbla de multe ori cu sfaturile sale între lucrătorii lui. Erau greu căzuţi în beţie şi căuta să-i cureţe de această pacoste. Odată le-a spus:

— Ei, oameni buni, iaca, acuma s'a înoit şi înfrumuseţat biserica Toma Cozma din preajma noastră. Mai duceţi-vă la biserică şi mai închinaţi-vă şi mai înoiţi-vă sufletele.

Iar ei, dacă inima îi trăgea mai mult spre crâşmă, au fost gata cu răspunsul:

Ei, domnule director, asta ne mai trebue nouă acum? Nu suntem noi destul de necăjiţi cu nevoile noastre?

Mult mai multă vreme însă ei cheltuiau la crâşmă. Pentru a se duce acolo, nu se mai simţeau necăjiţi. Inginerul Mihalache mi-a povestit cum unii erau culeşi din şanţuri.

II.

Minciuna «învăţaţilor».

Să nu se creadă însă că numai oamenii de jos cad în ghiarele minciunilor. Avem şi minciuni „luminate", care bântuie până şi în lumea celor cuprinşi de mai multă învăţătură.

Şi aci însă omul caută să-şi acopere prin ele păcatele lui. Are pofte şi scăderi pe care n'ar vrea să le vadă socotite astfel. Trufia omenească îl împinge să caute acoperiri şi să nu i se pară că în adevăr este scăzut. De aceia caută să facă din alb negru şi din negru alb. Crede că astfel poate adormi glasul cugetului, care-i spune ce este bine şi ce este rău.

Atunci se acopere cu minciuna luminată şi-şi potoleşte cugetul. Dacă-l întrebi de cutare apucătură, odată îţi sare înainte cu minciuna luminată şi se socoteşte biruitor, prin ce crede că a găsit în lumea cărţilor.

Multe apucături ale desfrâului caută să se apere în felul acesta... Da de unde, domnule îi auzi! Doar astea sunt cerinţe ale vieţii! Omul nu poate trăi închis în el însuşi. Nu se poate hrăni omul numai cu aierul şi cu cerul. El este fiinţă a pământului şi trebuie să guste îmbierile pământului. N'ai cetit dumneata despre teoriile lui Freud? Nu ştii că noi suntem mânaţi în toate ale noastre de îmboldul către femeie? Acesta este aşa zisul pansexualism şi nimenea nu se poate abate dela el fără grele urmări asupra sănătăţii lui.

Şi aşa te toacă deşteptul cu ce a auzit el despre Freud. Mai încolo, n'a auzit că s'a întâmplat şi cu această teorie, caşi

cu multe alte păreri, care au umplut lumea şi au împuiat capul oamenilor.

O! fericiţii, care, în sfârşit, au găsit un liman pentru poftele lor! Mai nainte, îşi făceau ei gusturile cum şi le făceau, dar acuma stau cu fruntea sus. De ce să nu umble şi să nu-şi facă de cap? Nu spune aceasta Freud? Ce? trebuie să ne încătuşăm în păreri înguste de când lupu cătel, cu care au trăit bunicii noştri? E! pe atunci nu se ivise încă Freud. Noi însă putem trăi o viaţă mai puţin îngrădită în păreri neadeverite. Odată însă ce a răsărit Freud, mai lăsaţi-ne în pace cu sfaturile voastre! Noi trăim viaţa plină, după cele mai adânci arătări ale ştiinţei.

Şi „luminaţii" se afundă în ele, nu pentrucă aşa le porunceşte Freud, ci pentrucă aşa sunt poftele lor. Acum le trebuie numai scutul după care, cu cuget liniştit, să-şi poată vedea de apucăturile lor.

Eu am predat multă vreme învăţături de morală creştinească în şcoalele militare din Bucureşti. De oarece ştiu cât de mult desfrâul pândeşte tineretul şi caută să-l prindă în ghiarele lui, mă simţeam dator să nu las pe tineri în prada minciunilor luminate. De oarece nu este plăcut a vorbi despre astfel de întrebări, despre laturile de jos ale vieţii omului, le lăsăm spre sfârşitul anului, pentruca să ne despărţim cu dânsele şi să nu mai dăm ochi în urma vorbirii despre lucruri urâte.

Totuşi nu era întrebare urmărită de ei mai viu ca aceasta. Toţi stăteau ţintă şi ascultau. Dar făceau aceasta nu numai cu setea de a şti, ci şi, cu porniri protivnice. Erau cuprinşi de mai nainte de minciuna „luminată" şi nu împărtăşeau ce le spuneam eu. Dar le aduceam temeiuri care nu se puteau răsturna uşor, care-i puneau pe gânduri şi-i îngrozeam prin primejdiile care-i ameninţau.

Atunci nu odată mi s'a întâmplat ca împotrivirea să se mărturisească pe faţă. Tinerii care mă ascultau nu era nişte şcolari de rând. Erau între ei ingineri, profesori, care-şi făceau slujba ostăşească la şcoală. Auziseră de Freud. Unii cetiseră despre teoriile lui şi se credeau acuma tari pe minciuna „luminată". De aceia, într'un an, mi-au stat împotrivă, mai tare, aducându-mi pilde de oameni cu mintea slabă, fiindcă nu se ţinuseră de Freud, şi alte închipuiri care se aud prin cafenele.

Atâta ştiau şi pe atâta se credeau îndreptăţiţi să se întemeieze. Când le-am adus o mulţime de cărţi medicale, tot una şi una, care spuneau altfel, stăteau ca în faţa unor lucruri nemai auzite şi deci cu neputinţă.

Le-am pomenit de Dr. *Sexauer* din Frankfurt, care, în cartea sa *Unseren Söhnen* (Pentru fiii noştri), spune verde că niciodată nu s'a văzut om ajuns prin spitale ori case de sănătate din pricina vieţii înfrânate. Dimpotrivă însă, acestea sunt pline de cei ce au păşit fără frâu în poftele de acest soi. Ce cărţi frumoase şi folositoare au fost scrise tocmai pentru a feri pe tineri de căderea în păcate înlesnite de minciunile luminate! Ce binefacere este a le pune pe acestea în mâna celor bântuiţi de minciunile încrezute!

Cu atât mai mult se cuvine a face aceasta, cu cât se găsesc oameni în vrâstă, care mână pe cei mai tineri spre viaţa dezmăţată, spunând că e bine pentru sănătatea lor a face aşa. Fericit tânărul care a apucat a gusta din cărţile sănătoase, pentrucă astfel el poate pune în frâu pe „înţelepţii" mânaţi de minciunile luminate"!

Eu ştiu fapte când tânărul a putut ţinea piept pricepuţilor care-l mânau spre viaţa fără frâu, fiindcă apucase a ceti cărţi sănătoase. Astfel se găseşte dată pe româneşte cartea „Noi tinerii" de *Wegener;* astfel se găseşte alta, mică dar bună, de Dr. *Good,* dată pe româneşte de medicii dela revista *Sănătatea* din Bucureşti.

Astfel de cărţi mântuie pe om de bântuirea minciunilor „învăţate".

III.

Răspândirea minciunii luminate.

Minciuna luminată bântuie unde nu te gândeşti. Ea şi-a făcut drum în fel de fel de laturi ale vieţii şi găseşti oameni de temei cu minciuna luminată în gură. Neavând destulă lumină pentru a vedea cum sunt duşi de nas, primesc cu o credinţă oarbă păreri găunoase, numai fiindcă au fost învăluite în pânzeturi cărturăreşti. Găseşti oameni pe trepte mai săltate ale vieţii, care stau de vorbă cu semenii lor, folosindu-se de astfel de şubrezenie.

In ziua de azi, astfel de minciuni plutesc în voie, cu privire la teoria raselor. Fără pic de cârmă ştiinţifică, oamenii se amăgesc a primi cârpeli de râs şi se întemeiază pe ele, caşi cum ar spune cine ştie ce adevăruri covârşitoare. Puţină gândire proprie însă şi uşor am putea băga de seamă cum pe oameni îi duci de nas cu câteva minciuni pomăzuite cu unsori cărturăreşti.

Niciodată ca în vremea noastră nu s'a adeverit mai mult cât de uşor crede omul. Atâta vreme s'a dus luptă împotriva credinţei religioase, care cică ar îngusta mintea omului. S'a dus luptă aprigă pentru a scoate pe om „din ghiarele ei". A fost pus să fâlfâie steagul ştiinţei împotriva credinţei. Când colo, omul crede ca orbul unde nici vorbă nu este de credinţă religioasă. El crede în minciună ca în ştiinţa adevărată, dacă îi dai minciuna învăluită în scutece ştiinţifice.

In numele acestor minciuni, atâţia s'au ridicat împotriva Maglavitului. Cică nu se putea, fiindcă aşa suna la minciunile lor. Aşa hotărâseră unii medici (Irimescu, Paulian).

Câţi ştiau însă că erau şi alţi medici, cu un nume ceva mai vestit, care spuneau altfel? Azi să cetească cineva pe Dr. *Alexis Carrel*, în cartea lui, *l'Homme, cet inconnu*, şi iute va înţelege cu ce minciuni se sculaseră atunci „învăţaţii" împotriva Maglavitului.

Astfel minciunile bântuie, ameţesc şi pustiesc. De aceia trebuie să fim treji şi cu grijă, ca nu cumva să cădem pradă lor. E cu atât mai de râs să vezi cum se păcăleşte şi crede omul care socoteşte că ştie. In vremea luminii, să fim cu adevărat oamenii luminii, nu ai întunerecului fudul!

IV.

Arma minciunii.

Oricât numele de minciună este urât, oricât mincinosul este un om luat la vale şi care nu se bucură de cinste, totuşi minciuna este foarte folosită în viaţa obştească. Viaţa politică se întemeiază foarte mult pe ea. Marii meşteri ai mânuirii mulţimilor sunt oameni care se încearcă a face pe cei mulţi să creadă îm-

potriva adevărului. Meşteşugul lor este de a face din alb negru şi din negru alb.

Mai întăi, au îndărătul lor teoreticieni care leagă gândurile în chip strâmb. Ele sunt propoveduite astfel, până îşi fac drum în capetele fără multă pătrundere. Cu ele în gură se iveşte bărbatul care năzuieşte să puie mâna pe sufletele oamenilor.

Noi am fost marturi la cele petrecute în Rusia. De unde gânduri atât de turburi şi vătămătoare au putut pune stăpânire pe atâtea minţi? Numai că ele au fost înveşmântate frumos, au tot fost trâmbiţate la urechile mulţimii, şi aşa minciuna a prins.

Nu e nevoie ca toţi s'o creadă, fiindcă nici nu se poate. Dar ajunge să creadă un pâlc îndesat din sânul ei; ajunge să-l înfierbânţi pe acesta. Pe urmă străbaţi cu el şi faci minciuna să fie crezută.

Astfel minciuna este o armă cu care poţi mâna sufletele. Apoi stai călare pe ea şi pe coditele ei şi stăpâneşti un neam întreg. Până ce să se dezmeticească el, minciuna şi-a făcut rostul. A prostit pe mulţi şi a nenorocit o lume întreagă.

Aşa s'a lucrat cu minciuna în Rusia. Când ceteşti romanele lui C. G. Stere, vezi câtă vreme s'a lucrat pe dedesubt, cum tinerii şi turbaţii se adunau, ca mânaţi de Necuratul. Tot felul de prăpăstii erau primite cu o credinţă oarbă. Grăitorul orb sau viclean trebuia să se bucure numai de oarecare vază în ochii scultătorilor, şi toate braşoavele găseau bună primire.

Prin lucrări de acestea s'au surpat temeliile împărăţiei şi Rusia a ajuns în halul de azi. A fost fapta minciunii. Toată lucrarea s'a făcut prin unealta ei.

Aşa se duc mulţimile. Trâmbiţezi minciuna şi merge.

V

Puterea Minciunei

Dar cum se poate că minciuna are această putere de pătrundere şi amăgire? Ce? oamenii n'au puterea de a alege între adevăr şi minciună? Nu toţi sunt oameni fără carte. Totuşi minciuna nu alege. Prinde şi oameni de cugetare în mrejile ei şi

rămâi uimit cât de mulţi sunt cei ce i se închină. N'ar trebui decât puţin duh critic pentru a o descoperi şi alunga, şi totuşi adevărul este că oameni dela care te-ai fi aşteptat mai mult încep a bâigui cu minciuna în gură şi-i vezi ca vrăjiţi.

Aşa este azi cu sportăria. Uite câţi oameni se dau în vânt după ea, uite câţi jură în numele ei! Totuşi e la mintea omului că viaţa sportăriei e mult mai puţin decât ce se laudă, că aduce mai multă uşurătate în sânul tineretului, că ea este mai degrabă o întocmire negustorească decât grija sănătăţii. Totuşi, vezi oameni bâiguind ca orbii pe seama ei, că ar fi marea cu sarea şi ar altoi neamul cu toate tăriile şi minunăţiile.

Cum de poate cădea omul în ispită atât de uşor?

Este urmarea desobişnuinţei de a se hrăni cu adevărul. De aproape 200 de ani, de înaintea Revoluţiunii Franceze, s'a început în Europa propovedania a fel de fel de teorii. Care de care mai ciudată şi mai neauzită, ele au fost propoveduite cu îndrăzneală. Lumea a ajuns a se îmbâcsi cu o încâlceală de gânduri, zise învăţăte, ca să aibă trecere. Dela bobul numărat pe care-l avea mai nainte ea a fost împănată cu verzi şi uscate, care alcătuiau un adevărat păinjeniş. Era greu să te descurci în sânul lor. Totuşi s'au găsit destui care să le primească. Dacă erau pomăzuite cu adevăruri descoperite de oameni învăţaţi, cum să nu creadă lumea în ele? Astfel, teorii din cele mai ciudate au găsit primire în lume şi au ameţit capetele oamenilor. Prin nesăbueli de acestea s'a ajuns la răsturnări care au turburat lumea adânc.

Aşa este însă când părăseşti căile cele luminoase ale dreptei credinţe şi iei drumul gândurilor încâlcite şi turburi. Odată omul ştia adevărul limpede şi sănătos: *Cred într'unul Dumnezeu Tatăl, Atotţiitorul. Făcătorul cerului şi al pământului, văzutelor tuturor şi nevăzutelor.* In loc de mărturisirea verde şi limpede a marilor adevăruri creştineşti, odată a început să bată darabana cu teorii care a împuiat capul omului, de n'a ştiut ce să mai creadă. I s'a spus, de pildă, că omul se trage din maimuţă şi oricât de anapoda este această teorie şi ori cât este azi dată peste cap, totuşi ea şi-a făcut drum şi a abătut pe mulţi din calea credinţei limpezi şi luminoase.

Prin teorii de acestea, omul a perdut obişnuinţa adevărului şi a căzut uşor pradă oricărei minciuni învăţate. Numai să-i fi

venit înainte cu mari fumuri de învățături, ca ale lui Büchner, și cu pomeniri de nume nemțești și franțuzești și omul ușor se alina ca să creadă într'însele.

Așa a fost dus de nas omul veacuri întregi cu minciuna luminată, fiindcă a perdut căile dreptei credințe și a ajuns o piață goală de descărcat pe ea orice mărfuri. De aceia omul de azi este mult mai ușor de amăgit, oricât ai zice că știe cu mult mai mult decât cel cu *Cred într'unul Dumnezeu*. Da, știe, dar știe și multe minciuni, care îndrumează strâmb mintea lui.

Tari pe acestea, știind că numai *adevărul Domnului rămâne în veac*, că lumea singură vine mai târziu și răstoarnă teorii cu care generațiuni intregi au fost duse de nas și legate la gard, noi să ne apucăm a propovedui dreapta credință cât mai viu și mai temeinic, fiindcă astfel putem zmulge pe oameni din ghiarele minciunii socotite mare învățătură și a-i avea astfel buni slujitori ai adevărului. Când noi am fost martori cât de ușor oamenii pot fi mințiți și duși ca oile, să ne facem datoria către ei, păstrându-i nevătămați în staulul celui ce a spus: *Eu sunt Păstorul cel Bun.* El este cel ce a spus: *Veți cunoaște adevărul și adevărul vă va slobozi pe voi!*

Arhim. Scriban

Noul Rezident Regal al Ţinutului Prut,
d-l prof. universitar Traian Ionaşcu

Sărbătoreasca instalare a d-lui *Traian Ionaşcu*, ca Rezident Regal al Ţinutului Prut, s'a făcut Vineri 17 Februarie a. c. Pentru capitala acestei rezidenţii, precum şi pentru toţi cetăţeni din cele nouă judeţe ale acestui Ţinut, aceasta a procurat clipe de deosebită prăznuire, căci atunci s'a instalat la o deosebită cinste,



I. P. S. Mitropolit Nicodim la instalarea D-lui Rezident Traian Ionaşcu.

după cum spunea I. P. S. Mitropolit Nicodem; *un fiu distins al Iaşului, un distins profesor al Universităţii din Iaşi şi un destoinic muncitor în toate posturile în care a fost până acum.*

Prin această cinstire însă, s'a instalat şi la o muncă deosebit de aleasă prin chemarea ei, dar în acelaş timp deosebit de grea

prin sforţările si răspunderea pe care are a o da faţă de Ţară. Toţi aşteaptă ca să inalţe pe toţi cetăţenii acestui ţinut pe culmile dorurilor de mai bine.

I. P. S. Mitropolit Nicodim înfăţişând chemarea deosebit de aleasă a unui cârmuitor, *a arătat, care sunt cele două principii de cârmuire: unul care domneşte în creştinism şi altul care domneşte şi domnea în afară de creştinism. După principiul care domneşte în creştinism, cârmuitorul este la indemâna cârmuiţilor, pentru a auzi toate păsurile lor, pentru a descurca toate neînţălegerile, pentru a tăia toate firile şi toate urzelele şi toate păinjenişurile nedreptăţii şi a instaura pretutindeni dreptatea şi adevărul.*

Dar şi pentru cârmuiţi sunt cuvinte în Scriptură. Pentru ei se spune: „Toată suflarea să se supună stăpânirii. Nu este stăpânire fără numai dela Dumnezeu şi cel ce se împotriveşte stăpânirei, voinţei lui Dumnezeu se împotriveşte. Stăpânirea nu este frica foptelor bune, ci a celor rele. Şi, de voeşte cineva să nu-i fie frică, de stăpânire, să facă bine, iar de face rău să se teamă, pentrucă nu în zadar stăpânirea poartă sabie"....

Mărturisirile şi programul de activitate a noului Rezident Regal înfăţişate atunci şi astăzi cunoscute de toţi, a revărsat în sufletele tuturor nădejdia celor mai frumoase înfăptuiri scumpe oricărui moldovean.

In ce priveşte Biserica, Excelenţa Sa, adresându-se I. P. S. Mitropolit Nicodim a mărturisit următoarele:

Urările, pe care Inalt Prea Sfinte, aţi binevoit a mi le face au un puternic ecou în sufletul meu, fiindcă vin dela conducătorul Bisericii Moldoveneşti, care, pe lângă autoritatea dovedită personalitatea culturală românească adaugă şi însemnate realizări, ca reînvierea vechei tradiţii a Mânăstirei Neamţului, sau reînzestrarea dela capăt a unor Mănăstiri şi Episcopii, precum cea a Huşilor.

Vă voi sta întotdeauna la dispoziţie, pentru ca prin toate mijloacele să fim cât mai de folos Sfintei noastre Biserici.

Iată pentruce toţi cetăţenii acestui Ţinut al Prutului strânşi uniţi ca într'o familie, se bucură că au un Rezident, care ca un Părinte va căuta să depună toate sforţările pentru fericirea fiilor săi.

Domnul Traian Ionaşcu e un emerit profesor de drept, nu numai în a-l înfăţişa, ci de-acum înainte în a-l şi apara. Dreptul

şi dreptatea va fi un bun al fiecărui cetăţean din acest Ţinut, pentrucă Rezidentul e în slujba sfintei dreptăţi...

Domnul Traian Ionaşcu e omul cărţii şi deci a gândului luminat, care ştie să lumineze şi pe alţii, călăuzindu-i pe căile adevărului. Prestigiul său ştiinţific aduce un spor de prestigiu autorităţii de Rezident, după cum va aduce un spor de prestigiu pentru fiecare cetăţean al acestui Ţinut.

Şi în sfârşit, Domnul Traian Ionaşcu e fiu al Iaşului, căruia acuma i s'a dat posibilitatea ca să vădească prin priceperea şi energia sa, cât iubeşte Ţinutul părintesc...

Iată nădejdiile de bine pe care toţi le vedem înflorind în Ţinutul Prut din ziua instalării d-lui Rezident Traian Ionaşcu.

Faţă de toate acestea dorinţa şi urarea noastră a tuturor nu poate fi alta, decât acea exprimată atât de bine de I. P. S. Mitropolit Nicodim:

Şi acum, ce pot eu să doresc mai bun d-lui Rezident decât ca Dumnezeu să-l întărească şi să-i dărulască toate puterile, toată pătrunderea, pentru ca această cârmuire a sa să fie, mai întâi de toate, satisfăcătoare pentru mulţămirea conştiinţei sale, după aceia, satisfăcătoare pentru ţinut şi pentru populaţie şi, însfârşit, corespunzătoare dorinţelor superioare, care l-au trimis aici şi îndeosebi satisfăcătoare pentru M. S. Regele.

Ii doresc să audă această sentinţă: „Slujitor credincios peste puţine ai fost pus, peste multe de voiu pune".

Să trăiţi d-le Rezident Regal.

Protosinghelul Vasile

Mitropolia Moldovei şi Sucevei şi Serviciul Social

Ziua de Duminică 19 Februarie 1939 va însemna pentru biserica moldovenească un moment crucial, dela care se va putea urmări, în viitor, rezultatele obţinute prin noua lege a Serviciului Social, orânduire ce urmăreşte ridicarea satului, deci a ţărănimei, cu ajutorul tuturor factorilor de cultură şi administraţie a ţării. Geneza Serviciului Social stă în laborioasa experimentare sociologică a eruditului profesor universitar, ieşan de origină, dl. D. Gusti. Ani dearândul d-sa a experimentat pe teren problema ridicării satului prin cultură. Rezultatele obţinute, sporadice la început, au creat principii normative în sociologia românească. Dl. prof. univ. D. Gusti, autorul vastei lucrări „Sociologia Militans" se poate mândri că a deschis şi întemeiat o doctrină sociologică, cu puternică temelie etnică. Specificul românesc e urmărit cu atenţie, dându-i-se posibilitate de desvoltare. Până nu de mult cercetările sociologice la noi se rezumau la studii teoretice, de multe ori sintetizând părerile sociologilor streini. Importul în această materie era precumpănitor. Astăzi, ne putem mândri, că multe din realizările d-lui prof. D. Gusti sunt urmărite cu mult interes peste graniţele noastre.

Dar ceiace trebuie să subliniem, cât mai apăsat, e că biserica moldoveană, în graniţele ei canonice şi istorice, dela Carpaţi la Nistru, dela Ceremuş la Dunărea, s'a adunat în jurul înţeleptului Chiriarh, Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicodim, chibzuind asupra mijloacelor celor mai potrivite, cu cari să se realizeze, în condiţii optime, legea Serviciului Social.

Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit al Moldovei şi Sucevei, D. D. Nicodim Munteanu şi Preşedinte a Fundaţiilor Regale, regionala Moldovei, a primit cu multă căldură pe chiriarhii Moldovei întregite. In vederea solemnităţii inaugurării Serviciului Social au sosit în Iaşi : I. P. S. Sa Visarion, Mitropolitul Bucovinei ; PP.

SS. Lor: Lucian al Romanului, Nifon al Huşilor, sufragani ai Mitropoliei Moldovei, Tit al Bălţilor, Dionisie al Ismailului, Efrem Tighineanul, locotenent de Arhiepiscop al Chişinăului şi Ilarion Băcăoanul. Numai P. S. Sa Cozma al Dunării de jos n'a putut participa din cauză de boală.

Palatul mitropolitan a oferit o largă ospitalitate, câtorva dintre PP. SS. Chiriarhi, cum şi d-lui prof. D. Gusti.

Duminică 19 cr. la orele 10 dim. a avut loc în aula Universităţii un Te-Deum oficiat de P. S. Valerie Moglan, Vicarul Sf. Mitropolii, înconjurat de un sobor de preoţi.

După terminarea slujbei divine, Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicodim, a deschis şedinţa festivă printr'un magistral discurs, pe care-l dăm mai jos.

Domnule Ministru,
Inalt Preasfinţiţi,
Domnilor Rezidenţi Regali,
Onorată adunare,

Iată-ne adunaţi cu toţii în acest templu al culturii moldoveneşti, în capitala vechei Moldove întregite, pentru organizarea „Serviciului Social" de redresare a satului, de ridicare a ţării şi statului nostru.

Asta nu însemnează, că până acum nu s'a lucrat în această direcţie, nu înseamnă că până astăzi nu s'au găsit oameni animaţi de dorul de aşi vedea ţara şi neamul înălţat din toate punctele de vedere. Ceeace a lipsit până acum a fost unitatea în lucrări. Oamenii au lucrat izolat, disparat şi chiar împoncişat. Când unii lucrau, alţii şedeau. Ba nu, nu şedeau, ci criticau, descurajau, stricau ceeace lucrau alţii. Şi când veneau ei la lucru, dacă nu stricau ceeace făcuse alţii, apoi în tot cazul nu mai urmau acelaş plan de lucru, ci începeau din altă parte.

Iată pentru ce munca din trecut pentru redresare n'a dat rezultatele dorite.

Astăzi, când un suflu de viaţă nouă străbate întreaga ţară, „Serviciul Social" a venit cu o nouă lege, cu un regulament de punere în aplicare a acestei legi, cu un consiliu superior în care intră toţi demnitarii ţării în frunte cu M. S. Regele Carol II, cu un comitet de execuţie în frunte cu D-l Ministru D. Gusti. Ba astăzi are să se pue bazele atâtor cămine în toate satele şi târgurile din cele patru Ţinuturi ale Moldovei. Iată deci o întreagă mobilizare a tuturor elementelor culturale, care vor lucra de aici înainte cot la cot, umăr la umăr, pentru ca astfel să se poată obţine rezultatele dorite. (Aplause).

Dar această organizare, această mobilizare n'a venit aşa deodată, ca din senin. Pentru toate acestea s'a cerut o lungă şi minuţioasă pregătire. Nici împărăţia lui Dumnezeu pe pământ—întemeierea creştinismului, n'a venit fără pregătire. A trebuit ca trimişii cerului—marii patriarhi, nenumăraţii drepţi şi prooroci, însufleţiţi de Duhul cel Sfânt, să muncească veacuri şi milenii dearândul până să trezească în oameni dorul şi nevoia de mântuire, şi numai când acest dor şi simţ au fost trezite, numai atunci a venit Mântuitorul.

Tot aşa şi în cazul nostru s'a cerut timp şi muncă pricepută şi încordată până să ajungem la ziua de astăzi. Şi unul din cei mai destoinici şi mai harnici muncitori întru aceasta a fost D-l Ministru D. Gusti.

Domnia Voastră, Domnule Ministru, aţi început munca aceasta cu decenii în urmă, aicea la Iaşi şi aţi continuat-o cu perseverenţă, cu îndărătnice, putem zice, cu toată răbdarea, dar şi cu toată priceperea, până ce aţi isbutit să vă alăturaţi mulţi aderenţi şi să faceţi să se simtă nevoia vie de mobilizarea de astăzi.

Eu pricep tare bine ce înseamnă munca ce aţi depus Domnia Voastră până să ajungeţi la rezultatele de astăzi, pentrucă în mic am întreprins şi eu o muncă de felul acesta. Pe mine mă preocupa redresarea monastirilor, acele vetre luminoase ale culturii noastre duhovniceşti. Pe mine mă durea că focul sacru se

stingea din acele vetre şi nu din vina lor, ci din vina vitregiei vremurilor. Monastirile fuseseră despoiate de mijloacele lor, şi nu numai că nu li se lăsase mijloace de muncă, dar nici măcar de a-şi mai duce zilele.

Am căutat deci să văd cum s'au petrecut lucrurile. Am aflat că legile de secularizare lăsaseră şi monastirilor mijloace şi prevăzuseră ca orice nevoie să fie întâmpinată de stat. Ceice aplicaseră legile însă trecuseră, în aplicarea lor, peste toate prevederile lor.

Am scormonit deci totul şi am adunat toate dovezile de dreptate, deocamdată ale unii monastiri —Neamţu Secu, în vederea că prin redresarea uneia, se va ajunge şi la redresarea celorlalte.

Am introdus lucrările unde trebuia. Dar aveam nevoie, pe lângă sprijinul lui Dumnezeu, şi de sprijinul oamenilor, căci Dumnezeu prin oameni lucrează. M'am gândit atunci că un sprijin mai eficace l-aş putea avea din partea Ministrului Cultelor, ca unul ce are în grija sa starea Bisericilor şi Monastirilor. M'am dus deci la Minister cu Metropolitul Moldovei din vremea aceea, cu răposatul Pimen. In drum spre Minister am spus Metropolitului: „Dela felul cum ne va primi şi cum ne va vorbi Ministrul, o să vedem de putem trage sau nu nădejde de sprijin".

Ministrul ne-a primit foarte bine, cu faţă zâmbitoare şi cu vorbe prietenoase. Ne-a poftit să şedem şi a şezut şi el. Mitropolitul i-a vorbit de monastire şi nevoile ei, iar eu am îndeplinit serviciul de fotograf. Am ţinut mereu sub aparat figura Ministrului şi cu urechea am înregistrat tonalitatea vorbelor lui. Observam mai ales să văd nu cumva între sprâncene se formează niscaiva încreţituri,—căci se zice că dacă la cel rugat se formează asemanea încreţituri, printre ele, ca pe nişte canaluri, se scurge toată bunăvoinţa şi se perde în pământ, ca electricitatea, şi atunci petiţionarul n'are la ce mai trage nădejde de vre'un efect bun al cererii (aplause vii).

Faţa Ministrului însă a fost mereu senină, vorbele

binevoitoare şi cum ne primise amabil, tot aşa ne-a petrecut până la uşe. Atunci am spus Mitropolitului: „Acum avem toată nădejdea de izbândă!"

Aşa a fost. Lucrurile au început bine sub acel Domn Ministru, au mers mereu bine sub succesorii săi, s'au perfectat şi mănăstirea Neamţului a fost reînzestrată şi a putut să schimbe macazul spre vechile ei căi culturale. Ba în timpul din urmă s'au făcut îmbunătăţiri simţite şi pentru celelalte monastiri.

Vreţi acum să ştiţi Domnilor, cine era acel ministru, care ne-a primit aşa şi pe care eu l-am fotografiat atuncia? E tocmai Ministrul care onorează astăzi Iaşul cu prezenţa sa, e tocmai D. Gusti. (Aplauze prelungite).

Vă mulţumesc acum aici, Domnule Ministru Gusti, pentru începutul bun ce l-aţi făcut atunci pentru Monastirea Neamţului.

Şi acum ce aş putea eu oare să vă doresc, Domnule Ministru, şi tuturor Domniilor Voastre, care v'aţi adunat astăzi la Iaşi, pentru organizarea serviciului social? Vă doresc izbândă deplină cum am avut-o eu la Monastirea Neamţului. Urez ca munca ce o începeţi astăzi să aibă pentru satele şi târgurile noastre şi, deci, pentru ţara noastră cele mai bune rezultate! Să vă facă Dumnezeu parte, ca după munca ce se va desfăşura să puteţi vedea Ţara, ca printr'un ochiu de panoramă: „Raiu mândru, vesel pământesc, umbrit de binecuvântarea lui Dumnezeu". (Aplauze prelungite).

Şi fiindcă ctitorul mare al acestei opere este M. S. Regele Carol II, să ne îndreptăm cu toţii gândul spre Majestatea Sa şi din inimă să-i urăm, să-şi vadă Ţara aşa, cum o doreşte şi cum o dorim şi noi, ca să stăpânească sănătos, fericit şi glorios peste o Ţară fericită şi glorioasă.

Trăiască Regele!

(Indelungate ovaţiuni pentru Rege).

(Corul a intonat Imnul Regal).

Cuvântarea Inaltului Ierarh a fost aplaudată frenetic. După Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicodim au luat cuvântul: dl. prof. univ, Traian Ionaşcu, Rezident Regal, dl. general Const. Ionescu, primarul Municipiului, dl. Const. Ifrim, în numele Fundaţiilor Regale, dl. Ion Cornea, în numele Căminelor Culturale. La urmă dl. prof. univ. D. Gusti, preşedintele Serviciului Social, a expus principiile legii, ce urmăreşte ridicarea satelor prin căminele culturale, care vor fi celule de bază ale Serviciului Social.

S'a procedat apoi la constituirea regionalelor Serviciului Social din Ţinuturile Prut, Nistru, Dunărea şi Suceava. Pentru Ţinutul Prut au fost desemnaţi:

I. P. S. Mitropolit Nicodim, preşedinte activ; director general dl. prof. univ. Mihai David; secretar general, avocat Gh. Chiriţescu, membri: d-nii profesori univ. dr. I. Tănăsescu, P. Dragomirescu, S. Atanasiu, dr. I. Bălteanu, dr. Protopopescu, dr. I. Bulău, insp. şcolar M. Negru, insp. gen. Tr. Dănescu şi secretarul general al Rezidenţiei dl. Const. Râşcanu.

După constituirea regionalei Serviciului Social, dl. prof. D. Gusti, în aclamaţiile asistenţei, a dat citire următoarei telegrame, adresată M. S. Regelui Carol II-lea:

Din Iaşul gândurilor şi marilor acte, îndreptăm către Majestatea Voastră urări de glorioasă domnie din partea tuturor conducătorilor organizaţiei „Serviciului Social" din patru ţinuturi: Prut Nistru, Dunărea de Jos şi Suceava.

Intruniţi în Aula Universităţii Mihăilene, având în frunte pe omul predestinat să ajute la trecerea în fapt a dorinţei Majestăţii Voastre de a Vă şti cu o clipă mai de vreme Regele unui popor de plugari harnici, pricepuţi şi sănătoşi, pe dl. ministru D. Gusti, preşedintele „Serviciului Social", pe d-nii Rezidenţi Regali Tr. Ionaşcu C. Giurăscu, Gh. Flondor, pe Mitropolitul Bucovinei Visarion, pe Episcopul Lucian al Romanului, Dionisie al Ismailului, Nifon al Hotinului şi Efrem dela Arhiepiscopia Chişinăului. — Vă încredinţăm cu toţi, că vom şti să punem toată înţelegerea şi dragostea noastră către Ţară şi Rege pentruca mâine să ne simţim mai tari şi mai stăpâni acasă la noi.

Nicodim
Mitropolit al Moldovei

După solemnitatea inaugurării Serviciului Social în aula universităţii Mihăilene s'a dat un banchet la Palatul Administrativ în cinstea oaspeţilor şi a celor desemnaţi la conducerea regionalei ţinutului Prut. A urmat o serie de cuvântări ţinută de către reprezentanţii celorlalte ţinuturi, în care s'a preamărit opera de ridicare a satelor, lucrare la care străjuieşte ochiul plin dc suverană grijă a M. S. Regelui Carol al II-lea.

După masă d. prof. D. Gusti, preşedintele Serviciului Social, însoţit de colaboratori a inspectat căminul model orăşenesc „Ateneul Tătăraşi" şi căminul de cartier „Sf. Haralambie" exprimându şi mulţumirea asupra celor constatate.

Cu trenul de seara înaltul demnitar a părăsit Iaşii, plecând spre Bucureşti.

* * *

Inaugurarea Serviciului Social al ţinutului Prut a dat prilej de mare cinstire a bisericii moldovene.

Personalitatea proeminentă pe tărâmul cultural a Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit Nicodem a atras admiraţia tuturor celor ce caută ridicarea poporului prin lumina cărţei şi a civilizaţiei. Exemplu viu de dăruire pentru neam, prin opere de cultură şi gospodărie, nu poate fi mai elocvent decât în vasta şi nepreţuita activitate a Chiriarhului Moldovei.

Pentru meritele prisositoare în această materie şi ca o chezăşie de rodnică lucrare a Serviciului Social, Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit Nicodim i s'a încredinţat preşedenţia regionalei ţinutului Prut.

Această distincţie socială, confirmă recunoştinţa autorităţii de Stat, faţă de neprecupeţita muncă a Chiriarhului Moldovei.

Cinstea acestei distincţiuni se revarsă şi asupra clerului moldovean, care stă subt conducerea arhiepiscopatului I. P. S. Mitropolit Nicodim. Deaceia se recomandă tuturor preoţilor a ti la datorie în Serviciul Social, aşa cum stă în frunte, înaltul Ierarh al Moldovei.

C. N.

Sfințirea bisericii vechi din Rădășeni

Deşi această sfinţire a avut loc în ziua de 24 Noembrie, anul 1938, totuşi darea de samă a întârziat să fie publicată la vreme în Revista noastră, din cauza îngrămădirei unui material — care fie înainte, fie după Sărbătorile Naşterii Domnului — cerea să fie publicat cu precădere. Aceasta nu înseamnă că re-

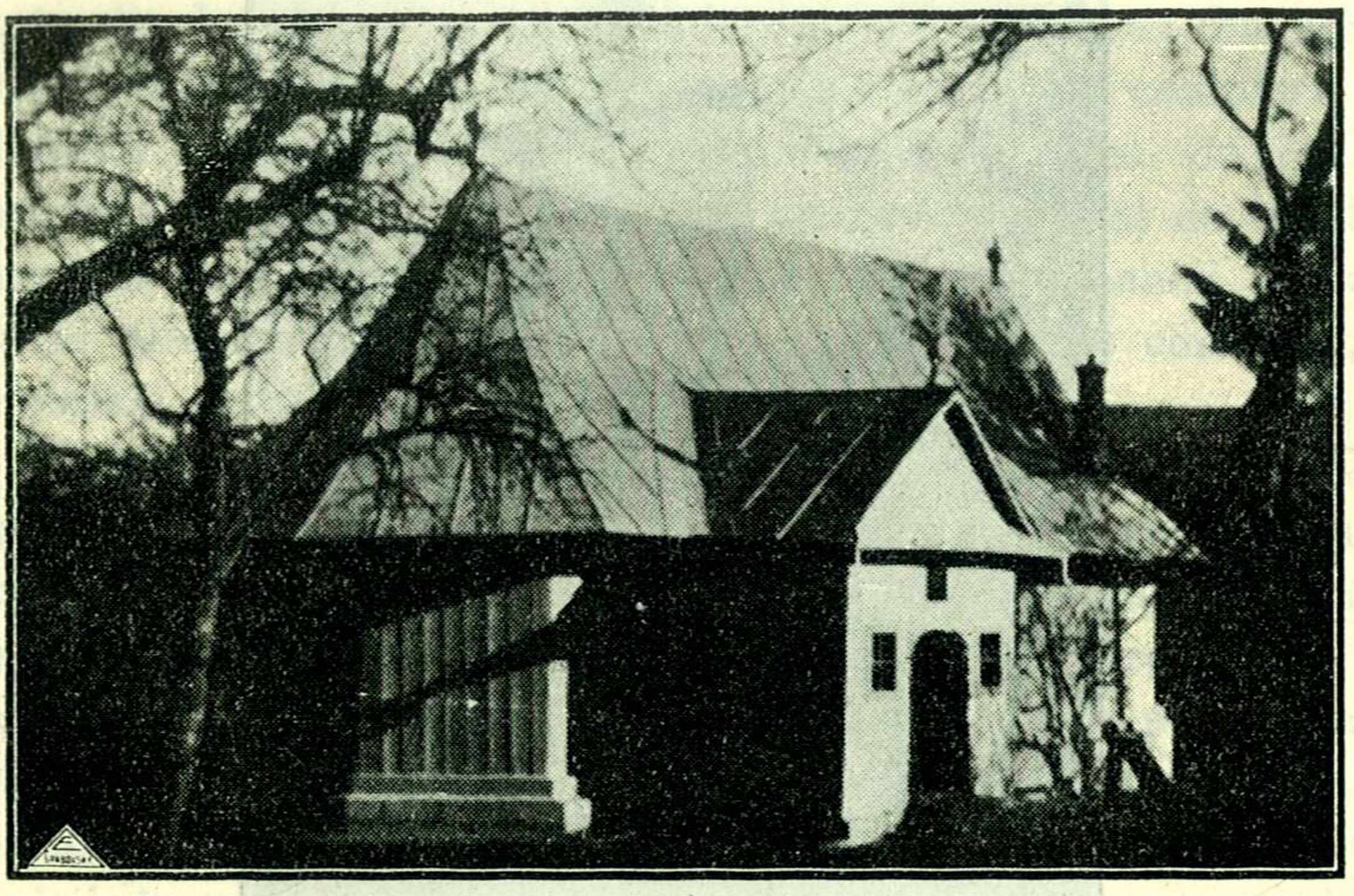

Biserica veche a „Sf. Mercore" din Rădăşeni

înoirea bisericuţii vechi din Rădăşeni, nu are totaşa de mare importanţă, caşi alte lucrări de samă ce s'au executat în Eparhia noastră, în campania de lucru a anului trecut.

La 3 kilometri depărtare de Fălticeni, într'o groapă binecuvântată de Dumnezeu, este aşezat unul din cele mai frumoase sate din Moldova, cu numele de Rădăşeni. Locuitorii satului — oameni sănătoşi la minte şi la trup — au înjghebat în groapa lor, apărată de vânturi, cea mai bogată grădină de pomi roditori, despre care s'a dus vestea în toată ţara. Negustori cinstiţi şi

pricepuți — căci înțăleg să-și vândă produsele lor cu preț bun, făcând și export cu ele — Rădășenii sunt totașa de buni și luminați creștini. In satul lor sunt două biserici parohiale: una mai nouă cu hramul Sf. Apostoli Petru și Pavel și alta veche cu hramul Sf. Mucenic Mercurie.

Noi ne vom ocupa aici de biserica cea veche, sau a

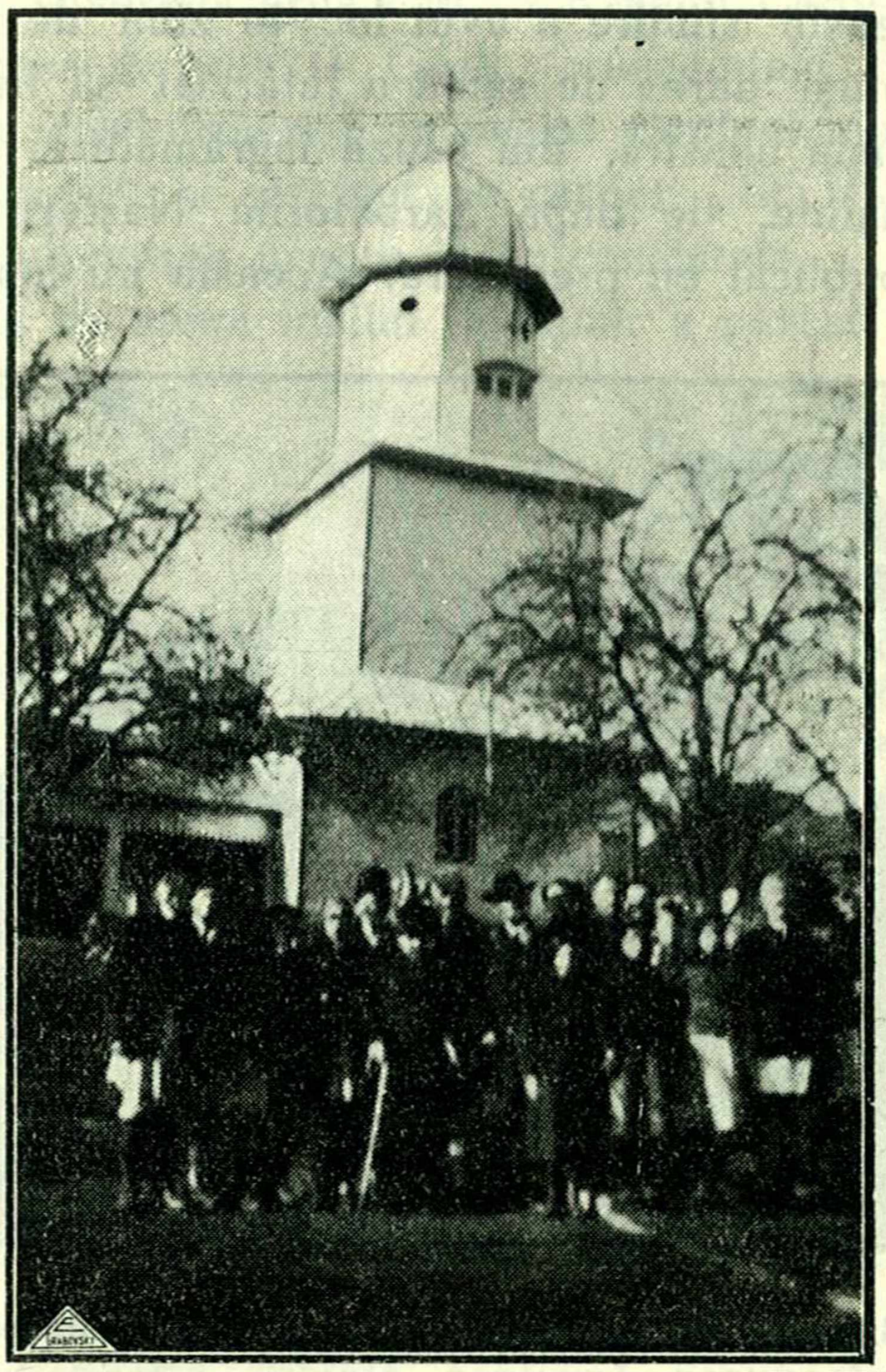

Clopotnița nouă, dela Biserica veche a „Sf. Mercore"

„Sfântului Mercore" după cum îi zice lumea din împrejurimi, care știe din tată în fiu că *„tare-i frumos de Mercore la Rădășeni"* ! E vorba de ziua hramului, când se face mare praznic în curtea bisericii și apoi după masă horă frumoasă în mijlocul satului, a patra zi de Paști.

Construită din lemn, de către Domnitorul Moldovei, Ștefan Tomșa cu soția sa Elena, între anii 1611—1623, Biserica Sf.

Mercurie, a străbătut veacurile până la noi, în forma şi dimensiunile pe care i le-a dat primul ei ctitor. După două sute şi mai bine de ani dela clădirea ei, a fost pictată pe dinăuntru, prin stăruinţa preotului Neculai Lovinescu, de către doi monahi zugravi: Chelsie şi Iulian. Inscripţia aminteşte ea dată fixă a acestei picturi, anul 1876.

In anul 1909, i s'a adăogat un mic pridvor şi s'au acoperit cu scânduri geluite pereţii de bârne din exterior, prin stăruinţa preotului Miron Teodoriu, iar în 1931 a fost reînoit acoperişul de către preotul Haralambie Teodoriu, cu contribuţia locuitorilor din sat.

In vara anului 1938 însă, biserica Sf. Mercurie, care de câţiva ani face din nou serviciul de biserică parohială pentru jumătate din locuitorii satului Rădăşeni, s'a îmbrăcat din nou în haină de sărbătoare. A fost renovată şi restaurată complect, atât în interior, cât şi în exterior, costând în total suma de 215.139 (două sute cincisprezece mii o sută treizeci şi nouă) de lei, bani adunaţi în bună parte, de către tânărul preot Emanoil Manoliu, parohul bisericii şi de către harnicii săi epitropi şi consilieri, de la enoriaşi.

Dar cu toată hărnicia preotului şi a consilierilor săi, era greu să se ajungă la această sumă, dacă nu intervenea un îndemn puternic şi un ajutor simţitor din partea unui fiu luminat al acestui sat: Dl. Locot.-Colonel Ioan V. Lovinescu, ofiţer din Marele Stat Major al Armatei, Bucureşti. Venit să-şi petreacă concediul de vară la căminul părintesc din Dealul Rădăşenilor, d-l Lt.-Col. Lovinescu a contribuit cu sfatul şi cu banul la reparaţia bisericii, în care şi el s'a închinat în copilărie. Din punga lui şi prin colectă dela cunoscuţii săi, a donat bisericii în acest scop suma de 76.711 lei.

Lucrările de restaurare a bisericii s'au făcut în condiţiunile cele mai bune, respectându-se în acelaş timp şi îndrumările date de către Comisiunea Monumentelor Istorice.

Pictura din interior şi catapateasma, sunt acum o adevărată podoabă.

Preotul şi enoriaşii pot fi pe deplin mulţămiţi, că au dat peste nişte artişti ca d-nii Şt. Stroiny şi Victor Gallin din Botoşani, care au lucrat cu credinţă nu numai pentru plata omului, ci mai ales pentru plata Domnului.

Clopotnița și trapeza de lângă dânsa, au fost începute încă din vara anului 1937 și s'au terminat odată cu biserica în 1938.

Frumos și bine proporționat, turnul clopotniței dela biserica cea veche, va vesti de acum înainte prin sunetul clopotelor sale, pacea Domnului, care s'a restabilit definitiv în sufletele credincioșilor, frământate altă dată de rătăcirea stilistă.

Pentru ridicarea clopotniței s'a cheltuit suma de 76.959 de lei tot din contribuția enoriașilor, care adăogându-se la ceiace s'a cheltuit pentru biserică, face în total suma de 292.198 de lei, ceiace însamnă mult pentru vremea noastră. Cinste celor ce s'au străduit s'o adune, dar mai multă cinste celor ce au dat!.. Dumnezeu va răsplăti fiecăruia după faptele sale.

Iată acum și rânduiala slujbei și a serbărei din ziua sfințirei. De cu sară înspre ziua de 24 Noembrie, s'a oficiat Vecernia de către un sobor de preoți în frunte cu P. C. Protoereu M. Zăhărescu; iar a doua zi pela ceasurile opt și jumătate P. S. Arhiereu Valerie Botoșăneanu, Vicarul Sf. Mitropolii a intrat în satul Rădășeni însoțit de către P. C. Preoți M. Zăhărescu, protoiereu și Ermil Grigorescu, subprotoiereu.

La marginea satului a fost întâmpinat de către 20 de călăreți îmbrăcați național, care l-au condus până la biserică. In fața clopotniței un pluton de premilitari sub conducerea d-lui Locot. Mihai Nicolăiasa, învățător din satul Lămășeni, a dat onorul, iar copiii de școală și mulțimea poporului și-au plecat capetele descoperite, așteptând binecuvântarea arhierească. In pridvorul bisericii P. S. Arhiereu a fost primit de către C. Preot Em. Manoliu cu Crucea și Sf. Evanghelie; iar corul și cântăreții au cântat „axionul" și apoi la binecuvântare: „Intru mulți ani Stăpâne".

Imbrăcându-se P. S. Arhiereu în toate veșmintele — după obicei — s'a făcut înconjurul bisericii și slujba reînoirei, conform tipicului.

Terminându-se slujba sfințirei s'a oficiat Sf. Liturghie în sobor cu următorii preoții: Mihai Zăhărescu, Protoiereul Circ. I-a jud. Baia, Ermil Grigorescu, parohul Bisericii Sf. Ilie Fălticeni, Mihai Teodoriu, parohul Bisericii Sf. Apostoli Rădășeni, Ilie Anisescu, parohul din Oprișeni. Ion Pascal, parohul din Fântâna Mare, Bânzariu din Lămășeni, Pavel Todicescu din Șoldănești și Gh. Vieriu din Petia. Diaconii: Melchisedec și I. Gheorghiță.

Răspunsurile au fost date de corul şcoalei primare din Rădăşeni, sub conducerea d-lui învăţător Gavril. Corul a cântat aşa de frumos, încât face cinste satului, şcoalei şi celor ce s'au străduit cu pregătirea lui,

La sfârşitul Sf. Liturghii a luat cuvântul C. Preot Em. Manoliu parohul bisericii, care a făcut o dare de seamă asupra modului cum s'a făcut reparaţia bisericii, relevând în special ajutorul dat de către dl. Locot. Col. Lovinescu şi apoi mulţumeşte pe rând tuturor acelora care l-au ajutat la îndeplinirea acestei lucrări de restaurare şi înfrumuseţare a Casei Domnului. Mulţumeşte apoi P. S. Arhiereu Valerie, P. C. Protoereu şi preoţilor, care au venit să ia parte la creştineasca bucurie a satului Rădăşeni.

Dl. institutor-pensionar Vasile Lovinescu, a ţinut o frumoasă cuvântare, din căre relevăm următoarele: Vorbind despre opera culturală, economică şi morală, care trebue întreprinsă în toată ţara. D-sa spune: „De unde vom începe? Dela sate, căci ştiut este, *pădurile se refac de jos în sus* [1]). Luminarea şi ridicarea satelor româneşti va fi cu drept cuvânt cea mai mare operă socială, culturală, educativă, materială şi naţională, ce vom fi înfăptuit în cel de al XX-lea secol.

Şi cu ce vom începe mai întâi? Au nu cu biserica, cu înălţarea ei falnică şi monumentală, cu reparaţia şi înfrumuseţarea ei!"

Terminând frumosul şi înţeleptul său cuvânt, dl. Lovinescu, citeşte şi o scrisoare a vrednicului său fiu Lt. Col. Ion Lovinescu, ctitorul amintit mai sus, care fiind trimis într'o misiune în străinătate, regretă că nu a putut lua parte la sfinţirea bisericei, pentru reparaţia căreia a contribuit.

Iată cum zugrăveşte dl. Col. Lovinescu în scrisoare, motivele pentru care Biserica veche a satului Rădăşeni trebuea reparată.

---

1) Şi grădinele tot aşa se refac. Am adăoga noi un cuvânt special pentru dl. înv. V. Lovinescu, care este cel mai mare pomicultor din Moldova, având şi lucrări de valoare în această privinţă.

„Această biserică merită reînoirea ei pentrucă: a) este monument istoric. b) Aici a fost şcoala veche a satului de care se pomeneşte în hrisoave pe la începutul veacului al XVII-lea. c) Aici s'au rugat moşii şi strămoşii noştri mai bine de 300 de ani, d. Aici s'au pomenit pentru iertarea păcatelor cei dragi bătrânilor noştri şi nouă, duşi întru Domnul. e. Aici s'au primit şi s'au săvârşit sfintele Taine pentru toţi ai noştri. Se cădea deci, să aducem mulţămire lui Dumnezeu şi Dumnezeu a primit şi a ascultat ruga noastră şi ne-a ajutat de am terminat repede".

Tot din scrisoarea D-lui Lt. Col. Lovinescu. aflăm — cu titlu de document — că cele trei familii care au întemeiat satul Rădăşeni în preajma anului 1000 (una mie) după Hristos, au fost: Loghin, Pletom şi Perju. Din familia lui Loghin se trage bogata încrengătură de neamuri a Lovineştilor, care a avut în trecut mai multe generaţii de preoţi; iar azi are mulţi oameni de samă, între care cu drept cuvând îl putem pune şi pe D-sa. Cine pleacă dintr'un sat cu modestie şi prin cultură ajunge să urce trepte înalte în societate şi vine apoi din nou în sat ca să se închine la altarul bisericuţii din copilărie, ridicând-o şi împodobind-o după puterile sale, este un om de samă!..

După aceste cuvântări, a vorbit P. S. Arhiereu Valerie Botoşăneanu care a dat binecuvântarea sa Arhierească peste toţi acei ce s'au străduit cu restaurarea şi împodobirea Bisericii lui Hristos. Tuturor; Preotului paroh, epitropilor, consilierilor parohiali şi enoriaşilor din această parohie le aduce binecuvântarea I. P. S. Mitropolit Nicodim şi roagă pe Dumnezeu ca să reverse harul Său asupra lor.

Terminându-se slujba şi cuvântările din biserică, s'a făcut în curtea biserici un parastas pentru odihna ctitorilor şi a enoriaşilor răposaţi. După parastas a vorbit Păr. Protoiereu M. Zăhărescu, lăudând şi binecuvântând faptele frumoase ale credincioşilor din Rădăşeni. O mulţime neobicinuită de credincioşi din satele apropiate, caşi din Oraşul Fălticeni, a luat parte la această frumoasă serbare creştinească.

In trapeza de lângă clopotniţă s'a întins apoi un mare praznic, la care au luat parte toţi oaspeţii veniţi acolo.

La ceasurile 2 şi jum. P. S. Arhiereu Valerie, a părăsit Rădăşenii, ducând cu el icoana unui preot vrednic şi a unor enoriaşi cuminţi şi cu frică de Dumnezeu.

Diacon Ilie Gheorghiţă
Profesor

Prezentul cu frământările lui.

Dornici de a fi folositori celor cu care deavalma păşim clipă cu clipă în această existenţă, nu vom putea face acest lucru până ce mai întâi nu vom cunoaşte împrejurările în care trăim; şi numai aşa socot că apoi vom putea deschide omenirii ce vrea să se împotmolească aici jos pe pământ, un drum spre cer.

Incercăm o intensă emoţie a unei reci analize prin care dorim să dăm juste proporţii realităţii în care trăim; şi socotim că această realitate fidel redată, va fi cel mai solid document în a ne inspira în chip iscusit pentru partea de contribuţie cu care suntem datori orei prezente. Cunoaşterea timpurilor în care trăim, prin mijlocirea reflexelor spontane ale spiritului înconjurat de realitatea în mers a vieţii omenirii, însă, e un lucru foarte susceptibil astăzi de multe interpretări şi comentarii, fără încetare îmbogăţite. Numai pentrucă am anunţat această problemă, deja suntem consideraţi că păşim pe o poziţie prea înaintată; de aceia vom înainta cu multă prudenţă în această sferă a problemei propuse, care cere multă prudenţă şi înţelepciune pentru a putea fi rezolvată.

In sfera probabilităţilor fiind, nu putem avea pretenţia de a dogmatiza, totuşi vom căuta să fixăm marile linii ale frământărilor vremurilor noastre şi anume; numai pe acelea negative. Păşind spre desfăşurarea expunerii noastre, încă dela început să renunţăm şi să rezistăm controverselor ce adesea la noi li se dă o mare amploare de către cei care cunosc multe; ca astfel irosindu-şi puterile spiritului într'o parte şi într'alta a cercetărilor, să fie scutiţi la a mai face o concluzie, ceiace de altfel ar fi

singurul lucru care li-ar aparţine, şi li-ar fi singurul aport personal care ar putea să-l aducă în luminarea unei probleme. Astfel de concluzii luminoase ar fi de altfel mult mai de apreciat, decât explorările care vădesc că ştim multe lucruri, dar că noi suntem lipsiţi de o convingere a noastră personală, care să încoroneze eşafodajul cercetărilor meticuloase şi obositoare. Prin cele ce vom scri în treacăt despre frământările negative ale prezentului în tot complexul lor în ce priveşte urmările de viitor, s'ar putea să nu reuşim decât să ne alegem cu regretul că răspunsul nostru la problema propusă este insuficient, ba ceva mai mult s'ar putea să punem în relief aprecieri discutabile, totuşi sugestive şi întrucât vom reuşi a face acest lucru, încă ar fi prea mult.

Trăim în împrejurări şi situaţii extrem de complicate, chiar pentru cei mai iscusiţi dintre muritori. Asistăm la tulburări ce sunt însoţite de îngrijorări fără precedent. Cele două forţe ale existenţii astăzi sunt angajate în o luptă de exterminare reciprocă; nu putem iarăşi să nu pomenim: deoparte spiritualismul, dealta duşmanul lui cel mai discret, mai de temut şi mai vechi, materialialismul ce vrea să cucerească astăzi întreg pământul. Această simplă evocare a acestei realităţi de fapt, o socot de altfel cea mai ingenioasă explicaţie ce o putem da haosului şi anarhiei contemporane, ce ne ameninţă cu un viitor înspăimântător.

Trăim în scânteerile sclipirilor orbitoare ale unui secol în care technica şi raţionalismul ştiinţific ateu a atins un maximum posibil de desvoltare, rodul lor fiind o civilizaţie materialistă, ce reprezintă o ultimă fază a unei culturi îmbătrânite, ce duce spre acest ultim stadiu de materializare a însuşi spiritului. Norii grei a materialismului veştejesc viaţa omenirii sub toate formele ei de manifestare. Materialismul contemporan face ca viaţa omenirii să fie mereu împrăştiată şi în o continuă disociere, fiind lipsită de un centru de susţinere, cum şi de farmecul şi curata plăcere a pietăţii şi reculegerii religioase. Viaţa prezentă refuză parecă în a recunoaşte că ea trebue să se desfăşoare în prezenţa lui Dumnezeu, lucru cel mai de dorit şi mai actual. Această mărturisire nu trebue luată în uşor, ca o simplă interpretare religioasă a vieţii, ci ca o realitate pe care nu o putem neglija, fără să nu aibă grave urmări pentru viaţa omenirii. Dorim să ne ridicăm pe muntele perfecţiunii fericitoare, vrem să avem pătrunderi di-

recte şi nemijlocite a lucrurilor şi împrejurărilor în care trăim? să contăm totdeauna cu cerul voinţii divine, care trebue să o pogorâm din sfera principiilor abstracte aici pe pământ, în sugestii concrete şi principii de viaţă.

Până în prezent s'a lucrat intens la descreştinarea masselor, omul fiind privit ca un sclav angajat, serviindu-i-se ca hrană minciuna şi ura ucigătoare, care stare de fapt a provocat deslănţuirea mizeriilor sociale şi a dificultăţilor cum şi a strâmtorărilor în care azi e angajată viaţa întregii omeniri. Ura sălbatică ce ameninţă cu distrugerea omenirii prin un nou război, e cel mai mare pericol al timpurilor în care trăim

Mişcarea vieţii în limitele continentului european, la care vrem să facem aluzie, dela un timp încoace, e o veşnică tensiune formidabilă între popoarele lui, tensiune ce alimentează o apropiată desfăşurare a unei conflagraţii generale. Viaţa continentului european pe fiece clipă prezintă dificultăţi, această stare, mărind puterea de pătrundere a anarhiei, fie în interiorul ţărilor singurite, fie în domeniul internaţional. Stări anormale izbucnesc spontan şi vulcanic, pe întreg întinsul continentului european, afară doar de mici şi neînsemnate excepţii pentru unele ţări. Cu riscul de a fi acuzaţi de cinism, totuşi dacă vom avea simţul proporţiilor, nu se poate să nu vedem că prăpastia către care lunecă continentul european nu-i departe. Toată această stare de lucruri ne mână spre interpretări melancolice ale viitorului. După spusa unui mare scriitor, trăim sub teroarea agresivă „a păcii înarmate". Iată ce e regretabil, iată boala de care sufere în mod serios prezentul. Inlăturând sistemul răspunsurilor date sub rezerve, cum şi acela al convenţiunilor tacite, putem spune că pacea europeană astăzi e datorită faptului că toate popoarele sunt bine pregătite de război. Iată aceasta e starea actuală a relei sănătăţi a bătrânului continent. Trosniturile asurzitoare ale lumii diplomatice, sunt acelea, că la fiece mic deranjament internaţional ameninţă cu deslănţuirea unui nou război, dorul de a acoperi din nou lumea în un potop de sânge şi rafinate schingiuiri. Trăim sub teroarea agresivă a unei noui distrugeri. Ochiul care zăreşte lumea care merge spre un astfel de sfârşit tragic, se înspăimântă dureros. Neglijarea în mod constant şi sistematic a forţelor moral-religioase ale vieţii, a dat naştere în timpul din

urmă la aceste frământări neobişnuite şi la grave confuziuni în existenţa statelor ; neţânându-se seama de sugestiile adevărurilor eterne, s'a şi vădit acest lucru prin eşecul iniţiativei muritorilor de a garanta lumii pacea în afară de ideia religioasă şi care nu a putut evita şi nici nu va putea evita un eventual conflict între popoare. Forul suprem al păcii europene internaţionale, rând pe rând şi-a declinat rosturile şi competinţa, însuşi acest for nefiind altceva decât cea mai strălucită întruchipare a materialismului istoric internaţionalizat. Cumineenia europenilor azi e dictată de interes şi de teama că unii poate sunt mai bine înarmaţi decât ceilalţi ; deci nu dintr'un imbold superior şi creştin. Desigur vom avea o mare decepţie, dacă vom pătrunde spiritul vremii şi muritorilor timpurilor noastre, care datorită împrejurărilor în care trăesc, s'au ales cu un fel de simţiri greşite ale vieţii, şi anume dorul şi credinţa că vor fi fericiţi, prin distrugerea altora.

Cine va purta răspunderea unui nou război? Creştinismul? Nu. Ci fiecare din noi va avea porţiunea responsabilităţii lui în faţa lui Dumnezeu, care responsabilitate o va stabili potrivit darurilor şi împrejurărilor în care fiecare a fost chemat aşi desfăşura puterea de muncă, cum şi potrivit repercursiunilor ce viaţa noastră a fiecăruia a avut în legătură cu această problemă a păcii. Dacă fiecare din noi ne-am ruga şi am gândi şi lucra sincer în acest sens al păcii, toate aceste sforţări vă asigur s'ar înmănunchia în un ansamblu de nobile şi sănătoase orientări şi eforturile tuturor, ar face ca fiecare să aibă partea sa de contribuţie în ce priveşte menţinerea păcii, şi contribuţia în mic a fiecăruia s'ar vărsa în marea curgere a armoniei universale. Să dorim sincer cu toţii salvarea omenirii dela noua distrugere ce o ameninţă, hotărându-ne generos a colabora eroic fiecare la vindecarea relelor de care sufere prezentul. In câmpul vieţii sociale fiecare să se consacre cu tot sufletul chemării pe care oare, luptând cu propriile slăbiciuni şi apoi cu ale altora. Fiecare să fie înflorind în triumful realizărilor nobile şi binefăcătoare cercului lui de activitate. Ceiace ne înspăimântă astăzi e faptul că forţele materiale şi intelectuale ale lumii în mod tainic sunt concentrate în vederea desfăşurării unui eventual război, opera plină de venin, ce ne dă de pe acum senzaţia vârtejului ameninţător cu di-

strugerea ; noapte a întunericului plină de grozăvii. Lumea în mod firesc va avea parte de rodul faptelor ei în afară de voia lui Dumnezeu, rod care va fi amar la gust şi fioros la vedere : încăerarea în o horă a sângelui şi a sugrumării universale. Totul ceiace se face astăzi în vederea menţinerii păcii între popoare, este anulat şi nimicit prin pregătirile exagerate şi extrem de costisitoare pentru război. Aceste pregătiri exagerate provoacă nenumărate dificultăţi şi mizerii sociale în însăşi interiorul fiecării ţări împarte, resfângându-se această stare de lucru şi pe terenul internaţional în chip defavorabil şi ostil chiar ideii de pace în numele nu ştiu cărei ideologii şi pretenţiuni absurde. Astăzi nu putem fi siguri pe nimic datorită dificultăţilor neaşteptate şi succesive ce nu sunt cunoscute clipei de faţă, dar care mâine le pot susţine cu mâna înarmată reprezentanţii lumii moderne. Pentru a putea evita un nou război, sau cel puţin al mai îndepărta în timp, trebue să lucrăm din răsputeri la a schimba mentalitatea lumii de azi, care prin tot ceiace face se pregăteşte în vederea unui viitor tulbur. Regret că răspunsul acesta este insuficient a rezista frământărilor care deja se află în un stadiu cam înaintat, totuşi să avem în vedere că a schimba mentalitatea lumii, acest lucru, nu se poate face dintr'odată, ci pe'ndelete prin un efort continu şi constant ceva mai mult, prin o luptă susţinută cu mult entuziasm şi dârzenie din partea tuturor, în a nu lăsa ca ideia de pace să fie spulberată prin erorile şi deficultăţile ce tind spre hotărâri de extremă. Pentru a ajunge aici trebue să se lucreze sistematic, începând cu schimbarea educaţiei şi instrucţiei ce se dă azi generaţiilor în case particulare sau în şcoli şi universităţi, în ateliere, cum şi prin filme de cinematograf, radio, arte, literatură şi viaţa în genere. La aceasta ar fi să mai adăugăm o preocupare cât mai intensă în a remedia suferinţele fizice şi morale ale lumii de azi, căreia adesea în loc de remedieri i-se servesc reproşuri nemeritate.

Să îndreptăm lumea către izvorul vieţii spirituale şi morale : Dumnezeu ; şi aşa socot s'ar aduce o clară luminare a vremurilor ce urmează, iar înaltele frumuseţi morale ale voii divine ar provoca emoţiuni profunde şi sfinte, chiar şi în cei care astăzi însetează după sângele aproapelui. Astăzi în faţa unei lumi înarmate la maximum posibil, nimeni şi nici un principiu de aşa

zisă umanitate materialistă a vremurilor noastre, nu i-se mai poate impune şi nici nu-i mai poate rizista, cu soluţii slabe şi goale abstracţiuni. Singurul mijloc de sustinere a păcii astăzi a mai rămas învăţământul transcendent despre viaţă şi realităţi, care are o mare forţă morală, care impune regule şi disciplinează manifestările şi mişcările gândului şi a vieţii omenirii, sub aripa veşniciei, care ar întări şi consolida ideia de iubire de dreptate şi de ordine în vederea bunei înţelegeri între popoare.

Doamne, luminează trista noastră viaţă cu bunăvoinţa Ta cea încurajatoare. Doamne, scaldă lumea cu învăluirile privirilor şi a purtării Tale de grijă şi nu ne lasă ca să ne poticnim în această cale a vieţii. Doamne, fă să apară şi pentru noi cei sbuciumaţi, aurora timpurilor ce să rezolve enigma şi raţiunile unui nou război.

Preot Haralambie Vasilache

Mânăstirea Slatina

— Ce a ars la această mânăstire —

Mănăstirile noastre, în general, sunt rodul credinţei împletite cu eviavie, de care erau stăpâniţi Domnitorii şi supuşii lor. Ele sunt cuiburi de evlavie, unde în liniştea tainică a depărtărei de lume se mângâe sufletele ce însetează de dumnezeescul dar.

Cu ochii umezi în lacrămi am prins condeiul în mână, ca să scriu cuvânt asupra Mănăstirei, de vreme ce nu cu multe zile înainte văpaia a mistuit locurile de odihnă şi clopotniţa, de unde venea chemarea la rugăciune.

Răspântia fiind grea pentru noi am socotit cu cale să scriem cuvânt de lămurire şi plin de nădejde în ajutorul celor ce cunosc acest Sf. locaş.

Mănăstirea Slatina zidită la anul 1552 de Alexandru Lăpuşneanu, iar în călugărie Pahomie, este una dintre cele mai de seamă Mănăstiri din ţară.

Ca monument istoric se bucură de un stil arhitectonic desăvârşit şi de o poziţie minunată, care impresionează pe oricine.

Insemnătatea istorică este destul de mare.

Se ştie, că această Mănăstire a fost zidită în urma unei minuni dumnezeeşti, căci pusnicul Pahomie, care îşi ducea viaţa în prietenia codrilor, a auzit glas de înger şi a văzut lumini dumnezeeşti, care se îndreptau spre cer, la vreme de noapte.

Şi în urma acestui fapt, Lăpuşneanu a început zidirea Mănăstirei, unde de aproape 400 de ani neîncetat se săvârşeşte jertfa cea fără de sânge.

După trecerea din viaţă, Lăpuşneanu a fost îngropat la această Mănăstire, dinpreună cu familia lui. Pe lângă acest mormânt de seamă, mai este şi acela a vestitului Mitropolit Veniamin Costache, care a reînoit Mănăstirea după dezastrul de la 1821.

Mai ştim că la această Mănăstire au fost o mulţime de daruri preţioase ca ; Perdele de fir de argint şi de aur cusute de însuşi Domniţa Ruxanda, capul Sf. Grigore Bogoslovul, care au fost duse în Rusia cu alte odoare de mare preţ în vremea războiului. Astăzi se mai găsesc aici veşmintele ctitoreşti, veşmintele Mitropolitului Veniamin Costache, Evanghelii îmbrăcate în aur şi argint şi alte obiecte de valoare dăruite de sus numitul Mitropolit şi de Arhiereii Filaret Beldiman şi Calinic Miclescu, foşti egumeni la această Mănăstire.

Contribuţia acestei Mănăstiri faţă de ţară este mare din toate punctele de vedere. *E destul să amintim că la anul 1864, ea cedează 22 moşii în favoarea Statului Român.*

După anul 1775, când Bucovina a fost ruptă din trupul Moldovei de către stăpânirea Austriacă, Mănăstirea Slatina fiind în apropierea acestui hotar nedrept, primea la sânul ei şiruri de credincioşi bucovineni, care treceau acest hotar, pentru a se închina la Sf. locaş, unde se întâlneau cu fraţii lor Moldoveni, *păstrând astfel Unitatea Naţionolă şi se însufleţeau pentru unirea de mai târziu.*

Peste această Mănăstire, în decursul vremurilor au trecut încercări grele cum a fost năpustirea eteriştilor în 1821, când a fost arsă aproape din temelii, făcând ca să înceteze sunetul clopotului şi glasul rugăciunei, pentru multă vreme.

Vremurile de astăzi şi încercarea lui Dumnezeu ne cerce-

teazã cu asprime, pentru nevrednicia noastrã şi în timpul de acum, căci în noaptea de 8—9 Februarie 1939, majoritatea chiliilor cu toate lucrurile din ele şi clopotniţa au fost distruse de un foc năprasnic, luând naştere de la o grindă ce se afla în apropierea unui coş, construit defectuos, la care s'a mai adăugat şi o furtună neobişnuită; şi în felul acesta un număr de 35 de veţuitori abea au scăpat cu viaţă, iar acuma trăesc înghesuiţi în câteva chilii ce au mai rămas.

In disperarea noastră şi a credincioşilor ce plâng pustiirea, ne îndreptăm privirile cu toată încrederea către toţi iubitorii Sf.. locaşuri, rugându-i să binevoiască a ne trimite un cât de mic ajutor, pentru a începe refacerea clopotniţei şi a chiliilor distruse de focul năprasnic, întru cât Mănăstirea nu dispune de fonduri.

Pentru preţiosul ajutor ce veţi binevoi a-l trimite, nu vă vom uita în rugăciunile noastre de zi şi de noapte.

Ierom. Martinian Ivanovici
Stareţul Mânăstirei Slatina
jud. Baia

Pentru Petecuța redacției „Luminătorului“ din Chișinău

Iată iară câteva oale nespălate dela Petersburg. Ia-le Petecuță și le curățâ, dacă poți; dacă nu, treci la bucătărie, unde poți fi mai norocoasă.

Petersburg 1819
Iov, XL, 10

Ci iată iaste fiară la tine, care mânâncă iarba ca boii. Iară tăria ei în coapsele ei iaste, și puterea ei pre buricul pântecelui. Pusau coada ca un chiparos și vinele ei sau împletecit... Aceasta iaste începătura zidirii Domnului: făcută ca săse batjocorească de îngerii lui. Și venind la munte încolțurat, au făcut veselie celor cu patru picioare întartar... Și se umbresc întru dânsa copaci mari cu stălpări și ramuri din țarină. De se va face necătură, nu va simți: nădăjdueaște că va curge Iordanul în gura ei, In ochiul său va sprijini pre el, înfășurânduse găuriva nasul. Și ducei vei băla laurul cu undița, și pune vei căpăstru împrejurul nasului lui?

...Și tot celce corăbieaște adunându-se nu va aduce o pieale a coadei lui, nici încinurile pescarilor capul lui. Și pune preste

București 1936
Iov, XL, 15

Dar privește acum, înaintea ta, Ipopotanul, și el, ca și tine, e făptura mea. El paște iarbă ca boul. Te uită ce putere are în coapsele lui și ce tărie are în mușchii depe pântece. Coada lui e dârză ca lemnul cedrului și vinele de pe pulpele lui stau ca niște noduri... El este fruntea făpturilor lui Dumnezeu și făcut să fie cel mai mare peste celelalte dobitoace. Râurile îi sunt birnice cu hrană și toate dihăniile sălbatece sunt înmărmurite când îl văd... Frunzele de lotus îl acopăr cu umbra lor și sălciile bălții fac țarc în jurul lui. Dacă fluviul vine mare, fără de veste, el nu se sinchisește; el stă liniștit pe loc, chiar când ar fi ca Iordanul să-i urce năvalnic până la gură. Cine poate să-l prindă pe văzutele? Cine poate să-l înțepe la nas cu un mără-

el mâinile şiţi ado aminte de războiul, carele faci în gura lui, şi mai mult să nu se facă... (citeşte înainte în Petersburg şi te desfătează, petecuţă).

cine? Putea-vei tu să prinzi leviatanul cu undiţa, or să-i pui căpăstru în cap?,.. Pescarii întovărăşiţi putea-vor să-l scoată de vânzare şi negustorii să-l vândă cu bucata?

Putea-vei tu să-i găureşti pielea cu săgeţi şi capul cu maiul pescăresc? Ridică-ţi numai mâna asupra lui şi vei pomeni aşa luptă şi nu o vei mai începe niciodată!

Toate acestea exemple şi încă altele din viitor, le dăm cu nădejdia că luminarea celor dela Luminătorul, nu va veni prin lustrul pe care poate să-l dea o petică, ci prin lumina duhului care luminează chiar şi peticile, „cari au războiul în gura lor", precum şi „fiara dela tine, care mănâncă iarba ca boii".

Red.

Sfântul Nicolae

Puţine cetăţi din Ţara noastră românească patronează pe sfântul mare Ierarh de Mira Liciei, cum îl serbează Iaşul nostru, mult seculara cetate a naţionalismului şi a credinţei! In ziua de 6 Decembrie, afară de clopotele ce sună frumos la fiecare biserică, mai din centru sau mai mărginaşe, se ridică glasul clopotelor a trei biserici ce caută să-şi dispute întâetatea în faţa marelui patron. Astfel Sfântul Nicolae Domnesc, Sfântul Nicolae Tătăraşi şi Sfântul Nicolae Socola, aşezate cum nu se poate mai nimerit în trei puncte deosebite şi par'că anume alese, vestesc lumii cu dangătul clopotelor, cu armonia cântărilor şi cu căldura rugilor, pe cel ce a fost vrednic păstor al turmei celei binecuvântătoare şi apoi apărător al ortodoxiei noastre.

Faptele măreţe, care încadrează viaţa sfântului cu cel mai aureolat nimb, determină până în ziua de astăzi—şi va determina totdeauna—sărbătoriri înălţătoare şi fapte demne de a fi arătate unei lumi întregi.

Hramul Sfântului Nicolae, s'a serbat anul acesta în chip deosebit la biserica Sfântul Nicolae-Socola, unde slujitor vrednic este Părintele Nicolae Frăţiman. Sfinţia Sa, este unul din Preoţii ce au totdeauna Biserica plină de credincioşi, iar cu ocazia praznicului ei, devine cu totul neîncăpătoare. Slujba soborului este ascultată de poporul cel drept credincios din cartierul Socolei şi al Atelierelor C. F. R. cu pătrunsă religiozitate, feţele tuturora având întipărită nădejdea puternică în ajutorul sfântului sărbătorit.

Dar pe lângă simpla relatare a felului cum s'a desfăşurat marele praznic al Bisericii, un lucru, o faptă măreaţă voesc să înfăţişez, faptă ce s'a săvârşit prin râvna parohului armonizată cu zelul păstoriţilor.

Această biserică, era poate singura din Iaşi, care n'avea fântână cu apă la îndemână. Erau nevoiţi credincioşii să alerge până departe după apa trebuitoare la sfântul botez sau la diferitele ierurgii. Oameni săraci, multă vreme n'au avut chip să vindece acest neajuns, până în toamna aceasta, când punând mână dela mână, au învins greutatea şi iată cum de ziua Părintelui lor protector, Sfântul Nicolae, au sfinţit acest isvor de apă curată şi sănătoasă. Ce mai frumoasă făptuire, ce mai caldă ajutorare a celor ce au nevoie, decât această cişmea construită pentru slava numelui marelui Ierarh.

Pe lângă această măreaţă traducere a sentimentului de credinţă şi dragoste, tot atunci s'a sfinţit şi o minunată troiţă, măestrit lucrată de Stolul străjeresc al Atelierelor de lucrători C. F. R. Şi ca o înfrăţire a lucrului creştinesc făcut de cei ce construiseră cişmeaua, frumoasa troiţă a fost aşezată să o încadreze; astfel ca odată mai mult fapta să poarte sfântul semn mântuitor.

După ce sfânta Liturghie s'a terminat, toţi cei ce erau în biserică au eşit, îndoind numărul celor ce erau deja afară şi acolo în curte, aproape de intrarea în sfânt lăcaşul Domnului, în faţa troiţei, s'a făcut sfinţirea apei şi stropirea cu aghiazmă. Răspunsurile, atât la sfânta liturghie cât şi afară, au fost date de măestrul

cor al lucrătorilor, condus admirabil tot de unul dintre ei. Mai rar se poate vedea atâta inimă şi atâta drag de cântările cele bine plăcute lui Dumnezeu.

După sfinţire, Părintele paroh Frăţiman a rostit o inimoasă şi întemeiată cuvântare, plecând dela îndemnul sfântului Apostol Pavel: „Ascultaţi de mai marii voştri, care v'au grăit vouă cuvântul adevărului, şi privind la săvârşirea vieţii lor, să le urmaţi credinţa". In chip atrăgător şi scurt în acelaş timp, descrie viaţa şi râvna sfântului, scoţând în evidenţă deosebitele caracteristici aşa de frumos prinse şi înfăţişate în troparul: „Indreptător credinţei şi chip blândeţelor..." Arată că şi în ziua de astăzi se găsesc creştini ce urmează credinţa sfinţilor, arătându-şi această credinţă prin fapte măreţe ca cele în faţa cărora ne aflăm. Subliniază că darul făcut de străjerii atelierelor ne dovedeşte că tineretul nostru se pregăteşte temeinic pentru a asigura în mod strălucit viitorul Neamului. Această pregătire solidă şi folositoare, se datoreşte grijei de fiece clipă a Marelui Străjer, Majestăţii Sale Regelui Carol II, Consolidatorul României Mari, şi deci din toată inima să rugăm pe Părintele Milelor să ni-L ţină cât mai mult sănătos, pentru binele obştesc. La aceste vorbe, fanfara aceloraşi străjeri ai Atelierelor, fanfară tânără, de abia două luni, dar frumoasă şi armonioasă ca una din cele cu trecut lung, intonează Imnul Regal, ascultat de sutele de credincioşi cu piozitate. Apoi Părintele mulţumeşte d-lui Inspector al Atelierelor, Mitescu şi d-lor Ingineri ce erau de faţă, pentru dragostea cu care au făcut darul acesta frumos.

Luând cuvântul d-l inspector Mitescu, arată că cea mai plăcută datorie şi mai cu drag împlinită, este cea faţă de iubitoarea noastră Maică, Biserica. „De 200 de ani, spune d-sa, din tată în fiu, noi am fost preoţi. Şi dacă Dumnezeu mi-a hărăzit mie altă carieră, voesc să-L slujesc de acolo de unde mă aflu, cu tot sufletul meu de român şi creştin recunoscător".

Dl. Th. Bădărău, comandantul legiunei de străjeri, a lăudat fapta străjerilor-lucrători, cari „cu atât sunt mai merituoşi, cu cât ei au îmbrăţişat străjeria mai de curând, dar cu foarte multă dragoste. Roadele au început să se vadă: Cor străjeresc, fanfară străjerească, iar pe deasupra tuturor, fapte străjereşti, vrednice de cele mai calde laude".

La urmă, fanfara străjerilor a intonat cântece şi marşuri splendide, demonstrând în chipul acesta în faţa unei asistenţe atât de numeroase, că sufletul românului este înzestrat cu atât de multe flori încântătoare ce fac din el un adevărat fiu al Domnului darurilor.

Lumea care a fost de faţă la desfăşurarea acestei frumoase manifestaţii religioase-străjereşti, a plecat cu sufletul înălţat, proslăvind pe Dumnezeu pentru faptele şi împrejurările acestea atât de fericite.

S'a văzut şi de data aceasta, că acolo unde păstorul munceşte cu râvnă, iar credincioşii se întrec în a-l urma, grădină încântătoare se ridică pentru bucuria oamenilor şi slava lui Dumnezeu. Poporul nostru care a stat de aproape două milenii strâns lipit de altarul sfânt, şi astăzi el îmbrăţişează cu toată inima lucrul cel bun şi de folos. Tocmai această legătură strânsă, între el şi Biserică este chiagul, ce niciodată nu se va putea clinti în faţa oricăror greutăţi.

Preoţii cari au după ei pe toţi credincioşii, sunt colaboratorii cei mai desăvârşiţi la opera de consolidare a Neamului şi cu asemenea virtuoşi, în orice clipă Domnul Puterilor va fi cu noi.

Diacon Laurenţiu Gh. Popovici.

Teologia Românească

In cadrul sărbătorirei patronului Facultăţii de Teologie din Chişinău — Sf. Atanasie 18.1.939—I. P. C. Arhim. Prof. Univ. Iuliu Scriban a vorbit despre Teologia Românească.

Subiectul I. P. C. Sale a fost atrăgător şi frumos nu numai prin expunerea caracteristică, dar prin noutatea problemei. Teologia Românească sau mai bine zis „gândul teologiei din sânul neamului românesc" a fost un răspuns pe care I. P. C. Sa l-a dat celor care neagă credinţa poporului nostru şi în special avântul şi gustul pentru ceiace este literatură religioasă.

I. P. C. Sa arată cum „cântecele de stea", care cuprind într'o oarecare măsură dogmele, sunt răspândite şi înfipte adânc în sufletele credincioşilor români. Colecţia de cântece de stea a lui A. Panu a ajuns să se tipărească în XI ediţii, atât de mult era căutată şi este. O altă carte care circulă în poporul de jos este „Vămile Văzduhului" apărută în X ediţii.

Această învăţătură deşi nu se află în chip oficial în Biserică, totuşi se găseşte expusă în scrierile Sf. Vasile cel Nou şi în special la dogmatistul rus Macarie. „Vieţile Sfinţilor" nu în ediţii critice, spune I. P. C. Sa, se găsesc răspândite în popor şi aduc mare folos. Şezătorile ţărăneşti nu sunt numai adunări în care oamenii lucrează, ci ele angajează discuţii şi în special se spun ghicitori cu caracter religios pe temei de Biblie. Aceste sunt însă preocupările poporului de jos.

In pătura cu mai multă ştiinţă de carte şi în special la vechii boeri, suflul religios nu era mai mic. I. P. C. Sa spune că vizitând Mânăstirea Agafton, a găsit între altele, manuscrise cuprinzând slujba sfinţilor mai mici prelucrată după a sfinţilor mai, mari însă scrisă de mâna unor boeri. Udrişte Năsturel, deşi boer mare a fost acela care ne-a dat din latineşte în slavoneşte „Urmarea lui Hristos".

Bazat pe Buletinul Institutului Social din Basarabia, I. P.

C. Sa ne arată că o monografie făcută asupra familiei Mârzac din satul Nişcani, a dat rezultate în sprijinul afirmaţiilor I. P. C. Sale, găsindu-se ştiinţă de carte isvorâtă din dorul de problema religioasă. Familia avea şi o bibliotecă bogată în cărţi religioase.

Basarabia spune I. P. C. Sa, e provincia care contează ca

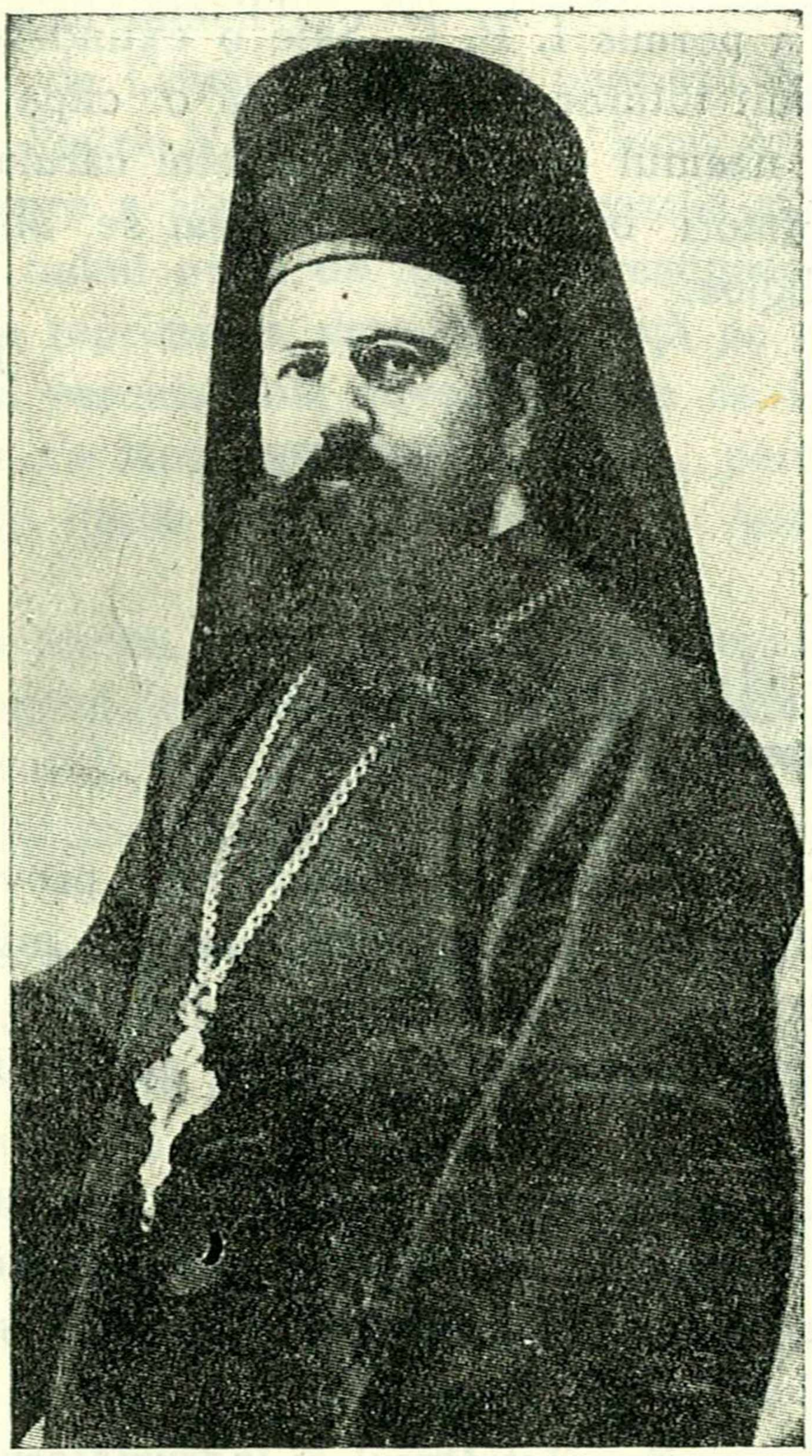

P. C. Arhim. I. Scriban
Profesor universitar

având cei mai mulţi neştiutori de carte. Cu toate acestea tocmai în această provincie se găseşte mai profund sentimentul religios. In special satele care au fost în preajma mânăstirilor, au înaintat şi în ştiinţă de carte dar şi în cunoştinţi religioase, de

oarece problemele sufleteşti au fost acelea care le-au dat imboldul la carte.

Cercetând mai mult, zice I. P. C. Sa, vom vedea că „poporul român a avut dor, inimă, simţ şi îmbrăţişare către problemele teologice şi „căutând ce se află trăind în sufletul poporului românesc, vom găsi setea de carte religioasă", iar nu de cărţile uşoare care nu pătrund în sufletul poporului nostru.

Timpul n'a permis I. P. C. Sale o extindere a subiectului, dar ne-a prilejuit tuturor celor de faţă o clipă de gândire mai atentă faţă de neamul nostru, în sufletul căruia se găsesc tăinuite atâtea comori bogate şi în special se află păstrat curat sentimuntul religios.

I. Ierimia

Bucurii duhovniceşti

Atmosfera gravă a vremurilor de azi, provocată de lupta dintre ideologii, dintre care una întrebuinţează mijloacele cele mai diabolice, pentru a distruge tot ceiace civilizaţia şi Biserica Creştină a creiat în decursul celor 2000 de ani, ca instituţie fundamentală.

Poporul nostru românesc a avut fericirea ca însăşi Suveranul său, M. S. Regele Carol II-lea, care întrupează aspiraţiile neamului, să dorească ca pentru ţară să fim o apă şi-un pământ, iar în ale credinţii un neam şi-un suflet.

Preotul care este păstrătorul şi îndrumătorul acestui suflet pe culmile cele mai înalte ale idealului evanghelic, singurul care poate aduce înfrăţirea şi dragostea între toţi fii acestui neam, iar pacea poate deveni astfel un dor înplinit, zic, preotul dela oraşe şi din cele mai îndepărtate sate ale pământului românesc, are menirea de a apropia şi lumina sufletele ce se sbat în bezna indiferentismului religios, curentelor sociale anarhice ucigătoare de suflet, sau fariseismului sectar felurit.

Şi atunci când a reuşit a face aceasta, trăeşte cu adevărat cele mai înălţătoare clipe din viaţa sa de păstor sufletesc şi este cu drept cuvânt la înălţimea apostolatului său.

Cât de sublim se ilustrează toate acestea în cuvintele Mântuitorului când a zis:

„N'am venit să chem pe cei drepţi, ci pe cei păcătoşi. Păstorul „cel mai bun sufletul îşi pune pentru oile sale, etc. şi dacă una „se rătăceşte o caută şi aflând-o se bucură mai mult decât de „cele 99 ce nu s'au rătăcit!...

Aşa, ziua I de Crăciun e, pentru enoriaşii parohiei „Vânătorii Petrii" din Piatra N., adunaţi în Sf. locaş în număr impunător de mare spre a sărbători marele praznic al Naşterii Domnului, a fost un îndoit prilej de înălţare creştinească, fiindcă tot în această zi am reprimit la dreapta credinţă pe enoriaşul Gav. Nica din această parohie, fost adventist timp de 16 ani.

Reprimirea s'a făcut conform ritualului, penitentul rostind simbolul credinţei după care a fost miruit şi împărtăşit cu Sf. Taine.

In predica rostită am arătat că această revenire la dreapta credinţă poate servi de pildă nu numai celor rătăciţi ca: adventişti, baptişti, evanghelişti, pocăiţi etc, ci şi celor cari nu frecventează biserica, iar prin faptele lor necinstesc numele de creştin adevărat.

Numai cine s'a luptat şi a putut să readucă la dreapta credinţă pe cei rătăciţi hărţuindu-se cu intransigenţa, fariseismul şi fanatismul lor, îşi poate da seama de importanţa pedagogică creştină, a unui asemenea act într'o parohie.

Fie, ca astfel de preocupări şi realizări pe câmpul vast al misionarismului pastoral să încălzească în bucurii duhovniceşti pe cât mai mulţi fraţi preoţi, pentru binele bisericii şi slava lui Dumnezeu.

Econom Cezar Andronic

Și în alte părți.

Publicăm și noi cu deosebită plăcere următoarea recenzie apărută în Curierul Arhiepiscopiei Ortodoxe Române din București **„Apostolul"** Nr. 1-2, 1939.

F. V. FARRAR — *Primele zile ale creștinismului,* traducere de I. P. S. Nicodim, editura tipografii Mânăstirii Neamțu, 1938, 3 volume mari (peste 1600 pagini). Prețul 180 lei fiecare volum.

Cartea aceasta monumentală tratează în amănunțime, cu o uluitoare bogăție de cunoștințe, primele timpuri ale erei creștine și ciocnirea învățăturii creștine cu păgânismul și iudaismul. Ne este imposibil ca, aici, să arătăm măcar în scurt cuprinsul acestei lucrări de foarte mari proporții. Ni se descrie amplu și sistematic: starea politică, morală și religioasă a lumii păgâne (în special a Romanilor), setea păgânismului după o viață nouă și diferitele încercări infructuoase de a scăpa din ghiarele desnădejdii, diferitele culte, stricăciunea morală a păgânismului, domnia lui Neron cu orgiile și zăpăcelile lui și ivirea propovăduitorilor și mucenicilor creștini. Alte capitole sunt închinate vieții creștine, mucenicilor, propovăduirii apostolilor, scrierilor apostolice, creștinismului din Alexandria, din Iudeia și celelalte părți, învățăturii despre Logos, vieții și scrierilor Sf. Ioan, Petru, Pavel etc. Apoi vedem plastic cauzele căderii Ierusalimului și ivirea ereziilor, lupta păgânismului cu creștinismul, persecuțiile și, în sfârșit, biruința creștinismului sub Constantin cel Mare.

Cartea aceasta de amplă sinteză, printr'un noroc, a fost tradusă într'o minunată limbă românească de neobositul Vlădică dela Iași, căruia pe drept cuvânt, preoții trebue să-i fie recunoscători.

Se înțelege că o astfel de minunată carte nu poate fi recenzată în câteva rânduri; ea trebue citită de toți preoții și așezată în bibliotecă, între cărțile cele mai de folos.

I. D. Lecca

Concursul pentru ocuparea de parohii în Eparhia Mitropoliei Moldovei

Raportul comisiunii și tabloul celor reușiți

Rezoluția I. P. S Mitropolit

Se aprobă Tabloul și raportul, se va publica în revista „Metropolia Moldovei". Comisiunii i se mulțămește pentru osteneală și pentru munca destoinică depusă în interesul Bisericii.

(ss) † **NICODIM**

Inalt Prea Sfințite Stăpâne,

Prin Inaltul ordin nr. 1189 a. c., binevoind a ne numi în comisiunea pentru examinarea teologilor, candidați la ocuparea parohiilor vacante din Eparhia acestei Sfintei Metropolii, împreună cu P. C. Părinți D. Ciolan protoiereu, Ioan Ionescu protoiereu și diacon Ilie Ghiorghiță, profesor, cu adânc respect, supunem cunoștinței Inalt Prea Sfinției Voastre, că în zilele de 6—10 Februnrie a. c., comisiunea noastră și-a îndeplinit mandatul primit, încheind lucrările și stabilind rezultatele obținute.

Lucrările de examinare, efectuate cu observarea strictă a Regulamentului, s'au desfășurat precum urmează :

In ziua de 6 Februarie dim. s'a făcut verificarea actelor. Din cei 34 candidați înscriși, unul a fost respins, potrivit prevederilor art. 1 din Regulament.

S'a făcut apoi examinarea medicală a candidaților de către dl. Dr. Andronovici, medicul șef al Municipiului Iași. Au fost declarați toți admiși — cu rezerva numai asupra unuia, care a fost obligat să-și facă și o placă radiografică. Candidatul a fost admis și la probele următoare. Placa prezentată în urmă îl declară sănătos.

In aceeași zi, la orele 4 p. m., s'a procedat la darea pro-

bei scrise. Cele două subiecte date spre tratare — consemnate în procesul verbal respectiv — au vizat pregătirea practică a viitorilor preoţi parohi.

După cetirea şi notarea probelor scrise, în ziua de 8 Februarie s'a început examinarea candidaţilor la prima proba orală: *cetire, cântare liturgică şl tipic,* apoi, în continuare, examenul la cea de a doua probă: *predica.*

Subiectele de predică, alese de comisiune şi scrise pe bilete ştampilate, au fost distribuite candidaţilor spre tratare în timp util, iar după rostirea predicii au fost reţinute pentru dosar.

După terminarea examinării comisiunea întrunindu-se la 11 Februarie, a procedat la notarea vechimei în licenţă şi a activităţii bisericeşti — sociale a fiecărui candidat — spre a se adăoga la coeficientul notelor primite. S'a procedat apoi la facerea mediilor generale şi alcătuirii *tabloului de clasificaţie.*

Pentru toate lucrările îndeplinite s'au alcătuit procese verbale aparte, semnate de către membrii comisiunii.

Situaţia generală, alcătuită pe baza notelor obţinute la cele trei probe ca şi a adăugirilor eventuale dela vechime şi activitate, arată, că din numărul total al candidaţilor examinaţi, au obţinut nota regulamentară de 7,50 un număr de 19 candidaţi. Ordinea lor după medii se arată în tabloul de clasificare, anexat la acte.

Au fost deci înscrişi la concurs 34 candidaţi, şi au obţinut media cerută 19 — restul de 15 candidaţi obţinând medii sub 7,50.

Acestea fiind lucrările comisiunii şi rezultatele obţinute, cu adânc respect le supunem cunoştinţei şi aprecierii I. P. S. Voastre, rugându-Vă să binevoiţi a dispune cele ce veţi găsi de cuviinţă.

Cu acest prilej, ţinem a asigura pe Inalt Prea Sfinţia Voastră, că comisiunea noastră — conştientă de răspunderea sarcinii sale şi mai ales de faptul, că un atare examen se ţinea pentru întâiaşi dată în Eparhia noastră, a lucrat cu destulă grijă şi atenţie, căutând a cunoaşte cât mai deplin pregătirea candidaţilor şi a face astfel o notare cât mai justă.

Credem a fi de interes să comunicăm Inalt Prea Sfinţiei Voastre, impresiunea, că îndeobşte candidaţii — cu puţine excepţii — au dovedit o bună pregătire în laturea practică a oficiului

preoţesc — singura de altfel vizată de acest examen — şi care e datorită, credem, nu numai îndrumării din şcoală, ci mai ales grijei apăsătoare ce au, de a face faţă tuturor rigorilor legale în vederea realizării rostului lor social ca preoţi.

Inaintând anexat dosarul lucrărilor, ţinem a mulţămi cu adânc respect I. P. S. Voastre, pentru încrederea ce ne-aţi arătat, binevoind a ne încredinţa această sarcină.

Al Inalt Prea Sfinţiei Voastre, supus şi devotat serv

Preşedintele Comisiunii,

(ss) Pr. Econom Const. Roşescu

TABLOUL

de clasificare a candidaţilor, cari au obţinut media generală 7,50 la examenul pentru ocuparea de parohii vacante în cuprinsul Eparhiei Sf. Mitropolii a Moldovei

1)	Iosif Popa	9,67			
2)	Vasile Toma	9,33			
3)	Ilie Elisei	8,67			
4)	Aurel Tifescu	8,33	născut	1913 Februarie	22
5)	Neculai Guragata	8,33	născut	1913 Octomvrie	6
6)	M. Teodorescu	8,33	născut	1914 Noemvrie	6
7)	Toma Baciu	8.—	născut	1909 Octomvrie	8
8)	Haralambie Oniciuc	8.—	născut	1912 Septemvrie	16
9)	Dimitrie Barbălată	8.—	născut	1913 August	15
10)	I. Alexandrescu	8.—	născut	1914 Ianuarie	1
11)	Mircea Sfichi	8.—	născut	1914 Martie	7
12)	Vasile Honciuc	8.—	născut	1915 Ianuarie	30
13)	Mihai Brânză	7,67	născut	1911 Iunie	13
14)	Traian Matei	7,67	născut	1911 Decemvrie	19
15)	Alex. Varganici	7,67	născut	1913 Iunie	7
16)	Victor Hârţescu	7,67	născut	1913 Septemvrie	27
17)	Alex. Hreamătă	7,67	născut	1913 Decemvrie	28

18) Vasile Ciubotaru 7,67 născut 1913 Decemvrie 29
19) Vasile Bâzgan 7,67 născut 1915 Ianuarie 15

PREȘEDINTE (ss) **Pr. Ec. Const. Roșescu**

MEMBRI *(ss) Pr. D. Ciolan*
(ss) Pr. Ec. Ionescu
(ss) Diacon I. Ghiorghiță

NOTĂ: Candidații cu aceiași medie au fost clasificați după criteriul *vărstei,*

Circulară către toți Cucernicii Preoți din Eparhie, cu privire la arendarea terenurilor bisericești în plus, prin licitație.

Cucernice Părinte,

Potrivit nouilor noastre dispoziţiuni, toate terenurile bisericești în plus, se arendează numai prin licitaţie publică.

Aceasta, în scopul de a se creia cât mai mari venituri bisericilor; a se înlătura suspiciunile și neînțelegerile ivite adesea între preoți și popor, și a se da preotului posibilitatea de a se ocupa mai mult de cele bisericești și spirituale, decât de cele materiale.

Veniturile realizate din arendările prin licitaţie se întrebuinţează atât pentru refacerea, reparaţia și înzestrarea bisericilor, cum și a caselor parohiale. Deasemenea și pentru crearea de mijloace de întreţinere a bibliotecilor parohiale bisericești și procurarea de cărți folositoare în popor, mai cu seamă acum, când pretutindeni inundă tot felul de broșuri de propagandă, cu cuprins subversiv, otrăvitor de suflete. Este știut apoi, că toate cultele, în afară de cel ortodox, au o propagandă mult mai intensă.

Lucrările mai sus arătate, nu pot decât să ridice prestigiul şi autoritatea preotului,

Pentru aceste motive, terenurile bisericeşti în plus se vor arenda prin licitaţie la timp, în luna Septembrie, în vederea însămânţărilor de toamnă şi numai acolo unde licitaţiile nu vor da rezultatul dorit, se vor ţine din nou în luna Ianuarie.

Pentru siguranţa încasării sumelor provenite din arenzi, între condiţiile de licitaţie, va fi şi aceea, de a se plăti 10% ca garanţie, 50% din val. contractului după aprobarea dată de Mitropolie, şi 50% la 1 lulie a fiecărui an.

In nici un caz, nu se va ridica recolta de pe terenurile arendate, mai înainte ca arendaşul să-şi plătească datoria.

Sesizaţi apoi, că licitaţiile aduc adeseori neînţelegeri între preoţi şi popor, intenţionăm a reglementa în mod uniform toate aceste licitaţii, şi de-i posibil, a se face de către oficiul protopopesc.

Aşa fiind, veţi lua în seamă aceste ale noastre dispoziţiuni cunoscând că în caz contrar, se vor lua măsuri.

† **NICODIM**
Mitropolitul Moldovei

Consilier Referent, *Pr. V. Mihailescu*

Circulară căte toate Parohiile din Eparhie,

cu privire la aprovizionarea cu lumânări dela Fabrica Eparhială.

Prin prezenta, se face cunoscut tuturor consiliilor şi epitropiilor bisericilor, în frunte cu preotul, ca din timp să facă comenzile cuvenite de lumânările necesare, atât pentru sfântul şi Marele Post, cât şi pentru Sf. Sărbători ale Paştelui.

In caz contrar, vom fi nevoiţi a cerceta situaţia fiecărei parohii în legătură cu aprovizionarea cu lumânări şi vom repartiza din oficiu cantităţile ce vom găsi cu cale.

In cazul acesta, ele nu vor corespunde exact ca mărime, trebuinţelor din localitate.

Restituiri de lumânări la fabrică nu se primesc decât în cazuri excepţionale, pe motive serioase şi numai în pachete complecte.

Facem cunoscut totodată, că la sfârşitul anului financiar, 31 Martie a. c., vom da o situaţie complectă, arătând la fiecare parohie, cvantumul de lumânări comandat dela fabrica noastră eparhială, în cursul unui an.

Stăruim totodată, ca neîntrerupt, prin toate mijloacele, preotul, cântăreţii şi ceilalţi fruntaşi ai parohiilor, să facă o propagandă cât mai intensă pentru scoaterea definitivă din biserici a lumânărilor de parafină şi alte materii străine.

† NICODIM
Mitropolit Moldovei

Consilier Referent
Pr. V. Mihailescu

ŞTIRI DIN EPARHIE

1. **Sfinţirea unei capele.**

In parohia Dumbrăviţa, jud. Dorohoi, s'a ridicat o capelă pentru săvârşirea cultului divin pentru nevoile religioase ale enoriaşilor. Parohia Dumbrăviţa este o parohie nou înfiinţată, într'un fost centru de sectanţi, veniţi odată cu organizarea colonizării.

Infiinţarea acestei parohii se impunea din imperioase nevoi pastorale. Credincioşii rămaşi fără o permanentă îngrijire duhovnicească alunecă repede pe făgaşul rătăcirilor. E şi firesc, ca unde lipseşte păstorul să se arate lupii.

Inalta Chiriarhie, aducându-i-se la cunoştinţă precara situaţie din satul Dumbrăviţa, a hotărât înfiinţarea unei noui parohii. La conducerea acestei parohii s'a trimis tânărul preot Zolotovici, fost diacon la Cotnar. Zelul noului păstor s'a şi invederat, în curând, prin ridicarea capelei, ce s'a sfinţit de către P. C. Protopop Ec. D. Hadârcă, delegat al Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit Nicodim.

Cu prilejul sfinţirei, P. C. Protopop a dat povăţuiri, de modul cum trebuie să şi susţină enoriaşii biserica lor. Dl. învă-

ţător Creminciuc, directorul şcolii primare, a arătat străduinţa d-sale pentru înfiinţarea parohiei ; ştiind că prin aceasta va aduce pacea şi armonia între săteni. Trebuie subliniat zelul preotului Zolotovici care, până la ridicarea bisericii, a amenajat o Capelă, unde să'şi adune credincioşii spre a prea mări pe Dumnezeu.

* * *

2. Parohia Popricani, jud. Iaşi, aduce la cunoştinţa celor interesaţi, că ambele posturi de cântăreţi dela acea parohie sunt vacante. Cei ce doresc a le ocupa să se adreseze, cu actele în regulă, oficiului parohial, spre a se face recomandările de numire.

* * *

3. In parohia Podu-Iloaie, jud. Iaşi, s'a reparat biserica filială din satul Cosiţeni, prin strădania preotului paroh Vespasian Lăzărescu. Reparaţia a costat suma 123.240 lei, din care 16.000 au fost donate de către Ministerul Cultelor, prin d. ministru Victor Iamandi ; 7000 lei de către Prefectura jud. Iaşi ; 4000 lei de către primăria com. Podu-Iloaei, iar restul e contribuţia enoriaşilor,

Sfinţirea bisericii s'a făcut de către P. C. Protopot Ion Ionescu, delegat de către Inalta Chiriarhie. Atât cucernicului paroh cât şi tuturor celor ce au contribuit la reparaţia locaşului divin se cuvin vii şi călduroase mulţumiri.

* * *

4. Parohia Călugăreni, jud. Botoşani anunţă celor interesaţi că postul II de cântăreţ este vacant. Cine reflectează ocuparea unui post de cântăreţ la acea parohie, să prezinte actele legale spre a i se face de către oficiul parohial recomandarea de numire.

* * *

5. Prin zelul cucernicului paroh D. Gh. Grigoraş dela parohia Slătioara, jud. Baia s'au făcut reparaţii bisericii „Sfinţii Voevozi", din acea parohie.

Costul cheltuelilor s'a ridicat la suma de 16.230 lei, în afară de pictură care a costat 8000 lei.

Sumele necesare s'au adunat din donaţiile credincioşilor, care au înţeles că bunurile sfinte preţuiesc mai mult decât cele personale. Se cuvine, atât păstorului cât şi credincioşilor, cuvinte de laudă pentru lucrarea săvârşită.

Slujba înnoirii a fost oficiată de P. C. Protopop Econ. M. Zăhărescu.

* * *

6. Ctitoriei voevodale Probota, jud. Baia i s'au făcut lucrări de consolidare, de către Onor. Comisiunea Monumentelor Istorice, în sumă de 800.000 lei. Grija D-lui Prof. N. Iorga, de a păstra monumentele istorice în bună stare se vădeşte şi prin această restaurare.

Nici preotul paroh, cucernicul Gh. Tuleaşcă, cu enoriaşii lui nu s'a lasat în urmă cu dragostea faţă de acel sfânt locaş. Deşi parohia este săracă, suma colectată pentru complectarea inventarului bisericii e apreciabilă. Să enumerăm :

Cu 3500 lei s'a restaurat un clopot; două rânduri de veşminte au costat 21.500 lei; s'a făcut o fântână în curtea bisericii în valoarea 11.400 lei; cu 3500 lei s'au făcut scările turnului dela intrare; o dveră de catifea în val. 2500 lei; o faţă de pe Sf. Masă, în val. 2500 lei. La aceste se adaugă împrejmuirea cimitirului cu gard de zid, în val. de 70.000 (care evaluat la preţ de antrepriză particulară ar fi depăşit întreitul acestei sume). In total s'a cheltuit, conform actelor, suma de lei 114.900.

Contribuţia aceasta aruncă o frumoasă lumină asupra părintelui paroh Tuleaşcă şi a enoriaşilor din Probota.

Dumnezeu, care vede şi ştie toate, cu câtă trudă se fac îmbunătăţirile sfintelor locaşuri, va răsplăti tuturor pentru partea de osârdie prestată.

* * *

7. Onor Comisiune a Monumentelor Istorice, cu adresa No. 3412/939 roagă pe Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicodim, ca ce

mai în măsură de a ajuta Comisiunea să păstreze şi să îngrijească de buna stare a bisericilor de lemn, să pună în vedere cucernicilor parohi, *că demontarea şi vinderea bisericilor de lemn este strict oprită* Orice abatere asupra acestor dispoziţii sunt compatibile sancţiunilor codului penal şi legii de consevrare şi restaurare a monumentelor istorice.

In consecinţă, se aduce la cunoştinţa generală, că dispoziţiile Com. Mon. Istorice fiind în interesul bisericii, cucernicii preoţi le vor aplica cu stricteţe.

* * *

8. La parohia Costişa, din jud. Neamţ s'au făcut multe îmbunătăţiri bisericii parohiale, despre care s'a scris într'un număr trecut al revistei noastre eparhiale. Dintr'o omisiune neintenţionată (are şi meseria de cronicar greutăţile ei!) nu s'a amintit de strădania cucernicului preot I. Bârsan, la îmbunătăţirile aduse bisericii păstorit de C. Sa. Se înţelege dela sine, că nu se poate concepe lucrare bisericească fără ca parohul să nu fie în frunte, la iniţiativă şi muncă. Aşa cer legea şi obligaţiile pastorale.

Ne bucurăm, că putem aduce cuvenintele mulţumiri Cucernicului preot I. Bârsan pentru toate cîte s'au adăugat bisericii dela Costişa. Vederile cronicarului bisericesc, dela această rubrică, sunt imparţiale, ca ale unuia ce trebue să încrusteze la răboj numai adevărul. Asta pentru orice nedumerire.

* * *

9. La parohia Crăiniceru, jud. Dorohoi se află un post vacant de cântăreţ. Doritorii se pot adresa, cu actele legale, oficiului parohial spre recomandare către Inalta Chiriarhie.

* * *

10. In numărul de pe luna Ianuarie a. c. al Revistei noastre, am publicat o dare de seamă asupra sfinţirei Bisericii Sf. Atanasie şi Chiril din Iaşi. Dar cu sfinţirea bisericii, nu s'a terminat luararea începută în parohia amintită, căci P. C. Preot Hodoroabă ne aduce la cunoştinţă că a început şi reparaţia Biseri-

cii filiale Vulpe. Aşa că C. C. Preoţi din Eparhia noastră, care au primit liste de subscripţie dela Biserica Sf. Atanasie, sunt rugaţi de Părintele Hodoroabă să le înapoieze cu subscrierile binevoitoare ale credincioşilor lor pentruca astfel să se poată repara în vara aceasta şi Biserica filială Vulpe, căci şi ea este un monument de seamă a Iaşului.

Cronicar

BIBLIOGRAFIE

Dacă anul trecut, I. P. S. Mitropolit Nicodim a îmbogăţit literatura teologiei româneşti cu cele trei mari volume, *Primele zile ale creştinismului*, iată că şi anul acesta, în primul trimestru al anului, ne dă o altă operă, de o foarte mare importanţă:

I. P. S. Mitropolit Nicodim, **Predici la căderea lui Adam; Păcat; Moarte; Inviere; şi Cugetări şi Meditaţii despre nemurire,** după vestitul predicator Inochentie, arhiepiscopul Odesei.

Această carte de predici cuprinde 540 pagini.

Despre această lucrare vom scri pe larg în numărul viitor al revistei.

Red.

MITROPOLIA MOLDOVEI

„După roadele lor îi veți cunoaște". *Matei VII, 16.*

„Celce va împlini și va învăța și pe alții să le împlinească, acela mare se va chema întru împărăția cerurilor".

Matei V, 19.

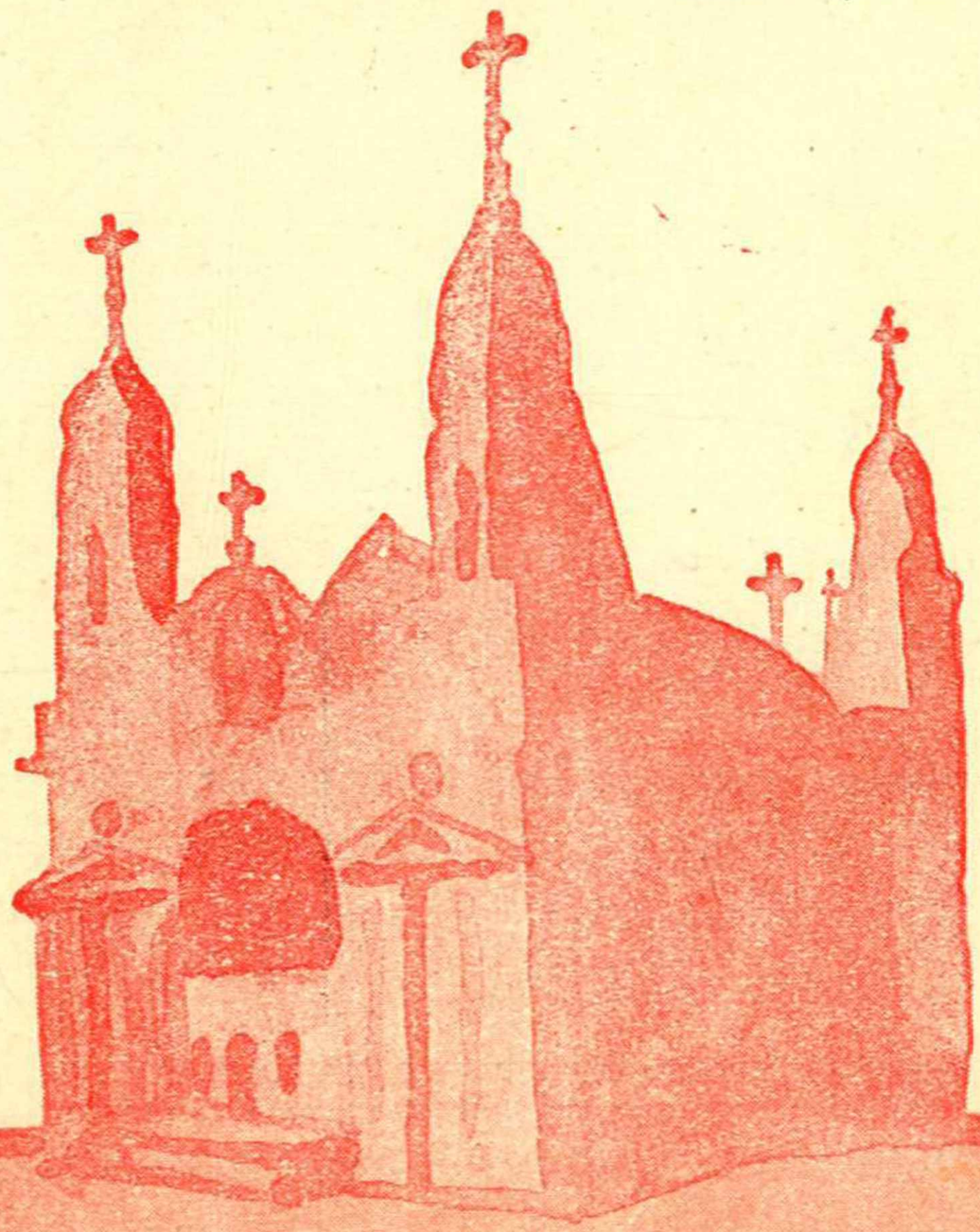

V. A. Sheorghiță 1932

ANUL XV APRILIE 1939 Nr. 4

MITROPOLIA MOLDOVEI

REVISTĂ OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI IAȘILOR

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Sub patronajul I. P. S. MITROPOLIT NICODIM

Comitetul de redacție:

Referent, Ec. C. NONEA
Diacon Dr. I. GHEORGHIȚĂ
Secretar de redacție: Protosinghelul Dr. Vasile Gh. Vasilache.

Administrația la secția culturală a Sf. Mitropolii Iași.

Abonamentul: 150 lei pe an.

SUMARUL:

Cuvânt de învățătură creștinească în ziua Invierii Domnului	† NICODIM, Mitropolitul Moldovei
Cuvânt de învățătură creștinească la săptămâna Sf. Patimi	† NICODIM, Mitropolitul Moldovei
Patriarhul Miron către cele veșnice	**Protosinghelul Vasile**
Sf. Sinod comemorează pe Patriarhul Miron . .	* * *
Scrisul creștin	**Pr. Cicerone Iordăchescu**
Modernismul și realitățile vieții	**Pr. Haralambie Vasilache**
Biblia ilustrată în străinătate	**Monahul Mitrofan**
La ce concluzii au ajuns înșiși preoții . . .	**Ec. D. Hadârcă**
Pe margini de cărți	**Protos. Vasile Vasilache**
Transferările preoților	* * *
Două știri	* * *
Tabloul de preoții cărora li s'a acordat ranguri .	* * *
Bibliografie	
Mulțămiri publice	* * *

Cd. 151 Inst. de Arte Grafice „ALBINA ROMÂNEASCĂ"—Iași, Tel. 2035

ANUL XIV APRILIE 1939 Nr. 5

MITROPOLIA MOLDOVEI

REVISTA OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI IAȘILOR

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Cuvânt de învățătură creștinească la ziua Invierii Domnului,

pus la îndemâna tuturor credincioșilor,

de I. P. S. Mitropolit Nicodim al Moldovei

HRISTOS A INVIAT!

Când oamenii voiesc să facă vreo sărbătoare în cinstea unei persoane înalte și însemnate, atunci deobiceiu se silesc ei să afle, ce-i place mai cu deosebire și ce-i protivnic acelei persoane. Noi fraților, avem o sărbătoare mare în cinstea unei persoane din cele mai mari și mai însemnate, cum numai două mai sunt, și anume în cinstea Domnului și Mântuitorulni nostru, ce-l ce a pătimit pentru noi și pentru noi a înviat. De aceea e cu atât mai de trebuință pentru noi să știm bine, ce-i poate plăcea Lui în prăznuirea noastră, și ce-i este protivnic.

Dar cine ne va descoperi nouă aceasta? Despre obiceiurile și înclinațiunile puternicilor pământului se află dela cei deaproape a lor. De Domnul nostru cei mai apropiați sunt aceia, cari totdeauna fac voia Tată-

lui Lui. Unul din aceştia a fost sf. Pavel, care s'a bucurat pentru aceasta încă aicea pe pământ de o astfel de apropiere mare şi statornică de Cel ce a înviat, încât a putut să zică despre sine: *nu mai vieţuiesc mai mult eu, ci vieţuieşte întru mine Hristos (Gal. II, 20)*.

Spune-ne dar dumnezeescule apostol, cum putem prăznui mai bine Paştile? Cum să le prăznuim aşa, ca prin această prăznuire să plăcem Domnului Celui ce a înviat? El a pătimit aşa de mult pentru noi, încât pentru noi ar fi cea mai mare nefericire, dacă şi prăznuirea noastră ar servi pentru El ca amărăciune.

De voiţi cu adevărat, — ne răspunde sf. apostol, — să prăznuţi în chip vrednic Paştele, apoi să le prăznuiţi *nu în aluatul cel vechiu*, nici în dospitura răutăţii şi a vicleşugului, ci cu azimile curăţiri şi ale adevărului, căci Pasha noastră, Hristos, s'a junghiat pentru noi (1 Cor. V, 7, 8).

Aşa dară, iată ce nu-i place Domnului nostru şi ce de aceea nici într'un chip să se găsească la noi în sărbătorile acestea în cinstea Lui: dospitura cea veche, adecă dospitura răutăţii şi a vicleşugului! Şi iacă cei este plăcut Lui şi cu ce, pentru aceasta, trebuie să se aprovizioneze cât mai mult fiecare din cei ce sărbătoresc: cu azimile curăţeniei şi ale adevărului.

„Dar pentru ce apostolul, vorbind despre Paşti, aminteşte de dospitură? ce legătură este între dospitură şi Paşti?“ Este următoarea: dând sfat, cum se cade creştinii să-şi serbeze paştele, apostolul a avut atuncia în vedere paştele Iudeilor. Iudeilor, în timpul serbării paştilor li era oprit, sub pedeapsa cu moartea, de a întrebuinţa ceva dospit (Eş. XII, 15); deaceea ei cu câteva zile înainte de paşti părăseau, cum părăsesc şi astăzi, orce dospitură. Având în vedere asemenea obiceiuri şi asemenea asprimi a Bisericii Vechiului Testament, apostolul sfătuieşte să facă acelaş lucru şi creştinii, în timpul sărbătorii paştelor lor, — adecă să păzească azimile. Dar iudeul se ferea de dospitură materială, căci era sub legea ceremoniilor, *sub stihiile lumii*

(Gal. IV, 3); iar creştinul trebuie să se ferească de dospitura duhovnicească; de răutate şi de vicleşug. Iu-

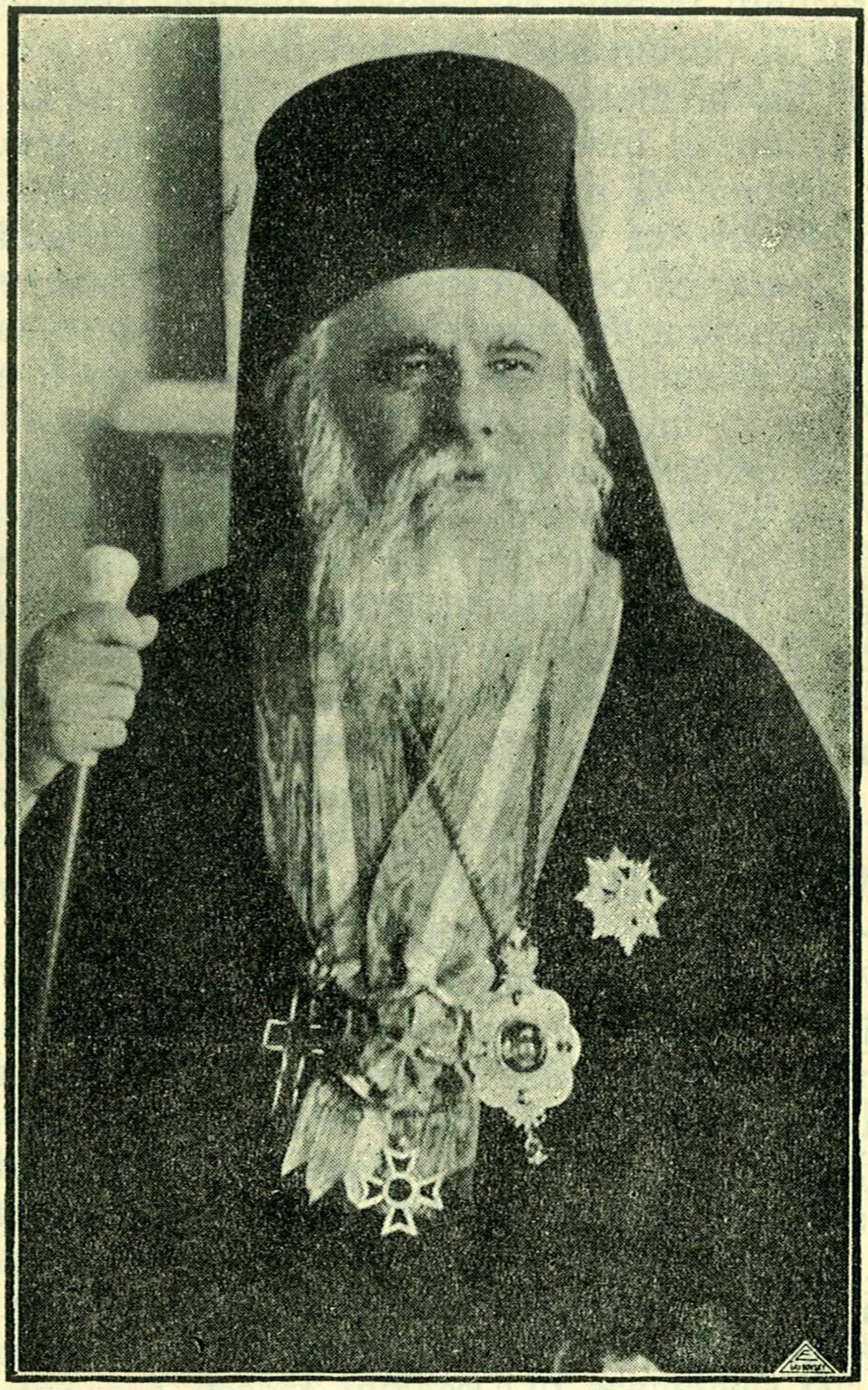

I. P. S. Mitropolit Nicodim al Moldovei

deul mânca în timpul Paştelor azime, care erau numai simbolul curăţiei; creştinul însă trebuie să se nutriască

cu însuşi lucrul simbolizat prin azimă, să aibă curăţenia duhovnicească. Iată pentru ce apostolul vorbeşte prin asemenea comparaţiuni şi judecând despre chipul, cum creştinul trebuie să serbeze paştele, aminteşte de dospitură şi porunceşte a se feri de ea.

Dar însemnătatea sfatului apostolic nu se cuprinde în expresiuni, ci în esenţa lucrului, şi anume la aceasta, fraţilor, trebuie să ne întoarcem noi luarea aminte acum. Apostolul cere, ca cei ce prăznuiesc să nu aibă mai întăiu răutate. Şi ce să caute ea aicea? Rămâne ea în inima vrăşmaşilor lui Iisus, în inima lui Iuda, a lui Pilat şi acelora asemenea lor! O, dacă n'ar mai fi ea nici acolo! Dar în inima creştinilor la ce să fie ea? Contra cui să reverse ea răutatea? Oare Hristos n'a murit pentru toţi şi oare nu pentru toţi a înviat El? El a murit şi a înviat pentru toţi, iar noi să nu fim în stare să suferim, pentru El, vreo jignire, vreo vorbă de ocară? Ce fel de următorii ai Lui suntem noi în cazul acesta? De ne-a jignit cineva, chiar şi cu cea mai mare jignire, noi acum trebue să-l ertăm pentru înviere. Căci la asemenea bucurie nu-i vreme de pierdut cu cântărirea jignirilor. Nimenea mai mult decât noi n'a mâniat pe Împăratul Ceresc, dar Domnul Cel ce a înviat ne-a mijlocit tuturor iertare. Noi cei miluiţi, să urmăm înainte cu răutatea? Cei ertaţi să numere oare datoriile altora? Dimpotrivă, de a avut cineva un duşman din cei mai răi, în adins să întrebuinţeze toate mijloacele şi toate silinţele, ca să se împace cu dânsul în ziua de astăzi: prefăcând răutatea lui în iubire vei plăcea mult Celui ce a înviat şi va alcătui pentru El prăznuirea cea mai plăcută. „Dar cum să te înfăţişezi înaintea unui astfel de vrăşmaş?“ Dar cum s'a înfăţişat Domnul înaintea vrăjmaşilor săi pentru tine? Infăţişaze-te în numele lui Iisus şi zi: „*Hristos a înviat!*“ Şi dovedeşte aceasta cu fapta; spune că Cel ce a înviat n'a poruncit să nutrim ură, că tu împlineşti cele poruncite de Dânsul; spune acestea şi cere pace şi dragoste. Va asculta? Ai dobândit pe fratele tău, l-ai răpit dela satana şi l-ai dăruit

Domnului. Nu va asculta? ai ieşit tu din stăpânirea morţii; căci *ura,* după cuvântul apostolului *este moartea* (Ioan III, 14).

A doua cerinţă a sf. Pavel constă în aceea, ca ceice prăznuesc Paştele să nu aibă vicleşug. Vicleşugul niciodată nu-i potrivit creştinului; căci la ce să viclenească aceia, cari cu toţii trebue să fie fraţi, toţi sunt făcuţi şi înoiţi în Hristos pentru adevăr, cari merg spre aceeaşi ţintă, se luptă cu aceiaşi vrăjmaşi, se folosesc de aceleaş mijloace de mântuire, pentru care adevărul e tot aşa de trebuincios, ca şi aerul? Dar cu atât mai vârtos în aceasta nu-i cuviincios pentru creştini să aibă fie măcar chiar şi numai un pic de vicleşug. Căci ce spune el astăzi celorlalţi şi ce aude el dela alţii, când se întâlneşte cu dânşii? Zice: *Hristos a înviat!* Aude: *Adevărat a înviat!* Adecă, noi creştinii ne facem toţi astăzi martori şi vestitori ai adevărului învierii lui Hristos, şi deaceea repetăm aceasta de sute de ori contra iudelor, cari s'au silit şi se silesc şi acum să ascundă acest adevăr în minciună; care au clevetit şi clevetesc şi astăzi asupra apostolilor lui Hristos, cum că ei ar fi furat trupul Invăţătorului lor. Dar în mărturie lucrul cel mai de trebuinţă este iubirea adevărului: Cel ce adesea spune neadevăr nu este crezut nici când spune adevărul. Pentru aceea, dedându-ne astăzi la vicleşug şi minciună, noi chiar prin aceasta lipsim limba noastră de toată tăria, îndepărtăm dela noi orice încredere, nu numai din partea vrăjmaşilor noştri Iudei, Mahomedani şi a altora, dar şi din partea celor de aproape ai noştri; căci dela *un mincinos,* va zice fiecare, *ce adevăr poate fi* (Sir. XXXIV, 4)? In cazul acesta e mai bine să nu zici: *Hristos a înviat!* şi să nu răspunzi: *Adevărat a înviat!* Ci să taci, cunoscându-ţi nevrednicia ta. Dar cum să taci, când toţi vorbesc şi mărturisesc despre înviere? O asemenea tăcere ar fi mai grea decât moartea. Va să zică trebuie a iubi adevărul şi a îndepărta dela noi orice duh de făţărnicie: nesinceritatea, şiretenia şi vicleşugul, ca să ne facem martori vrednici ai adevărului învierii lui Hristos.

Insfârşit, apostolul cere, pentru prăznuirea cu vrednicie a Paştelor, curăţenie şi adevăr. Orice prăznuire iubeşte curăţia, din care pricină noi în preajma sărbătorilor curăţim casele noastre şi hainele şi ne spălăm şi noi înşine. Dar pentru Celce a înviat se cere şi altfel de curăţenie. El e gata să ne primească şi în zdrenţe, e gata şi goi să ne aşeze la masă cu Sine, de îndată ce sufletul e curat şi îmbrăcat în haina nevinovăţiei. Şi dimpotrivă, buzele spălate sunt urăciune pentru El, când pe ele şerpueşte minciuna şi necurăţia inimii: şi haina strălucită, pentru El e mai rea decât zdrenţele, când sub ea se ascunde patima, când ea e cumpărată cu sudoarea aproapelui strâmtorat. De aceea sărbătorind Paştele, trebuie să ne îngrijim nu numai de curăţenia caselor şi a hainelor, ci mai vârtos de curăţia inimii şi a sufletului. Fără această curăţie cu ce obraz vom îndrăzni noi să mergem la biserică? Căci în aceste zile mai ales sunt în biserică mulţime de îngeri: Cum vom sta între aceste prea curate duhuri cu suflet necurat? Afară de aceasta, în aceste zile trebuie să sărutăm adesea crucea, icoana învierii şi sfânta pâne: Cum să ne apropiem de aceste lucruri sfinte cu conştiinţa cernită, cu putoarea păcatului? Dar chiar dacă n'am voi să ne apropiem de aceste sfinţenii, din pricina necurăţiei noastre, ci ne-am mulţămi numai cu starea în biserică, totuşi nu am putea să privim liniştiţi la Sf. Altar. Căci priveşte! Uşile împărăteşti sunt deschise toată săptămâna. Aceasta înseamnă că însuşi Impăratul slavei priveşte necontenit la tine de pe scaunul Său. Ascunde-se-va de ochii Lui, dacă în tine e vreo necurăţie duhovnicească? Şi cu ce îndrăsneală să stai înaintea feţii Impăratului în zdrenţele păcatului şi cu ranele conştiinţei! Magdalena a venit cu mir mirositor la mormântul Celui ce a înviat, dar şi aşa i s'a zis: *Nu te atinge de Mine!* Ce ni se va zice nouă, dacă vom fi plini de cugete rele şi de planuri nelegiuite?

Dar am vorbit destul despre chipul, cum trebuie să fie prăznuirea. Să spunem deacum ceva şi despre felul cum e ea deobiceiu.

Ah fraţilor, cât de departe sunt prăznuirile noastre de adevăratele prăznuiri, aşa cum le cere apostolul! Vouă vă sunt cunoscute obiceiurile lumii în aceste zile, întâmplările ce le umplu, îndeletnicirile cu care se petrec în ele. Spuneţi singuri, când e mai puţină curăţenie şi sfinţenie între oameni, dacă nu tocmai în aceste zile? Când e mai multă grăire de rău, minciunărie şi nelegiuire! Când sunt mai multe certuri, sfezi, ocări şi chiar ucideri, ca în aceste zile? Cu sfârşitul postului pare că s'ar sfârşi pentru mulţi tot binele: Hristos învie, iar oamenii mor sufleteşte. Şi pentru oamenii cu sufletul creştinesc e greu să privească în aceste zile la jocurile nebuneşti, la felul cum mulţi uită orice înfrânare, la triumful vădit al poftelor necurate. Cum trebuie dar să privească la toate acestea Domnul Cel ce a înviat, care de aceea a murit pentru noi, ca să ne facă pe toţi oamenii curaţi şi sfinţi! De aceea, fraţilor, bagat-aţi voi de seamă, ce rugăminte ni s'a făcut nouă în numele Celui ce a înviat? Ingădui-mă *pe mine, zice Domnul*, — s'a citit sâmbăta trecută la liturghie, — *îngădui-mă în ziua învierii mele, ca să fii mărturie* (Sof. III, 8). Drept să vă spun fraţilor, că eu când aud aceste cuvinte, totdeauna mă umplu de ruşine şi de durere. Iată, îmi zic, până unde au ajuns creştinii, încât trebuie, să li se facă asemenea rugare! Mântuitorul nu mai cere nimic dela cei răscumpăraţi cu sângele său; numai zice: *Slăveşte-mă*, sau: *Adă-mi ceva în dar;* nu, aceasta-i mult pentru următorii lui! El cere lucruri mai mici, cere nu datorie, ci milă; nu dreptate, ci îndurare: Ingădui-mă!

Tu,—cam aşa zice El,—nu vrei să-mi slujeşti, deşi eşti cumpărat cu sângele meu; nu vrei să-mi urmezi, deşi ai jurat să-mi fii următor. Arată-mi măcar o îndurare: *Ingădui-mă*, nu te deda la vicii în faţa mea, nu mă isgoni înainte de vreme, nu mă ocărî în faţă. Ingădui-mă, măcar puţină vreme, măcar în ziua învierii mele, în acea zi, când şi ocnaşilor li se dă slobozenie, când şi cu duşmanii se poartă oamenii bine. Lasă să treacă

sărbătorile mele, să înceteze slavosloviile, să se închidă uşile : Atunci, dacă vrei să-ţi pierzi sufletul tău, fă ce-ţi place ! Iar acuma nu mă trăda aşa de grosolan, nu necinsti crucea mea, nu batjocori credinţa ta şi Biserica mea. *Ingădui-mă, îngădui-mă ca martor !* Eu am nevoie de martori ! Eu am dispută, şi dispută nu mică : *Judecata mea e în adunarea limbilor* (Sof. III, 8). Acestea-s oi, *care nu sunt din staulul meu* (Ioan, X, 16), şi pe care deasemenea mi se cade să le aduc în ograda Bisericii. Dar cum să le aduc, dacă cele aduse vor fugi afară? Dar cum să le aduc, când necredincioşii văd în următorii mei toate urâciunile păgâne ? Cum să le aduc, când pe mine însumi mă isgonesc de prin biserici cu neruşinările lor, săvârşite chiar în zilele învierii mele ? Aşa dar încă odată rog : *Ingădui-mă, ştiind că judecata mea e în adunarea limbilor !* Altmintrelea, Iudeul mă va batjocori din pricina ta ; altmintrelea Mahomedanul din pricina vieţii tale va huli Crucea mea ; altmintrelea, judecata mea cu ei va fi lungă : căci mie îmi vor lipsi mărturiile următorilor mei. Insuşi diavolul va râde de biruinţa mea : eu voiu arăta ranele, suferite pentru tine, iar el va înfăţişa ranele purtate de tine pentru el ; eu voiu scoate sufletele din iad, iar el va târî în iad sufletul tău ; eu voiu revărsa înviere şi viaţă, iar el prin tine va revărsa moarte şi stricăciune. *Ingădui-mă dar, în ziua învierii mele, ca mărturie, ştiind că judecata mea e în adunarea limbilor.*

Fraţilor, trebuie să avem inimă de piatră, ca să nu ne mişte acest glas al Celui ce a înviat. De aceea nici nu cred că e de nevoie a mai adăoga ceva la el, decât numai sfatul şi rugare, să cugetaţi şi înşivă la el, acasă, în linişte. Cel ce va face aceasta, acela de bună seamă se va umili aşa cu inima, încât se va sili să petreacă aceste zile, cum sfătueşte apostolul, iar nu cum cere trupul şi sângele, adecă : *nu cu aluatul răutăţii şi al vicleşugului, ci cu azimile curăţiei şi ale adevărului.* Amin.

Cuvânt de învățătură creștinească la săptămâna Sf. Patimi,

pus la îndemâna tuturor, de I. P. S. Mitropolit Nicodim al Moldovei.

Cuvânt arătător prin ce momește păcatul pe om și pentruce sunt așa de mulți păcătoși nepocăiți și așa de puțini pocăiți.

Și mintea, și experiența, și cuvântul lui Dumnezeu ne încredințează, fraților, că păcatul e un mare rău, și a ne deda la el înseamnă să ne fim dușmani nouă înșine. Dar totuși ce vedem noi oare în lume? Ce vedem împrejurul nostru și în noi înșine? Păcatul! Numai o mică parte din aleși ai lui Dumnezeu, întăriți pe piatra poruncilor dumnezeiești, îngrădiți cu frica de Dumnezeu și cu harul lui Hristos, se păstrează curați de păcat, se luptă necontenit cu dânsul în toate formele, sub care s'ar înfățișa, și-l biruesc în ei înșiși, și în alții. O parte mult mai mare, deși nu părăsesc cu totul căile dreptății și adevărului, totuși necontenit se abat dela ele la dreapta și la stânga. O parte încă și mai mare de oameni nici nu se gândesc la calea împărătească a dreptății și a datoriei, cu liniște își îngădue să se târască după pofte prin toate prăpăstiile viciului. Sunt în fine și de aceia, cari până întru atâta s'au despretenit cu orice virtute, până întru atâta s'au înrudit cu orice păcat, încât, asemenea duhurilor lepădate, sunt gata să rămână pentru totdeauna în păcat, sunt gata dacă ar fi cu putință să-l înstăpânească peste toată lumea.

Este, va să zică, în păcat ceva foarte atrăgător de vreme ce poate el până întru atâta să pună stăpânire pe oameni, cu toate prevenirile contra lui și din partea minții, și din partea experienții, și din partea cuvântului lui Dumnezeu. Ce să fie oare aceasta? Aceasta, după spusa apostolului, este dulceață vremelnică a păcatului *(Evr. XI, 25) și putem adăoga noi, amărăciunea vremelnică*

a virtuții. Omul este făcut pentru fericire; și după firea sa tinde necontenit și cu putere spre ea. Dar întrucât în starea noastră de astăzi păcatul adesea e dulce și virtutea, dimpotrivă, amară, apoi deaceia omul, însetat după fericire, pentru înseși aceasta se îndreaptă către vîciul cel dulce, și se oțărește de virtutea cea amară.

Dar de unde vine oare această dulceață a păcatului, fie ea și vremelnică, și această amărăciune, fie și trecătoare, a virtuții? E dulce oare cel dintâiu, iar cea de a doua amară după însăși firea lor? Nu, aceasta nu poate să fie. Păcatul după firea sa e amărăciune de iad; iar virtutea după firea sa e dulceață de raiu; dar aceasta după firea lor; pentru a simți această amărăciune a păcatului, și această dulceață a virtuții se cere un gust curat și sănătos. Dar în noi nu este acest gust. Deaceia virtutea ni se pare amară câteodată, iar păcatul dulce, întocmai precum se întâmplă aceasta și cu privire la mâncări, în timpul unor boale.

Această denaturare a gustului sufletesc nu se face deodată. In anii tinereții, când acest gust deobiceiu e mai curat (gust cu totul curat pentru virtute și viciu noi, ca ființe căzute, noi nu aducem când venim în lume), tot ce-i bine e pentru noi mult mai plăcut și, deci, mai ușor de făptuit, și tot ce-i vicios e mult mai amar și, deci, mai desgustător. Dar cu trecerea timpului, când senzualitatea noastră încalecă mintea, când pildele și obiceiurile înăbușă conștiința, când păcatul din pricina repetării se preface în obiceiu, gustul nostru duhovnicesc, stricându-se tot mai mult, se transformă însfârșit cu totul așa încât virtutea devine pentru noi amară, iar viciul dulce și plăcut.

Toate acestea lămuresc întrucâtva domnia întunecată a păcatului asupra noastră, dar pentru a vedea toate apucăturile, prin care vânează el pe om, toate lanțurile și cătușile, prin care el ne ține în stăpânirea sa, să cercetăm lucrurile mai deaproape.

Noi venim în lumea aceasta, cum ne arată experiența, nu cu desăvârșirile și nevinovăția cea dela început, ci cu alcătuirile sufletului și ale trupului vătămate, cu puterile și însușirile în desacord unele cu altele, cu o vădită înclinare spre cele simțuale și cu desgust față de lege și de datoriile noastre. Pentru vindecarea noastră de această lepră, pentru însănătoșirea tuturor membrelor firii noastre, pentru redobândirea de către noi a vieții, sănătății și întregirii celei dela început, se cere lecuire mai îndelungată, cu ceeace se și

ocupă credința și virtutea, harul și Evanghelia. Omul, care se lasă pe mâna unui doftor iscusit, prin forța lucrurilor pierde o mare parte din libertatea sa, trebuie și să trăiască, și să lucreze nu cum vrea, ci cum i se poruncește; trebuie să rabde diferite privațiuni, să ia multe picături amare până să se izbăvească de inclinațiunile spre păcat și senzualitate. Toate aceste sunt grele, adesea foarte dureroase pentru omul nostru cel trupesc, chiar pentru închipuire, pentru voința și libertatea noastră. Și iată i se înfățișază omului păcatul și i zice: La ce-s bune toate aceste constrângeri și privațiuni? La ce să te chinuești singur? Tu ești așa, cum trebuie să fii; cel puțin nu ești așa de rău, cum te înfățișează credința și religia. Trăește cum vrei; folosește-te de tot ce poți; vânează bucuria și plăcerea, care și așa sunt tare puține. Și bietul om ia aminte la acest glas ademenitor, aruncă de pe sine toate cataplesmele și legăturile, ce i le-a aplicat credința și virtutea, și trece de partea viciului, care-i propune libertate deplină, toate felurile de plăceri și de bucurii pământești.

Al doilea, credința și virtutea supunând pe om, deși numai pentru binele lui, la felurite abțineri și privațiuni, cerând dela dânsul nu arareori jertfe însemnate și sforțări mari, iar răsplată pentru ele făgăduind nu atât în lumea aceasta, cât în cea viitoare, adesea tare depărtată, iar roade și răsplată deplină pentru toate ostenelile și lipsurile nici nu se făgăduește în lumea aceasta, ci poruncește a le aștepta după moarte. Omul, luminat cu lumina harului și fiind cu totul întărit în bine, se mulțămește pe deplin cu această făgăduință, căci vede bine, că altmintrelea nici nu se poate să fie; că întrucât firea noastră cea căzută nu se va înoi și nu se va sfinți de har, cîtă vreme ea nu poate să încapă nici deplina fericire; că însăși viața actuală, însuși pământul nostru în starea lor actuală sunt incapabile de asemenea fericire. Dar omul, care se călăuzește de filosofări pământești, fără să se fi debarasat de sensualitate, nu se poate ridica până la această sfânță privire asupra lucrurilor; el cu toate neajunsurile sale, cu toată bolirea sa, ar voi să devină fericit aicea, și cât mai curând. Păcatul se folosește de toate acestea și mai întâiu aduce îndoială asupra răsplătirilor viitoare pentru virtute, chiar asupra vieții viitoare, ceace nu-i greu de făcut pentru el, căci și una și alta sunt nevăzute; al doilea, exagerează cu rea intenție jertfele, cerute de lege și de consti-

ință, expunând în acelaș timp tabloul felurit al plăcerilor sale. Pentruce, zice el omului, să scapi prezentul cel sigur și să alergi după viitor, care e necunoscut și poate nici posibil? Eu nu momesc cu ceeace nu am; toate bunurile și bucuriile mele sunt de față. Ele toate sunt la îndămâna ta, rămâne numai să te dedai la ele. Bietul păcătos se uită în îndepărtatul viitor, cel făgăduit pentru virtute, și cu ochii săi miopi nu vede nimica sau vede foarte puțin. Privește la laturea păcatului; ea ferbe înaintea sa de plăceri și desfătări; și iată el e de partea păcatului, în robia patimilor.

Experiența ar putea să-l oprească dela aceasta pe bietul păcătos, arătându-i, cât de mulți din păcătoși, în locul tuturor dulceților păcatului, sau pentru puține picături din el, sufăr și în această lume nenorociri grozave; dar păcatul știe să acopere cu iscusință această grozavă latură a lui, arătând că aceste nenorociri au provenit nu dela păcat și dela călcarea legii, ci dela lipsa de chibzuință sau dela concursul împrejurărilor. Toate acestea se întâmplă cu păcatul, zice omului patima sa, dar toate acestea se poate și să nu fie: tu să iai în această privință măsurile trebuitoare și de partea ta vor fi numai dulceață și plăcere.

Pentru a pune vârf acestor ademeniri, păcatul are uimitoarea însușire de a varia dulciața sa otrăvitoare, după trebuință. Putem zice, că dulceața păcatului se preface după gustul fiecărui păcătos. Pentru oamenii grosolani și senzuali păcatul are multe desfătări din cele mai trupești și mai grosolane; pentru oamenii cari trăesc în sfera plăcerilor sufletești, păcatul are nu puține plăceri nemateriale, de pildă, plăcerea sgârcitului numai de a privi grămada de aur. Pentru oamenii cari lucrează mai ales cu mintea și cu voința, păcatul are gata un întreg depozit de plăceri vinovate intelectuale. procurate de mândrie, de dispreț, de născociri răsvrătitoare, de apucături îndrăznețe, etc. Chiar și pentru oamenii, cari cunosc viața duhului, nevoințele virtuții, desevârșirile creștine, păcatul are otrava sa dulce: aceasta e desfatarea tainică a omului cu perfecțiunile și nevoințile sale, cu uitarea propriei sale nimihnicii. Cu această ademenire păcatul vânează sufletul în cursele sale, așa zicând, chiar la porțile cerului.

Insuși dulceața păcatului, ori în ce ar consta ea, are însușiri grozave. Gustată, ea slăbește pe om în toată ființa lui, îi răpește o parte din simțul lăuntric și a conștiinței rațională de sine, și as-

fel pe nesimțite îl afundă mai întâiu în somnul duhovnicesc și apoi în nesimțire și amorțire sufletească. Omorât de patimi, păcătosul văzând nu vede și auzind nu aude. Oridecâteori ar răsări peste el soarele harului, oridecâteori ar fi el stropit de rourările cuvântului lui Dumnezeu și a poveților creștine, și însfârșit, oridecâteori ar bubui pe deasupra lui însăși tunetele mâniei dumeezeești: toate cestea pentru el ca și cum n'ar exista, pentrucă păcatul a orbit mintea lui, a asurzit auzul lui lăuntric, a înăbușit conștiința lui și a ucis duhul lui.

Mira-ne-vom oare după toate acestea, că sunt așa de puțini oameni, cari înlătură cu totul mrejele păcatului; și se găsesc așa de puțini de aceia, cari, având nenorocirea să se încurce în aceste mreje, le rup apoi bărbățește și ies la libertatea duhului? Ah, de n'ar fi harul atotputernic al lui Dumnezeu, de n'ar fi îngerii noștri păzitori, de n'ar fi grija și Tainele Sfintei noastre Biserici, atunci noi cu toții, fără îndoială, am rămânea pentru totdeauna în robia patimilor, neavând nici idee, ca să ne luptăm cu ele și să răbdăm felurite lipsuri pentru ca să ne dobândim iarăși libertatea duhului și curăția inimii.

Să nu uităm însă toate acestea, fraților! Cunoscând vicleșugul păcatului, vrăjmașul nostru și uneltele cu care ne vânează el, să-i opunem privigherea noastră de zi și de noapte, chibzuință hotărâtă și desgustul nostru nebiruit față de el. Se ivește el la noi cu dulceața sa? — Să o respingem cu groază tot așa, cum am respinge o otravă, oricât de dulce ar fi ea! Ne momește păcatul cu desfătări astăzi? — Să ne aducem aminte, că aceste desfătări sunt vremelnice și repede trecătoare, iar durerile ce ne vin din pricina lor sunt pe totdeauna și veșnice! Ne pune el înainte, că viața virtuoasă e grea, cere jertfe mari? — Să spunem, că și această greutate e tot numai vremelnică, dar totodată necesară și mântuitoare, că aceste jertfe ni se vor răsplăti la vreme însutit și ni se cer numai pentru binele nostru, — să spunem așa și să rămânem credincioși legii lui Dumnezeu, și conștiinței. Amin.

Patriarhul Miron către cele veșnice

La începutul lunei Martie (6), o veste tristă a pătruns în sufletele tuturor Românilor. Acea veste ne venea din depărtări cu privire la cel care era scump oricărui suflet românesc. Era știrea dureroasă a plecării dintre noi a Patriarhului Miron. Plecase pe calea cea fără întoarcere... acela care era în cele mai de cinste chemări ale Bisericii și Neamului nostru: Patriarh și Prim-Ministru.

Durerea a fost cu atât mai mare, cu cât el era Părinte și cei douăzeci de milioane de Români erau fii, care se vedeau părăsiți pentru totdeauna de o mână care îi binecuvântase, îi îndrumase, și-i ajutoraseră până în clipa plecării. Și pe care-l știau mereu cu sufletul curat, înțălept, grijuliu, și mereu treaz în a răspunde chemărilor înalte.

Ca Mitropolit, și apoi ca Patriarh, a luptat și a înfăptuit unificarea legislativă a Bisericii ortodoxe române, s'a străduit să ne dea o Biblie a Sf. Sinod, și să răspundă greutăților zilnice ale apostolatului...

Ca Prim-Ministru a deschis prefața mare-i renașteri naționale, ctitorite de însuși M. S. Regele Carol II.

El a fost mereu o pildă a valorii biruitoare, căci prin meritele sale s'a ridicat la cele mai înalte chemări din Biserică și Țară.

Apoi, în chip deosebit, lui i-a fost dat să prezideze, în aceste înalte chemări, cele mai frumoase izbânzi ale Neamului și Bisericii. Dorințele de veacuri ale tuturor Românilor au fost prăznuite la împlinirea lor, și binecuvântate de harul ce s'a revărsat prin binecuvântarea aceluia care a fost înălțat la cea mai înaltă ierarhie bisericească, ca patriarh.

Iată pentruce, știindu-l ca pe un prea fericit între noi, ne-a îndurerat vestea plecării sale pe calea care nu mai are întoarcere către noi...

Deaceea, ca pe un împărat al Bisericii l-a petrecut cu jale în suflet, toată suflarea românească. Toate eparhiile și-au trimis reprezentanții lor. Și dela noi au plecat stareții și călugărițele și călugări, la fel consilierii, revizorul eparhial, protopopii, preoții și credincioșii... S'au dus în număr cât mai mare, să-și mângâie sufletul, prin acest pelerinaj.

I. P. S. Mitropolit Nicodim, fiind imediat chemat la București, în calitatea de Patriarh-Locotenent, a orânduit cu toată priceperea și înțălepciunea știută de toți, ca toate să se desfășure cu bună orânduială, cu pace, și cu toată solemnitatea cerută.

La prohod a fost *M. S. Regele Carol II,* Marele Voevod Mihai, Inaltul Guvern, Mitropoliți, Episcopi și cu ei întreg sufletul românesc, rugându-se pentru veșnica odihnă a aceluia care a fost primul patriarh al Bisericii românești. In numele Bisericii a vorbit I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, iar în numele credincioșilor acestei Țări, dl. Armand Călinescu, Primul Ministru.

In o ședință a Sf. Sinod, deasemenea I. P. S. Mitropolit Nicodim a orânduit să comemoreze persona-

litatea acestui mare ierarh. Spre știința tuturor redăm întocmai, în revista noastră, această comemorare.

Veșnică să-i fie pomenirea Patriarhului Miron.

Protosinghelul Vasile

SF. SINOD,
întrunit în sesiune extraordinară,
comemorează pe Patriarhul Miron.

Luni, 13 Martie a. c. a avut loc în Palatul Sf. Patriarhii, sesiunea extraordinară a Sf. Sinod, pentru proslăvirea memoriei I. P. S. S. dr. Miron Cristea, Patriarhul României.

Ședința se deschide la ora 10.30, sub președenția I. P. S. S. Nicodim, mitropolit al Moldovei.

D. dr. Nicolae Zigre, ministrul Cultelor și Artelor dă citire Inaltului Decret Regal de deschidere a sesiunei extraordinare a Sf. Sinod.

Cuvîntarea I. P. S. S. Nicodim, Mitropolit al Moldovei

I. P. S. S. Nicodim, mitropolit al Moldovei, a rostit următoarea cuvîntare :

Domnule Ministru,
Inalți Prea Sfinți Părinți,

Iată o ședință excepțională a Sf. Sinod, precum și împrejurarea care o provoacă este excepțională.

Fericitul Patriarh Miron, cel dintâi Patriarh al României, ne-a părăsit și a trecut către Domnul, lăsând văduv scaunul de Arhiepiscop al Bucureștilor, scaunul de Mitropolit al Ungro-Vlahiei și scaunul de Patriarh al României.

Personalitatea fostului nostru Patriarh este și ea excepțională. Numai o privire generală asupra vieții lui ne arată aceasta. Un fiu de sătean, care străbate toate treptele învățământului și care termină cu cea mai înaltă, cu treapta universitară. După aceea, un fiu de sătean, care urcă toate treptele erarhice, până la acea de Patriarh al României, un fiu de sătean care, în latura politică, ocupă locuri înalte ca: senator, prim-ministru, regent al țării.

Acestea ne arată cine a fost Patriarhul Miron și ce însușiri a avut.

Viața lui a fost toată: acțiune, frământare, muncă —pentru neam, pentru țară și pentru Biserică.

Se poate împărți viața lui în trei sectoare:

Primul, acela al învățământului. A străbătut școlile, dela cea primară, dela cea începătoare, până la cea mijlocie și apoi până la cea superioară, unde și-a îmbogățit mintea cu cunoștințele trebuitoare pentru ca să-și servească Neamul și Țara.

Intrat apoi în al doilea sector, în slujba Bisericii ardelenești, atunci când Ardealul era despărțit de patriamamă, a activat la Mitropolia Sibiului timp de 12 ani, ca arhidiacon, ca protosinghel, ca asesor, închinându-și viața acolo mai cu samă treburilor gospodărești ale Bisericii și activând la ridicarea și terminarea frumoasei catedrale din Sibiu, făcând și călătorii, pentru ca să poată vedea bisericile vechi, ca să aleagă modele de împodobit și astfel a dat la lumină lucrarea acea măreață.

Acolo, la Mitropolia Sibiului, unde a depus multă muncă, l-au găsit anii războiului.

După aceea, în frământarea Unirii Ardealului, a luat parte la marea adunare dela Alba-Iulia, care a determinat această Unire și a fost însărcinat, împreună cu alți bărbați distinși de acolo, să aducă la București actul unirii.

A venit apoi mitropolit primat — al treilea sector, — slujba lui în Biserica întregului Regat. Mitropolit primat, — a găsit aici totul răsturnat și răvășit de război și de ocuparea țării de oștile streine.

A trebuit muncă pentru organizarea bisericii, pentru unificarea celor 4 provincii, apoi venind la Patriarhie pentru organizarea acestui patriarhat.

Insfârșit, pe latura politică, ca senator, ca regent și, acum în urmă, în împrejurări excepțional de grele, când M. S. Regele a dat o nouă Constituție și o nouă directivă țării, pentru pacificarea ei, patriarul Miron este chemat în fruntea guvernului, care i-a cerut nu puțină muncă și nu puțină osteneală.

Iată cum s'a desfășurat, în linii generale, viața patriarhului Miron, ne mai pomenind celelalte fapte pe care le-a săvârșit încă.

Toate acestea nu pot decât să ne hărăzească nouă sentimente de adâncă recunoștință pentru munca lui, dar și de adâncă mâhnire că ne-a părăsit.

In aceste clipe, uniți cu mine, să-l rugăm pe bunul Dumnezeu ca să-l odihnească acolo, în lumina lină a fericirii cerești, și cu toții, să-i păstrăm, pentru totdeauna, pomenirea, totdeauna pomenirea lui să fie vie între noi și nădăjduim că ea va fi pururea vie în inimile tuturor Românilor.

Eu, cu toată inima și cu tot regretul spun: Veșnică să-i fie pomenirea! (Corul de preoți a intonat «Veșnica pomenire»).

Cuvântarea d-lui ministru Nicolae Zigre

D. dr. N. Zigre, Ministrul Cultelor și Artelor, a rostit următoarea cuvântare:

Mă asociez în numele Guvernului și în numele meu personal la cuvintele adânc simțite de mare tristeță a Biserici creștine ortodoxe Române, exprimate de I. P. Sfinția Sa Mitropolitul Nicodim al Moldovei, pentru pierderea aceluia ce a fost I. P. S. S. Patriarh Miron.

Pierderea este a națiuni întregi pentrucă Patriarhul Bisericii Naționale a Românilor cuprinși între hotarele pământului lor, re-

prezintă Biserica creştină formată dintr'un început împreună cu Neamul Românesc.

Biserica noastră creştină ortodoxă e naţională pentrucă în ea şi prin ea a apărut credinţa în Dumnezeu a poporului românesc şi s'au creiat poruncile morale-etice, cari stau la baza vieţii lui sufleteşti.

Fericit e Duhul nemuritor al Patriarhului Miron trecut la cele eterne, pentrucă a dat viaţă celui dintâiu patriarh al Bisericii Naţiunii Române întregite.

Fericită e naţia Română că prin alegerea primului său patriarh a unui fiu al ardealului desrobit, a pus pecetea unităţii sufleteşti, pe Biserica ei, care e aceeaş, una şi nedespărţită în sufletul fiecărui Român, dela Nistru până la Tisa, dela Mare până în Maramureş.

Fericit e neamul nostru pentru structura vârtoasă ce şi-a creiat, care împleteşte în mod armonios straturile sociale în aşa fel, încât harnicul fiu al ţăranului român din Topliţa s'a putut ridica la cea mai înaltă treaptă a Bisericii şi a Ţării.

Viaţa reposatului Miron Cristea, după ce a reuşit prin vigoarea şi energia sa să învingă greutăţile împrejurărilor de altă dată pe care le întâmpinau mai ales tinerii români din pătura ţărănească, a fost o impunătoare serie de mari elanuri, puse în slujba progresului Neamului şi a înălţării Tronului.

A luptat în vremurile asupririi naţionale pentru apărarea fiinţei etnice a poporului românesc din Ardeal, Banat, Crişana şi Maramureş, pentru apărarea legei strămoşeşti şi pentru recunoaşterea drepturilor fireşti ale acestui popor.

Cu toată căldura sufletului său nobil a dat învăţătură, a îndemnat şi a încurajat în vremuri grele de rezistenţă naţională propagând tot ce este românesc, creştinesc, tot ce este nobil şi curat. A dat sfaturi şi lumină purtătorilor de cuvânt şi conducătorilor luptelor naţionale, iar când s'a împlinit glasul vremii, a fost unul din solii Românilor de dincolo de munţi la Regele Ferdinand I Intregitor de neam, prezentându-I votul lor anonim dela Alba-Iulia de a se uni fraţii lor, sub sceptrul Lui de Rege al tuturor Românilor.

Naţia l-a răsplătit şi prin el a cinstit pe Românii desrobiţi, ridicându-l la cea mai înaltă treaptă bisericească.

Patriarhul Miron în nemărginita lui iubire față de Biserică și Țară, în tot timpul păstoririi lui, rămâne activ a purta grija Bisericii și a păstoriților lui. Mare este rândul înfăptuirilor lui, multe ar fi de înserat, cari s'au făcut de el la îndemnul și prin sacrificiile lui. Biserici, instituțiuni bisericești, mânăstiri și multe alte așezăminte au fost făcute sau înzestrate de el sau prin cuvântul lui, care vor aminti totdeauna personalitatea de mare suflet creator și conducător al păstorului tuturor creștinilor ortodoxi.

El face ca Biserica să devină vie, activă, ca viața credincioșilor să se unească cu a Bisericii, ca sufletul credincioșilor să fie plin și cuprins de etica creștină. Numai astfel Biserica este biruitoare, ca o stâncă pe care se reazămă viitorul neamului românesc.

I-a fost hărăzit Preafericitului Patriarh, ca, la un moment de răspântie, înțeleptul nostru Rege, pătrunzând în taina sufletului poporului românesc, adânc creștin și național, pentru a-i asigura viitorul, prin renașterea sufletească și prin construirea unei noui temelii pentru țară — I-a încredințat cârmuirea țării. A luptat cu sfinția Crucii și cu toate puterile înțelepciunii, ca un devotat al Țării și al Tronului pentru înfăptuirea măreței ținte.

Suntem adânc recunoscători memoriei lui.

Simțim pierderea ce îndurăm prin moartea lui. Jalea e mare, cu toții jeluim.

A dispărut dintre noi, rămâne însă cu noi sufletul lui, rămân cu noi înfăptuirile lui, cari deapururea ne vor îndemna de a munci pentru Patrie și Tron. Rămâne memoria lui ca un tezaur neprețuit, dela inimă la inimă, din generație în generație.

Exprim în fața Sfântului Sinod marea durere a guvernului pentru pierderea fostului său președinte, a Patriarhului Miron și pioasele lui omagii de recunoștință față de memoria marelui dispărut.

Dumnezeu să-l odihnească în pace.

Cuvântul de încheiere al I. P. S. S. Nicodem, Mitropolitul Moldovei

Inalți Prea Sfințiți Părinți,

Se cuvine acum, să aducem un cuvânt de mulțămire adâncă către delegațiile și către Bisericile surori, care au luat și iau parte la doliul nostru bisericesc și național.

Aduc călduroase mulțămiri Prea Fericitului patriarh al Bisericii sârbe, care, pe lângă condoleanțele exprimate în scris, a trimis și o delegație în frunte cu Frea Sfințitul Episcop Simion.

Aduc mulțămiri călduroase Sf. Sinod al Bisericii bulgare, care deasemenea, pe lângă condoleanțele exprimate în scris, a trimis și o delegație, în frunte cu I. P. S. Mitropoliți Mihail, Chiril și prof. Tzancov.

Deasemenea aduc mulțămiri Bisericii albaneze, care, în persoana I. P. S. Mitropolit Visarion, ne trimite delegația sa, împreună cu expresiunea sentimentelor sale.

Tuturor acestora le mulțămesc din toată inima, cu atât mai mult cu cât legături strânse au existat între patriarhul Miron și între conducătorii acestor Biserici.

De aceea, rog delegațiile să ducă mulțămirile noastre, ale Sf. Sinod, șefilor lor și Sinoadelor lor, care i-au împuternicit să vină la noi.

Tuturor le păstrăm recunoștință și dragoste frățească.

— I. P. S. S. Nicodem, Mitropolitul Moldovei propune și Sf. Sinod încuviințează, depunerea unei cunune de flori pe mormântul I. P. S. S. Dr. Miron Cristea, fostul patriarh al României.

— D. dr. Nicolae Zigre, Ministrul Cultelor și Artelor dă citire Inaltului Decret Regal de închidere a sesiunei extraordinare a Sf. Sinod.

— Ședința s'a ridicat la orele 11,30.

S'a remarcat faptul că la această ședință solemnă a înaltului for bisericesc au participat și delegații bisericiii ortodoxe bulgare: Mitropolitul Mihail al Rusciucului, Episcopul Chiril al Plovdivului și parohul bisericii bulgare din București.

Scrisul Creștin [1]

Trei volume mari, de câte peste patru și cinci sute de pagini, intitulate: *Primele zile ale Creștinismului*, și apărute în decursul anului trecut în Tipografia M-rii Neamț, au sporit cu folos scrisul creștin în țara noastră. Autorul *Primelor zile ale Creștinismului*, cunoscutul și popularul scriitor englez F. V. Farrar, popular în literatura occidentală, a fost pus la îndămâna preoțimei și a publicului creștin-român, de către I. P. S. Mitropolit al Moldovii, Nicodim.

Mai întâiu, vorbind despre Farrar, cititorii trebue să cunoască următoarele. Deși scriitor de limbă engleză, Farrar a trecut, de cum au apărut cele mai de seamă lucrări ale sale, granițile lumei anglo-saxone. Autor, printre alte lucrări, al unei adevărate *Trilogii*: „Viața lui Iisus Hristos"; „Viața și operile Sf. Apostol Pavel" și „Primele zile ale Creștinismului", Farrar este azi cunoscut în toată lumea creștină. El a răscolit, prin scrisul său anticitatea creștină și a pus în lumină vie unele aspecte ale vieții eroice din trecutul plin de sbucium al învățăturii Mântuitorului. Dacă n'a fost scriitor de pură specialitate și dacă operile sale nu abundă în detalii de erudiție, ele se mențin însă la înălțimea unor considerații generale și totdeauna adevărate, ceiace le face accesibile și cititorilor mai puțin deprinși cu scrisul savant. Pentru această calitate a lor scrierile lui Farrar au fost traduse și în alte limbi europene, iar biserica rusă — de dinainte de războiul mondial — le-a găsit atât de necesare pentru credincioșii ei, în cât, adaptându-le spiritului ortodox, le-a tradus în rusește și le-a pus la îndămâna doritorilor de a cunoaște tot eroismul și toată suferința ce stă la temelia bisericei primelor veacuri creștine.

I. P. S. Mitropolit Nicodim, cunoscător al limbei ruse, ca

---

1) Reflecții pe marginea publicațiilor I. P. S. Mitropolit Nicodem: *Primele zile ale Creștinismului*, apărute în anul 1938, în Tipografia M-rii Neamțul.

unul ce a studiat pe vremuri în Rusia, chibzuind ca şi publicul creştin-român — clerici şi mireni — ar putea trage mult folos din lectura scrierilor lui Farrar, le-a tradus în româneşte, după ediţia rusască, pentru a evita orce posibilitate de influenţă doctrinară particularist-engleză în chestiuni de credinţă. Cu aceasta I. P. S. Sa a făcut un mare bine literaturii noastre religioase, foarte sărace, de altfel, în lucrări de valoare reală.

In partea III, pag. 430, I. P. S. Sa spune:

„Fiecare creştin trebue să ştie cum a venit creştinismul în „lume, în ce stare era omenirea la venirea lui şi ce lupte gro- „zave a trebuit să ducă el până să cucerească, în parte, lumea „şi să obţină strălucita sa biruinţă, după trei veacuri şi mai bine „de luptă cu cei mai înverşunaţi protivnici ai săi: iudaismul şi „păgânismul.

„Şi fiindcă lupta creştinismului nu-i terminată, deoarece el „mai are de făcut cuceriri până să cuprindă lumea toată şi deci „mai are de susţinut şi lupte mari, de aceia creştinul are mare „nevoie să cunoască trecutul creştinismului, ca să poată, nu „numai întrezări, ci să vadă limpede viitoarea izbândă a biseri- „cei şi legii sale".

I. P. S. Mitropolit al Moldovii nu este numai traducătorul acestei lucrări a lui Farrar, ci şi autor a o serie de publicaţii cunoscute bine în lumea bisericească. Dar mai cu deosebire este I. P. S. Sa cel mai bun şi mai autentic stilist român al Noului Testament şi al Psaltirii. Dintre toţi cei ce s'au trudit să dea pe graiu românesc cărţile Sf. Scripturi, nici unul n'a nimerit mai bine şi n'a fost mai aproape de duhul şi ritmul Sf. Cărţi ca Mitropolitul Moldovii. Citind N. T. şi Psaltirea I. P. S. Sale simţi numai decât pe omul, care a trăit şi crescut în atmosfera citirilor sfinte. Ritmul limbei sale îţi poartă pe dinaintea ochilor sufleteşti o lume de frumoase amintiri şi de curată viaţă în duh.

Cea mai recunoscută autoritate a stilului limbei noastre, d. Mihail Sadoveanu, spune, într'un articol intitulat: *Pe două Psaltiri* şi publicat în „Viaţa Românească" Nr. 7 şi 8 din anul 1929, „următoarele: „Părintele Nicodim, muntean de la Pipirig, din lea- gănul „neamului lui Creangă, s'a întâmplat să aibă într'un înalt grad „simţul limbei poporului şi a cărţilor vechi, tocmai ceia ce „trebuia pentru imnurile sfinte, arzând ca nişte ruguri în pustia „vremurilor de demult".

Traduse într'o limbă tot atât de românească, cele trei volume din Farrar: *Primele zile ale Creştinismului*, stau la îndămâna orcui, preot sau mirean, pentru a le ceti şi pricepe, şi apoi a se face propovăduitor al celei mai de seamă fapte a istoriei umane: a creştinismului.

Dacă vrea să cunoască cineva în de-aproape valoarea acestor cărţi, atunci trebue să le străbată cu toată atenţia, în clipele de linişte, când sufletul, însătoşind după bunuri superioare, se retrage în sine şi stă de vorbă cu el însuşi sau cu cei ce au trăit cu duhul. Vrea însă să cunoască pe scurt ce conţin ele, n'are decât să citească partea ultimă din vol. III, şi anume capitolul traducătorului: „*Lămuriri asupra Lucrării: Primele zile „ale Creştinismului*". Aici va afla cititorul informaţii despre carte şi autorul ei, date de către traducător; informaţii asupra valorii lucrării date apoi de traducătorul rus, profesorul A. Lopuchin. Va găsi apoi o Predoslovie a autorului englez, Farrar; dar mai cu deosebire un preţios articol — recenzie al d. Dr. Gr. Popa, profesor universitar, publicat în revista: *Insemnări leşene*, an. III Nr. 7. In această recenzie valorosul nostru concetăţean face o scurtă şi succintă sinteză a cuprinsului scrierii lui Farrar, însoţită de aprecieri frumoase şi cu tâlc pentru opera şi personalitatea I. P. S. Mitropolit Nicodim. Aceste aprecieri sunt cu atât mai preţioase, cu cât vin dela un profesor universitar de o specialitate mai puţin apropiată prin structura ei de lumea preocupărilor teologice. Dl. Dr. Popa spune:

„In vremea aceasta de intensă discuţie asupra bazelor în-
„săşi ale societăţii, o carte ca aceia a lui Farrar este de mare
„ajutor spiritelor, care caută să se orienteze şi să se lămurească.
„Azi, în unele părţi ale lumei, creştinismul este negat (în Rusia
„Sovietică); în altele i se dau interpretări nouă (în Germania lui
„Hitler); între atâtea discuţii e foarte binevenită o examinare
„fundamentală, ca aceia pe care ne-o dă cartea lui Farrar".

Cuvintele d. dr. Popa, om de o aleasă şi multilaterală cultură, sunt un ecou din lumea puţinilor oameni învăţaţi dela noi, care să aibă înţălegere şi pentru chestiuni şi probleme din lumea credinţii.

Dela aceiaşi înălţime universitară, de unde vorbeşte d. dr. Popa cu înţălegere, se exprima cineva, când s'a propus înfiin-

ţarea unei catedre de preocupări creştine, că n'are ce căuta creştinismul în Universitate! că nu ne trebue Creştinism! Inţălegere şi înţălegere, cultură şi cultură! De pe aceiaş înălţime ochi şi minţi felurite diferă fundamental ca perspectivă, ca orizont!

Ceia ce lipseşte însă într'o remarcabilă măsură în lumea noastră cărturărească este lucru curent în lumea popoarelor mai înaintate în cultură. Oameni de mare prestigiu intelectual, şi autori de lucrări originale, nu exclud *de plano* din sfera preocupărilor lor originale, problema religioasă. Dimpotrivă. Ea este studiată şi adâncită cu atâta talent şi sârguinţă, că odată iniţiat în preocupările lor, nu găseşti altă sărbătoare spirituală mai înnălţătoare, decât aceia de a depăna până la capăt firul gândirii şi a trăi zile şi săptămâni întregi în vraja scrisului lor.

Produsul muncii lor nu este o literatură frivolă şi de duzină şi cultura lor nu se mărgineşte la lectura pripită a câtorva manuale de valoare dubioasă sau la faptul că se ţin la curent cu publicaţii literare, ce-şi fac din proslăvirea dragostei vinovate supremul scop! Produsul muncii lor de toată viaţa aproape este expresie a celei mai curate şi mai înalte conştiinţi. Atare învăţaţi nu declară, după închipuire, lupta creştinismului, ci-şi amintesc că el a dărâmat împărăţii, a trecut prin ascuţişul sabiei; a rezistat ironiilor unui Cels, Porfiriu, Iulian Apostatul, sau, în timpurile mai noui, unui Voltaire, Bismark, şi câtor alte figuri consemnate de istorie şi cu mare influenţă în vremea lor şi mai târziu!

Cine cercetează cu atenţie istoria vieţii şi civilizaţiei creştine ajutându-se în aceasta de marile personalităţi ştiinţifice apusene—profane sau religioase—şi urmăreşte în de-aproape lupta titanică, pe care-a dus-o, în decursul vremei, biserica cu stihiile lumei aceştia, nu se poate să nu fie biruit de curăţia creştinismului şi de neistovitele lui izvoare de putere şi de splendoare. Dacă civilizaţia antică şi în special cugetarea filosofică pre-creştină culminează în treimea Socrat—Platon—Aristotel, filosofi a căror gândire a atins culmi neîntrecute până azi în domeniul cugetării pure; dacă această cucerire în domeniul gândirii a înnălţat umanitatea cugetătoare până în sfera ideilor lui Platon, regiune în care puţine minţi gânditoare se pot menţine multă vreme

chiar în plin veac XX; creştinismul a coborît pe pământ lumea transcendentă şi a pus-o la îndămâna tuturor, nu numai a câtorva, cum, cu greutate, au reuşit s'o facă marii filosofi ai antichităţii. Creştinismul a eliberat lumea transcendentă de vagul teoretic, în care încercase s'o prezinte marele Platon, şi a făcut din ea obiect de credinţă şi de puternică nădejde pentru toţi. Germanii, cu toată mândria lor justificată, pentru filosofia ce au dat o lumii la sfârşitul veacului al XVIII (Kant) şi începutul celui al XIX (Fichte, Hegel), recunosc totuşi că cel mai mare filosof al lumii a fost tot Platon: *Der grösste aller Philosophen wor doch Plato.*

Cu Platon s'a rupt în mod definitiv şi pentru totdeauna posibilitatea unei filosofii materialiste. Că după el au mai fost gânditori de factură materialistă, sau, mai bine zis, stăpâniţi de prejudecăţi materialiste, nu tăgăduieşte nimeni. Faptul acesta nu dovedeşte însă nimic împotriva filosofiei ideilor sau a existenţei unei lumi transcendente, cum nu poate constitui o dovadă de neadevărul descoperirilor unui Newton sau Kopernic faptul că mulţi oameni nu cunosc teoriile lor şi au alte credinţi despre rânduiala cosmică. Nu este vina lui Platon că cu greutate şi de către puţini oameni a fost înţeles, cum nu poate fi vina omului de cea mai pură ştiinţă pozitivă, că profanii în ale ştiinţei sale persistă încă în erori şi prejudecăţi, de mult perimate în lumea specialiştilor; sau cum nu poate fi vina creştinismului că există încă multă superstiţie religioasă în lume, cu care ignoranţii sau cei de rea credinţă îl pot confunda. Idealismul antic, sub aspectul lui cel mai înalt, a fost studiat şi îmbrăţişat cu mare căldură de exponenţii vieţii creştine, mai ales ai epocei de aur a scrisului creştin. Cu ajutorul lui ei au comunicat doctrina Mântuitorului claselor culte ale societăţii păgâne. Părinţii şi scriitorii sacri au ţinut seamă de achiziţiile culturii antice şi le-au utilizat în sprijinul ideii creştine. In acesta stă una din tainele cucerirei creştinismului. Viaţa religioasă nu este răsărită dintr'un capriciu; ea nu este expresia unei erori sau a unei rele credinţi, cum socoteau filosofii revoluţiei franceze, sau papagalii culturali ai lor din vremea noastră!

Unul din cei mai autorizaţi istorici ai filosofiei, din ultimele decenii, fostul profesor dela Universitatea din Heidelberg, *Wilhelm Windelband,* face, cu privire la evoluţia gândirii umane,

observaţia plină de adânc înţeles, că cugetarea filosofică antică, în desfăşurarea ei, descrie o curbă, ce începe prin explicarea misterului acestei existenţi cu un factor religios-mistic, continuă apoi a se degaja tot mai mult de mister şi ajunge până la un punct, unde se pironeşte pentru puţină vreme în materialism şi epicureism (Democrit, Epicur) iar apoi, după ce a străbătut această regiune sumbră, se îndreaptă din nou tot spre mister, spre misterul lumei ideilor, pentruca, în cele din urmă, să se reverse în marele mister creştin, degajat de orice element mistic şi salvator al conştiinţii umane. *Mutatis mutandis* ceiace afirmă *Windelband* despre cugetarea antică se poate afirma despre toată gândirea umană, care începe din mister şi tot acolo se termină. Marii părinţi ai bisericei, din epoca de aur a scrisului creştin, au fost înmărmuriţi de marele mister—ce-l trăim fiecare din noi în clipe de meditaţie—cum *gândirea se întrupează în cuvânt* şi se împărtăşeşte prin aceasta şi altora, fără să piardă nimic din majestatea ei; cum ea se împarte şi nu se disparte; se multiplică la infinit rămânând totuşi una şi aceiaşi, identică cu sine însăşi; iar psihologiştii şi filosofii noştri de duzină nu văd aici nici un mister —şi continuă, reeditând fraze perimate şi fără noimă, să condamne credinţa şi rostul ei!

Creştinismul este, în istoria civilizaţiei umane, momentul şi factorul ei capital. El cuprinde în sine atâtea probleme de gândire şi de viaţă, cum nu le poate da nici o istorie a literaturii sau vieţii politice a vreunui popor. Numai minţile în care s'au înrădăcinat puternic *prejudecăţile ştiinţiste* nu pot vedea acest lucru. Ele nu pot pricepe măreţia şi profunzimea învăţăturii lui *H*ristos, nici taina existenţii bisericei.

După cum în viaţa socială există oameni, care nu fac altceva decât să colporteze svonuri şi vorbe necontrolate dintr'un loc în altul şi dela un individ la altul; tot astfel şi în lumea culturii există o mahala a ei, în care persistă cu îndărătnicie prejudecăţi, în ce priveşte lumea credinţii. In nici o directivă a sufletului omenesc şi în nici un compartiment al culturii umane nu există mai mulţi pripiţi în soluţii şi bătători de îndrumări neroade, ca în problema credinţii. Toţi se cred învăţaţi, toţi capabili, dar nimeni nu studiază nimic, pentrucă-şi închipue că problemele credinţii se pot soluţiona uşor cu ajutorul imaginaţiei!

I. P. S. Mitropolit Nicodim dă putinţă, celor ce însătoşează după puţină lumină în problema creştinismului, să cunoască un aspect din cele mai impresionante ale lui. I. P. S. Sa înmulţeşte, prin frumoasa traducere ce-o pune la îndămâna tuturor, scrisul creştin, chemat să spulbere atâtea prejudecăţi protivnece lui, create de o literatură vrăjmaşă învăţăturii şi numelui de creştin. I. P. S. Sa are putinţa să dăruiască sufletelor avide după adevărul creştin şi ceiace au gândit şi lucrat marii eroi ai creştinătăţii din vremele de glorie ale bisericei. Lucrul pe care ar trebui să-l îndeplinească toată ierarhia română, urăm I. P. S. Sale ani mulţi de sănătate, ca să l pună pe cale de înfăptuire. Muncă uriaşă, fără îndoială, ce reclamă rânduri de vieţi pentru a fi dusă până la capăt. Au făcut-o alte neamuri. De ce n'am face-o şi noi!

Cerem I. P. S. Sale să-i facă numai începutul. Cerem să dea putinţă credincioşilor bisericei române să cunoască, că dincolo de scrisul de cele mai multe ori frivol, din care se hrănesc zilnic sufletele lor, este un scris creştin, căruia nu-i lipsesc nici preocupările de gândire adâncă, nici cele de ordin social sau individual chiar. Risipirea ceţei în care încă stau învăluite multe suflete nu se poate face decât prin scrisul creştin probat, aliatul cel mai fidel al atâtor mari eroi ai credinţii. Urăm I. P. S. Sale să asiste la răsăritul unei reinoiri a conştiinţei creştine prin scrisul creştin probat de-alungul veacurilor.

Iaşi 24 Februarie 1939.

Pr. Cicerone Iordăchescu.

Modernismul și realitățile vieții

Prin modernismul vieții timpurilor noastre, trebue să înțelegem autonomismul ei; adică desfășurarea ei independentă de valorile moral-religioase. Modernismul este conducerea omului de sine, neținând seama și neavând alt criteriu superior voinții și bunului său plac și indiferent fiind față de calitatea morală a acestora; de aici izvorăște haosul și anarhia vieții moderne în toate planurile ei de existență și de manifestare.

Pe marea agitată a vieții omenești, cu furtuni răscolitoare ce constitue adevărate primejdii, există drept principiu călăuzitor, — omniarhia — adică domnia omului și principiilor sale autonome; ajutată și susținută fiind această domnie a omului și ideilor lui, prin mijlocirea technicei și mașinismului modern, cum și prin forța armată angajată în acest scop de a garanta și impune mulțimilor ideile unor muritori, ridicați la suprafață de împrejurările tulburi, cum s'a întâmplat acest lucru în Rusia. Spre marea noastră consternare, e faptul că unii nici până în prezent nu vor să recunoască, că prin astfel de mijloace barbare în diversele lor aplicații, nu se aduce nici un serviciu omenirii și civilizației, ba ceva mai mult, e o jignire iremediabilă ce se aduce demnității și numelui de om. Toate acestea întunecă zarea, prin violența și forța brutală egoistă, care declară lege supremă voința cine știe cărui muritor anormal ca structură sufletească. Această stare de lucruri domnește în Rusia, unde putem spune, există un aglomerat de rătăciri în curs de experiență, pe cât de absurde pe atât de nefaste. Aici se exercită o adevărată teroare și oprimare violentă asupre tuturor celor care încearcă o remediere a stărilor anormale; și deși pretențiunile lor sunt îndreptățite și ideile lor sunt incomparabil mai înalte, cad unul câte unul victime morții martirice.

Totuși această stare de lucruri avem credința că n'are cu ea permanența și puterea neschimbării și că în curând va lua sfârșit. In timpul din urmă regimul din Rusia, — am putea spune,

— s'a desvoltat până în ultimile consecinţi şi a ajuns la contradicţii făţişe : în loc de fericire şi progresul vieţii sociale pe care îl promitea, a provocat o înapoiere cu secole în urmă şi un adevărat doliu întregii generaţii, care a servit drept cobai pe seama căruia s'a făcut această nenorocită experienţă. Autonomismul modern a început să ne întunece din toate părţile, creind drumuri fără vr'o ieşire ; haos de concepţii, de credinţe şi idealuri păgubitoare ; fiecare muritor se crede îndreptăţit la a vedea lucrurile în felul său, şi prin prizma punctului său de vedere egoist, care îl socoate dogmă ce trebue impusă tuturor, deşi el la rândul său este anarhic faţă de tot ceiace nu-i convine felului său de a fi şi de a judeca. Ceiace astăzi îi este oportun admite ; mâine dacă acelaş lucru nu-i convine, se încearcă să-l contrazică.

Viaţa socială fără Dumnezeu şi fără voia Lui, fiind lipsită de această forţă supra-naturală, care s'o unească în o unitate de suflet şi de gând, este anarhizată : în timpul din urmă s'a ajuns la o concluzie pe cât de stranie pe atât de înfiorătoare şi anume : viaţa socială nu poate fi pusă la adăpost împotriva anarhiei şi fărămiţării moderne, decât prin „forţă şi violenţă" legea supremă a viitorului. Cu toate acestea violenţa în faţa vieţii şi a puterii lui Dumnezeu, e o undă trecătoare şi fără urme ce se va pierde în marele fluviu al vieţii, care stă în puterea lui Dumnezeu, iar nu în haosul negru al rătăcirilor şi răutăţii omeneşti organizată şi înarmată sistematic, dibuind pe cine ar putea să-l distrugă, sau intimidându-l să-l poată face sclav angajat.

Care sunt urmările modernismului în legătură cu viaţa noastră sufletească ? Omul modern trăeşte viaţa numai pe plan material, exteriorizându-se mereu şi aceasta datorită formelor şi mijloacelor materiale multiple cărora civilizaţia modernă le-a dat naştere. Omul modern, continuu îşi are împrăştiate puterile spiritului pretutindeni în natură şi în continuu contact cu materia şi formele ei de reprezentare, lucru care aduce cu sine un fel de anemie a spiritului, aduce o sărăcie şi uscăciune sufletească greu de suportat ; această rătăcire continuă a spiritului în afară îi aduce omului lipsa puterii de a trăi cu sine, de a se mai interioriza, îmbogăţindu-şi viaţa sufletească prin bogate meditaţii şi idei înalte ; şi această ariditate sufletească a omului modern, cu nimic nu poate fi înlocuită. Oricât ar căuta omul modern o

mângâiere în formele şi variatele existenţi ale vieţii materiale, nu va reuşi să o capete. Modernismul provoacă o pustiire sufletească, urmată de o tăcere mohorâtă şi tristă. Deaceia omul nu trebue să renunţe aşa de uşor la trăirea lui de taină cu el însuşi, cu intimităţile şi nevoile propriei lui case interioare, în care străluceşte miracolul vieţii, spiritul.

Trăirea vieţii numai pe planul ei material, trăirea exclusiv materialistă, îmbolnăveşte pe om, aducând cu sine anumite deformaţiuni ale spiritului, cu resfrângeri şi urmări nenorocite şi asupra fizicului; aduce cu sine o obosire şi desgust de viaţă în genere; aduce cu sine obsesia continuă a vieţii materialiste, a lucrului săvârşit şi ideile fixe; aduce cu sine surmenajul intelectual şi fizic, boală necunoscută trecutului, boală care la început este cu manifestări aparent neînsemnate, dar care e cu urmări dezastruoase şi chiar fatale pentru orice muritor. Aceste urmări negre şi înspăimântătoare sunt o urmare a modernismului şi felului său greşit de a înţelege viaţa. Viaţa fiind trăită numai pe planul ei material, aduce un sdruncin fiinţei noastre cu mult mai complexă şi fină în alcătuirea şi cerinţele ei, decât numai această trăire în legătură cu natura şi elementele ei! Viaţa interioară neglijată, îşi cere dreptul la existenţă, cerând să i se respecte partea ce i-a fost rezervată de Dumnezeu, contrariu ea se răsbună, fără chiar ca noi să prindem de veste, prin acea amărăciune şi deprimare morală, ce atrage după sine şi pe cea fizică. Astăzi multe din sdruncinurile sănătăţii trupeşti şi sufleteşti ale timpurilor noastre, nici cei mai iscusiţi medici nu ştiu să le sesizeze, căci de multe ori aceste manifestări anormale din viaţa omului modern, nu se pot constata prin leziuni sau transformări organice, fiind toate aceste cu cauza în abstractul de taină a spiritului neglijat şi îmbolnăvit prin fixarea lui numai asupra materiei. Orce forţă reprimată se pregăteşte de reacţiune. Viaţa interioară nu poate fi neglijată, comprimată şi desfiinţată pe motivul că viaţa modernă atât de multiplă şi variată în manifestările ei, nu ne mai poate da timpul necesar şi pentru altfel de preocupări de altă natură decât cele de ordin material.

Fără să întrebe pe nimeni, această viaţă interioară, — fie că e vorba şi de cel mai de rând muritor, — ea fără să fi citit cursuri de metafizică şi epistimologie, îşi cere dreptul la existenţă,

își cere dreptul de a-și lua sborul și spre altfel de realități decât aceste pământene, spre realitățile din care a luat naștere.

Viața interioară își cere hrana, care să-i primenească continuu puterile, întreținându-i frăgezimea prin emoțiunile și ideile nobile, singurile care o pot mulțumi. E cea mai mare crimă, ca cineva să se opună acestui sbor și acestor trebuinți firești al valului plutitor al ființei sale — sufletul. Viața interioară nu ține seama de sex, vrâstă, rang social, ea este un bun revărsat în ființa tuturor și ea nu cruță pe nimeni. Această viață interioară, nu cere o disprețuire a planului vieții materiale a omului, totuși ea cere să-i dăm atenția cuvenită, fără ca viața materială să-i încalce hotarele, profanându-i-le prin indolență, dând naștere la conflicte și urmări de regretat pentru întreaga alcătuire a omului din trup și suflet. Disprețul cel arătăm față de trăirea vieții interioare, se vădește prin tulburările de natură sufletească, care sunt mai complicate și mai subtile, decât cele de natură fizică. Omul modern își perde răbdarea de a străbate calea vieții clipă cu clipă, se macină prin dorul continuu de înaintare în viață, și pășește pe culmi de nervozitate în orce clipă cu gândul de a-și suspenda firul vieții în care nu vede nici un farmec, nici un rost mai înalt. Omul modern trăește pe culmi de nervozitate în orce clipă, din cauză că nu mai trăește în perspectiva eternității, din cauză că nu mai trăește însoțit de o viață interioară, cu miresmele ce i-le revarsă Cerul prin fel de fel de presimțiri, care'l îndeamnă să păstreze legătura cu el și cu legile firii, ce nu sunt altceva decât drumul tras de Dumnezeu vieții după trup, după suflet, vieții de legătura cu cei ce'l înconjoară și cu natura chiar. Omul astăzi îndeosebi e un răzvrătit împotriva acestor legi ale firii, irosindu-și și distrugându-și viața numai în cadrele ei materiale, care îi seacă puterile și izvoarele ei. Rar sunt cei care se desmeticesc și rar sunt cei care încearcă o remediere a stării lor pe sfârșite aproape; se cere eroism pentru a se rupe din mijlocul furtunilor vieții materiale și a îmbrățișa desfășurarea unei vieți în care și spiritul și nevoile lui să conteze; altfel nu va scăpa de regretele rușinoase și dureroase. Desfășurarea vieții omenești și ca trup și ca suflet își găsește cadrele ei normale prin trăirea în Hristos, care cere trăirea acestei vieți după principiile dobândirii unei alte vieți; cere cu alte cuvinte trăirea în per-

spectiva eternităţii lucru care aduce o potolire a nervilor, şi grabei de a sfârşi cât mai repede viaţa pământească, căreia îi urmează distrugerea după părerea lor. A desfiinţa viaţa spiritului semnul cel mai luminos al existenţii omului, din cauza exhibiţiilor şi nebuniilor modernismului, care prin evoluţie a ajuns pe culmile lor, e un exces de zel care se pedepseşte. Viaţa interioară şi cerinţele ei nu are vrâstă, ci e întotdeauna în plină tinereţe. Cine ascultă de cerinţele acestei vieţi interioare se află pe firul care îl duce la Dumnezeu şi tot ceiace un muritor poate şti în legătură cu fiinţa şi voinţa lui. Toate aceste lumini formează hrana şi desfătarea acestei vieţi interioare. Această trăire a vieţii interioare în legătură cu cerul spiritual al credinţei religioase, aduce în fiinţa omenească, şi creiază un echilibru lăuntric liniştitor, aduce o pace duhovnicească, ce spulberă diferitele forţe contrarii ,haotice şi dizolvante. Iată o deslegare fericită a neajunsurilor vieţii moderne atât de sbuciumată şi fără nici un punct de sprijin şi mângâiere. Meditaţia religioasă asupra vieţii şi rugăciunea hrăneşte pe om sufleteşte, dându-i vieţii şi trăirii ei o unitate ; Dumnezeu şi voia lui, unitate care mereu poate fi înfloratã, îmbogăţită şi adăugită prin viaţa de taină cu Dumnezeu şi prin meditaţie, care pe măsură ce va deveni ceva obişnuit ne va prilejui să ne mutăm hotarele vieţii interioare tot mai în vecinătatea lui Dumnezeu, ce ne va îndreptăţi la cele mai luminoase nădejdi şi bucurii sufleteşti.

Pentru lumea timpului nostru îmbolnăvită şi enervată de sgomotul civilizaţiei materialiste, este salvatoare ideia aceasta a refugiului nostru prin rugăciune şi meditaţie religioasă, în sfere şi regiuni de unde să ne întoarcem cu nervii potoliţi şi înviorati de dorul şi de iubirea de a trăi, bucurându-ne liniştiţi de viaţa noastră aici pe pământ. A înlătura neajunsurile modernismului vieţii, trebue să fie problema care să ne preocupe astăzi intens şi serios, aceasta fiind o extraordinară binefacere ce o putem oferi pentru omenirea întreagă. Să nu zăbovim, cu zelul şi dorinţa sinceră de a ridica nivelul vieţii sufleteşti a lumii ce se pietrifică, prin aceia că lumea timpului nostru începe a fi lipsită de suflet, ceiace e o mare primejdie. Puterile amorţite ale sufletului omenirii să le trezim prin îmbolduri ce să le dăm vieţii interioare, prin lumina clară şi strălucitoare, prin avântul şi viaţa nouă în Hristos, o cerinţă elementară a fiinţii omeneşti. Prin o acţiune

neobosită, prin centre de viaţă şi înfăptuiri binefăcătoare, vom oferi putinţa, de renaştere a omenirii pe plan sufletesc, deci a vieţii interioare cu colini înverzite cu văi ce adăpostesc florile gingaşe, care astăzi s'au ofilit din cauza profanării insolente a vieţii numai pe plan material.

Lumea trebue a se lăsa din nou cucerită de luminile creştine, care trebuesc asimilate prin bogate reflecţii ; lumea ar trebui să-şi schimbe în mare măsură moravurile şi obiceiurile dăunătoare dela care să-şi stăpânească sufletul. Obiect de exclusivă atenţie pentru toţi, e de a nu se lăsa înghiţiţi de o sumă de slăbiciuni create şi alimentate continuu de modernism, cum nici a răspunde solicitărilor lui ispititoare. Să avem în vedere continuu şi vistieria interioară din adâncul fiinţei noastre, pe care continuu să o alimentăm, prin credinţa în Hristos şi prin credinţa în El, în Dumnezeu. De nu vom fi sentinele treze a acestui ideal, şi gând, tot ceiace vom face vom clădi pe nisip.

Noi clericii să pregătim lumea cu multă prudenţă, blândeţă şi smerenie, pentru a înţelege şi asimila : lumina, căldura, înţelepciunea, sfinţenia umană şi divină a Domnului Iisus Hristos cel înviat, care e adevărata şcoală unde se poate găsi şi promova hrănirea cea sănătoasă şi înviorătoare a vieţii interioare, astăzi atât de săracă, uniformă, sarbădă şi de nesuferit. Trăirea în Hristos totdeauna a revoluţionat viaţa omenirii atât pe planul ei sufletesc, cât şi pe planul ei material. Celor afundaţi în necurăţii şi păcate, din clipa în care au acceptat, şi şi-au dat adeziunea la trăirea în Hristos, li s'a acordat o putere de vitalitate indestructibilă, urmată de ciclu neîntrerupt a rodnice semne şi fapte binefăcătoare. Toată încrederea să ne-o îndreptăm către Hristos, făclia care arde şi luminează, şi El ne va fi colaboratorul cel mai valoros al deplinei reuşite a vieţii interioare ; numai astfel ne explicăm cum însuşi sf. apostol Pavel la un moment dat a putut spune : „Nu mai vieţuiesc eu, ci Hristos, care vieţuieşte în mine". Desigur până să ajungă aici însuşi sf. apostol Pavel a fost tulburat de mari frământări, îngenuncheri, şi în urmă de bogate realizări în vederea cerului spiritualităţii creştine, care este Hristos. La început iadul sufletesc şi deslănţuirea tuturor furtunilor şi căderilor s-au strâns cu puteri unite năpădind asupra lui, care sfârşesc îndemnându-l la a deslănţui sistematic lupta

împotriva lui Iisus ; dar nu s'a irosit zadarnic în a nega pe Iisus, căci în cele din urmă se lasă pătruns de realitatea plină de mister a dumnezeirii Lui, căruia apoi i-se închină şi-i slujeşte toată viaţa. Odată ce s'a convertit, nu a mai cunoscut liniştea şi odihna ; a lucrat continuu la a cuceri lumea la credinţa în Hristos. Oboseala, sănătatea unui corp firav şi slăbănog, şubred chiar, primejdiile vremii şi călătoriilor primitive, nu-l stingheresc şi nu închină steagul credinţei în Hristos nici în faţa morţii martirice. Ajuns pe cele mai înalte culmi ale zelului şi realizărilor mult grăitoare, primeşte a sfârşi eroic şi generos prin moartea martirică. Viaţa sf. Apostol Pavel poate fi edificatoare pentru cei ce încă sunt departe de Hristos, ea e prilej de mântuire pentru oricine o acceptă, devenind mijloc şi putere de regenerare, de disciplinare a minţii, a voinţii şi moravurilor. Necredincioşii şi ce-i ce au luptat împotriva lui Hristos, au sfârşit cu amara şi înfiorătoarea convingere a nimicniciei lor, ca odinioară împăratul Iulian, care moare exclamând : „Ai învins Galileene".

Se trezesc ochii noştri duhovniceşti în faţa lui Hristos, care nu sileşte pe nimeni, dar care din clipa în care îl acceptăm, asemenea unui soare luminos îşi revarsă prin razele sale puterile binefăcătoare asupra noastră şi o izbucnire neaşteptată a vieţii noastre duhovniceşti îi conturează portretul în linii de vis luminos ; iar în suflet se croesc directive spirituale, disciplinare şi intelectuale noi, ce mângâie, alină şi luminează întunerecul trist şi mohorât al vieţii noastre pământene.

Ochiul senin al Mântuitorului e încă liniştit, veghetor şi asupra celor ce sunt victime necredinţii superficiale, naive sau îngustimii de vederi aşa de frequentă pentru vremurile noastre materialiste, care au răpit sufletului puterea de ataşare de Hristos, fără care zădarnic încercăm o îndreptare a lumii. Zgura groasă a întunerecului necredinţei începe să fie supărătoare şi lumea modernă, ca şi cei de odinioară încearcă să înfăşoare în umbre şi scame de nori raţionalişti, pentru o pogorâre din nou cu trupul în mormânt a Domnului nostru Iisus Hristos.

Mănunchiul select al propoveduitorilor,—clericii,—trebue să prilejuim prin felul nostru de viaţă, prin propoveduire, prin scris şi realizări să prilejuim posibilităţi sporite, pentru o reînviere a credinţii în Hristos. Sinceri şi devotaţi cauzei noastre, cu toţii

să colaborăm la răspândirea credinţii în Hristos, care va fi iradiaţiunea întregei puteri de înoire spirituală a lumii creştine numai cu numele, provocând o înviorare a conduitei creştine şi progres care să compenseze pagubele de până acum, ce au vădit o scădere de nivel şi de prestigiu a vieţii omeneşti.

Modernismul vieţii fără Dumnezeu a început să ne întunece din toate părţile. Fără cerul spiritual, fără viaţa viitoare, se iveşte desnădejdea ; fără credinţa în responsabilitatea ce o avem pentru felul nostru de a fi şi de a făptui în faţa supremei forţe morale, ajungem la anarhizarea vieţii şi felului ei de desfăşurare.

Mergem către Ierusalimul învierii, pe care nopţile de veghe prelungite ni-l anunţă. Să ne îndreptăm privirile spre Iisus şi în faţa lui privind, ne vom pătrunde de gândul nimicniciei noastre şi de gândul plin de înţeles pentru noi şi anume: noi până acum nu am făcut tot ceia ce trebuia făcut pentru Iisus, sau ceva mai aproape de realitate, fiecare din noi nu am făcut atât cât am fi putut face pentru Iisus şi pentru salvarea sufletului omenirii dela rătăcirile şi stările de sbucium în care a ajuns astăzi. Dacă nu vom împlini acest neajuns, nu vom scăpa de regretele ruşinoase şi dureroase.

Preot Haralambie Vasilache

„BIBLIA ILUSTRATA"
SLĂVITĂ IN STRĂINĂTATE

Traducere din Revista Teologică „Ἐλπίς" din Polonia

In revista teologică ortodoxă „Ἐλπίς" din Polonia a fost scris următorul articol, în care se elogiază personalitatea I. P. S. MITROPOLIT NICODIM al Moldovei și Sucevei, ca mare Ierarh și un desăvârșit scriitor bisericesc.

Renumita Lavra Neamțului, care a fost un model de viață monahală și un focar al culturii și luminei pe vremea Cuviosului Paisie, după un timp de decadență s'a ridicat din nou, datorită marei energii a înaltei conduceri, punând din nou regulile corespunzătoare scrisului și care acum pe zi ce trece ia caracterul tradiției trecute, reîntorcându o la menirea ei.

Despre menirea Lavrei și înflorirea ei din trecut ne povestește istoria, dar, fără îndoială, în viitor va fi strâns legată de numele I. P. S. Mitropolit Nicodim, *care prin marea sa grijă neîntreruptă este pentru ea un al doilea Paisie.*

I. P. S. Mitropolit Nicodim *este legat cu Lavra Neamțului încă și ca Mitropolit. El se îngrijește nu numai de nevoile materiale ale ei, dar și de cele spirituale. Afară de asta, el pune toată străduința ca să ridice nivelul ei cultural, care joacă un mare rol în sensul spiritual-religios. In această direcție el singur ia parte ca autor și traducător al marelor opere din limbile streine. Această magnifică operă a* I. P. S. Mitropolit Nicodim, *compusă din numeroase volume, formează o neprețuită hrană spirituală, nu numai pentru lumea de azi, ci și pentru generația viitoare a României.*

Una din cele mai însemnate opere a I. P. S. Mitropolit Nicodim, *care a radiat lumină din zidurile Monastirii Neamțu. este* „Biblia Ilustrată", *care atrage atențiunea tuturor, atât prin ilustrațiile prețioase, cât și prin explicarea lor științifică; muncă în colaborare cu Dl. Profesor I. D. Ștefănescu. Ideea tipăririi Bibliei analogice nu este un lucru nou, dar sistemul, care a fost întrebuințat la tipărirea acestei Biblii merită deosebită atenție.*

Principala țintă a acestei ediții este, ca textul Sfintei Scripturi să fie ușor de înțeles și explicat în spiritul tradiției bisericești, așa cum el a fost primit la Sinoadele Ecumenice și în trimitirile Sf. Părinți ai Bisericii.

Pentruca să ajungă la această țintă, autorii au luat pentru locurile alese textul ultimei traduceri a Bibliei, traducere făcută cu mare atenție și mult frământată în mintea I. P. S Mitropolit Nicodim. *După aceasta, alese locuri din Sfânta Scriptură sunt explicate așa, că deschid tot sensul principial al Sf. Scripturi. Pentru o mai ușoară înțelegere a operei au recurs la ajutorul picturii bisericești.*

Trebue să mai notăm, că Biserica Ortodoxă a cunoscut și a ales pedagogi celebri, mai înainte de nașterea ultimitor, cari prin arta lor și-au făcut nume celebre, de exemplu cum A. Comenius, numele căruia rămâne nemuritor.

In timpurile cele mai înfloritoare ale artei bisericești, începând dela catacombe și până la veacul în XVI, în Răsărit și în Rusia chiar mai târziu, icoanele au fost pictate de artiști teologi, cari au zugrăvit chipuri, scene, chiar linii și culori strict dogmatice, rituale, rugăciuni, și viața pământească a Mântuitorului, a Maicii Domnului și a Sfinților.

In această privință, în „Biblia Ilustrată", *s'a pus o nouă ideie pentru alegerea ilustrațiilor și a textului Sf. Scripturi.*

Aici ilustrațiile n'au nuanțe apusene, cum sunt în edițiile obișnuite, ci răsăritene; ilustrațiunile artei bisericești, pentru înțălesul cărora, fără îndoială, trebue să fie explicate și descrise.

Cât privește de ilustrațiunile apusene, ele sunt așa de apropiate de gustul contemporan, sunt așa de ușoare de înțeles, având caracter laic și de multe ori poetic; în multe cazuri însă sunt pline și de desfigurare și atunci ele sunt lipsite de legăturile cu izvoarele biblice, din care pricină nu corespund și sunt contrare ilustrațiilor răsăritene.

Măreția, însă, a acestei opere o constitue chipul de expunere.

La început, sunt trimiteri din Biblie, apoi textul ales din Vechiul și Noul Testament, iar după fiecare text ales ilustrațiuni corespunzătoare. In total 95 de ilustrațiuni, care ne zugrăzesc icoane și tablouri sfinte din Florența, Ravena, Mistra, Palermo, din Patriarhiile Răsăritene, Athos, Bulgaria, Jugoslavia, România, Rusia, etc., și afară de asta, s'au luat numai din tipărituri vechi și manuscrise. După aceasta, într'o parte deosebită sunt adăogate modele de artă din primile veacuri ale creștinismului, din care se vede evoluția ei în Bizanț și în Apus. Pe urmă vine explicarea ilustrațiunilor și a locurilor de unde sunt luate acestea.

Textul Bibliei este tipărit la tipografia Lavrei Neamțului, deosebit de elegant și cu mult gust estetic; fototipiile au fost executate în Franța.

Această carte merită toată lauda.

Această măreață operă este dedicată M. S. Regelui Carol II al României.

Cea mai mare dorință a noastră este ca această operă a I. P. S. Mitropolit Nicodim, *să găsească răsunetul în sufletul tinerimii, pregătind oameni adapați din iszvoarele creștinismului. Noi ne alăturăm lor, dar regretăm, că această mare operă artistică pentru noi este fără puteri, din cauza necunoașterii limbii, care este foarte grea. In folosul general ar trebui s'o studiem, și fără îndoială am ajunge la un bun rezultat prin muncă stăruitoare și cu asigurare materială.*

Traducere de
Monahul Mitrofan
Bibliotecarul Monastirii Neamțu

La ce concluzii au ajuns înșiși preoții

UN RAPORT

Inalt Prea Sfințite Stăpâne,

Potrivit ordinului Sfintei Mitropolii Nr. 8738 cu adâncă smerenie vă aduc la Inalta cunoștință, că anul acesta (1938) cercurile pastorale administrative au ținut numai câte o singură ședință și anume :

Cercul I la parohia Suharău în ziua de 20 Septembrie 1938, fiind de față toți preoții și o parte din cântăreți.

Cercul II la parohia Teioasa în ziua de 22 Septembrie, fiind de față toți preoții și o parte din cântăreți.

Cercul III la parohia Tătărești în ziua de 27 Septembrie. Au lipsit motivat, preotul Gh. Tomaziu dela parohia Vorniceni, preotul Stanciu dela Fandolica-Vlădeni și o parte din cântăreți.

Cercul IV la parohia Bivol în ziua de 29 Septembrie, fiind prezenii toți preoții și o parte din cântăreți.

Cercul V la parohia Vlăsinești în ziua de 4 Octombrie, lipsind motivat preotul Nichilciuc dela Aurel Vlaicu și o parte din cântăreți.

Cercul VI la parohia Ichimeni în ziua de 6 Octombrie lipsind motivat preotul Octav Măriuță și o parte din cântăreți.

Cercul VII la parohie Borolea în ziua de 11 Octombrie, lipsind motivat preotul C. Buțureanu dela Parohia Stroici și o parte din cântăreți.

Toate ședințele arătate mai sus au avut întâi o parte publică care a constat din oficierea Sfintei Slujbe în sobor cu toată pompa, din predică și din săvârșirea Sf. Maslu pentru popor. Aceste slujbe rari și solemne au mare înrâurire în sufletul poporului care se întărește în credință și în dragoste față de Dumnezeu și Biserică. Numai așa se explică cum în zilele din toiul lucrului, creștinii aleargă în număr atât de mare la aceste Sf. Slujbe. Setea

după cuvântul de învăţătură şi binecuvântarea Domnului este puterea care-i îndeamnă în mod tainic, să se îndrepte spre biserică. Adevărul este că toată lumea se întoarce acasă uşurată şi înălţată sufleteşte.

Şi pentru preoţii din cerc sunt folositoare şi instructive slujbele de sobor.

Cei mai tineri şi mai stângaci în rânduelele slujbei au posibilitatea să înveţe dela cei mai în vârstă şi buni slujitori.

In felul acesta se face uniformizarea slujbei.

In şedinţele intime s'au discutat cu viu interes subiectele.

1. Organizarea pangarului cu lumânări de ceară.

2. „Intocmirea bugetului parohiei în mod real, precum şi mijloacele practice de a strânge fonduri pentru întreţinerea bisericilor şi susţinerea cheltuielilor parohiale".

3. „Materialul intuitiv întrebuinţat la predarea Religiei".

Subiectul I

S'au luat următoarele hotărâri.

a) Pangarul să funcţioneze la fiecare parohie şi biserică numai cu lumânări de ceară dela fabrica Sf. Mitropolii.

b) Toţi preoţii din eparhie sunt datori şi trebue să fie obligaţi prin Inalt ordin Chiriarhic să nu mai primească la biserică lumânări de proveniență străină.

Chiar lumânările cu care se îmbracă, biserica să fie tot dela Sf. Mitropolie sau de acasă.

c) Fiecare preot să încerce să introducă lumânările dela Sf. Mitropolie şi la trebuinţele creştinului în afară de biserică: botez, înmormântare, cununii, mese, etc. Pentru a putea convinge pe creştini ca să-şi procure lumânările necesare numai dela pangarul bisericii, preoţii vor căuta să lumineze poporul printr'o serie de cuvântări, despre foloasele atât de binefăcătoare, morale şi materiale pentru biserică şi pentru creştini.

d) In postul mare, la mărturisire, se poate da canon pentru păcatele mai grele lumânări. Asemenea la slujbele morţilor se vor întrebuinţa lumânări numai dela pangar.

e) Pangarul trebue administrat bine şi cinstit, ţinându-se o contabilitate clară.

f) Vânzătorul să fie cel mai cinstit enoriaş şi cu mare trecere în popor: lucrul acesta având mare importanţă.

Pangarul nu trebue ţinut acasă la preot, la epitrop sau la vânzător, ci la biserică în pridvor într'un dulap frumos organizat.

Propuneri:

1. Conducătorii fabricei de lumânări sunt rugaţi a observat cu cea mai mare stricteţe atunci când cumpără capete de ceară, să nu fie amestecate cu resturi de stearină, parafină, etc. pentrucă din această cauză lumânările numai sunt curate şi nici bine nu ard.

2. Când se potriveşte mărimea unei lumânări se va avea în vedere ca la un Kgr. să se poată câştiga numai decât 100 lei, întrucât la un transport de 6 Kgr. costă mandatul 30 lei şi 10 lei taxa pachetului la sosire.

A se câştiga 100 lei la un Kgr. este potrivit. In comerţ negustorii dau până la 160-180 lei câştig la un Kgr. lumânări de ceară.

3. Preoţii cari primesc lumânări din comerţ la biserică să fie aspru pedepsiţi, pentrucă sunt exemplu prost pentru enoriaşii altor parohii.

4. Să se publice prin revista oficială *„Mitropolia Moldovei"* de două trei ori pe an numărul Kgr. de lumânări comandate de fiecare parohie, pentru ca să fie un stimulent între parohii.

Subiectul II

a). Bugetul parohiei trebue să fie o icoană fidelă de venituri şi cheltuieli.

b). Pentru a se putea întocmi un buget real este nevoie ca parohia să aibă venituri sigure. Intre veniturile sigure intră: arenda terenurilor în plus, cota dată de comună pentru întreţinerea bisericilor (aceasta poate fi mai mare sau mai mică după împrejurări), venitul pangarului şi vânzarea capetelor. Cu drept cuvânt se poate constata vrednicia unui preot după cantitatea de lumânări care se consumă la pangarul parohiei sale. Este o bună dovadă că enoriaşii frequentează regulat şi în număr mare biserica. In felul acesta se vede legătura strânsă între păstor şi turmă, legătură, care aduce întotdeauna roade foarte frumoase.

Rămâne hotărât că pangarul bine administrat este cea mai sigură sursă de venituri pentru parohie. Nu se poate admite buget bine echilibrat, fără pangar organizat.

c). Veniturile întâmplătoare ca: taxe pentru clopote, cutia milelor şi diferite donaţii benevole, în cele mai dese cazuri ocupă un loc în zadar în bugetul parohiei.

d). Tot la pangar e necesar şi trebue să fie spre desfacere: tămâe, smirnă, cruciuliţe, icoane şi diferite cărţi de rugăciuni. Şi acestea aduc un folos, pe lângă cel moral şi pe cel material.

e) Cu ocazia Sf. Mărturisiri se pot îndemna creştinii cei cu dare de mână pentru a ajuta biserica, fie cumpărând lumânări, punând la cutia milelor o sumă oarecare, etc.

f) De modul cum se întrebuinţează veniturile parohiei, atârnă şi tragerea de inimă şi contribuţia enoriaşilor.

Pe lângă cheltuelele ordonate de Sf. Mitropolie, pe lângă cele cerute de parohie, în fiecare an preotul împreună cu epitropii şi consilierii, trebue să facă un lucru vizibil şi absolut necesar pentru biserică, de care apoi creştinii să ia cunoştinţă că s'a făcut din contribuţia lor indirectă.

Procedeul acesta întăreşte încrederea şi dragostea către preot şi biserică.

Când se trec cheltuielile la buget se cere o bună chibzuială, ca să nu se constate interesul material al parohului.

g) In legătura cu bugetul stau şi conturile de gestiune cari trebuesc făcute în fiecare an, verificate şi aprobate de epitropie şi consiliul parohial, după care se înaintează Cons. eparhial, pentru cercetare şi aprobare.

Cu ajutorul conturilor de gestiune poporul se poate lămuri cum sunt întrebuinţate veniturile bisericii.

Toţi preoţii sunt datori să întocmească regulat şi corect conturile.

Subiectul III

Pentru reuşita unei lecţii de religie trebue să se facă intuirea internă şi externă:

a) Intuirea internă o face preotul prin talentul care-l are la povestire, prin interesul care-l poate trezi în sufletul copiilor şi prin apropierea sufletească dintre elev şi propunător.

b) La intuirea externă trebue să se folosească: tablourile religioase, icoanele — bine înţeles umblând cu ele cu mare evlavie — biserica, diferite slujbe, etc. Fiecare preot să-şi formeze un album cu material intuitiv cules de prin reviste şi de ori unde are prilejul favorabil.

Materialul de mai sus se poate întrebuinţa pe lângă cel care se găseşte în manual.

Acestea fiind hotărârile luate şi propunerile făcute cu ocazia şedinţelor cercurilor pastorale administrative din anul 1938, smerit Vă rugăm Inalt Prea Sfinţite Stăpâne să bine voiţi a dispune cele ce veţi crede de cuviinţă.

Vă înaintăm alăturat şi şapte procese verbale de şedinţe.

Al Inalt Prea Sfinţiei Voastre prea supus serv.

Protoiereu II.
Econ. D. Hadârcă

Pe margini de cărţi

PREDICI despre căderea lui Adam, păcat, moarte şi înviere, traducere după Incenţiu Arhiepiscopul Odesei, **de Nicodim Mitropolitul Moldovei,** Editura Tipografiei Sfintei Monastirii Neamţu — 1939 — 544 pag., format mare, pe hârtie velină, 200 lei.

Pe unul dintre cei mai vestiţi predicatori ai veacului al XIX, pe *Inochentie arhiepiscopul Odesei*, îl aduce printre noi, cu o nouă serie de cuvântări, *I. P. S. Mitropolit Nicodim*. Acest prinţ al predicii ruseşti, şi o putem zice pe bună dreptate, al Bisericii ortodoxe de pretutindeni, începând din veacul al XIX, păşeşte şi la noi maiestos, cu vorbirea inspriată, în tovărăşia unuia din cei mai înţelepţi şi cărturari ierarhi ai Bisericii noastre româneşti.

Nu e mult, sunt doar câteva decade, decând acest Hrisos-

tom al veacului al XIX, a început să predice şi la noi, în veacul XX, în tovărăşia misionară a I. P. S. Nicodim, care-i tălmăcia gândul creştinesc, cari sclipea în o frumoasă formă de expunere. Vlădica Inochentie dela Odesa a predicat, putem zice, în toate bisericile ţării noastre, atât în cele dela oraş, cât şi în cele dela sat. Incă înainte de 1910, I. P. S. Nicodim a adus în ţară la noi pe acest predicator, cu o minunată serie de predici. E vorba despre dele **58 de cuvântări la Postul Mare.**

Şi această operă misionară, I. P. S. Mitropolit Nicodim a continuat-o cu acelaş succes şi în cea dela a doua traducere, a unei alte serii de predici ale lui Inochentie. Nu e mult de când a apărut vestitele **Predici la Sărbătorile Impărăteşti,** cărora apoi, la scurt timp după aceea, le-a urmat o altă serie de predici: **Cuvântări la Sărbătorile Maicii Domnului, Dumineci etc.**

Şi însfârşit, iată că ierarhul Bisericii noastre, I. P. S. Nicodim, păşeşte din nou cu strălucitul predicator Inochentie, cu o altă serie de predici, gata să intre în orice biserică şi în orice casă creştinească şi românească.

Numai din aceste patru mari volume de predici s'ar putea vedea bogăţia sufletească a acestui mare predicator. In ruseşte predicile lui sunt cuprinse în 12 mari volume. Şi iată că, spre bucuria noastră a românilor, prin străduinţa marelui nostru ierarh, a I. P. S. Mitropolit Nicodim, avem 4 volume a câte 500 şi ceva de pagini aproape, fiecare volum. De toate sunt peste 217 predici. Numai din aceasta numerotare îşi poate închipui fiecare, cum şi noi românii avem atâtea izvoare minunate de înţelepciune, care sunt după cum spune însuşi autorul, în altă ordine de idei, tot atâtea *rourări ale cuvântului lui Dumnezeu şi a poveţelor creştine.* pag. 204.

I. P. S. Mitropolit Nicodim a descoperit prin aceste predici sufletului românesc, un tezaur scump oricărui creştin. Căci aceste predici nu numai că pot servi ca izvoare minunate de predici pentru predicatorii noştrii, dar ceva mai mult, ele pot servi ca lecturi creştine particulare, pentru fiecare credincios, care însetează după învăţătura cea sfântă, ori pe care vroim noi să-i zidim sufleteşte în duhul cel luminos al creştinismului ortodox. Fiecare fiu al Bisericii lui Hristos, are la îndemână aceste minunate bucate, pe care să le ia pentru sufletul său, pentru fa-

milia sa. şi în tihna orelor libere să se desfăteze cu această hrană care aduce lumină, înţelepciune, tărie sufletească pe lespedea învăţăturii celei sfinte.

In această privinţă, iată că aceste predici tipărite, deschid o nouă latură a literaturei misionare, pe care ele pot să o servească cu atâta succes. Să le citească preoţii mai întâi, apoi să se străduiască să le pună şi în mânile credincioşilor, pentrucă aşa sufletele tuturor să se îndulcească ca din un fagure a gândurilor şi a poveţelor noastre sfinte. Cei bogaţi şi trufaşi în ramura lor de cunoştinţi, cetind aceste predici vor vedea unde e înţelepciunea cea care mântue, şi se vor desfăta sufleteşte de strălucirea de mărgăritar a adevărului sfânt. Cei simpli deasemenea se vor bucura cetind aceste predici, căci îşi vor împodobi sufletele lor cu cele mai de preţ şi veşnice adevăruri, cari deschid cele mai frumoase orizonturi de viaţă strălucită, în lumina Soarelui credinţei.

Problemele lămurite în această minunată carte de predici, sunt de folos pentru fiecare credincios în Domnul, atât pentru preot cât şi pentru mireni. In primul ciclu de predici, se desfăşoară în toată importanţa ei, învăţătura creştină cu privire la *Căderea lui Adam*. Apoi în o altă serie de predici, *problema păcatului*; căreia îi urmează o altă serie de predici despre *moarte*, şi însfârşit, ultima serie de predici despre *înviere*.

Invăţătura creştină despre *căderea lui Adam*, strălucitul predicator ne-o înfăţişează în 17 predici, iar problema *păcatului* în 12 predici; *moartea* în 10 predici, şi, *învierea lui Hristos*, în 24 predici. După care urmează cugetări asupra nemuririi. De toate sunt *63* de predici care cu cele 7 grupe ale cugetărilor, fac tocmai *70* de cuvântări.

Importanţa acestor probleme pentru viaţa oricărui om trăitor pe acest pământ e capitală. Dela deslegarea lor, în lumina adevărului sau a neadevărului, depinde toată soarta noastră şi a omenirei.

„Ah! dacă sunt necazuri pe pământ, dacă sufere de ceva tot neamul omenesc, apoi toate acestea îşi au izvorul lor în Edem, la rădăcina pomului oprit. Aici e izvorul păcatului şi al pătimirilor noastre! De aicea pleacă moartea şi stricăciunea noastră!...

Invăţătura despre căderea lui Adam, — şi numai ea singură, — ne lămureşte destul taina stării noastre nefericite pe pământ.....

Creştinul, având conştiinţă dreaptă despre căderea din Edem, e slobod de toate rătăcirile acestora. Căci el ştie de unde vine păcatul şi răul în lume; ştie de ce şi pentruce sufere omul; cunoaşte că nici păcatul, nici suferinţa nu este urmare a firii lui, nici lucrarea Făcătorului ei, ci opera propriilor mâini ale omului, roada abizului nostru de libertate. Experienţa obştească adevereşte pe deplin toate acestea; căci reaua întrebuinţare a libertăţii, sau mai bine, slaba rămăşiţă a ei şi azi şi în totdeauna e însoţită de urmări amare pentru om; pe când întrebuinţarea ei cuminte şi bună, deşi nu curmă cu totul necazurile noastre, apoi în chip vădit şi simţit împuţinează numărul lor. Odată cu aceasta dela sine se pierde şi dispare pentru noi motivul de a cârti contra proniei dumnezeeştii.....

Al doilea, prin învăţătura despre căderea lui Adam se lămureşte taina răscumpărării noastre prin Iisus Hristos şi prin moartea lui sângeroasă, suferită pentru noi.....

Al treilea, prin învăţătura despre căderea lui Adam se statorniceşte în chipul cel mai deplin regula noastră de purtare pentru tot timpul vieţii noastre aicea pe pământ.....

Insfârşit, învăţătura despre căderea strămoşilor noştri ne lămureşte starea de acum a naturii şi a lucrurilor ce ne înconconjoară, care fără de aceste este întunecată şi neînţăleasă", passim. 161—171.

Această importantă problemă o înfăţişează amănunţit şi treptat, cu atâta bogăţie de cunoştinţi scripturistice şi psihologice, încât rămâi uimit. Problemele cele mai înalte, şi parecă de nepătruns sunt deslegate în duhul scripturii şi al învăţăturei creştine în chip minunat. Şi deslegarea lor satisface nu numai sufletul unui creştin, ci şi a unui necreştin şi a unui ateu, căci cu atâta evidenţă logică sunt tratate toate aceste chestiuni, încât nimic nu ai a spune. Diferitele scene apoi ale căderei lui Adam le înfăţişează în chip strălucit, cu atâta realism şi atâta de viu, încât rămâi vrăjit sufleteşte. In acest fel va fi să amintesc scena *ispitei şarpelui* pag. 39 şi altele.

Dar pentru a înfăţişa cetitorilor noutatea revelatorie a adevărurilor pe care le înfăţişează acest strălucit predicator de o înaltă cultură teologică, voiu reda la întâmplare următorul paragraf:

„Pe noi ne-a pierdut nu pomul, nu porunca, ci noi înşine, libertatea noastră, adică întrebuinţarea rea a ei. Să ne închipuim că n'ar fi fost nici porunca, nici pomul oprit: oare omul n'ar fi putut şi fără acestea să abată voia sa dela voia lui Dumaezeu şi să se facă păcătos? In el însuşi, în mintea şi cugetul său, era nu numai o singură poruncă, ci toată legea: fiecare din aceste porunci putea fi călcată, şi călcarea oricăreia din ele aducea moartea. Căci roada păcatului, a oricărui păcat lăuntric sau exterior, este moartea. (Rom. VI, 23). Pentru a ne încredinţa deplin despre aceasta şi a părăsi pentru totdeauna cârtirea asupra poruncii şi pomului oprit din Edem, să ne aducem aminte de soarta lui Lucifer şi de căderea lui. Inaintea lui, în ceruri, n'a fost nici pomul cu roadele oprite; nici şarpele cu ispita, cu toate acestea el a căzut în chipul cel mai grozav, ispitit de sine înşuşi. Asemenea lucru se putea petrece şi cu omul.

Aceasta-i soarta fiinţelor libere, că ele din voinţa lor pot face ce voesc. Dar dacă ni s'ar fi lăsat nouă să ne alegem felul căderei, apoi mult mai bine era să cădem, prin o ademenire dinafară, oarecum nevrând şi fiind târâţi prin înşeleciune, decât a deschide în noi înşine izvorul răului. Căci atunci şi cu noi, poate, s'ar fi întâmplat ceeace s'a întâmplat şi cu duhurile lepădate, adică am fi pierdut însuşi putinţa de a mai fi ridicaţi din cădere" pag. 23—24.

Trecând la a doua serie de predici, despre *păcat şi urmările lui*, în cele 12 predici, ierarhul predicator, „cercetează mai întăi ce este păcatul în fiinţa lui, de unde-i el şi care sunt înfăţişările lui? Al doilea, cercetează cu ce ne momeşte pe noi păcatul şi silinţa pe care să o depunem pentru ai rupe depe faţa lui toate măştile momitoare. Al treilea, străbate cu cugetul pe căile fărădelegii şi arată unde duc ele", pag. 180—181.

Despre importanţa acestei serii de predici, n'ar fi să aduc, decât titlul fiecărei predici, din care se poate bănui deosebitul de ales cuprins:

1. Cuvânt începător; 2. Cuvânt despre însuşirile păcatului, înfăţişările şi gradele lui; 3. Cuvânt despre chipul, cum a intrat păcatul în lume şi în neamul omenesc, şi cum se produce el în fiecare dintre noi; 4. Cuvânt arătător prin ce momeşte păcatul pe om şi pentruce sunt aşa de mulţi păcătoşi nepocăiţi şi aşa

de puţin pocăiţi; 5. Cuvânt despre aceea, că lucrările păgubitoare ale păcatului sunt aşa de mari, încât noi nu putem să vedem nici adâncimea, nici întinderea lor, ci trebue să presupunem, după cele însuflate de cuvântul lui Dumnezeu, de minte şi de experenţă, că ele sunt cumplit de pierzătoare; 6. Cuvânt cum că păcatui revarsă întuneric în toată fiinţa omului, îi strică mintea urâţeşte şi otrăveşte cunoştinţa şi duce pe păcătos la nebunie; 7. Cuvânt despre aceea, că păcatul, făgăduind omului libertate şi neatârnare, îl lipseşte de adevărata libertate şi-l aruncă în robia chinuitoare; 8. Cuvânt despre acee, că bucuriile păcatului sunt vremelnice, că păcatul răpeşte omului toate bucuriile adevărate şi curate şi e izvor a nenumărate dureri; 9. Cuvânt că păcatul e pricina principală şi primitivă a tuturor boalelor omului şi a morţii lui; 10. Cuvânt că păcatul fără doar şi poate supune pe om stăpânirei de veşnic chin a diavolului; 11. Cuvânt despre sfârşitul grozav, ce aşteaptă pe păcătos; 12. Cuvânt că după păcat urmează însfârşit pentru om muncă veşnică în iad, împreună cu duhurile cele lepădate.

In a treia serie de predici, despre moarte, predicatorul o mărturiseşte, că dorinţa sa e „ca prin ele să rămână pentru toată viaţa două simţiminte: simţul fricii mântuitoare, care să ne de îngrăditură contra plăcerilor, şi momelilor lumeşti, de scut contra pornirilor şi patimilor proprii, — şi simţul nădejdei creştineşti, care să ne înalţe mai presus de desnădejdia şi micimea de suflet, care nu sunt demne de creştin şi cu care întâmpină moartea pe fii veacului acestuia, adică pe slujitorii păcatului şi a trupului" pag. 277.

O, câte nu sunt de înfăţişat şi de aici. Dar las ca fiecare să trăiască în toată adâncimea lor toate gândurile şi simţimintele creştineşti care le revarsă în sufletele acelora care au fericirea să citească această carte.

Cât priveşte predicile despre înviere, ele înfăţişează această biruinţă în chip minunat de bine. Bogăţie de cunoştinţi, înălţime de cugetare şi simţiminte înflăcărate se revarsă în sufletul cetitorului. Sufletul trăeşte în chip sărbătoresc aceste clipe de cetire a acestor predici închinate Paştelui, biruinţei lui Hristos şi apoi şi a noastră, asupra căderei lui Adam, asupra păcatului, asupra morţii.

In general toate predicile din această carte sunt ca inspirate. O spune autorul că, „cu ajutorul lui Dumnezeu le am alcătuit".

In fiecare pagină, la fiecare chestiune îţi este dat să vezi pe autor, care ca un vultur al cugetării cu atâta uşurinţă sboară şi te înalţă şi pe tine cetitor asupra celor mai adânci probleme ale vieţii, încât rămâi uimit de adevărul sau frumuseţea noilor orizonturi care ţi-le deschide această carte.

Şi când te gândeşti, că în această grădină a adevărurilor şi a frumuseţilor, a înţelepciunei şi a unei noi orientări a vieţii tale eşti călăuzit de spiritul misionar a doi Mitropoliţi, a lui Inochentie şi a I. P. S. Nicodim, cu atât mai mult îţi rămâne sufletul legat de această carte. Din ea fiecare poate să-şi ea hrana sufletească, ca din un potir cu frumoase poleeli. Adevărul e mântuitor, dar şi vestmântul şi dragostea cu care ţi se oferă aceste adevăruri, de către Părinte tău sufletesc, te copleşesc, în a admira dragostea lui de adevăr, de oameni şi a chipului măestrit în care îţi înfăţişează cuprinsul în toată frumuseţea lui.

Şi însfârşit, drept încheiere, se cuvine o prea meritată laudă şi Tipografiei Sfintei Monastiri Neamţu, care prin o technică tipografică ireproşabilă, se înfăţişează nu numai ca cea dintâiu tipografie în ce priveşte vechimea, dar chiar şi astăzi lucrările ei rivalizează cu cele mai mari imprimerii.

Volumul de *Predici* e tipărit pe hârtie velină, cu o literă frumoasă, care te îmbie la o plăcută cetire.

Protosingelul Vasile Vasilache

Transferarea preoților

în Eparhia Metropoliei Moldovei. Ce condițiuni se cere să împlinească doritorii de transferări.

Decizia Nr. 80

Pentru transferarea preoților dela o parohie la alta, conform dispozițiilor în uz, se cer următoarele condițiuni:

a) Să aibă vechime în locul ce ocupă, de cel puțin trei ani.

b) Să fi desfășurat o activitate cel puțin satisfăcătoare, la parohia unde a funcționat.

Pentru aceasta cel ce voiește să fie transferat, va prezenta următoarele acte:

I. Caiet de predicile ținute, conform deciziei nr. 17, publicată în „Metropolia Moldovei“ pe luna Noemvrie 1935.

II. Copii după procesele verbale de inspecție, din partea autorităților bisericești pe ultimii trei ani.

III. Copii după procesele verbale de inspecție, pentru predarea învățământului religios, la școala primară pe ultimii trei ani.

IV Un memoriu în care va arăta:

1. Când a fost hirotonit și numit la parohia unde funcționează? Ce transferări a mai avut?

2. In ce stare era parohia, câte biserici are, în ce stare le-a găsit și ce a făcut pentru îmbunătățirea lor? (Se va anexa și o fotografie recentă a bisericii cum și a solicitantului).

3. Starea cimitirelor. Ce măsuri de aliniere și înfrumusețare s'au iuat?

4. Sunt în parohie cimitire ale eroilor și ce îngrijire li s'a dat?

5. Câți parohieni are, câți sectanți a găsit și ce a făcut pentru readucerea lor la ortodoxie? Câți mai sunt în parohie?

6. Ce sesie de pământ are, ce terenuri proprietatea bisericii sunt, ce altă avere mișcătoare și nemișcătoare are biserica și ce venit se realizează?

7. Pangarul bisericii funcţionează? Ce cantitate de lumânări desface în cursul unui an, care e venitul pangarului şi ce se face cu acel venit? De unde procură lumânările?

8. Numărul ordinilor de aprobare a bugetelor şi a conturilor de gestiune pe ultimii trei ani.

9. Catalog amănunţit de cărţile bibliotecii particulare a preotului, ce cărţi noui şi a procurat şi a citit?

10. Catalogul amănunţit al bibliotecii parohiale, de când sunt procurate cărţile, în timpul său câte s'au procurat şi câte s'au găsit la venirea lui?

11. Câte şi ce anume cărţi a răspândit în parohie şi dacă a trezit printre enoriaşi gustul de citit? Câţi enoriaşi vin să i ceară cărţi?

12. Care sunt librăriile de unde se pot procura mai ales cărţi religioase şi de unde şi-a procurat memorandistul?

13. Are registre în regulă de botezaţi, cununaţi, spovediţi şi împărtăşiţi şi de decedaţi? Se vor da cifrele totale de fiecare dintre aceştia pe ultimul an.

14. Ce cazuri excepţionale a avut în parohie şi câţi a primit în ortodoxie de când e preot şi din ce confesiune?

15. Să se arate activitatea depusă la străjerie, premilitari, şi căminele culturale.

16. Ce iniţiative şi acte de caritate publică a organizat în cuprinsul parohiei

17. In ce instituţiuni cu caracter social: cultural, de caritate publică, cooperatiste, agricole, etc. activează şi ce rol îndeplineşte?

18. Dacă are lucrări literare sau didactice ori colaborări la reviste.

19. Ce ranguri bisericeşti are, numărul şi data decretelor cum şi eventuale alte distincţiuni?

20. In ce raporturi se găseşte cu învăţătorul şi cu celelalte autorităţi din parohie?

21. Dacă în decursul ultimilor trei ani, a avut neînţelegeri sau chiar procese cu vreunii din enoriaşii parohiei şi pentru ce motive?

22. Dacă are cor bisericesc.

23. Care e duhovnicul la care se mărturiseşte şi cu care se sfătueşte la nevoie?

24. Face regulat şi fără ştirbire Vecerniile şi Utreniile la zilele când săvârşeşte Sf. Liturghie?

25. Câţi copii are preotul, în ce vârstă şi de urmează cei ajunşi la vârsta corespunzătoare, la şcoală?

Asemenea memoriu se va înainta Protoiereului, iar Protoiereul după ce-l va verifica la faţa locului şi va încheia cuvenitul proces verbal, îl va înainta Chiriarhiei cu toate observaţiile sale.

Chiriarhia cu Consiliul său va chibzui şi va hotărî. Când va crede, va trimite supra-inspecţie. Ba, de va socoti Chiriarhul va merge el însuşi la faţa locului şi va verifica veracitatea celor cuprinse în acte.

Inexactitatea în redactarea faptelor, fie în memoriul candidatului, fie în actele de control, va fi urmată de consecinţe.

Intervenţiile şi stăruinţele, atrag după ele, cotarea rea a candidatului, pentrucă cel ce umblă după stăruinţe, dovedeşte că se simte slab, şi apoi importunează diferite persoane.

Dată astăzi 28 Februarie anul 1939.

† **NICODIM**
Mitropolit Moldovei

Consilier Referent,
Pr. C. Gr. Vuiescu

Două ştiri

1) Catedrala

Sf. Mitropolie a fost înzestrată prin osârdia I. P. S. Mitropolit Nicodim, cu un rând de vestminte: 5 preoţeşti şi 4 diaconeşti. De sărbătorile luminate ale Sf. Invieri, întregul sobor al Catedralei va fi învestmântat în ele cu strălucire.

Amănunte cu privire la această nouă ctitorie a I. P. S. Nicodim, în numărul viitor al revistei.

2) Maica Fevronia Lupu,

stareţa Mânăstirei Agapia, a trecut către Domnul în ziua de 14 Martie a. c. Deasemenea, despre această vrednică stareţă, se va scri în numărul viitor al revistei.

Dumnezeu să-o odihnească în ceata celor fericiţi.

TABLOUL

de preoții cărora li s'a acordat rangul de «Econom Stavrofor» de către I. P. S. Mitropolit Nicodim.

1. Pr. Alex. Dolinescu. Protopopul Circ. I Botoşani.
2. Pr. Sotir Simionescu, paroh biserica Sf. Ilie Botoşani.
3. Pr. Hristofor Deliu, paroh biserica Ruset, Botoşani.
4. Pr. Dimitrie Argint. paroh, parohia Bivolari, jud. Iaşi.

Rangul de Sachelar.

1. Pr. Gh. Cojocaru, paroh Bucecea, jud. Botoşani.

Rangul de Protosinghel.

1. Ierom. Dr. Vasile Vasilache, Directorul Cancelariei Mitropolitane.

2. Ierom. Dionisie Velea, Stareţul Monastirei Cetăţuia jud. Iaşi.

TABLOUL

de preoţii ce au fost hiroteziți duhovnic, în cursul anului curent.

1. Pr. Dimitrie Andriescu, paroh Vânători II — Neamţ.
2. Pr. Ioan Bohan, parohia Cristeşti-Buda. jud. Iaşi.
3. Pr. Gh. Rojniţă, paroh parohia Tulbureni, jud. Botoşani.
4. Pr. N. Bejan „ „ Audia, jud. Neamţ.
5. Pr. Victor Fădur „ „ Mitoc—Suceava
6. Pr. Adam Maxim „ „ Roşiori, jud, Botoşani
7. Ierom. Grigore Cobzaru, Stareţul Monastirei Râşca. jud. Baia.
8. Ierom. Gherasim Vasiliu, din Monastirea Horaiţa-Neamţ.
9. Pr. Ilie Smochină, paroh parohia Teioasa, jud. Dorohoi
10. Pr. Xenofon Urzică, „ „ Dumeni, „ „

MITROPOLIA MOLDOVEI

„După roadele lor îi veți cunoaște". *Matei VII, 16.*

„Celce va împlini și va învăța și pe alții să le împlinească, acela mare se va chema întru împărăția cerurilor".

Matei V, 19.

V MAIU 1939 Nr. 5

MITROPOLIA MOLDOVEI

REVISTĂ OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI IAȘILOR

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Sub patronajul I. P. S. MITROPOLIT NICODIM

Comitetul de redacție:

Referent, Ec. C. NONEA
Diacon Dr. I. GHEORGHIȚĂ

Secretar de redacție: Protosinghelul Dr. Vasile Gh. Vasilache.

Administrația la secția culturală a Sf. Mitropolii Iași.

Abonamentul: 150 lei pe an.

SUMARUL:

M. S. Regele Carol II *la Sf. Slujbe ale Sf. Patimi și ale Învierii*	**Protos. Vasile Vasilache**
Punct de glorie	**Pr. C. Nonea**
Cum își serbează un cor bisericesc jubileul	**Diac. I. Gheorghiță**
Însemnări neștiute și nepublicate, de ale lui Ion Creangă, din biserica din Humulești	**C. Andoni**
Încă o mărturie	**Dr. Milan Șesan**
Dumnezeu este lumină	**I. Irimia**
Realizări uriașe	**Diac. L. Popovici**
Psihologie religioasă	**Pr. V. Văcăreanu**
† Maica Fevronia Lupu	**Arhim. Melchisedec Dimitriu**
Note: 1. Inzestrarea Mânăstirilor; 2. Consiliu plenar eparhial	**Protosinghelul Vasile**
Convocarea Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Iașilor.	* * *
Schimb de telegrame cu prilejul inaugurării statuiei Regelui Carol I	* * *
Bibliografie	**P otosinghelul Vasile**
O telegramă către Primul Ministru	* * *

Cd. 220 Inst. de Arte Grafice „ALBINA ROMÂNEASCĂ"—Iași, Tel. 2035

ANUL XIV MAIU 1939 Nr. 5

MITROPOLIA MOLDOVEI

REVISTA OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI IAȘILOR

APARE ODATĂ PE LUNĂ

M. SA REGELE CAROL II

la Sf. Slujbe ale Sf. Patimi și ale Învierii.

Cu sufletul luminat de credința în Dumnezeu, M. Sa Regele Carol II a luat parte la Sf. Slujbe ale Sf. Patimi și ale Învierii Domnului, săvârșite în Catedrala Sf. Patriarhii.

Anul acesta, ca și în fiecare an dela începutul Domniei Sale, credincios ca și cel mai râvnitor în ale evlaviei dintre fiii acestei Țări, M. Sa Regele Carol II s'a spovedit, iar în Miercurea Sf. Patimi s'a împărtășit. Și acest act de desăvârșită religiozitate l-a împlinit la fel și Marele Voevod Mihai.

Această împărtășire cu însuși Sf. Trup și Sf. Sânge a Domnului nostru Iisus Hristos, fiind temeiul cel mai sigur și mai sfânt al părtășiei sufletești cu suferințele și apoi învierea Domnului, M. Sa a trăit în chip deosebit toate aceste sfinte clipe, prin participarea la Sf. Slujbe ale Sf. Patimi și ale Învierii.

Cu sufletul sfâșiat de durerea suferințelor îndurate de Dumnezeu pentru mântuirea noastră, și apoi cu acela al bucuriei învingerii morții prin Înviere, M. Sa a trăit aceste culminante clipe în miez de noapte, în fața Sf. Altar.

Ca și în vremurile îndepărtatului trecut, norodul românesc a avut în fruntea jelaniilor și bucuriilor lui cele mai sfinte, pe Voevodul aceleeaș credinți, care cu făclia lui Hristos în mână și 'n suflet, sta în fruntea tuturor.

Aceeași bucurie a Învierii Domnului, a avut-o anul acesta ortodocșii, apusenii și protestanții. Să nădăjduim însă, ca în alți ani, toți cetățenii credincioși ai acestei Țări, vor ajunge ca într'un suflet, într'un crez și o mărturisire, și în fața aceluiaș Sf. Altar cu Vodă Carol II, să prăznuiască Învierea Domnului. Și așa toți să fim un suflet cu Regele credinței noastre în frunte. Rămâne ca toți acei cari fac paradă de dragoste de Neam și Rege, să treacă la fapte, și așa prin credința în Învierea Domnului, să chezășuiască cu fapta învierea întru strălucire a Neamului.

Și astfel în iubirea frației izvorâtă din aceeaș credință ortodoxă, toți să pășim pe acelaș drum împărătesc a lui Vodă Carol II, către altarul tuturor înălțărilor noastre sufletești și trupești, căci prin înviere și moartea veșnică a trupului e învinsă.

Iar M. Sa Regele, având alături pe Patriarh, și înconjurat fiind de sufletul întreg ortodox al tuturor românilor, să domnească în liniște și pace, spre slava Bisericii și a Neamului.

Nu se vor uita niciodată însuflețitele cuvinte evocatoare, pe care le-a rostit I. P. S. Mitropolit Nicodim, Locotenent de Patriarh, în clipa în care, a înmânat Sf. Cruce M. Sale Regelui:

„Am deosebita fericire să vă înmânez Crucea Voevozilor Moldovei [1]), pe care a ţinut-o în mână şi Regele Carol I şi Regele Ferdinand, la Sf. Paşti, când au luat parte la aceste slăvite slujbe, în Catedrala Sf. Mitropolii din Iaşi".

Protosinghelul Vasile Vasilache

1) Această Sf. Cruce, I. P. S. Nicodim a adus-o dela Iaşi.

„PUNCT DE GLORIE“

REFERAT

Se ia act. Referatul se va publica în Revista eparhiei cu indicarea publicaţiilor făcute pe chestia stilismului.

† **NICODIM**
Mitropolitul Moldovei

Secţia Culturală
Nr. 4081
28 Martie 1939

Intrucât, în ultimul timp, au apărut pe calea publicistică unele păreri eronate cu privire la mişcarea stilistă, păreri care — ţinând seamă de revistele în care s'au publicat — ar dăuna reputaţiei Arhiepiscopiei Iaşilor, o datorie de conştiinţă m'a îndemnat să Vă prezint, respectuos, o succintă dare de seamă, numai cu scopul de a lămuri cum stau lucrurile, în legătură cu stilismul, şi numai în graniţele eparhiei Sfintei Mitropolii a Moldovei şi Sucevei.

E firesc lucru, că nimeni altul nu cunoaşte economia unei case decât cel ce locuieşte în ea. Aşa şi cu treburile eparhiale, nimeni nu poate fi în măsură de a şti ce s'a lucrat şi cât s'a realizat pe ogorul pastoraţiei decât Chiriarhul şi organele sale în imediată subordine.

Presupuneri sau păreri emise prin comparaţie,—când nu se cunosc cu aceiaş precizie termenii de comparaţie—în mod fatal duc la concluzii eronate. Principiul acesta are valoare nu numai în domeniul logicii pure, ci şi atunci când venim în legătură cu realităţile sociale.

Eroarea poate isvorî dintr'o lipsă de informaţie, dar poate tot atât de uşor să plece dintr'un calcul intenţionat de a se dosi adevărul. Se înţelege dela sine că eroarea este dăunătoare, însă cea intenţionată este, pur şi simplu, condamnabilă. In doctrina creştină *intenţia* joacă un rol determinant în judecarea unei acţiuni, deci şi a unei erori generatoare de opinii sau fapte.

Ţinând seamă de aceste elementare principii, voi căuta să expun, mai la vale, problema stilismului aşa cum s'a manifestat în trecut—şi în ce stare se află în prezent—în Arhiepiscopia Iaşilor. Datele după care mă voiu ţine vor fi cele oficiale, emanate fie dela autorităţile compentinte superioare, fie dela organele în subordine, cu răspunderea legală.

I.

Fiinţa şi originile stilismului.

Stilismul, în esenţă şi în forma lui iniţială, nu este decât o opoziţie faţă de hotărîrea Bisericii de a îndrepta calendarul. Această opoziţie, la început tacită, cu timpul, venindu-i în ajutor alţi factori, a luat formă violentă. De unde purta, iniţial, caracterul unei schisme, din cauza unui evident insucces, a început a introduce unele înnoiri raţionaliste, ca rebotezarea,—deşi botezul are caracter indelebil—, şi contestarea celorlalte Sfinte Taine săvârşite de preoţi. Prin urmare, dela schismă drumul rătăcirii era deschis tuturor ereziilor.

O doctrină conturată a stilismului nu s'a formulat, întrucât conducătorii acestei rătăciri activau pe cont propriu—fiecare cum se pricepea şi îi dictau interesele. La aceasta se adaugă dihonia ce exista între propagandişti—fiind grupaţi în cete—, cum şi lipsa unei cunoştinţe profunde a problemelor de ordin teologic şi social. În genere conducătorii stilismului erau oameni de rând, stimulaţi doar de încăpăţinare şi *interese* materiale.

II.

Propagandişti şi propaganda lor stilistă.

S'ar putea crede, de cei ce nu cunosc mişcarea stilistă, că afirmaţia, puţin măgulitoare, la adresa conducătorilor stilismului n'ar fi cea potrivită, când i-am denumit „oameni de rând“ şi stimulaţi de încăpăţinare şi interese.

Cum orice afirmaţie voim s'o întemeiem pe documente, vom da descrierea cazierului identitar al fostului arhimandrit Eustaţie

Andriescu, care a împrăştiat rătăcirea în regiunea Zăneşti, judeţul Neamţ.

Fostul călugăr a hoinărit prin multe eparhii. Astfel a fost călugărit pe sama mânăstirii Tismana, în anul 1912. După o şedere mai îndelungată în eparhia Râmnicului Noului Severin ajunge la Constanţa, unde ocupă un post de preot. De aici pleacă la Galaţi, unde găsind tradiţia instaurată, ca monahii să urmeze cursurile seminariale, se înscrie şi Eustaţie Andriescu, cu gând să-şi facă rost de unele cunoştinţe didactice. Cum cartea cere anumite calităţi intelectuale, Andriescu pleacă la Edineţ—în eparhia Hotinului, unde termină—cu chiu cu vai—seminarul. Colegii lui sunt mărturie de posibilităţile sale intelectuale.

Inscris la Facultatea de Teologie din Cernăuţi, dela primul contact cu examenele, văzând că nu e rost de uşuratate, o ia din loc şi-l găsim psalt în Bucureşti. Nici aici n'a poposit mult, căci comportarea lui i-a adus punerea în disponibilitate în anul 1931 [1]). Deci Eustaţiu Andriescu nu a apărut ca „şef" al stilismului decât târziu şi numai pentru motive de ordin personal. Rămas un naufragiat, în ceartă cu autoritatea, fără conştiinţă faţă de juruinţele făcute în monahism, s'a gândit că-şi poate câştiga existenţa şi poate ajunge „ceva" prin aţâţarea spiritelor pe tema calendaristică.

După om se poate înţelege opera.

Acţiunea lui Eustaţiu Andriescu, deşi acesta a aparţinut altor eparhii decât Arhiepiscopiei Iaşilor, nu a fost niciodată, pusă pe umerii conducerii eparhiale pe unde acest ins a peregrinat. Acţiunile personale şi individuale nu se cade a fi raportate la instituţie.

Nici Glicherie Tanasă, fost monah în mănăstirile noastre, nu s'a dovedit din altă stofă. Om simplu, dar încăpăţinat, a părăsit monahismul numai din inclinaţii personale pe care voturile monahale nu le-au putut stârpi. Ele căutau răbufnire şi opoziţia faţă de îndreptarea calendarului le-a dat curs.

Glicherie a găsit prilejul să facă comerţ cu covoare date de credincioşii naivi, să vândă parcele în raiu — mai scump sau mai eftin, — după pungă. Nu uita să-şi trimeată concubina în Palestina

---

1) Cf. Raportul Insp. de siguranţă şi „Adevărata Ortodoxie" pag. 82 seq.

să se scalde în Iordan, ca să se curețe de impurități. Iar când comerțul său stagna, nu uita că «reclama e sufletul comerțului» și atunci lumina adusă dela Ierusalim, adusă numai de el, putea să înmulțească vasele cu untdelemn și kilogramele de ceară. Aceste articole luau drumul dela capiștele lor în prăvăliile evreilor din Tg. Neamț, ca de aici, cumpărate de credincioși, să se reîntoarcă tot la el. Glicherie, fără să aibă cunoștință de teoriile economice, din instinct găsise că, puterea circulatorie a bunurilor e un izvor de bogăție. Și o practica cu persistență.

Un alt stilist, din com. Răsboieni, confecționase o păpușă, pe care o așezase într'o cutie. Un măgăruș de lemn cu altă păpușă, așezată călare pe acest fetiș, indica — se zice — fuga în Egipt. Aderenții stilismului se prosternau în fața acestei mizerii fanteziste. Nu se poate trece cu vederea, că în dosul acestei escrocherii «lucra» și un notar cu soția lui. Escrocii se înfrățesc în practica meseriei!

Aceste câteva mijloace practice, de a escroca lumea, reprezentau în acelaș timp, și mijloacele de propagandă pentru lățirea stilismului.

Dar cum stiliștilor li se contesta înțelegerea doctrinei bisericii, atunci, pentru aparență, au scos unele broșuri de propagandă. Ca să poată găsi bună primire le-au pus titluri cât mai atrăgătoare, cu mireasmă de vechime patristică, iar ca autori— se putea fi altfel? indicau tot schimonahi și sihastri din Muntele Aftonului: Iată câteva titluri de broșuri stiliste: „*Bolduriile Sfintei Noastre Biserici Creștine Ortodoxe de Răsărit*“ de schimonahul Arsenie; «*Biciu înpletit*» acelaș autor; «*Din mărgărintarul Sfântului Ioan Gură de Aur*», anonim; «*Glasul adevărului credinței Ortodoxe de Răsărit — Trâmbița Sihastrilor din Sf. Munte al Aftonului*» tot de schimonahul Arsenie Cotea. Câte pagini, atâtea năstrușnicii. Lipsă de coherență, fragmente izolate fără sens, înterpretări grosolane, injurii și blasfemii. Totul numai pentru slava bisericii, pe care astfel o înțelegeau! Cum se arătau propagandiștii în fapte și conștiință, tot așa era adecuată și propaganda lor misionară-culturală.

III

Regiunile din Arhiepiscopia Iașilor foste turburate de mișcarea stilistă

Rătăcirea stilistă nu a fost lățită în toate județele Arhiepiscopiei Iașilor, ci numai in județele Neamț și Baia. Aici erau focare în comunele Zănești, Mastacan, Vânători, Brusturi și Rădășeni. In județul Iași se afla un singur cuib în satul Balș. Cât privește județele Botoșani și Dorohoi problema stilistă nu a găsit ecou subt nici o formă. Faptul că în județele Neamț și Baia stilismul a prins drum se explică prin aceia, că călugării excluși din mănăstiri s'au adunat în apropierea locurilor pe care le cunoșteau, fie că erau de origină din acele părți. Pe lângă aceasta sentimentul religios, în regiunea de munte e mult mai adânc și deci conservativ. Munții, cu pădurile lor seculare, le oferea fugarilor, colportori de rătăcire, adăpost și refugiu. S'au aflat chilii singuratice prin munți, unde cei urmăriți se refugiau din calea autorităților.

In ce privește influența stilismului din Arhiepiscopia Iașilor asupra eparhiilor vecine, ea nu poate fi constatată. Astfel în regiunea dinspre Prut, în vecinătăte cu eparhia Hotinului, la noi nu se aflau stiliști nici în unul din județului Botoșani, Dorohoi și Iași. Tot astfel în ce privește eparhia Hușilor. Atât comunele Toporăști sau Tansa, sunt în interiorul județului Vaslui și nu în vecinătatea Iașilor, care nu putea să înfluențeze județul limitrof.

Poate cu eparhia Romanului să fi fost o influență reciprocă pe văile Bistriței și a Moldovei.

Dar dacă, unii fosti călugări în mănăstirile noastre au fost găsiți făcând propagandă în alte eparhii, asta înseamnă că rătăciții au avut legături personale cu satele eparhiilor vecine și nu epidemia s'a întins din eparhia noastră la celelalte. Cum stă cazul izolat al fostului arhimandrit Eustatie Andriescu, care aparținea altor eparhii și profesa rătăcirea la noi, tot așa și unii din foști călugări ai noștri puteau să facă propagandă în alte locuri. Cu ce poate fi învinovățită Arhiepiscopia Iașilor de actele unor rătăciți pribegi? Am subliniat mai sus, că acțiunile personale nu pot fi puse în sarcina instituției.

Minciuna şi rătăcirea pot fi plantate oriunde pot găsi pământ fertil pentru scaieţii lor.

IV.

Efectivul stiliştilor, după date oficiale, în cuprinsul Arhiepiscopiei laşilor.

Pentru cunoaşterea forţei combative a rătăcirii stiliste e necesar ca să expunem ordinea de expanziune pe judeţele componente ale Arhiepiscopiei. De aici se vor putea trage concluziile, dacă eparhiile vecine au putut fi influenţate de epidemia stilistă, plecată dela noi, după cum presupun cei în necunoştinţe de fapte. Vom cita datele oficiale emise de Sfântul Sinod, autoritatea supremă bisericească, cum şi altele emise dela autorităţile de stat. Datele statistice, enumărate, mai jos, menţionăm că sânt din anii în care stilismul ajunsese apogeul.

Inspectoratul de Jandarmi Iaşi, cu adresa Nr. 28 din 6 Februarie **1935** ne comunică următoarea situaţie:

Judeţul	Baia	stilişti	8682 suflete
„	Neamţ	„	9912 „
„	Iaşi	„	281 „
»	Botoşani	„	19 „
„	Dorohoi	—	— —
		Total	18.894

Cu aceiaş adresă ni-au fost comunicate şi situaţia statistică din judeţele:

Vaslui	1708
Fălciu	344
Roman	675

* * *

Sfintul Sinod, cu adresa Nr. 802 din 6 Aprilie **1935** ne comunică următoarea situaţie numerică:

Județul	Baia	5452	barbați,	3230	femei =	8682 suflete
„	Neamț	7900	„ ,	2012	„ =	9912 „
„	Iași	174	„ ,	106	„ =	281 „
„	Botoșani	11	„ ,	8	„ =	19 „
„	Dorohoi	—		—		—

Total 18,894 suflete

Tot Sfintul Sinod, cu adresa Nr. 1139 din 18 mai **1936** ne comunică datele ce urmează:

Județul	Neamț,	stiliști	9912 suflete
„	Baia,	„	8790 „
„	Iași,	„	275 „
„	Botoșani,	„	45 „
„	Dorohoi,	„	75 „

Total 19.094

Anul **1936** înseamnă apogeul stilismului, cînd agresivitatea le-a devenit fatală. Ciocnirea ivită cu autoritatea de stat în ziua de 14 Septembrie acel an, le-a demascat scopul: deslănțuirea anarhiei. Ce-a urmat se știe.

Măsurile luate de Onoratul Guvern, atunci când la Departamentul Cultelor era vrednicul ieșan ca titular, d-l Ministru Victor Iamandi, au dat roade imediate. Ele se pot constata după datele comunicate de către Consiliul Central Bisericesc, cu adresa Nr. 378 din 24 Martie **1938**. După aceste date statistice în toată Arhiepiscopia Iașilor erau 873 suflete aparținatori stilismului din care 579 bărbați și 294 femei.

Dela un total de 19.094 suflete în anul **1936**, în mai puțin de doi ani cifrele au scăzut la 873 suflete!

Măsurile misionare ale autorității de Stat au fost mai eficace, decât cele ale Bisericii. Ordinea și disciplina în stat se păstrează împotriva oricărei ambiții și interes. Pentru unitatea sufletească a neamului orice acțiune individuală, ce urmărește disoluția, este stîrpită din rădăcină.

Trebue să subliniem, că în timpurile cele cuprinse de desmățul stilist, numărul rătăciților nu a depășit cifra de 20.000 suflete. Datele statistice nu pot fi considerate părtinitoare, întrucât ele nu provin din cancelaria Arhiepiscopiei Iașilor, ci de la

alte autorităţi. Ele pot fi verificate la isvoarele arătate, de oricine vrea să se edifice asupra stilismului în Arhiepiscopia Iaşilor.

V.

Măsurile misionare şi administrative contra stilismului luate de către autoritatea arhiepiscopală.

Dacă am expus felul de propagandă al stilismului cum şi măsurile luate de autoritatea de stat, asta nu înseamnă, că, conducerea eparhială nu a pus toată energia ca să risipească rătăcirea calendaristă. Ba dimpotrivă, Arhiepiscopia Iaşilor se poate mândri că a folosit cele mai bune mijloace misionare, iar preoţii s'au aflat la datorie, în permanenţă, cât timp a durat criza stilistă. E drept, că nu s'a subliniat până acum acest sentiment firesc de satisfacţie, rezultat dintr'o victorie misionară câştigată. Motivul e uşor de înţeles, de vreme ce lupta misionară este o datorie obligatorie şi nu isvor de împăunare deşartă. Rătăcirea stilistă — ca orice rătăcire dealtfel — n'a fost dorită, căci a adus turburare. Când ea s'a potolit, situaţia tulbure creată vremelnic de această mişcare a dispărut, luându-i locul cea firească. Cu lucrurile fireşti, nimeni nu se poate îngâmfa. Să enumăr măsurile principale de combatere a rătăcirii stiliste, pe care Inalta Chiriarhie şi administraţia ei arhiepiscopală le-a luat la vreme:

a — *Măsuri misionare.*

Mijlocul cel mai efectiv de luminarea celor rătăciţi, cât şi prevenirea celor atraşi de ecoul rătăcirii, dar care stăteau la îndoială asupra atitudinii de luat în chestiunile religioase, este *povaţa*, fie vorbită, fie scrisă.

Intrucât stiliştii — după cum am amintit — împrăştiau broşuri, pamflete, apeluri etc., prin care încercau să justifice acţiunea lor nefastă, a fost nevoe să se împiedice efectul tot prin colportaj. In acest scop, atât iniţiativa Secţiei Culturale, cât şi cea pornită din zelul pastoral al unor dintre preoţi cu parohii contaminate au dat roade bune. Cu toate greutăţile băneşti, în Arhiepiscopia Iaşilor, s'au tipărit cele mai multe broşuri, cărţi şi apeluri în chestiunea stilismului.

Iată o parte din această bibliografie :

1) **Foi volante :**

— Scrisoarea Prea Fericitului Patriarh al Ierusalimului către clerul din județele Neamț și Baia privitoare la respectarea calendarului îndreptat, 1933, Martie 8.

— Deslușiri către stiliștii din Rădășeni și împrejurimi semnată de „Pastorul vostru" căruia i s'a încredințat conducerea mântuirii sufletelor voastre. Rădășeni, Oct. 1932. (Deslușirile au fost alcătuite de preotul H. Teodoriu, care din motive tactice nu și-a dat numele).

— Scrisoare pastorală, de preoții parohiei Mărăței Piatra-Neamț. (Scrisoarea a fost alcătuită de cucernicii preoți profesori secundari. V. Constantinescu și Vasiliu).

— Scrisoare către frații întru Hristos, de Gherontie Schimonahul (pseudonim al preotului Răsmeriță).

— In afară de aceste foi volante tipărite, au circulat o mulțime de alte îndrumări, pe foi volante, care au fost multiplicate fie prin șapirograf sau piatră (litografie).

2) **Broșuri și studii.**

— „Moș Gheorghe și Calendarul", dialog în vorbitorul unui Seminar, Iași, Viața Românească, 1928, pag. 7. (Prof. Gh. Gr. Gheorghiu)

„*Care Calendar trebuie să-l ținem ; cel vechiu sau cel nou*" ? Tip. „Lumina" Piatra-N. 1931, pag. 24.

„*Canonicitatea îndreptării calendarului și rătăcirile răsvrătiților* de Hagiu M. H. Teodoriu, drd. în teologie, tip. Sf. Monastiri Neamțu 1933, pag. 66.

— „*Calea cea adevărată*" alcătuită de dl. Ioachim Fuioagă, licențiat în teologie și tipărită de protopopia jud. Neamț ; tip. „Lumina" Piatra-N. 1934, pag. 80.

„— *Adevărata Ortodoxie și Calendarul*", lucrare de mare valoare, alcătuită de cucernicii preoți : Iacob Chiticaru, protopop de Baia, Toma Gherasimescu, prof. secundar și de D. Bellu, doctor în teologie, actualmente prof. la Academia Teologică din Oradea. Acest studiu de prețioasă lămurire și documentare a

fost tipărit la Folticeni, fără să se arate numele autorilor, tot din motive de tactică.

Folticeni, 1934, pag. 95.

„— *Rătăcirea Calendaristă*" lucrare alcătuită de d-l Const. Vulpescu, pe atunci procuror la Trib. din Focşani. Această carte se adresează mai mult păturii intelectuale, care se arată indiferentă pentru problema stilistă. E scrisă pe temeiuri juridice, istorice, naţionale şi bisericeşti.

Lucrarea a fost tipărită cu cheltuiala secţiei Culturale. D-l Const. Vulpescu fiind un admirator al I. P. S. Mitropolit Nicodim i-a oferit această lucrare ca preţios omagiu.

Iaşi, edit. Sect. Cult. 1935, pag. 77.

— „*Lămuriri asupra Calendarului*" alcătuită de I. P. S. Mitropolit Nicodim, prezintă cea mai luminoasă lămurire asupra problemei calendariste. Valoarea lucrării s'a constatat imediat, întrucât în afară de stocul tipărit de Sf. Mitropolie a Moldovei şi Sucevei, Ministerul Cultelor a scos o altă ediţie, ce s'a distribuit prin oficiul său de propagandă.

3. Echipe de misionari călugări.

Avându-se în vedere că rătăcirea stilistă era lăţită, mai ales, de foştii călugări, excluşi din mânăstiri pentru diferite pricini disciplinare, acţiunea lor trebuia stăvilită şi cu ajutorul călugărilor, devotaţi jurămintelor prestate.

Astfel s'au alcătuit echipe de misionari, cari cutreerau satele cu filme religioase şi broşuri de propagandă. Unele din aceste echipe activează şi acum, pe întreg cuprinsul ţării, cercetând închisorile, spitalele şi pretutindeni unde se simte nevoia de hrană duhovnicească.

Filialele parohiilor, unde prezenţa permanentă a preotului paroh nu era posibilă, au fost date în îngrijirea călugărilor pregătiţi pentru pastoraţie. După ce treburile au fost liniştite, aceştia au fost trimişi la metaniile lor.

4. Misionari speciali şi protopopi misionari.

In afară de echipele de călugări, au fost desemnaţi din-

tre preoţii de mir, un număr de douăsprezece persoane, care aveau o regiune de cercetat. Aceştia stăteau subt directa supraveghere a protopopilor misionari, protopopi care nu aveau altă însărcinare decât combaterea stilismului şi sectelor, după caz şi localitate.

5. Măsuri administrativ-culturale.

In vederea unei coordonări a combaterii s'au alcătuit cercuri mari şi cercuri mici preoţeşti. Cele mici întruneau un număr de maximum 5 parohii, puse subt conducerea unui proestos. Cercurile mari erau formate din 10—15 parohii, sau 2—3 cercuri mici, şi stăteau subt conducerea protopopului, care le convoca după un program amănunţit studiat.

In aceste cercuri, în afară de slujbele în comun, preoţii îşi verificau, pe teren, metodele de contrapropagandă.

Orice preot era dator să se informeze asupra tacticei sectelor şi stiliştilor şi să-şi ia măsurile de prevenire, în acord cu ceilalţi colegi.

Demonstraţii religioase.

Când stiliştii căutau să facă zarvă, prin convoaele lor de căruţe, adunându-se din mari depărtări în localităţi unde aveau aderenţi, imediat li se anihila acţiunea prin mari demonstraţii religioase în aceleaşi localităţi sau în altele din apropriere. Efectul scontat de ei era distrus, mai ales că la aceste mari demonstraţii religioase, lua parte însuşi Chiriarhul.

Măsuri cu caracter curat administrativ.

Socotindu-se că unii preoţi n'ar putea face faţă împrejurărilor, au fost transferaţi temporar, aducându-se în loc preoţi, care nu aveau alte legături cu localitatea decât de ordin spiritual. Aceste încercări au avut o urmare bună, căci toţi enoriaşii au venit şi s'au rugat să li se redea păstorul, subt angajament solemn de completă supunere şi ascultare faţă de disciplina bisericească. E de remarcat faptul, că preoţimea a suportat orice sacrificiu, fără murmur. Au lăsat familie, copii şi interese şi s'au dus acolo unde cerinţele Bisericii îi chemau şi ordinele chiriarhale le poruncea lucrul.

Nici un preot, dar absolut nici un preot, nu s'a abătut dela disciplina Bisericii, oricâte umilinţe şi necazuri au suferit. Asta a dovedit, cu prisosinţă, pregătirea şi ataşamentul preoţimei moldovene pentru chemarea ei!

6. **Măsuri cu caracter economic.**

Prin turburarea stilistă viaţa economică parohială era stânjenită, veniturile epatrahilului — ce se socotesc parte integrantă din salarul preotului — deveniseră inexistente. In situaţia normală ele fiind foarte reduse nu puteau asigura o vieaţă prosperă pentru clerul parohial. In parohiile contaminate de stilism preoţii duceau traiu de mizerie. Mulţi dintre ei neputând suporta cerinţele zilnice au fost nevoiţi să'şi retragă copii dela şcoli. Educaţia şi instrucţia şcolară devenise un lux pentru unele familii preoţeşti.

Sfânta Mitropolie cunoştea aceste stări de lucruri. Deaceea a căutat, pe cât a fost posibil, ca să vină în ajutorul preoţimei pe cale economică. Astfel s'a hotărât ca pământurile parohiale, în plus, să fie arendate, cu precădere, preoţilor pe un preţ minim. Preoţii puteau astfel să'şi echilibreze, modest, bugetul familiar. Veniturile parohiale fiind reduse, nici Secţia Economică nu a urmărit realizarea unor bugete umflate, în vederea încasării cotei cuvenite fondului eparhial. Intr'un cuvânt, s'au dat posibilităţi economice de favoare celor aflaţi în strâmtorare.

7. **Vizitele canonice.**

Dacă până acum s'au enumărat, în linii sumare, măsurile cu caracter de administraţie eparhială, luate faţă de problema stilistă, trebuie să subliniem contribuţia personală a Chiriarhului Moldovei. Evident, că, în câteva rânduri nu este posibil a descri ceiace s'a săvârşit în ani de zile. Amintirea unor momente de mare înţelepciune chiriarhală pot marca un program ce a recoltat roade epocale.

Mai întâi s'au efectuat acele vizite canonice, rămase neşterse în sufletele credincioşilor. Noua tactică de combatere a stilismului a fost inaugurată prin cuvîntul de pace al Chiriarhului, pace pe care personal a dus'o în parohiile învrăjbite.

Vizitele canonice, lucrarea personală a Chiriarhului, s'au făcut, şi se fac, în două moduri: unele *inopinate* pentru controlul preoţimei la opera de pastoraţie izolată. Fiecare parohie se gospodăreşte de către paroh, după indicaţii generale. Rămâne, însă un orizont larg deschis parohului, unde contribuţia, iniţiativa şi tactul personal ale fiecărui se unesc în realizarea aceluiaş scop: prosperarea vieţii religioase. Toate aceste sunt urmărite de către Chiriarh, nu din rapoarte sau dări de seamă, ci din constatări proprii. Acest control este cel mai bun mijloc de a ţine atenţia preoţilor, permanent, asupra îndatoririlor pimenice. Un singur caz întîmplat, va reliefa însemnătatea vizitelor inopinate ale Chiriarhului.

— Intr'un sat, nu departe de Iaşi, exista o biserică monument istoric. Preotui se plângea că parohia e săracă.

Chiriarhul cunoscând situaţia locului, a căutat să arate parohului, că lucrurile se pot schimba. Nu dela sine, ci cu muncă şi persistenţă. Intr'o sâmbătă, la ora Vecerniei o maşină se opreşte în faţa bisericii.

In jur o situaţie puţin atrăgătoare. Garduri dărîmate, bălării şi desordine. In faţa bisericii un singur om. Chiriarhul se uită la ceas şi aşteaptă. Aşteaptă şi se preumblă în jurul bisericii. Curte largă, biserică frumoasă, pământ din belşug şi... nepăsare.

— Moşule, dar Părintele nu vine la biserică să facă Vecernia ?

— Ba da, dar rar, căci dacă oamenii nu vin la biserică, în zile de lucru, nici Sfinţia Sa nu vine.

— Aş putea să am cheia dela biserică, să văd şi eu ce e înăuntru, căci am auzit că sunt frumoase icoane ?

! ? ?... ...

Cetăţeanul era chiar epitrop şi avea cheia la el. Simţind de ce este vorba, se cam codea. Un sentiment de uşurare a situaţiei parohului său, îl îndemna să nu dea cheia, sau, în fine, să găsească o ieşire convenabilă, din încurcătură. In sfârşit, văzând, că, Chiriarhul nu are de gând să plece, fără să pună ordine acolo, răspunse:

— Apoi, Inalt Preasfinţite, să mă iertaţi, iaca eu sunt epitrop. Cheia este la mine, dar tot aşteptam pe părintele. Dă, ce să fac acum ? Părintele nostru e tare cum se cade...

— Da, ce, eu am spus altfel? E frumos că vă împăcaţi cu el. Dar ce fel de epitrop eşti dumneata, când în jurul bisericii este ce vezi?...

Intre timp vine şi preotul, cu cântăreţul. Trecuse ora reglementară, ordonată pentru slujba Vecerniei. Chiriarhul dă ordin să înceapă slujba. Asistă tot timpul. Rând pe rând lumea se adună. După slujbă, Chiriarhul îşi exprimă dorinţa, că va veni cât mai curând să-i viziteze. Dar până atunci gardurile să fie reparate, curtea bisericii săpată şi plantată cu pomi fructiferi. A indicat preotului ce anume pomi să planteze şi locul unde să fie puşi.

N'a luat nici o măsură disciplinară, dar peste o lună, când s'a dus din nou, totul se schimbase.

— Iaca, după cât se vede, parohia nu pare a fi săracă. Dumnezeu ajută, dar şi omul trebue să dea din mâni, e povaţa Chiriarhului către preot.

Se înţelege dela sine efectul acelei vizite canonice în întreaga regiune! Exempla trahunt.

Dar lumea doreşte să aibă Păstorul în mijlocul ei la zile mari. Această trebuinţă sufletească, Chiriarhul Moldovei a înţeles'o şi a satisfăcut-o oriunde paşii Săi s'au îndreptat în drumul chemării arhiereşti: la Huşi, Chişinău şi Iaşi.

Timpurile în care trăim impun mijloace noui de deplasare canonică. Chiriarhul Moldovei, cel dintâi a realizat Caravana Culturală, cumpărând o mare maşină de transport, anume amenajată pentru vizitele canonice *anunţate* din vreme.

Cu acest mijloc de transport, parohii îndepărtate pot avea prilejul, unic în felul său, de a se îmbiserici la o slujbă arhierească, cu tot fastul cuvenit.

Trei zeci de persoane, cu Chiriarhul în frunte, cinstesc cele mai umile sate. Soborul Catedralei, compus din patru preoţi, patru diaconi, doi predicatori, anagnostul, optsprezece corişti cu dirijorul formează suita chiriarhală.

Acest mănunchi duhovnicesc nu aduce nici o povoară parohiilor, căci Chiriarhul a dispus ca fiecare să fie pregătit pentru drum.

Câtă măreţie şi înălţare sufletească au cuprins sufletele dornice de desfătare duhovnicească, pot mărturisi credincioşii paro-

hiilor vizitate: Boroaia. Borca, Ruginoasa, Fălticeni, Botoşani, Stejar, Piatra-Neamţ etc. etc.

Dar la aceste manifestări religioase Chiriarhul vine şi cu desagi plini cu cărţi. Catalogul editurei Sf, Monastiri Neamţu stă mărturie de ce uriaşa muncă, pe ogorul scrisului, fie popular fie ştiinţific, a prestat Chiriarhul Moldovei, Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicodim! Lumina se răspândeşte nu numai pe calea cuvântului vorbit, ci şi pe cel al scrisului, care rămâne mai mult la îndemâna credincioşilor. Rana produsă prin sminteala stilistă a găsit un balsam vindecător, prin cercetarea, la faţa locului, a celor suferinzi, de către Chiriarh. Dintre toate mijloacele de combatere a stilismului cel mai salutar s'a dovedit cel al vizitelor canonice, fie inopinate, fie anunţate.

Rolul Sf. Mănăstirl Neamţu.

Ar fi o impietate dacă nu am aminti de rolul efectiv al Lavrei dela Neamţu, jucat în combaterea stilismului. Tipografia dela Neamţu, prin osârdia călugărilor, a împrăştiat pe întreg cuprinsul eparhiii Moldovei, cărţi şi broşuri de propagandă.

Şi azi, editura se găseşte descoperită cu sute de mii de lei, de pe urma sacrificiilor făcute pentru ajutorarea culturală a parohiilor.

Monahismul a dat un concurs nepreţuit preoţimei de mir, în păstrarea doctrinei şi disciplinei bisericeşti. Reînscrierea tradiţiei paisiene, în timpurile de criză ale stilismului, este meritul cel mai de seamă ce se cuvine, integral, Chiriarhului Moldovei, Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit Nicodim Munteanu.

Disciplina şi conduita preoţimei.

Pericolul stilist a adus multe necazuri preoţimei. Zile şi nopţi de teroare, clipe de desnădejde, lipsa celor necesare traiului, hula şi calomnia toate s'au înfrăţit în jurul păstorilor de enorii. Policitianismul de abjectă speţa alimenta această sumbră atmosferă.

Infruntând acest convoiu de mizerii, preoţimea din cele două judeţe Neamţ şi Baia, s'a dovedit neînfricata în luptă. Nici o defecţiune, dar absolut căci una, nu s'a produs în cursul anilor

de criză: E drept că unii au decedat, deşi tineri, plini de amărăciune, dar până la ultima suflare n'au cedat un pas în faţa rătăciţilor.

Nu e locul aici că să amintim meritele fiecărui preot, pentru munca prestată. Când se va face istoricul stilismului vor fi citaţi la locul de cinste, fiecare la locul cuvenit.

Ceiace trebuie reliefat, e că munca preoţimei a fost tenace şi îmbrăcată în haina modestiei. Fapt de mare importanţă, pentru acele vremi, când păcatul vanităţei tindea să se generalizeze.

Stilismul în actualitate.

Din recentele rapoarte şi constatări stilismul trăieşte ultimile clipe de agonie. Rezerva conducătorilor celor mai îndărătnici e strivită de sufletul de vieaţă nouă de ordine, pace şi muncă. Escrocheria religioasă nu mai poate fi izvor de venituri. Lumea s'a potolit şi trezită, ca dintr'un coşmar, şi-a căpătat cinstea necesară păcii sufleteşti. Totuşi preoţimea e în permanentă veghe, până ce vor dispărea şi ultimile vestigii ale fostei rătăciri calendariste.

Numărul stiliştilor e disparent, de oarece nimeni nu se mai poate afişa ca aderent al acestei rătăciri, nici prin vorbă, nici prin faptă.

Nici în viitor nu se intrevede o posibilitate de reînoire a calendarismului, căci măsurile generale ale statului nu mai permit acţiuni personale ale individului, care ar dăuna păcii şi ordinei publice.

Rezultatul acesta este un deziderat al Bisericei, pe care, la vreme, ea l-a cerut. Acum s'a îndeplinit în urma altor imperative. Totul e bine, când se sfârşeşte bine!

* * *

O socoteală şi un punct de glorie!

Darea aceasta de seamă, poate nu ar fi fost necesară,—lucrurile aceste fiind prea cunoscute la noi—dacă nu s'ar fi grăbit, unii sau alţii, să-şi asume paternitatea succesului lichidării stilismului. Pe noi nu ne interesează, decât în general, ce anume s'a

făcut în alte eparhii vecine în chestia stilismului. Fiecare eparhie e de sine stătătoare şi-şi administrează treburile cum crede de cuviinţă. Dar din moment ce graniţa eparhială e prea mică pentru unele priviri, ce caută a vedea altfel lucrurile prin vecini, se cuvine a pune unele treburi la punct, numai în ce priveşte Arhiepiscopia Iaşilor.

Iată de ce este vorba:

In revista «Episcopia Hotinului», foaie eparhială oficială, anul XIII, nr. 5, Bălţi, 1 Martie 1939, s'a publicat un proces-verbal, în care este următorul pasagiu, referitor la problema stilismului. „Eparhia noastră — se scrie acolo — faţă de celelalte eparhii basarabene *şi chiar faţă de Mitropolia Moldovei* (sublinierea noastră) îşi face un punct de glorie că este singura, care bântuită cu violenţă în trecut de stilism, nu mai are astăzi decât un neînsemnat număr de stilişti, iar aceştia pasivi şi în vădită descreştere. Pentru a vă edifica asupra acestei situaţiuni vă comunic datele aflate la Sf. Sinod, din care se constată că Eparhia Chişinăului are 800.000 stilişti, eparhia Cetăţii-Albe-Ismailului 400.000, pe când eparhia nostră cu 80.000 şi aceştia pasivi".

Ţinând seamă de caracterul oficial al revistei, de datele statistice enumărate, de isvorul provenient şi mai ales de competinţa distinsului autor, care girează afirmaţiile scrise, ar rezulta, că în Arhiepiscopia Iaşilor stiliştii ar avea un efectiv mai mare decât 80.000 de suflete din moment ce eparhia Hotinului *„este singura"* trecută la sfântul Sinod cu această modică cifră.

N'avem dreptul şi nici un motiv de a nu da crezare acestor date statistice în ce priveşte eparhiile amintite. Cât priveşte, că eparhia Hotinului *„chiar faţă de Mitropolia Moldovei îşi face un punct de glorie că este singura"*, care are 80.000 de stilişti şi aceştia pasivi, atunci „punctul de glorie" trebue fixat la locul unde se cade.

Noi am citat mai sus efectivul stiliştilor din Arhiepiscopia Iaşilor, indicând adresele oficiale emise de Sfântul Sinod, Consiliul Central Bisericesc, Inspectoratul de jandarmi, şi s'a putut vedea — în epoca de apogeu a stilismului — că cifra lor nu a atins nici 20.000.

La data de 10 Februar 1939, Marţi, ora 10 dim. în eparhia Hotinului existau 80.000 stilişti. Cu aproape un an, în urmă,

Consiliul Central Bisericesc, cu adresa No. 378, din 24 Martie 1938, ne comunică, că în Arhiepiscopia Iaşilor exista **873** suflete de stilişti!

Ne luând în seamă procesul de descreştere, care e normal şi ne favorizează, punem această elementară întrebare: unde stă punctul de glorie", acolo unde sunt 80.000 de stilişti sau unde au rămas numai **873?** Este „neînsemnat" numărul 80.000 faţă de 873?

Se ştie că „gloria" este o noţiune foarte ingrată, mai ales când e lipsită de conţinut. Cu toate capriciile ei, în cazul de faţă, dacă se vrea fixată în problema lichidării stilismului, atunci locul ei e dincoace de Prut. Şi anume în cuprinsul Arhiepiscopiei Iaşilor. Chiar dacă alţii n'ar lăsa-o, — iar noi n'o pretindem insistent — ea îşi va fixa „punctul" acolo unde se cuvine.

— Şi pentru a uşura posibilităţile de orientare a celor ce doresc să cunoască lupta misionară în contra stilismului, ar fi de dorit, ca Secţiile Culturale ale eparhiilor vecine, care au fost atinse de stilism, să binevoiască a publica, sumar, toate publicaţiile antistiliste alcătuite din iniţiativă oficială sau particulară. S'ar putea constata atunci ce le-a stat în mâna credincioşilor, ca îndreptar de lumină în turburarea ce le-a bântuit sufletele. Noi am enumerat bibliografia lucrărilor misionare dela noi. N'am amintit de ordinile şi sfaturile date preoţimei prin circulări biurocratice şi nici de intervenţiile către autorităţile de stat. Ci am stăruit asupra lucrării concrete, asupra faptei palpabile.

Şi numai îndeplinit acest firesc procedeu va fi posibil să se stabilească just *„punctul de glorie"* şi care *„este singura eparhie"* care merită acest punct.

Incheind această dare de seamă, cu, consideraţiile adiacente impuse de problema pusă în discuţie publică, vă rog, Inalt Prea Sfinte Stăpâne, să primiţi pe lângă perfecta supunere duhovnicească, expresia devotamentului ce Vi-l păstrez.

Pr. C. Nonea
referent al Secţiei Culturale
a Mitropoliei Moldovei şi Sucevei

Cum își serbează un cor bisericesc jubileul

Corul Bisericii Talpalari din Iași, a împlinit anul acesta 25 de ani de existență. Un sfert de veac în slujba bisericii și a artei creștine, nu-i puțin lucru!... De aceia se impunea ca faptul acesta să nu fie trecut cu vederea. Și cei dintâi care și-au dat seama că trebuie să se miște, au fost înșiși coriștii, care în tăcere — cu luni de zile înainte — au început să se pregătească de un concert sărbătoresc pe scena Teatrului Național.

Nimeni n'a știut cu câte sacrificii s'a făcut această pregătire. din partea celor peste 30 de persoane ce alcătuesc corul, dar tot publicul creștin, care ocupa teatrul până la ultimul loc în seara de 6 Martie a. c. a simțit că acolo s'a petrecut o muncă rodnică și disciplinată, vrednică de admirat.

Repertorul care s'a desfășurat timp de două ceasuri și jumătate, era împărțit în patru părți și arăta la număr 30 de bucăți corale. Toate au fost bine executate; iar unele au produs chiar manifestări sincere de entuziasm. Publicul și-a dat seama de mărgăritarul strălucitor, pe care Părintele Ioan Țincoca îl ținea ascuns până acum în cafasul bisericii sale.

Dar dacă ideia unui cor, de a-și serbători jubileul printr'un concert, a fost cât se poate de minunată, nu mai puțin minunată a fost și aceea, de a alege pentru un concert la Iași, compozițiile unui artist ieșan. S'au cântat numai cântecele create și armonizate de Dl. prof. A. Zira, dela Conservatorul din Iași.

In felul acesta ieșenii au plecat pe deplin mulțumiți, că au în mijlocul lor și compozitori buni și organe de execuție minunate.

Coriști harnici și disciplinați!... Ei și-au dat seama, că sunt urmașii celor ce acum 25 de ani au început a cânta cu timiditate imnele Sf. Liturghii la strana Bisericii Talpalari și au avut

ambiția nobilă de a arăta lumii creștine din Iași, progresele pe care le-au făcut dela 1914 încoace. Coriștii și dirijorii s'au primenit mereu, dar corul a mers înainte.

Dirijor sprinten și hotărât!... El a simțit că în vinele sale curge sângele unei întregi familii, de oameni talentați și iubitori de muzică și n'a înțeles a se lăsa mai prejos.

Preotul Gheorghiu—Sulina, unchiul dirijorului, a cântat pe vremuri cu corul lui renumit, înaintea Regelui Carol I și a Reginei Elisabeta la Sinaia; iar Părintele Ioan Țincoca, tatăl dirijorului ctitorul corului dela Biserica Talpalari, a făcut cinste bisericii noastre peste 4 decenii și cu calitățile lui de bun și înțelept păstor de suflete și cu dorul pe care l-a avut dela Dumnezeu, de a cânta frumos înaintea Altarului.

Copiii săi — aşchii puternice din acelaş trunchi sănătos — au moştenit toți talentul vrednicului lor părinte și de aceea nu putem trece cu vederea străduința lor de a-l înmulți. Dl. Remus I. Țincoca, dirijorul corului de azi, care ne-a făcut să trăim câteva ceasuri de înălțare sufletească, ca și fratele său Ionel, ce l-a dirijat mai înainte tot cu aceiași competință, merită toată admirația noastră.

Dumnezeu să le ajute la toți, pentru a putea cânta și mai departe spre slava numelui Său!

Diacon Ilie Gheorghiță
Profesor

Insemnări neştiute şi nepublicate, de ale lui Ion Creangă, din biserica din Humuleşti

Din îndemnul Prea Cucerniciei Sale Părintelui Nicolae Popescu, profesor la Facultatea de Teologie din Bucureşti şi Subsecretar de Stat, am cercetat cărţile vechi de slujbă de la biserica Sf. Ierarh Nicolae din Humuleşti. Şi prin bunăvoinţa părintelui paroh C. Cozma care mi-a îngăduit învoirea de a cerceta cărţile bisericii, am aflat câteva însemnări neştiute de nimeni până în prezent, pe cari, îmi fac o pioasă datorie faţă de memoria aceluia se s'a născut în Humuleşti, marele povestitor Ion Creangă, de a le face cunoscute şi preoţilor din Eparhia Moldovei.

Chiar dela începutul cercetărilor, de când am luat contact cu cărţile vechi ale acestei biserici, mă gândeam şi la „Ceaslovul" lui I. Creangă despre care aminteşte în povestirile vieţii sale şcolăreşti. Nu mică mi-a fost bucuria când într'un ungher unde nimeni n'a pus mâna, după nişte cărţi, cu pereţii albi de mucegai, stătea Ceaslovul care poartă toate indiciile, de a fi acela la care mă gândeam. Ceaslovul e tipărit în anul 1796 la Sfânta Mitropolie din Iaşi, legat, complect, foile cu luciu negru şi picături de ceară. Multe foi sunt numai pe jumătate, altele fără colţurile din dreapta, unele cu colţurile forfecate, mâncate de cari, unsuroase, muşte şi urme de muşte printre foi şi între foi şi pereţi, ceeace corespunde cu descrierea făcută de Ion Creangă. Când am deschis această carte, pe care nimeni n'a atins-o câteva zeci de ani, cred, a căzut din ea ca doi pumni din poleiala foilor, ce acum, desprinsă, se afla între foi. Toate aceste nu ar constitui dovada absolută, de a fi socotit acest Ceaslov identic cu cel ce-l avea I. Creangă, dacă pe ultima pagină nu s'ar afla şi iscălitura sa, aceeaşi ca şi pe alte cărţi de slujbă, vechi din această biserică, în litere cirilice de mână. Astfel, pe mineiul lunii lui Decembrie tipărit la M-rea Neamţ 1832 se află următoarea însemnare: „Acest mineiu al lunii Decembrie este a bisericii din satul Humuleşti cu hramul Sf.

Ierarh Necolai cine va îndrăzni să-l fure să fie sub blestemul Maicii Domnului şi a Sf. Ierarh Necolai şi a celor Sfinţi Părinţi cari s'au adunat la cele şapte Soboară. Şi pe mine mai micu decât toţi să nu mă luaţi în ponoslu că eu sunt mai micu decât toţi cam îndrăznitu unele ca aceste că mie nu mie dat acest dariu în sarcina mea".

1857 Noembrie 15.

Pe mineiul lunii lui Noembrie, M-rea Neamţ 1831 se află scris tot de I. Creangă însemnarea :

„Mineiul lunii lui Noembrie din biserica din Humuleşti 1857 Noembrie 15 Creangă Ioan".

Pe acatistul Sf. Apostoli, M-rea Neamţ 1844 se află :

„Această carte este a bisericii cu Hramul Sf. Ierarh Nicolai din Humuleşti, 1858 Maiu 16", Pe aceeaş carte ultima foaie, însemnarea :

„Cercatam condeiu de bun şi sau aflat bun de bucate de chiroşti 1858 Maiu 16".

Toate aceste însemnări sunt ale lui Ion Creangă şi se află pe cărţile sus menţionate, ce se găsesc în Sf. Altar al bisericii din Humuleşti.

Mi-am făcut numai datoria de a aduce în faţa preoţimei, scurtele însemnări de pe aceste cărţi vechi, pentru a nu rămâne numai pe foile cărţilor scoase din uz, astăzi fiind înlocuite cu altele cu litere latine.

Constantin Andoni
Teolog-Humuleşti.

Incă o mărturie [1]

Nicodim, Mitropolitul Moldovei, **Primele zile ale creştinismului,** traducere după F. V. Farrar, ed. Mănăstirea Neamţu 1938, vol. I pp. 559, vol. II pp. 451 şi vol. III pp. 599; traducerea face parte din colecţia „Ogorul Domnului", vol. XV, XVI şi XVII.

Literatura teologică română este într'o continuă creştere, pentru care şi-a câştigat merite neperitoare şi prea venerabilul vlădică dela Iaşi. Pe lângă lucrările sale pe teren biblic (traducerea Noului Testament 1926, a Psaltirii 1927, a Vechiului Testament 1929, ediţia nouă a sf. Scripturi din 1936 în colaborare, Biblia ilustrată 1936 în colaborare) şi pe teren pastoral (Poveţe pentru bătrâni şi tineri, scrise cu o gingăşie şi sinceritate rară despre dragostea în Mântuitorul lumii; Călăuza creştinilor la biserică, ediţia 10 în 1936; Contra beţiei; Istorisiri morale; Cărţi de rugăciuni; Dumnezeu şi dreptatea lui, 1938 pp. 130), iată că eruditul chiriarh ieşean dotează literatura bisericească română cu o operă de mare însemnătate. Cunoaşterea istoriei primelor zile ale creştinismului este de cea mai mare importanţă, căci această istorie ne arată în amănunte starea sufletească a oamenilor încă din timpul activităţii Mântuitorului pe pământ precum şi dorul lor năvalnic de o învăţătură cu adevărat mântuitoare. Cum în literatura bisericească română lipsea până acum o astfel de lucrare, I. P. S. Mitropolit Nicodim a căutat să umple acest gol şi să întregească cunoştinţele noastre printr'o lucrare care, deşi are ca îndreptar o operă străină, totuşi, trecută prin filiera vastelor cunoştinţe ale înaltului chiriarh-traducător se încadrează bine în rândul scrierilor noastre istorice-bisericeşti. Ca bază a traducerii a servit opera canonicului anglican de Westminster F. W. Farrar (1831-1903) fost profesor la Universitatea din Cambridge. Scrierile

---

1) Această recenzie a apărut mai întâiu în revista *Candela*, a profesorilor dela Facultatea de Teologie din Cernăuţi, Anul XLIX, Ianuarie-Decembrie 1938, nr. 1-12, pg. 420-423.

istorice ale lui Farrar (despre: Viaţa Mântuitorului Iisus Hristos, pp. 760, Viaţa şi activitatea sf. apostol Pavel, pp. 1056, Primele zile ale creştinismului, Viaţa şi operele părinţilor bisericeşti, Cei ce caută pre Dumnezeu, Despre interpretarea rabinică şi altele) vădesc vaste cunoştinţe ale filologiei clasice cât şi în domeniul teologiei peste tot, invederându-se în ele, într'o formă aleasă literară şi într'un fel sincer de prezentare, multe momente de moralizare sufletească şi socială. Din această cauză, operele lui Farrar nu au rămas necunoscute în lumea întreagă, ci din contră, chiar de îndată, multe din ele au fost traduse din limbi străine, ca de pildă de Walther J. în limba germană şi de Thivejski T. şi Lopuchin A. P. în cea rusă.

In cele ce urmează vom analiza deocamdată volumul I, rămânând ca în numărul viitor din Candela să dăm o recenzie şi asupra celorlalte două volume. I. P. S. Mitropolit Nicodim nu se mărgineşte numai la redarea în româneşte a textului original, ci în unele locuri chiar îl amplifică, ca de pildă atunci când este vorba de starea religioasă a lumii păgâne (p. 8 ss). Capitolele principale din vol. I sunt: 1. Starea religioasă a lumii păgâne; aici se arată ce fel de concepţii religioase zbuciumau această lume şi cum aştepta ea cu nerăbdare ivirea unei învăţături într'adevăr mântuitoare 7-35); 2. Căutarea adevăratului Dumnezeu şi setea de o descoperire de sus (p. 36-69); aici se perindă înaintea ochilor noştri toate sistemele filosofice câte le cunoaşte pe vrmea aceea societatea romană, cari sisteme însă nu puteau satisface pe deplin concepţia despre adevărata virtute şi răsplată; 3. Starea morală a lumii (p. 70-103), care lasă foarte mult de dorit, căci sufletele erau agitate de îndoieli şi chiar de nihilism filosofic; 4. Domnia lui Neron şi prima persecuţiune a creştinilor (p. 104-159); aici se prezintă starea psihologică a Romanilor, cari încunoştiinţaţi despre noua doctrină, află în ea liniştea mult dorită, deşi împăratul Neron, înfuriat că mulţi dintre supuşii săi nu-i mai aduceau sacrificiile datorite, porneşte prima persecuţie în contra lor; 5. Răspândirea creştinismului, viaţa şi cultul creştinilor (p. 163 211); aici vedem cum creştinismul, deşi oprimat şi prigonit, răzbeşte în toate părţile, chiar până la curtea imperială, lărgindu-şi nespus de mult terenul de încreştinare; 6. Iubirea de aproapele şi abnegaţiunea desăvârşită a primilor creştini (p. 212-

239); 7. Scrierile apostolilor şi ale primilor creştini (p. 240-269); autorul analizează primele scrieri ale apostolilor Domnului precum şi cele ale învăţăceilor apostolici; 8. Sfântul apostol Petru (p. 270—282); 9. Trăsăturile caracteristice ale epistolei I-a a sf. apostol Petru (p. 282—315); 10. Intâia epistolă sobornicească a sf. apostol Petru (p. 316—339); 11. A doua epistolă sobornicească a sf. apostol Petru (p. 340—356); 12. Epistola sobornicească a sf. apostol Iuda (p. 337—381); 13. Iudaismul, traducerea celor şapte-zeci (Septuaginta) şi filosofia alexandrină (p. 385—404); 14. Filon şi învăţătura despre Logos (p. 405—417); 15. Filonismul, interpretarea alegorică şi şcoala catehetică din Alexandria (p. 418—425); 16. Autenticitatea epistolei către Evrei (p. 426—446); 17. Epistola către Evrei (p. 447—559); 18. Mărirea şi slava credinţii (p. 560—591).

Concepţia teologică a anglicanului Farrar se apropie foarte mult de concepţia noastră ortodoxă.

In ce priveşte traducerea românească făcută de marele chiriarh, ea este cursivă, vie, impresionantă şi sugestivă, încât cetind această carte, ni se pare că asistăm la toate întâmplările petrecute atâtea secole mai înainte. In preajma ochilor noştri se desfăşoară o epocă de cea mai mare importanţă; se perindă scenele cele mai îngrozitoare din timpul persecuţiei lui Neron, înfăţişate în adevărata lor lumină, fără prejudecăţi şi fără pervertiri; se prezintă sublimitatea evangheliei propovăduite de Mântuitorul lumii şi răspândită de marii Săi apostoli, atât prin viu graiu, cât şi prin scris, adeverindu-se autenticitatea epistolelor sf. apostol Pavel, Petru şi Ioan, precum şi cele ale „Fraţilor Domnului“ Iacob şi Iuda.

Atât conţinutul, cât şi forma redată prin măestria traducerii, fac din această carte o operă vrednică de o cât mai largă răspândire şi cunoaştere.

Dr. Milan P. Şesan
Profesor Universitar

Dumnezeu este lumină

Dintre toate ramurile scrisului prin care circulă învăţătura creştină în marele arbore al teologiei, ramura omiletică în scrisul ortodoxiei ţării noastre, prezintă—lăsând la o parte Didahiile lui Antim Ivireanu—una din cele mai timide înfăţişări.

In această direcţie trebue încă multă frământare şi multă osârdie, isvorâtă dintr'o profundă credinţă şi o necontenită dragoste faţă de cuvântul lui Dumnezeu şi de rosturile lui mântuitoare între oameni.

Propoveduirea cuvântului lui Dumnezeu, prin vorbă sau prin scris, aşa cum pe fiecare îl îndeamnă cugetul şi-l ajută pregătirea, niciodată nu va fi fără folos şi nici prisoselnică. In acest sens orice pas mai departe în literatura omiletică este bine venit şi orice lucrare încadrată aci este vrednică de cinstire.

P. C. Protosinghel Dr. V. Vasilache—al cărui studiu «Predica în Evul Mediu» a fost la timp semnalat de presa noastră bisericească—strângându-şi acum în volum predicile rostite în Catedrala Sf. Mitropolii din Iaşi, a făcut un nepreţuit serviciu, nu numai credincioşilor, dar şi preoţilor care vor găsi aci sugestii şi îndemnuri, lumini culese de pe paginile sfinte ale Scripturei, idei frământate în suflet, pentru alte suflete.

Ucenic al marelui cărturar Inalt Prea Sfinţitului Nicodim, «Mitropolitul Bibliei» cum bine îl numeşte P. Cuvioşia Sa, Părintele Vasilache a înţeles că rostul generaţiei tinere e de a fi «o generaţie a Bibliei» (pag. 217), care tălmăcită acum în ales grai românesc de «Mitropolitul Bibliei», urmează a fi răspândită, predicată, trăită.

Cartea conţine 37 predici în 350 pagini, întitulată «Dumnezeu este lumină» ; e eşită de sub tiparul Sfintei Mânăstiri Neamţu şi costă 140 lei. Predicile sunt la duminici şi sărbători mai însemnate din timpul anului, la care se mai adaugă cinci cuvântări ocazionale, completând în felul acesta un buchet de aleasă învăţătură, reconfortant şi îndemnător pentru suflet şi viaţă.

Deschizând cartea P. Cuviosului Protosinghel, ochii ni se opresc pe rândurile care mărturisesc ceiace nu mulţi au mărturisit despre I. P. S. Nicodim «ctitorul cu râvnă de apostol al Luminii în cultura românească». Dar ceiace este grăitor în aceste cuvinte prin care P. Cuviosul Protosinghel închină osteneala cuviosiei Sale I. P. S. Nicodim, este că Părintele Protosinghel este unul dintre puţinii fii sufleteşti ai Inalt Prea Sfinţitului, care în aceste vremuri a făcut cunoscut tuturor cele ce ar trebui să ştie toată lumea despre Inalt Prea Sfinţitul Nicodim. Cred că bucuria Inalt Prea Sfinţitului «Mitropolit al Bibliei» e îndeajuns de mare văzând cum cu trecerea unui an un fiu duhovnicesc se îngrijeşte şi dă credincioşilor hrana sufletească.

La fel creşte şi bucuria I. P. C. Arhim. Scriban şi se mângâe, văzând roadele frumoase ce le dă pe fiecare an primul Doctor în Teologie la catedra I. P. C. Sale.

P. C. Protosinghel Dr. V. Vasilache şi anul acesta ne-a făcut o mare bucurie sufletească prin un nou popas duhovnicesc — pentru că numai astfel putem numi oprirea în bine ce ne-o pricinueşte apariţia unei cărţi ca cea despre care facem cunoscut câte ceva şi altora.

Titlul cărţii P. Cuviosului Protosinghel „Dumnezeu este lumină" este justificat de P. Cuvioşia Sa în prefaţă prin citaţiuni din cântarea bisericească, Psalmi şi Sfânta Evanghelie şi chiar prima predică înfăţişată ne demonstrează pentruce „Dumnezeu este lumină" căci conchide P. Cuvioşia Sa: „Fraţilor, calea adevărul şi viaţa pentru întreaga omenire nu e decât în Domnul nostru Iisus Hristos. Lumina şi fericirea nu o putem avea din deplin decât dela cel ce ne-a creat. El ne poate da întreaga fericire după care suspinăm. El ne poate da şi lumina strălucirilor, fiind El însuşi lumină" (pag. 7). Toate predicele dealtfel nu urmăresc într'un fel sau altul decât limpezirea cărărilor omeneşti prin Lumina dumnezeiască ce a trecut mai întâi printr'un suflet rar astăzi printre noi, pentru a ajunge să arate că nu putem găsi lumina decât în Dumnezeu şi că numai Dumnezeu este lumina.

Desigur, predicile au fost alcătuite şi rostite; o mare parte din frumuseţea lor este deci strâns legată de amvon; de sublinierea gestului, de căldura interioară care se comunică ascultă-

torilor direct, învăluindu-i, supunându-le atenţia, influenţându-i spre cele bune.

In felul însă în care a alcătuit P. Cuviosul Protosinghel predicile, chiar închisă în slova neagră a tiparului, sunt atrăgătoare; se citesc, se urmăresc şi se înţeleg uşor; pătrund încet în suflet şi-ţi duce cugetul spre meditaţie; te transpun în atmosfera în care cădelniţează tainic îndemnuri frăţeşti pline de dragoste creştină şi în care doreşti să rămâi.

Deşi subiectele şi ocaziunile în care au fost rostite sunt diferite, P. Cuvioşia Sa le-a alcătuit în aşa fel încât întregul volum se prezintă ca un tot unitar, străbătut fiind de la prima şi până la ultima pagină de o idee centrală: viaţa omului nu-i decât o călătorie, un drum, o pregătire aceea veşnică, o pregătire a mântuirei. „Prin toate trecem până vine vremea ca să ne dăm jos din acest tren al alergării noastre, în gara odihnei noastre celei veşnice" (pg. 139).

Pentru a ajunge însă la mântuire, sufletului nostru trebue să'i creiem „o atmosferă de lumină, de bunătate, de respect şi onesitate" (pag. 167), „să-i dăm aripile credinţei" (pag. 226), „înviorându-l prin Biserică în gândul veşniciei" (pag. 229) în Biserică aflînd „harul şi adevărul care curăţă, luminează şi înalţă pe om până la perfecţiune" (pag. 245). Intrebarea: „oare înţelepţesc lucru e ca noi să ne îngrijim de toate, numai de suflet nu? Să lăsăm în paragină tocmai ceiace e veşnic în noi" (pag. 254), revine deseori într'o formă sau alta pe paginile cărţii, ca o mustrare uşoară, ca un îndemn ca o chemare la viaţă curată, la trăire în învăţătura Mântuitorului.

Predica XXXV şi XXXVI cuprind adevărate confesiuni în care numele lui Dumnezeu este prea mărit în fiecare cuvânt căci zice P. Cuvioşia Sa: „Izvorul este Dumnezeu Tatăl, care a trimis pe Fiul, iar El pe sfiinţii Apostoli, care la rândul lor prin hirotonie, transmit harul Duhului Sfânt urmaşilor. După cum vedeţi, toată puterea, tot harul şi toată autoritatea vine de Sus, dela Dumnezeu" (pag. 322), însă cu toate acestea omul nu trebue să înceteze a lucra pentru Biserică pentrucă „dacă destinele acestei Biserici sunt legate de destinele omenirei, pe care caută să le aşeze în adevăratul său rost, apoi, cu cât mai mult, preocuparea preoţilor care-s în serviciul Bisericii, e acela de a

servi omenirea ca să poată fi salvată de la peire şi să fie aşezată în rosturile ei cele fericite din această viaţă". (pag. 324)

Urmează apoi o splendidă mărturisire şi hotărâre în a munci pentru Hristos pe care P. Cuvioşia Sa o face în faţa I. P. S. Nicodem „care a înălbit în înfăptuirea operilor sfinte" (pag. 328).

Predica la tunderea în monahism este plină iarăşi de duh creştinesc în mărturisirea Cuvioşiei Sale, care îşi închină viaţa Bisericei şi care după cum urmează nu-i decât un început; „de-acum înainte, zice P. Cuvioşia Sa, va trebui să trăesc acest crez al mărturisirilor făcute astăzi. Viaţa va trebui să mi-o croesc după modelul vieţii acelora care mai înainte de mine au mărturisit la fel cu mine. Va trebui, prin urmare, să-mi întrupez viaţa în acest ideal al mărturisirilor de acum. Viaţa să fie veşnic, pentru mine şi pentru toţi, o mărturie a acestui crez mărturisit acum. Iată pentru ce am spus, că nu pot să mă opresc la aceste scurte mărturisiri pe care le-am făcut în clipa tunderii mele în monahism, ci ele sunt numai începutul mărturisirilor, pe care va trebui să le fac prin viaţa mea, deschis, în ochii tuturor, spre slava lui Dumnezeu şi fericirea aproapelui şi a mea (pag. 330-331).

Sfintele Mânăstiri atât de defăimate astăzi sunt arătate de P. Cuvioşia Sa în adevărata lor lumină. „Noi nu trebue să socotim sfintele monastiri ca o cetate de refugiu, pentru învinşii vieţii. Nu, căci oricine se gândeşte şi porneşte către această cetate, din necazurile vieţii pământeşti, nu înseamnă că e un învins, ci din contra un biruitor al vieţii, care năzueşte către o cât mai multă viaţă, pe care nu o găseşte decât în aceste oaze minunate ale sfintelor monastiri, unde e isvorul vieţii, Hristos, căruia nestingheriţi de nimeni, putem să-i slujim în slavoslovii, care ne înalţă viaţa şi ne-o fericesc. Invinşii vieţii sunt acei care striviţi fiind de greutăţile şi patimile vieţii individuale şi sociale, numai au încă atâta energie şi hotărâre sufletească de a se avânta către aceste culmi de viaţă duhovnicească pe care o prezintă viaţa în sfintele monastiri (pag. 332). Şirul mărturisirilor culmineaza în imbinarea unui suflet cu divinitatea: „Am fost hărăzit de mama mea, spune P. Cuvioşia Sa, să fiu numai şi numai al Bisericii.

In o nenorocire, soră cu moartea, am făcut vot, la fel cu cel al mamei, că voi fi numai şi numai al Bisericii.

Nu mi-am ţinut votul, am fost un răsvrătit, dar mi-a fost grozav de greu să vâslesc în susul apei, m'am înecat, n'a fost chip să merg înainte. Toate acestea, abea acum le văd deşteptate în ochiul cel dinlăuntru, cu a lor însemnare şi însemnătate". (pag. 336).

Vorba noastră e de prisos. Frumuseţea este prea mare în acest pasaj al mărturisirei curate, ca să o putem îmbrăca şi noi cu câteva cuvinte. Bogăţia de idei cuprinse în cele 37 de predici a P. Cuviosului Protosinghel Dr. V. Vasilache, înalţă perspectiva prin care sunt judecate feluritele aspecte ale unei vieţi care trebue să fie înainte de toate creştină. Diversitatea subiectelor şi a problemelor puse — pe cât de diverse sunt chemările mărunte ale zilei — stilul, vioi, plastic, plin de metafore, în aşa fel închegate că citirea e neasemănat de plăcută, fac din cartea P. Cuvioşiei Sale o lucrare răscolitoare de gând şi suflet, o valoroasă contribuţie pentru literatura omiletică şi în opera de evanghelizare, constituind în acelaş timp un buchet de înalte simţiri creştine, folositoare pentru casa şi întremarea sufletească a fiecărui creştin.

I. Irimia
teolog

Gânduri cu prilejul hramului Monastirei Neamţu

Realizări uriaşe

Acest nume trebuie să se dea lucrurilor săvârşite de om, dar cari depăşesc cu mult durata unei vieţi de om. Sunt opere, cari, pe lângă că fac fală Celui ce le săvârşeşte, dar aduc un folos admirabil contemporanilor şi generaţiilor cari urmează. Numele unui asemenea om este rostit de toţi cu desăvârşită stimă, înscriindu-se cu litere de aur în rândul ctitorilor de viaţă nouă. Acesta este creator de epocă glorioasă, care rămâne dealungul

veacurilor istoriei Neamului, ca un luceafăr strălucitor, răspânditor pe o rază mare de tot, de lumină şi binefacere.

Asemenea gânduri se perindă prin mintea, asemenea sentimente sălăşluesc în inima celui ce vede minunile săvârşite la Sfânta Mănăstire Neamţ. Cine a avut deosebitele prilejuri de a vizita acest centru de spiritualitate, ani dearândul, a putut de fiece dată să se extazieze faţă de câte un lucru nou pe care nu-l ştia mai înainte şi pe care îl găsea realizat acum. An de an, Lavra noastră cea mai mare, creştea, înflorea, atrăgând tot mai mult atenţiunea şi admiraţiunea celor ce treceau pe acolo şi ştiau ce era mai înainte vreme. Raiul dela Mânăstirea Neamţ cu aşezarea lui minunată, cu grădinile de flori şi de pomi, cu rânduiala aleasă, cu curăţenia exemplară, este cu adevărat desfătarea doritorilor de recreaţie duhovnicească, Părinţii şi fraţii de acolo, îşi au fiecare rolul bine determinat şi cu multă sfinţenie executat. Armonie vieţii lor, conştiinciozitatea pe care o pun în serviciul dumnezeesc pe care au a-l săvârşi zi şi noapte. impun deosebit respect oricui.

Dar în afară de acest lucru realizat cu atâta măestrie pe teren duhovnicesc, ceia ce voiesc să scot în deplină arătare, sunt operele săvârşite pe teren gospodăresc şi economic. Este un adevăr incontestabil — şi dacă este cineva care nu l cunoaşte, afle-l acuma—că prin străduinţa Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit Nicodim, Statul a acordat satisfacţia cea mai justă Mănăstirilor, cedându-le zeci de mii de hectare de pădure. Pentrucă problema aceasta capitală, aici s'a pus, la Neamţ, şi s'a pus de către un om care odată ce-şi pune în gând un lucru mare, îl duce cu mult succes până la capăt. Dacă Inaltul nostru Prelat nu ar fi luptat ani de zile, ostenindu se de atâtea ori cu drumurile la Bucureşti, dacă nu ar fi înfruntat frigul iernei, timpul cel mai nimerit pentru a se ocupa intens de această chestiune — vara fiindu-i ocupată cu activitatea neobosită dela Mănăstire — dacă nu şi-ar fi sacrificat chiar şi sănătatea, nu numai Neamţul, dar nici o Mănăstire din România, nu ar fi căpătat o prăjină măcar de pădure. Nu discutăm acum şi aici, că dreptul îl aveau aceste locaşuri de ctitorie ale Neamului nostru, fiindcă în secolul trecut ele erau înzestrate cu întinse proprietăţi din donaţiile binecredincioşilor creştini. Dar Statul însuşi s'a dovedit a fi vitreg şi le-a răşluit

Mănăstirilor prin secularizări şi alte mijloace. Poate dacă ar fi rămas pe seama lor, alta ar fi fost şi soarta pădurilor cari nu ar fi căzut pradă exploatărilor nemiloase şi iraţionale. Şi, poate folosul pe care l-ar fi scos şi Statul de aici ar fi fost mai mare şi mai bun. Dar aceasta este o problemă ce comportă multe discuţii şi acum şi-a căpătat în parte şi rezolvarea ei fericită.

Spuneam că Mănăstirile aveau dreptul la proprietăţile acestea, cari fuseseră ale lor altădată. Dar acest drept, ca să poată fi scos, a necesitat lupte şi osteneli, pe cari Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit le-a dus şi le-a îndurat cu desăvârşită râvnă şi suflet mare.

Iată deci, cum nu numai Neamţul, dar toate Mănăstirile, datorie au a fi adânc mulţumitoare Celui ce a mijlocit recăpătarea în parte a drepturilor lor. Operă măreaţă, demnă de a fi înscrisă în istoria vieţii noastre mănăstireşti, ca din cele mai de seamă realizări. Bine'nţeles, recunoştinţa Mânăstirilor se îndreaptă şi asupra membrilor din Guvern, care au înţeles această dreptate. Iar cea mai desăvârşită mulţămire se îndreaptă către M. S. Regele, care cel dintâiu s'a gândit cu inima mare, la rezolvarea acestei probleme.

Ca o consecinţă a acestei reânzestrări a Mănăstirii Neamţ cu 14000 hectare de pădure, s'au pus începuturile unei măreţe fabrici care va lucra şi prelucra lemnul rezultat din exploatarea raţională a pădurii, pentru folosul Mănăstirii şi pentru ca ea să poată ajunge la înflorirea pe care i-o doreşte marele ei conducător şi însufleţitor. Şi, la instalarea şi funcţionarea acestei fabrici Inalt Prea Sfinţitul n'a pregetat să-şi sacrifice din timpul odihnii şi a celui consacrat pentru multiplele ocupaţii şi griji ce-i incumbă, pentru ca această instalaţie să se facă cu toată soliditatea. Zi de zi această fabrică lucrează, sub directa supraveghere a iniţiatorului şi intemeitorului ei.

La Neamţ apoi, s'a ridicat o casă majestoasă, un castel ca din poveşti, care, cu ajutorul Bunului Dumnezeu se va sfinţi în această vară.

Se ridică apoi, ca din pământ clădire mare şi cuprinzătoare, Seminarul monahal şi Şcoala de cântăreţi, menite să ridice la nivelul cel mai înalt tagma monahicească şi să întărească prin aceasta însăşi Biserica şi Neamul nostru.

Această Instituţie, cu scop atât de măreţ, are concentrat în jurul ei dorinţa fierbinte de a fi terminată până în toamnă. Este vrednic de luat aminte că devizul acestei falnice lucrări se ridică la suma de 7 1/2 milioane de lei.

Iar în fruntea tuturor acestor deosebite opere, stă opera culturală şi de tipărituri bogată cum nu este o a doua nicăiri în lumea ortodoxă. Volumele grandioase cari văd lumina tiparului îşi înmulţeşte din ce în ce numărul.

Sutele de pagini ce isvorăsc cristalin din pana Celui mai învăţat şi mai întreprinzător dintre Ierarhii noştri, au făcut ca noi, să ne situăm în fruntea statelor ortodoxe şi către noi să se îndrepte privirile pline de admiraţie ale streinilor.

Preoţimea noastră are viaţa şi activitatea Mitropolitului ei, cea mai caldă şi cea mai vie pildă de Apostol ce şi-a închinat totul Mântuitoruluf lumii şi operei Lui de trezire, de luminare, de mântuire a oamenilor. Pe tărâmul duhovnicesc, ca şi pe cel administrativ, pe cel gospodăresc, ca şi pe cel cultural, Mitropolitul Nicodem este icoana Ierarhului desăvârşit care-şi pune sufletul pentru oi.

Iată de ce afirmam la începutul acestei cronici, că faptele Inaltului nostru Stăpân creiază epocă şi lasă în istoria Bisericii moldovene şi a celei româneşti în general, o dâră luminoasă, plină de adânc senz şi miez creştin. Şi fiindcă aceste lucruri depăşesc veleatul vieţii pământene a unui om şi sunt menite să rămână neşterse în analele şi amintirea Bisericii şi a Neamului, ni se înfăţişează într'un cadru uriaş, care ne impune toată admiraţia şi toată adânca mulţămire, fiind recunoscători lui Dumnezeu, pentrucă ne-a învrednicit să trăim vremurile glorioase de azi.

Diacon
Laurenţiu Gh. Popovici

Pe margine de cărți

Psihologie religioasă

Filosofia și știința contemporană își îndreaptă pașii mai mult spre zările sufletului, decât spre cele ale materiei. Rezultatele la care au ajuns cercetările științifice din ultimul timp verifică tot mai mult existența lumii spirituale, iar materialismul cu anexele sale au încetat de a mai fi o concepție valabilă despre lume și viață. Orientarea omului spre valori și idealuri spirituale s'a făcut în unele state chiar și în domeniul politic.

E un primat al vieții spirituale. Cultura franceză își caută adăpostul la disciplina neotomistă

Figura reprezentativă în configurația spirituală a Franței e Jacques Maritain [1]).

In Anglia și Olanda cele mai multe cărți publicate sunt cele cu conținut religios. „Apoi nenumărate congrese și asociații" creștine (cf. I. Gh. Savin: Cultură și Religie pg. 17-18).

Lumea a intrat în făgașul unei vieți nouă și nu peste mult creștinismul va străluci cu toată splendoarea lui asupra lumii, iar studiul Teologiei va fi centru tuturor prescupărilor superioare ale omului.

Vom stărui asupra Psihologiei Religiei, care e una din disciplinele cele mai noui ale psihologiei generale. Ca știință empirică apare în ultima decadă a sec. XIX și ca știință de sine stătătoare în primele decade ale secolului nostru.

Ea se întemeiază pe studiul obiectiv al faptelor. „Cercetează credințele, sentimentele, trăirile, impulsurile, atitudinile și manifestările religioase ca fapte psihice, care isvorăsc și se desvoltă într'o individualitate umană în strânsă legătură cu toate procesele și manifestările psihice ale fiecărei individualități și se străduește pe de o parte să stabilească natura specifică a aces-

---

1) Cunoscut și la noi prin traducerea Păr. Prof. Valeriu Iordăchescu: „Reflecțiuni asupra inteligenței".

tor manifestări, iar pe de altă parte să le explice apariţia şi cursul desfăşurării lor". (F. Ştefănescu-Goangă).

La noi prima lucrare meritorie, apare la Cluj în Institutul de Psihologie Experimentală de către *Lucian Bologa* intitulată: „*Psihologia vieţii religioase*" [1]). In introducere arată dorinţele în psihologia religioasă şi care sunt metodele acestui ram al psihologiei generale. Partea I-a se ocupă cu infuenţa mediului social (familie, şcoală, biserică, colectivitatea socială) şi a mediului casnic (peisaj, evenimente naturale) asupra vieţii religioase a copilului, adolescentului şi a adultului. In Partea II a se face o analiză a evoluţiei credinţelor religioase, a sentimentului şi a motivelor cari determină îndeplinirea practicilor religioase în fazele de desvoltare din copilărie până la maturitate. Partea III-a e consacrată trăirilor religioase care se manifestă prin sguduiri, îndoeli religioase şi mustrări de conştiinţă. La fine e un chestionar asupra conţinutului şi evoluţiei vieţii religioase. Lucrarea e la curent cu nouile cercetări ştiinţifice bazată pe anchete culese din realităţile noastre sociale şi naţionale. Tot în acest domeniu dar cu caracter practic — educativ publică — *Prof. Univ. Reli:* „*Practicile şi trăirile religioase în educaţia tinerimei şcolare*". (Red. de Pedagogie Anul VIII caetul II Aprilie Iunie 1938 pg. 156-174).

Se ştie că în epoca şcolarităţii copilului, în interesul educaţiei morale şi religioase, joacă un rol însemnat, pe lângă influenţa mediului familiar şi practicile religioase îndeplinite de cler. Familia îndeamnă pe copil să îndeplinească practicile religioase arătându-i rostul lor practic „spune Tatăl Nostru ca Dumnezeu să dea pâine" etc.) In şcoală practicile se îndeplinesc de elevi (mergerea la Biserică, mărturisirea, împărtăşania) şi aci capătă o nuanţă a obligativităţii. Pentru a se lipi de sufletul lor trebue ca învăţătorii şi profesorii să le facă cu toată demnitatea şi seriozitatea cuvenită cu sentiment religios propriu şi pilduitor (acea sinceritate sufletească pe care o cere demnitatea şi cinstea

---

1) La noi au mai scris: Emilian Vasilescu, Suflet şi viaţă. — Probleme de psihologie religioasă şi filososie morală Buc. 1933. Pr. Toma Gherasimescu: Necesitatea psihologică a religiei Chişinău 1936 şi Funcţiunile intelectuale ale sufletului omenesc şi raportul lor cu religia. Chişinău 1937.

de intelectual de a nu fi un falş îndrumător al tineretului). Deci educaţia religioasă în şcoala primară şi secundară depinde de personalitatea dascălului (preotului profesor de religie) care poate exercita o influenţă hotărâtoare. Familia exercită cea mai mare influenţă asupra religiosităţii copilului. Ea e iniţiatoarea şi diriguitoarea religiosităţii. Şcoala contribue la religiositatea copilului prin limpezirea şi completarea adevărurilor credinţei religioase, iar biserica „adaogă nota de gravitate şi de fast, atmosfera de sfinţenie şi de mister".

In epoca adolescenţei când „pe Dumnezeu fiecare tânăr se crede a l lua drept şi a l privi cu ochi răi în faţă" (Bloch poet mistie şi ateu-cit la I. Gh. Savin op. cit. pag. 42), întreaga structură — psico-fisică prezintă o lipsă de stabilitate în orice direcţie. Nu mai primeşte nimic fără o judecată proprie. Acum influenţa familiei scade în mod considerabil şi se reduce şi influenţa practicilor religioase asupra religiosităţii sale. Acum educaţia religioasă e factorul cel mai prielnic care influenţează religiositatea adolescentului. Adolescentul se revoltă pentrucă nu vede în practicile religioase, decât nişte forme fără rost care-i îngrădesc libertatea de gândire şi acţiune. Dacă mai păstrează în anumite împrejurări faţă de aceste practici o atitudine de evlavie şi smerenie asta o face nu din convingere, ci din obicinuinţa şi respect faţă de părinţi şi de bătrâni. Practicile religioase nu trebue confundate cu trăirea religioasă. Practicile religioase sunt manifestări ale trăirilor religioase, mijloace prin cari se pot deştepta trăiri religioase, iar trăirile religioase sunt ceeace omul trăeşte, simte, gândeşte şi manifestă faţă de lumea supranaturală în anumite momente şi cu anumite ocazii (Bologa op. cit. pag. 13.) Însemnate momente din viaţa individului în general şi a copilului şi adolescentului în special sunt sguduirile religioase. Ele sunt dovada conştiinţei trăirilor religioase. Sguduirile religioase scot în evidenţă în mod mai pregnant raportul sau dependenţa omului de lumea transcendentală. Sguduirile religioase au numai atunci tăria adevărată dacă corespund unei nevoi mai adânci, decât aceia a unei simple obicinuinţe. O cântare impresionantă, o predică pătrunzătoare pot produce fiorii unei sguduiri religioase, transportând pe credincios în sfere mai înalte. Deci sguduirile religioase sunt în viaţa religioasă .a tinerimei momente specifice

în care individul simte nevoia unei reazim absolut. Deşteptarea şi influenţarea sau cultivarea religiosităţii copilului începulă în familie se sporeşte şi se desăvârşeşte în şcoala primară şi secundară prin muncă, metodică, muncă condiţională de cunoaşterea psihologiei religioase a tinerimei şcolare. Profesorul de religie să fie un „doctor parvulerum", „un adevărat prieten al elevilor şi în care bate o inimă adevărat creştină care ştie să fie copil între copii şi are înţelegere pentru tânărul adolescent şi-i poate fi prieten şi sfătuitor". In privinţa practicilor religioase prima datorle e deşteptarea interesului şi a bucurie pentru toate formele externe de manifestare a religiosităţii. Pentru ca rugăciunea su nu fie privită ca o formalitate goală, executată mecanic, fără sentiment, să-i deprindă pe elevi la o rugă simplă, proprie, cu cuvinte şi fraze proprii şi apoi la cele formulate de biserică. Inainte de orice practică religioasă să fie pregătită mai întâiu atmosfera şi dispoziţia prin câteva cuvinte de îndrumare spre reculegere. Şi „astfel educaţia religioasă în şcoală poate avea efectele dorite şi poate rămâne durabilă pentru toată viaţa elevului dacă el va simţi că are un conducător şi păstor sufletesc, care caută să-l convingă, nu să-i ordone".

Am făcut această dare de seamă şi m'am oprit mai mult asupra acestor două cărţi — cu caracter teoretic ştiinţific şi adoua cu caracter practic — pentru a stârni interesul cetitorilor acestei reviste — adăugând şi alte lucruri noui în legătură cu această tânără disciplină — cari în marea lor majoritate sunt dela ţară, păstori sufleteşti şi cateheţi în şcoalele primare să studieze prin observaţie şi chiar anchete [1]) fenomenul religios — ajutaţi şi de studiile amintite [2]) la ţaranul nostru „care e izvorul cristalin a celui mai pur element autohton" şi vor vedea ce resurse nebănuite cu uriaşe posibilităţi de desvoltare vor afla.

Pr. V. Văcăreanu
Ungureni-Botoşani

---

1) După chestionarul din lucrarea D-lui Bologa cu unele adoptări nivelului cultural al ţăranului sau întreprins unele anchete şi rezultatele sunt într'adevăr uimitor de interesante. Şi cum sunt în pregătirea unui studiu a psihologiei religioase a ţăranului Român, rog cu toată căldura pe cetitorii rândurilor de faţă să-mi comunice cari ar fi dispuşi să facă astfel de anchete în parohia sa, pentru a le trimite un chestionar. Cu cât voiu avea rezultatul a mai multor anchete — şi nădăjduesc să am foarte multe — cu atât studiul va fi mai complect şi — cred — interesant.

2) Pentru o orientare mai largă citez câteva lucrări străine: Starbuck: Religions psychologie vol. I şi II trad. germană; Wiiller Tseicufels: Psychologie der religion; Fleurnoy: Les principes de la psychologie religieuse vol. 2 etc.

† Maica Fevronia Lupu

In seara zilei de 14 Martie 1939, s'a stâns întocmai ca lumina unei candele, din care s'a consumat şi ultima picătură de untdelemn, maica Fevronia Lupu, stareţa sfintei monastiri Agapia din judeţul Neamţ. A fost înmormântată în cimitirul monastirii, în ziua de 17 Martie. Din viaţa ei întreagă de 62 ani, mai bine de cincizeci ani, cu multă credinţă în Dumnezeu, cu multă stăruinţă de a şi-o împodobi cu fapte bune, cu multă râvnă pentru cele duhovniceşti şi cu mult devotament pentru monastire, — şi-a petrecut-o în călugărie.

A avut un suflet de statornică hotărâre, dârză, de a nu se încovoia sau influenţa de nimic ce era alături de asprele reguli mânăstireşti. De aceea s'a remarcat de timpuriu în sobor şi a atras atenţiunea autorităţilor bisericeşti superioare, ocupând rând pe rând diferite ascultări de seamă în administraţia monastirei, până acum aproape şapte ani în urmă, când a fost numită şi aleasă stareţă.

După cum în magistrala cuvântare din ziua, când s'a oficiat slujba înmormântărei, a arătat domnul profesor universitar, Ion D. Ştefănescu, maica Fevronia Lupu, nu numai cu sufletul şi cu îndemnul, ci şi cu puţina sa putere fizică se silea să fie pildă soborului. Strălucita refacere a „*Agapiei din deal*", a cerut jertfe mari din partea tuturor, şi cu bucurie spunem că nu a lipsit. Intr'o împrejurare trebuiau urcate cu braţele multe scânduri de jos dela monastirea din vale. Stariţa Fevronia Lupu, îşi ducea ca o furnică harnică scândurile ei.

Dar calitatea aleasă de ţinut în seamă pe lângă cele arătate mai înainte, maica Fevronia, convinsă de părinteasca grijă ce poartă sfintelor monastiri Inalt Prea Sfinţitul Nicodim, înţălegea să fie ascultătoare dispoziţiunilor chiriarhale până la fanatism. Disciplina şi încrederea faţă de superiori, o făcea adeseaori să pară că este intransigentă. Convingea însă pe toată lumea prin exemplul ce da cu viaţa sa.

Cele câteva mii de lei, aflate la sfârşitul vieţii sale şi a căror origină se ştia, că erau nişte donaţii, dovedesc desinteresul ce-l avea personal pentru sine, închinându-şi toate puterile binelui monastirei.

Deşi cu o boală grea şi-a încheiat viaţa pământească, aşa de senină îi era conştiinţa, că sfârşitul îl aştepta foarte liniştită. Cu adevărat mărturisirea bisericii: încredinţarea că trece dela moarte la viaţă.

Soborul a jelit-o după cuviinţă, cu mult regret despărţindu-se de conducătoarea a cărei grijă neadormită, asigura pacea şi odihna tuturor.

Domnul profesor universitar, I. D. Ştefănescu, ctitorul şi împodobitorul artistic al Agapiei din deal, care-i trimetea maicei stareţe însemnate sume băneşti pentru desăvârşirea lucrărilor, ştia că-s chibzuit date pentru executări conştiincioase, — era vădit profund mişcat.

Au petrecut-o la mormânt maicile şi surorile şi cunoştinţele mai apropiate, rugând pe Dumnezeu pentru odihna sufletului ei bun şi generos, şi pentru ca să rânduiască aşa, ca urmaşa în ascultarea stăreţiei să aibă aceleaşi alese calităţi

Arhim. Melchisedec Dimitriu
Stareţul Sf. Monastiri Neamţu

NOTE

1. Inzestrarea Mânăstirilor.

Eforia Mânăstirilor Inzestrate, fiind prezidată de *I. P. S. Nicodim, Patriarh Locotenent,* în şedinţa dela 3 Aprilie 1939, „a admis comasarea cotelor de păduri atribuite mânăstirilor din Eparhia Mitropoliei Moldovei, în pădurile Bistriţa-Sarată şi Pângăraciorul, după cum urmează:

Mânăstirei Agapia 600 ha., Mânăstirei Văratec 600 ha., Mânăstirei Horaiţa 200 ha., Mânăstirei Durău 100, Mânăstirei Vorona 100 ha., Schitului Boureni 50, Mânăstirea Pângăraţi 500 ha., Mânăstirea Bistriţa 400 ha, Mânăstirea Râşca 158 ha., Mânăstirea Slatina 200 ha. Total 2.908 ha.

Mânăstirea Agafton rămâne înzestrată cu cele 267 ha. atribuite deja în jurul ei. Deasemenea se lasă o suprafață de 4 ha. —o poiană—lângă schitul Horăiciorul, care s'a și predat schitului.

Deoarece Mănăstirei Vorona i se predase partea cuvenită în localitate, în jud. Botoșani, I. P. S. Mitropolit Nicodim a intervenit ca să se rectifice tabela întocmită pentru pădurile date ca înzestrare mănăstirilor din masivul Bistrița, jud. Neamțu, rămânând pentru Mănăstirea Vorona terenul dat în jurul ei.

Prin această grupare a pădurilor aproape a tuturor Monastirilor înzestrate, într'un singur trup de pădure, I. P. S. Mitropolit Nicodim a reușit să desăvârșească scopul acestei minunate danii regale de rectitorie a acestor așezeminte. Căci toate aceste bunuri fiind la un loc, înfățișează următoarele înlesniri:

1. O singură administrație, iar nu 9, care ar înmulți cheltuelile;

2. Mănăstirile vor fi liniștite, primindu-și cota cuvenită, iar nu angajate în tulburarea unei administrații complicate;

3. Pentru o mai bună exploatare se vor putea face toate îmbunătățirile cerute unei bune comercializări, fiind 3000 ha. la un loc, pe când la 50 ori 100 ha. chiar și la 500 ha., nu poți face instalații prea costisitoare.

4. Tot ca un folos, e de amintit și faptul că Mănăstirilor li-se dăduse teren de înzestrare pădurile cele mai brăcuite, din jurul fiecărei mânăstiri. Așa că trebuiau să mai aștepte 50—100 de ani, până să poată avea tăieri cu folos, pe când prin comasare și apoi prin deosebită stăruință a I. P. S. Nicodim, s'a dat această zestre într'un masiv păduros de stejar și brad nebrăcuit și cu multe avantaje pentru o bună exploatare.

Mănăstirile au și intrat în stăpânirea acestui teren. Ca delegat al Mănăstirilor înzestrate, I. P. S. Mitropolit Nicodim, a numit pe P. C. Arhim. Ghenadie, Starețul Monastirei Bistrița, care a primit pe seamă acest teren dela organele silvice ale Statului.

Iată și aceasta ne înfățișează încă o frumoasă latură de gospodărire strălucită a I. P. S. Nicodim.

2. Consiliul plenar eparhial

și-a ținut ședința obișnuită anuală, în ziua de 12 Mai a. c. La această ședință au luat parte următorii:

P. C. Preoţi: Cicerone Iordăchescu, Ion Ţincoca, Const. Matasă, C. Munteanu, Hodoroabă. P. C. Referenţi Vasile Mihailescu, C. Vuescu şi C. Nonea şi d-nii C. Iancu, V. Gheorghiţă şi dl. T. Cumpătă.

La acest Consiliu Plenar s'au cetit şi au discutat şi aprobat referatele consilierilor referenţi, şi s'au făcut pregătirile necesare pentru Adunarea Eparhială a cărei şedinţă au hotărât să fie în ziua de 25 Mai, ora 9 dim.

Şedinţa Consiliului Plenar a fost prezidată de P. S. Vicar Valerie.

După îndelungata şedinţă de lucru, toţi membrii consiliului au ospătat la prânz împreună cu I. P. S. Mitropolit Nicodim.

Protosinghelul Vasile

Convocarea Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Iaşilor.

Chemare adresată Onoraţilor Membri

In conformitate cu art. 132 şi 134 din statutul legii de organizare a Bisericii ortodoxe române, şi cu hotărârea Consiliului Eparhial plenar, din şedinţa dela 12 Mai a. c., convocăm Adunarea Eparhială a acestei Arhiepiscopii, în seziune ordinară, pentru ziua de Joi 25 Mai a. c.

Vă rugăm să binevoiţi a lua parte, la ora 9 dimineaţa în Catedrala Mitropolitană, la Te-Deum şi apoi la Seminarul Veniamin, *unde vor avea loc desbaterile, conform ordinei de zi notată mai jos.*

Primiţi arhiereşti binecuvântări.

† **NICODIM**
Mitropolitul Moldovei

Consilier Referent,
Pr. C. G. Vuiescu

Nr. 5374. Anul 1939. Luna Mai, ziua 12.

Programul lucrărilor Adunării Eparhiale dela 25 Mai 1939.

ORDINEA DE ZI:

1. Apelul nominal.

In chipul acesta, fiecare dintre noi va avea de-acum înainte un preţios tablou al cetirilor sfinte, iar ereticii să ia aminte, că istoria nu începe cu ei, căci în Biserica Ortodoxă în fiecare zi sunt cetiri din Sf. Scriptură ; din Noul Testament sunt Apostolii şi Evangheliile, iar din Vechiul Testament Paremiile.

Prin acest Evanghelistar, I. P. S. Mitropolit Nicodim ne a dat o preţioasă călăuză la cetirea Bibliei pe care I. P. S. Sa a tradus o. In Noul Testament, tradus de I. P. S. Nicodim, în ediţia IV, se găseşte acest Evanghelistar, la sfârşitul lui.

2. **Arhimandritul I. Scriban,** *Predică împotriva beţiei,* Bucureşti, 1939, 6 pag.

In prea bogata activitate pe care o desfăşură cu o râvnă de apostol, P. C. Arhim. I. Scriban, se distinge ca o ramură prea frumos încununată de zelul P. C. Sale, lupta pe care a dus-o şi o duce împotriva beţiei. Incă dela inceputul apostolatului său, a scris şi a vorbit ca nimeni altul din timpul de faţă, împotriva acestui „duşman a lui Dumnezeu şi al oamenilor".

P. C. Sa face parte din comitetul central dela Bucureşti al societăţii *Temperanţa,* în care a activat şi Mitropolitul Pimen, în locul căruia a şi fost ales.

Predica aceasta împotriva beţiei, care acuma a apărut în broşură, mai întâi a fost publicată în revista „Temperanţa", pentru propaganda antialcoolică şi educaţia civică, Aprilie 1939.

Socot că această simplă vestire e deajuns, fiind cunoscut oricărui cetitor, chipul documentat şi talentat al scrisului P. C. Arhim. Scriban.

Ea e de folos atât pentru ceice au a vorbi împotriva beţiei, precum şi oricărui creştin care doreşte să lumineze pe aproapele căzut în mreja acestui păcat. Dar ceva mai mult, ea poate fi cetită cu folos şi de acei care au căzut în această lăcomie a băuturilor alcoolice.

3) *Filosofia socială a lui Nicolae Berdiaev ; Ortodoxie şi protestantism,* traducere de *Pr. Ic. Corneliu M. Grumăzescu* şi *Pr. Ic. Ioan Gh. Chirvasie,* Bârlad, 1938, 32 pag., 30 lei.

Este cunoscut tuturor preoţilor, zelul mult lăudabil a *Părintelui C. Grumăzescu,* de a informa pe cetitorii multor reviste

din Biserica noastră, cu cele ce se scriu în revistele din străinătate, cu privire la diferitele mişcări religioase din lumea creştină. P. C. Sa le urmăreşte cu multă râvnă şi apoi cu o deosebită atenţie le vesteşte şi în ţara noastră. Această strădanie ni-l înfăţişează pe Parintele Grumăzescu, ca pe un fiu al luminei şi al dragostei. Mai întâi dragoste de a afla lumini aprinse, şi apoi cu aceiaşi râvnă caută să nu ascundă acea lumină, ci să o pună în văzul tuturor.

E de remarcat că Părintele Corneliu şi a format şi un ucenic în această ramură de activitate, în persoana Preotului Ioan Chirvasie.

In această broşură P. C. Sa ne înfăţişează două documentate articole, apărute în reviste străine în care se poate vedea de câtă aleasă preocupare se bucură Ortodoxia în Apus. Şi cu ce mare preţuire o elogiază şi neortodocşii.

4. *Preotul Ioan N. Ionescu-Amza, Sfânta Liturghie pe înţălesul tuturor,* 71 pag., 20 lei.

Protosinghelul Vasile

O telegramă către Primul Ministru.

„In aceste momente, când solidaritatea Naţiunii se cere a fi arătată prin fapte, preoţii, cântăreţii, călugării, călugăriţele, funcţionarii şi celălalt personal bisericesc din cuprinsul Eparhiei Moldovei, dăruesc salarul pe o zi pentru înarmarea şi apărarea Ţării. Iar Noi salarul pe o lună.

Datoria de jertfă către Ţară şi Tron a fost în tradiţia Moldovei, cea mai preţuită virtute, atât din partea Bisericii, cât şi a credincioşilor".

† **NICODIM**
Mitropolit Moldovei

MITROPOLIA MOLDOVEI

„După roadele lor îi veți cunoaște". *Matei VII, 16.*

„Celce va împlini și va învăța și pe alții să le împlinească, acela mare se va chema întru împărăția cerurilor".

Matei V, 19.

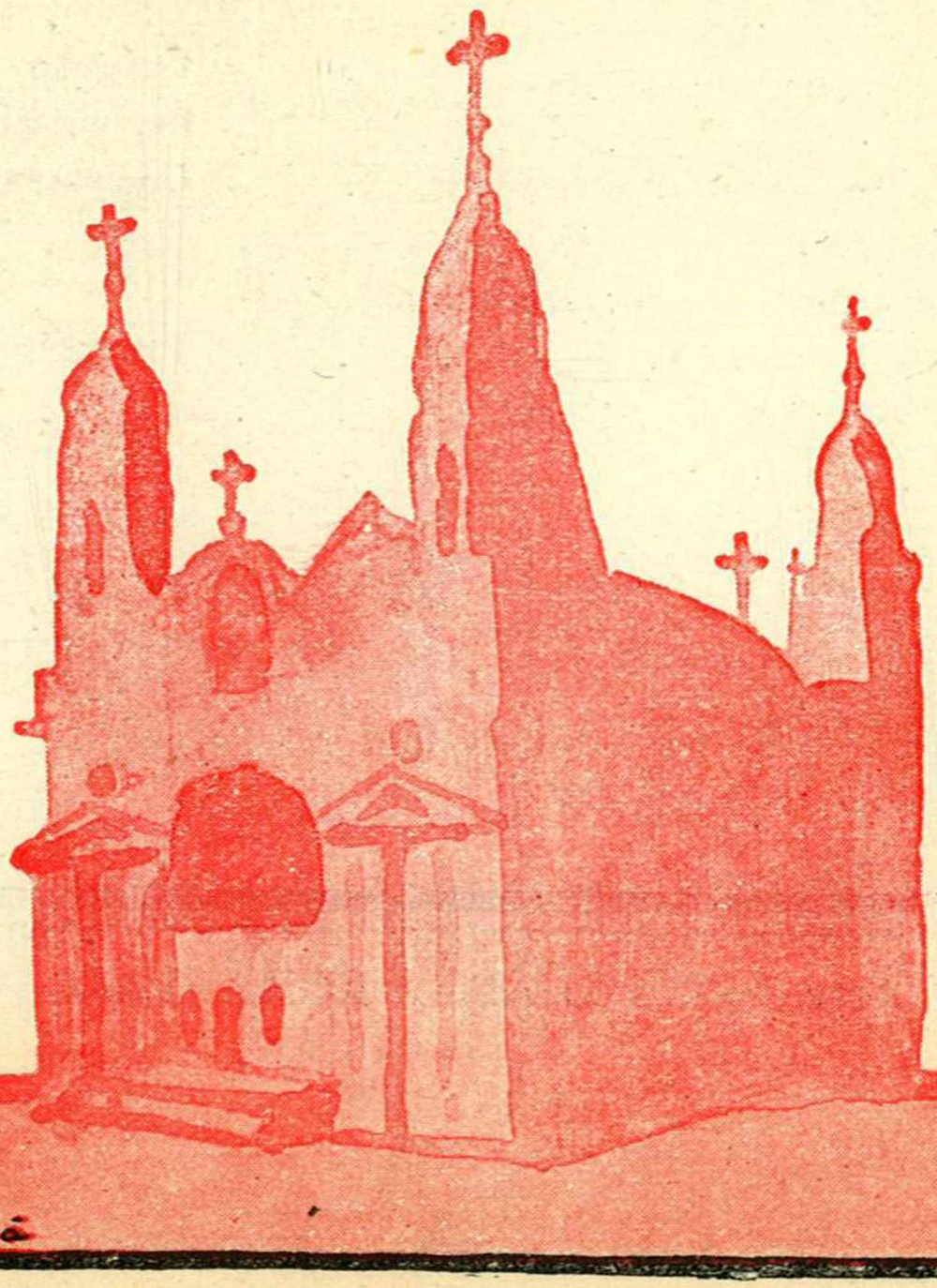

V. A. Sheorghiță 1932

ANUL XV IUNIE 1939 Nr. 6

MITROPOLIA MOLDOVEI

REVISTĂ OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI IAȘILOR

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Sub patronajul I. P. S. MITROPOLIT NICODIM

Comitetul de redacție:

Referent, Ec. C. NONEA

Diacon Dr. I. GHEORGHIȚĂ

Secretar de redacție: Protosinghelul Dr. Vasile Gh. Vasilache.

Administrația la secția culturală a Sf. Mitropolii Iași.

Abonamentul: 150 lei pe an.

SUMARUL:

Convocarea onoraților membri ai Colegiului electoral pentru alegerea de Patriarh	*† NICODIM*
Măria Sa Mihai, Marele Voievod de Alba Iulia la mânăstirea Neamțu, Secu, Agapia și Varatec . .	**Protos. Vasile Vasilache**
Insemnătatea parohiei pentru viața Bisericii . .	**Pr. Haralambie Vasilache**
Societatea „Ajutorul" a Clerului din Capitală a sărbătorit pe I. P. S. Mitropolit Nicodim, Locotenent de Patriarh	* * *
Sforțări spre ideal creștin	**Grigore Miron**
Șaptezeci de lucrări	**Pr. C. M. Grumăzescu**
Un titan al scrisului și al grăirii creștinești . .	**Constantin Popa**
Știri oficiale și însemnări	* * *
Note: 1. Distincțiuni bine meritate; 2. Buletinul Episcopiei Cetății-Albe-Ismail	**Protosinghelul Vasile**
Vrednicii pastorale și mulțămiri publice . . .	* * *
Bibliografie	*
Vestiri	* *

Cd. 288 Inst. de Arte Grafice „ALBINA ROMÂNEASCĂ"—Iași, Tel. 2035

PATRIARHIA ROMÂNĂ

CONSILIUL CENTRAL BISERICESC

N i c o d i m,

Din mila lui Dumnezeu, Patriarh locotenent al Bisericii Ortodoxe Române.

Iubiților și Venerabililor membri ai Colegiului Electoral pentru alegerea de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Ungro-Vlahiei și Patriarh al României,

Har și pace dela Dumnezeu Tatăl, Binecuvântare dela Domnul nostru Iisus Hristos și întărirea dela Duhul Sfânt.

Pe temeiul art. 4 din Legea pentru ridicarea scaunului arhiepiscopal și mitropolitan al Ungro-Vlahiei, ca primat al României, la rangul de Scaun Patriarhal, al art. 12 din Legea pentru organizarea Bisericii Ortodoxe autocefale române și al art. 9 alin. j, 11, 12 și 121 din Statutul acelei legi, convocăm:

COLEGIUL ELECTORAL PENTRU ALEGEREA DE ARHIEPISCOP AL BUCUREȘTILOR, MITROPOLIT AL UNGRO-VLAHIEI ȘI PATRIARH AL ROMÂNIEI, pentru ziua de 30 lunie 1939, la orele 10 dimineața, când se va săvârși cuvenita slujbă religioasă în catedrala Sfintei Patriarhii.

II

In aceeşi zi, după terminarea sfintei slujbe, va avea loc deschiderea Colegiului Electoral în palatul Camerei Deputaţilor, procedându-se de îndată la alegerea de Arhiepiscop al Bucureştilor, Mitropolit al Ungro-Vlahiei şi Patriarh al României, în scaunul vacant prin trecerea către Domnul a Fericitului întru amintire Patriarh Dr. Miron Cristea.

Seara, în ajunul alegerii, potrivit canoanelor şi datinei străvechi, se va sluji în paraclisul Patriarhiei obişnuita priveghere.

Domnia-Voastră făcând parte din Colegiul Electoral, vă rugăm să luaţi parte negreşit la şedinţă.

Dat în reşedinţa Patriarhală din Bucureşti, astăzi 12 Iunie 1939.

Nr. 6000

PREŞEDINTE,

† NICODIM

şezări şi aşezăminte frumoase din acest ţinut şi din Ardeal.

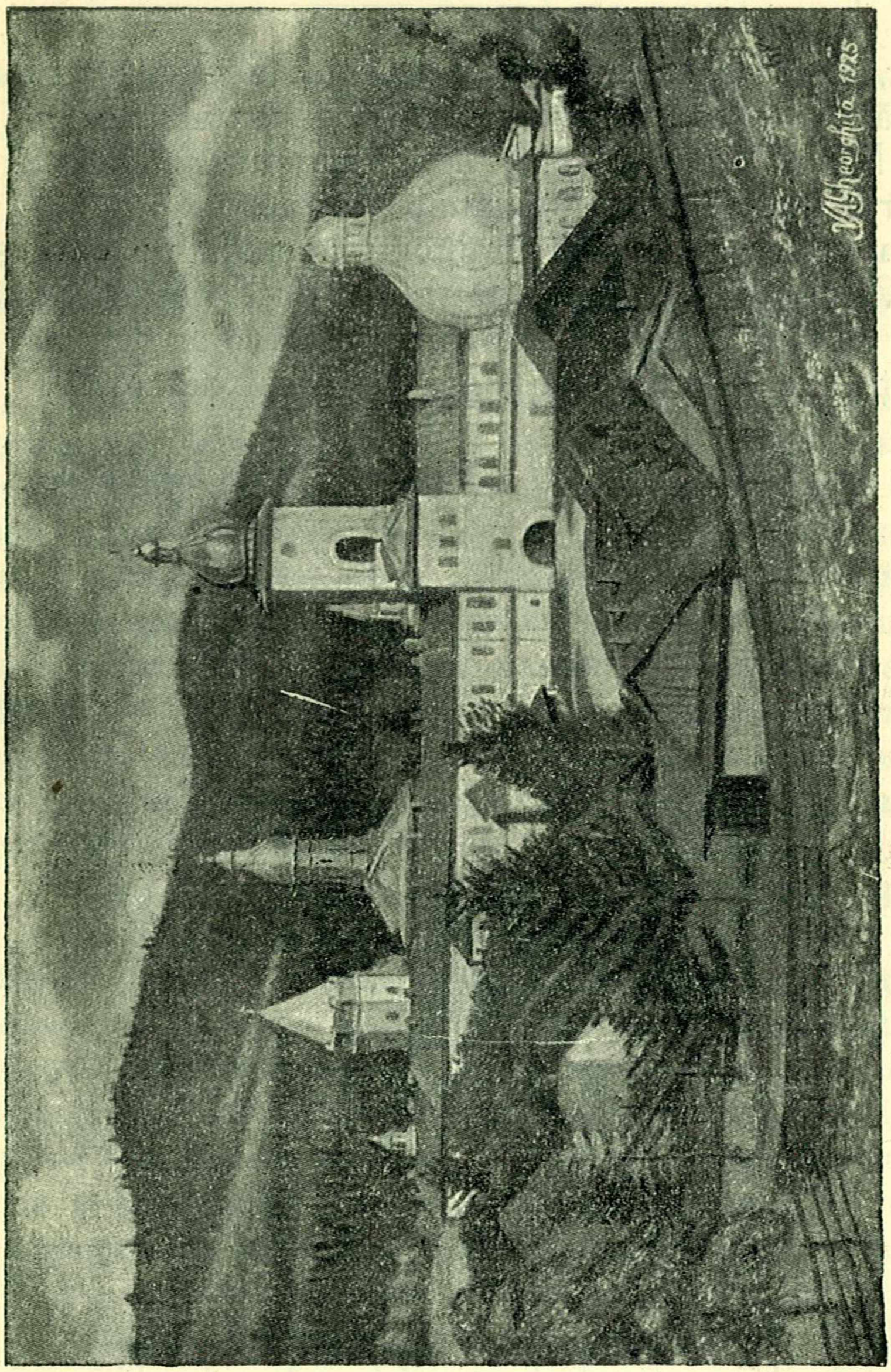

MÂNĂSTIREA NEAMŢU

Noi toţi cei cari am fost de faţă, pare că trăiam a-evea clipele măreţe ale îndepărtatului şi gloriosului tre-

cut. E drept, că astăzi nu mai era Voievodul Ştefan şi nici Mitropolitul Grigore Ţamblac, ci Voievodul Mihai şi Mitropolitul Nicodim, dar oricum era acelaş tablou numai cu nume schimbate.

Şi, dacă Ştefan Vodă şi-a făcut ucenicia strălucitului său viitor în pridvorul bisericei înaintaşilor lui, la fel şi Mihai Vodă a venit aici, ţinându-i-se cursuri în pridvorul bisericei lui Veniamin Costache...

La vederea acestei strălucite ucenicii pe care şi-o face Voievodul Mihai, la fel cu a Voievodului Ştefan, noi nu putem decât să mărturisim nădejdi depline, că şi prinţul de astăzi va ajunge un Mihai cel Mare.

Protos. Vasile Vasilache

ANUL XV IUNIE 1939 Nr. 6

MITROPOLIA MOLDOVEI

REVISTA OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI IAȘILOR

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Insemnătatea parohiei pentru viața Bisericii.

Parohia, am putea spune, e prima formă de existență organizată a vieții Bisericii. Incă dela început viața Bisericii, cât și forma ei organizată — parohia —, o forma Mântuitorul dimpreună cu acei care s-au alipit de El, ca de un Dumnezeu adevărat și salvator al lor. După Mântuitorul, viața Bisericii și forma ei organizată, o alcătuiau Apostolii împuterniciții Mântuitorului [1]), iar mai apoi ierarhia Bisericii, purtătoare a chemării apostolice. Biserica și Parohia sunt lanțul viu al continuității neîntrerupte a operii mântuirii de către ierarhia legală în mijlocul credincioșilor, care se grupează în jurul acestei autorități, ca în jurul însuși a Mântuitorului cu care se unesc și trăiesc.

Viața Bisericii prin forma ei organizată în mic — parohia—, vine să ne pună în acord cu realitățile și adevărurile eterne. In Biserica noastră, legătura omului cu Dumnezeu e determinată de către El însuși, prin unul născut Fiul Său reprezentat mai apoi întru autoritatea și succcsiunea neîntreruptă a Harului ce pornește dela El prin mijlocirea apostolilor și urmașilor lor direcți, cărora le-a prescris anumite drepturi și o anumită putere : a învăța, a întreține focul sacru al harului pe care Mântuitorul l-a aprins prin jertfa sa, deci a sfinți viața oamenilor și a o conduce spre realitățile unei alte vieți decât acestea pământești.

Ierarhia Bisericii noastre este autoritatea vie a Mântuitorului în mijlocul nostru, și în numele Lui [2]) are dreptul la ascultare și supunere din partea credincioșilor.

---

1) Ioan XX21.

2) Luca X16 ; Ioan XIII20 ; Evrei IX14 ; III 1-2 ; II Timot. I6 ; Tft. I 5.

Viaţa Bisericii şi a formei ei organizate în mic, legată de timp şi spaţiu,— parohia —, pe dreptul am putea spune au fost plămădite la-olaltă pe arena vieţii omeneşti de către însuşi Mântuitorul. Puterea de viaţă a parohiei e puterea de viaţă a Bisericii,— şi simultanletatea lor istorică, le va hotărî împreună durata viitoare. O cercetare mai îndeaproape ne va vădi acest lucru. Biserica şi viaţa ei s'a răspândit prin întemeierea şi prin continua extindere a vieţii de parohie, deci a multiplicării la infinit a acestei mici celule — parohia —, în organismul în continuă desvoltare a Bisericii. După epoca Mântuitorului şi Apostolilor, micile asociaţii de creştini sub conducerea păstorilor lor sufleteşti erau solidari cu viaţa Bisericii şi răspândirea ei. Micile asociaţii de creştini,— am putea spune parohiile —, întemeiate de sfântul Apostol Pavel [1]), între altele aveau drept raţiune a existenţii lor, principiul şi datoria de a atrage la viaţa Bisericii, întregul neam omenesc. Aceste mici asociaţii de credincioşi având în frunte pe păstorii lor, au fost totdeauna în atenţia şi preocupările sfântului Apostol Pavel, ele fiind punctul strategic al intensificării activităţii, întru cât ele hotărau destinele vieţii Bisericii. Se va găsi oare cineva vreodată să ne reconstituiască viaţa Bisericii şi a parohiei istorice? Cred că acest lucru ar fi aproape cu neputinţă de scris în toate amănuntele ce se cer unei astfel de lucrări. Dacă ne vom gândi la viaţa Bisericii şi a parohiei după sfinţii apostoli până la începutul secolului al IV, vom avea de schiţat un tablou întunecat şi înduioşător: ne izbim de înfiripările vieţii Bisericii şi a vieţii de parohie, învolburate de vălmăşagul furtunilor provocate de succesivele persecuţiuni din partea iudeilor şi păgânilor.

În acest timp viaţa Bisericii şi a parohiei este stingherită în orce fel de manifestare şi din orce latură se observă tendinţele de cutropire a vechiului păgânism. O luptă surdă şi desnădăjduită se dă din partea păgânismului pentru a extermina noua religie, sau cel puţin a o asimila. De aceia viaţa creştină la inceput se desfăşura în cea mai mare parte în ascuns, în anonimat, în izolare; această stare a smuls-o din ghiarele valului păgân ce vroia s'o înece, înlăturând orice compromis. În primul

1) F. A. XIII.

secol al erei creştine şi anume până la anul 96, avem existenţa vieţii Bisericii şi a formei sale organizate — parohia —, necunoscută păgânilor, şi nu erau considerate ca ceva distinct de iudaism.

Incepând din veacul al II-lea avem recunoscut creştinismul ca ceva aparte de iudaism şi supus represiunii legale până la anul 211, iar de aici încolo vedem o continuă alternare între persecuţii sistematice şi favoruri crescânde, care sfârşesc cu privilegerea creştinismului, fiind în cele din urmă recunoscut ca religie de stat. Viaţa Bisericii şi comunitatea ei spirituală — parohia — în mijlocul vieţii păgâne era insula de salvare dela înec a sufletelor creştine. Adunările creştine acum se făceau în vederea rugăciunii comune, fie în catacombe, fie la mormintele martirilor. Aceste adunări ale creştinilor purtau numele de Biserică, care nu se dădea încă şi locului unde se ţineau aceste adunări: fie sub cerul liber, fie la marginea unui râu, fie lângă cripte, fie în interiorul cimitirelor, fie în scholae în care ritorii păgâni ţineau curs, desigur numai atunci când creştinismul a început a fi tolerat de autoritatea păgână. Biserica zidită care cere colaborarea câtor mai mulţi credincioşi, a aşteptat vremuri mai de linişte şi mai de belşug (sec. III, IV), care vremuri au şi venit odată cu încetarea persecuţiunilor. Deci în primele veacuri ce au urmat epocii apostolice, centrul spiritual al vieţii creştine şi a formei ei organizate—parohia,—erau fie catacombele, fie mormintele martirilor creştini, unde se adunau creştinii să-şi ridice ruga lor alături de cei mai distinşi şi aleşi a lui Dumnezeu, care au trecut din viaţa pământească. Mai apoi chiar primele biserici creştine în mod obişnuit se zideau pe mormântul unui martir, sau în apropierea lui. Iar astăzi ca un preludiu a acestei obişnuinţi de început a vieţii creştine, antimisele bisericilor noastre poartă relicve din trupul aleşilor lui Dumnezeu. Totuşi din acest punct de vedere vorbind, de o comunitate spirituală a credincioşilor constituiţi în grupări mai mari, sau mai mici, cum şi recunoaşterea acestora în chip oficial sub denumirea aceasta specifică de parohie în înţelesul şi în sensul pe care îl are astăzi, atât din partea Bisericii, cât din partea autorităţii de stat, nu se poate vorbi, decât începând din veacul al V-lea. Până la această dată ca şi astăzi de altfel, autoritatea diriguitoare în Biserică aparţi-

nea treptei celei mai înalte a ierarhiei Bisericei, adică treptei arhiereşti sau episcopale, decât care, nici nu este vr'o treaptă sfinţită mai sus. Autoritatea cea mai înaltă în Biserica ecumenică şi la noi, aparţine episcopatului în întregul lui, sau sinodului episcopilor.

Drept bază unică a administraţiei în viaţa Bisericei, încă dela început, servesc episcopiile (Apocalips, cap. II şi III), adică comunitatea creştinilor, care aveau în fruntea lor un episcop, însoţit de soborul preoţilor şi diaconilor. Intinderea teritorială a episcopiilor variază după loc şi timp. In primele veacuri creştine, fiecare oraş, cu satele ce-i aparţineau formau o episcopie aparte. La început atât comunităţile creştine urbane, cât şi rurale, nu erau servite de preoţi stabili, ci de câte un preot anume pe care episcopul îl trimetea în fiecare Duminică şi sărbătoare ; toate acestea comunităţi depindeau în chip direct de episcop. Până aproape în secolul al V-lea cuprinsul jurisdicţiei unui episcop purta numele de parohie şi numai cu timpul numirea de parohie s'a dat cercului de activitate a preotului, întrucât în urma marii răspândiri a creştinismului, episcopul nu mai putea singur şi direct să mai administreze parohia sa. Incepând din secolul al V-lea, preotul deşi este tot ca delegat al episcopului, care pentru orice abateri îi poate lua acest drept, totuşi el devine stabil într'un loc, e legat de o anumită comunitate de credincioşi, începând a avea o mai mare însemnatate şi o mai mare putere de acţiune. Preotul în parohie este ca delegat al episcopului său respectiv, având un număr de indatoriri bine determinate în ierarhia bisericii : a învăţa, a sfinţi şi a conduce viaţa creştinilor. Cu toate acestea şi de acum înainte, tot de episcop depinde atât administraţia bisericilor eparhiei respective, cât şi preoţii cărora li se dă carte canonică pentru îndeplinirea datoriilor în marginile învăţăturii creştine şi a sfintelor canoane şi legi bisericeşti. Parohia deci, începând din veacul al V-lea, este comunitatea spirituală a credincioşilor de sub conducerea unui preot sau parohului, toţi fiind solidari a se supune conducerii lui spirituule, a se împărtăşi de tainele Bisericii, păstrând aceiaşi credinţă şi având aceleaşi principii morale, totul pornind din dragoste faţă de divinitate şi împlinirea voii supranaturale, care trebue să se vădească în purtarea noastră faţă de aproapele. Istoria acordă pa-

rohiei o aureolă de apostolat, fiind existenţa cea mai puternică de afirmare a vieţii creştine.

In primele secole întâlnim dibuirile ei nesiguri şi tulburi, inerente oricărui început; întâlnim epoca copilăriei, când totul e fragil şi mai ales din cauza vremurilor tulburi nu se poate vorbi cu atâta siguranţă despre funcţiile ei în viaţa Bisericei. Viaţa de parohie totdeauna a fost în aceiaşi curgere continuă a vieţii Bisericii. Viaţa Bisericii încă dela început, datorită unei cerinţi naturale s'a constituit în o existenţă asemenea vieţii de parohie de mai târziu; această primă existenţă parohia — devine prima celulă şi principiul de bază a organismului vieţii bisericeşti. Pentru a putea vorbi de o cunoaştere a vieţii Bisericei, ar fi să putem mai întâi vorbi de o cunoaştere a vieţii acestor celule parohiile.

Istoria vieţii Bisericii e o sinteză a istoriei vieţii parohiilor, care reprezintă fiecare din ele viaţa bisericii în mic. Parohia a fost prima unitate administrativă în viaţa Bisericii şi ea a premers alcătuirilor complicate ale administraţiei bisericeşti de mai târziu. Au fost vremuri când nu au existat mitropolii, patriarhii, dar nu a fost niciodată viaţa Bisericii fără parohii. Intre formele mai complicate de mai târziu ale administraţiei bisericeşti şi parohie ca unitatea cea mai mică administrativă, nu s'a născut nici un antagonism, după cum antagonism nu se poate naşte între celule sau membrele unui organism şi organismul întreg. Viaţa Bisericii e viaţa parohiilor, este o existenţă a ei în toate elementele componente. Viaţa Bisericei e totalitatea vieţii circumscrisă în unităţile ei cele mai mici, parohiile. Viaţa şi istoria Bisericii ca într'o oglindă o reflecta viaţa parohiilor.

Aşa cum începe şi cum trebue a fi înţeleasă noţiunea de parohie, începând din veacul V şi până astăzi, o găsim aceeastă definiţie dată de un renumit scriitor în felul următor: „Noţiunea de parohie, are două înţelesuri; aceia a unei comunităţi spirituale, având ca centru spiritual şi conducător pe preot ajutat în lucrările materiale de anumite foruri; şi aceia a unei circumscripţii locale, ce are ca centru local şi material; Biserica“[1]). Parohia e o întindere limitată a vieţii creştine, care în cercul ei

---

1) Jean Voudon; La Paroisse, Tom. II, Paris, pag. 150.

restrâns ar putea fi numită o familie spirituală. Nu-i mai puțin adevărat și faptul că parohia pe lângă hotarele materiale fixate prin delimitările organelor administrative ale Bisericii, ea mai are și hotarele ei spirituale, care se întind peste aceste hotare materiale pe care le depășesc.

Acei credincioși care s'au mutat din diferite motive din parohia în care s'au născut, cum și cei care sunt în mormânturi, fac parte din aceiași parohie în care și-au trăit viața lor. Chiar acei care se mută din parohia în care au văzut lumina zilei, ei înșiși se consideră ca făcând parte din cadrele ei cât trăiesc, ba ceva mai mult, numai că nu se rup din comuniunea vieții sufletești omogenă a comunității în care au văzut lumina zilei, dar chiar murind, mângâierea cea mai mare este pentru ei să știe, că vor avea parte de un sfârșit creștinesc, pe locurile unde s'au s'au născut, și că vor fi îngropați alături de părinți, rude, cunoscuți, fiind în tovărășia lor și așteptând împreună învierea de obște. Ideia morții printre streini și departe de locul natal, e tot ceeiace poate fi pentru cineva mai trist.

Toți muritorii avem un simț special plin de duioșie pentru locul nașterii cât și pentru comunitatea spirituală unde ne-am născut și am crescut; cum și pentru bisirica parohiei de naștere, pe ale căreia lespezi am îngenunchiat și ne-am rugat alături de părinți, rude și cunoscuți; cum și față de preotul care ne-a încreștinat, față de care avem fiorul unei cunoașteri intime pe care acesta o are asupra vieții noastre încă de când eram mici, cu sufletul simplu, lipsit de orce răutate, naivi, sinceri, ascultători de sfaturi și supuși preotului. După cum cineva nu se poate despărți de patrie, sau izola de familie, tot așa nu poate renunța la patria sufletului — parohia. Legătura acestei familii spirituale — parohia —, punctul de reuniune, sunt sfintele slujbe, care strâng în o unitate armonică viața parohiei. Familiile despărțite în timpul săptămânii se întâlnesc în cuprinsul bisericii cu prilejul sf. slujbe; prietenii se revăd, dușmanii se împacă, sau se mai potolesc. Spiritul parohial începe să dispară din ce în ce prin neparticiparea la sfintele slujbe. Cine disprețuește sfintele slujbe și nu ține seama de ele, strică armonia cu ceilalți și chiar armonia cu el însuși. El devine un membru rău, devine schismatic. Deși trăește în mijlocul credincioșilor, e ca un străin; e în afară de

parohie şi de biserică; el nu se roagă, nu se bucură, nu se întristează de durerile celorlalţi. El nu primeşte binecuvântarea ce se revarsă asupra celorlalţi; nu se uneşte a face rugăciuni pentru cei bolnavi, pentru cei morţi. Ei nu iau parte la ospaţul duhovnicesc, unde învăţăm a ne cunoaşte, a ne stima, a ne învăţa unul pe altul, fără să ne sustragem controlului părintesc a preotului, căre e privit ca un prieten şi ca un părinte spiritual.

Refugiul în cele mai grele încercări ale vieţii de obicei este leagănul naşterii—parohia—, iar azilul biserica ei. Biserica parohială este căminul sfânt al familiei spirituale. Preotul, ca cel ce a fost rugător şi mângâietor al durerilor noastre, ori de câte ori îl vedem, ne prilejueşte dulci amintiri ale copilăriei, ale familiei şi căminului familiar [1]). Toate parohiile având aceleaşi funcţiuni spirituale de îndeplinit şi aceleaşi forme în ce priveşte administraţia păstrează ceiace noi numim unitatea spirituală a vieţi bisericii.

Parohia e centru administrativ, cultural şi pastoral, ce controlează, coordonează şi intensifică viaţa Bisericii. Parohia e o aplicare a vieţii Bisericii la medii diferite, care în cadrul lor disting numeroase diferenţieri în ce priveşte posibilitatea de adaptare la idealul creştin. Greu s'ar putea aplica omenirii viaţa Bisericii, dacă ea nu s'ar desfăşura în cadrul celulelor sale cele mai intime — parohiile; ele fiind unitatea cea mai potrivită prin mijlocirea cărora se poate ţine seama de mediul înconjurător, de trecutul şi de puterea de viaţă spirituală şi culturală locală care pretinde un anumit fel de a lucra în vederea aplicării sufletelor spre idealul creştin.

Parohia ţinând seama de toate aceste împrejurări, de loc, de timp, cum şi de gradul de desvoltare culturală a creştinilor scoate la iveală comori de lumini şi comori spirituale, care ar fi fost menite dispariţiei. Viaţa integrală a Bisericii nu se poate aplica tuturor categoriilor de credincioşi decât prin mijlocirea vieţii de parohie. In fiecare parohie viaţa Bisericii pulsează adaptându-se noilor condiţii de viaţă pe care vrea să le dea putinţa pentru asimilarea scopurilor ei superioare.

Viaţa bisericii în fiecare parohie cere o adaptare în alte împrejurări a idealului creştin, cere o abilitate şi îndemânare spe-

---

1) Vezi: op. cit, Vol. III, pp. 142-146.

cială păstorilor sufleteşti în această privinţă. Aceste mici diferenţieri de formă nu de fond a vieţii Bisericii şi mersul ei prin viaţa lumii, este provocată de diferenţele celulare — parohiile —, ca şi într'un organism, iar putinţa de adaptare la toate aceste noi stări de lucruri, vădeşte progres şi perfecţiune. Mersul firesc al naturii evoluiază spre diferenţiere nu spre uniformizare. Tot acelaş proces observăm şi când e vorba de mediile diferite la care se aplică viaţa Bisericii. Parohia este acordul dintre principiile vieţi Bisericii şi realităţile vieţii. De aceia viaţa Bisericii în ce priveşte unele mijloace exterioare de lucru, care desigur nu pot varia la infinit, întrucât ele depind de natura umană şi de realităţile de fapt care şi ele nu pot să varieze la infinit, se întrupează în chip diferit. Parohia vrea să pună temporalul în orice stadiu s'ar afla el în comuniune cu supranaturalul. Viaţa Bisericii prin mijlocirea parohiei, are totdeauna în faţă, în forma cea mai mică posibilă, comunitatea căreia trebue să-i aplice principiile ei. Viaţa Bisericii nu are posibilitatea de a alege anumite comunităţi de credincioşi sau necredincioşi, la un anumit nivel spiritual sau cultural. Indiferent de aceste condiţiuni prielnice sau neprielnice, viaţa Bisericii prin mijlocirea parohiei trebue să se aplice tuturor celor cu care vine în legătură. Parohia este aceia care clădeşte viaţa comunităţii în legătură cu viaţa Bisericii. In această privinţă fiecare parohie se poate afla pe diferite trepte în ce priveşte intensitatea vieţii spirituale.

Parohia e laboratorul spiritual al vieţii Bisericii în acţiune continuă. Oamenii ce trăiesc, participând la viaţa parohiei, trăesc o viaţă cu orientări sigure în ce priveşte binele şi răul, potolindu-li-se pornirile rele şi având luminile unei judecăţi luminate de credinţă. In parohie sufletele sunt tot aşa de strâns legate, ca şi razele discului solar. Biserica şi viaţa ei universală ar fi discul solar, iar parohiile sunt razele discului solar. Urmările fericite ale vieţii Bisericii asupra omenirii, se culeg din acest belşug de raze luminoase—parohiile, aceste mici comunităţi spirituale, a căror existenţă vor să prindă în urzeala lor, ritmul fugar al vieţii, care e un joc capricios de umbre şi lumini, canalizându-le spre cerul luminos al preocupărilor spirituale creştine.

Parohia întăreşte sufletele singuratice la solidaritatea vieţii materiale şi spirituale. Aici se păzesc tablele legii şi predica de

pe Munte ca într'un sanctuar; aici în parohie putem vedea manifestările unui popor în raportul lui cu divinitatea, desfăcut fiind de frământările vremelnice. Viaţa parohiei e oglinda fidelă a intensităţii vieţii religioase la un popor, ea fiind întruparea fidelă a vieţii Bisericii.

Izolarea de viaţa Bisericei se produce prin izolare de viaţa comunităţii spirituale — parohia — ceiace presupune ceva bolnăvicios, anormal, incidental; a te despărţi de solidaritatea comunităţii spirituale în ce priveşte viaţa religioasă, e a te irosi în manifestări singuratice ce nu pot fi decât o punere continuă în acord cu oportunitatea şi interesul personal. Viaţa Bisericii atât pentru colectivitate, cât şi pentru individ, prescrie principiile eternului Dumnezeu, fiind mai bogată în harul înţelegerii, decât misticismul sectar individualist. Oricine şi-ar putea apropia cu mintea, reconstituind icoana sufletească a individualismului religios, care face pe om să-şi trăiască viaţa în svârcolirile cele mai îndărătnice şi mai violente, cu tendinţele lui anarhice de cutropire a vechiului fel de viaţă religioasă, socială şi umană. Individualismul religios sectar, e un tablou întunecat, e un aspect posomorât de sugrumare a vieţii unui popor. Izolarea mistică individualistă, sectară, ne dă, e drept posibilitatea trăirii religioase interioare plină de capricii, care ştim bine că are absolută nevoe de norma precisă a Bisericii, altfel devine haos. Viaţa religioasă interioară are nevoe de complectare în viaţa practică, în o solidaritate de credinţă, de sentimente, de idei în mănunchiul unei spontaneităţi spirituale sociale, având conştiinţa unei tovărăşii militante cum e în viaţa de parohie. Individualismul sectar aduce o scădere bruscă de nivel al prestigiului religiei, umanizând-o, cum şi o pulverizare a ideii de autoritate spirituală ierarhică şi de comunitate spirituală. Dacă în celelalte chestiuni de orce natură, în viaţa socială, indivizii au diferite păreri, pe cât de variate, pe atât de subiective; această stare de fapt ar face adesea imposibilă viaţa în comun, dacă nu ar exista şi prilejuri şi instituţii care să dea prilej de unire în ce priveşte viaţa gândului şi spiritului omenesc.

Viaţa de parohie, dă posibilitatea unei unităţi a duhului, în sensul de unitate a gândurilor şi a convingelor în ce priveşte credinţa religioasă şi trăirea ei în afară, care trebue să fie aceiaş la creştini. Toţi fiind chemaţi în acelaş scop, la aceiaş nădejde

a vieţii veşnice, prin acelaş har ocrotitor şi prin aceiaşi credinţă în botez şi participare prin mijlocirea ierarhiei la toate tainele şi lucrările de sfinţire a Bisericii. Deci comunitatea spirituală —parohia—întăreşte şi dă unitate vieţii sociale actuale, împotriva spiritului de fărămiţare a individualismului şi autonomismului vieţii moderne. Viaţa de parohie e un drum comun a vieţii omenirii spre infinit care este însoţit de o sumedenie de întrebări, ce depăşesc realitatea şi la care nu poate răspunde nimeni corect decât numai doctrina Bisericii. Parohia în viaţa Bisericii e o punte spre infinit, e o fereastră deschisă spre veşnicie.

* * *

Aspectul vieţii sociale, în ţară la noi, astăzi, e cu totul schimbat faţă de trecut. N'ar fi decât să ne gândim la schimbările ce s'au petrecut în ultimul timp în viaţa neamului nostru. De toate aceste trebue să ţină seama preotul, conducătorul spiritual al parohiei. Viaţa culturală şi materială a neamului nostru prezintă vădite schimbări faţă de trecut. Toate alcătuirile vieţii sociale sunt în o continuă stare de desvoltare intelectuală şi materială. Dacă punem în cumpănă viaţa socială de odinioară cu cea de astăzi, vom vedea că nu se mai potriveşte. Viaţa poporului nostru odinioară patriarhală şi izolată de curentele gândirii universale occidentale, era cu o viaţă politică şi socială mai simplă, mai puţin complicată şi mai favorabilă vieţii religioase. In timpurile din urmă lucrurile s'au schimbat. Observăm o mare desvoltare a vieţii materiale, o înmulţire continuă a trebuinţelor create şi satisfăcute toate aceste de către mijloacele tehnicei moderne. Datorită raporturilor internaţionale şi noi ne străduim a păşi alături de naţiunile mari, totuşi mai ales după război încoace ne-am ales cu sugestii noi, adesea vătămătoare şi străine de viaţa religioasă creştină-ortodoxă a neamului nostru. Salvarea vieţii neamului nostru în timpul din urmă a început odată cu darea noii Constituţii de către M. S. Regele Carol II. Inainte de aceasta, atât la oraşe cât şi la sate se nutrea un spirit de independenţă şi anarhie nu numai în ce priveşte viaţa politică şi socială, dar şi cea religioasă. Incepuse o slăbire în genere a bunelor moravuri; în schimb toţi oamenii erau însoţiţi de un spirit critic foarte

ascuţit şi neertător faţă de autoritatea de Stat, faţă de Biserică şi cler şi în genere faţă de faptul religios.

Biserica noastră creştină ortodoxă care a fost totdeauna supremul factor moral al mulţimii, începe a fi tulburată de credincioşii ei rătăciţi, când de un misticism bolnav, când de un raţionalism exagerat venit din străini. Clasa conducătoare vădea până mai dăunăzi oarecare indiferenţă religioasă. Preocupările moralei erau lăsate pe seama nesfârşitelor păreri filosofice şi a codului civil. Viaţa se rezuma la logica clipei, fără alte frământări şi în afară de norma pe care o dă religia şi cugetul curat. Indiferentismul intelectual era în floare faţă de tot ce era mister în creştinism. O eflorescenţă a sectelor şi curentelor antireligioase ameninţau viaţa Bisericii.

Odinioară Statul dădea o mare atenţie centrelor industriale şi comerciale, în schimb neglija pe agricultori lucru care a făcut pe mulţi dintre ei să părăsească munca câmpului şi să meargă în centrele industriale şi comerciale, unde pierzându-se în anonimat şi-au pierdut crezul moral-religios; sărăcind adesea s'au dedat unei vieţi vicioase şi deslănţuirei patimilor furtunoase. In urma măsurilor de Stat luate sub directa iniţiativă şi influenţă a M. S. Regelui Carol II, toate aceste stări astăzi sunt în descreştere şi bat în retragere.

Astăzi şi la noi sunt oraşe cu îngrămădiri mari de populaţie, care adesea ori sunt tulburate de o altă mulţime de vizitatori ce sunt numai în treacăt prin aceste centre, Desrădăcinarea lumii dela sate, pornită în aventură după o viaţă mai de belşug material şi fără prea multă muncă, după o viaţă mai puţin severă în ce priveşte moravurile, preferind marile centre industriale şi comerciale, fie oraşele în genere, vădeşte că tot centrul de greutate a problemelor care se pun pentru Biserică, s'a mutat îndeosebi la parohiile de oraş, care sunt adesea între altele, insule de străinism, cu fel de fel de ispite şi coruperi a vieţii tradiţionale a neamului nostru, rând pe rând fiind tulburat echilibrul sănătăţii moral-religioase a credincioşilor. Oraşele mari pot deveni centre de lumină, sau centrele influenţelor fatale. Aici adesea domneşte anonimatul şi o indulgenţă vinovată faţă de păcat; tot felul de fenomene morbide s'au ridicat la suprafaţă. Spiritul de aventură şi firmele ce sunt amăgiri la adăpostul cărora adesea

se urzesc afaceri şi planuri necurate, e adesea un lucru obişnuit în marile centre.

Satele cu masse compacte de credincioşi păzite de influenţele dăunătoare ale oraşelor, sunt cu o viaţă conservativă şi tradiţionalistă. Deci datorită unor astfel de împrejurări, viaţa parohiilor de sat, de oraşe mici, de oraşe mari şi centre industriale şi comerciale, pretind cu totul alte mijloace externe de menţinere a sufletelor credincioşilor şi de încreştinare a lor şi a lumii.

Viaţa Bisericii menţine şi regenerează viaţa credincioşilor săi prin mijlocirea parohiei. Ea poate aduce remedierea neajunsurilor de dărăpănare sufletească şi e singura forţă şi mijloc de a închega în o unitate activă creştină pe toţi, înlăturând anonimatul moral şi slăbiciunile cărora unii se complac pe motivul că nu sunt cunoscuţi şi nimeni nu le cere socoteală de ce fac. Parohia poate deveni marele animator al tuturor pornirilor sănătoase, urmărind viaţa credincioşilor ei, chiar după ce ei s'au mutat în altă parte. Principiul ce trebue să stea la baza vieţii oricărei parohii, este principiul activităţii proprii împrejurărilor în care trăesc credincioşii şi principiul spontaneităţii în ce privcşte mijloaccle exterioare de încreştinare a sufletclor. In aseastă privinţă se cere o anumită tehnică şi tact, sc cere o elită de clerici bine pregătiţi şi care astăzi sunt destul de numeroşi. Numai aşa parohia va putea deveni centru de viaţă creştină cu înfăptuiri binefăcătoare, folosindu-se cu dibăcie de toate armele culturii şi făptuirii creştine.

Parohia e prima celulă şi ultima, în care se petrec toate prefacerile cele mai intime şi mai profunde ale vieţii Bisericii. Ea este instrumentul puterii de adaptare a vieţii Bisericii, la puterile infinit variate şi mereu evolutive a vieţii sufletului omenesc. Parohia e celula care regenerează şi stimulează viaţa întregului organism a vieţii Bisericii. Parohiile sunt focuri de viaţă creştină aprinse pe culmi, centre de adaptare la idealul creştin, sunt tot atâtea puncte de orientare în viaţa Bisericii. Ele sunt puterea de viaţă a Bisericii şi păstrătoarele misterului ei de existenţă. In marele laborator a vieţii omeneşti, — parohiile — sunt producătoare de energii, prin care creştinismul coboară tot mai adânc în sufletul unui popor. Parohiile sunt acelea care fixează ritmul credinţii şi simţirii în sânul masselor de credincioşi.

Preot Haralambie Vasilache

Societatea „Ajutorul“ a Clerului din Capitală a sărbătorit pe I. P. S. Mitropolit Nicodim Locotenent de Patriarh. *)

Luni 29 Maiu cor., în ziua Sf. Treimi, la ora 6 d. a., preoţii din Capitală s'au întrunit la sediul soc. «Ajutorul» din b-dul Carol, pentru ca în şedinţă festivă să primească vizita I. P. S. S. Mitropolitul Nicodim, locotenent de Patriarh. Pe lângă clerul de mir au fost prezenţi la această solemnitate P. S. S. Gherontie, episcopul Tomisului, P. S. Veniamin Vicarul Sf. Patriarhii, P. S. Galaction Cordun, arhimandriţii Filaret Jocu şi Irineu Felea, preoţii consilieri N. Cazacu, Gh. Vintilescu şi Dem. Cristescu, protoiereii Capitalei, preot prof. H. Rovenţa şi D. Boroianu, V. G. Ispir şi I. G. Savin; prof. I. Popescu-Pasărea, d-na Alexandrina Cantacuzino, etc.

La intrarea în sala festivă a I. P. S. Sa Mitropolit Nicodim, preoţimea a intonat „Pre Stăpânul“ şi „Impărate ceresc'.

Conferinţa pr. prof. H. Rovenţa

Părintele H. Rovenţa, profesor la facultatea de teologie din Capitală, a rostit o interesantă conferinţă despre: «Pregătirea clerului în spiritul vremii». Cucernicia Sa a constatat că veacul actual este un veac care se caracterizează prin mari prefaceri în toate domeniile vieţii, prefaceri cari se pot observa şi în ţara noastră.

Care este poziţia clerului—mai bine zis a Bisericii—faţă de aceste prefaceri? Totdeauna, în trecut, Biserica a fost o permanentă călăuză şi promotoarea marilor epoci. De aceia ea trebue să aibă un rol hotăritor şi în actualele prefaceri. Marea regenerare, atât morală cât şi naţională, nu se poate face dacă ie-

---

1) Această dare de seamă e luată întocmai din *Apostolul*, curierul Arhiepiscopiei Ortodoxe Române din Bucureşti, Nr. 8-10, — 15 Aprilie—13 Mai, 1939, pag. 80. N. Red.

rarhia n'are un rol dominant. Pasivitatea ierarhiei înseamnă dezertarea dela datorie. Dar această ierarhie nu-şi poate împlini rostul său decât prin oameni de sacrificiu şi de intensă pregătire. In ordinea morală nu contează numărul ci calitatea.

In biserică, deasemenea, nu contează numărul, ci sfântul şi de aceia trebue să revenim la calitate, dar pentru aceasta, este nevoe de vocaţie, complectată cu o educaţie serioasă.

Preotul trebue să aibă darul minţii, darul frumosului şi să fie profet al lui Dumnezeu. Cine nu le are, nu poate fi un bun preot.

Conferenţiarul a vorbit apoi despre necesitatea reorganizării vieţii monahale şi despre sistemul defectuos de educaţie în formarea clerului de mir.

Alte cuvântări

Au luat apoi cuvântul: preotul Eugen Bărbulescu, în numele soc. «Ajutorul» şi d-nele Alexandrina Cantacuzino, din partea soc. ortodoxe a femeilor române şi Nicolaide, din partea asociaţiei preoteselor.

Părintele Gh. Comana, a spus: un Nicodim a luat trupul Domnului şi L-a aşezat în mormânt.

Prin acest act el s'a vădit a fi purtătorul de grijă al întregii creştinătăţi. Poporul nostru, ortodoxia românească, caută astăzi un Nicodim care să-l păstorească, să-l cinstească şi să-l înalţe. Şi acest Nicodim sunteţi Inalt Prea Sfinţia Voastră.

Ne rugăm lui Dumnezeu să ne asculte dorinţa ceasului de faţă, (Adunarea a ovaţionat îndelung pe I. P. S. Sa).

Cuvântarea I. P. S. S. Mitropolit Nicodim

I. P. S. S. Mitropolit Nicodim a mulţumit preoţimei din Capitală pentru călduroasa primire ce i-a făcut şi a declarat că se simte înălţat sufleteşte ori de câte ori are prilejul să se afle în mijlocul fiilor săi duhovniceşti. A vorbit apoi despre legătura care ar trebui să existe între ierarhie şi şcoalele clericale. Autonomia acestor şcoale nu poate fi un pretext, întrucât buna înţelegere trece peste toate autonomiile.

Dragostea pe care mi-o arătaţi acum—a încheiat înaltul ierarh—voi şti să v'o întorc în aceiaş măsură.

Şedinţa s'a sfârşit la ora 8 şi jumătate.

Sforțări spre ideal creștin

Zilele noastre lipsite de ideal trec fără rost. Ne stăpânesc evenimentele, cum stăpânesc valurile barca fără cârmă. Se'nțelege, în general, prin ideal punctul culminant, pe care oamenii, ca și popoarele îl doresc atins. Ca să ajungă acolo, omul e mânat de o dorință arzătoare, întovărășită de mintea și energia lui. Deci, un ideal nu poate fi considerat numai, ca un vis, ci un gând înalt, care atrage după sine o sforțare; este un impuls pentru viața omului.

Idealistul este un om, care cere și vrea mai mult dela viața lui. Vrea să fie stăpân peste vremi, nu biet om sub vremi, cum spunea cronicarul. Arde în el dorința, să realizeze ceva, care să dăinuiască dincolo de ziua, în care va închide ochii. Și această dorință împletită cu frământare spirituală și voință e imposibil să nu realizeze, dacă nu totul, cel puțin în parte, din linia către ideal.

Religia creștină este prin excelență idealistă. Idealul ei a fost fixat chiar de Iisus prin cuvintele: „Fiți desăvârșiți..." Până la această desăvârșire, e o cale lungă, plină de sforțare și de trudă. Aceasta însă nu înseamnă, că nu se poate înainta. Sfinți au dat dovadă. Prin faptele, prin viața și prin moartea lor.

Idealul acesta de perfecțiune, care are natură divină îl doresc și popoarele. Acelea, care s'au sforțat în viața lor au realizat opere însemnate. Olanda, o țară mică, de 8 mil. locuitori, a dat lumii mai mulți gânditori, mai mulți filosofi și artiști, decât Rusia, care este a șasea parte din lume, ca întindere și are peste 160 milioane de locuitori [1]). Au fost și condiții diferite, dar n'a lipsit dorința și zbuciumul spre mai bine al sufletului olandez.

Unii creștini își fac un ideal din misiune; alții din organizarea vieții creștine sau alte acțiuni. La toți însă le stă frumos

---

1) Francesco Nitti: La désagregation de l'Europe, Paris, édition Spe p. 184.

să activeze în calea ce urcă spre ideal. Şi mai ales le stă bine conducătorilor de creştini, cari ştiu, că „Impărăţia lui Dumnezeu cu anevoe se câştigă"...

Mântuirea este un ideal, ce se realizează cu ajutorul graţiei lui Dumnezeu şi al faptelor noastre. Până acolo, însă, noi mergem pe drumul către perfecţiune, fixat de Iisus şi trebue să presărăm faptele grăitoare ale vieţii noastre creştine. Drumul pare lung şi obositor, dar sufletul se umple de curaj, când îşi aminteşte cuvintele Mântuitorului; „In lume necazuri, veţi avea; dar îndrăzniţi, eu am biruit lumea"...

Grigore Miron
Montpellier

Bucuria înfăptuirilor durabile

Sfânta noastră Biserică strămoşească poate fi mândră astăzi pe bună dreptate, privind grădina atotcuprinzătoare a înfăptuirilor sale multilaterale.

In sânul ei a fost crescut şi strâns laolaltă neamul nostru chiar din clipa în care s'a născut. Printr'însa a fost hrănit cu dulceaţa credinţei mântuitoare, încălzit cu dragostea care toate le rabdă şi îmbărbătat cu nădejdea în zile mai bune.

Toate firile de aur din urzeala minunatei ţesături a culturii, au fost trase în pridvorul şi sub oblăduirea Bisericii, căci ea nu numai că a creiat istorie — conducând neamul românesc — după cum conduce o bunică nepotul de mână, pe toate cărările întortocheate ale vieţii sale glorioase, dar a şi înregistrat în pagini nemuritoare şi cu multă preţuire mersul ondulatoriu al neamului, format din victorii şi înfrângeri, bucurii şi nădejdi de viaţă nouă.

Şi dacă în perspectiva istorică, Biserica apare cu chipul unui gigant, bogată în atâtea înfăptuiri de folos sieş şi neamului românesc cu care şi-a împletit viaţa atât de strâns pentru zilele noastre, ţine cu aceiaş grijă şi cu aceiaş stăruinţă pasul înfăptuirilor, scoţând la lumină prin fiii săi aleşi şi chemaţi în mod providenţial la lucru în ogorul său, noui mărgăritare — cu adâncă semnificaţie culturală şi morală.

E deajuns să amintim numai despre ostenitorii traducerii Sfintei Scripturi în frunte cu I. P. S. Mitropolit Nicodim şi despre vasta sa activitate scriitoricească, pentru a ilustra epoca aceasta atât de bogată care va însemna o piatră de hotar pentru Biserica şi cultura românească. Pe firul de aur al vieţii sale rodnice se înşiră zi de zi alte pietre preţioase, pentru care ne-ar trebui mult timp şi spaţiu spre a le enumăra numai cu titlul de statistică, cărora li se adaogă încă o operă de proporţii uriaşe a doi distinşi teologi din Bucureşti, traducerea „isvoarelor ortodoxiei".

Iată dar că Biserica noastră prin rodnica sa activitate creiază ţării româneşti un prestigiu plin de strălucire situând-o în fruntea ţărilor cu veche tradiţie ortodoxă şi atrăgând asupră-i o binemeritată atenţie. Deaceia bucuria acestor înfăptuiri durabile este nespus de mare pentru noi cari din posturile noastre de veghe, ne îndeplinim cu multă căldură rostul nostru de slujitori ai sfântului altar şi de semănători ai păcii şi dragostei de neam, în sufletul poporului. Iată dece dorim din tot sufletul ca zările viitorului care se arată aşa de auriu pentru Biserica şi neamul nostru să ne găsiască la datorie pe linia destinului nostru istoric, transfiguraţi prin dragostea lui Hristos.

Preot N. D. Ungureanu
Borniş-Neamţ

Saptezeci de lucrări*)

Opera I. P. S. Mitropolit Nicodim

Oricine are prilejul să răsfoiască şi să citească simpatica revistă „Mitropolia Moldovei", nu-i poate scăpa de sub oehi o listă întreagă ce ocupă două pagini şi care numără nu mai puţin de 70 de lucrări, alcătuite, prelucrate şi traduse de I. P. S. S. Mitropolit Nicodim al Moldovei. Din acestea, multe sunt volume mari, cu sute de pagini, ce presupun o muncă migăloasă depusă în zile albe şi'n nopţi de veghere pentru care bătrânul ierarh,

1) Acest articol a apărut mai întâiu în ziarul *Opinia* Nr. 9613, 12 Aprilie 1939.

aplecat la masa sa de lucru, a dovedit atâta energie şi capacitate tinerească — fapt puţin obişnuit la noi şi mai ales în timpul din urmă când preocupările culturale-teologice abia, abia mijesc pe ici pe colo.

Este un adevărat izvor de cărturărie bisericească ce se revarsă ca un torent puternic şi înnoitor ca pe vremea lui Paisie şi Veniamin, transformându-se într'o epocă asemănătoare pe care a instaurat-o în ţările noastre primul Nicodim dela Tismana, cel ce a introdus monahismul, a zidit cele dintâi mânăstiri şi a răspândit cultura slavonă de origină sârbă.

Deci acum, să ne fie îngăduit de-a afirma că asistăm la o prefacere adâncă, plină de izbânzi răsunătoare, prin strădania meticuloasă şi multilaterală ce-o desfăşoară ierarhul eparhiei Moldovei, cărturar de rasă, călugăr încercat, gospodar neîntrecut, bisericaş înăscut, suflet ales — într'un cuvânt, întruchipând toate darurile şi însuşirile ce se cer şi se impun unui păstor desăvârşit.

De tânăr iubind cărţile de studiu, petrecând ceasuri şi zile întregi în biblioteci, aşternând cu pana măiastră şirurile lungi şi neîntrerupte ale slovelor I. P. S. Sa se poate bucura că, odată cu cei 70 ani ai vârstei, a ajuns să numere şi cele 70 lucrări ce împodobesc atât de frumos cununa unei vieţi de om ce n'a trăit în zadar. Operile sale vor mărturisi, pentru multă vreme, o muncă atât de nobilă şi de folos pusă în slujba Bisericii şi Neamului cu o dragoste şi hărnicie făr' de margini şi de care va fi legată înalte şi distinsa personalitate a blândului şi destoinicului Chiriarh.

La apariţia fiecărei lucrări s'au scris recenzii şi dări de seamă, atât în revistele bisericeşti cât şi'n cele profane, întrucât fecundul nostru autor foloseşte o limbă neaoş românească şi literară, ceiace a atras atenţiunea oricărui critic ce-i place să fie în curent cu tot ce se tipăreşte în graiul nostru. In consecinţă, galeria vlădicilor literaţi ca Varlaam, Dosoftei, Simion Ştefan, Amfilohie, va trebui complectată, pe bună dreptate, cu persoana atât de cunoscută şi apreciată a I. P. S. S. Mitropolit Nicodim, ctitor al literaturii religioase în epoca de după Marele Război.

Scriind aceste modeste, dar sincere rânduri, ne facem o imperioasă datorie de smerit şi devotat ucenic către Acela care ne-a fost cândva stăpân şi îndrumător şi dela care am învăţat să preţuim cititul şi scrisul, ocupaţia cea mai aleasă ce poate fi şi

care îţi procură hrana duhovnicească şi balsamul isbăvitor în toate împrejurările vieţii.

Vă urăm, din inimă, I. P. Sfinţite ca să ajungeţi suta de ani şi să ne daţi suta de lucrări, bucurându-ne cu toţii din munca titanică ce-aţi înţeles-o să vă fie farul paşilor noştri pe câmpuri întinse a tipăriturilor în care aţi înfipt adânc plugul şi aţi tras o brazdă de lumină care nu se va stinge niciodată.

Pr. Icon. Corneliu M. Grumăzescu
Profesor secundar - Bârlad

Un titan al scrisului și al grăirii creștinești

Din vreme în vreme, se ridică în sânul Bisericii noastre bărbaţi vrednici, care lucrează cu râvnă în via Domnului. Unul din ei este şi P. C. Arhimandrit Scriban. Opera de zidire sufletească a S. Sale este de proporţii colosale. Meşter iscusit în mânuirea cuvântului şi a condeiului, s'a ridicat cu ele împotriva stricăciunii veacului. Nu s'a dat în lături dela lupta sfântă, ci s'a avântat în ea cu dorinţa arzătoare de a apăra dreapta credinţă şi moravurile creştineşti de atacurile ce li se aducea.

Se cunoaşte îndată că, în ceiace face S. Sa, nu-i mânat numai de motive profesionale. Căci îmi închipui că mai sunt şi alţii destui care ocupă locuri asemănătoare cu a S. Sale în breasla dăscălească; dar totuş nu se mai aude de numele lor. Dece? Pentru că nu simt pornirea de a mai face ceva mai mult decât ceiace sunt ţinuţi să facă.

Cu Părintele Scriban nu-i aşa. S. Sa dacă a văzut că este ceva de făcut în ale Bisericii, a făcut. Munca ce a depus-o acest vrednic bărbat al Bisericii noastre pe ogorul scrisului şi a propoveduirii creştineşti, nu se poate prinde aşa la repezeală şi a se arăta, în adevăratele ei proporţii.

Scriitorul acestor rânduri nici n'a încercat să facă aceasta.

Scopul lui a fost doară ca să arate până unde au ajuns ramificaţiile vorbirei şi a scrierilor Sf. Sale.

Şi de ce scrierile Păr. Scriban au aşa de mare căutare şi sunt aşa de mult gustate de mulţime? Pentrucă fiecare îndeletnicire îşi are rosturile ei; deci şi cea a cărţii. Ceiace spune Păr. Scriban, cu atâta meşteşug înaintea altora, poate că se mai încearcă să spue şi alţii, dar nu aşa.

Aicea-i deosebirea. Pe când alţii vorbesc aşa, numai ca să nu tacă şi ca să se spună şi despre ei că au vorbit, Păr. Scriban vorbeşte cu miez. Cumpăneşte lucrurile în toate felurile, le îmbracă în haina vorbirei şi apoi le dă drumul înspre alţii.

Dar până să ajungă cineva să facă ca Păr. Scriban trebue să muncească din greu.

Deaceia nici nu-şi prea bat capul mulţi cu propovedania. Sf. Sa însă s'a ostenit mult în această latură şi deaceia merită lauda tuturor; dar mai ales a acelor ce au avut prilejul a i gusta scrierile.

Iată un om al Bisericii, care n'a respirat aerul pe de pomană sub soare. Despre el trebue să se scrie mai amănunţit şi să se arăte în colori vii ceiace a făcut pentru mulţime.

Sf. Sa este omul ce s'a dedat muncii cu toată fiinţa şi lasă urmaşilor comori nepreţuite în ogorul învăţăturii creştineşti. Ce treabă frumoasă ar fi, dacă am vedea, de pildă, tot scrisul Sf. Sale, adunat şi tipărit în volume mari, cum sunt ale I. P. S. Mitropolit Nicodem.

Am avea la îndămână un lucru de mare preţ, de care ne-am putea folosi.

In ale vorbirii, puţini sunt care să i se asemene.

Chipul Sf. Sale de a vorbi rămâne întipărit în mintea celor ce-l ascultă. Par'că-l văd cum venea la M-rea Neamţului să-şi ţie conferinţa anunţată din timp.

Inalt, maestos, cu o ţinută care impunea de-odată admiraţie şi respect, captiva îndată atenţia tuturor. Indată ce clopotul monastirei da de veste că a sosit ceasul când trebuia să se înceapă conferinţa, numai ce vedeai că lumea aflătoare acolo se îndrepta, pâlcuri-pâlcuri, spre încăperile vechiului seminar monahal.

Când apărea şi'ncepea să-şi depene firul vorbirei, ascultătorii rămâneau ca vrăjiţi de însemnătatea celor înşirate de Sf. Sa,

precum şi de forma minunată în care, cu dibăcie de magistru, ştia să le învestmânteze.

Imi aduc aminte că a vorbit odată, afară pe iarbă verde, între Biserica cea mare şi stăreţie. Or fi vr'o 12 ani de-atunci. Printre altele a stăruit şi asupra nepăsării oamenilor faţă de ceia ce are să fie în lumea de dincolo de mormânt. Şi a asemănat această nepăsare cu a unui păzitor ce păzea un pod peste care era o cale ferată.

Acel păzitor, la stăruinţele unora şi a altora dădea drumul la rampă de multe ori atunci când nu trebuia. Aflase şeful său despre acest obiceiu al lui şi-i spusese să nu mai facă ceiace făcea. El însă n'a ascultat şi neascultarea i-a fost fatală; căci tocmai când a dat odată drumul la o căruţă să treacă pe pod, a venit şi trenul, care izbindu-se de ea, a deraiat prăbuşindu-se în prăpastia ce era sub pod. La vederea celor întâmplate, păzitorul înebunit de groază se văicăra strigând; „Dece n'am ascultat, dece n'am ascultat"?! Tot aşa vor păţi cei ce n'au vrut să ia în seamă sfaturile şi învăţăturile Bisericii. La eşirea din această viaţă vor strigă cu amar: „Dece n'am ascultat, dece n'am ascultat"?!

Deşi timpul cât ţinea conferinţa era destul de lung, nouă ni se părea că trece prea repede. Când se termina vorbirea par'că nu mai eram aceiaşi ca mai'nainte; viaţa ni se pare mai altfel; iar amintirea necazurilor care-s nedeslipite de ea dispăreau din mintea noastră şi noi mergeam fiecare pe la treburile noastre, cumpănind cu mintea noastră cele spuse de Păr. Scriban.

Erau timpuri ce face să fie pomenite!

Aşa l-am cunoscut noi cei dela Neamţu pe Păr. Scriban: bărbat destoinic al Bisericii noastre, cărui-a i s'a dus faima peste hotare şi care împrăştie cuvântul prin grai, prin scris, iar acum în urma şi „pe aripile văzdului".

Constantin Popa
Cântăreţ Parohia Buznea-Iaşi

Ştiri oficiale şi însemnări

1) *Consiliul Central Bisericesc*, cu adresa Nr. 3281/939, ne înaintează o copie după adresa Ministerului Educaţiei Naţionale, cu Nr. 33712/939, privitoare la neînţelegerile iscate de pe urma orarului de predare a învăţământului religios.

In această adresă se accentuiază „*că faţă de orarul trecut, când erau două ore de religie, acum, pentru educaţia morală religioasă sunt câte două ore pentru fiecare clasă dela I—IV-a şi câte o oră pentru fiecare clasă dela V—VII-a unde este programă redusă — numai douăsprezece ore săptămânal de parte teoretică, pentru cinci luni. In plus activitatea de educaţie moral-religioasă preotul o mai poate desfăşura în cadrul străjeriei în fiecare săptămână, Joi*".

In legătura cu cele de mai sus Ministerul Educaţiei Naţionale, cu ordinul Nr. 33712/939, a pus în vedere inspectoratelor şi revizoratelor şcolare, următoarele:

I. Primele patru clase primare au 2 ore de educaţie moral-religioasă, iar ultimele trei clase cu program redus o oră.

Deosebit de aceasta, Joia, în cadrul străjeriei se mai face deasemenea şi educaţia moral-religioasă.

Directorii n'au voe să interpreteze altfel, sau să modifice programa şi orariile. Cele prevăzute în orarii sunt pentru fiecare clasă. Ceiace pot face numai, este să schimbe orele când ele coincid la două sau mai multe clase şi preoţii nu le pot face. In orice caz se va păstra pentru fiecare clasă câte 2 ore până la clasa IV-a inclusiv şi o oră pentru clasele superioare, plus îndatoririle ce le au preoţii în cadrul strejeriei.

II. Veţi raporta neapărat în raportul lunar pe Martie, cum se aplică învăţământul religios în şcolile din jud. Dv., ţinând seamă că trebue să vă conformaţi dispoziţiunilor de mai sus. Deasemenea ne veţi semnala şcolile din judeţe, unde nu se poate face educaţie religioasă şi pentru care motiv. Asupra acestora ne veţi raporta în fiecare lună prin rapoarte lunare.

Noi ne facem datoria a atrage atenţiunea cucernicilor preoţi asupra măsurilor dispuse de către Ministerul Educaţiei Naţionale în privinţa învăţământului religios. Cu începerea anului şcolar 1939 | 40 să-şi aranjeze orarul în aşa fel, ca să nu se mai întâmple neînţelegeri.

Abaterile se vor sanţiona după lege, fie de autoritatea noastră chiriarhală, fie de cele ale Ministerului Educaţiei Naţionale.

2. Ministerul Cultelor cu adresa Nr. 11620 | 939 ne înştiinţează că orice publicaţii ştiinţifice şi literare, în legătură cu schimburile internaţionale se vor trimite pe adresa : Direcţia Presei şi Informaţiilor — Serviciul de schimburi internaţionale — str. N. Filipescu, Nr. 40, Bucureşti.

3. Ministerul Cultelor cu adresa Nr. 19139 | 939, atrage atenţiunea ca autorităţile în subordine să menţioneze în semnătura telegramelor, autoritatea emitentă cu titulatura ei oficială, evitându-se, astfel, o mulţime de neajunsuri, care întârzie rezolvarea chestiunilor reclamate.

4. Consiliul Central Bisericesc cu adresa Nr. 4208 | 939, ne trimite, în copie, adresa Nr. 21596 | 939 a Onor. Minister al Justiţiei privitoare la întocmirea şi expedierea, în cele mai bune condiţiuni, a corespondenţii oficiale.

Instrucţiunile sînt bune pentru orice instituţie publică, aşa că oficiile se vor conforma lor, ţinând seama de modul de adresare cel bisericesc.

Publicăm în întregime conţinutul amintite adrese.

— In interesul unei mai bune ordine la întocmirea şi expedierea corespondenţei oficiale, am onoare a vă ruga să binevoiţi a dispune ca serviciul de expediţie să verifice, cu atenţiune deosebită, forma ei exterioară şi în cazul când până în prezent nu s'a observat cele de mai jos, să i se aducă următoarele îmbunătăţiri :

1. Hârtia pe care se scrie corespondenţa să aibă întotdeauna, în partea stângă de sus a primei pagini, numele oficial, scris sau imprimat, deslușit şi fără prescurtări, adăogându-i-se, dacă nu se cuprinde în chiar denumirea autorităţii, numirea localităţii de re-

şedinţă, precum şi a judeţului, când localitatea nu este prea cunoscută ori s'ar putea confunda cu alta.

Dacă autoritatea are mai multe servicii, se va trece în „en-tête"-ul hârtiei şi denumirea serviciului respectiv. Exemple: „secţiunea a II-a", „parchetul", „corpul portăreilor", „direcţiunea personalului".

2. Fiecare corespondenţă va mai purta, scrise sau imprimate cu cea mai mare claritate, un număr de ordine şi data precisă: ziua, luna, anul, de ieşire dela autoritate.

3. Atât N-rul de ieşire cât şi data precisă se vor cita pe deantregul, la începutul oricărei corespondenţe care s'ar referi la o corespondenţă anterioară dela aceeaşi autoritate.

4. Asemenea citaţiuni întregi se vor face şi ori de câte ori este vorba de corespondenţă sosită dela Minister sau dela altă instanţă sau autoritate căreia i se răspunde.

5. Când se repetă o cerere dintr'o corespondenţă anterioară, pentru un răspuns mai urgent, se va adăoga, pe lângă cele prevăzute la punctul 3, obiectul ei, adică cuprinderea pe scurt, iar în cazuri speciale, o copie de pe acea corespondenţă anterioară.

6. Anexele, care însoţesc unele corespondenţe, precum: recipise, chitanţe, adeverinţe, facturi, acte justificative, petiţii, certificate, contracte, citaţii, procese-verbale, acte de: studii, armată, naţionalitate, extrase de pe acte de stare civilă, declaraţii, jurăminte, ziare, statistici, tablouri, situaţii, copii, oferte, comisii rogatorii, state de salariu, foi calificative, state de serviciu, etc., trebuesc neapărat aranjate în deplină ordine.

Când sunt mai multe anexe la aceeaşi corespondenţă, se vor alcătui ca dosare cu filele cusute, numerotate, şnuruite, parafate, sigilate, în orice caz, prinse la un loc, cu ace, agrafe, etc., după natura lor, iar în urmă ataşate de corespondenţă în aşa mod în aşa mod încât să se facă imposibilă desprinderea şi rătăcirea acestor anexe de corespondenţa pe lângă care se expediază.

7. Fiecare anexă să fie citată şi identificată în chiar adresa pe lângă care se înaintează, ori să se treacâ amănunţit în vreun tablou sau listă alăturată despre care să se facă menţiune ln corespondenţă. Citările respective vor cuprinde toate elementele principale ale fiecărui act ce se ataşează.

8. Numărul total al anexelor să se notexe, foarte vizibil, în

cifre mari şi în litere, pe marginea stângă a primei pagini a corespondenţei adică acolo unde de obiceiu se scrie cuvântul „Anexă".

9. Cu ocaziunea primirii şi expedierii corespondenţei, se va verifica dacă petiţiile şi orice fel de anexă au valoarea legală pentru fiecare categorie de timbre aplicate ; fiscale, de aviaţie, de facturi, etc. şi în special a timbrului judiciar, pentru care, — zisul timbru fiind mai nou înfiinţat şi totodată, cu o întrebuinţare mai restrânsă faţă de celelalte timbre, — se poate face mai lesne eroare de către părţi în ceeace priveşte aplicarea lui.

10. Legea timbrului şi impozitului pe acte şi fapte juridice prevede, în art. 28 modul anulării timbrelor, după cum urmează :

„Când actul emană dela o autoritate publică sau se primeşte de ea, timbrul mobil se va anula de către autoritate în momentul primirii sau eliberării. In acest caz, anularea se va face prin aplicarea pe timbru a sigiliului autorităţii sau a semnăturii funcţionarului în drept.

11. Fiecare timbru aplicat pe petiţii, acte, anexe, se va anula cât mai vizibil, astfel încât să întreacă marginea lui ; anularea se va întinde şi pe o parte din hârtia actului timbrat.

12. Petiţiile şi ofertele deschise care urmează a fi înaintate Ministerului,—după ce li se vor verifica şi anula neapărat timbrele aplicate,—vor fi înregistrate, iar N-rul şi data înregistrării vor fi menţinute în corespondenţa pe lângă care sunt înaintate.

13. Inchiderea corespondenţei, lipirea plicurilor şi ambalarea coletelor trebuesc făcute cu îngrijire şi prevedere, astfel ca filele corespondenţei şi actele să nu se mototolească, deterioreze, lipească şi murdărească, din pricina relei întocmiri a hârtiilor şi actelor sau din cauza întrebuinţării a prea multă gumă arabică, pap. etc.

14. Să nu se folosească plicuri mai mari decât dimensiunea corespondenţei întocmită, nici ambalaje largi, deoarece conţinutul lor, prin mişcarea din timpul transportului, le sparge, făcând să se împrăştie şi să se piardă corespondenţa şi actele. In plus, când conţinutul este greu, plicul şi ambalajul se vor lega cu sfoară în cruciş.

15. Plicurile şi ambalajele vor fi prevăzute cu „en-tête"-ul care să indice desluşit: denumirea autorităţii expeditoare şi N-rul

oficial al corespondenţei dinăuntru, iar la închidere se va aplica, vizibil, sigiliul cu tuş.

16. Se va observa cu stricteţă ca N-rele oficiale ce se notează pe plicuri şi ambalaje, să corespundă întocmai cu cele ale corespondenţei introduse înăuntru.

17. Adresa la care trebue îndrumat un plic sau un colet, trebue scrisă citeţ şi cât mai complect, fără să lipsească elementele principale de îndrumare ca: numele persoanei sau autorităţii, strada, N-rul casei, localitatea şi eventual judeţul.

18. Plicurile şi ambalajele cu trimiteri speciale: „Confidenţial", „secret", „mobilizare", „urgent", Cabinetul Domnului Ministru", etc., vor fi deosebite complet de cele fără acest caracter şi por purta, cât mai evident, pe ele, menţiunea respectivă.

19. Când, la primirea corespondenţei, s'ar constata nepotrivire între menţiunile de pe plicuri şi ambalaje şi între cuprinderea reală a conţinutului, plicurile şi ambalajele se vor reţine pentru facerea cercetărilor necesare.

Comunicându-vă cele ce preced, am onoare a vă ruga să binevoiţi a dispune ca alcătuirea şi expedierea corespondenţei oficiale să se facă în conformitate cu instrucţiunile de mai sus şi în cele mai bune condiţiuni, pentru asigurarea mersului regulat al lucrărilor.

p. Ministru **A. Garoescu**

p. Director **I. D. Panaitescu**

pentru conformitate, **A. Popescu**

5. Domnul M. D. Moldovanu, profesor cartograf, a prezentat Consiliului Central Bisericesc o hartă a României, în noua organizaţie administrativă. Costul unei hărţi e de 20 lei. Se poate cumpăra din comerţ.

6. In parohia Icuşeni, Com. Vorona, Jud. Botoşani este vacant un post de cântăreţ. Doritorii se pot adresa oficiului parohial spre recomandare.

7. Se atrage atenţiunea Cucernicilor Preoţi să întocmească conturile de gestiune conform instrucţiunilor ce s'au dat.

Actele originale cât şi copiile să le timbreze în regulă.

Gestiunea fiecărui an să o înainteze cu raport separat, scrise pe o coală întreagă, nu pe sferturi.

Orice abateri dela aceste instrucţiuni vor atrage neplăceri.

* * *

Răspunsul D-lui Armand Călinescu, Preşedintele Consiliului de Miniştri, I. P. S. Mitropolit Nicodim, pentru gestul preoţilor şi tuturor funcţionarilor pentru contribuţia la opera de înarmare a ţării.

Mulţumesc I. P. Voastre, Preoţilor, cântăreţilor, călugăriţelor, funcţionarilor şi personalului bisericesc din cuprinsul Eparhiei Moldovei, pentru simţitele sentimente româneşti exprimate, cât şi pentru pilduitoarea contribuţiune adusă la sporirea fondului de înzestrarea armatei.

Preşedintele Consiliului de Miniştri,
(ss) **Armand Călinescu**

NOTE

1. Distincţiuni bine meritate

Cu prilejul înmormântării Patriarhului Miron, s'a dat crucea patriarhală tuturor membrilor Sf. Sinod, precum şi distinşilor delegaţi străini cari au luat parte la această dureroasă despărţire.

I. P. S. Mitropolit Nicodim, Locotenent de Patriah, a dispus să se dea această cruce patriarhală, ca o distincţie şi *P. C. Arhim. Melhisedec, Stareţul Sf. Monastiri Neamţu, P. C. Arhim. Teoctist Stupcanu şi P. C. Protosinghel Ghervasie Creţu, Marele Eclesiarh al Catedralei Sf. Mitropolii din Iaşi.*

Cunoscută fiind lăudabila activitate ce o desfăşoară aceste distinse persoane în administraţia acestei Sf. Mitropolii, noi ne bucurăm de preţuirea de care s'au învrednicit şi suntem mângăiaţi sufleteşte, văzând că acei care-s împodobiţi cu munca şi cu deosebita râvnă a credinţii, sunt împodobiţi şi cu această aleasă decoraţie creştină.

2. **Buletinul Episcopiei Cetăţei-Albe-Ismail**

publică în ultimul ei număr din Iunie a. c., o frumoasă recenzie asupra lucrării *Primele zile ale Creştinismului*, tradusă de *I. P. S. Mitropolit Nicodim.* Această prea frumoasă mărturisire de preţuire este semnată de distinsul c'eric al acelei eparhii *N. Tomoilă.* P. C. Sa văzind deosebita importanţă a lucrării, încheie cu următoarele:

Este de dorit, ca Consiliul Eparhial să comande această carte dela autor, pentru btsericele din întreaga eparhie, (pag. 48.

Protos. Vasile

Vrednicii păstorale şi mulţumiri publice

Cu multă bucurie înşirăm numele donatorilor, din diferite parohii, care ascultând de sfaturile cucernicilor preoţi, cum şi de glasul inimei lor, nu încetează a-şi încredinţa obolul lor pentru infrumuseţarea locaşurilor divine. Manifestarea concretă a simţirii lor religioase merită toată atenţia şi prinos de recunoştinţă. Deaceia Sfânta Mitropolie, apreciind faptele lor lăudabile şi pilduitoare, le aduce vii mulţumiri publice.

— Astfel în *parohia Buhăceni, judeţul Botoşani* următorii buni creştini au dăruit obiecte de înzestrare a bisericii:

D-na Elena şi D-l V. Borş, funcţionari la Municipiul Iaşi, au donat un rând de vestminte de matasă cu fir, în valoare de 7000 lei, cum şi un dulap în val. a 300 lei; d-l V. Gh. Panaite cu soţia şi dl. N. M. Vatavu cu soţia au donat câte un sfeşnic în val. a 1800 lei, fiecare; dl. C. Gh. Matei, un acoperemânt pe sf. Masă în val. de 1050 lei; de M. Arnăutu, un molitpelnic = 800 lei; dl. D. Parfiri, un triod = 850 lei; dl. C. V. Rotundu, un penticostar = 600 lei; d-l V. Basarab o icoană în val. de 500 lei; dl. Gh. Iliescu, o perdea la uşile împărăteşti în val. de 600 lei; dl. N. Gh. V. Rotundu, un şfeşnic în val. de 300 lei; D-ra M. Gh. Bordeianu un acoperemânt la iconastas şi dl. N. Gaşpar a năsălie pentru morţi, o icoană a sf. Treimi şi Serafimii

Tuturor să le răsplătească bunul Dumnezeu din darurile sale cele bogate.

* * *

Prin zelul pastoral depus de P. C. Ec. Ştefan Gheorghiu biserica Sfinţii 40 de Mucenici, din Iaşi s'a văzut îmbracată în haină nouă. Intr'un cartier ales al Iaşilor activitatea cucernicului preot merită toată lauda. Alături de înfrumuseţarea bisericii nici sporirea averii imobiliare parohiale nu este uitată. Astfel soţii Agripina şi Ioan Condurache, enoriaşi ai acelei parohii, au lasat după moartea lor, bisericii, imobilul ce-l au în strada Sărărie Nr. 22,— casa şi teren, pentru pomenirea şi grija de sufletele lor. Actul de acceptare a donaţiei s'a autentificat de tribunalul din Iaşi, secţia III-a subt Nr. 1449 | 938 şi trecut în registrul de transcripţii subt No. 3233 | 938.

E de remarcat, că în urmă cu câteva decenii unii preoţi — respirând atmosfera vremii aceleia — au găsit cu cale să înstrăineze imobilele bisericii. Astfel la unele biserici din Iaşi se găsesc proprietari particulari asupra fostelor imobile ale bisericilor! E de necrezut şi totuşi adevărat. Nu e nici un merit în astfel de lucrări pline de tină, ci din contra. Oricât s'ar da vina pe timpuri vitrege, libera voinţă şi consimţământul dat pentru despuiarea averii bisericilor rămân condamnabile. Lucrarea pastorală a P. C. Ec. Ştefan Gheorghiu nu numai că îi ridică prestigiul personal, dar repară o greşală din trecut, când conştiinţele s'au dovedit mai maleabile pentru bunurile... bisericii.

Increderea cu care soţii Agripina şi Ioan Condurache şi-au depus în faţa sf. Altar munca lor de o vieaţă denotă o aleasă convingere religioasă. Cele trecătoare se spulberă. Ceiace rămâne e credinţa în Dumnezeu şi faptele afierosite Lui. Iar Dumnezeu, care cunoaşte până şi rărunchii omului, va răsplăti pilda lor de adevaraţi credincioşi. Sfânta Mitropolie le aduce pe această cale calde mulţumiri, asigurându-i că numele lor vor fi pomenite, cu evlavie, în rândul ctitorilor bisericii „40 de Mucenici".

* * *

In parohia Ciurbeşti, judeţul Iaşi, s'a făcut reparaţia bisericei din satul Corneşti prin osârdia d-lui Gh. Niculescu, proprietar.

Reparaţia bisericii a constat din refacerea tencuielelor căzute şi vopsitul exteriorului. S'au cheltuit pentru aceste îmbunătăţiri circa 15.000 lei.

Pentru strădania depusă pentru treburile bisericeşti, se aduc cele mai alese felicitări şi mulţumiri d-lui proprietar Gh. Niculescu.

O totalizare exactă a înfăptuirilor, ce s'au făcut în curs de şapte luni, la Biserica parohială Sf. Neculai, parohia Negreşti II, jud. Neamţ întrece cu mult peste 100.000 lei.

In interiorul Bisericii s'au cumpărat de către oamenii: M. N. Roibu: Perdea la uşile împărăteşti 1400 lei; 1 candeluţă argintată în val. 1200, donată de Pr. D. Calapăr; 1 perdea la M. Domnului, de D. Gh. T. Cojocaru; 2 perdele iconostas etc.

Numeroase covoare de lână şi cânepă de către: Nec. Olaru, M. V-le Puşcaşu, Maranda Iorgu Ciobăniţă, I. I. Bantaş, Catinca Gh. Loghin, Ana I. Creţu, Marg. Mâţă, Maria P. Ilisei, I. D. Bantaş, Ch. V-le Radu-Ruxanda Cojocaru, Natalia V. Anastasia, Ioana S. Pascu, Ana T. Munteanu etc.

Precum şi două acopereminte pentru Sf. Masă în val. 1100 lei, de către D. Dâdă, Maria Maria M. Cojocaru.

Tot în intoriorul Bisericii s'au cumpărat: M. N. Roibu: una sobă de fier; toate cărţile liturgice, legate în piele, în val. *11.6500* lei de către d-nii: Pr. Visarion Puiu, I. Gh. Mâţă notar, M. Radu, Th. Munteanu, Nec. Grosu, Th. N. Humă, M. Dâdă, Th. Cojocaru, Gh. Oană, I. Orghidan, Nec. Gh. Andrei. M. Ciobăniţă, Nec. Olaru, I. V. Tapalagă, I. Creţu, Ştefan Vornicu, I. I. Bantaş, Th. Apetrii, I. Humă, Toma I. Humă, Nec. Gr. Guţu, Ana Maţă, Z. Lămătic, I. D. Mocanu, D-tru Dâdă, V-le Gh. Macovei.

S'au cumpărat 2 rânduri veşminte:

1 rând în val. 8330, de către: N. Gheorgheasa învăţător, D. Munteanu perceptor, Petru Balan agronom, V-le Mâţă, Ion Dâdă, I. Grosu, Mihai Dâdă, Alexa Humă. Al doilea rând veşminte în val. 11.300, de către 113 femei, în frunte cu Clemansa Pr. V. Puiu, Maria Gheorgheasa învăţ., Adela Lămătic învăţ, Maria Maţă învăţ, Zefira P. Balan, etc.

Pentru strângerea acestei sume, s'a strădui D-na Zefira P. Balan.

S'a împrejmuit Biserica cu un gard de sârmă împletită în val. 27.415 lei.

Pentru bunul mers a acestei lucrări, au contribuit băneşte şi cu munca, aproape toţi sătenii.

Notăm pentru străduinţa depusă pe d-nii: M. Ciobăniţă, epitrop, Gh. Radu, consilier, Alecu Humă, consilier etc.

S'a început contruirea unei şuri, pentru diversele hrămuiri, în val. cca. 20.000 lei.

Mersul bun a pangarului, este asigurat prin chibzuinţa şi râvna epitropului I. Dâdă.

* * *

De asemenea fapte creştineşti s'au învrednicit şi următorii enoriaşi din parohia Călugăreni, judeţul Botoşani:

D. Th. Baciu a făcut un gard în valoare de 1400 lei; d-l Th. Baciu a donat un sfeşnic în val. de 120 lei; I. Roman un sfeşnic de 100 lei; I. Colomea două sfeşnice în val. de 180 lei; d-na şi d-l căpitan Hartingher-Botoşani o candelă în val. de 800 lei, cum şi o dveră în val. de 1500 lei; Th. Vieru a cheltuit cu repararea ferestrelor bisericii suma de 500 lei. Alt număr de donatori au contribuit la cumpararea unui rând de verminte în val. de 5700 lei. In total s'au făcut donaţii în valoare de 10.300 lei. Tuturor donatorilor li se cuvin alese cuvinte de laudă şi mulţumiri.

BIBLIOGRAFIE

1. *Gherontie Nicolau*, Episcopul Constanţei. **Indrumătorul Liturgic,** cuprinzând: vizite canonice la oraşe şi la sate, Vecernia cu Litie şi Privigherea, Liturgiile Sfinţilor Ioan Gură-de-Aur, şi Grigorie Dialogul, cu muzică în text. Bucureşti, Tipografia Cărţilor Bisericeşti, 1939, 224 pag. format mare, 400 lei.

2. *Al. Lascarov Moldovanu*, **Tătunu,** roman, ediţia II, editura Cugetarea, 294 pag., 60 lei.

3. *I. Dimitrescu R. Voineşti*, **Psaltire românească,** în versuri, vol II, 133 pag.

4. *Preot Const. Nonea,* **Punct de Glorie,** (Stilismul şi Arhiepiscopia Iaşilor). Tip. „Albina Românească" Iaşi, 20 pag.

5. *Ion V. Georgescu*, Demonologia Vechilui Testament, *Satan în Profeția lui Zaharia*, București, 76 pag.

6. *V. Lovinescu-Rădășeni*, *Importanța și necesitatea educației familiale, Cercurile de educație familială și rolul social al femeiei gospodine*, Tipografia Cultura, Folticeni, 50 lei.

7. *Protos. Vasile Vasilache*, **Dumnezeu este lumină,** predici, 350 pag.

VESTIRI

In *depozitul Fabricei Eparhiale de Lumânări* din Iași, se găsesc lumânări de următoarele mărimi : de 1 leu, 2 lei, 3 lei, 4 lei, 5 lei, 10 lei, 15 lei, 20 lei și 25 lei.

Pentru botezuri și cununii de : 50 lei, 100 lei, 125 lei și 200 lei.

Prețul pentru oricare din aceste feluri de lumânări este de 200 lei kg.

Transportul și ambalajul privesc Fabrica Eparhială.

Capetele de lumânări se primesc în cont, plătindu-se cu 100 lei kg.

Parohiile din întreaga Eparhie se vor aproviziona *numai* dela Depozitul Central din Iași (Mitropolia Moldovei), iar cele din Botoșani și Neamț dela depozitele înființate la protopopia Circ. I Botoșani, Circ. I Piatra Neamț și parohia Sf. Inviere-Buhuși.

* * *

Librăria Mitropoliei Moldovei e înzestrată cu tot felul de cărți teologice ortodoxe care au apărut până în prezent în țară la noi.

Preoții și credincioșii le pot procura fie personal, sau prin comenzi speciale.

Deasemenea vestim pe C. Preoți că la Librăria Eparhială se găsesc obiecte bisericești necesare Cultului Divin.

Precum și rechizitele necesare pentru cancelariile parohiale.

MITROPOLIA MOLDOVEI

„După roadele lor îi veți cunoaște". *Matei VII, 16.*

„Celce va împlini și va învăța și pe alții să le împlinească, acela mare se va chema întru împărăția cerurilor".

Matei V, 19.

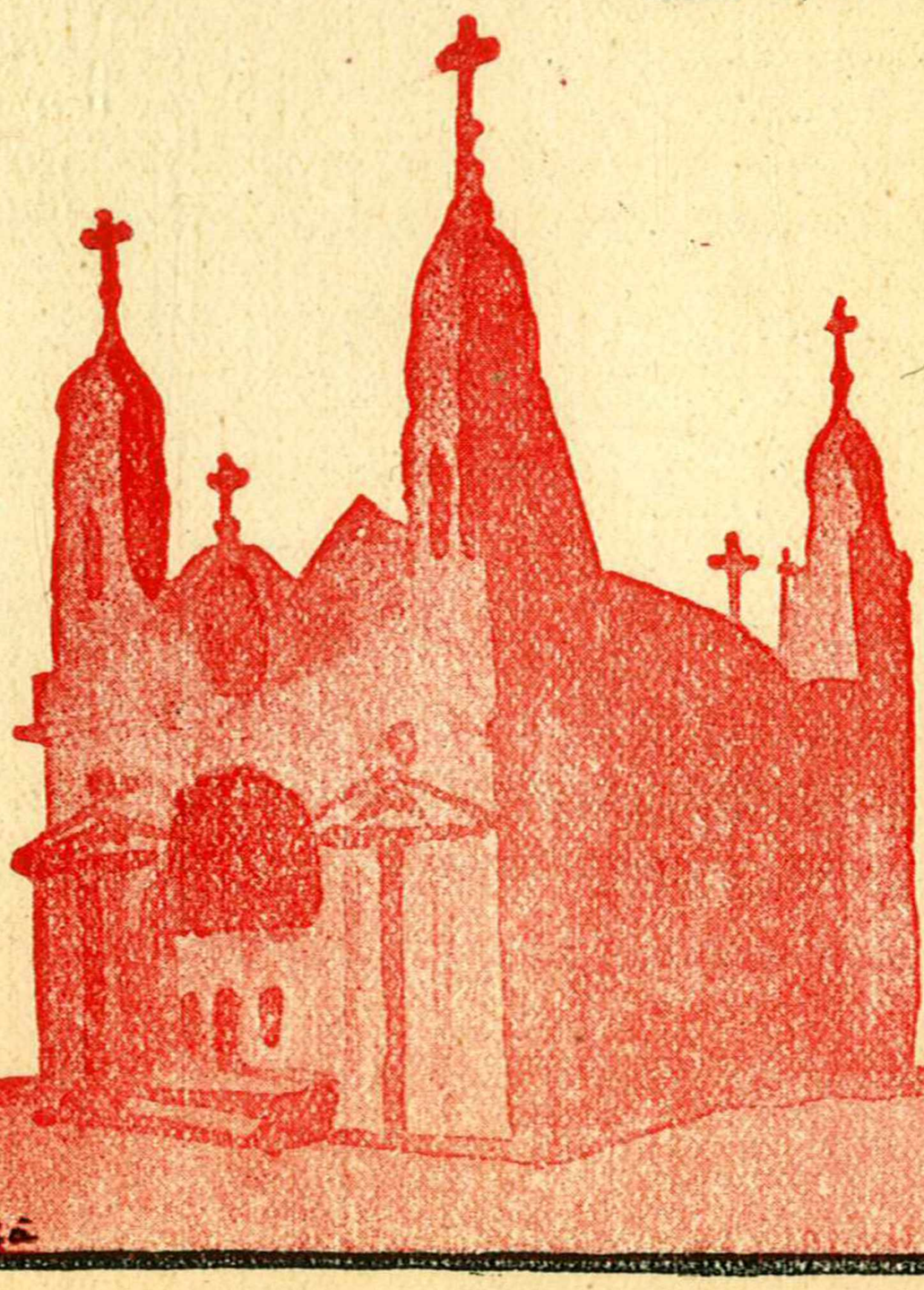

ANUL XV IULIE—AUGUST 1939 Nr. 7-8

MITROPOLIA MOLDOVEI

REVISTĂ OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI IAȘILOR

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Sub patronajul I. P. S. MITROPOLIT al Moldovei și Sucevei

Comitetul de redacție:

Referent, Ec. C. NONEA

Diacon Dr. I. GHEORGHIȚĂ

Secretar de redacție: Protosinghelul Dr. Vasile Gh. Vasilache.

Administrația la secția culturală a Sf. Mitropolii Iași.

Abonamentul: 150 lei pe an.

SUMARUL:

Mitropolitul Nicodim al Moldovei ales Patriarh al României	**Protos. Vasile Vasilache**
Alegerea I. P. S. S. Nicodim ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române	
Învestirea și instalarea I. P. S. S. Patriarh Nicodim	**ARHIEREUL**
Răsplata unei munci îmbelșugate	**Valerie Botoșeneanu**
Ieșănii și-au perdut păstorul	**Arhim. Scriban**
Un fost director—model de Seminar	**Pr. Cicerone Iordăchescu**
Noul Patriarh al României	**Pr. Valeriu Iordăchescu**
Patriarhul nostru acum 40 ani	**Econ. Ioan P. Țincoca**
Adevărata demofilie	**Pr. C. Nonea**
Opera culturală a Mitropolitului Nicodim	**Diac. I. Gheorghiță**
Prima vizită a I. P. S. S. Patriarh Nicodim la M-rea Neamțu și la Pipirig, satul său natal	**Pr. N. V. Hodoroabă**
Prestigiu	**Pr. Em. Vasiloschi**
Bibliografie	
Două vestiri	

Cd. 331 Inst. de Arte Grafice „ALBINA ROMÂNEASCĂ"—Iași, Tel. 2035

ANUL XV IULIE-AUGUST 1939 Nr. 7-8

MITROPOLIA MOLDOVEI

REVISTA OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI IAȘILOR

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Mitropolitul Nicodim al Moldovei
ALES PATRIARH AL ROMÂNIEI

In istoria mitropoliților Moldovei, e pentru prima oară, când unul din șiragul lor prea strălucit, ajunge Patriarh. E drept, că după unirea Principatelor, a mai fost un singur caz, când un mitropolit dela Moldova a ajuns Mitropolit Primat.

Și iarăș, e pentru prima dată, când un moldovan ajunge Patriarh. După cum iarăș e drept, că au mai fost moldoveni cari au ajuns în fruntea Mitropoliei Ungro-Vlahiei, dar patriarhi nu.

Și una și alta o atribuim mai întâi Proniei Dumnezeești, de a ne învrednici să trăim aceste mărețe timpuri a unirii tuturor românilor sub oblăduirea unui Rege atotputernic și sub înțăleapta călăuză duhovnicească și binecuvântarea unui Patriarh. In al doilea rând, atribuim această înălțare aceleaș Dumnezeești Providenți, care a ocrotit pe cel mai vrednic dintre noi, să se împodobească cu cele mai alese virtuți cetățenești și creștinești, și să strălucească prin aceeaș vrednicie oriunde a fost, ca apoi să fie chemat, prin alegere, ca Patriarh.

I. P. S. S. Nicodim *e un moldovan prin naștere și prin întreaga lui educație care și-a făcut-o la Monastirea Neamțu, la Seminarul din Iași, și sub atenta grijă părintească a Mitropolitului Moldovei Iosif Naniescu.*

Dar ceva mai mult, I. P. S. S. Nicodim *e legat sufletește de Moldova și prin faptul deosebit de prețios, că a condus ca ierarh întreaga Moldovă a lui Ștefan cel Mare. Mai întâi ca Vicar la Iași în timpul Mitropolitului Iosif Naniescu, apoi ca Vicar și Director de seminar la Episcopia Galațului, și apoi iarăș Vicar Arhiereu la arhiepiscopia Iașilor. Ca episcop a condus eparhia Hușilor. Ca arhiepiscop întreaga Basarabie, iar ca Mitropolit al Moldovei a avut sub supraveghere și episcopia Romanului. Și însfârșit, în timpul vacanței Mitropoliei Bucovinei—după moartea mitropolitului Nectarie—a condus și acea eparhie.*

La toate aceste întrupări al unui spirit de sinteză și al unui spirit rector al Moldovei, vine a se mai adăuga și sinteza strălucitelor valori sufletești pe care le are I. P. S. S. Nicodim.

I. P. S. S. Nicodim, *în toate chemările pe care le-a avut, a fost alături de cei mai străluciți ierarhi ai Moldovei și ai Țării. Ca un Anastasie Crimca a ctitorit mânăstiri prin lupta titanică pe care a dus-o pentru înzestrarea Mânăstirei Neamțului și apoi și a celorlalte. Ca un Iacob Stamate a reînzestrat și împodobit episcopia Hușului. Ca un Veniamin Costache a căutat să dea strălucire culturii teologice și catedralei mitropolitane din Iași. Ca un Varlaam a dat preoțimei și credincioșilor o aleasă Cazanie, prin sutele de predici puse la îndemâna tuturor. Ca un Dosoftei a tradus viețile—sfinților Părinți—, Psaltirea și Biblia pe care le-a dat neamului românesc ca pe*

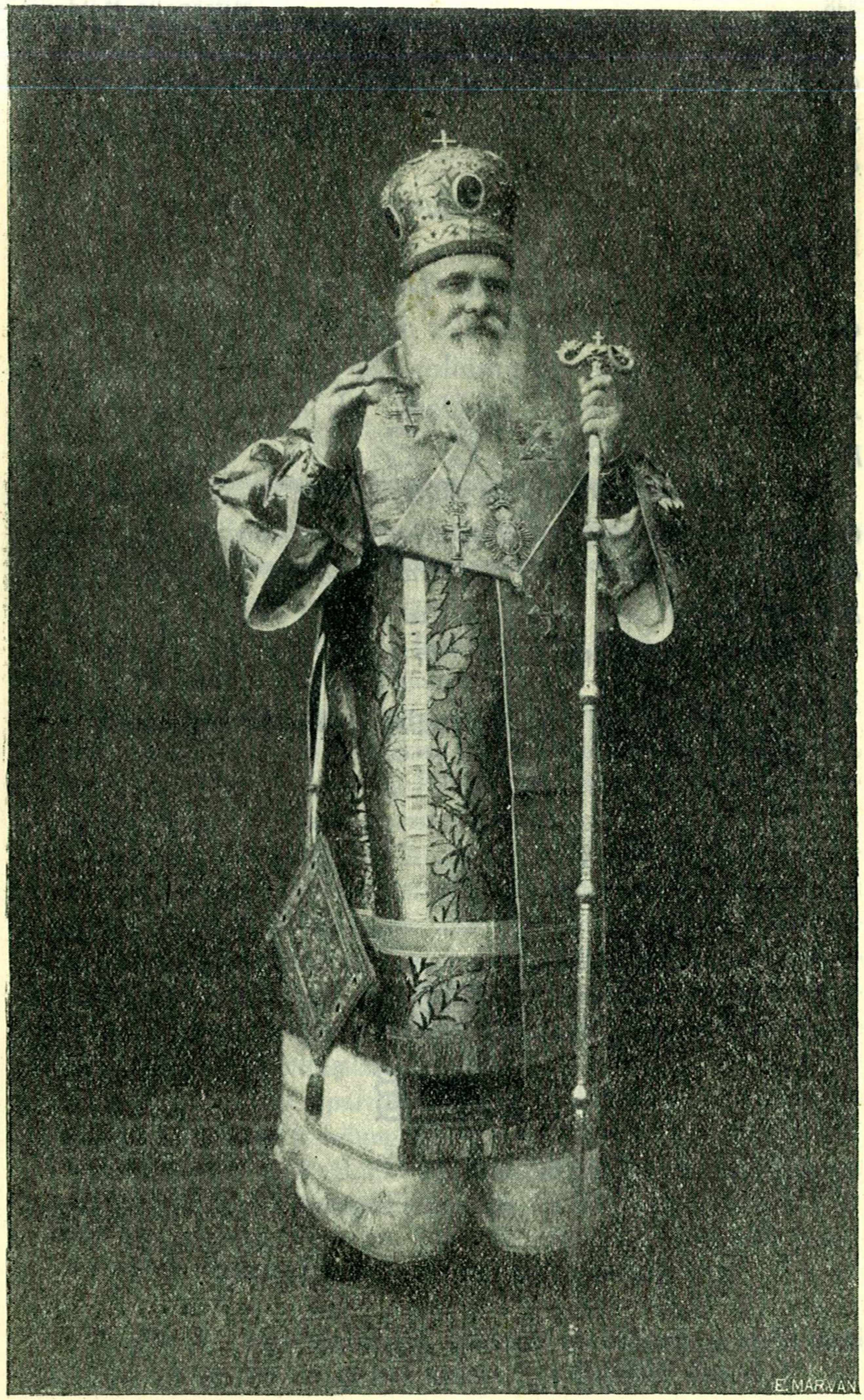

I. P. S. S. D. D. Dr. Nicodim, Patriarhul României

cel mai dulce fagure al sufletului omenesc... și ca un Iosif Naniescu e îndrăgostit de podoaba cultului, e plin de bunătate și e milostiv...

Iată în ce slavă strălucește cu cinste I. P. S. S. Nicodim.

Văzând toate acestea, Țara întreagă, ca însuflată de un îndemn ceresc, l-a ales pe I. P. S S. Nicodim ca Patriarh al tuturor Românilor. *Și acuma, România cea Mare se bucură ca o Moldovă, de a avea ca Patriarh pe* I. P. S. S. Nicodim.

Cu aceste gânduri și simțiri pline de strălucirea bucuriilor fiești nouă moldovenilor, închinăm acest număr de revistă aceluia ce a fost îndeaproape Părintele Eparhiei Moldovei, iar astăzi e Patriarhul nostru al tuturor.

Întru mulți ani Prea Fericite Părinte!

Protosinghelul Vasile Vasilache

Alegerea I. P. S. S. Nicodim

ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române

Vineri 30 Iunie a. c. s'a făcut alegerea celui de al doilea Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

După oficierea Doxologiei la Sf. Patriarhie, membrii Consiliului electoral pentru alegerea de arhiepiscop al Bucureştilor, Mitropolit al Ungro-Vlahiei şi Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române au trecut în sala adunării deputaţilor.

Incinta a fost populată în câteva minute de deputaţii şi senatorii ortodoxi şi ceilalţi membri ai colegiului electoral. Cei patru rectori ai Universităţilor din Bucureşti, Iaşi, Cluj şi Cernăuţi, primul preşedinte al Curţii de Casaţie, preşedintele Academiei Române, decanii facultăţilor de teologie, delegaţii eparhiilor în congresul naţional bisericesc, membrii adunării eparhiale ai arhiepiscopiei Bucureştilor.

Asistenţii salută apariţia Inalţilor Prelaţi şi a membrilor guvernului cu aplauze îndelungate.

La intrarea *I. P. S. S. Nicodim* al Moldovei, locţiitor de Patriarh, i se face o primire frumoasă.

Mesajul Regal de deschidere

D. Dr. N. Zigre, ministrul Cultelor şi artelor, a cetit apoi următorul Mesaj Regal de deschidere a colegiului electoral.

Prea Sfinţiţi părinţi, Domnilor,

membri ai Colegiului Electoral pentru alegerea Episcopilor, Arhiepiscopilor-Mitropoliţi şi a Patriarhului Bisericii Ortodoxe Române.

Colegiul electoral pentru alegerea Episcopilor, Arhiepiscopilor-Mitropoliţi şi a Patriarhului Bisericii Ortodoxe Române, fiind convocat pe temeiul art. 12 din Legea pentru organizarea Bisericii Ortodoxe Române, şi potrivit art. 9 al. j din Statutul aceleaşi legi, pentru a proceda în ziua de 30 Iunie 1939, la alegerea de Arhiepiscop al Bucureştilor şi Mitropolit al Ungro-Vlahiei şi în conformitate cu art. 4 din Legea pentru ridicarea Scaunului Arhiepiscopal şi Mitropolitan al Ungro-Vlahiei ca Primat al României la rangul de Scaun Patriarhal, pentru alegerea de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Eu declar deschisă această şedinţă, a Colegiului Electoral.

Dat în Bucureşti, la 17 Iunie 1939.

CAROL R.

I. P. S. S. Nicodim a elogiat apoi pe defunctul patriarh Miron Cristea.

MĂRIT COLEGIU,

La 6 Martie a. c. s'a petrecut în Biserica noastră ortodoxă un eveniment care a umplut de durere sufletele tuturor credincioşilor ei. A încetat din viaţă la Cannes în Franţa, unde se dusese pentru odihnă, cârmuitorul suprem al Bisericii noastre Patriarhul Miron Cristea, care ocupa şi demnitatea de Prim Ministru al ţării noastre.

Pentru meritele lui excepţionale în Biserică şi în Stat guvernul a orânduit funerarii naţionale; sicriul cu rămăşiţele lui pământeşti a fost adus în ţară, şi întâmpinat cucernic în toate gările de preoţi şi popor, care s'au rugat călduros pentru odihna sufletului său, iar în Bucureşti, a luat parte la înmormântare însuşi M. S. Regele Carol II, cu guvernul şi toţi sfetnicii săi civili şi militari.

Trecerea la cele veşnice a ilustrului defunct, care a fost

primul Patriarh al României, este fără îndoială o mare pierdere pentru poporul nostru românesc, fiindcă în afară de situaţiunea lui înaltă şi proeminentă în posturile de răspundere pe care le ocupa atât în Biserică cât şi în Stat, el era legat de acest popor prin marile şi epocalele evenimente la care a lual parte, fiind unul dintre cei care le-au determinat. Din acest punct de vedere Patriarhul Miron a fost un simbol al Românismului. In special unirea Ardealului cu România este un fruct al ostenelilor lui din tinereţe, fiind, în generaţia din care a făcut parte şi a luptat pentru această unire, unul dintre fruntaşi între fruntaşi.

Iar dacă-i spicuim viaţa, găsim că, chiar îndată după terminarea studiilor, el se călugăreşte şi intră în slujba Bisericii noastre ortodoxe, devotându-se ei cu toată fiinţa şi cu toate puterile lui trupeşti şi sufleteşti şi dovedindu-se strălucit organizator în toate posturile pe care le-a ocupat, începând cu acela de învăţător sătesc şi terminând cu acela, în care moartea l'a surprins pe neaşteptate, de Patriarh şi Prim Ministru al României întregite.

Fiu de ţăran din Topliţa Română a Ardealului, Patriarhul Miron a moştenit şi a păstrat până la moarte în firea sa nu numai o consecventă curată a principiilor care l'au călăuzit în tinereţe, dar şi tactul necesar aplicării acestor principii, în lumea atât de variată prin care a trecut şi cu care a lucrat. Aşa se lămuresc marile lui realizări gospodăreşti şi culturale în domeniul bisericesc ca şi în cel politic, unde tot pentru acest spirit viu, înţelept şi cumpănit, a fost chemat, consultat şi întrebuinţat.

Trebue să reţinem în special faptul că ridicarea Bisericii Ortodoxe Române la rangul de Patriarhat este o împrejurare datorită în mare parte excepţionalelor lui calităţi sufleteşti şi prestigiului de care se bucura în rândurile celorlalţi conducători ai Bisericii Ortodoxe de Răsărit.

Patriarhul Miron moare la vârsta de 71 ani, din care 50 au fost puşi în slujba neamului său ca păstor, îndrumător, sfătuitor şi adesea chiar ca luptător în primele rânduri. Ar fi putut să mai trăiassă, dacă munca depusă în această jumătate de veac, în terenuri pe care a trebuit să le desţelenească, nu i-ar fi istovit trupul din fire nu tocmai viguros.

Dumnezeu în înţelepciunea sa cea nepătrunsă, l-a chemat la sine, tocmai într'un timp când obosit de mulţimea treburilor

avea nevoie de liniște. Această liniște și-a găsit-o acum în sălașurile cele veșnice ale Tatălui ceresc, unde nu este nici durere nici întristare, nici suspin, ci viață fără de sfârșit. Dumnezeu să-l odihnească și veșnică să-i fie pomenirea.

Acum D-voastră Domnilor membri ai acestui Mărit Colegiu Electoral, sunteți chemați, potrivit Pravilelor bisericești și legilor țării, să alegeți alt păstor sufletesc Bisericii și neamului românesc, care să ducă mai departe opera începută de ilustrul defunct și să stea de strajă mai departe la destinele morale ale neamului nostru românesc.

Dumnezeu să îndrumeze voturile D-voastră, așa încât ele să cadă asupra persoanei acelea pe care El, în înțelepciunea Sa, o socotește vrednică de această înaltă chemare.

*

Ca bărbați de încredcre ai biroului electoral, au fost indicați d-nii: prof. dr. I. Tănăsescu, din partea Senatului și C. Angelescu, din partea Camerei.

Apelul alegătorilor

D. L. Mrejeru, secretar, a citit apelul alegătorilor, după aceia fiind stabilită majoritatea absolută.

I. P. S. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a renunțat la candidatura de patriarh.

I. P. S. S. Nicolae mitropolitul Ardealului, a cetit apoi declarația următoare:

„O datorie de conștiință mă îndeamnă să fac următoarea declarație ca o contribuție prealabilă la împlinirea cât mai promtă și mai frumoasă a importantei misiuni pentru care a fost convocat acest colegiu electoral.

„Intru cât unii dintre membrii Onoratului colegiu electoral s'ar putea gândi să onoreze cu votul lor persoana mea, le adresez, odată cu mulțumirile mele cele mai simțite, rugămintea sinceră și stăruitoare să renuțe la această intențiune, făcând și de

Votanți 458

1. I. P. S. S. Mitropolit Nicodim al Moldovei și Sucevei 406

2. I. P. S. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului 12

3. I. P. S. S. Mitropolit Visarion al Bucovinei 12

4. P. S. S. Episcop Tit Simedria al Hotinului 8

5. P. S. S. Episcop Nifon al Huşilor 1

Buletine albe 19

Cuvântarea I. P. S. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului

Mărit Colegiu, în conformitate cu acest rezultat, proclam ales Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Ungro-Vlahiei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, pe I. P. S. S. Mitropolit Nicodim al Moldovei și Sucevei.

Inalt Prea Sfinția Voastră, am onoare a vă face cunoscut toată bucuria noastră că măritul Colegiu Electoral, prin votul său, va chemat la scaunul de arhiepiscop al Bucureștilor, de Mitropolit al Ungro-Vlahiei și de Patriarh al Sfintei noastre Biserici ortodoxe-române.

Impărtășindu-vă această veste bună îngăduiți-mi să vă exprim cele mai respectuoase felicitări și să vă fac cele mai călduroase urări, pentru o păstorire îndelungată și rodnică.

Suntem convinși cu toții că prin încercata experiență, prin înțelepciunea și râvna Inalt Prea Sfinției Voastre, veți face Biserica noastră vie, în stare să reverse asupra sufletului drept credinciosului nostru popor românesc, acele puteri divine ale credinței, de care are atâta nevoie, în epoca de azi a istoriei sale.

Suntem siguri, Inalt Prea Sfinţite că prin activitatea binecuvântată a Inalt Prea Sfinţiei Voastre, se va pogorî Duhul cel Sfânt, al păcii, al iubirii, al luminii, în cuprinsul Bisericii şi că strălucirea ei va trece dincolo de graniţele Sfintei noastre Patrii (vii aplauze).

Noi, ierarhii Bisericii, prin glasul meu, precum şi prin întreg glasul poporului nostru drept credincios, vă asigurăm de toată veneraţia, de tot sprijinul, de tot devotamentul şi de toată iubirea noastră (aplauze prelungite).

Inalt Prea Sfinţite, de aci înainte, adăogăm la acest titlu al Inalt Prea Sfinţiei Voastre, şi pe acela de „prea fericit Patriarh" (aplauze). Rugăm pe bunul Dumnezeu, să nu fie acesta numai un titlu, ci să fiţi,—în inima caldă a Inalt Prea Sfinţiei Voastre, —într'adevăr fericit, să faceţi fericită Biserica şi Naţia noastră Românească, pe veci unită (aplauze prelungite).

Cuvântarea I. P. S. Nicodim

Noul Patriarh al Bisericii Române.

Inalt Preasfinţite Preşedinte,

Mărit Colegiu,

Votul D voastră mă onorează, dar în acelaş timp mă şi îngrijorează.

Ştiu că Dumnezeu a dăruit păunului un strălucit penaj, dar i-a făcut parte de nişte picioare, ca ale celei mai urâte cioare. La vederea penajului, păunul se îngâmfă, îşi răsfiră penele şi se roteşte plin de mândrie. Dar când îşi zăreşte picioarele, îi piere mândria, penele i se lasă şi bietul păun rămâne umilit, ca o pasere ploată.

Cam aşa mă găsesc eu acum. Voturile D voastră sunt pentru mine un penaj strălucit. Aş vrea par'că să mă mândresc. Dar când mă văd în pragul anului 75 al vrâstei mele, piere orice mândrie şi mă găsesc în situaţia bietului păun ploat, — mai ales când îmi aduc aminte şi de cuvintele Scripturii Sfinte: „Zilele omului sunt 70 de ani, iar de-i în putere 80 de ani; ce-i mai mult decât atâta e osteneală şi durere.

Până azi am avut pe umeri o sarcină, — sarcina anilor. Votul D-voastră îmi mai adaugă încă o sarcină și încă întreită: aceia de Arhiepiscop al Bucureștilor, grija și păstorirea unei eparhii de 6 județe și pe deasupra a Capitalei Țării; sarcina de Mitropolit al Ungro-vlahiei, și sarcina de Patriarh cu grijile ei pentru legăturile cu episcopatele Țării, cu Statul și cu toate Bisericile Ortodoxe ale lumii. Toate acestea îmi spun hotărât: „Nu îndrăzni a ți le lua pe umere!"

Totuși dacă-mi arunc ochii pe întinsul istoriei bisericești, văd că nici unul din ierarhii și păstorii ei mari și mici n'au fost scutiți de griji și mari greutăți.

Iată, astăzi Biserica face pomenirea celor 12 apostoli. Intre ei Petru e bătrân, dar gata în orice clipă să moară pentru Domnul și Mântuitorul său. Pavel, marele apostol al neamurilor, e șubred la trup, dar totuși e neobosit propoveduitor și întemeietor de Biserici dela Ierusalim până la Iliric și de acolo până la Roma și chiar până în Spania, urmărit pururea de greutăți și primejdii, cum ne spune singur, când zice: „primejdii pe uscat, primejdii pe marea, primejdii pe râuri, primejdii prin cetăți, primejdii între frații cei mincinoși".

Dacă răsfoim istoria Bisericei noastre naționale, vedem același lucru. Sf. Patriarh Nifon, Mitropolitul Țării Românești, cu toate greutățile și piedicile, își duce sarcina până la capăt. Dincolo în Moldova vedem pe Iosif I-iul, vlăstar de Voevod, străduindu-se până la moarte întru apărarea autocefaliei Bisericii sale. Apoi iarăși aicea vedem pe Antim Ivireanul, mare sculptor și tipograf, mare tipăritor de cărți și predicator strălucit, păstorește cu mare vrednicie și termină viața mucenicește; dincolo în Moldova vedem la fel pe marele Dosofteiu, mare cărturar și profund cunoscător al scripturilor sfinte, poet care îmbracă Psaltirea în haină poetică, își termină și el viața în exil. Grigorie al IV-lea, ucenicul vestitului Paisie, mare tipăritor de cărți trece și el prin exil, dar își duce păstoria cu mare izbândă până la sfârșit. In acest timp vedem în Moldova pe marele Veniamin, cel întâiu întemeietor de școală înaltă pentru educația clerului, tipăritor de nenumărate opere și mare ctitor al măreței catedrale a Mitropoliei Moldovei. El păstorește 42 de ani și moare și el în surgun. Iar dacă mă uit peste munți, văd acolo pe nemuritorul Șaguna, adevărat etnarh, care ca și un alt Moisă pregătește eliberarea poporului său din o robie mai rea decât cea a Egiptului. Iar ici

aproape iată patriarhul Miron, care continuând opera marelui Şaguna are fericirea să vadă pe poporul său eliberat şi Ţara întregită şi păstoreşte ca Patriarh 20 de ani, ocupând şi înaltele demnităţi de Prim Ministru şi Regent.

Toate acestea grăesc pare că altmintrelea, zic pare că: „îndrăzneşte! Toţi cei dinaintea ta au îndrăsnit şi cu ajutorul Celui de sus au biruit. Fă şi tu ca ei şi vei avea isbânda lor!"

Dar mai sunt şi alte motive de încurajare. Trebue să fac o mărturisire. Scaunul acesta mi s'a mai îmbiat odată, acum 27 de ani. Era în anul 1912, când scaunul de Mitropolit Primat devenise vacant. Bărbaţii cu răspundere de atunci mi-au propus cu toată stăruinţa să-l ocup. Atuncea eu eram cel mai tânăr printre membrii episcopatului şi am spus: „Nu primesc cu nici'un preţ să trec înaintea celor mai bătrâni şi mai cu experienţă decât mine. (Vii aplauze).

Acum D-voastră aţi putea prea bine să-mi ziceţi: „Ieri nu primeai demnitatea asta sub cuvânt că eşti prea tânăr. Astăzi nu o primeşti sub pretext că eşti prea bătrân. Nu socoţi că umbli numai cu pretexte ?".

După aceea prin votul D-voastră aşa de unanim îmi dovediţi o deosebită dragoste şi o aleasă delicateţă. Cum aşi putea eu să nu răspund cu aceiaşi dragoste şi delicateţă, deşi sarcina la care mă chemaţi e grea. Mai ales când îmi aduc aminte de alt loc din sf. Scriptură, care glăsueşte: „Puterea lui Dumnezeu între neputinţe să săvârşeşte, ca nimenea să nu se laude, ci toată lauda să fie a lui Dumnezeu".

In fine, glasul D-voastră aşa de mult grăitor îl socot glasul lui Dumnezeu. Facă-se dar voia lui Dumnezeu. Mă supun chemării şi iată viu! (vii aplauze).

Vă mulţămesc din toată inima pentru dragostea ce-mi arătaţi şi pentru încrederea pusă în mine. (Apoi întorcându-se către I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, care prezida, continuă), Mulţămesc Inalt Preasfinţiei Voastre pentru urarea aşa de călduroasă ce mi-aţi făcut şi nu mă îndoesc că ea este din toată inima, pentrucă ne leagă de multă vreme o prietenie strânsă, pe care totdeauna am preţuit-o mult.

Sfârşind, vă mulţămesc încă odată şi rog pe bunul Dumnezeu să-ne binecuvinteze pe toţi, să ocrotească sf. noastră Biserică, Ţara

și Poporul nostru, și să întărească pe scumpul nostru Suveran, ca să ducă Țara din izbândă în izbândă și din slavă în slavă. Amin. (Adunarea în picioare cântă în cor „Pre stăpânul și arhiereul nostru ...).

I. P. S. Mitropolit Nicolae, președintele marelui Colegiu electoral încheie solemnitatea cu următoarele cuvinte:

Cu conștiința împăcată de a fi săvârșit un lucru bun pentru Biserică, Țară și Neam, cu gândul la mult iubitul și înțeleptul nostru rege drept credincios (Adunarea în picioare ovaționează îndelung pentru Suveranul Țării, intonând imnul regal), declar ședința marelui colegiu închisă.

INVESTIREA și INSTALAREA
I. P. S. S. PATRIARH NICODIM

Solemnitatea investirii noului Patriarh al României care a avut loc la 7 Iulie a. c., s'a început printr'o Liturghie oficiată la ora 9.30 în Catedrala Sf. Patriarhii, de un sobor de preoți, în frunte cu P. S. S. Episcop Grigore Leu al Argeșului.

La Liturghie au asistat: I. P. S. S. Patriarh Nicodim, I. P. S. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, I. P. S. S. Mitropolit Visarion al Bucovinei și alți câțiva membri ai Sf. Sinod.

In asistență am mai notat pe d-nii: Const. Argetoianu, consilier regal și președinte al Senatului, Petre Andrei, ministrul Educației Naționale, Silviu Dragomir, ministrul Minorităților, Victor Slăvescu, ministrul Inzestrării Armatei, ing. Bujoiu, ministrul Economiei Naționale, dr. N. Zigre, ministrul Cultelor și Artelor, N. D. Cornățeanu, ministrul Agriculturii și Domeniilor, d-nii subsecretari de stat D. V. Țoni, Eugen Titeanu și Coriolan Băran, general Dombrowsky, primarul municipiului București, general Georgescu, comandantul gărzilor F. R. N.

De asemenea au fost prezenți înalții magistrați dela Curtea de Casație și dela Curtea de Apel.

La Reședința Patriarhiei

După oficierea Sf. Leturghii, asistența, în frunte cu I. P. S. S. Patriarh Nicodim s'a retras în Palatul de reședință.

Toate privirile sunt îndreptate către Prea Fericitul Patriarh, care în ciuda celor 75 de ani pe care îi poartă, păstrează în figură și în ținută o vigoare pe care i-o dă desigur credința ne-

strămutată în puterea dumnezeirii şi liniştea sufletească că întotdeauna şi-a îndeplinit cu sfinţenie poruncile Sfintei Scripturi.

La un semn al I. P. S. Sale Patriarhului, membrii Sinodului s'au retras în paraclis pentru a se îmbrăca în odăjdii.

In acest timp în sala de primire numeroşi prelaţi, aşteptând ora pornirii cortegiului spre Palat îşi schimbă impresii şi discută diferite chestiuni de actualitate. Pe feţele tuturor se citeşte bucuria săvârşirii acestui mare act solemn de o deosebită importanţă pentru biserica noastră ortodoxă.

Peste tot domneşte aceiaş atmosferă înălţătoare de solidaritate şi împăcare sufletească pe care am avut ocazia s'o constatăm cu prilejul alegerii noului Patriarh.

Rând pe rând, apar apoi în sala de recepţie îmbrăcaţi în odăjdii, membrii Sf. Sinod.

La ora 11.15, I. P. S. S. Patriarh Nicodim vine în mijlocul sinodalilor, îmbrăcat într'o mantie de mătasă roşie, lucrată în fire de aur, cu o artă desăvârşită, care aminteşte migala şi gustul artistic pus de Domniţele şi Doamnele Voevozilor noştri în confecţionarea atâtor podoabe care îmbogăţesc mânăstirile noastre din Moldova şi Bucovina.

I. P. S. S. Patriarh poartă pe cap o mitră arhierească, bătută în pietre preţioase şi lucrată cu fire de aur.

In partea din faţă a mitrei este reprezentată Invierea Domnului, în partea stângă, biserica veche a lui Ştefan cel Mare de la Mânăstirea Neamţ cu Nicodim cel sfinţit, iar în partea dreaptă, Mitropolia Moldovei cu figura blândă a Mitropolitului Iosif Naniescu, al cărui fiu sufletesc este noul Patriarh al României, şi'n spate Maica Domnului.

La ora 11,40, cortegiul membrilor Sf. Sinod a pornit spre Palatul Regal, unde, în sala Tronului, M. S. Regele Carol II a dat Prea Fericitului Nicodim, cu ceremonialul obişnuit, învestitura de Arhiepiscop al Bucureştilor, Mitropolit al Ungro-Vlahiei şi Patriarh al Bisericii Ortodoxe-Române.

Cortegiul în drum spre Palatul Regal

Prin negura zilei cortegiul parcă se desprinde din icoana fumurie a veacurilor înoptate. Deslipindu-se încet din cadrul dea-

lului Patriarhiei, alaiul se îndreaptă spre Palat. In urmă, zidurile cenuşii ale Sfintei Patriarhii se pierd încet, încet.

Clopotele tuturor bisericilor din Capitală au prins să sune. Ruga lor de bronz învălue Cetatea într'o atmosferă solemnă, biblică.

Trăsura regală escortată de doi ofiţeri superiori înaintează într'un trap lin ca o plutire, ca o litanie solemnă.

Patriarhul ţării cu mitra de aur peste zăpada abundenţă şi albă a pletelor, este întâmpinat deoparte şi de alta a străzilor de mulţimea norodului care se închină.

Oştenii stau în poziţia pentru onor, neclintiţi ca de bronz,

In fruntea alaiului merge prefectul poliţiei Capitalei — după străvechea datină.

Urmează — călări, cu steguleţele prinse în vârful lăncilor, două plotoane de cavalerie în haine de mare paradă.

După ele trăsura regală cu noul şef al Bisericii Ortodoxe Române şi înalţii prelaţi.

Cortegiul se încheie cu alte două plotoane de cavalerişti.

Solemnitatea învestirii.

In Sala Tronului din Palatul Regal depe Calea Victoriei se află: Casa civilă şi militară a *Majestăţii Sale Regelui*, guvernul, consilierii regali, corpul diplomatic, comandantul Străjii Ţării, I. I. P. P. S. S. membri ai Sfântului Sinod, îmbrăcaţi în sfinte odăjdii arhiereşti, şefii celorlalte culte din ţară, delegaţiunea Adunării deputaţilor (15 deputaţi), delegaţiunea Senatului (15 senatori), preşedintele Inaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, rezidentul regal al ţinutului Bucegi, inspectorii generali de armată, şeful Marelui Stat Major, preşedintele Academiei Române, secretarii generali ai F. R. N., comandantul Corpului II armată, preşedintele consiliului superior economic, procurorul general al Inaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, primul controlor general al corpului superior de control, primul preşedinte al Inaltei Curţi de conturi, primul preşedinte al Curţii superioare ad-tive, preşedinţii de secţii ai Inaltei Curţi de casaţie şi Justiţie, primul preşedinte al consiliului legislativ, primarul general al municipiului Bucureşti, guvernatorul Băncii Naţionale, rectorul Universităţii din Bucureşti,

rectorul Şcoalei politechnice din Bucureşti, preşedinţii de secţii ai Consiliului legislativ, procurorul general al Inaltei Curţi de conturi, preşedinţii de secţii ai Inaltei Curţi de conturi, primul preşedinte al Curţii de apel, rectorul Academiei de înalte studii comerciale şi industriale, secretarii generali de ministere, procurorul Curţii de apel, preşedintele consiliului de administraţie C. F. R., directorul general al C. F. R., directorul general al P. T. T., directorul general al poliţiilor, prefectul judeţului Ilfov, preşedintele tribunalului Ilfov, procurorul general a tribunalului Ilfov, preşedintele Consiliului superior technic, preşedintele Consiliului superior al apelor, preşedintele Uniunii avocaţilor din România, decanul baroului Ilfov, preşedintele Uniunii camerelor de agricultură, preşedintele Uniunii camerelor de comerţ şi industrie, preşedintele Camerei de comerţ din Bucureşti, preşedintele Uniunii camerelor de muncă din Bucureşti, decanii facultăţilor, profesorii facultăţii de teologie din Bucureşti, generalii din Capitală şi directorul general al Cultelor.

Intrarea în sala Tronului a Majestăţii Sale Regelui este salutată de corul Patriarhiei cu Imnul Regal.

Imediat după aceia este introdus S. S. Nicodim, noul Patriarh al României.

Dl. ministru al Cultelor şi Artelor Dr. Zigre, dă cetire diplomei de investire.

I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului înaintează către M. S. Regele, rostind următoarele:

Prezint Majestăţii Voastre cârja de păstorire a Arhiepiscopiei Bucureştiului, a Mitropoliei Ungro-Vlahiei şi de Patriarh al Sfintei noastre Biserici Ortodoxe Române.

La acestea, Majestatea Sa spune:

Îţi încredinţez cârja arhiepiscopală a Arhiepiscopiei Bucureştilor, a Mitropoliei Ungro-Vlahiei şi a Patriarhatului Bisericii Ortodoxe Române.

Să păstoreşti cu frica lui Dumnezeu, cu dragoste de Ţară, Neam şi Rege.

Corul intonează „Mulţi ani trăiască“.

Cuvântarea Sanctității Sale Patriarhului Nicodim

SIRE,

La începutul lui Martie, anul curgător a trecut către Domnul Preafericitul Miron, întâiul Patriarh al României, care în acele zile era și Președinte al Consiliului de Miniștri.

Pentru munca lui neobosită și rodnică, desfășurată timp de peste 50 de ani, din care 30 în Ardeal, în grele și vitrege vremuri de robie pentru poporul românesc, iar alți 20 de ani în România întregită, unde și-a câștigat mari merite și pe tărâmul bisericesc și pe cel politic, ca Ierarh, ca Senator și ca sfetnic al Tronului: Biserica l-a înfășurat în dragostea ei, în rugăciunile ei și în panegiricile de laudă ale Ei, ca într'un minunat și luminos glulgiu de îngropare și de trecere la cele vecinice: Țara i-a rânduit negrăite funerarii naționale și însuși Majestatea Voastră L-ați petrecut duios până la locuința lui de veci. Cu toții ne-am rugat și ne rugăm lui Dumnezeu, ca să-l fericească în vecinicile Sale lăcașuri și i-am făgădult neștearsă amintire.

Rămânând astfel vacant scaunul de Patriarh al României, în ziua de 30 Iunie recent, a fost convocat prin înaltul Decret al Majestății Voastre, Marele Colegiu electoral, pentru complectarea acestei vacanțe. Marele Colegiu prin votul său, a chemat pe smerenia mea, la scaunul de Patriarh, iar Majestatea Voastră a bine voit să întărească acea chemare. In puterea acestui act m'am înfățișat astăzi înaintea Majestății Voastre și am primit toiagul păstoresc al Patriarhiei Române din Augustele Voastre mâini.

SIRE,

Nu fără ezitare și nu fără examinare de sine, am îndrăsnit la aceasta. Am examinat puterile mele sufletești și fizice și le-am găsit prea slabe pentru purtarea sarcinei, ce îmi pune pe umeri noua chemare. Mai ales când m'am gândit că mă aflu în pragul anului 75 al vârstei mele, mi-am adus aminte numai decât de cuvintele Scripturii, care glăsuesc, că zilele omului sunt 70 de ani, iar dacă omul e în putere atunci zilele lui sunt 80 de ani. Cei mai mult decât atâta, e osteneală și durere. *Acestea îmi spuneau hotărît: nu îndrăzni! Dar m'am gândit apoi la chemarea ce mi-a*

făcut-o Biserica şi Ţara prin glasul Marelui Colegiu; m'am gândit la binevoitoarea întărire ce a dat Majestatea Voastră acelei chemări, şi am zis: dacă acestea toate sunt dela Dumnezeu, atunci cine sunt eu să mă împotrivesc chemării poporului, voinţii Regelui şi mai presus de toate voinţii lui Dumnezeu? Mi-am mai adus aminte apoi şi de alt loc din Scriptură, care zice: Puterea lui Dumnezeu întru neputinţi se săvârşeşte, ca nimenea să nu se laude, ci toată lauda să fie a lui Dumnezeu. *Atunci am zis: Fie voia Bisericii, fie voia Regelui, facă-se voia lui Dumnezeu! „Iată viu"!" Şi numai aşa am îndrăznit să viu şi să primesc toiagul acesta.*

SIRE,

In clipele acestea, se aşteaptă, poate, vestirea unui plan, a unui program de lucru. Dar ce plan mai bun pot eu anunţa de cât cel al Bisericii, complectat cu paragrafele impuse de nevoile vremurilor de astăzi?

Voi evangheliza dar poporul, voi vesti poporului Legea Domnului cu timp şi fără timp; voi creştina mereu poporul şi-l voi sfinţi, până vor deveni toţi, dacă e cu putinţă, cetăţeni destoinici ai împărăţiei Cereşti şi prin aceasta şi cetăţeni destoinici ai împărăţiei celei de pe pământ, ai Patriei.

Şi fiindcă Legea Dumnezeiască învaţă, că *stăpânirea este de la Dumnezeu* şi porunceşte ca *tot sufletul să se supună stăpânirii*, de aceia voi propovădui respectarea stăpânirii şi supunerea la legile Ţării, *nu de frică numai, ci mai ales din dragoste şi din simţul datoriei.* Mai ales astăzi, când naţiile pământului se turbură, cum zice Scriptura şi căpeteniile lor se frământă, se adună şi se sfătuesc, se cere ca şi naţia noastră să fie unită în cuget şi în simţire şi toată să fie roată împrejurul Regelui iubit şi a căpeteniilor rânduite de El, ştiind că această unire e poruncită şi ea de Legea Domnului şi în ea stă puterea şi mântuirea şi a naţiei şi a Patriei, şi a fiecărui cetăţean în parte.

Aceste puncte din programul Bisericii isvorăsc din dumnezeiasca Scriptură, dar şi din istoria străveche a vieţii poporului român, căci poporul român este dela naştere creştin, născut fiind cam odată cu creştinismul.

Când Dumnezeu a vrut să creeze poporul nostru, a frământat lut roman şi argilă dacică şi din ea l-a făcut. A suflat

apoi în faţa lui suflul Evangheliei Fiului Său şi aşa poporul român s'a făcut creştin chiar dela naştere. Toate popoarele dimprejurul nostru au o dată a creştinării lor: Poporul român nu are în istoria sa o asemenea dată căci e dela naştere creştin.

Viaţa politică şi viaţa religioasă a poporului român sunt contopite. Biserica naţională românească şi voevodatul sau statul sunt legate indisolubil, fiindcă fiii credincioşi ai Bisericii sunt cetăţenii Statului, iar cetăţenii Statului sunt în acelaş timp, fiii credincioşi ai Bisericii. Cârmuitorul politic al Statului e primul fiu al Bisericii naţionale şi cel mai mare ocrotitor al Ei; iar Ierarhul Bisericii naţionale e primul cetăţean al Statului după cârmuitorul lui politic, şi primul sfetnic al acestui din urmă.

Deci despre o înstrăinare a Bisericii de Stat şi a Statului de Biserică nu poate fi vorba. Ele trebue să se ajute şi să se sprijinească reciproc, totdeauna.

Dacă se zăresc câte odată ramuri şi chiar câte o cracă rupte din arborele Bisericii naţionale române, apoi acestea sunt numai urmări ale vreunei furtuni; grădinarii iscusiţi însă le curăţă.

Sunt şi alte multe puncte în programul Bisericii, dar aceste două sunt capitale, sunt cele mai însemnate. Pentru realizarea lor, Ierarhul are la îndemână două tagme de lucrători, două feluri de oştire; o oştire aşa zicând de front şi alta de geniu: preoţimea de mir şi călugărimea. Preoţimea de mir e oştirea de front; ea e pururea în popor. Ea zi de zi, ceas cu ceas, clipă cu clipă, catehizează, evanghelizează şi sfinţeşte poporul. Armele de luptă, ca orice oştire de front, nu şi le poate făuri singură, ci trebuie să i le pună la îndemână cealaltă oştire, oştirea de geniu Călugărimea e oştirea de geniu, monastirile sunt arsenalele Bisericii. Cartea de cult, cartea de propagandă, produsele de artă care împodobesc locaşurile sfinte şi cultul, trebue să i le pună la îndemână monastirile.

Se ivesc apoi necontenit la ordinea zilei, probleme şi chestiuni nouă, deslegarea cărora cere aprofundarea scripturilor, a ştiinţelor teologice şi chiar a celei profane. Preoţimea nu are vreme să facă aceasta. Pentru aceasta sunt monastirile. Monastirile trebue apoi să formeze falange de genişti abili, cete de misionari iscusiţi şi devotaţi, care să apară oriunde lupta e grea şi să asigure victoria.

In Biserica noastră românească, raportul de ajutorare reciprocă dintre cele două tagme e sdruncinat. Restabilirea acestui raport între cele două tagme, trebue deasemenea să fie grija Patriarhului şi colaboratorilor săi, a P. S. Ierarhi.

Dar pentru această restabilire, se cere Sire, să se înlăture un alt neajuns. Biserica pe vremuri şi-a întemeiat şcoli bisericeşti pentru formarea candidaţilor de preoţie şt şcoli pentru formarea candidaţilor la călugărie. Statul însă, când a secularizat averile Bisericii, a secularizat şt şcolile bisericeşti. El a zis Bisericii : Nu te înngriji tu de partea materială şi de şcoala bisericească. De acestea port eu grija. Şi iată de vreo 80 de ani se ocupă Statul cu şcoala bisericească şi rezultatele nu plac astăzi multora şi nici chiar Statului. Şi cu drept cuvânt. Fiecare tagmă de lucrători trebue să-şi pregătească ea oamenii săi. Dacă Statul ar zice comandanţilor oştirii : nu vă îngrijiţi voi de şcoala militară şi de formarea ofiţerilor şi a soldaţilor. Asta o fac eu ; voi numai să conduceţi oştirea la război. Ce înfăţişare ar avea o asemenea oştire? Ce disciplină ar domni într'însa ? Şi mai ales ce rezultate ar obţine ea în război ?

De aceia problema şcolii bisericeşti, pentru formarea candidaţilor la preoţie şi călugărie, deasemenea va fi o mare grije a Patriarhului şi a celorlalţi Ierarhi ai sfintei noastre Biserici.

SIRE,

Toate acestea nu se vor putea uşor realiza, decât numai cu sprijinul efectiv al Maiestăţii Voastre şi cu concursul binevoitor al Guvernului Majestăţii Voastre şi aceste realizări vor fi de real folos şi pentru Biserică şi pentru Stat.

Cu aceste mărturisiri viu, Sire, să mulţămesc prea respectuos Majestăţii Voastre pentru încrederea ce mi-aţi arătat, întărind alegerea mea la vrednicia de Patriarh al României şi încredinţându-mi acest toiag păstoresc.

Voi ruga pururea pe Dumnezeu să Vă dăruiască domnie îndelungată şi glorioasă pentru binele Ţării şi Neamului.

Să trăiţi, Sire, mulţi ani fericiţi cu sănătate şi spor la toate!

Să trăiască scumpul Vlăstar al Majestăţii Voastre, Măria Sa Marele Voevod de Alba Iulia, Mihai, Moştenitorul Tronului!

Să trăiască Augusta Dinastie a Majestăţii Voastre!

Să trăiască Patria cât soarele ceresc şi pururea să înflorească într'însa Sfânta noastră Biserică—cea de Dumnezeu întemeiată!

Cuvântarea Majestății Sale Regelui.

Inalt Prea Sfinția Ta,

Intărindu-te prin înmânarea cârjei arhiepiscopești, ca Patriarh al Bisericei Ortodoxe Române, nu îndeplinesc numai un drept și o datorie după datinele strămoșești, ci un act care pornește din sufletul Meu.

Votul Marelui Colegiu, care te-a chemat la locul de răspundere și de cinste în care păsești astăzi, ți-a dat cea mai înaltă răsplată pentru lungul șir de ani de muncă pentru folosul Bisericii dominante.

Prin studiile ce le-ai făcut la Kiew, prin demnitățile ce le-ai ocupat la Episcopia Hușilor, la Locotenența Mitropolitană a Basarabiei și în sfârșit ca Mitropolit al Moldovei și Sucevei, cât și râvna ce ai depus-o să ridici nivelul cultural al Mânăstirei Neamțului, ai arătat că ești pregătit pentru Scaunul Patriarhiei.

Ești chemat în locul ce l'a ocupat timp de 20 ani regretatul adormit întru Domnul, Miron, primul Patriarh al României. Prin alegerea sa dintre Vlădicii Ardealului în anii de după marele război, România întreagă a văzut hotărât un simbol al unificării naționale, un semn vădit că după unirea politică urma fără întârziere unirea sufletească.

Așezarea pe scaunul Arhiepiscopiei Ungro-Vlahiei, care fusese ilustrat de atâția Boeri Munteni și Moldoveni, a unui fiu de țăran din Toplița, a fost un semn al vremurilor.

S'a dovedit prin această alegere că, granița între ceea ce este Românesc nu mai sunt Carpații, și după cum aveam o singură țară, aveam și o singură Biserică ortodoxă, iar cel mai vrednic era așezat la locul de frunte.

Am avut prilejul de a urmări de deaproape opera Patriarhului Miron și străduințele sale pentru ocârmuirea și civilizarea Bisericei.

Vremurile, în cari a trăit, au făcut din el un episcop ; ca în vremurile vechi, el a înțeles că Biserica este o parte vie a Națiunii și că nu poate să rămâie străină de năzuințile Poporului.

In Ardeal ca Episcop al Caransebeșului, ca membru în

Casa Seniorilor din Budapesta şi mai ales ca sfătuitor al Arhiducelui Franz Ferdinand, a dus o aprigă luptă pentru apărarea şi întărirea poporului său—o dovadă şi mai evidentă că la noi Românii, Biserica şi Naţiunea e tot una.

Acest trecut şi deosebita lui cultură au făcut, ca în zilele de Renaştere Naţională să-l chem să-Mi fie Prim Sfetnic care să prezideze la opera de reînoire a Ţării.

Acesta a fost predecesorui I. P. S. Tale.

Cu cât lupta politică se linişteşte, cu atât Biserica reintră în rolul său de fapt, acela de a fi ocrotitoarea şi îndrumătoarea sufletească a credincioşilor.

Patriarhatul Inalt Prea Sfinţiei Tale va fi cu ajutorul Celui Atotputernic unul, în care această grije va fi opera de căpetenie; programul aşa de frumos ce-l enunţaţi este o sigură indicaţie pentru acest drum, ce sunteţi hotărît a-l urma.

Inalt Prea Sfinţia Ta,

Tradiţia noastră istorică, care a confundat în decursul vremurilor Naţiunea cu Biserica, este o probă, că dacă toţi, dela cel mai mic până la cel mai mare, sunt demni de locul lor, arată ce rol covârşitor are credinţa în desvoltarea României,—rol covârşitor, deci şi o răspundere covârşitoare.

Felul vieţii s'a schimbat, din contemplativă a devenit vie şi activă. Biserica fără a se îndepărta dela învăţăturile lui Hristos trebue să să se adapteze vieţii de azi, dacă vrea să-şi păstreze rolul binefăcător.

De aceea, am văzut cu mare bucurie dorinţa, ce aţi enunţat de a veghea cu deosebită atenţie la pregătirea preoţilor. Căci ei sunt acei, care au datoria de a păzi sufletul poporului, deci către pregătirea lor trebue să se îndrepteze grija de căpetenie a conducătorilor eparhiilor.

Credinţa trebue să intre în viaţa de toate zilele, trebue să facă parte din reflexele naturale ale fiecăruia şi pentru aceasta preoţii trebuesc să fie hotărîţi, la înălţimea chemării lor, căci numai aşa Biserica noastră va deveni vie.

Inalt Prea Sfinția Ta,

Cuvintele ce le-ai rostit Imi întăresc încrederea cu care ți-am înmânat cârja patriarhală, văd și mai bine prin aceste cuvinte felul în care dorești, cu toți anii care îți apasă pe umeri, să păstorești Biserica, și îți doresc să-ți îndeplinești gândurile.

Mulțumindu-ți pentru cuvintele ce Mi le-ai adresat, rog pe Domnul Dumnezeul nostru să-ți binecuvânteze pașii.

Corul intonează „Mulți ani trăiască!"

M. S. Regele se întreține apoi câteva clipe cu noul uns Patriarh al țării, după care solemnitatea ia sfârșit.

* * *

Reîntoarcerea la Patriarhie

După terminarea ceremoniei, Inalt Prea Sfințitul Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Ungro-Vlahiei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, nou investit, a fost condus la Sf. Patriarhiei cortegiul formându-se astfel:

Prefectul Poliției Capitalei, protoiereii Capitalei, două plutoane de cavalerie, arhidiaconii care au purtat Cârja, trăsura regală cu Inalt Prea Sfințitul Mitropolit al Bucovinei împreună cu Prea Sfințitul Episcop al Romanului, trăsura regală cu Inalt Prea Sfințitul Mitropolit al Ardealului, Banatului și Crișanei, cu d. secretar general al Cultelor și Artelor, trăsura regală cu Inalt Prea Sfințitul Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Ungro-Vlahiei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, împreună cu d. ministru al Cultelor și Artelor, două plutoane de cavalerie.

Ca și la venire toate clopotele bisericilor au sunat prelung anunțând marea bucurie.

La ușa bisericii Sf. Patriarhii Inalt Prea Sfințitul Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Ungro-Vlahiei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române a fost primit de către Inalt Prea Sfinții Mitropoliți, Episcopi și Arhierei, după care a urmat rugăciunea obișnuită.

cerea la cele eterne a prea fericitului Miron, primul Patriarh al României.

In memoria noastră rămâne înconjurată cu nimb de glorie figura blândă, înțeleaptă, plină de dragoste și de spirit de jertfă pentru Rege, Țară și Biserică, precum și pentru ce este creștin, uman, etic și moral a neuitatului și prea fericitului Miron.

Indeplinind rolul de cârmuitor al bisericii ortodoxe române în epoca ei de reorganizare în Statul mărit și întregit; ca prim sfetnic al Tronului în opera de refacere a țării și de renaștere a Națiunii, concepută de iubitul nostru Suveran, Majestatea Sa Regele Carol al II lea, el s'a înscris cu fapte mărețe în paginele istoriei Neamului nostru.

De acum Inalt Prea Sfinția Voastră urcați scaunul de cârmuitor al Bisericii ortodoxe române.

Ca Patriarh, întruchipați în nobila personalitate a Inalt Prea Sfinției Voastre sentimentele de adâncă și sinceră credință a Românilor creștini ortodoxi și personaficați duhul ce stăpânește biserica creștină, precum și concepția națională plămădită în cursul vremii de poporul român.

Lunga viață a Inalt Prea Sfinției Voastre e bogată în mari înfăptuiri. După studii serioase făcute în seminarul „Veniamin Costache", din Iași, mai apoi la Academia din Kiev, v'ați educat sufletul pentru misiunea de preot, în vechea mănăstire domnească dela Neamț. Ați continuat ucenicia pe lângă venerabilul Iosif, mitropolit al Moldovei cu chip și viață de sfânt. Astfel înzestrat sufletește ați primit conducerea seminarului „Sf. Andrei", din Galați, pentru a da cuvenita pregătire morală și sufletească viitorilor preoți. Mai târziu ca vicar al Mitropoliei Moldovei și Sucevei, apoi ca episcop al Hușilor ați fost adevărat păstor al sufletelor încredințate Inalt Prea Sfinției Voastre și ați realizat importante lucrări gospodărești.

Ca arhiepiscop locotenent al Basarabiei în epoca Unirii Naționale ați făcut să fie primit cu dragoste, dorul de reîntoarcere a iubitei fiice a Moldovei la patria mamă și ați legat indisolubil biserica de acolo de aceea a întregului Neam Românesc.

Dornic de adâncire sufletească, v'ați retras ca și părinții de altă dată dela păstorie, la Mânăstirea Neamțului, pentru a continua în liniștea călugăriei opera de fapte mari culturale, bi-

sericești și creștinești. Ați muncit din răsputeri pentru a ridica la vechea ei strălucire acea ctitorie voevodală cu toate instituțiunile ei, sporindu-le și ați recâștigat mânăstirei și celor șase schituri ale ei dreptul asupra „Vetrei înconjurătoare", o însemnată avere fără de care năzuințele de înfăptuiri durabile rămân sterile.

Ați reînviat înalta atmosferă de trăire duhovnicească a monahismului de odinioară și ați dat exemplu cum trebue să se închine viața monahală poruncilor lui Dumnezeu, după pilda marelui stareț Paisie.

Din imensa putere de muncă a Inalt Prea Sfinției Voastre ați îndrumat o bună parte pe teren literar bisericesc, dând bisericii și Neamului opere teologice de mare valoare științifică și spirituală.

Roadele acestei munci v'au hărăzit apoi scaunul de Mitropolit al Moldovei.

Inalt Prea Sfinția Voastră împodobit cu argintul unei bătrânețe senine, cu experiențele unei lungi vieți, bogată în meditații, scrieri și fapte pilduitoare, cu smerenia și bunătatea ce iradiază dintr'o inimă caldă, inspirați toată încrederea într'o înțeleaptă cârmuire a bisericii noastre strămoșești.

Marele nostru Rege când v'a încredințat în anul 1935 cârja arhiepiscopală a Moldovei și v'a așezat în scaunul Mitropoliei v'a adresat următoarele cuvinte :

„Viața astăzi nu mai e contemplativă, ca în vremea marilor ierarhi premergători ai Inalt Prea Sfinției Tale ; astăzi se trăește intens, se trăește repede, agitat ; biserica trebue și ea să urmeze cu vremea, ea nu mai poate fi numai contemplativă, ea trebuie să devie vie, să se afirme ca putere în fața nevoilor vieții moderne".

De atunci vremile au confirmat înțelepciunea și adâncul înțeles al acestor constatări regale.

In opera de refacere a țării, în grandiosul proces de renaștere al națiunii române, biserica în veșnicia ei, are rolul de călăuză în domeniul moral și social ; ea are și va avea menirea de a păstra armonia sufletească și de a înălța conștiința civică în munca și credința pentru Rege, Țară și Națiune, oțelind spiritul de jertfă, de elan si de încredere a fiilor ei.

Biserica vie rămâne în permanent contact cu ritmul vieţii de azi şi de mâine şi va îndruma şi mai departe, ca şi în trecut, viaţa morală şi spirituală a Neamului Românesc.

Inalt Prea Sfinţia Voastră care aţi petrecut, după cum spuneaţi „în cetatea tradiţiei bisericeşti şi naţionale, ascultând ani lungi dearândul învăţătura amintirilor care trăesc în încăperile unde au izbândit cei ce şi-au dăruit munca pentru înălţarea Moldovei la vremea când Ţara a putut vorbi în numele românilor de pretutindeni şi a întregei creştinătăţi", sunteţi cu toată fiinţa slujitor activ al bisericii vii, strâns legată de viaţa neamului. Aţi cules cu sârg în biblioteca mânăstirii dela Neamţ învăţătura vremurilor de odinioară când biserica ocrotită de Domnitorii Ţării şi îmbogăţită de ei cu o serie de aşezăminte, slujea, ţara, neamul şi pe Domnitor. Prin activitatea lungă şi prin înfăptuirile numeroase ale Inalt Prea Sfinţiei Voastre aţi dovedit că înţelegeţi a face viaţa bisericii activă şi sensibilă la aspiraţiunile şi nădejdile Naţiunii.

In cumpăna vremurilor—azi mai mult ca oricând—în ţară mare avem nevoe de o credinţă mare.

Sub înţeleapta domnie a Regelui Carol al II-lea, biserica e chemată la noui şi sfinte îndatoriri. E paznică a graiului din scriptură—e menită să păzească şi să pregătească rodirea unei vieţi noui. Sufletul nostru plin de nădejde aşteaptă îndemnuri înţelepte dela noul Patriarh. Viaţa bisericească e chemată la muncă —de cel harnic, la cultură de cel înţelept. Nu uităm că ocina bisericii noastre îşi întindea hotarele spirituale până la Sf. Munte Atos şi până în Siria. Cărţi pentru suflet—se răspândeau peste ţări—cum o ştie prea bine cel mai zelos tipograf. Şi toată această hărnicie urmărea o mântuire sufletească.

Inalt Prea Sfinţia Voastră sunteţi o puternică chezăşie a înfloririi şi strălucirii bisericii noastre ortodoxe române şi peste hotarele ţării, spre înălţarea ortodoxiei de pretutinueni, dar în deosebi spre binele scumpei noastre Patrii.

Credinţa poartă în sine spiritul de jertfă. Ceea ce se înalţă deasupra ajutorului sau a piedicilor e puterea sufletească jertfelnică. Aceasta va fi neînvinsă. Puterea izvorîtă din credinţa în neam, în Rege, în toate pătimirile trecutului pentru toate înfăptuirile viitorului. Credem nestrămutat într'una sfântă biserică şi

într'o menire românească a tuturor celor drepţi, smeriţi, destoinici şi harnici.

Inalt Prea Sfinţia Voastră reprezentaţi continuitatea tradiţiei moldoveneşti şi a spiritului monahal, ca atare veţi asigura pe mai departe promovarea culturii şi fortificarea sufletească în rândurile poporului, prin o consistentă etică creştină, propovăduită de preoţi bine recrutaţi şi înrânduiţi într'o potrivită stare morală şi materială; veţi intensifica crearea instituţiunilor bisericeşti îngrijind de o bună administrare a lor şi veţi da îndemn pentru păstrarea spirituiui de binefacere în iubirea de biserică şi de neam, atât de caracteristică în toate vremurile poporului român.

Propovăduirea înseamnă mai mult decât propagandă, înseamnă convingere temeinică. Numai cei cu convingeri temeinice vor dăinui. Numai credinţa va fi mântuitoare şi învingătoare. Ţara trezită de sub iazmele politice vrea să găsească în preoţii şi călugării ei, luminaţi îndrumători spre o curată viaţă spirituală. Satele şi oraşele au nevoie de călăuzitori neprihăniţi, harnici, blânzi, înţelepţi, dezinteresaţi,—creştini. In cruciada pornită de echipele regeşti, tot ce poartă haină sfântă e dator să dea ajutor. Religia mântueşte sufletul celui ce crede dar tot ea apără şi ţara. Inalt Prea Sfinţia Voastră în cuvântarea de mulţumire exprimată Colegiului electoral aţi reliefat importanţa bisericei ortodoxe române în păstrarea fiinţei etnice a Naţiunii. Această convingere rămâne actuală. Biserica ocrotită de Stat şi de Rege sub înţeleapta conducere a Inalt Prea Sfinţiei Voastre va străjui şi pe mai departe la viitorul Neamului nostru.

Guvernul Majestăţii Sale Regelui prin modestele mele cuvinte exprimăm Inalt Prea Sfinţiei Voastre urările sale de bine cu prilejul înscăunării şi vă doreşte o lungă păstorire în deplină sănătate şi cu multe roade bune în ogorul Bisericii, al Neamului şi Patriei.

Cuvântarea Sanctității Sale Patriarhului Nicodim

Domnilor Consilieri Regali,
Domnilor Miniștri,
Înalt Prea Sfinți Părinți,
Domnilor,

Când am păşit pe treptele acestui Scaun, mintea mea a făcut o iscoadă dealungul istoriei noastre şi pe dinaintea ochilor minții mele, s'a adunat un întreg sobor de erarhi iluştri, care au păstorit țara de pe acest Scaun, ca şi de pe celelalte Scaune erarhice ale țării.

Faptul care s'a petrecut cu mine îmi aminteşte de nişte iscoade trimise de un popor să spioneze țara vecină şi care iscoade s'au întors mai apoi înfricoşate, aducând vestea că în țara aceea sunt adevărați eroi pe lângă ei, care se simțeau ca nişte biete lăcuste.

Aşa parcă îmi vine şi mie să zic, când văd soborul acesta măreț de ierarhi, pe care i-a avut neamul nostru, că nu sunt decât o biată lăcustă pe lângă falnica lor înțelepciune şi alături de ceeace au săvârşit ei.

Dar eu nu m'am înfricoşat pentru că o şoaptă a sufletului meu mi-a spus: Toți aceştia nu sunt decât ca să-ți fie ție pildă şi ajutor pe acest Scaun, aşa încât vezi ce au făcut ei, în împrejurările grele prin care au trecut şi să faci şi tu când va trebui. Vezi cum au lucrat ei, lucrează şi tu şi vezi cum au trecut ei peste toate piedicile biruind, caută să treci şi tu. Fă şi tu ca ei şi păstoreşte cum trebue.

Dacă aşa a şoptit cugetului meu trecutul nostru şi când îmi întorc ochii şi văd pe Prea Sfinții Ierarhi cari mi-au arătat în atâtea împrejurări atâta dragoste, atunci zic: Trebue să ne aşezăm cu toții umăr la umăr şi cot la cot şi să căutăm să tragem cu toții foloase din pilda acelora care s'au perindat înaintea noastră şi atuncia vom ajunge şi noi din lăcuste mărunte măcar porumbei sau măcar rândunele, iar aceia cari se vor putea avânta în sbor ca vulturii, aceia să fie conducători.

Eu am toată nădejdea în colaboratorii mei din Sinod, că cu puteri unite vom putea merge şi noi pe urmele predecesorilor noştri,

ca să ne servim Biserica și Țara, dacă nu tocmai așa cum au păstorit ei, măcar cât de cât pe aproape.

Dar văd aici și o mulțime de preoți. Le cunosc sentimentele și eu socot că ei vor forma armata aceia de frunte care zi de zi, ceas de ceas, clipă de clipă vor continua să evanghelizeze și să sfințească poporul. Pentrucă aceasta va fi munca cea mai vrednică și cea mai prețuită lui Dumnezeu, să nu rămână nimeni neevanghelizat, să nu rămână nimeni neînsuflețit de suflul învățăturilor creștine și cetățenești.

Domnul Ministru al Cultelor mi a vorbit ca unuia dintre acei ierarhi de seamă. A fost așa de binevoitor cu mine și eu trebuie să-i mulțămesc pentru cuvintele ce mi le-a adresat.

Mulțămesc însă mai întâi Majestății Sale Regelui, Care a binevoit să-mi acorde încrederea, încredințându-mi astăzi toiagul păstoresc.

Dar tot domnul Ministru a vorbit și despra Biserica vie.

Biserica vie este atunci când ea răspândește învățăturile Domnului nu numai cu cuvântul, dar și cu fapta. Când credincioșii trăesc învățăturile Evangheliei, atunci Biserica este vie.

In adevăr, ce însemnează redresarea de care ni se vorbește mereu și de care vorbim cu toții, redresare la care s'a recurs pentru îndreptarea stărilor de lucruri din țară?

Inseamnă o întoarcere la vremurile cele bune, când Evanghelia era trăită, când Patria era în sufletul fiecăruia.

Mulțămesc Inaltului Guvern pentru bunăvoința ce mi-a arătat și îndeosebi d lui ministru al Cultelor pentru cuvintele așa de măgulitoare pentru mine. Mulțămesc înalților Ierarhi care m'au însoțit și mi-au făgăduit tot sprijinul lor:

Nădăjduesc că toți binecredincioșii vor fi alături de mine și voi putea astfel să port sarcina grea de arhipăstor al Sfintei noastre Biserici.

Să trăiască Maiestatea Sa Regele!

Să trăiască Patria?

Să trăiască guvernul Țării și slujitorii ei credincioși!

Să trăiască poporul român!

După oficierea polihroniului, asistenții au fost invitați în palatul de reședință, unde a avut loc o recepție.

I. P. S. S. Patriarh s'a întreținut tot timpul cu cei cari au participat, până la orele 2.30, când, după intonarea imnului de slavă „Pre Stăpânul și arhiereul nostru", s'a retras în locuința sa.

Răsplata unei munci îmbelșugate.

Chemarea la scaunul patriarhal a Inalt Prea Sfinţitului Metropolit Nicodim, înseamnă o mare cinste pentru Moldova. Prin persoana Inalt Prea Sfinţiei Sale spiritul bisericesc al acestei provincii, spirit de evlavie şi bună păstrare a tradiţiilor ortodoxiei, câştigă o mare preţuire în faţa întregii ţări. Fără să se micşoreze meritele celorlalte provincii, istoria, care este nepărtinitoare în cântărirea faptelor bisericeşti din trecut, dă întâietate scaunului metropolitan din Iaşi. Metropolia Moldovei este întăistătoare în duh şi tradiţie.

O întreagă serie de ierarhi a ilustrat scaunul chiriarhal al Moldovei şi Sucevei, prin acte de puternică mărturie a credinţei religioase. Un Teoctist, un Varlaam, un Dosofteiu, un Veniamin sau Iosif Naniescu, reprezintă pentru timpurile lor, înalte piscuri de slavă bisericească şi mari driguitori ai vieţii poporului moldovenesc.

Unul începe organizarea bisericească şi stă treaz sfetnic domnitorului; altul ţese slova românească, ca să alunge influenţele streine. Unul dă avânt poeziei religioase, — începutul poeziei băştinaşe, ceilalţi îmbogăţesc literatura teologică, zidesc mari edificii religioase şi dau pildă de dărnicie şi viaţă neprihănită.

Toţi şi-au câştigat preţuirea naţiei.

In rândul acestor mari ierarhi s'a aşezat şi Inalt Prea Sfinţitul Patriarh Nicodim, fie prin ştiinţa şi literatura teologică, fie prin organizare şi dărnicie. Cinstirea ce i s'a făcut prin chemarea la patriarhat este răsplata unei munci neîntrerupte pe ogorul bisericesc. Din tinereţe s'a legat strâns de treburile bisericeşti.

Studiile la Universitatea din Kiew, traiul după rânduelile mo-

nahale, adăogându-se la aceastea şi calităţile alese ale sufletului său, l-au indicat de timpuriu pentru locuri de frunte.

Din fericire, am avut norocul şi cinstea să l cunosc din tine-

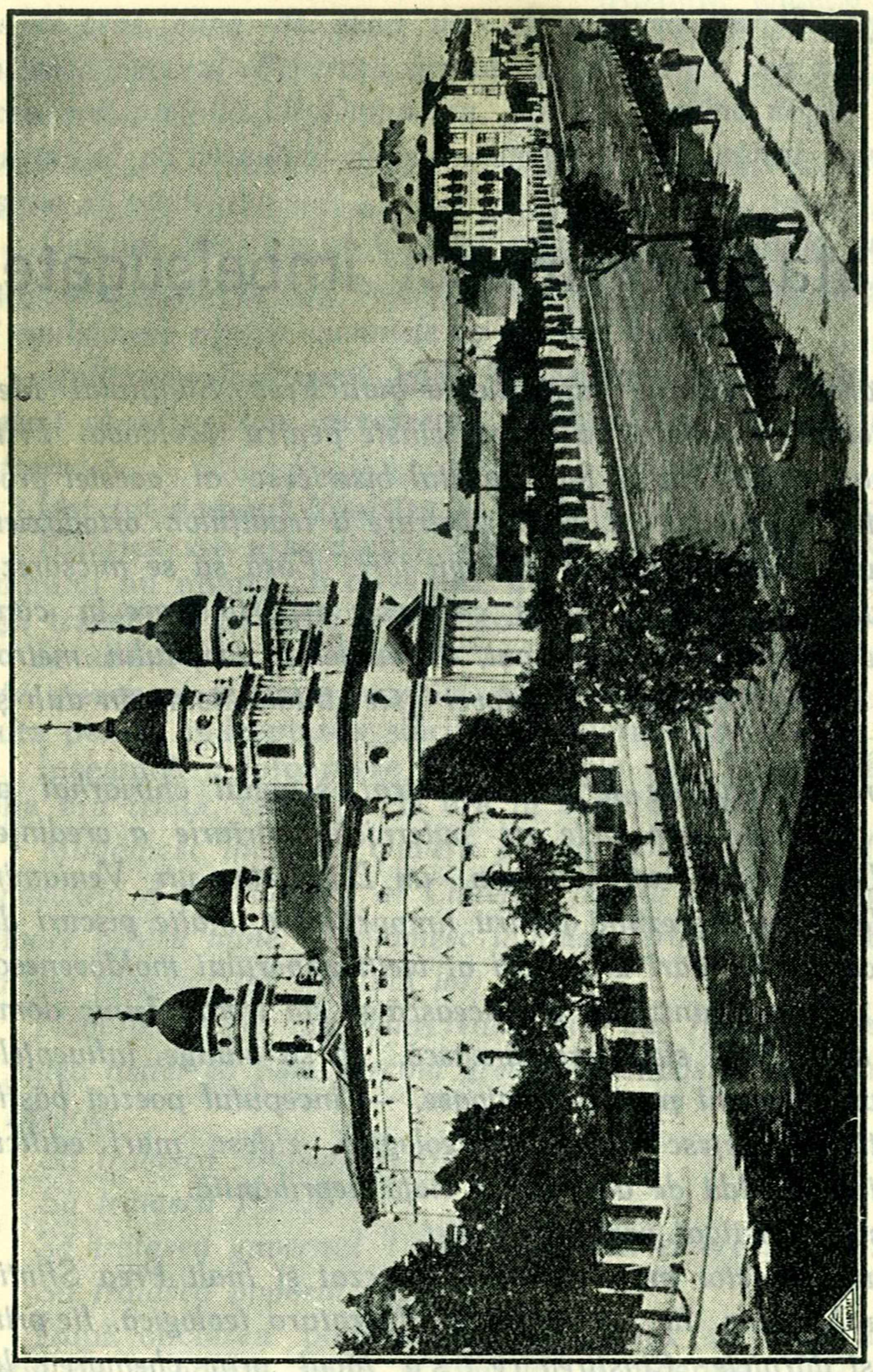

Catedrala Mitropoliei Moldovei şi biserica „Sf. Gheorghe (vechea catedrală) restaurate de I. P. S. Nicodim, precum şi casele mitropolitane, frumosul bulevard, făcut şi prin o largă contribuţie şi bună voinţă a I. P. S. Sale

reţe. Pe oriunde a trecut a lăsat urme adânci de lucrare temeinică. La Galaţi ca director de seminar, la laşi ca arhiereu vicar, la Huşi ca episcop, la Chişinău ca arhiepiscop, la Moscova ca reprezentant

al Sf. Sinod și Guvernului Țării, la Neamț ca stareț și în urmă ca Metropolit al Moldovei, munca se arată cu frumoase și îmbelșugate roade.

Toată această recoltă duhovnicească, produs al unei munci neîntrerupte, l-au răsplătit cu multă prețuire a Suveranului, Guvernului și întregei Țări.

O muncă verificată, o capacitate necontestată, un zel fără margini pentru binele Bisericii, dau siguranța, că Patriarhia Română are un ilustru și emerit conducător.

Astăzi când centrul întregii ortodoxii îl deține România, își poate închipui oricine cât prestigiu aduce Țării marea personalitate a Inalt Prea Sfințitului Patriarh Nicodim.

Dacă Moldova se bucură și întreaga țară pune atâtea nădejdi îndreptățite, cât de fericită trebue să fie Lavra dela Neamțu, căreia marele Ierarh i-a arătat cea mai aleasă atenție.

Nu numai că i a mărit posibilitățile de creație gospodărească și spirituală, dar orice vacanță a căutat s'o petreacă numai între zidurile mânăstirii. Nici o situație înaltă nu l a ademenit, într'atâta, încât să uite de metania sa. Și ca Patriarh, odihna și-o face tot la Mânăstirea Neamțului, deși i se oferă atâtea posibilități de recreație, fie în țară sau străinătate. Din această atitudine isvorăște sensul adevăratei vieți religioase, care trebue să fie pildă oricărui membru al clerului.

Dacă regretul Moldovei, și al nostru, e mare pentru plecarea Inalt Prea Sfințitului Nicodim dela Iași, nu trebue să ascundem și satisfacerea unui sentiment de bucurie, că o muncă titanică își găsește răsplata cuvenită.

Dumnezeu să-i dăruiască Inalt Prea Sfințitului Patriarh Nicodim ani mulți, și fericiți, ca să poată ferici prin înțelepciune și faptă Patriarhia Română.

Arhiereul Valerie Botoșeneanu

Vicarul Mitropoliei Moldovei

Ieșănii și-au perdut păstorul

Mitropolitul Nicodim, vrednicul vostru păstor duhovnicesc, nu mai este al vostru.

Inalt Prea Sf. Sa a păşit în fruntea păstorilor României.

Şi până acum era fruntaş; şi până acum era cunoscut ca fală a păstorilor ţării; şi până acum Moldova se putea mărturisi fericită că are aşa bărbat duhovnicesc pe scaunul lui Veniamin. Dar iată că Inalt Prea Sf. Sa a fost preţuit în aşa măsură, încât Iaşul e nevoit să-l peardă, pentru a-l vedea urcat pe scaunul celei mai înalte păstorii bisericeşti.

Şi acum ce să facă ieşenii? ce să cugete moldovenii? Să se întristeze? să se bucure?

Fără îndoială, se poate spune şi una şi alta. Insuşi Inalt Prea Sfinţitul Nicodim nu era bucuros să plece din scaunul Moldovei. Până în însăşi ziua alegerii a mărturisit acest gând către prietenii săi.

Moldovan de baştină, iubindu-şi meleagurile muncii sale duhovniceşti din capitala Moldovei şi dela Neamţu, cum era să plece cu inima uşoară din aceste locuri?

Abea venise în scaunul Mitropoliei. In patru ani de zile făcuse atâtea, încât se cunoştea mâna sa harnică şi bărbătească; dar multe altele mai avea de făcut. Să plece tocmai acum? Iată de ce nici Inalt Prea Sfinţiei Sale, nici ieşănilor nu poate să le pară bine că li se ia păstorul pe care l-au primit cu atâta drag, ba pentru care s'au şi luptat ca să-l aibă.

Mi-aduc bine aminte ce însufleţire era atunci. Ştiu ce pregătiri strașnice se făceau pentru primirea sa. Podoabe ca pentru un rege se înjghebau prin arcurile de triumf care se ridicau în faţa gării şi înainte în oraş. Ştiu că, vreo 3 zile înainte de înscăunarea sa, i-am adus vestea aceasta în Bucureşti...

— O! Inalt Prea Sfinte! ce pregătire vă fac ieşenii! Cu cât drag vă aşteaptă! Ce arc de triumf se ridică chiar în faţa scoborârii din tren!

Şi în adevăr, de ce ieşănii să nu-l fi primit ca pe un rege, dacă cetatea de scaun a voevozilor nu-şi mai are în sânul său pe domnitorii ei, dar îşi are pe urmaşii mitropoliţilor Moldovei?

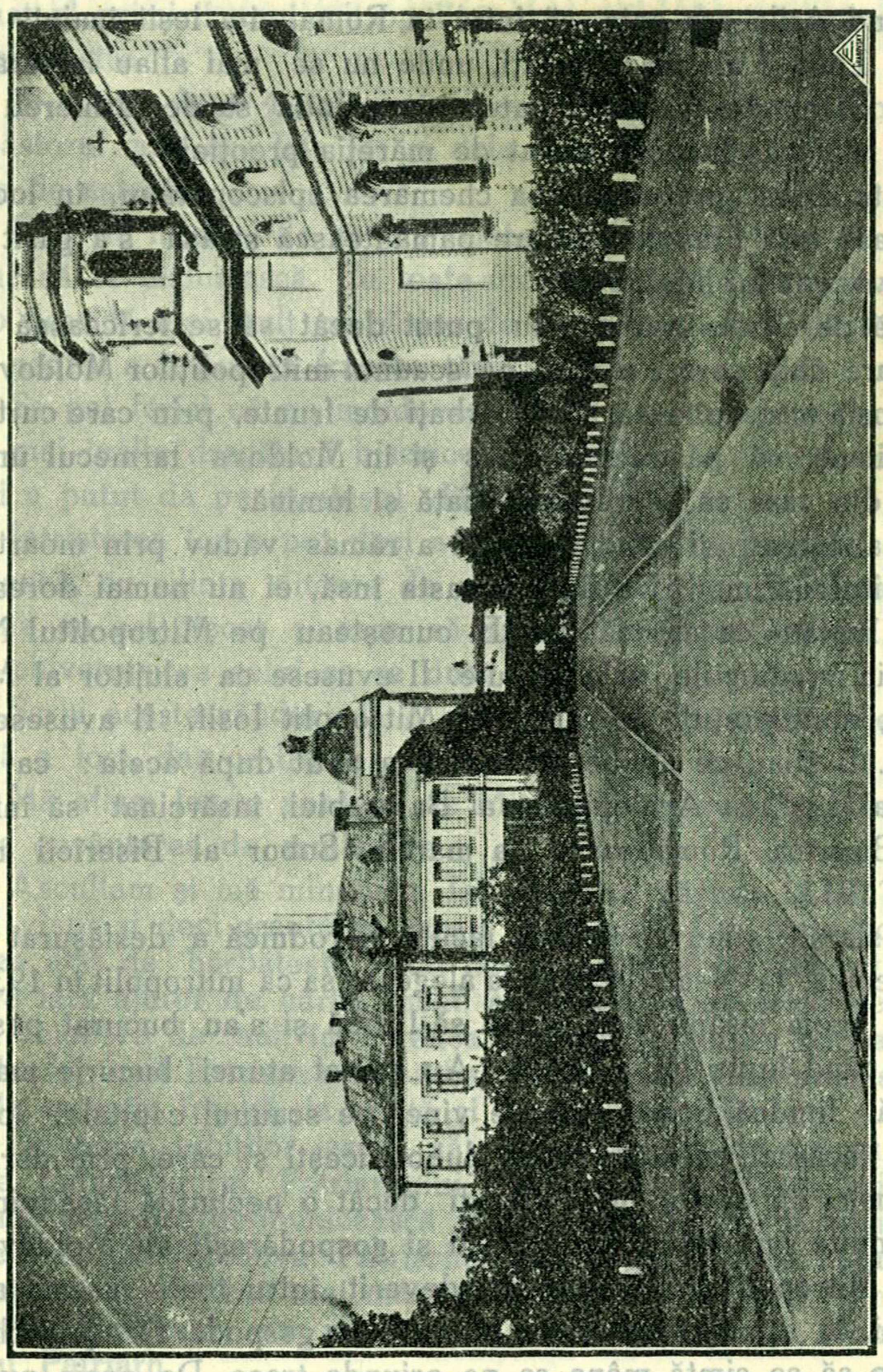

Intrarea în Curtea Catedralei Mitropoliei, împodobită de I. P. S. Nicodim, precum şi vederea balconului dela palatul metropolitan, adăogat de I. P. S. Sa.

Aceştia, într'un chip oarecare, prin ocârmuirea lor duhovnicească, prin tot binele care se poate face din scaunul creştinătăţii — trebue să ţie locul cârmuitorilor lumeşti.

Aşa e soarta tuturor scaunelor din care au plecat stăpânitorii pământeşti şi unde au rămas purtătorii toiagului duhovnicesc. Atâta vreme, cât domnitorii pământeşti au plecat, poporul s'a mângâiat cu păstorii sufleteşti.

Când Atila era gata să intre în Roma, i-a ieşit înainte Episcopul Leon I al marii cetăţi, unde nu se mai aflau împăraţii romani. Şi el a acoperit cetatea cu mantia sa de arhiereu şi barbarul s'a tras înapoi, mişcat de măreţia preoţiei.

Asta a fost pretutindenea chemarea episcopatului, în locurile rămase fără braţ de apărare pământească şi aşa s'a găsit şi cetatea voevozilor Moldovei

Iată de ce şi ieşănii n'au putut decât să se fericească cu orice mare chip care s'a aflat pe scaunul mitropoliţilor Moldovei. Ei au dorit totdeauna să aibă bărbaţi de frunte, prin care curtea mitropolitană să păstreze în oraş şi în Moldova farmecul unei păstorii din care să se reverse viaţă şi lumină.

Aşa doreau şi când scaunul a rămas văduv prin moartea Mitropolitului Pimen. De data aceasta însă, ei nu numai doreau, ci se şi luptau ca aşa să fie. Ei cunoşteau pe Mitropolitul Nicodim din vredniciile sale trecute. Il avusese ca slujitor al Mitropoliei, mult preţuit de răposatul Mitropolit Iosif. Il avuseseră ca vicar. Il ştiau ce slujbe de seamă a avut după aceia: ca Episcop la Huşi, ca Arhiepiscop al Basarabiei, însărcinat să înfăţişeze Biserica Românească la marele Sobor al Bisericii ruseşti în 1917.

In sfârşit, ştiau ce muncă tăcută şi rodnică a desfăşurat în toată vremea, la Neamţu, până la alegerea sa ca mitropolit în 1935.

De aceia ieşănii s'au luptat să-l aibă şi s'au bucurat peste măsură, când lupta lor a biruit. Au gustat atunci bucurie mare şi curată, fiindcă ştiau cine le vine pe scaunul capitalei lor: bărbatul încărcat cu mari roade duhovniceşti şi care, prin marile sale însuşiri de păstor, nu putea fi decât o neclintită făgăduinţă pentru multe îmbunătăţiri sufleteşti şi gospodăreşti ale Moldovei.

Şi Mitropolitul Nicodim a adeverit întru toate aceste aşteptări şi, în scurtă vreme, s'a adeverit ca gospodar fără pereche, care face să se simtă mâna sa pe oriunde trece. De aceia nu e de mirare că unii s'au plâns că n'au fost poftiţi la praznicul de fericire când Mitropolitul Nicodim a fost primit cu alai în capi-

tala Moldovei ca mitropolit acum 3 ani şi ceva. Este vorba de dl. Mitru, cunoscutul director de şcoală normală şi inspector şcolar din alte vremuri.

Era o îndreptăţită jale să nu te afli părtaş la praznicul însemnat al primirii unui mitropolit, care era o slavă pentru ţinuturile noastre.

Şi acum, după 4 ani, ieşănii şi Moldova trebue să peardă pe păstorul care era fala lor şi dela care de acum înainte avem multe de aşteptat.

Este de înţeles de ce nu poate să le pară bine şi de ce trebue să se mâhnească. Cu toate acestea au şi de ce se bucura... Au o dovadă mai mult ce păstor de seamă au avut, dacă li s'a luat, pentru a fi pus în fruntea ţării întregi.

Se pot ferici că un moldovan al lor a fost ridicat pe scaunul celei mai înalte dregătorii bisericeşti a ţării şi că Mitropolia Moldovei a putut da pe fruntaşul vlădicilor ţării.

Intristarea lor o pot deci acoperi cu această bucurie şi, de asemenea, cu silinţa viitoare de a-şi dobândi alt urmaş, care să semene cu cel plecat şi care să ducă înainte cu aceiaşi vrednicie chivernisirea celui ce se duce.

Scriu aceste rânduri la 2 ceasuri după săvârşirea alegerii. Lungă a fost, dar ce frumos s'a încheiat!

Mă aflam foarte aproape de Mitropolitul Nicodim, când îşi rostea cuvântarea de mulţămire.

Ascultam şi mă minunam. Işi povestea păşirea în al 75-lea an al vieţii şi deci greutăţile care-l întâmpină. Cu toate acestea vorbea atât de bărbăteşte, atât de închegat şi de hotărît, prin rostire fără ajutor de hârtii, încât, auzindu-l că se teme de apăsarea celor 75 de ani, îmi venea să strig: „Nu se cunoaşte!“ In adevăr, noul Patriarh este bărbat vânjos, dela care noua slujbă are de aşteptat treabă de multă şi bună orânduială.

De aceia, iubiţilor ieşăni, să vă fie părerea de rău cu mângâiere, fiindcă lucrul Patriarhului Nicodim se va simţi fericit în întreaga alcătuire duhovnicească a României. Nu va fi lipsită de roadele ei nici Moldova. Patriarhul este capul Eforiei Mânăstirii Neamţului, aşa că cea mai mare mânăstire a României, care este Neamţul Moldovei, va simţi încă mâna harnică şi rodnică a noului Patriarh.

Iată de ce să ne bucurăm cu toţii că-l avem în culmea slujirilor noastre duhovniceşti şi să-i urăm să păstorească încă mulţi şi rodnici ani.

Arhim. Scriban

Un fost director-model de Seminar.

Alegerea de patriarh al bisericei române în persoana I. P. S. Mitropolit al Moldovii, Nicodim, a produs mare bucurie în masele preoţeşti şi într'o bună parte din lumea creştină. In experienţa, înţelepciunea şi vrâsta I. P. S. Sale lumea creştină vede o garanţie că treburile bisericeşti vor fi îndrumate pe făgaşul cel bun, şi experimentat veacuri de-arândul, al ortodoxiei româneşti. De câtăva vreme duhul adevăratei ortodoxii părea a fi străin bisericei noastre, iar lumea creştină stătea cu rezerve nemărturisite în faţa unei situaţii, ce nu-şi putea găsi orientarea decât în îndrumarea vieţii noastre religioase şi a conştiinţelor creştine pe calea marelor vremuri ale trecutului nostru bisericesc, vremuri ce s'au inspirat, în cea mai largă măsură, din viaţa şi scrisul marelor bărbaţi ai biserlcei de Răsărit. Vremurile noastre cer o conştiinţă creştină luminată. Fără aceasta orce încercare de reînprospătare a vechii credinţi este zădarnică. Şi, fiindcă pentru noi luminarea conştiinţelor creştine stă pe primul plan al reînvierii vieţii religioase a ţării, voi aminti, în cele ce urmează, câteva momente din trecutul nou-alesului patriarh în legătură cu şcoala bisericească.

In luna August 1908 s'a înfiinţat seminarul teologic: „Sf. Andrei" la Galaţi. Era pe atunci episcop al Dunării de Jos Pimen, fost apoi mitropolit al Moldovii. Ca episcop Pimen a fost cu totul altceva, decât l-a cunoscut lumea mai târziu ca mitropolit al Moldovii. Era un ierarh cu zel pentru treburile publice şi călduros admirator al încercărilor de a ridica pe ţaranul român, ale fostului ministru al Cultelor Spiru Haret. Meritosul ministru al Şcoalei şi Bisericei, de pe atunci, se trudea, în ciuda multor greutăţi şi prejudecăţi ale vremei — ce nu lipsiau nici chiar în partidul căruia aparţinea — să aducă o uşurare a vieţii ţăranului, robit nu numai marei proprietăţi, ci şi cametei străine, ce se practica fără milă şi cruţare. In acest scop a înfiinţat el băncile populare şi cooperativele, angajând şi şcoala la marele

său gând. Fiecă Haret avea rezervele sale în ce privește rosturile bisericei, ca atâțea oameni de stat din vremea sa; fiecă biserica avea prin conducătorii ei, rezerve în ce privește gândul lui; de-ajuns că, în chip oficial, biserica stătea de-oparte. Izolat însă foarte mulți preoți au dat concursul lor prețios la opera de ridicare a maselor sătești; oficial însă, pe cât îmi amintesc, numai episcopul Dunării de Jos s'a asociat la gândul salvator al ministrului Haret.

Pentru a avea buni colaboratori în opera aceasta românească în primul rând, episcopul Pimen a chemat în jurul său o samă de elemente din cele mai răsărite, de prin diferitele părți ale țării. Intre aceștia au fost și I. P. S. Mitropolit Nicodim, pe atunci mare ecleziarh al mitropoliei dela Iași, și I. P. S. Visarion, actualmente mitropolit al Bucovinei, iar pe atunci cleric la episcopia Romanului. Chemat la Galați de episcopul Pimen, arhimandritul de atunci Nicodim, a răspuns apelului și s'a achitat într'un mod eminent de însărcinările ce i-au fost date. Nici într'o parte a țării clerul nu se bucura de prestigiul de care se bucura clerul din eparhia Dunării de Jos, datorită în deosebi arhim. de scaun Nicodim Munteanu.

Când va încerca cineva să consemneze în scris viața bisericească din preajma și de după revoluția țărănească din 1907, cele mai frumoase lucruri le va avea de povestit despre eparhia Dunării de Jos, de sub episcopul Pimen, care mai târziu — sub presiunea împrejurărilor postbelice — n'a mai putut fi ceia ce fusese la Galați! Pimen strânsese în jurul său un cerc de preoți selecționați, plini de cel mai curat avânt și stăpâniți de preocupări superioare. Fiecare, în cercul său, era un mic focar de curată viață creștină și românească. In fruntea tuturor sta arhim. Nicodim. Sunt neuitate clipele înălțătoare, când ne aduna în jurul său, la un ceai, seara, și puneam la cale lucruri, ce azi ar părea din altă lume. Pe vremea aceia — ca și sub arhipăstoria, ca Mitropolit al Moldovii, a I. P. S. Nicodim — nu se pomenea de mituire, de favoruri, de nepotism, de cultul banului și de atâtea alte metehne, ce au umbrit fața bisericei noastre de atunci și până chiar în preajma vremurilor de azi!

In anul 1908 ministrul Haret, ținând seamă și de concursul pe care biserica i l-a dat, în opera sa, prin episcopul Pimen, a

înființat un seminar teologic și la Galați. Episcopul a recomandat ca director al noului seminar pe cel mai vrednic dintre sub-alternii săi, pe arhimandritul său de scaun Nicodim.

Ca și în celelalte demnități pe care le deținuse, arhim. Nicodim s'a achitat în chip deosebit de merituos și de cea de director al nou-înființatului seminar. Subscrisul, ca fost elev de seminar, cu amintiri nu totdeauna bune de unii din foștii mei directori și cu dispoziția de a vedea în conducătorii de internate oameni numai pentru dânșii și cu o foarte redusă înțălegere a rostului unor astfel de școli, eram foarte atent, din postul meu de pedagog și secretar al seminarului din Galați în primul an al ființării sale, la tot ceiace făcea noul director.

Scriind aceste rânduri nu-mi îndeplinesc o datorie de circumstanță, nici nu caut să spun lucruri, care să facă plăcere noului patriarh; cu atât mai puțin urmăresc vre-un scop meschin. Am toată rezerva pentru cei ce înalță osanale în schimbul unor avantagii lucrative și în disprețul adevărului!

Ca fost elev a două seminarii: a celui din Roman (pe vremuri fost seminar inferior) și a celui din Iași (pe atunci având numai cursul superior) am avut directori și buni și de cei foarte puțin pregătiți, pentru răspunderea ce aveau.

Intre cei buni voiu pomeni pe arhiereul *Ioanichie Flor*, mai târziu fost episcop de Roman și pe preotul C. Nazarie, ajuns apoi profesor la Facultatea de Teologie din București. La Iași am avut ca director, un an, pe arhiereul Varlaam Răileanu, om de rară bunătate și dezinteresare; iar restul anilor de seminar pe preotul P. Savin, despre care puțini din foștii săi elevi pot povesti lucruri frumoase.

Și Ioanichie Flor și Nazarie și Răileanu erau adevărați părinți ai școalei. Iubeau pe elevi, le dădeau drepturile lor, dar în de-aproape nu se ocupau de ei. Nici unul n'a purtat atâta grijă, nu s'a ocupat atât de apropiat de elevi, ca arhim. Nicodim de elevii săi dela Seminarul din Galați. De cum a luat conducerea școalei a și pus-o, din punct de vedere gospodăresc, într'o perfectă ordine. In urmă, după ce școala a început să funcționeze, noul director și-a îndreptat toată atenția la educația și buna îngrijire a elevilor. Cred că nu era internat în țară, în care elevi să fi fost mai bine îngrijiți și mai părinteşte supraveghiați. Nici

vorbă nu putea fi de învederatul obiceiu al multor directori de internate, de a sustrage ceva din hrana şi drepturile elevilor. Arhim. Nicodim nu primise direcţia şcoalei din vre-o vanitate

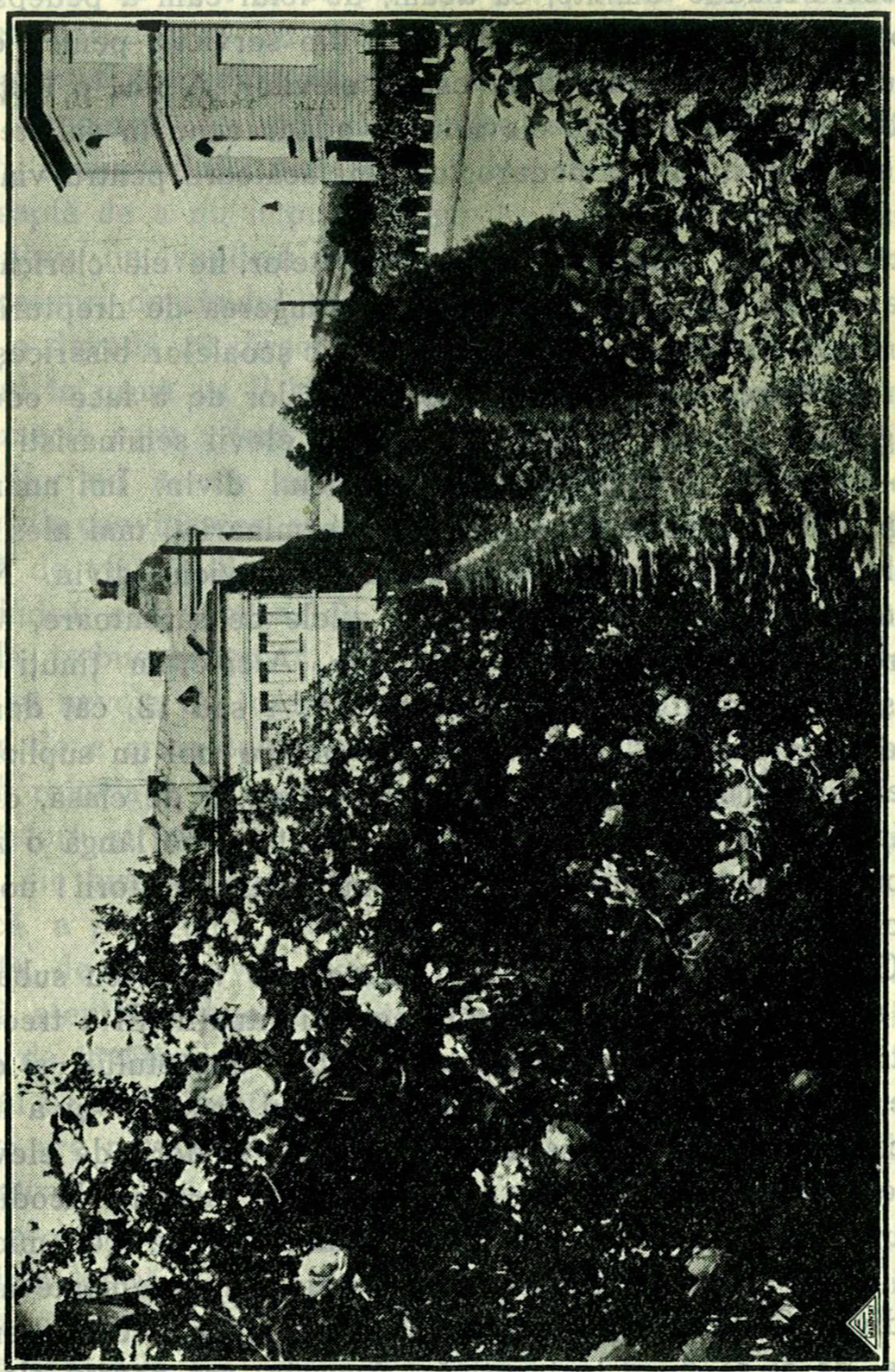

Aleea de trandafiri, dela intrarea în Curtea Mitropoliei, făcută de I. P. S. Nicodim

sau pentru a-şi face o situaţie materială ! El dădea dintr'al său, când nu se ajungea sau când întârzia sosirea fondurilor dela minister, cuvenite pentru hrana elevilor. Dacă vre-un subaltern în-

drăznea să se atingă de hrana elevilor şi-i era semnalat, îl sancţiona pe loc şi chiar în faţa lor. Ceia ce ar fi părut altor directori un act „revoltător" era pentru directorul noului seminar ceva foarte firesc. Mi-aduc aminte, ca acum, de felul cum a pedepsit pe economul seminarului, dându-l afară din serviciu, pentru că îndrăznise să sustragă zahăr dela ceaiul elevilor. A fost o lecţie de corectitudine, dată în faţa elevilor, cu adânc ecou în sufletele lor, şi, firește, cu influenţă pedagogică binefăcătoare pentru viaţa lor de mai târziu.

Dacă unul din marele rele ale internatelor, fie ele clericale sau civile, a fost, de cele mai multe ori, atingerea de drepturile elevilor ; un al doilea rău—şi acesta specific şcoalelor bisericeşti —a fost înţelegerea greşită a conducătorilor lor de a face educaţia religioasă. Ceasuri întregi erau ţinuţi elevii seminarişti în picioare—Duminica şi sărbătorile—la serviciul divin. Imi amintesc cu groază de vremea când eram elev seminarist, mai ales în cursul inferior. Eram obligaţi să asistăm la serviciul divin. Ne scula la orele 6 dim., Duminica sau în zilele de sărbătoare, iar la 6 1/2 trebuia să fim cu toţii la episcopie. Aici eram ţinuţi în picioare şi nemâncaţi până pe la orele 11 1/2 sau 12, cât dura slujba, de ne trecea os prin os. Nu era pentru noi un supliciu mai mare decât o zi de acestea. Cea mai grea zi de clasă, din cursul săptămânii, nu însemna nimic ca greutate, pe lângă o zi, când trebuia să mergem la biserică ! Işi imaginau educatorii ! noştri că fac mare ispravă !

P. C. Nicodim, care nu evita să stea de vorbă cu subalternii şi cu elevii, a înţăles tot răul acestei situaţii. El a trecut peste o tradiţie cu totul dăunătoare educaţiei tineretului—şi cu efecte de cele mai multe ori contrare scopului urmărit—şi a făcut din cercetarea bisericii ceva mult aşteptat şi dorit de elevi. In loc de a-i ţinea la biserică ceasuri întregi, arhim. Nicodim era mulţumit să-i ţină un ceas, cel mult, mai ales pe cei mici, şi anume să fie presenţi în momentele cele mai însemnate ale cultului divin. Când un elev era pedepsit, una din pedepse era şi oprirea de a se duce la biserică. Aceasta era pentru elevi una din pedepsele cele mai mult simţite. Mersul la biserică era aşteptat cu nerăbdare. Subscrisul, ca unul ce am trăit, şi sub acest raport, zile grele de seminar, îmi dădeam seamă de co-

vârşitoarea importanţă a măsurii luate de directorul seminarului. Nu merg mai departe cu povestirea episoadelor din viaţa de director de seminar a actualului patriarh al bisericei române.

Grija de elevi în ce priveşte întreţinerea lor materială, dragostea părintească cu care-i îmbrăţişa pe deoparte ; iar pe de alta atenţia totdeauna trează la educaţia lor sub toate raporturile (directorul se interesa aproape săptămânal la profesori de elevii seminarului) ; dar mai cu deosebire preocupare cu totul înţăleaptă de a nu impune dragostea de biserică prin măsuri ce deveneau un supliciu pentru elevi—obligaţia de a asista câte 5·6 ceasuri dearândul în picioare la serviciul divin—toate aceste sunt o dovadă că directorul de şcoală bisericească de acum 31 de ani în urmă va fi şi un îndrumător de viaţă creştină în noua misiune la care a fost chemat.

Scriind aceste amintiri din viaţa I. P. S. Patriarh de azi, o fac din convingerea că şi azi gândul tuturor celor ce se interesează de viaţa sufletească a ţării tot cu şcoala trebue să înceapă. Şi fiindcă este vorba de viaţa religioasă, şi aceasta tot prin şcoală trebue reînviată. Şcoalele noastre teologice, de jos până sus, au nevoie de însemnate prefaceri. Ele trebuesc puse în situaţia de a creia convingeri religioase. Numai prin mijlocirea lor pot fi reînviate în chip temeinic conştiinţele creştine, mai întâiu la păstori şi prin aceştia şi la păstoriţi. Orcâte încercări se vor face, din biserică sau din afară de ea, de a reface viaţa sufletească a poporului, nici una nu va da roadele aşteptate şi de durată, de nu se vor reorganiza cum trebue şcoalele teologice. Toată atenţia trebue îndreptată spre ele. Istoria bisericii este plină de învăţăminte şi sub acest raport. Omul din zilele noastre nu se mulţumeşte cu o credinţă moştenită numai prin tradiţie, ci are nevoie ca această credinţă şi tradiţie, respectabilă în structura ei, să-i fie tălmăcită, interpretată ; are nevoie s'o poată face proprietate a sufletului său şi cu ajutorul minţii. Pentru ca credinţa lui să fie vie şi cu efecte binefăcătoare în viaţa individuală şi socială el trebue să-i cunoască rosturile, să-i deslu-şască sensurile, s-o pătrundă în adâncuri. In afară de cazuri izolate şi cu totul excepţionale, conştiinţa religioasă nu poate fi trezită temeinic decât prin mijlocirea şcoalelor teologice, bine or-

ganizate şi îndrumate. Deci toată atenţia se cuvine în primul rând acestor şcoale. Urăm respectuos I. P. S. Patriarh Nicodim viaţă îndelungată ca să încerce în mare, ceia ce a încercat în mic la Galaţi acum 31 de ani în urmă.

Pr. Cicerone Iordăchescu

12 Iulie 1939. Sodomeni, com. Paşcani, jud. Baia.

Noul Patriarh al României

Vacanţa scaunului patriarhal pricinuită de adormirea întru Domnul a fostului Patriarh, Miron Cristea, a preocupat viu toată suflarea românească.

Pentru cercurile bisericeşti în special, grija, ca acest scaun să fie ocupat în modul cel mai fericit cu putinţă, ajunsese o adevărată obsesie.

Nici unuia dintre marile aşezăminte ale ţării, problema rolului lor în noile împrejurări de viaţă nu se pune cu o gravitate mai mare decât Bisericii. Biserica, instituţie a necesităţilor eterne ale sufletului omenesc, nu poate pierde din vedere un singur moment caracterul permanent al fundamentelor ei de credinţă, morală şi cult.

Cu aceste fire de eternitate ea leagă generaţiile trecute, prezente şi viitoare în unitatea superioară a omenirii.

Dar aceasta sublimă misiune, cu care ea este în mod divin învestită, nu poate fi realizată de cât în timp şi ţinând samă de contingentele naturale ale vieţii omeneşti individuale şi colective.

Eternă prin origină, natură şi scop, Biserica este totuşi obligată să acţioneze în timp, utilizând transformările şi variaţiunile, pe care timpul le impune cu necesitate naturii omeneşti.

Tocmai în aceasta constă gravitatea problemei bisericeşti. Rolul ei trebue astfel înţeles, încât să concilieze armonic eternul cu temporalul; iar această conciliere *nu se realizează de la sine,*

ci reclamă de la conducătorii ei, o adâncă comprehensiune a fundamentului ei doctrinar şi o continuă şi atentă adaptare a acestui fond la schimbătoarele stări ale vieţii omeneşti.

In conceperea şi realizarea rolului ei, două erori, incalculabile prin urmările lor, pândesc Biserica creştină şi anume: sau afirmarea exclusivă a *eternului* în dauna temporalului, ceiace o elimină din realitatea pământească neintegrându-se în ritmul vremei, şi anihilându-i astfel misiunea, sau afirmarea exclusivă a *temporalului* cu neglijarea fundamentului ei de eternitate, ceiace îi suprimă însăş raţiunea ei de a fi.

Este vădit, că amândouă aceste erori, diametral opuse, nu-şi au sursa în doctrina şi natura Bisericii, ci în o greşită înţelegere a rolului ei.

In vremurile de puternice fermentaţiuni şi prefaceri sociale, cum este epoca, pe care o străbatem azi, aceste erori apar cu mai mare intensitate.

De aceia, conducătorilor bisericeşti din această epocă li se cere o adâncă comprehensiune a doctrinei Bisericii şi o atentă supraveghere a aplicării acestei doctrini la rapidele şi necesarele transformări ale societăţii omeneşti.

Această necesitate vitală pentru Biserica noastră, fie conştient înţeleasă şi formulată, fie în mod obscur simţită şi intuită de inimile creştine, explică grija şi interesul manifestate de toată suflarea românească, cu prilejul alegerei noului Patriarh.

Alegerea s'a făcut în persoana I. P. S. Nicodim, Mitropolit al Moldovei.

Satisfacţia unanimă, pe care a produs-o această alegere, este un semn, că ea corespunde dorinţelor intime ale tuturor creştinilor ortodocşi români, preoţi şi laici.

Intrebarea care se pune este dacă această vie satisfacţie reprezintă numai o trecătoare manifestare afectivă, sau are motive mai temeinice, vag simţite, de unii sau conştient cunoscute de alţii.

Cu alte cuvinte, dacă personalitatea actualului Patriarh al României, a I. P. S. Nicodem, constitue ca o garanţie, că sub cârmuirea sa supremă Biserica noastră românească îşi va afirma cu vigoare şi demnitate misiunea ei.

Intrebare de un interes palpitant pentru toţi credincioşii ro-

mâni, care cred în adevărul etern al Bisericii noastre şi doresc, ca rolul ei să se afirme cu putere salvatoare în împrejurările vieţii actuale.

După modesta noastră părere, deşi adevărul creştin este etern şi rămâne nesdruncinat nici de porţile iaduiui, afirmarea lui în folosul sufletesc al omenirii depinde în mare măsură de modul cum Biserica îl înţelege, propagă şi aplică. Or, înţelegerea, propagarea şi aplicarea acestui adevăr creştin în bună parte depinde de personalitatea conducătorilor Bisericii, din mâinile cărora, Domnul Hristos zice, că va cere sufletele creştinilor.

In esenţă însă, precum am văzut, greutatea problemei bisericeşti, constă în găsirea formulei potrivite de conciliere a fondului permanent şi imuabil al credinţii creştine, cu schimbările natural reclamate de natura omenească.

Personalitatea noului nostru Patriarh ne prezintă ea garanţia, că această formulă va fi găsită şi imprimată cursului vieţii noastre bisericeşti?

Intrucât ne priveşte, noi o credem şi o afirmăm, sprijiniţi nu numai pe viile dorinţi ale inimii noastre, ci pe consideraţiuni mai concrete.

In adevăr, I. P. S. Patriarh Nicodim prin viaţa sa sufletească şi practică s'a dovedit a fi adânc pătruns în sufletul său de adevărul veşnic al credinţii creştineşti.

Pentru I. P. S. Sa, credinţa creştină nu este un simplu pretext menit să folosească altor scopuri practice ale vieţii; credinţa nu este un simplu mijloc pedagogic bun de folosit pentru educarea sufletelor ignorante, ci un adevăr veşnic, cu valoare proprie, care se impune în primul loc prin valoarea lui de adevăr.

Preocupările intelectuale ale I. P. S. Sale, numeroasele sale lucrări ştiinţifice şi literare, care ar onora orice ierarh străin, fac dovada acestei afirmări.

Dealtfel această fermă credinţă în adevărul veşnic al doctrinei Bisericii explică munca sa neostenită pe terenul ştiinţei teologice. Iscusit traducător al Bibliei, în curent cu doctrina şi viaţa sfinţilor părinţi ai Bisericii, desăvârşit mânuitor şi tălmăcitor al canoanelor, profund cunoscător al cultului ortodox, al cărui simbolism adânc îl posedă ca un specialist în materie şi pe care-l oficiază cu prestanţă şi cutremurătoare evlavie, apologet

practic de o factură care indică la I. P. S. Sa o inteligență clară și pătrunzătoare, cuvântător remarcabil prin puritatea limbii și construcția limpede și plină de expresivitate țărănească a frazei.

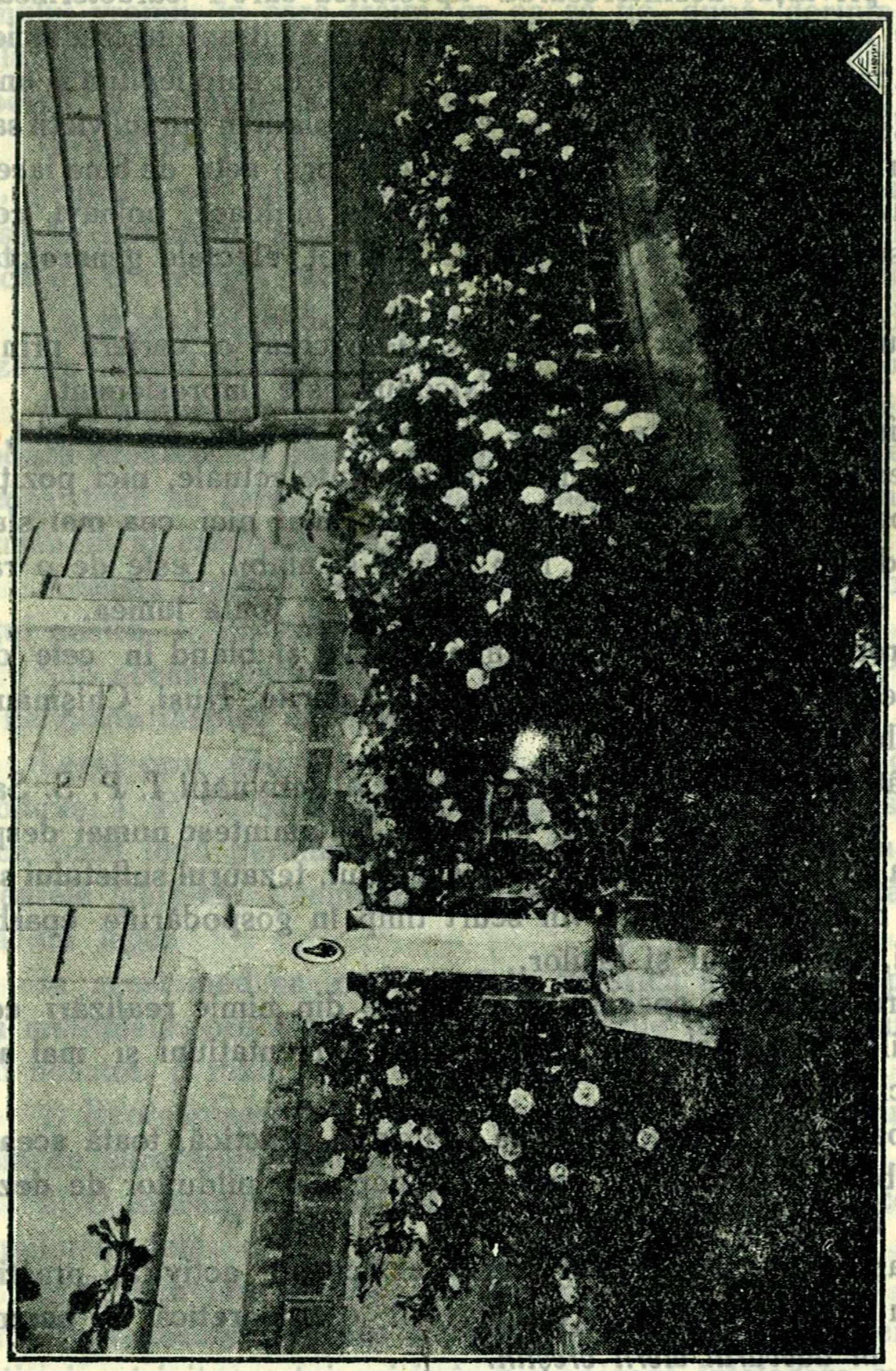

Mormântul Mitropolitului Iosif Naniescu, împodobit cu trandafiri de către I. P. S. Nicodim

Am putea afirma, că în personalitatea noului Patriarh al României s'a realizat o reușită sinteză a Ortodoxiei, al cărei senz îl posedă și căreia îi este devotat prin toate fibrele sufletului său.

Dacă, pe terenul intelectual, aceste sunt fructele credinţei sale profunde în adevărul etern al ortodoxiei, apoi pe acela al vieţii practice, ele nu sunt mai puţin vrednice de remarcat. In această privinţă desinteresarea apostolică care-l caracterizează, este de natură a dezarma chiar cei mai recalcitranţi necredincioşi.

Aproape tot beneficiul material, care în chip legitim şi onest este legat de înaltele oficii, pe care le-a îndeplinit în cursul vieţii sale, l-a distribuit cu generozitate şi discreţie prin acte de bine facere. Instituţii, familii sărace, bătrâni lipsiţi de mijloace, bolnavi, copii săraci sau orfani au simţit în mod concret efectele generozităţii I. P. S. Sale.

Numărul copiilor săraci, care şi-au creat o carieră prin ajutorul material dat de I. P. S. Nicodim este impresionant.

Din alt punct de vedere, socotim vrednic de amintit, că nici prestanţa fiinţei sale, nici meritele intelectuale, nici poziţiile înalte pe care le-a ocupat, nu i-au imprimat nici cea mai slabă umbră de orgoliu personal. Bun, blând şi afabil, este de o răbdare şi delicateţă pilduitoare în relaţiile cu toată lumea.

Drept în măsurile sale administrative şi blând în cele disciplinare, a lăsat în cele trei eparhii păstorite, Huşi, Chişinău şi Iaşi, cele mai bune amintiri.

Cât priveşte aspectul gospodăresc al activităţii I. P. S. Sale, el pare că ţine de domeniul legendei. Nu amintesc numai despre învierea din morţi a monastirii Neamţului, tezaurul sufletului său, dar de minunile realizate în scurt timp în gospodăriile eparhiei Huşului, Chişinăului şi Iaşilor.

Are un geniu special, de a scoate din nimic realizări considerabile; şi aceasta fără opintiri, fără lamentaţiuni şi mai ales fără reclamă.

Toată această excepţională iscusinţă practică, toată această formidabilă cheltuială de energie, a depus-o pilduitor de dezinteresat, în folosul Bisericii.

Care poate fi resortul secret al acestei activităţi practice, dacă nu tot acela, din care a isvorît cea teoretică, şi anume: *credinţa în adevărul etern creştin.*

De aceia spuneam mai înainte, că alegerea I. P. S. Nicodim ca şef suprem al Bisericii noastre, este o garanţie, că prima cerinţă a Bisericii noastre, afirmarea viguroasă a adevărului etern

ce-i stă la temelie, a găsit în I. P. S. Sa, cârmaciul iscusit şi devotat.

In ceiace priveşte necesitatea ca Biserica să se adapteze ritmului vremii, în care trăim, ca ea să fie, după dorinţa şi formula regală, o Biserică vie, ea va fi negreşit satisfăcută cu priceperea şi devotamentul, care-l caracterizează pe I. P. S. Sa.

In adevăr, prima condiţie care se cere Bisericii pentru a fi vie, pentru a se integra în ritmul vieţii reale, este ca slujitorii ei să fie îmboldiţi la acţiune în folosul aproapelui, din lăuntrul adică de o credinţă vie, care în mod necesar înfloreşte în fapte.

Că modalităţile de acţiune ale Bisericii asupra omenirii variază cu timpul şi împrejurările, acesta este un adevăr necontestat.

Dar, pentru ca aceste variate modalităţi de acţiune, să nu producă eroarea, că fondul însuşi al credinţei variază, deci este neconsistent, se cere, ca ele să se inspire neîncetat din fondul permanent al credinţii, unul şi acelaş, eri, azi şi mâine.

Această gingaşă sarcină revine conducătorilor bisericeşti. In cazul nostru, I. P. Sfinţitului Patriarh Nicodim.

Sub această latură privită alegerea I. P. S. Sale ca Patriarh, ea ne poate inspira nădejdi liniştitoare.

Legat prin convingeri adânci de fondul doctrinei creştine ortodoxe, I. P. S. Sa a dat numeroase dovezi, că ştie să valorifice acest fond permanent, adaptându-l în aplicarea lui la schimbătoarele stări ale neamului nostru, fără a strica o cirtă sau o iotă din lege.

In acest mod se realizează în Biserică adevăratul progres. Din multiplele probleme, pe care timpurile de azi le pun Bisericii noastre, o rezolvire mai urgentă, cer următoarele:

1) Reorganizarea şcoalelor bisericeşti, care este, după noi, aceia de care atârnă tot succesul misiunii Bisericii.

2) O îndrumare a activităţii pastorale în acord cu cerinţele timpului de fată.

3) O reînviere a vieţii monahale.

Toate aceste trebuesc realizate în spiritul ortodoxiei româneşti, şi potrivit acestui spirit în armonioasă înţelegere cu statul naţional.

Pentru toate aceste lucrări I. P. S. Nicodim, Patriarhul nou al României, are şi pregătirea şi priceperea şi devotamentul necesar.

Ortodoxia românească poate privi cu încredere în viitor.

Rugăm pe Dumnezeu, să dăruiască noului Patriarh vigoarea fizică şi morală de care se bucură azi, pentru slava Sfintei Sale Biserici.

Pr. Valeriu Iordăchescu

Patriarhul nostru acum 40 ani

I. P. S. Patriarh Nicodim cu ocazia alegerei sale nu şi-a ascuns vârsta sa cu adevărat patriarhală. De aceia a vorbi de fapte ale vieţii sale indicând atâtea decenii în urmă este un act dinnainte aprobat de Prea Fericirea Sa. Se înţelege, că nu despre toate îmi propun să vorbesc în acest articol. Afirm însă, că cei ce-l cunoaştem din tinereţe ştim multe, multe de tot fapte, care de pe atunci evidenţia bărbăţia, pregătirea, curajul, hotărârea de a schimba în bine cât va putea şi în biserica propriu zisă şi în viaţa largă bisericească şi în cea de tagmă-preoţească şi călugărească. Evidenţia un spirit adânc de observaţie, de reţinere, o memorie uimitoare a întâmplărilor, spuselor, a marcărei contradicţiilor, ticurilor şi a tot ce înfăţoşa un om, un obiceiu, o slăbiciune sau o calitate meritorie. Toate acestea îl făceau căutat de progresişti, privit chiorâş de defetişti, temut de subalterni, iubit de cei ce-l înţelegeau şi de cei ce se folosiau de munca şi talentele sale.

Voi vorbi azi despre activitatea desfăşurată de I. P. S. Sa ca vicar al Episcopiei Dunărei de Jos şi apoi al Mitropoliei Moldovei. Numai că trebue să remarc, că pentru a fi chemat în această însărcinare la Galaţi de P. S. Episcop Pimen, a contribuit nu atât starea sa călugărească cu rangul de arhimandrit şi titlul său de licenţiat în teologie, pe atunci nu aşa de des întâlnit, cât faima ce'şi făcuse în câţiva ani sub arhipăstoria pe sfârşite a I. P. S. Mitropolit Iosif Naniescu, care a încredinţat ocrotitului şi crescutului său sarcina de *mare eclesiarh al Mitropoliei.* Mitropolitul îşi trăia ultimii ani în bătrâneţe şi suferinţi proprii aceşteia.

Slujbaşii de-atunci, şi ai bisericii, şi ai cancelariei, şi ai administraţiei ar fi dorit să fie lăsaţi în voe, ba unii şi liberi în felurite aranjamente. Marele eclesiarh Nicodim a pus mâna pe frâne, întâi în biserică făcând ca serviciile divine, personalul, festivităţile şi toate rânduelile mitropolitane să fie purtate cu o exactitate, demnitate şi promptitudine foarte mulţămitoare pentru ieşeni şi pentru vizitatorii străini. Amvonul catedralei, care până atunci tare rar sunase, acum prin predicile marelui eclesiarh răsună, deşteaptă atenţia publicului creştin şi interesul pentru această activitate reînviată. Personalul începând cu P. S. Arhierei de pe atunci şi până la cel din urmă paraclisier se mişcau prompt, armonic şi cât mai bine după indicaţiile marelui eclesiarh. Bucuria Mitropolitului Iosif lua proporţii mari văzând talentele fiului său duhovnicesc. Prea Cuviosul Nicodim îşi întinde influenţa şi în cancelaria mitropoliei, strânge frâul făcând ca toţi cu directorul Ştiubei în frunte, cu protopopul Savin al oraşului, Posa al Judeţului să ţină serviciul din scurt, activ şi bine supraveghiat. Aşa sa continuat până la moartea Mitropolitului Iosif, sau mai bine zis până la instalarea noului mitropolit Partenie (1902).

Acesta a venit cu oameni, metode şi obiceiuri care l-au dus la demisie după câţi-va ani. Arhimandritul Nicodim nu s'a împăcat cu ele, şi a căutat să se îndepărteze din locul unde'şi câştigase iubire, înaltă apreciere şi o bună experienţă, de îndată ce a văzut cum se lucrează.

P. S. Pimen, episcop nou al Dunărei de jos, află şi-l chiamă lângă sine la Galaţi.

Haretist până în adâncul sufletului, P. S. Pimen păşeşte cu mare hotărâre, cu mare entuziasm la realizări sociale pe teren bisericesc. Pe lângă Arhimandritul Nicodim îşi apropie pe Gabriel Parvu, Niculescu Gh., (astăzi episcop de Buzeu), Constantinescu Anghel, Cosma Ludovic, Grigorescu Ioan, Subsemnatul, Iordăchescu Cicerone, N. Gâdei, Arşic St. şi alţii. Episcopul şi Arhimandritul Nicodim plănuesc zi cu zi şi îndeamnă la realizări, care schimbă faţa eparhiei în timp foarte scurt: conferinţi preoţeşti anuale, care nicăiri în ţară, afară de cele cu mulţi ani în urmă ale lui Silvestru Bălănescu la Huşi, nu se ţinuse, societate preoţească pe eparhie „Solidaritatea" cu biblioteci, adunări, confe

rinţi, predici obligatorii prin biserici, cărţi se compuneau şi se tipăreau, în frunte mergând Arhimandritul Nicodim cu „Viaţa de Seminar", „Un păstor model", „Ce să crezi şi cum să trăeşti", „Pe urmele lui Hristos". Bisericile se cercetau, se măreau, se zideau, în toată eparhia, dar mai ales în Dobrogea, se porneşte catedrala dela Galaţi, Episcopul într'o parte, arhimandritul Nicodim în altă parte, şi amândoi împreună flancaţi de revizorul eparhial A. Constantinescu şi de protopopii harnici, umpleau viaţa religioasă cu realizări unele mai îmbucurătoare ca altele.

Se simte nevoia de preoţi prin sate şi oraşe pentru a cărei lecuire se reînfiinţează Seminarul de Galaţi. Episcopul Pimen cere, Arhimandritul Nicodim se supune şi păstrând sarcina de vicar o ia şi pe cea de director al şcoalei, care să dea preoţi cum doreau Episcopul şi vicarul ambii setoşi de preoţi excelenţi. Galaţii şi eparhia a simţit repede efectele acestei şcoli bisericeşti.

Viaţa preoţească prin conferinţi, adunări la societate, prin legături strânse dintre autorităţile bisericeşti şi preoţime, capătă înviorare, dor de înălţare şi de afirmare. Dar Arhimandritul Nicodim simte, că ici colo îşi arată colţii ambiţia deşartă. Porneşte la lecuire: ia unul, doi preoţi şi merg la al treilea, la un ceai, la o glumă, la o povestire, şi aşa din preot în preot, din familie în familie până ce reuşeşte complect a-i înfrăţi şi uni la lucru în jurul episcopului. Aceasta în Galaţi, în Brăila şi la Tulcea.

Nu i-a scăpat Arhimandritului Nicodim încă o meteahnă a Galaţilor: partidele politice degradase într'o măsură nu neînsemnată demnitatea episcopală şi preoţiască. Sfătuindu-se cu Episcopul, asigurându-se de susţinerea cu bărbăţie a luptei de lecuire, ia asupra sa demersuri, măsuri, întrevederi, etc. şi în 2-3 ani face ca autoritatea episcopală, protopopiască şi cea preoţiască să stea la locul întâi în ochii tuturor membrilor celor 2 partide. Episcopia era ascultată totdeauna şi respectată cu distincţie.

Dar la Februar 1909 Mitropolia Moldovei capătă un ierarh nou în persoana Episcopului Pimen al Dunărei de Jos. Iar acesta îşi ia vicarul cu sine la Iaşi, pe Arhimandritul Nicodim. In sufletul eşenilor vibrează puternic dragostea de altă dată faţă de P. C. Sa şi-i arată pretutindeni primire, felicitări, laude, bucurie de revedere, iar când este promovat la gradul de arhiereu evenimentul este sărbătorit cu o adâncă satisfacţie.

La Iaşi Mitropolitul Pimen în strânsă colaborare cu vicarul Nicodim pornesc la grea muncă: curăţirea vieţii bisericeşti din eparhia Moldovei de spinii mituelilor, a neîncrederei în organele

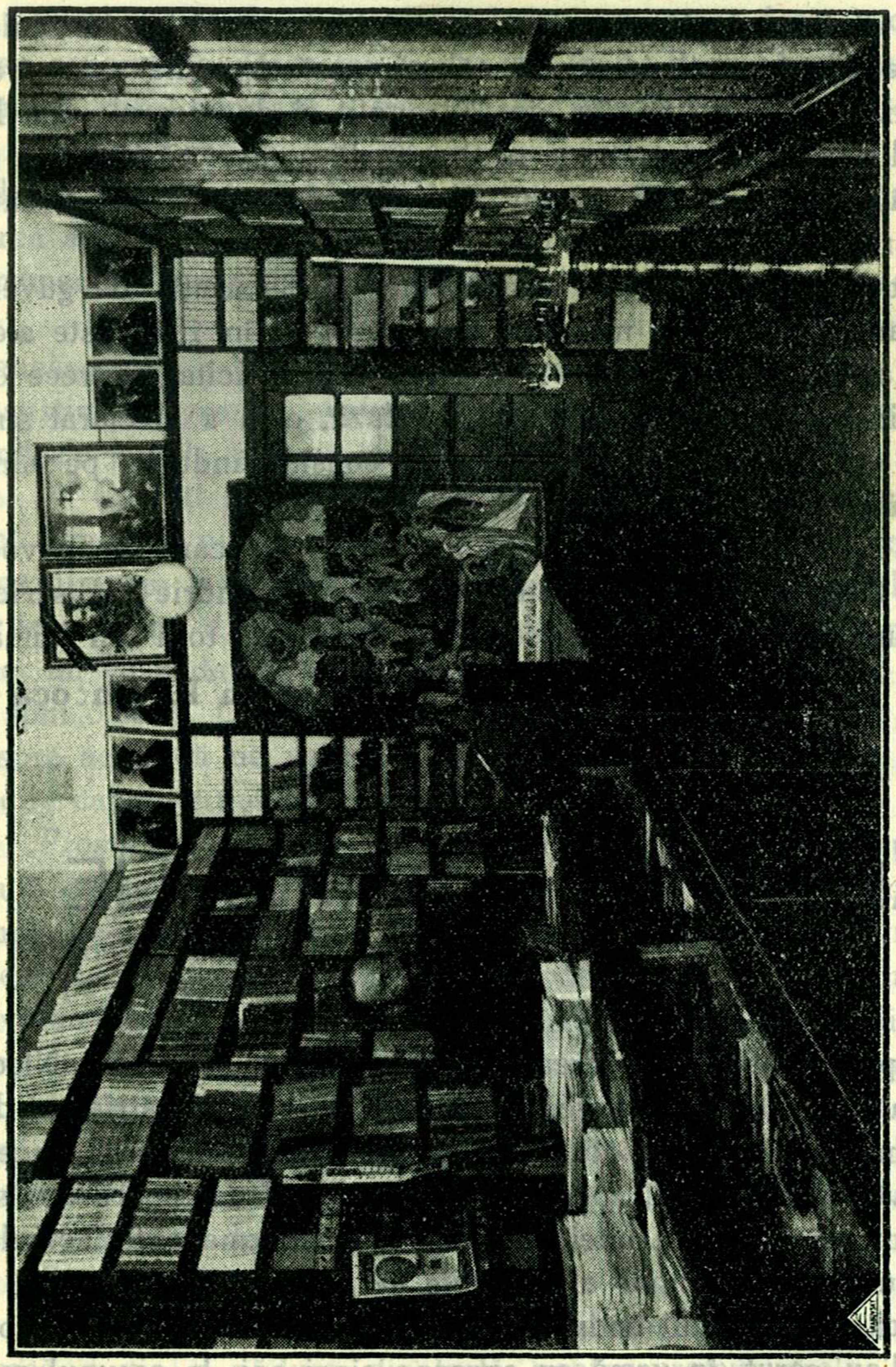

Librăria Mitropoliei Moldovei, ctitoria I. P. S. Nicodim

eparhiale, a deprimării preoţimei, a trecerei compromişilor în spatele celor vrednici, capabili, cinstiţi, chemaţi la locurile cele dintăi. Pun şi aici în funcţiune conferinţele preoţeşti anuale, so-

cietatea „Ocrotirea" pentru ajutor reciproc a preoţilor, urmărind şi cultivarea preoţimei prin biblioteci, revista „Ortodoxia", adunări în cadrul aceştia pentru discuţii profesionale, etc. Monastirile sunt vizitate, administrarea lor ţinută din scurt, li se înfiinţează ateliere de lucru manual, se reînfiinţează M-tea Cetăţuia, care este transformată în şcoală călugărească. Eparhia este străbătută dintr'o parte într'alta de Mitropolit şi de vicarul său. P. S. Nicodim este neadormit şi neobosit, dă semn, că ajutorul şi lucrul său este simţit şi preţuit de toată lumea ieşană şi câtă trecea prin Iaşi.

Pentru aceste merite recunoscute în Bucureşti de guvernanţi, dar mai ales de marele rege Carol I, în 1911 este ales episcop al Huşilor şi după vre-o 2 ani este solicitat a trece ca mitropolit primat, onoare pe care o refuză, cum a declarat singur cu ocazia alegerei de patriarh, considerându-se pe sine prea tânăr.

Dă-i Doamne, acum puterea tinerească de care are nevoe, ca şi în treapta înaltă de Patriarh să fie o mândrie a Bisericii şi a neamului nostru românesc, cum dorim cu toţii din inimă.

Econ. Ioan P. Ţincoca

ADEVARATA DEMOFILIE

„MILĂ MI-E DE POPOR"
Marcu VIII, 2.)

După plecarea Inalt Prea Sfinţitului nostru Mitropolit Nicodim dela Mitropolia Moldovei, — chemat la scaunul patriarhal de glasul unanim al obştei — în acest răstimp cînd amintirile încep să-şi nevedească pânza, socotim că este destul de instructiv să facem un popas asupra unei probleme de o permanentă actualitate. Anume: *ce atitudine a avut faţă de popor?*

Căci, dacă vuetul codrilor Neamţului şi susurul apelor moldovene l'au cerut, în urmă cu aproape cinci ani, la scaunul mitropolitan din Iaşi, unanimitatea aceasta de inimi trebuia să aibă o justificată tălmăcire. Aşişderea şi fenomenul întâmplat cu che-

marea la patriarhat. In faţa numelui ierarhului Nicodim Munteanu au amuţit orice alte dorinţi lăturanlnice, firești la asemenea prilejuri de promovare socială. Torentul popular răstoarnă cele mai puternice obstacole, chiar cînd îs calculate. Simpatia populară, arătată în aceste două ocazii amintite, nu este decît recunoaşterea concretă a dragostei creştine a Inalt Prea Sfinţitului Nicodim, pe care, constant a mătrurisit-o prin fapte faţă de norod.

Poporul acesta, — demos-ul, ohlos-ul — pe care atâţia cred că-l pot învârti după circumstanţe, are o logică de oţel în aprecierea adevăraţilor reprezentanţi ai lui. Logică rezultată din raţionamente simple. Să ilustrăm cu un exemplu de tristă memorie.

— Asistam, pe vremea luptelor politice, la o adunare cetăţenească. Propagandiştii plătiţi aranjau „galeria", care trebuia să susţină programul „şefului". Vorbitorul era o fostă excelenţă. Când s'a suit la tribună, a început să rostească cam aşa:

— Cinstiţi gospodari, iaca am venit la Dv. să vă spun, că dacă venim la putere, vom ridica preţul grâului, vom iefteni sarea şi gazul, vom face adăpători pe islazuri, vom iefteni bumbacu şi dările ş. a. m. d. Când se credea vorbitorul mai stăpân pe mulţime, un gospodar se desprinde din gloată şi zice: — „E frumos ce spui c'oane. Dar Dv. aţi mai fost la putere şi ce-aţi făcut? Despre acele să ne vorbiţi". Mulţimea a început să râdă, şi nădejdile candidatului s'au spulberat.

Prostimea are şi ea deşteptăciunea ei, care stă ascunsă şi tăcută ca aurul subt pământ. La dregătoriile bisericeşti nu se întâmpla asemenea pătanii. Dar exista şi aici grade de simpatie. Unele se manifestă cu rezervă, la oamenii ce privesc mai mult în vremelnicie; altele năvălesc fără graniţi pentru oamenii ce înţeleg că dăruirea de sine este cea dintăi condiţie a apostolatului.

Arhieria prin esenţă este dăruire, aşa cum s'a dăruit de bună voe Mântuitorul pentru pacatele noastre. Ceiace Inalt Prea Sfinţitul Nicodim, Patriarh al României, a înţeles dela începutul preoţiei Sale să dovedească concret.

Să exemplificăm.

— Fiecare cap de instituţie, fie şi bisericească, îşi agoniseşte o casă, o vie, o pădure, din leafă, pentru vremuri grele. Aş dori să mi se arăte de cineva, măcar o prăjină de pământ sau o acţiune la vre-o întreprindere, a căreia posesor să fie actualul Pa-

triarh al Țării? Știe însă toată lumea, că salarul pe luna Mai a. c. dela Mitropolia Moldovei l-a dăruit pentru înzestrarea armatei, iar salarul pe luna Iunie, a doua lună, — primul salar de Patriarh — l-a dat pentru ridicarea bisericii din Tușnad. Poporul știe aceasta, și apreciază aceasta vrednică ținută de dăruire arhierească, pentru popor.

— Mă aflam odată, sînt vre-o șapte ani, la tipografia mânăstirei Neamțu. Alcătuiam calendarul eparhial. Cum mă încurcasem în unele socoteli de rânduiala calendaristică, m'am dus la Vlădica Nicodim, pe atunci Starețul Mânăstirei, să-i cer ajutor, ca să ies din încurcătură. Știam că în această materie, ca și în toate cele ale bisericii, este neîntrecut. Zâmbind de încurcătura mea, m'a lămurit cum să tocmesc rânduelile.

In timpul cât stăteam în biroul de lucru, iaca se anunță un frate al Inalt Prea Sfinției Sale, din Pipirig. Cum era toamna și vremea să înăsprise, l-a chemat în birou unde era cald. A poruncit să se aducă trei ceaiuri, Din vorbă în vorbă, fratele și-a spus scopul vizitei sale. Avea doi juncani, care nu se potriveau în păr și mers. Și cum mânăstirea avea cârd de vite, venise la fratele său, Vlădica Nicodim, să-l roage ca să-i mijlocească schimbarea juncanului nepotrivit. Eu care am crescut și trăit la țară, socoteam ca naturală această legitimă dorință și așteptam, ca pe dată, să se facă târgul. Mai ales că gospodarul Munteanu dădea pe lângă juncan și diferența de preț, în bani. Când colo, ce să vezi?

— Multe ți-i dat să auzi! — spuse Vlădica, uitându-se spre noi. — D'apoi bine mă știi că am juncani eu?

— „Nu, Prea Sfințite. Nu aveți, dar m'am gândit că are mânăstirea. Și eu dau ce se cuvine pedeasupra...

— „Apoi mânăstirea o fi având, dar sânt ai ei.

Du-te la Consiliu și-ți spune păsul. Dacă ți-o aproba bine, dacă nu, n'am ce-ți face".

M'am interesat, așa din curiozitate, cum s'a terminat chestia. Gospodarul Munteanu din Pipirig, fratele Vlădicăi Nicodim, nu s'a mai dus la consiliu, ci a rămas să se ducă la Târgul Neamț să-și schimbe juncanul. Ca și când n'ar fi avut frate Vlădică.

Iată de ce nici pasăre maiastră nu se atinge de averea obștei dela Neamțu, și monahii iubesc ca pe un adevărat Părinte

pe Inalt Prea Sfinţitul Patriarh Nicodim. Ce este al poporului, poporului să rămână.

Dar poporul acesta, din care se ridică multe feţe omeneşti,

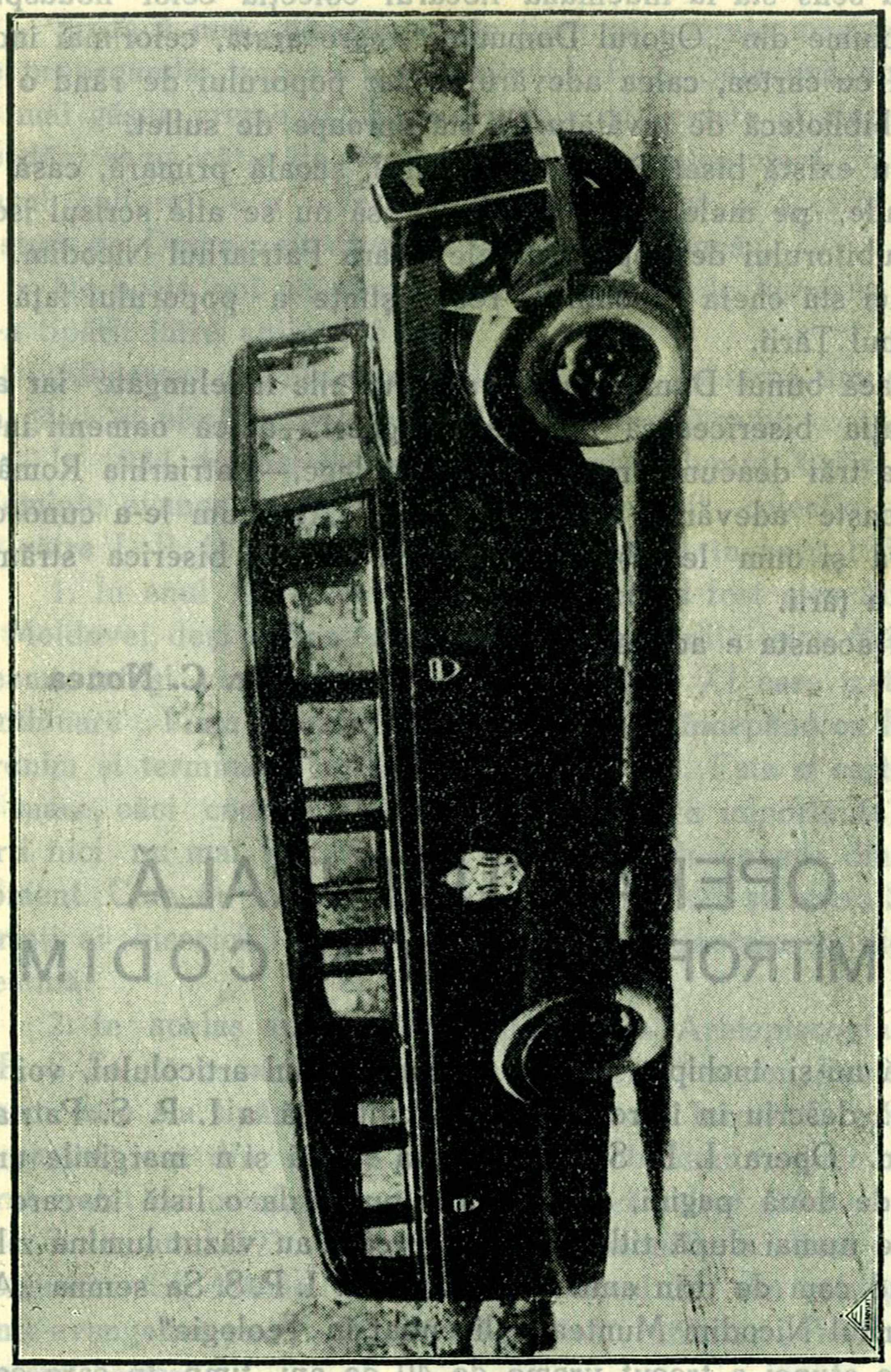

Autobuzul pentru misionarism, cumpărat din iniţiativa şi după planul şi străduinţa I. P. S. Nicodim.

de seamă are nevoe de lumină. Colectivitatea prin variata-i muncă zilnică n'are posibilitatea de a se îngriji de lumină. Nici măcar temeiurile credinţei religioase nu are când să le cunoască şi a-

dâncească. Problema aceasta a ridicării poporului prin carte, deabea acum își deschide poarta deslegării. Ori Inalt Prea Sfințitul Patriarh Nicodim, încă din secolul trecut lucrează pe acest ogor. Nu fără sens stă la îndemâna fiecărui colecția celor nouăsprezece volume din „Ogorul Domnului", care arată, celor mai îndeletniciți cu cartea, calea adevărului. Iar poporului de rând o întreagă bibliotecă de învățături îi stă aproape de suflet.

Nu există biserică, cămin cultural, școală primară, casă de sfat, unde, pe meleagurile Moldovei, să nu se afle scrisul iscusit al iubitorului de popor, marele ierarh Patriarhul Nicodim.

Aci stă cheia unanimei recunoștințe a poporului față de Patriarhul Țării.

Dacă bunul Dumnezeu îi va dărui zile îndelungate iar administrația bisericească nu-l va stingheri,—adică oamenii între care va trăi deacum încolo îl vor înțelege,—Patriarhia Română va cunoaște adevărate zile de glorie. Așa cum le-a cunoscut Moldova și cum le așteaptă, deacum încolo, biserica strămoșească a țării.

Și aceasta e adevărata demofilie!

Pr. C. Nonea

OPERA CULTURALĂ A MITROPOLITULUI NICODIM

Să nu-și închipue nimeni că după titlul articolului, voi încerca să descriu în întregime opera culturală a I. P. S. Patriarh Nicodim. Opera I. P. S. Sale e prea vastă și'n marginile unui articol de două pagini, de abia s'ar putea da o listă în care să se înșire numai după titlu tipăriturile câte au văzut lumina zilei, începând cam de prin anul 1900 de când I. P. S. Sa semna „Arhimandritul Nicodim Munteanu licențiat în Teologie".

De atunci a trecut vreme de 40 de ani, timp, în care condeiul I. P. S. Patriarh de astăzi, nu s'a odihnit de loc. Traduceri și prelucrări din limba rusă, cași cărticele de propagandă și lite-

ratură religioasă, au văzut pe rând lumina zilei în diferite tipografii dela Galaţi, Iaşi, Bucureşti şi Chişinău. Dar cele mai multe au apărut în tiparniţa Sf. Mănăstiri Neamţu, care a fost reînviată cu sprijinul şi priceperea I. P. S. Sale.

Şi dacă mai adăogăm, că în timp ce operele mari şi cărţile de propagandă treceau prin mintea I. P. S. Sale una după alta, se mai găsea vreme şi pentru articole de reviste şi ziare, atunci ne dăm sama cât e de greu să ne facem o idee clară de tot produsul cultural ce a isvorât din pana harnică a acestui om, înzestrat de Dumnezeu cu atâta putere de muncă.

De aceia noi ne vom ocupa aici numai de lucrările pe care le-a tipărit între anii 1935-1939.

Alegerea de Mitropolit al Moldovei, în iarna anului 1935, l-a găsit în plină activitate la Sf. Mănăstire Neamţ.

In 1934, tocmai ieşise de sub tipar volumul X din colecţia „Seminţe evangelice pentru Ogorul Domnului", colecţie înfiinţată de către I. P. S. Sa la Sf. Mănăstire Neamţ, în anul 1932.

1. In anul 1935, deci primul an, când a fost ales Mitropolit al Moldovei, deşi ocupat cu administraţia eparhiei şi a Mănăstirei Neamţ, totuşi continuă colecţia cu volumul XI care tratează în continuare *„Viaţa şi operile Sfinţilor părinţi"*, începând cu Fericitul Ieronim şi terminând cu Sf. Ioan Hrisostomul. Este o carte destul de mare, căci conţine 478 de pagini. Despre importanţa acestei cărţi nici nu mai vorbim, căci titlul ne-o descopere din primul moment. Cine nu cunoaşte măcar ceva din viaţa şi opera Sfinţilor părinţi ai bisericii, nu poate înţelege nici doctrina şi nici viaţa creştină.

2. In acelaş an odată cu intrarea în Arhiepiscopia Iaşilor I. P. S. Sa dă o carte pastorală către cler şi popor. Pastorala aceasta care s'a tipărit de mai multe ori, sub formă de broşură în 14 pagini, iesă din cadrul pastoralelor obicinuite. Este un adevărat tratat de combatere şi lămurire a rătăcirei stiliste.

3. In anul 1936, apare de sub teascurile aceliaşi edituri a Tipografiei Sf. Mânăstiri Neamţul, volumul XII din colecţia „Seminţe evangelice pentru Ogorul Domnului", intitulat *„Predici pentru tineretul şcolar"*.

El conţine 39 de predici, traduse din rusește după acelaş mare scriitor F. Farrar, dar acomodate de I. P. S. Sa cu împre-

jurările în care se desvoltă şi trăeşte tineretul nostru şcolar de astăzi.

Cartea conţine 413 pagini şi poate fi de mare folos tuturor acelora care se ocupă cu educaţia tineretului.

4. Dar tot anul 1936, e şi anul apariţiei *Bibliei* noastre, din Tipografia Cărţilor Bisericeşti. Cred că nu-i nevoe să insist asupra contribuţiei pe care I. P. S. Sa Patriarh Nicodim a dat-o la traducerea şi tipărirea acestei mari opere, a cărui text conţine 1519 pagini.

Şi când te gândeşti că tot materialul acesta a trebuit să treacă de atâtea ori pe sub ochii şi controlul sever al I. P. S. Sale, ne mirăm cum de i-a mai ajuns timpul. Se vede bine că n'a putut dovedi altfel, decât numai dacă a prefăcut şi noaptea în zi, după cum spunea marele episcop al Buzăului Mitrofan.

5. Şi tot în anul 1936 apare *„Biblia ilustrată"* în colaborare cu d-l prof. I. D. Ştefănescu. Despre însemnătatea acestei lucrări unice în ţară la noi au vorbit ziarele şi revistele la vreme. Menţionez numai că are 181 de pagini şi 96 de planşe.

6. In anul 1937, apare ediţia IV-a a Noului Testament, revăzută şi complectată.

Ce are în plus această ediţie faţă de celelalte 3 anterioare? La început are o introducere de 48 de pagini, în care I. P. S. Sa arată cum s'a alcătuit şi cum a ajuns textul acestei cărţi sfinte până la noi.

Cu un cuvânt, e un mic tratat de introducere în cărţile Noului Testament. Iar la sfârşitul cărţei a dat o „Arătare cum se citesc Apostolii şi Evangheliile în toate zilele anului. E un Evanghelistar care s'a publicat anul acesta şi în broşură aparte.

Privind această ediţie care este aşa de frumos tipărită, care are expus pe scurt conţinutul fiecărui capitol; iar jos pe fiecare pagină locurile paralele, este în adevăr cea mai bună şi cea mai complectă din câte au apărut în limba noastră.

Ea poate fi întrebuinţată la studiu de specialişti şi poate fi citată cu folos de nespecialişti şi chiar de mulţimea poporului abia ştiutor de carte.

Pe lângă cele 48 de pagini din introducere, această ediţie are 647 pagini de text pe două coloane.

7. Venim acum la anul 1938, care după părerea noastră,

ar constitui un apogeu din partea I. P. S. Mitropolit Nicodim, de cumva nu va fi desmințit de anii următori ; căci puterea de muncă a noului Patriarh s'ar părea că merge crescând și nu

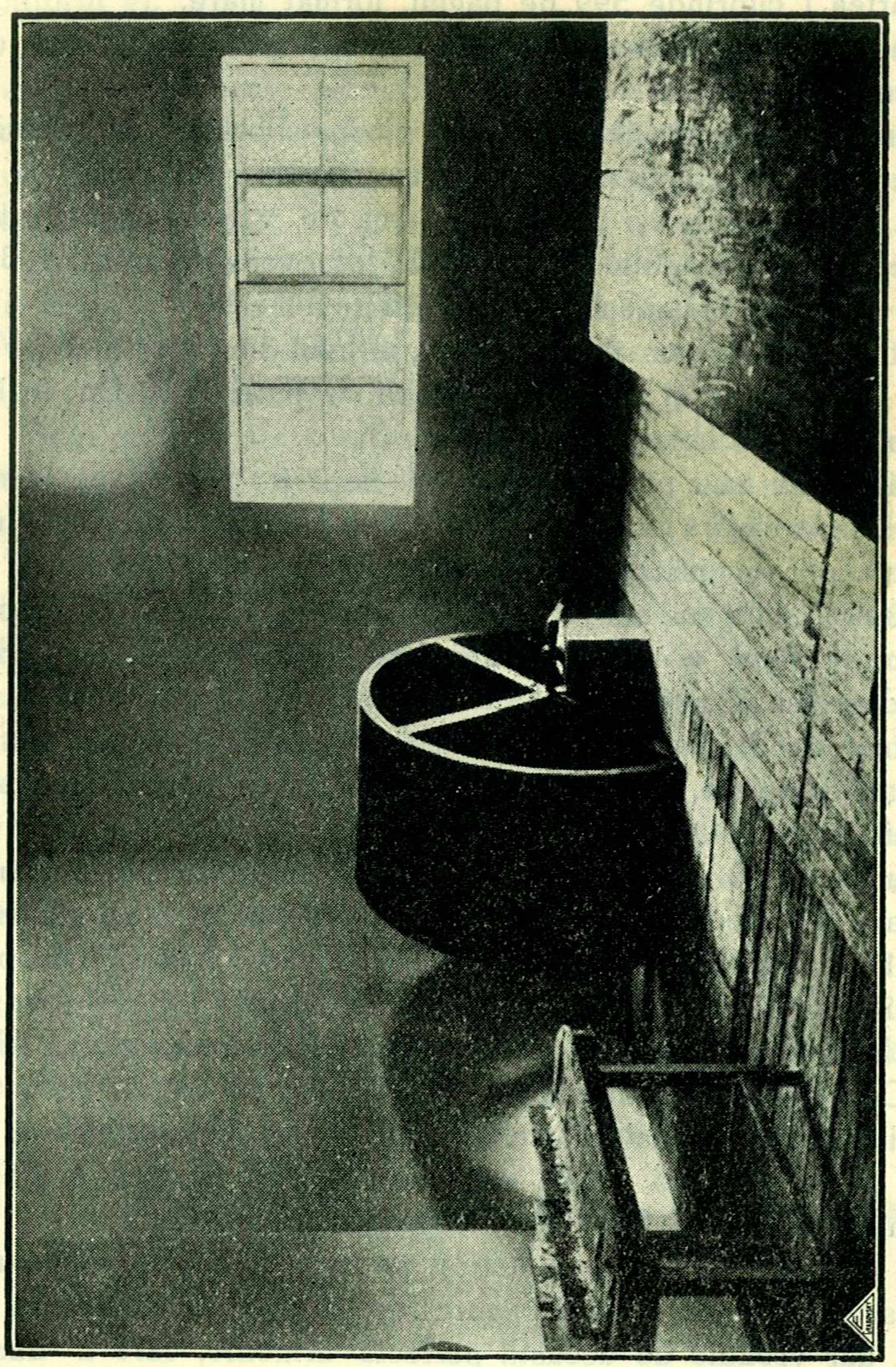

Fabrica Eparhială de lumânări, ctitoria I. P. S. Nicodim

contrarul, judecând după vrâsta de 75 de ani, la poarta cărora bate dela Sf. Neculai 1938.

In acest an binecuvântat de Dumnezeu, când s'a pus haină

nouă şi pe umerii catedralei fericiţilor Mitropoliţi Veniamin şi Iosif, au apărut trei mari volume din vestita operă a lui F. V. Farrar, intitulată „Primele zile ale Creştinismului“,

Partea I cuprinde 599 de pagini, format mare.

Partea II cuprinde 439 de pagini; iar partea III 493 de pagini în acelaş format.

Cine a văzut aceste lucrări în vitrina librăriei Mitropoliei noastre, cine le-a cumpărat şi mai ales cine s'a încumetat să le citească, numai acela îşi poate da seama de valoarea mărgăritarelor pe care Mitropolitul Nicodim al Moldovei dintre anii 1935-1939 le-a pus la îndemâna creştinătăţii româneşti.

8. Dar iată intrăm în anul 1939, ultimul din anii săi de Mitropolit la Moldova şi primul din anii de patriarhat. Un an de sbucium, am zice noi, pentru I. P. S. Sa.

Căci doar nu-i puţin lucru să-ţi împarţi timpul între trei instituţii, la a cărora conducere se cere pentru fiecare câte un titular luminat şi priceput. Patriarhia, Mitropolia Moldovei şi Mănăstirea Neamţ au apăsat greu pe umerii I. P. S. Mitropolit Nicodim, în anul acesta dar n'au oprit în loc îndeletnicirea nobilă deprinsă din tinereţe.

Chiar de Sf. Paşti, în anul acesta a apărut în vitrina librăriei dela Mitropolie, o carte de predici, traducere după Inocenţiu Arhiepiscopul Odesei.

Cartea — format mare ca şi Primele zile ale Creştinismului — are 544 de pagini şi cuprinde în total 63 predici grupate astfel: 17 predici despre „Căderea lui Adam; 12 predici despre Păcat şi urmările lui; 10 predici despre Moarte şi 24 predici despre Invierea lui Hristos. Cartea se termină cu o anexă intitulată Cugetări asupra nemuririi.

Cine a citit această carte şi chiar cine a văzut-o numai în vitrină, îşi dă sama că acesta este ultimul dar pe care I. P. S. Patriarh Nicodim ni-l face ca Mitropolit al Moldovei.

Şi ca orice Ierarh, care a trăit în pace cu fiii săi duhovniceşti, care l-au iubit şi s'au bucurat de iubirea lui a ţinut să le facă un dar vrednic de această perfectă armonie, care a durat în tot timpul păstoriei sale. Această ultimă carte pe care apare numele de „Nicodim Mitropolitul Moldovei“ se prezintă ca o operă perfectă sub toate raporturile. Conţinut bogat şi folositor—

mai ales pentru preoți—limba curată și clară ca apa de isvor; iar execuția tehnică este de neîntrecut.

Tipografia Mânăstirei Neamț a ajuns și ea la apogeu, odată cu ctitorul ei.

Prin urmare, iată ce am avut de scris în acest articol: am trecut în revistă toate lucrările mai de samă, câte au văzut lumina zilei în tot timpul de 4 ani și 5 luni, cât am avut fericirea să numărăm printre Mitropoliții dela Iași și pe I. P. S. Patriarh Nicodim dela Neamț.

Nu sunt chiar toate; dar fiindcă celelalte sunt reeditări ale traducerilor I. P. S. Sale mai vechi nu le mai menționăm.

Dar n'am terminat. Mai este ceva din opera pur culturală a Mitropolitului Nicodim.

Sunt articole de reviste pe care le-a publicat în acest timp; sunt intervievurile pe care le-a dat la ziare; sunt propunerile înțelepte pe care le-a făcut la Sf. Sinod și în Parlamentul țării; dar mai mult decât acestea, sunt sutele de cuvântări ținute liber de I. P. S. Sa în Catedrala Mitropoliei, în bisericile eparhiei și la diferite festivități religioase și laice, unde cuvântul I. P. S. Sale a răsunat cald, plăcut și armonios. Unele din ele s'au publicat și se pot aduna într'un volum—ba poate în mai multe volume—iar altele vor rămânea numai în mintea ascultătorilor, care le vor spune fiilor și nepoților ca să se formeze tradiția unui mare ierarh și bun cuvântător.

Și acum ce mai putem spune ca încheiere?

Dă Doamne pe scaunul Mitropoliei Moldovei tot un călugăr cărturar, care legând firul întrerupt prin plecarea I. P. S. Nicodim la Patriarhie, să se încadreze în șirul marilor ierarhi învățați din trecut tot așa de bine ca și I. P. S. Sa!

Aceasta-i dorința unanimă a clerului și a poporului din Moldova.

Diacon I. Gheorghiță
Profesor

Prima vizită a I. P. S. Patriarh Nicodim la M-rea Neamțu și la Pipirig, satul său natal.

1. In ajunul plecării.

Inal Prea Sf. Mitropolit Nicodim al Moldovei și Sucevei, ales Patriarh al țării cu 406 voturi în ziua de 30 Iunie 1939, în locul vacant, n'a putut veni de îndată la fosta sa reședință din capitala Moldovei. Clerul și poporul l-a așteptat cu nerăbdare din zi în zi. Reținut în capitală de treburile Patriarhiei, după parastasul de un an de la încetarea din viață a Reginei Maria, de la Curtea de Argeș din ziua de 18 Iulie, a. c., în ziua de Miercuri 19 Iulie, cu rapidul de seara a sosit fără de veste în gara Iași. N'a voit să i se facă o primire oficială acum, exprimându-și dorința ca aceasta să se facă la toamnă, când vor fi mutate osemintele Mitropolitului Iosif Naniescu în Catedrală. Deși s'a anunțat în presă, că I. P. S. Sa nu primește, totuși, autoritățile și admiratorii locali s'au prezentat la palat în audiență și i-au arătat dragostea ce i-o poartă. Ca omul ce-i nevoit să se mute, și I. P. Sf. Sa și-a rânduit treburile și socotelile. Pentru Sâmbătă au fost convocați la mitropolie, toți protopopii eparhiei. Consfătuirea s'a ținut la ora 11 într'un aier de duioșie, în biroul de la parter. Ca un părinte bun, le-a dat diferite sfaturi duhovnicești. Le-a dat 300.000 lei din partea Rezidenției Ținutului Prut pentru repararea bisericilor, poftindu-i, ca să-i împartă după dreptate și după strictele nevoi.

La această consfătuire, pe lângă P. C. Protopopi, au asistat și Păr. C. Roșescu și Subsemnatul. Când ne-am prezentat, I. P. S. Patriarh îi zice Păr. C. Roșescu: — Și Păr. Roșescu îi pro-

topop? — Nu, Inalt Prea Sfinţite, noi am venit numai să Vă sărutăm mâna. — Bine, luaţi loc cu toţii.

După terminarea părţii oficiale, I. P. S. Patriarh Nicodim — ca de obiceiu, când îi bine dispus — face o scurtă incursiune în domeniul amintirilor. Posedă un labirint bogat de amintiri, din diverse domenii: bisericesc, cultural, naţional, politic, etc., pe care le utilizează la un bun prilej, expuse succint şi plastic în limba curată a lui Creangă şi numai cu scop de-a instrui pe ascultători. Acum, ne-a depănat peripeţiile călătoriei din 1918 de la Moscova, când a avut acolo de îndeplinit o misiune din partea Sf. Sinod. A fost însoţit de Păr. I. Ţincoca. Stareţul de la Lavră, vizitiul, hamalul buclucaş, ş. a. Apoi, odiseia salcâmilor de la Mitropolia Moldovei. Marea catedrală începută de Mitropolitul Veniamin, după năruirea turnului central, a stat mulţi ani în părăsire. Pe vremea mitropolitului Iosif, se hotărîse chiar, ca ea să fie năruită şi să se vândă materialul, pare-mi-se, pentru 100.000 de lei. Dar, mitropolitul nu numai că s'a opus la acest plan, ci mai vârtos s'a străduit, ca să continuie lucrările, care din diferite pricini, încetaseră. Pe zidurile părăsite ale catedralei, pe vremea mitropolitului Calinic Miclescu, crescuseră nişte puieţi de salcâmi. Mitropolitul Iosif a poruncit, să fie scoşi şi plantaţi în curtea mitropoliei. Succesorul său însă, Mitropolitul Partenie, din pricina unei glume ce se iscase pe seama sa şi a acestor salcâmi, pentru a li se pierde orice urmă, a poruncit ca să fie tăiaţi.

In ce priveşte începutul lucrărilor de la mitropolie, blândul Mitropolit Iosif, s'a folosit de prilejul venirei la Iaşi a Regelui Carol I şi a Reginei Elisabeta. In cuvântarea ţinută, a rugat pe Suveran, ca să ia Iaşul sub înalta sa ocrotire, pentru a se putea termina două opere monumentale: cazarma reg. 13 Dorobanţi şi catedrala mitropolitană. Regele a răspuns: „*Cazarma mai poate aştepta, dar catedrala trebuie terminată*". După câtăva aşteptare, mitropolitul Iosif s'a dus la Bucureşti şi, intrând la palat fără a mai cere audienţă, a amintit lui Vodă Carol, făgăduinţa dată. S'a dat ordin, să se execute dorinţa regală. Primul Ministru de atunci însă, I. Brăteanu — din diferite pricini — se opunea, pretextând, că nu-s fonduri. Pe culoarul Senatului, a avut loc un schimb de vederi cu şeful guvernului. Răspunsul primit, a fost

socotit ca jignitor, de aceia Mitropolitul Iosif a făcut interpelare în Senat pe chestia aceasta. Ministrul de Culte Boerescu, coleg de şcoală cu prelatul Moldovei, a pus chestia în consiliul de miniştri, şi premierul în cele din urmă, a fost nevoit să cedeze. S'au dat 750.000 de lei şi lucrările au început, fiind duse la bun sfârşit. Una mai veche. La Mihalache Sturza veniseră şefii unor bresle să se plângă în chestia unor biruri indirecte, rămase în uz de pe vremea Turcilor şi Fanarioţilor. După ce le-a ascultat păsul, Domnitorul ar fi răspuns cu dibăcie şi cu tâlc: „Ruşfetul să cam înceteze, filotimia să urmeze, şi îndemnul să nu lipsească !.." După depănarea acestor interesante amintiri, spre ora 12, I. P. S. Patriarh zice: — Ei, eu sunt hotărît, ca să plec mâine la Neamţu cu autobuzul mitropoliei. Cari părinţi protopopi vor să meargă, îi iau cu mine. Toţi au primit propunerea cu mare bucurie. Cel întâiu s'a oferit păr. Alex. Sandovici de la Dorohoi, zicând: Eu n'am parohie, aşa că nu simt nici o stinghereală. Mâne dimineaţă vom fi la slujbă la mânăstire—a răspuns I. P. S. Sa. Păr. C. Roşescu zice: — Inalt Prea Sfinţite, dacă pe lângă Păr. Protopopi mai pot merge şi alte persoane, atunci aşi fi şi eu amator. — Ei, bine, preşedintele consistorului poate să meargă. După aceasta, ridic şi eu mâna şi cer acelaş lucru. I. P. S. Patriarh cu bunătate îmi răspunde: — In ce calitate? — De apărător bisericesc, — îmi ia unul cuvântul din gură. Şi eu adaog: — Şi de consilier eparhial. — Ei, da; apoi, dacă merge preşedintele consistorului, poate merge şi apăratul bisericesc, zice I. P. S. Patriarh. Unul mai adaogă: — Ii şi scriitor. — Ştim. Merge. Apoi, ne-a concediat, zicând: „Plecarea din faţa palatului mâine dimineaţă la ora 4". Şi am plecat.

2. Plecarea spre M-rea Neamţu.

Duminică dimineaţă, autobuzul cel mare al Mitropoliei, aştepta ca un motor în gară. Ne-am urcat cu toţii în el. In poarta mitropoliei s'a oprit o trăsură şi din ea se desprinde un preot în haină albă: Zice unul: — Iaca, vine la ţâc şi Păr. Valeriu Iordăchescu. Cel din urmă urcă I. P. Sf. Patriarh şi ocupă fotoliul catifelat din faţă din spatele şoferului. Zice: — Ei, sunt toţi? — Toţi, răspundem noi într'un glas. — Atunci putem pleca cu

Doamne ajută. Il imităm, făcându-ne cu toţii cruce. Şi, cu precizia unui tren, la ora 4 fix, motorul şi-a dat drumul la puteri şi am plecat. Tot personalul mitropoliei a rămas mâhnit în faţa palatului. Şi avea dreptul să fie aşa, căci le-a plecat Stăpânul şi nu ştiu cine îi va veni în loc. Dar, în acest aier curat al dimineţii de Iulie, palatul mitropolitan, cele două catedrale înnoite, palatul cel nou, şi admirabilul parc din curtea mitropoliei, toate par mâhnite, în acest ceas al despărţirii, toate parcă jelesc. Florile toate se înclină şi lasă să le picure din ochi câte-un diamant .. Parcă-i jalnica despărţire a lui Paisie dela Secu când a plecat din poruncă domnească la M-rea Neamţu. De-ar fi fost ora plecării mai târzie şi, de s'ar fi aflat de plecare, firește, că tot norodul drept credincios al cetăţii Moldovei ar fi ieşit să-l petreacă. Inscăunat la Iaşi cu alai la 2 Febr. 1935, iată că acum tot după cum a venit într'o seară, pleacă discret, în zori de zi, ca un adevărat şi mare Monah...

* * *

După ce am trecut de „Fundaţia Ferdinand", vine vorba de Păr. Em. Vasiloschi. I. P. S. Sa întreabă : — Vasiloschi îi aici ? — Nu-i aici, răspund câţiva. Răspunde referentul economic : — L-am văzut într'o trăsură, scoborând la vale. Şi îndată încep comentariile : Cum de n'a zărit autobuzul mitropoliei ? Poate lua trenul de Paşcani şi ne iesă înainte, etc. Zice şoferul: — Poate să meargă după el maşina cea mică. — Să se ducă Mihai după el,—porunceşte I. P. S. Sa. Ordinul s'a executat. După ce-am ieşit din oraş, ne-a ajuns o maşină de piaţă care ne-a ieşit înainte şi din care a scoborit revizorul eparhial, urcându se în grabă în autobuz. I se spune şoferului să se ducă la mitropolie, dacă nu se întâlneşte în drum cu maşina mitropoliei şi să i comunice, să ne urmeze. I. P. S. Patriarh zice : — Ei, Vasiloschi, nu ştii, că trenul nu aşteaptă ? — Inalt Prea Sfinţite, vă rog să mă iertaţi. Nu-s eu de vină. Birjarul pe care l-am arvonit de aseară, nu s'a ţinut de cuvânt. Am luat-o pe jos o bucată, apoi cu trăsura şi, v'am scăpat.

* * *

Autobuzul e elegant şi are 30 locuri. Marca „General-Motor-

American" cu Nr. 1050, e procurat de Casa Leonida. A costat 488 000 lei. La volan e Dl. Georgescu Gh., directorul sucursalei „Leonida" din localitate, un tânăr simpatic şi instruit în meserie. Mitropolia l-a cumpărat pentru a înlesni astfel propaganda anti-stilistă, propaganda religioasă, misionară şi culturală din eparhie. Echipe formate din preoţi slujitori, predicatori şi corişti, cu I. P. S. Sa în frunte, ori P. S. Vicar Valerie, au dus mângâiere şi cuvânt de lumină în diferite sate şi târguri. Amintesc numai de sfinţirea bisericii dela Borca.

In această primă vizită la M-rea Neamţu, alături de I. P. S. Patriarh au luat loc în acest elegant autobuz: P. S. Vicar Valerie Botoşăneanul, cei 3 părinţi referenţi: V. Mihailescu, C. Vuiescu şi C. Nonea; Păr. Valeriu Iordăchescu, profesor universitar, Păr. Em. Vasiloschi, revizor eparhial, P. C. Păr. Protopopi: Ec. D. Ciolan şi I. Ionescu—Belcceşti (Iaşi), Ec. Alex. Dolinescu, profesor şi C. Constantinescu (Botoşani), Ec. Dr. Alex. Sandovici, profesor şi I. Hadârcă (Dorohoi), Ec. Mihai Zăhărescu şi Ec. Iacob Chiticaru (Baia), Ec. V. Nourescu (Neamţ). Apoi: Ec. C. Roşescu, prof., preşedintele Consistorului, Pr. N. Hodoroabă, profesor şi consilier eparhial, Păr. arhidiacon Dr. Ilie Gheorghiţă, profesor, Păr. protosinghel Dr. V. Vasilache, directorul cancelariei, Păr. H. Vasilache, Păr. diacon N. Cozma, casierul mitropoliei şi ziaristul Grigore Spiru.

Zi frumoasă, răcoroasă, cu puţină ceaţă. Deşi e dimineaţă, totuşi şoseaua nu-i liberă. Pe zonă, din satele învecinate, vin pe jos lăptarii şi zarzavagiii cu marfa în bidoane şi în coşuri, iar pe şosea, căruţi cu saci şi cu cherestea. Cei cu mai mult bun simţ salută străjereşte ori descoperindu-se, fără a mai zgâi ochii să distingă cine-i în maşină. Ne-am făcut comozi. I. P. S. Patriarh şi-a pus în cap fesul de mătasă albastră de culoarea stânjineilor, care se armoniza bine cu părul alb ca zăpada. Imaşurile arse de secetă. Ţarina e mediocră. Şoseaua e bună. Vorbim de una, de alta. Dela moartea recentă la Tazlău a prof. univ. Eug. Mironescu dela Facult. de Medicină din Iaşi, care în „Cateheţii dela Humuleşti" a teatralizat cu talent „Amintirile" lui Creangă, trecem la C. Stere şi cenaclul „Vieţii Româneşti" cu nuanţă anti-religioasă. I. P. S. Sa vorbeşte apoi de Panait Istrate, pe care l-a cunoscut la M-rea Neamţu, unde se retrăsese în timpul boalei. A discutat

cu el de mai multe ori şi l-a convins, ca să aprecieze puterea credinţii şi rolul bisericii în istoria neamului. Trăind ultimul timp al vieţii în mediu mănăstiresc, a sfârşit prin a crede.

In Podul-Iloaei, e la şosea în dreptul bisericii părintele paroh Lăzărescu, care salută străjăreşte. Poate era mai bine dacă se şi descoperia. In materie de disciplină şi respect, deşi nu trebuie de forţat nota, totuşi, e mai prudent, ca nuanţa să întreacă, decât să rămâi cu impresia, că nu s'a ridicat la suficient. Această impresie am avut-o noi în cazul de faţă, şi o notăm aici nu din răutate, ci cu scop de îndreptare. In apropiere de Tg.-Frumos, în satul nou Răsboieni, am admirat opera ctitoricească de bun român şi bun creştin a D-lui C. Teodorescu, viceguvernatorul Băncii Naţionale din Bucureşti. O frumoasă biserică de piatră predomină aşezarea. Numai pictura a costat 700.000 lei. Alături, casa parohială, primăria şi o şcoală model. Fapta d-lui C. Teodorescu, e o pildă viu grăitoare şi-i mai presus de orice laudă. In Tg.-Frumos era ceva mişcare. Organele poliţieneşti erau la datorie şi au salutat împreună cu populaţia pe Capul biserici noastre. La hotarul jud. Iaşi aştepta o maşină. D-l Isacovici, directorul prefecturii de Iaşi însoţit de un comisar, a salutat pe I. P. S. Patriarh, în numele d-lui Colonel Corneliu Carp, prefectul de Iaşi. Lăsăm Ruginoasa unde odihnesc rămăşiţele lui Cuza-Vodă. Ţarina bogată. Popuşoiul e înalt cât omul. Ogoare cu floarea soarelui, cu sfeclă de zahăr şi cu fasolă soia. Lanuri arate pentru grâu. Din loc în loc, arii întinse ale locuitorilor unde maşinile de treierat fac popas. Pe unele locuri ale proprietarilor, recolta bogată stă în girezi. Pe altele, grâul stă încă în clăi. La ora 6 am fost în Paşcani. Poliţia şi populaţia salută. Părintele Iordăchescu ne arată satul natal Sadomenii, în care se distinge biserica şi vila Păr. Cicerone Iordăchescu.

In satul Gâşteşti, P. S. Arhiereu Valerie ne arată locul, unde a fost groaznicul accident de automobil, în care şi-a găsit moartea doctorul ieşan, Eugen Lucinescu. Pe malul şanţului e înfiptă o cruce din două beţe, cât o şchioapă. Locul nu-i accidentat de loc. Nu-i nici curbă, nici vale mare, nici şanţ adânc, ci aproape loc drept. Şoseaua-i dreaptă, fără hopuri. La ieşirea din pădurea Moţca, care predomină valea Moldovei, facem o haltă de 30 minute la casa unui sătean. Femeia a lăsat pe şanţ

un copil ca de 3 ani, şi s'a dus în casă s'aducă caldarea. Când am coborât din maşină, cânele a şters-o prin o gaură de lângă pământ a gardului de nuiele. Copilul a şters-o şi el, furişându-se după câne în buruienele din ogradă. Am intrat cu toţii în ogradă. Gospodarul cu nevasta au sărutat mâna I. P. S. Patriarh şi i-au dat apă proaspătă, rece ca de izvor. La plecare, fiind vorba de copil, P. S. Vicar zice: — I-am dat noi, câte un gologan, I. P. Sfinţite. — Ei, nu; să vie să-i dau şi eu. Păr. Iordăchescu scoboară şi aduce pe copil în braţe şi-l pune în maşină. I. P. S. Patriarh îl binecuvintează şi-i pune în mânuţă 100 de lei' — Pupă mâna, pupă mâna!—îi zicem noi. Dar, copilul a făcut o mutră de plâns. Păr. Iordăchescu l-a dat maicăsei. Trecem prin Moţca. Femei şi gospodari stau pe la podeţe. Şcoala-i terminată. Trecem podul de lemn de peste Moldova. Santinela prezintă arma. I. P. S. Patriarh dă ordin să oprească, îl cheamă la portieră, îl întreabă de unde-i şi de când păzeşte podul, şi-i pune un dar în palmă.

La frontiera jud. Neamţ, aşteaptă un alt automobil. Prefectul judeţului, Colonelul Eugen Hociung vine la autobuz şi-l salută pe I. P. S. Patriarh în nunele judeţului şi apoi, pleacă înainte, ca o patrulă. Deasupra Tg.-Neamţu se vede înălţându-se Monumentul Eroilor din Reg. Vânătorilor de Munte, inaugurat de curând. La solemnitate a luat parte însuşi M. S. Regele. In Tg.-Neamţu, mişcare. Preotul N. Gheorghiu merge spre biserică. Populaţia şi sergenţii salută. Trecem prin Vânători. Populaţia salută; unii merg la biserică cu ofrande. Podul lung peste Ozana, îl trecem pe jos, ca măsură de prudenţă, deşi ne spune un sătean, că trec maşinile şi pe el şi că, altele trec şi prin apă. In Branişte ne-am oprit. Facem a doua haltă de 30 minute. Se prezintă I. P. S. Patriarh, al 2-lea Protopop de Neamţu, Păr. Ec. Gh. Maxim şi teologul D. Fecioru din Bucureşti, care studiază la biblioteca de la M-re, lucrări vechi de patristică bisericească. Ne potolim setea cu apă rece din fântână. Ne mai dichisim puţin. I. P. Sf. îşi pune camilafca.

După plecare, lăsăm drumul Pipirigului. In stânga sus, în defileu, e vorba să amenajeze M-rea un iaz mare de 10 ha. Pe vremuri a fost tot iaz pe acel loc, dar a secat şi a fost părăsit. Pe aceiaşi parte, o fermă de puieţi, împrejmuită cu zaplaz. Toată valea numai fân în stoguri, în căpiţi, în brazde. Mai este de cosit.

3. Sosirea şi primirea la M-rea Neamţu. Serviciul divin. Predica. Cuvântul Păr. Stareţ şi al I. P. S. Patriarh.

Cu mult înainte de poarta mare, un arc de triumf, pe care stă scris: „*Bine aţi venit, Sanctitate!*“ Clopotele străvechii Mănăstiri voievodale încep să sune, iar tânguitul lor armonios umple valea largă, răspândind ecouri până în crestele munţilor din jur. La ora 9 am fost în faţa Mănăstirii, unde era adunat întreg soborul sf. lăcaş. Stareţul în vestminte, înconjurat de 4 diaconi, a prezintat evanghelia şi crucea. Era de faţă prefectul judeţului, vizitatorii Mănăstirii precum şi mulţi săteni din împrejurimi. Ghirlănzi de verdeaţă în bolta clopotniţei şi la uşa sf. locaş. Am intrat cu toţii în biserică în cântarea axionului: „*Cuvine-se cu adevărat*“. I. P. S. Patriarh s'a închinat cu evlavie la icoana făcătoare de minuni a Maicei Domnului şi apoi, a luat loc în strana arhierească. Utrenia fiind terminată, s'a început sf. liturghie. Soborul e compus din 12 slujitori, îmbrăcaţi uniform în vestminte noi, aurii, lucrate la Chişinău. Protos e cuv. ieromonah Victor Ojog, absolvent al Academiei de Muzică din Capitală şi profesor la şcoala de cântăreţi; ierom. Doroftei Alexa, David Dumitraşcu, Valeriu Bulboacă, Pangrate Dascalu şi 2 preoţi din Bucovina; apoi, păr. diacon Ilie Gheorghiţă şi ierodiaconii: Emilian Merlescu, Casian Armăsaru, Narcis Munteanu şi Ghenadie Crudu.

Răspunsurile sunt date de corul şcolii de cântăreţi—cl. I şi II-a—dirijat de dl. D. Tebeica, profesor. Se cunoaşte că elevii învaţă muzică. Biserica îi arhiplină. Observ un general de brigadă, dl. I. Roşianu, insp. g-l în Ministerul de Culte, preşed. Baroului avocaţilor din Iaşi, dl. P. Pogonat, senator; dl. consilier de Casaţie Vespasian Erbiceanu cu d-na, ş. a. Serviciul divin se oficiază în cel mai înălţător cadru ortodox, care impresionează până la umezirea ochilor.

La terminare, păr. Em. Vasiloschi rosteşte predica zilei, vorbind despre: *dragostea creştină.*

Această mare virtute teologică—zice P. C. Sa—a însufleţit şi a îndemnat la fapte mari — unind vorba cu fapta — nu numai pe ierarhii mari din trecutul nostru bisericesc, dar chiar şi pe adevăraţii creştini. Operile mari caritabile au fost rodul acestei virtuţi, unită cu credinţa şi nădejdea. Cu această mare virtute a dragostei

creştineşti, Dumnezeu a împodobit şi sufletul I. P. S. Patriarh. Ţara a cunoscut şi preţuit acest fapt, şi de aceia, l-a ales la cârma bisericii strămoşeşti spre cinstea noastră a Moldovenilor.

Cuvântarea adecvată a fost rostită cu simţire. In urmă, se oficiază un Polihroniu pentru M. S. Regele şi I. P. S. Patriarh.

P. Cuv. Sa, Arhimandritul Mitrofor, *Melchisedec Dimitriu*, vrednicul stareţ al Mănăstirii rosteşte un mişcător cuvânt de „bun venit". In rezumat, P. Cuv. Sa zice :

„Inalt Prea Sfinţite Stăpâne Patriarh, Părinte şi Tată ! Ziua de astăzi va rămâne pentru noi toţi slujitorii acestui sf. locaş, dela cel mai mare până la cel mai mic, o zi de mare şi înălţătoare sărbătoare. Capul Bisericii noastre, Patriarhul Ţării a scoborît în mijlocul nostru. A venit nu numai să ne vadă şi să ne cerceteze, dar ca să-şi petreacă şi concediul de vară în chilia sa din această Lavră a Moldovei. Dela marele Paisie, această mănăstire n'a cunoscut un alt stareţ mai vrednic, mai cărturar şi mai bogat în realizări cărturăreşti şi gospodăreşti decât pe I. P. Sf. Voastră. Aţi condus-o ca un adevărat părinte timp de 10 ani. Aţi luptat plin de nădejde şi aţi purtat proces greu şi îndelungat şi n'aţi dat odihnă trupului şi sufletului până n'aţi desrobit vatra mănăstirii. Ridicat în scaunul de Mitropolit al Moldovei în 1935, aţi plecat din fruntea acestei mănăstiri fără însă a o şi părăsi. V'aţi văzut visul cu ochii, căci guvernul v'a dat câştig de cauză, retrocedând mănăstirii în vara anului 1935, vechea vatră de 10.500 ha. teren muntos şi de cultură. Ca mitropolit al Moldovei ne-aţi ajutat şi îndrumat. Acum sunteţi ridicat la cea mai înaltă treaptă bisericească. Suntem încredinţaţi, că şi de acum înainte ne veţi ajuta şi ne veţi călăuzi, căci aveţi la inimă această sfântă şi voievodală mănăstire.

In numele întregei obşti de călugări şi fraţi, precum şi a Şcoalei de Cântăreţi—mutată de I. P. S. Voastră dela Iaşi aici—în acest loc de tradiţie cărturărească—, Vă exprim respectuos omagiu de respect, de devotament şi de recunoştinţă fiască. Ingăduiţi-ne, să ne mândrim, că fostul nostru Stareţ de ieri a urcat treptele Patriarhatului românesc. Ingăduiţi-ne, să Vă zicem din tot sufletul : Bine aţi venit în mijlocul nostru, I. P. S. Stăpâne !"

Inalt P. S. Patriarh răspunde prin aceste cuvinte :

„Prea Cuvioase Păr. Stareţ, Prea Cucernici Părinţi şi iubiţi credincioşi ! Sunt mişcat de cuvintele, ce mi le-aţi adresat în nu-

mele soborului mănăstirel. E drept, că eu am muncit pentru înzestrarea şi înflorirea acestei străvechi ctitorii domneşti. Dar, nu mi se cuvin numai mie laudele adresate, căci n'am făcut eu singur tot ce vedeţi, că s'a înnoit aici. In chip firesc, ele se răsfrâng şi asupra tuturor celor cari m'au ajutat şi au înţeles dreptatea cauzei şi toate păsurile noastre. Nu pot să nu mărturisesc, că am fost ajutat de M. S. Regele cât şi de bărbaţii politici din diferite guverne. Ba, o spun deschis aici, că am fost ajutat mai mult chiar de demnitarii civili de stat decât de oamenii bisericii. Eu am fost numai instrumentul prin care s'a adus la îndeplinire înzestrarea mănăstirii. Rolul bisericii noastre în ziua de astăzi, este mare. Şi, pentruca biserica noastră să fie în adevăr vie, aşa cum o doreşte în special M. S. Regele şi cum o dorim şi noi Ierarhii ei, ea trebue să fie ajutată. Am spus-o şi la învestire, şi-o repet şi aici, că pentru a birui în lupta ei spirituală, biserica are nevoe de două armate: una de front şi una de geniu. Armata de front, e preoţimea noastră de enorie, care catehizează, care evanghelizează şi sfinţeşte pe credincioşi prin sf. slujbe. Ea lucrează cu timp şi fără timp şi, deşi sunt în sânul ei multe elemente de valoare, cu toate acestea, ea nu-şi poate făuri singură armele de luptă. Acestea trebue să i le pună dinainte, armata de geniu, adică: călugării din mănăstiri. Aceştia trebue să dea cărţile de ritual, vestmintele, icoanele, literatura religioasă. Ei trebue să aprofundeze — căci au mai mult timp liber decât preoţii de enorie — toate chestiunile teologice şi bisericeşti dela ordinea zilei şi să caute a le da soluţiuni prin publicitate şi studii serioase. De aceia, nu numai preoţii trebue să fie educaţi în seminarii şi facultăţi de teologie, ci şi tinerii monahi. Ei trebue să se ajute reciproc şi să se iubească ca fraţii, căci urmăresc acelaş scop: apropierea omului de Dumnezeu prin biserică. In acest scop, am stăruit să se rezidească aici vechiul seminar monahal, care a fost distrus de foc. Eu, din partea mea, vă făgăduiesc, că şi din acest înalt post de comandă, unde am fost ridicat din mila lui Dumnezeu şi bunăvoinţa Marelui Colegiu Electoral, nu voi uita niciodată această mănăstire, care-i leagănul meu, după cum n'am uitat-o nici în timpul cât am fost mitropolit al Moldovei. Intotdeauna veţi avea sprijinul meu. La bunul ei mers, voi veghea continuu, căci sunt şi Preşedintele Eforiei ce o conduce în chip legal. Mulţămindu-vă înc'odată pentru frumoasele cuvinte şi urările ce mi-aţi făcut, vă îm-

părtăşesc tuturor binecuvântarea mea patriarhală şi la cuvântul de: „Bine aţi venit!", vă răspund: „Bine v'am găsit!"

4. Recepţia de la Stăreţie Agapa. Cuvântările.

De aici I. P. S. Patriarh urmat de clerici şi de alţi oaspeţi distinşi a trecut în salonul de recepţie al mănăstirii. Aici s'a întreţinut cu cei prezenţi. Părintele stareţ a prezintat pe cei străini. Mai apoi, în sofragerie, s'a servit o masă cu adevărat moldovenească. Cel întâiu a luat cuvântul Păr. Valeriu Iordăchescu, care a vorbit în numele preoţimii moldovene. In cuvinte alese şi simţite, P. C. Sa spune, printre altele că: *nu numai clerul din Mitropolia Moldovei, ci şi preoţii din întreaga ţară, s'au bucurat de alegerea I. P. Sale în locul vacant de Patriarh al ţării. In special, clerul din Moldova, preoţi şi monahi au dreptul să se mândrească, că al 2-lea Patriarh al ţării a fost ales în persoana I. P. S. Nicodim, om de înaltă cultură teologică, cu o bogată experienţă, c'un admirabil simţ gospodăresc, c'un prodigios trecut de muncă, un mare monah înnăscut. In vremurile grele de azi prin care trece nu numai neamul nostru, dar şi biserica ortodoxă, în lupta cu celelalte confesiuni şi cu sectele, venirea la cârma ortodoxiei noastre a I. P. S. Nicodim este o chezăşie, că biserica noastră va propăşi. Păstrând raporturile armonice cu statul şi încadrată în orânduirea cea nouă a statului, biserica prin slujitorii ei devotaţi, va lupta ca să dea ţării adevăraţi cetăţeni, capabili de jertfe eroice în caz de primejdie. In cuvântarea dela învestire, I. P. S. Sa a făgăduit că va da o atenţie deosebită şcolilor bisericeşti. Incredinţează pe marele Ierarh de toată dragostea, recunoştinţa, preţuirea şi sprijinul preoţimii, care este armata de front, după cum însuşi a numit-o. Ii urează sănătate deplină şi păstorie rodnică.*

Păr. V. Mihailescu, consilierul economic, vorbeşte mişcat în numele funcţionarilor cancelariei precum şi a personalului catedralei. Arată realizările de pe terenul gospodăresc înfăptuite de I. P. S. Sa în cei patru ani şi jumătate de păstorie: repararea cleor 2 catedrale, fabrica de lumânări, palatul cel nou, ş. a.

Dela munca şi hărnicia înaltului păstor a luat pildă tot clerul, de aceia şi roadele se pot vedea cu uşurinţă. Trecerea pe la Mitropolia Moldovei a I. P. S. Sale a lăsat urme neşterse. Regretă

plecarea, dar se bucură de înălțarea sa în scaunul patriarhicesc și-i face urări de păstorie îndelungată.

Dl colonel *Eugen Hociung*, prefectul județului Neamț, vorbește în numele celor 230.000 de locuitori ai județului. Face Inaltului Păstor urări călduroase de sănătate și rodnică păstorie. Tuturor le-a răspuns plin de duioșie I. P. S. Patriarh, care printre altele a zis:

„Vă mulțămesc pentru cuvintele măgulitoare ce mi le-ați adresat. Să știți însă, că ele nu mi se cuvin numai mie. Eu le împart bucuros pe din două, cu cei cari m'au înțeles și m'au ajutat, cu cei ce m'au secondat în lucrul meu. Strădaniei noastre i-a venit în ajutor și harul lui Dumnezeu, de aceia, am putut înfăptui și aici și la Iași, lucrurile de care ați amintit". Nu uită apoi, să amintească și de înaintașii săi în scaunul dela Iași, de blândul mitropolit Iosif, ctitorul catedralei, de Partenie, care a zidit palatul mitropolitan și de mitropolitul Pimen, care a organizat atelierele de industrie casnică din mănăstirile de maici. Din demnitatea de locotenent patriarhal a demisionat de două ori, dar demisiile nu i-au fost primite. Acest fapt e o dovadă, că n'a militat nici într'un fel pentru acest înalt post. Dar, dacă țara l-a voit, n'a putut să refuze. Rămâne legat sufletește pentru toată viața de eparhia Moldovei și în special de leagănul său, care este M-rea Neamțu.

Că n'a vrolt să fie Patriarh o mai dovedește și această mărturisire de ordin intim. Zice: „După alegere, când eșiam din Camera Deputaților — unde s'a făcut alegerea — am zis d-lui prim ministru: Domnule Călinescu, oare de ce a căzut sarcina asta pe mine? Eu m'am rugat lui Dumnezeu și M. S. Regelui, ca să fiu scutit de această cinste, căci sunt înaintat în vârstă. Și premierul guvernului a răspuns: „Inalt Prea Sfințite, cum v'ați rugat Sanctitatea Voastră la Dumnezeu, tot așa ne-am rugat și noi, dar de data asta, a fost ascultată ruga noastră, căci iată astăzi sunteți Patriarhul Țării!

5. Tipografia. Casa de recepție a Familiei Regale. Hambarul.

După amează am vizitat Tipografia unde se tipărește lucrarea I. P. S. Nicodim: *„Cei pierduți"* și se reeditează: *„Un*

păstor model". Tipografia e mult îmbunătăţită, are literă nouă şi lucrările se execută artistic, ca la o tipografie orăşănească. Direcţia o are tot Păr. Eufrosin Urmă, fratele Păr. Silvestru, sculptorul. Palatul nou de recepţie pentru Familia Regală, e aproape terminat. Ii mai lipseşte parcul, unele puneri la punct şi aşteaptă să fie mobilat şi inaugurat. Execuţia s'a făcut după indicaţiile I. P. S. Nicodim. E o clădire în frumosul şi adevăratul stil moldovenesc. A costat peste 2 milioane lei. Peste drum de locuinţa I. P. S. Patriarh, pe locul vechiului hambar, clădirea e impunătoare şi atrage privirile tuturor vizitatorilor. Prin faţa cantinei ne îndreptăm spre hambarul cel nou, care-i încăpător şi lucrat sistematic din materialul lemnos al mănăstirei. Părintele Gaia ne pofteşte pe la cântar. Recordul îl bate un păr. referent de la o secţie cu „greutate", care are 100 kgr. bătute şi un păr. protopop cu 113 kgr.! Sunt nevoiţi să primească hiritisiri... Am fi mers să vizităm şi vila I. P. S. Mitropolit Visarion dela „Vovidenie", dar ni se spune, că-i încuiată, aşa că am renunţat.

6. Cina de seară. Amintirile I. P. S. Patriarh despre Regele Carol, Regina Elisabeta şi Mitropolitul Iosif.

Seara, I. P. S. Patriarh a luat masa cu noi la arhondaric. Intr'o minunată dispoziţie a depănat câteva ore din caierul amintirilor. Iată, câteva din ele. In 1912, pe când era episcop la Huşi, a luat parte la inaugurarea Universităţii Populare a d-lui N. Iorga dela Vălenii de Munte. De acolo, a fost invitat de Regele Carol I la Sinaia. Primit în audienţă la Castelul Peleş, a fost reţinut la dejun. La masă a stat lângă regina Elisabeta. In discuţiile ce-au urmat, printre altele, regina a adus vorba şi de reprobabila faptă a unor călugări dela o mănăstire, care n'au vroit să primească ca danie o icoană dela Palat, pe motiv, că n'ar fi ortodoxă, ci catolică, pentrucă avea sticlă pe amândouă părţile şi era înrămată!... I. P. S. Sa a dat cea mai bună soluţie acestei chestiuni, zicând: „Majestate, daţi-mi mie icoana, că eu o şi primesc şi o şi pun în biserică!"...

Regina i-a mai spus apoi, că în raporturile cu catolicii să fim mai concilianţi. „Am înţeles—zice I. P. S. Sa—că cetise lu-

crarea mea „*Cuvântări Apologetice*", pe care tipărind-o, atunci, o trimesesem și la Palat".

Un caz de dârzenie din viața mitropolitului Iosif. Odată venise regele Carol I la Iași și banchetul oficial a avut loc în palatul Rosnovanu, unde acum e Comand. Corp. IV Armată. Acolo era și găzduit Regele. Nu se știe din care pricină mitropolitul n'a primit invitația pentru banchet. Inainte de ora fixată, văzându-i-se lipsa, a fost trimis un ofițer, ca să-l invite la masă. Mitropolitul însă, l-a refuzat categoric, zicând, că nu primește astfel de invitații de ultim moment. Atunci, a venit la palat pentru a-l invita personal, însuși primul ministru, Lascar Catargiu. Mitropolitul nu l-a primit, ci postându-se în pragul biroului de lucru, a întrebat: — Cine-i, domnul? Și marele bărbat de stat a răspuns: — Lascar Catargiu, primul ministru. — Și ce dorește, domnul? — Am venit în persoană, ca să vă invit la banchetul ce se dă în onoarea Suveranului. — Vă foarte mulțămesc de atenție. Eu am casa mea și masa mea și nu mă duc la altă masă. Și, astfel, banchetul s'a trecut fără mitropolit. A doua zi, regele Carol l-a vizitat pe mitropolit și i-a șters astfel ofensa ce i se adusese.

Ridicându-ne de la masă, I. P. S. Sa s'a dus cu mașina la locuința sa, iar noi am dormit la arhondaric.

7. Fabrica de cherestea.

Luni dimineața ne-am trezit în cântatul cocoșilor, în fluieratul fabricei de cherestea și în sunetul duios al „Utrinierului" și „Liteanului". Zi frumoasă. După un ceai garnisit, ca în vremuri bune, în tovărășia Păr. Stareț Melchisedec am vizitat fabrica de cherestea a mănăstirii E o instalație modernă. A costat 10 milioane lei. La început, m-rea învestise 3 milioane lei, dar încheind un contract cu'n consorțiu nemțesc, scesta i-a restituit suma. M-rea trebuie să-i dea 150.000 m. cubi de lemn. Consorțiul dă mănăstirii lumină gratuit și-i mai plătește câte 95 lei de fiecare m. cub de lemn. După primirea cantității de lemn prevăzută în contract, fabrica rămâne proprietatea mănăstirii. Păr. Stareț și cu'n inginer ne dau lămuririle necesare. Are 4 gatere, 1 capră și 2 de geluit și retezat capetele la dulapi. Fasonează zilnic 230 mc. Materialul este exportat în 4 continente, ajungând până în America de Sud.

Bradul e împărţit în 6 clase, după calitate. Sunt brazi de 4-500 de ani, având în diametru 1,30 m. In fabrică sunt 160 de lucrători. In pădure, când e tăiere, lucrează 500 de lucrători. Sunt două tăieri: una de iarnă şi alta de vară. Tăierea a început din 3 părţi. Se taie deocamdată brazii cei mai bătrâni, apoi va urma la scurt interval o rărire şi o tăiere definitivă, în aşa fel, încât o altă tăiere să se poată face tocmai peste 100 de ani! La marginea depozitului de dulapi, lângă drum, e o cabină cu un ferăstrău, care taie capetele la dulapii care vin pe rotiţe, urniţi de 4 flăcăi cu'n fel de securi în mână. Pe unii îi curmă la dimensiuni. De aici intră la fabrică. In două minute, dulapul e sfârticat.

Lucrătorii din fabrică au 70 lei pe zi şi mămăligă, udătura e a lor. Cei de la depozit au 140 lei pe zi, fără masă. Aceştia desfac stivele, clasează materialul, şi-l încarcă în camioane. La fabrică, lucrătorii sunt regăţeni; la depozit, bucovineni. Vara, salarul tuturor lucrătorilor se urcă la 120.000 lunar; iarna însă ajunge la 5 milioane lei. In apropiere s'au construit clădiri noi pentru personal. Una locuinţă cu 6 apartamente pentru personalul superior şi una pentru 40 lucrători familiari. Intr'un fel de bordeie, higienice însă, pot locui 200 lucrători.

*

8. Seminarul Monahal în construcţie.

La ora 10 dim. ne urcăm cu I. P. S. Patriarh în autobuz pentru a pleca la Pipirig. Ne însoţeşte şi Păr. Stareţ Melchisedec şi Păr. Ghenadie Pipirigeanu, consilier, fost casier. Ne oprim să vizităm seminarul în construcţie. Va fi o clădire monumentală. E o adevărată cazarmă. Antrepriza o are italianul Carol Zane. Devizul e de vre-o 10 milioane lei şi se va acoperi din veniturile mănăstirei de la pădure. Clădirea se ridică pe-o suprafaţă de 2000 m. p., are o lungime de 200 metri, lăţimea sălilor fiind de 14 m. Parterul în bună parte e menţinut din vechea clădire. In centru va fi capela. Stâlpii dela cerdacul de jos sunt de fag şi stejar opărit. Temperatura scoate apa din lemn, îl petrifică şi-l face mai rezistent. Ne urcăm pe schelă sus, pe planşeul care a costat 950.000 lei. Cărămida s'a fabricat şi s'a ars pe loc.

Au mers în zidărie 800.000 cărămizi. Inălţimea clădirii va fi de 25 metri. S'au şi încheiat câţiva căpriori şi s'a ridicat fanionul. Câţiva lucrători cer părintelui stareţ, ca să le dea o „cinste", după cum e obiceiul, când ajunge lucrarea la acoperiş.

In acest mare local, pe lângă Şcoala de cântăreţi bisericeşti, ar mai putea funcţiona o şcoală de misionari, şi un cămin de odihnă pentru preoţi în timpul verii. I. P. S. Patriarh zice: — Să-l vedem terminat şi apoi, vom vedea ce mai putem face.

*

9. Păr. Stareţ Melchisedec despre personalul şi inventarul mânăstirii.

Părintele Stareţ Melchisedec Dimitriu e de loc din Com. Mastacani (Covurlui), sat la 35 km. depărtare de Galaţi. Metania o are de la schitul Savu, com. Poduri (Bacău). A fost adus aici

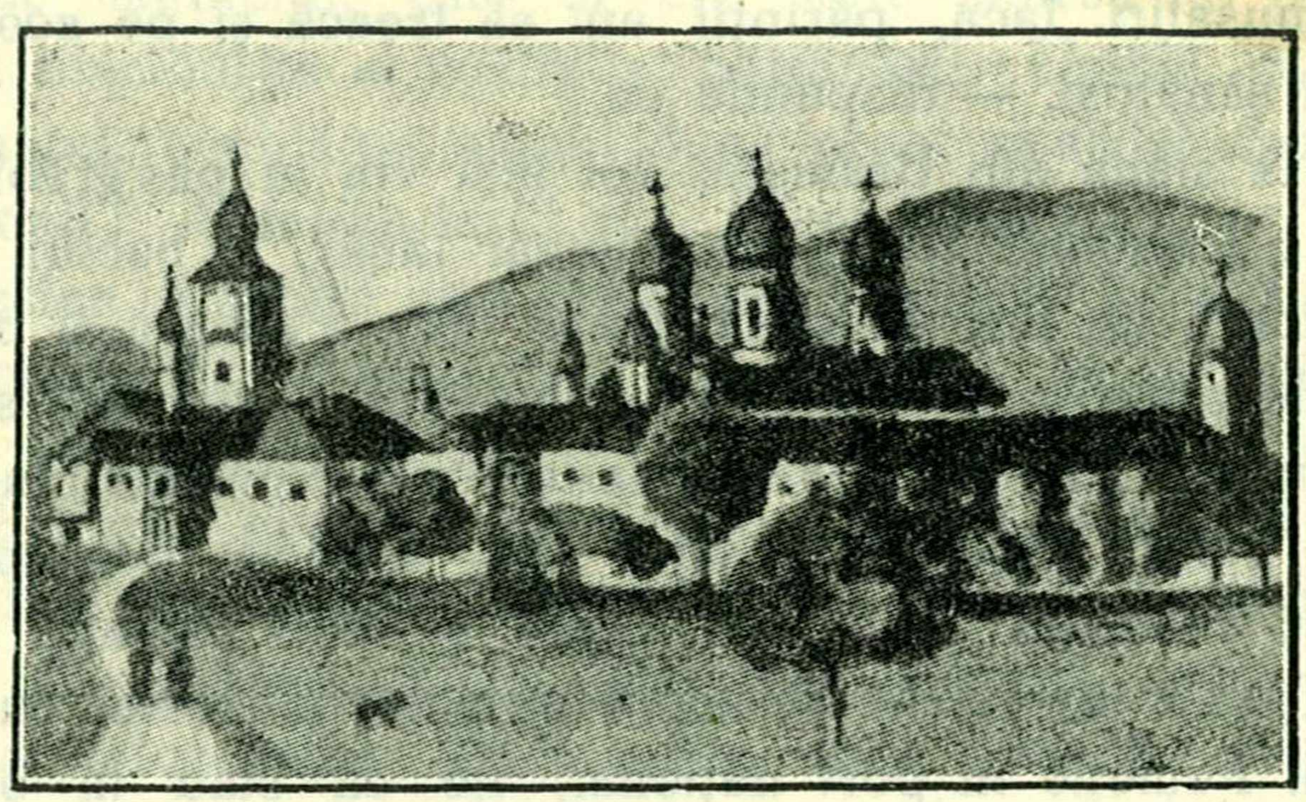

Mănăstirea Neamţu.

acum 3 ani de I. P. S. Nicodim de la Noul Neamţ din Basarabia. E un om cu însuşiri alese; cult, harnic, gospodar, evlavios, blajin. E şi director al Şcolii de Cântăreţi. Imi spune, că în mănăstire sunt 400 de trăitori: 180 călugări, 100 fraţi, 70 elevi şi profesori. M-rea are apoi 600 de oi, 80 boi, 70 vaci, 120 porci, 30 cai, 2 prisăci cu 120 stupi sistematici, 3 iazuri cu peşte. Are 2 pepiniere de pomi fructiferi, 1 de arbori de pădure, 1 cu 500.000 puieţi făcuţi din sămânţă, — *mirobolani*, pruni sălbateci,

pe care se pot altoi diferite varietăţi de pruni. Livezile cu pomi fructiferi au o întindere de peste 40 ha. Ferma model pe care o vizităm are 18 ha. şi-i împrejmuită cu zaplaz de ostreţe. Menţionăm, că cea mai mare parte din noile plantaţii, cari acum s'au ridicat şi dau rod, sunt opera I. P. S. Nicodim din cei 10 ani de stăreţie. Elevii şcolii de cântăreţi lucrează în ea de zor. Fac praşilă şi plivesc. Fac lucru de nădejde, căci sunt copii dela ţară.

*

10. In drum spre Pipirig

După ce am vizitat seminarul şi ferma model, pornim spre Pipirig. Deoparte şi de alta a şoselei, zeci de cosaşi, îmbrăcaţi în alb, dau iarba la pământ. La cârnitura spre Pipirig, stareţa de la Agapia merge cu trăsura la Neamţu. Ii facem semn să oprească şi ea vine să ia binecuvântarea de la Păr. Patriarh, care-i zice : — Ei, de acum întoarce-te la m-re şi să aştepţi după amează musafiri. Iaca, părinţii au să treacă şi pe acolo. — Să poftească sănătoşi, — răspunde ea.

De la stâna din Branişte, doi inşi vin în pas grăbit înaintea noastră : e iconomul stânii, un călugăr tânăr, şi baciul, care are în strecătoare un boţ de urdă dulce. Păr. Patriarh îi binecuvintează şi le pune în palmă câte o monedă. Iconomul stânii e în adevăr un om „iconom". Păr. Sandovici îl cunoaşte bine. A cumpărat loc pentru biserică în satul său, a trimis dela m-re 2 camioane cu scânduri şi a mai făcut şi alte donaţii. Intrăm în Pipirig. Casele din bârne se înşiră pe poala muntelui, unele vechi, altele noi. Femeile în port naţional, fie că stau în ogradă, fie că merg pe drum, torc lână. Sătenii se descoperă şi salută. Copii, de la garduri de 2-3 ani, râdică mâinile în sus şi strigă cât pot : „Sănătate !" Pe tot parcursul de la Iaşi şi până aici, acelaş inimos salut. E o dovadă, că educaţia străjerească a prins pretutindeni. Casele rămân una după alta, căci satul se întinde pe o distanţă de 15 km. Părintele diacon Gheorghiţă, care-i „pipirigean", cu faţa veselă, ne tot dă lămuriri : „Aici stă Ion a Catrinei". „Casa asta, eu n'am apucat-o" ; „Aici stă văru-meu Alecu" ; „Asta-i casa lui moş Constantin"...

I. P. S. Patriarh cu faţa senină în clipa de faţă se cu-

noaşte că-i mişcat adânc. Deapănă ritmic în mâini metaniile de chihlimbar cu şnurul albastru. Intră ca Patriarh pentru întâia şi dată în satul său natal. Se scufundă în trecut şi se vede copil sburdalnic, urcând pe munte cu copiii satului. Se întrec la fugă pe potecile umbroase, se întrec la aruncatul cu piatra, se scaldă buluc în Ozana ce şerpueşte pe lângă şosea. In clopotniţa bisericuţei vechi, în zilele de sărbători şi la denii, se îndeasă la tras clopotele. Ascultă slujba cu evlavie, îngenunche sub patrafirul părintelui şi zice „Tatăl nostru". Ţine isonul lui moş dascalu şi-i bucuros când îi dă şi lui din jertfă. Urcă la stâna de pe coastă şi dă oile în strungă. Se joacă cu dulăii, întoarnă sarea oilor, şi dă zăr la purcei. Paşte prin poeni cârdişorul de oi, bea apă din izvoare, doarme pe pajişte la umbră, somn nevinovat şi visează visuri cu zmei şi feţi frumoşi. Citeşte în cartea de rugăciuni şi se închină smerit lângă căpiţi de fân şi în amurg aurit. De la tovarăşi învaţă a cânta din fluier. Ascultă poveşti de la bătrâni şi le „fură" limba. Se înfrăţeşte cu natura şi nu urgiseşte sălbătăciunile muntelui, căci şi ele sunt zidirea lui Dumnezeu. Creşte în obiceiurile şi tradiţiile bătrâneşti. Umblă cu uratul şi cu sămănatul. Umblă cu ajunul după preot şi strigă deavalma cu ceilalţi copii: „O-mi-ho ho!" şi: „Ki-ra-lei-sa!".

Acestea şi multe alte scene din copilărie îi năvălesc acum înaintea minţii. Şi le aminteşte, le cunoaşte şi se regăseşte pe sine. Işi vede părinţii dragi, — dar cari s'au dus către Domnul — robotind prin ogradă... O, dac'ar trăi monahul Varnava, să-şi vadă pe fiul său Niculai, ajuns Patriarh al ţării! La acestea toate socot, că se gândeşte acum Părintele Patriarh, când orice loc, orice casă, orice copac, orice izvor, orice poiană, orice stâncă, orice viroagă, totul îi vorbeşte de trecutul copilăriei sale. E atât de împăcat în sine, încât n'ar voi să-l turbure nimeni şi cu nimic. De iar fi în cale mormintele părinţilor, ar îngenunchia cu ochii în lacrămi pe ele şi ar simţi parcă, tresărirea lutului din ele... Şi, Doamne, cât de luminoasă i s'o fi părând ziua de azi?! Şi, ce rugăciune tainică o fi înălţând spre ceruri în aceste clipe de neuitat, Intâiul Ierarh al bisericii româneşti?! Ridică-te Pipirigule, cu mic cu mare, şi-ţi primeşte vlăstarul! Ridică-te în haină de sărbătoare, Pipirigule, şi întâmpină-ţi odrasla, care te-a făcut cunoscut ţării întregi. Ridică-te, Pipirigule, tu sat norocos şi cu

faimă, şi primeşte cu osanale pe cel ce nu te-a uitat, pe Patriarhul care te iubeşte atât de mult!...

11. Primirea la biserică. Cuvântările. Donaţia I. P. S. Patriarh.

De ce mergem, casele se tot îndesesc. In jurul bisericii în construcţie stă adunat norodul în haină de sărbătoare. La ora 11½ autobuzul a oprit în faţa bisericii. Cel întâiu scoboară I.P.S. Patriarh, apoi suita. Pe stâlpii de pe marginea şoselei, steguleţe şi crengi de brad. Pe cupola bisericii în construcţie fâlfâie drapelul. Il primeşte părintele paroh V. Muntenu cu epitropii şi consiliul parohial, învăţătorii şi celelalte autorităţi comunale. Primarul comunei, V. Iftimescu îi întinde tablaua tradiţională cu pâine şi sare şi-i rosteşte cuvântul de bun venit. Păr. Patriarh gustă şi mulţumeşte. Suita de preoţi cântă în cor: „*Pe Stăpânul şi Arhiereul nostru*". Vizităm cu toţii biserica şi ne urcăm până sus pe schelă, pe zidul ca de cetate. Biserica are proporţii de catedrală şi-i ridicată toată numai din piatră cioplită. Urmează să se toarne bolţile în beton armat.

Până acum s'au cheltuit circa 3 milioane lei şi, până la terminare, vor mai trebui vre-o 3! In urmă, ne aşezăm pe treptele din faţa bisericii, iar părintele paroh econ. stavrofor V. Munteanu rosteşte cuvântul de bun venit. Arată bucuria ce o simte azi toată suflarea Pipirigului. Arată şi greutăţile ce întâmpină cu zidirea acestei case a lui Dumnezeu. Nădăjdueşte însă, c'o va termina cu sprijinul I.P.S. Patriarh şi al poporănilor. Face urări de viaţă lungă. Părintele Patriarh vădit mişcat, răspunde printre altele:

„Prea cucernice părinte paroh şi dragi creştini consăteni! Mulţămesc pentru frumoasele cuvinte pe care în numele dv., mi le-a adresat părintele paroh. Cea dintâiu vizită ca Patriarh în părţile Moldovei, am ţinut s'o fac — după M-rea Neamţu — aici la Pipirig în satul dv., căci acest sat este şi satul meu şi leagănul copilăriei mele în care am văzut lumina zilei. Vă aduc cuvântul meu de laudă, căci ştiu mai bine ca oricare altul, că această biserică se ridică prin munca, prin strădania şi prin credinţa dv. în Dumnezeu. La temelia ei stă nu numai gologanul şi sudoarea dv., ci şi dragostea de credinţa şi legea strămoşească. Dar, jertfei şi salahoriei ce-o fa-

ceți pentru casa Domnului, în frunte cu părintele paroh și celelalte autorități și fruntași gospodari ai satului, trebuie să i se mai adaoge și încurajarea. Știți, că eu nu sunt un om bogat. Am dat până acum ceva. Intr'o zi ca asta, n'am venit aici cu mâna goală. Iaca, azi, eu v'am mai adus ceva. Rezidența regală a Ținutului Prut dela Iași, vă trimite prin mine 100.000 lei, iar în August am să vă mai aduc din partea ei încă 100.000 lei. Din partea mea, v'am adus azi 50.000 lei și vă mai făgăduesc încă 100.000 lei. Și, de va mai fi nevoe și, de voi mai avea de unde, cu vrerea Celui de sus, care ține toate, vă voi mai ajuta cu drag. Cu acești bani puteți începe lucrul îndată. Puneți și dv. mână de la mână, căci zice o vorbă: „că picătură cu picătură face lacul mare". Și, mare-i Dumnezeu! El ne va ajuta, ca s'o vedem și gata. Mergeți dar înainte cu credință și nădejde tare în ajutorul Tatălui Ceresc și în puterile dv. Eu vă făgăduesc, că de acolo de unde m'a pus țara, nu voi uita niciodată Pipirigul. La mine veți găsi oricând nu numai îndemnul cel bun, dar și mâna cea largă. Vă împărtășesc binecuvântarea mea patriarhicească, și vă mulțămesc pentru frumoasa primire ce mi-ați făcut și vă zic la rândul meu din tot sufletul: Bine v'am găsit!"

Părintele Valeriu Iordăchescu luând cuvântul, printre altele, într'o vibrantă cuvântare, zice următoarele:

„Ziua de astăzi pentru dv., trebue să fie o zi de mare sărbătoare. Aveți dreptul să vă bucurați mult și să fiți mândri, căci Sanctitatea Sa, Patriarhul Nicodim a ținut să facă prima vizită canonică, însoțit de toți protopopii Mitropliei Iașilor, în satul dv. Aceasta vă arată cu prisosință, că Sanctitatea Sa n'a uitat locul nașterii și al copilăriei, cu toate bucuriile și amintirile lui scumpe. Deși bunul Dumnezeu l-a ridicat la cele mai înalte dregătorii bisericești — ieri Mitropolit al Moldovei și azi Patriarh al țării — dregătorii cari aduc după ele nu numai cinste, dar și sarcini grele, răspundere și mare grijă, cu toate acestea, I. P. S. Sa nu v'a dat uitării, ci mereu a fost cu gândul la dv. Să vă mândriți, gospodari harnici și cinstiți, căci ați dat țării pe cel mai mare dregător bisericesc. Vizita de astăzi, să n'o uitați toată viața. Prin ea, Sanctitatea Sa v'a arătat cât vă iubește. El vă prețuește curajul ce-ați avut, de a porni în aceste vremuri grele această măreață catedrală, care poate sta cu cinste în orice oraș din țară. Darul ce vi l-a făcut trebue să meargă la inimă și să scoată lacrămi. Fiți încre-

dinţaţi, că dacă la munca dv. se adaogă şi sprijinul Sanctităţii Sale, biserica va fi terminată în curând.

* * *

De aici ne-am îndreptat către localul primăriei din apropiere. Norodul de toate vârstele, până la copiii de şcoală primară, cari îs îmbrăcaţi străjăreşte, se îngrămădeşte să-i sărute mâna. Şi, Păr. Patriarh şi-a încetinit pasul şi cu bunătate şi răbdare i-a binecuvântat, găsind pentru fiecare un cuvânt părintesc.

12. La Căminul Cultural „I. P. S. Mitropolit Nicodim". Cuvântările. Donaţia.

Intr'o cameră din localul primăriei este instalat provizoriu „*Căminul Cultural Mitropolitul Nicodim*". Aici, în numele căminului, învăţătorul D. Arsintescu a rostit o cuvântare. Arătând începutul căminului şi greutăţile cu care se luptă, căci n'au local propriu, îşi pun toată nădejdea în patronul căminului. La sfârşit I. P. S. Patriarh îl întreabă: — Câţi bani aţi adunat până acum? — Avem strânşi 30.000 lei pentru local, — răspunde preşedintele. — Apoi, am să vă dau şi eu nişte cărţi; iar ajutor bănesc aveţi dela mine 25.000 lei. Bucuria inimoşilor conducători ai căminului şi a tuturor celor de faţă, n'a fost mică. In adevăr, I. P. S. Sa a dat un strălucitor exemplu de iubire a satului natal, căci a donat pentru biserică şi cămin suma de *175.000 lei*. Ne-a dovedit tuturor prin aceasta, că nu-şi desminte originea sa ţărănească, ci dimpotrivă, se mândreşte cu ea. De aceia, I. P. S. Sa a primit bucuros să fie fotografiat în mijlocul Pipirigenilor. De aceia şi mulţimea satului l-a petrecut în urale până la maşină.

13. Agapa dela casa parohială. Autograful I. P. S. Patriarh. Donaţia clericilor pentru biserică. I. P. S. Patriarh printre fraţi.

Am mers în casa parohială a păr. V. Munteanu, unde am luat masa. Aici se aflau şi rudele mai apropiate ale I. P. S. Sale: *Haralambie Munteanu*, frate, gospodar fruntaş, chipeş, cu plete şi barbă albă, cu faţa senină, de 85 de ani, deci cu 10 ani mai mare,

decât I. P. S. Sa şi două surori: Maria I. Pricope de 76 ani, care are 5 copii şi cealaltă soră de 70 de ani. I. P. S. Patriarh semnează în registrul de inspecţie al parohiei. Păr. paroh aduce şi Evanghelia cea nouă a bisericii îmbrăcată în argint şi, la început, în dosul chipului Sf. ev. Ioan, Patriarhul bisericii şi-a lăsat spre amintire, autograful. I. P. S. Patriarh s'a fotografiat apoi cu cei 3 fraţi şi cu rudele mai îndepărtate. Regisor, la toate Păr. Diacon Gheorghiţă. La masă, I. P. S. Sa a stat alături de fratele Haralambie, pe care îl servea cu atenţie deosebită. Masa gospodărească a fost servită de gazdă. Urmând pilda I. P. S. Patriarh, în timpul mesei, s'a făcut o colectă pentru biserica satului, subscriindu-se suma de aproape 20.000 lei. In frunte s'a pus părintele Diacon Ilie Gheorghiţă, subscriind ca „pipirigean" suma de 5000 lei.

14. La casa în care s'a născut I. P. S. Patriarh.

După masă, I. P. S. Sa s'a retras în salon pentru puţină odihnă, iar noi ceilalţi, ne-am dus pe la vecini, prin livadă, am stat de vorbă cu rudele şi cu unii din săteni. Păr. Maxim scoate câteva scânduri dela un gard şi, deadreptul, prin popuşoi, mergem să vedem casa din apropiere în care s'a născut I. P. S. Patriarh. E o casă modestă ţărănească de peste 100 de ani. Acoperită cu draniţă, cu târnaţ în jur. Pe jos, unsă cu lut. Podeaua de sus pe grinzi, văpsită verde. Lăiţele acoperite cu lăicere. Păretele dela răsărit acoperit cu icoane vechi şi noi. Intr'un colţ, o veche ladă de Braşov. Soba, de provenienţă nouă. In tindă pe lăiţi, putinele şi alte hondrobeie. Grădina din jur are 30 prăjini. In acest sălaş ţărănesc, cu pereţii îmbibaţi de miros de busuioc, de sulfină şi de răşină de brad, a crescut pruncul Neculai. Aici s'a bucurat, aici a plâns, aici s'a rugat în genunchi la icoane, aici a ascultat poveşti şi a învăţat slova, aici a supt dela părinţii săi vlaga şi iubirea de neam şi de biserică. Socot, că această casă trebue să se păstreze ca şi cea a lui Creangă din Humuleşti şi o inscripţie în faţă nu i-ar strica. Pe când vorbeam în casă cu fraţii şi nepoţii I. P. S. Patriarh, a intrat înlăuntru, un bătrân înalt, chipeş, cu pletele cărunte, cu chimir şi opinci. E moş Gh. Aioanei de 78 de ani. Zice: — Aţi venit dela Eşi cu Inaltul

Patriarh. Apoi, tare aş vrea să-l văd şi eu ş'apoi să mor. Că am copchilărit cu dânsul... Şi ochii uncheşului s'au umezit...

Ne-am înturnat. In livadă, un Păr. referent şi-a aninat de craca unui copac cămaşa, ca să se usuce ; iar un Păr. protopop desformăluit îşi făcea siesta întins jos pe-un lăicer, iar cu picioarele sprijinindu-se într'un copăcel, de credeam că are de gând să-l umfle din rădăcini...

15. Moş Gh. Aioanei de vorbă cu I. P. S. Patriarh.

L-am găsit pe I. P. S. Sa în cerdac. In scurt, ne-a ajuns

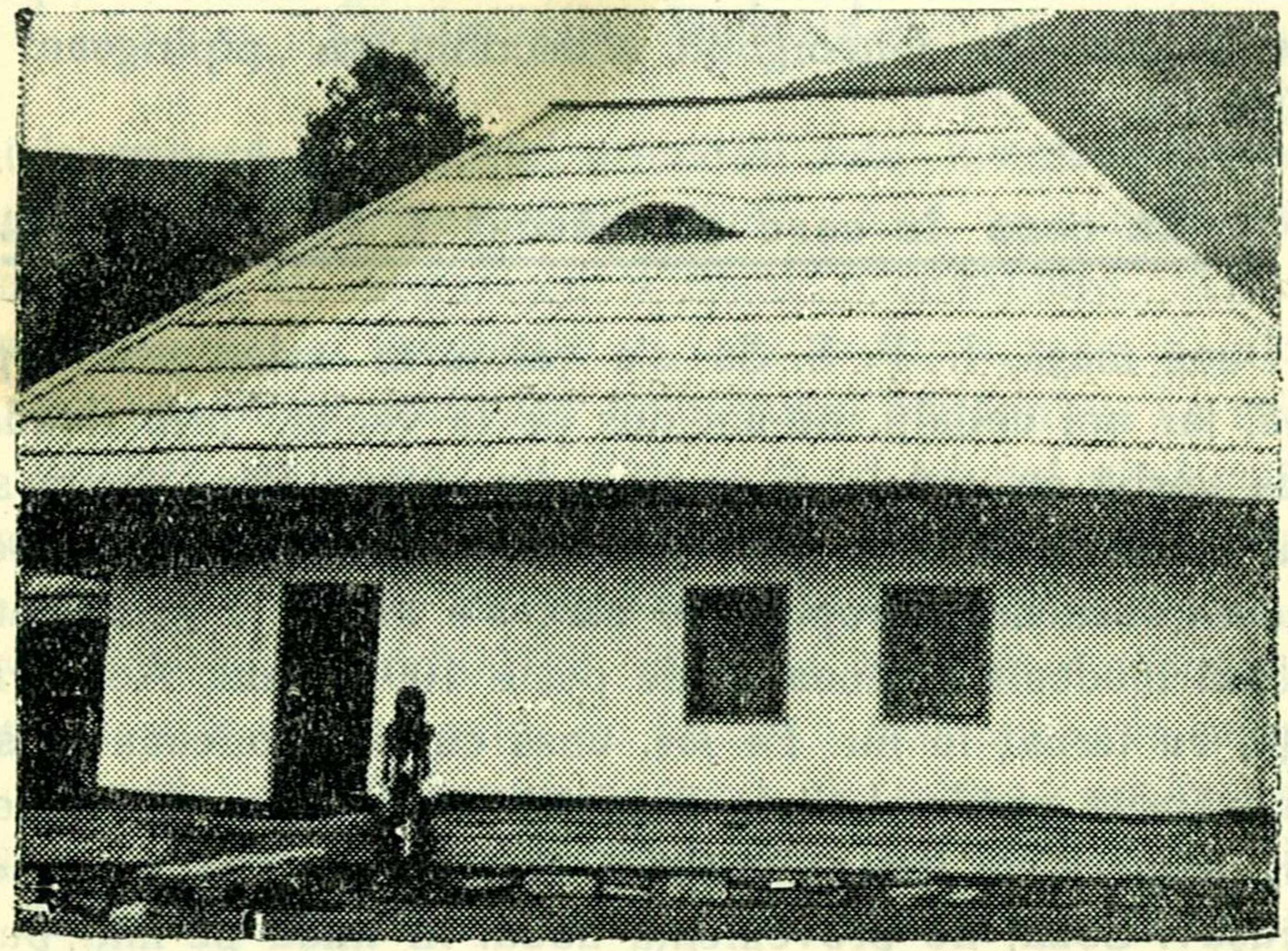

Casa în care s'a născut I P. S. Patriarh Nicodim.

din urmă şi unchieşul Gh. Aioanei. Scările de piatră în pantă, le urcă cu greu. Pe la mijloc, îşi scoate pălăria şi o aruncă devale. Aproape de cerdac, privind spre noi, îşi şterge gura cu mâneca cămăşii şi vrea să-şi arunce şi cârja. Ii zice Păr. Patriarh : — Las-o, moşule, n'o svârli, că o să-ţi trebuiască la scoborît. Urcând sus, cade la picioarele Păr. Patriarh şi-i zice cu lacrămi în ochi : Să trăiţi, Inalt Preosfinţâte Patriarh ! Şi i-a sărutat respectuos mâna pe amândouă părţile.

— Ce mai faci, moşu Gheorghe ? Cum o mai duci ? îl în-

trebă Păr. Patriarh. — Săru' mâna, şi mulţămăsc de întrebare. Bine, slava Domnului. Dar, iaca am slăbit şi nu mai pot. — Ce-ţi face baba ? — Slabă şi ea. Am crescut un nepot de la 5 ani. Acum are 26 ani. Il las în casă, că eu ca mâni închid ochii. L-am însurat cu o vadană cu stare, dar nu ştiu ce forme o mai ieşit amu, că nu-i dă voie să se cunune în sf. biserică. I se răspunde : — Ca nu cumva să aibă în măruntaie un copil de la bărbatul dintăiu, de aceia legea opreşte această cununie până la 9 luni. — Amu am priceput Inalt Preosfinţâte, de-amu pot să mor ! — Da, de ce, moş Gheorghe ? — Apâi, iaca, pentrucă V'am văzut !... Că tare îmi mai ardea inima să vă mai văd odată ? — Să nu rogi moartea niciodată moşule, că ea vine singură. — Ii drept aşa, Inalt Preosfinţâte Patriarh. Da, Vă mai aduceţi aminte, cum am păscut noi oile amândoi 2 ani de zâle ? Iaca, pe locurile iestea !... Şi, I P. S. Patriarh îi răspunde zâmbind : — Imi aduc aminte, moş Gheorghe, cum să nu-mi aduc !... La despărţire, a primit în palmă un frumos dar.

*

16. Intoarcerea la M-rea Neamţu. „Premiile" I. P S. Patriarh. O despărţire duioasă.

La ora 3 p. m. am părăsit Pipirigul întorcându-ne la Neamţu. La arhondaric, după ce ne-am răcorit cu'n pahar de apă rece ca ghiaţa, I. P. S. Patriarh ne-a împărţit la toţi cele 2 noi lucrări ale sale ieşite din teascurile mănăstirii : „*Un păstor model*" — Ogorul Domnului, vol. XIV şi : „*Predici*", traducere după Inocenţiu, Arhiep. Odesei, — ed. 1939. Ni zice : — *Iaca, acestea sunt premii din partea mea. Aşa să le socotiţi.* Venind vorba şi de cine va fi viitorul Mitropolit al Moldovei, I. P. S. Sa a zis : — De, se va vedea la toamnă. Un rol hotărîtor însă, îl va avea şi Adunarea Eparhială. De va fi înţelegere şi unire, se va putea face o treabă bună. Până atunci, aveţi vreme să faceţi propagandă pentru cel mai vrednic... L-am condus apoi până la locuinţa sa. Fiind hotărîţi să plecăm spre Iaşi, ne-am luat rămas bun, mulţumindu-i plini de respect şi recunoştinţă pentru cinstea ce ne-a făcut, ţinând să fie însoţit de noi în această vizită patriarhală. I. P.

S. Sa, mișcat, ca un părinte duios și bun, ne-a îmbrățișat pe fiecare, zicându-ne: „*Drum bun. Să umblați sănătoși. La revedere*". Clipele acestei despărțiri au fost atât de impresionante încât ne-am simțit ochii înlăcrămați.

Soarele scobora spre culmile munților de brad, florile din fața casei zâmbeau, iar noi am părăsit reședința de vară patriarhală, urmăriți până peste drum de privirea părintească a fostului nostru Mitropolit, acum Patriarh al bisericii noastre.

17. Plecarea spre Iași. Scurt popas la M-rea Agapia și Varatec

In fața mănăstirii, am mulțămit pentru găzduire Păr. Stareț și, urcându-ne în autobuz, am plecat, purtând în sufletul nostru amintiri scumpe, pe care nu le vom uita toată viața. Din Tg. Neamț ne-am abătut în treacăt pe la M-rea Agapia și Varatec, unde am vizitat incinta, muzeele și atelierele de industrie casnică. La întoarcere, autobuzul în Tg. Neamț s'a alimentat cu benzină. In pădurea Moțcăi, Păr. referent economic ne istorisește cum a fost jefuit de tâlhari acum câțiva ani. In Tg. Frumos ne-a prins o ploaie bună. Motorul n'a avut nici o pană. La ora 10,15 am trecut cu bine bariera Păcurarilor. Cuvântul ultim al acestei descrieri este acesta: „Să trăiască întru mulți ani, I. P. S. Patriarh Nicodim"!

Pr. N. V. Hodoroabă

PRESTIGIU

De câte ori ies din odaia de lucru a Inalt Prea Sfințitului Mitropolit Nicodim, după un sfat de mai lungă sau mai scurtă durată, în fărmecătoarea Lui apropiere, mă simt totdeauna într'o deosebită stare sufletească, cu înalte și alese preocupări noui spirituale, cu o bună dispoziție pentru lucrarea duhovnicească... oarecum transformat sufletește.

Și mă întreb, de unde vine acest farmec binefăcător ce-l simțim în apropierea, în intimitatea Lui?

Socot că răspunsul la o atare întrebare e tot atât de firesc ca și atunci când te-ai întreba, de ce te simți bine, mulțumit și fericit într'o grădină frumoasă, bogată și bine aranjată cu pomi

roditori de toate soiurile nobile, cu plante de ornamentare şi multe flori variate, cu coline şi vălcele, cu izvoare răcoritoare şi lacuri desfătătoare, cu ascunzişuri adumbrite şi poiene însorite, cu murmur de ape şi freamăt de luncă, cu cântări voioase de paseri şi ecouri misterioase ale stihiilor ascunse.....

Şi iarăşi, de câte ori încerc să cuprind dela distanţă, întreaga-i personalitate, simt crescând admiraţia până la extaz, până la evlavie pentru această gigantică şi nobilă întrupare omenească.

Şi dacă m'aş întreba iarăşi, de unde vine această puternică impresie de dominare, ce-ţi stoarce admiraţie profundă dela distanţă, socot că ar fi tot atît, ca şi când m'aş întreba, de ce un uriaş între munţi — de-o pildă Fugiyama al insulei japoneze sau Ceahlăul nostru — privit mai dela distanţă şi în perspectivă mai largă, apare tot mai impunător, dominând cu piscu-i albit de zăpadă, şiruri nesfârşite de munţi şi întinderi mari de şesuri, înfruntând falnic furtuni, fulgere şi trăsnete s'au viscole cu nămeţi de zăpadă, ori alte ori, în clipe de solemnă linişte şi seninătate, strălucind măreţ cu fruntea sus, în bătaia soarelui, şi profilându-şi de-a pururi — peste munţi şi peste văi, peste frământările vieţii şi peste nesfârşite singurătăţi, spre tăcutele înălţimi albastre, în perspectiva eternităţii, conturul uriaşului său masiv.

Intr'adevăr, în sufletul Inalt Prea Sfinţitului Nicodim, răsărit în munţii Pipirigului, cresc şi înfloresc fericit înfrăţite, ca într'o bogată grădină, cu pământ bine roditor, toate calităţile alese spirituale ale unui suflet mare, care te farmecă pe de-o parte şi-ţi impune respect şi dragoste, pe de altă parte.

Iţi impune încredere nemărginită *înţelepciunea* Lui de „patriarh", izvorâtă dintr'o sănătoasă judecată de-o rară inteligenţă şi secondată de toate virtuţile, cari pornesc dintr'o inimă simţitoare şi nobilă: bunătate şi blândeţă, milă şi duioşie, iubire de pace şi bunăvoire, tact fin, prudenţă şi delicateţă, chibzuinţă moderaţie şi mult foarte mult bun simţ; pe de altă parte spirit vioiu, spontaneitate şi isteţime uimitoare, un hotărât şi neînfricat curaj bărbătesc, în iniţiative de proporţii mari, curaj dus cu energie tinerească, cu cumpăneală bătrânească şi cu perseverenţă care nu cunoaşte oprire în calea marilor realizări, curaj dârz şi neadormit, susţinut de un optimism sănătos şi de o pasiune pentru muncă, aşa cum o au numai sufletele mari şi de Dumnezeu binecuvântate, cari privesc viaţa în perspectivele veciniciei.

Aceste ar fi câteva dintre florile cu mireazmă duhovnicească şi dintre pomii cu roadele binecuvântate din grădina sufletului Său.

Dar „muntele" — conducătorul, educatorul, „stăpânul" de mare autoritate morală — profilat gigantic şi netrecător la orizontul vieţii noastre româneşti şi ortodoxe!

Cât de puternic şi maiestos se înalţă — peste deprinderile noastre mărunte, şovăitoare şi vinovate şi peste nărăvitele obiceiuri ale vieţii obşteşti — puterea Lui de stăpânire de sine sau titanica tărie, de-a se înfrâna, de-a renunţa sau mai cu seamă de-a tăcea, dând prilej gândirii şi virtuţii ca în tăcere şi în deplină linişte lăuntrică să zămislească şi să plăzmuiască lucrările mari (şi în domeniul intelectual-cultural şi în acel material-gospodăresc) şi să imprime pace şi potolire frământărilor şi pasiunilor celor cari se războiesc orbeşte pentru zădărniciile vieţii trecătoare.

Şi când vezi toate aceste splendori intelectuale şi sufleteşti înveşmântate în haina celei mai reduse simpltăţi, ca pretenţii şi ca forme de vieţuire, de modestie curat monahală, de abnegaţie şi total desinteres personal, de uitare de sine, care se pierde adese în largă şi generoasă dărnicie pentru semenul suferind sau în îngerească iertare pentru cel ce i-a greşit vreodată..., vezi conturându-se în faţa ta **gigantul,** care, sorbindu-şi înţelepciunea din Sf. Carte a cărţilor — atât de bine cunoscută Lui şi atât de frumos tâlcuită în graiul Lui pitoresc — şi care, scăldându-şi şi primenindu-şi mintea şi sufletul în baia de aur a ortodoxismului nostru, se înalţă impresionant de măreţ deasupra generaţiei zilelor noastre, cu demnitatea unui mare Cârmuitor şi Pilduitor, înconjurat de acea aureolă, care se ţese numai în jurul oamenilor de înaltă autoritate morală şi pe care o numim *prestigiu*—tot aşa, cum Ceahlăul îşi înalţă în slavile cerului, înfiorător de măreţ şi văzut până în nebănuite depărtări, piscul gigantic, înconjurat de nouri uneori, scăldat în aureola razelor de soare alteori, având pe coastele sale codri şi poieni, păşuni şi turme de oi, sub stâncile sale comori fără de număr, iar la poalele sale grădini cu toate bunătăţile şi câmpii cu holde şi bucurii...

In acest prestigiu, cu care Prea Fericitul Patriarh Nicodim onorează ierarhia bisericii noastre, sinteză a unei ample şi fericite plamade de înalte calităţi morale, o lume întreagă îşi pune

mari nădejdi, pentru reînoirea ortodoxismului nostru, sau mai exact pentru revenirea tuturor la matca firească a ortodoxismului şi la viaţa noastră de credinţă, de muncă şi de omenie, cari au fost mândria şi tăria noastră, din vremurile străvechi şi au dat şi ele la timpul lor prestigiu neamului şi ţării româneşti.

Preot Em. Vasiloschi

BIBLIOGRAFIE

1. **Nicodim, Patriarhul României,** *Un Păstor Model,* tălmăcire, Editura Tipografiei Sf. Mânăstiri Neamţu, 1939, 394 pag., 100 lei.

2. **Nicodim, Patriarhul României,** *Cei perduţi,* vol. XIX din vestita colecţie a I. P. S. Sale „Ogorul Domnului".

3. **Al. Lascarov-Moldovanu,** *Vieţile Sfinţilor,* vol. V, Editura Cugetarea, Bucureşti, 320 pag., 50 lei.

4. **Preotul N. V. Hodoroabă,** *Intâiul Patriarh al României, Dr. Miron Cristea,* Iaşi, 16 pag., 6 lei.

5. **Preot Const. Nonea,** *Punct de Glorie,* (Stilismul şi Arhiepiscopia Iaşilor) Tip. „Albina Românească" Iaşi, 20 pag.

6. **Diacon Dr. Grigorie T. Marcu,** Profesor la Academia Teologică „Andreiană", *Saul din Tars,* Sibiu, 1939, 126 pag., 50 lei.

7. **Protos. Vasile Vasilache,** *Predica în evul mediu,* Iaşi, 278 pag., 100 lei.

8. **Protos. Vasile Vasilache,** *Dumnezeu este lumină,* predici, Iaşi, 1939, 350 pag.

Două vestiri

1. **Direcţiunea Seminarului „Veniamin Costache",**

apelează la P. C. Preoţi din eparhia Sf. Mitropolii a Moldovei şi Sucevei să îndemne absolvenţii cursului primar, distinşi la învăţătură şi cu frumoase însuşiri pentru preoţie, să se înscrie

la concursul de admitere în clasa I-a, ce se va ţine între 1—5 Septembrie.

Cererea de înscriere se va înainta Direcţiunei Seminarului, între 15-31 August, cu următoarele acte:

1. Actul de naştere
2. Certificatul de botez
3. Certificatul de naţionalitate
4. Adeverinţa terminării cursului primar
5. Adeverinţa de bună purtare, dela şcoală
6. Certificat de starea materială (eliberat de Percepţia fiscală)
7. Bilet de vaccină.

Taxa de înscriere la concurs este de 80 lei.

Inainte de concurs are loc examenul medical (să fie sănătos) şi examenul muzical (să aibă voce şi auz muzical).

Concursul constă din: lucrări scrise la română şi Aritmetică; oral. la: Aritmetică, Română, Religie, Istorie şi Geografia ţării, după programa şcolii primare.

Taxa anuală de întreţinere în şcoală a unui elev solvent, de cl. I, este de Lei 8140+700. Cărţile şi îmbrăcămintea le procură părinţii.

2. **Direcţiunea Seminarului de Muzică Bisericească din Mânăstirea Neamţu, vesteşte următoarele:**

1. Inscrierile în clasa I-a la acest Seminariu se fac la cancelaria şcolii, cu începere dela 1 August a. c.

2. Candidaţilor să cere să aibă vârsta între 15-18 ani. Iar cererile să fie însoţite de următoarele acte; de naştere, botez, absolvirea cursului primar, vaccină şi de bună purtare dela parohul respectiv.

3. Examenul de admitere se va ţine la Seminarul din Monastirea Neamţului la 1 Septembrie, când se vor face următoarele:

1. Cercetarea medicală;
2. Cercarea vocii şi a auzului medical;
3. Teză şi oral la limba română, materia cursului primar;
4. Teză şi oral la religie, materia cursului primar.

Lipsa vocei şi a auzului muzical, ca şi sănătatea slabă, sunt eliminatorii.

4. Elevii şcoalei vor trăi în internat şi la intrare vor trebui să aibă cel puţin: 1 rând de haine bune şi unul de purtat, 3 cămăşi, 3 perechi de ismene, 3 perechi ciorapi, 2 perechi încălţări, pieptene, perie de haine, perie de ghete, o pereche papuci, o pătură de aşternut, o pătură sau plapomă de învelit, o perină, două cerceafuri de pat şi două de plapomă.

5. Elevii nu vor plăti nici o taxă şcolară. Vor avea locuinţa, încălzitul şi iluminatul gratuit, iar pentru hrană şi spălat vor plăti 15 (cincisprezece) lei pe zi.

Direcţiunea.

MITROPOLIA MOLDOVEI

„După roadele lor îi veți cunoaște". *Matei VII, 16.*

„Celce va împlini și va învăța și pe alții să le împlinească, acela mare se va chema întru împărăția cerurilor".

Matei V, *19.*

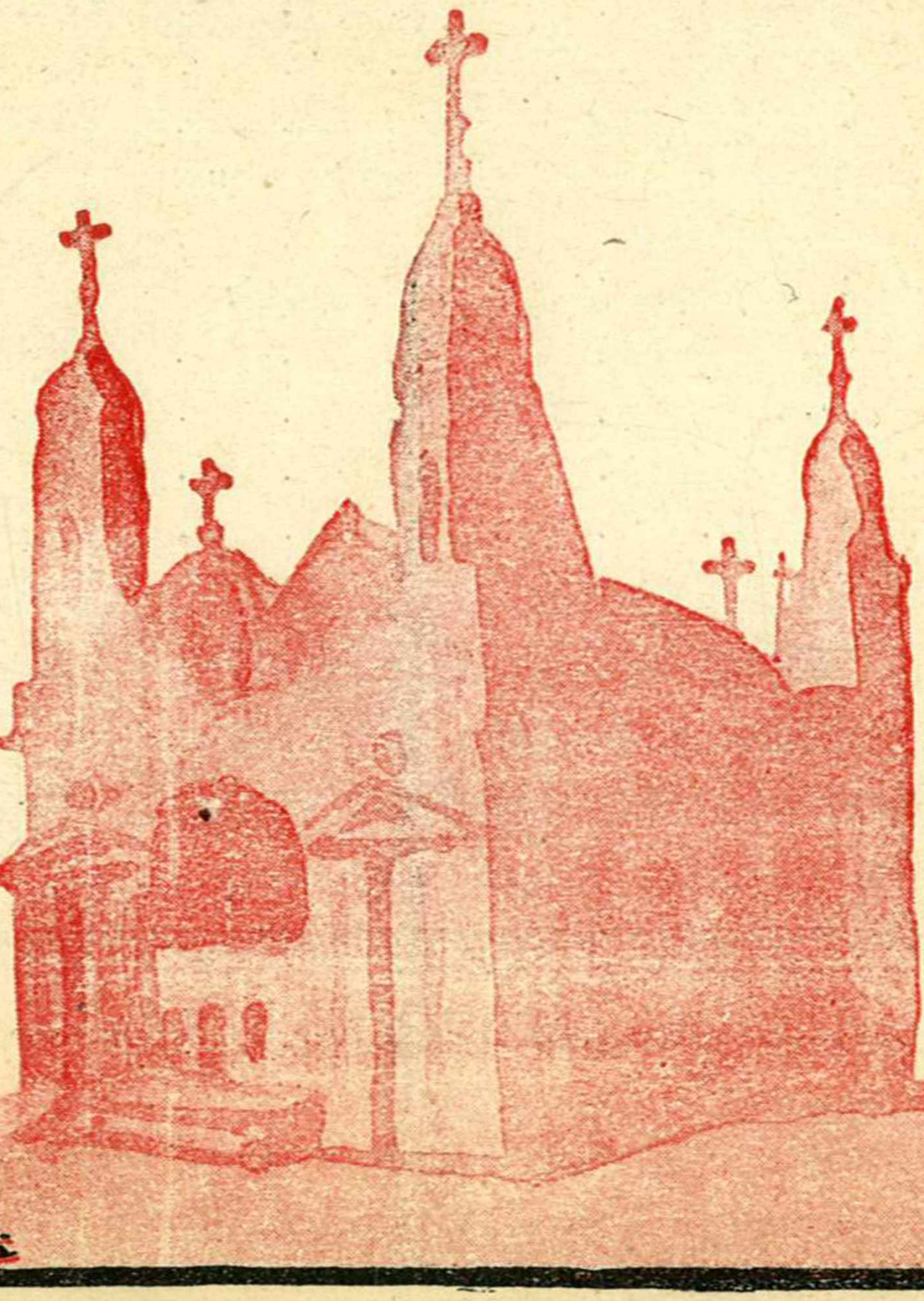

ANUL XV — SEPTEMVRIE-OCTOMVRIE — 1939 — Nr. 9-10

MITROPOLIA MOLDOVEI

REVISTĂ OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI IAȘILOR

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Sub patronajul I. P. S. MITROPOLIT al Moldovei și Sucevei

Comitetul de redacție:

Referent, Ec. C. NONEA
Diacon Dr. I. GHEORGHIȚĂ

Secretar de redacție: Protosinghelul Dr. Vasile Gh. Vasilache.

Administrația la secția culturală a Sf. Mitropolii, Iași.

Abonamentul: 150 lei pe an.

SUMARUL:

L-am scăpat	**V. A. Gheorghiță**
O adunare eparhială norocoasă	**Redacția**
Convocarea Onoraților Membri ai Adunării Eparhiale .	* * *
Procesul-verbal al lucrărilor Adunării Eparhiale . .	* * *
Referatul secțiunei administrative a Consiliului Eparhial .	**Pr. C. Vuiescu**
Referatul secțiunei culturale	**Pr. Const. Nonea**
Referatul secțiunei economice	**Pr. V. Mihailescu**
Vara concentrărilor misionare	**Protosinghelul Vasile**
Artă cu caracter religios	**Gr. Miron**
Obolul fiecăruia	**Diac. L. Popovici**
Noua orânduire de conducere a Mânăstirei Neamțu-Secu .	*
Circulară	*
Note: 1. Școala de Cântăreți bisericești; 2. Campania de lucru; 3. Vestire	**Protosinghelul Vasile**
Știri oficiale, note și însemnări	
Bibliografie	
Mulțămiri publice	

Cd. 331 Inst. de Arte Grafice „ALBINA ROMÂNEASCĂ"— Iași, Tel. 2035

ANUL XV SEPTEMVRIE-OCTOMVRIE 1939 Nr. 9-10

MITROPOLIA MOLDOVEI

REVISTA OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI IAȘILOR

APARE ODATĂ PE LUNĂ

L-AM SCĂPAT!

L-am scăpat dintre noi, dar L-am scăpat în sus, așa că noi îl putem vedea oricând și El ne poate observa totdeauna, de acolo din înălțime. E așa de sus și totuși foarte aproape de noi, legat chiar de noi prin firele tainice ale sufletului.

E vorba de Inalt Prea Sfințitul și Prea Fericitul Patriarh Nicodim.

Când s'au burzuluit călugării din mânăstirea Neamțu ca să-l aleagă stareț, El s'a opus, sub pretextul că are de scris și de tradus cărți. Călugării au alergat pela toți prietenii mânăstirii nimerind și la mine cu stăruința. Ca smerit creștin am mers și i-am spus un cuvânt ca pentru atunci, iar El mi-a întors vorba serios:

— „Ca fost episcop și arhiepiscop nu mai face să fiu stareț, să sar din lac în puț".

— Dar dacă, lacul e cu broaște și puțul e de aur?...

Și a fost ales stareț. Din acea zi norocul bate din toate părțile la porțile mânăstirii. Când s'a făcut svon ca să fie ales mitropolit, unii călugări din mânăstire m'au certat cu ciudă: —„Ce tot stărui să vie la Iași, că dacă a pleca dela noi, iar să părăginește mânăstirea!"

Și Inalt Prea Sfinția Sa a protestat și nu credea într'o astfel de putință. Iată câteva cuvinte dintr'o scrisoare de atunci: „Eu nu mă gândesc la scaunul de Mitropolit pentru două motive: sunt bătrân și lumea vrea să lege alte fire decât cele ale tradiției"...

Totuși, a fost ales mitropolit.

Tot cu proteste a fost ridicat și pe înaltul scaun de Patriarh. Acuma are tot dreptul să spue:

— „Ei bine, dacă m'ați ales, am să fiu!"

Cu Inalt Prea Sfinția Sa s'a întâmplat cam la fel ca și cu mareșalul Hindemburg în Germania. Și Hindemburg fusese pensionat înainte de marele război și, iarăși rechemat la conducerea armatei, înscriind pagini nemuritoare în istoria țării sale și încheindu-și viața pe treapta cea mai înaltă a unui mare popor. Acela a luptat cu sabie de oțel. Inalt Prea Sfințitul Nicodim e un luptător de aceiaș anvergură, însă, cu sabia duhului, a Duhului Sfânt.

Sunt deplin încredințat că vom auzi încurând despre punerea pietrei fundamentale a marii biserici a neamului: Patriarhia tuturor Românilor, care va însemna culmea artelor plastice române. Intr'un tot armonios se vor îmbina: arhitectura, pictura și sculptura; iar la sfințire se vor adăuga poezia și muzica de mulțumire lui Dumnezeu și laudă M. S. Regelui și I. P. S. Patriarh. Doresc să văd și eu acele zile fericite ale neamului, ș'apoi: Sănătate, Majestate,

Sănătate, Inalt Prea Sfințite și Prea Fericite Părinte Patriarh,

Nemuritorilor,

muritorii Vă salută!

V. A. Gheorghiță

sculptor, profesor și deputat eparhial.

O adunare eparhială norocoasă

In luna Iunie a. c. s'a ţinut la Iaşi, în aula Seminarului Veniamin, şedinţa adunării eparhiale din cuprinsul eparhiei noastre. Este a opta şedinţă anuală pe care o ţin fericiţii membri ai acestei adunări. Se zicem fericiţi, din două puncte de vedere. Intâi, pentrucă au avut norocul să lucreze—din cauza evenimentelor—mai mult decât termenul lor legal de 6 ani, pentru care fuseseră aleşi. Şi al doilea, pentru că în timpul exercitării mandatului lor, au fost chemaţi în iarna anului 1935, să aleagă un nou mitropolit la Moldova, în locul răposatului Pimen Georgescu.

Rezumând acum toate desbaterile şi problemele importante ce s'au discutat şi hotărât în şedinţele acestui înalt for bisericesc, adunarea eparhială din Arhiepiscopia Iaşilor rămâne ca o pildă vrednică de imitat. Conlucrarea sinceră şi armonioasă dintre preoţi şi mireni, a dat rezultate destul de frumoase pentru bunul mers al eparhiei.

Discuţiile au fost întotdeauna ponderate ; iar propunerile şi hotărârile bine chibzuite şi luminate.

Pentru alegerea de mitropolit însă, din anul 1935, membrii acestei adunări s'au frământat cu grijă neadormită, timp de trei luni de zile, până ce, însfârşit, de abia în noaptea premergătoare a alegerii, au căzut de acord în mare majoritate, asupra persoanei *P. S. Episcop Nicodim*, pe atunci umil Stareţ al Sf. Mânăstiri Neamţ, iar acum Inalt Prea Sfinţit şi Prea Fericit Patriarh al României.

Cu noul chiriarh, membrii adunării noastre eparhiale, ca şi membrii consiliului eparhial ales din sânul ei, au trăit în cea mai bună înţelegere şi au lucrat într'o

armonie perfectă. Se bucurau mult membrii acestei adunări, când vedeau că sub conducerea înţeleaptă a I. P. S. Mitropolit Nicodim, se schimbă atmosfera dela Mitropolia Moldovei : gospodăria şi starea ei economică înfloresc, iar viaţa spirituală a clerului şi a enoriaşilor se îmbunătăţeşte pe zi ce trece.

Se înţelege că lucrurile ar fi mers în continuare tot în spre mai bine, dacă evenimentul ce s'a petrecut la Bucureşti în ziua de 30 Iunie a. c. n'ar fi întrerupt această rodnică lucrare pastorală.

I. P. S. Mitropolit Nicodim a fost ales Patriarh, iar Mitropolia Moldovei a rămas din nou văduvită. Totuşi, membrii adunării noastre eparhiale, pot fi pe deplin mulţămiţi, ba chiar mândri, că au avut prilejul şi cinstea de a fi alegătorii şi în urmă colaboratorii unui ierarh, *care a plecat dela noi urcând, iar nu coborând.*

In urma Sa, rămâne în eparhia noastră o dâră luminoasă, asupra căreia membrii adunării eparhiale au datoria de a veghia ca să nu fie ştearsă şi întunecată, ci continuată şi întărită.

Din experienţa alegerei trecute, membrii adunării eparhiale-prelungite, vor putea vedea mai uşor persoana pentru care trebue să cadă de acord, aşa fel încât nici unul din ei să nu regrete că şi a stricat votul în zădar sau ceeace ar fi şi mai rău, să nu-l ajungă peste un timp mustrarea şi blestemul unei eparhii chinuite.

In urma alegerii din anul 1935, unul dintre deputaţii eparhiali mireni, care se arătase intransigent cu votul său, chiar şi în ziua alegerii, făcea următorul raţionament, numai după câteva luni de păstorie a I. P. S. Nicodim : „sunt unii candidaţi pe care îi votezi şi-ţi pare rău că i-ai votat şi sunt alţii pe care nu-i votezi şi-ţi pare tot aşa de rău că nu i-ai votat".

Nu-i mult de atunci şi iată că acum ne găsim din nou în preajma alegerii de mitropolit.

De aceea membrii adunării eparhiale din anul 1939, care în virtutea mandatului prelungit, sunt tot acei din anul 1935, se vor numi de trei ori fericiţi, dacă şi de

data aceasta îşi vor putea concentra voturile pentru alegerea persoanei celei vrednice din Biserica noastră.

Chibzuind din vreme lucrurile, adunarea noastră s'ar putea prezenta solidară şi astfel ceilalţi membri ai Congresului Naţional Bisericesc, n'ar avea alt ceva de făcut, decât să consfinţească dorinţa ei.

Dumnezeu să ajute şi să lumineze pe membrii adunării noastre eparhiale, pentruca fiecare din ei să poată spune la vreme, cu mândrie: „şi eu sunt dintre aceia, cari am avut norocul să contribui la alegerea celor doi mitropoliţi vrednici şi cărturari, ce s'au succedat pe scaunul Mitropoliei Moldovei, după o secetă prea îndelungată de peste 30 de ani".

Redacţia

ROMÂNIA
SFÂNTA MITROPOLIE
A
MOLDOVEI şi SUCEVEI

ARHIEPISCOPIA IAŞILOR
Nr. 5374
Anul 1939 Luna Mai ziua 12

Convocarea Onoraţilor Membri ai Adunării Eparhiale.

In conformitate cu art. 132 şi 134 din statutul legii de organizare a Bisericii ortodoxe române, şi cu hotărârea Consiliului Eparhiar plenar, din şedinţa dela 12 Mai a. c., convocăm Adunarea Eparhială a acestei Arhiepiscopii, în seziune ordinară, pentru ziua de Joi 25 Mai a. c.

Vă rugăm să binevoiţi a lua parte, la ora 9 dimineaţa în Catedrala Metropolitană, la Te-Deum şi apoi la Seminarul Veniamin, unde vor avea loc desbaterile, conform ordinei de zi, notată mai jos.

† **NICODIM**
Mitropolitul Moldovei

Consilier Referent,
Pr. C. Vuescu

ORDINEA DE ZI :

1. *Apelul nominal.*
2. *Deschiderea şedinţii.*
3. *Cetirea sumarului şedinţii dela 30 Mai 1937.*
4. *Referatele Secţiunilor Consiliului Eparhial :*
   a) *Administrativă*
   b) *Culturală*
   c) *Economică.*
5. *Infiinţări şi modificări de parohii.*
6. *Cumpărări, vânzări, schimburi şi donaţiuni de bunuri imobiliare bisericeşti.*
7. *Darea de seamă a gestiunii anului 1937 | 38 şi 1938 | 39.*
8. *Proectul de buget al Eparhiei pe anul 1939 | 40.*
9. *Diverse alte chestiuni şi propuneri.*

Ședința de lucrări ordinare a Adunării Eparhiale dela 25 Maiu 1939.

Pentru gestiunea anilor 1937 și 1938.

PROCES-VERBAL

Astăzi 25 Maiu, anul 1939;

In urma convocării cu nr. 5374 din 12 Maiu 1939, a avut loc Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Iașilor din Metropolia Moldovei.

La ora 9 dimineața s'a oficiat în Catedrala Metropolitană Te-Deum, fiind de față P. S. Vicar Valerie Botoșăneanu și membrii Adunării, după care au mers cu toții în sala de festivități a Seminarului „Veniamin Costache", unde a avut loc, începând dela ora 10 dimineața, ședința Adunării Eparhiale.

Prezidează P. S. Valerie Botoșăneanu, Vicarul Sfintei Metropolii, delegat de I. P. S. Metropolit Nicodem, care fiind locțiitor de patriarh se află la București.

Se constituie biroul și Adunarea alege ca secretar de ședință pe P. C. Preot Econom I. Negoiță și pe Dl. Vasile Gheorghiță.

I. Se face apelul nominal și se constată că sunt prezenți 33 membri, din numărul total de 56. Adunarea fiind în număr se declară aptă a proceda la lucrări.

II. P. S. Președinte luând cuvântul declară ședința deschisă și roagă Adunarea să scuze absența Inalt Prea Sfințitului Metropolit Nicodem, care fiind în prezent Patriarh-Locotenent, se află la București, în interesul lucrărilor de conducere ale Sf. Patriarhii.

P. S. Preşedinte, în asentimentul Adunării, dă cetire următoarelor telegrame :

1. **Majestăţii Sale Regelui Carol II — Bucuresti.**

„Inainte de a-şi începe lucrările, Adunarea Eparhială a Metropoliei Moldovei şi Sucevei, îşi îndreaptă gândul cu recunoştinţă către Majestatea Voastră, ctitorul României Noui şi apărătorul înţelept al ortodoxiei româneşti, depunând la picioarele *Tronului* neţărmuritul ei devotament".

p. Preşedintele Adunării,
(ss) † *Valerie Botoşăneanu.*

2. **Domnului Armand Călinescu, Preşedintele Consiliului de Miniştri — Bucureşti.**

„Adunarea Eparhială a Mitropoliei Moldovei şi Sucevei, întrunită în şedinţă ordinară, exprimă Excelenţei Voastre, omagii de recunoştinţă, pentru opera de consolidare şi unificare sufletească a Neamului, în care Biserica îşi va îndeplini mai temeinic misiunea sa".

p. Preşedintele Adunării,
(ss) † *Valerie Botoşăneanu.*

3. **Inalt Prea Sfinţitului Nicodim, Patriarh Locotenent, Bucureşti.**

„Adunarea Eparhială a Metropoliei Moldovei şi Sucevei al cărei înţelept conducător sunteţi, întrunită în şedinţă ordinară, înainte de a-şi începe lucrările, îşi îndreaptă gândul către cel Atotputernic, rugându-L să Vă hărăzească mulţi ani, ca astfel Biserica să se poată bucura de bune şi înţelepte îndrumări".

p. Preşedintele Adunării,
(ss) † *Valerie Botoşăneanu.*

4. **Domnului Neculai Zigre, Ministrul Cultelor şi Artelor, Bucureşti.**

„Adunarea Eparhială a Metropoliei Moldovei şi Sucevei, întrunită în şedinţă ordinară, îşi îndreaptă cu încredere gândul către Excelenţa Voastră, ca cel ce sunteţi chiemat să fiţi apărătorul şi

susţinătorul intereselor Bisericii Neamului şi slujitorilor ei, în Epoca Renaşterii Naţionale".

p. Preşedintele Adunării,

(ss) † *Valerie Botoşăneanu.*

Se citeşte după aceea scrisoarea primită dela d. Victor Cădere, ambasadorul României la Belgrad, membru în adunare, cum şi telegrama d-lui Leon Mrejeru, prin care se scuză că nu pot participa la şedinţă.

D-l D. Răutu, membru eparhial din Botoşani, face propunerea, înainte de începerea lucrărilor, ca membrii Adunării, urmând exemplul de mai sus, să contribuie cu diurna la înzestrarea armatei. P. C. Preot V. Mihailescu, Consilier Referent, dă informaţiuni că membrii Adunării nu au diurnă, ci numai cheltueli de transport, pentru cei ce vin din altă localitate.

III. Se acceptă sumarul şedinţei Adunării din 1937 Maiu 30, aşa cum a fost publicat în foaia eparhială, pe luna Iunie din acel an.

IV. Urmează la punctul IV din ordinea de zi, Referatele Secţiunilor Consiliului pe cei doi ani: 1937 şi 1938.

a) Referatul Secţiei Administrative, înreg. la nr. 6297 a. c., prezentat de către *P. C. Referent C. Vuiescu.* (anexa A.)

Se arată în referat motivele pentru care nu s'a ţinut şedinţa Adunării în anul trecut cum şi amânarea alegerilor Eparhiale şi prelungirea mandatului actualei Adunări. Deasemenea se arată că dintre membrii Adunării au decedat în ultimii doi ani, Remus Bălănescu (Dorohoi) şi Gheorghe Ghiţescu (Baia). In amintirea lor Adunarea în picioare păstrează câteva minute de pioasă reculegere. Se face o dare de seamă a stadiului la care s'au oprit alegerile eparhiale, ce urma să aibă loc în Ianuarie 1938. Alegerile parohiale au fost făcute la timp. In urmă s'au făcut unele corecturi, în acele parohii, unde influenţile politice s'au resimţit păgubitor.

Urmează expunerea amănunţită a lucrărilor Secţiei Administrative din cursul anilor 1937 şi 1938, arătându-se numirile şi schimbările făcute în personalul bisericesc, înfiinţările şi modificările de parohii, construirile de biserici şi case parohiale, situaţia instanţelor de judecată bisericească. Dintre cântăreţii bi-

sericeşti numiţi în ultimii doi anî, în prezent, 63 încă nerecunoscuţi cu salar de către Minister. Această situaţie se agravează în anul 1939, întrucât legile bugetare în vigoare, prevăd că posturile ce vor deveni vacante în cursul anului, vor fi anulate şi nu se vor mai face noui numiri.

Aduce la cunoştinţa Adunării că pentru numirea la parohiile vacante, dat fiind numărul tot mai mare al candidaţilor licenţiaţi în teologie, I. P. S. S. Mitropolit, cu Consiliul Eparhial —Secţia Ad-tivă, a stabilit să se ţină examen între candidaţii la preoţie, pentru a se alege cei mai buni şi pentru a se înlătura nenumăratele intervenţii pentru ocuparea unei parohii.

Caracterizează ultimul an bisericesc, ca un an de activitate liniştită, datorită faptului că luptele politice au fost desfiinţate şi nu s'au mai ivit conflicte în parohii, determisate de animozităţile politice, aşa că preotul a fost lăsat să-şi caute de misiunea sa, care a fost sporită cu noui obligaţii de interes obştesc.

După cetirea referatului au luat cuvântul :

Preot Gh. Tudorache — Iaşi, care semnalează prejudiciile aduse cultului bisericesc prin lipsa cântăreţilor şi suprimarea paraclisierilor ; cere să se intervină la autorităţile respective pentru înlăturarea acestor lipsuri. Progresul muzicei bisericeşti este scăzut astfel, neavând cine să o cultive şi nici mijloacele trebuitoare.

Preot Gh. Niculea — Iaşi, se asociază la propunerea Părintelui Tudorache şi susţine stăruitor a se da curs numirilor de cântăreţi.

In aceeaşi chestiune, *Preotul C. Matasă—Piatra Neamţ*, arată că e necesar, pentru cultura muzicei bisericeşti, să se ajungă la un singur tip de şcoală de cântăreţi, cu acelaş program şi acelaş număr de ani de studii în întreaga ţară.

P. S. Preşedinte, Valerie Botoşăneanu, mulţumeşte pentru interesul arătat cultului şi muzicei bisericeşti şi declară că va prezenta celor în drept dezideratele Adunării.

Referatul Secţiei Administrative este admis cu unanimitate şi aplauze.

b). Se citeşte referatul înregistrat sub nr. 6296 a. c. de către *P. C. Referent C. Nonea*. (anexa B).

P. C. Sa arată că ne găsim în regimul Renaşterii Naţionale

care lichidează trecutul şi pentru care se cuvine toată recunoştinţa M. S. Regelui Carol al II-lea. Datorită noului regim, problema stiliştilor şi-a găsit soluţia, căci numărul lor s'a micşorat aproape la 800 în toată Eparhia. In această chestiune aminteşte de aportul D-lui Ministru Victor Iamandi, care prin legiuirile făcute, a dat soluţii pentru punerea în ordine şi a celorlalte secte.

Vorbeşte despre situaţia învăţământului religios, arătând numărul de ore la care sunt obligaţi preoţii, controlul făcut de Proiestoşi, la care unii s'au distins ; apoi de şcoalele de cântăreţi din Iaşi şi Piatra Neamţ, pe cale de lichidare, în vederea organizării şcoalei din Monastirea Neamţ. Şcoala dela Iaşi se închide cu începerea anului şcolar 1939—40.

Aminteşte de Straja Ţării, sub conducerea M. S. Regelui, instituţie pentru creşterea tineretului, la care dau concurs preoţii. Deasemenea vorbeşte de Serviciul Premilitar şi de cel Social, la care preoţii, din indemnul şi sub conducerea I. P. S. S. Mitropolit, răspund în număr mare.

Aminteşte de scrisul bisericesc bogat desvoltat în Eparhie, în fruntea căruia stă Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicodim, de revista Mitropoliei Moldovei şi de calendarul bisericesc al eparhiei, editat de secţia culturală. Relevă activarea Societăţii Ocrotirea şi a unor P. C. Preoţi în institutele mai sus amintite.

După cetirea referatului, au luat cuvântul următorii :

Pr. C. Constantinescu — Hârlău, se miră că nu s'a aplicat întru totul dispoziţia legii D-lui Victor Iamandi, cu sectele, interzicându-le orice adunare ; aceasta în interesul Statului mai ales. Mai arată că termenul „aconfesional" sub care se ascund la starea civilă sectanţii, este păgubitor ; deci să se desfiinţeze.

Pr. Cicerone Iordăchescu este de părere să se publice în revista oficială a Mitropoliei diferitele activităţi ale preoţilor, spre a se înlătura acuzaţia nedreaptă a unora, că preoţii nu-s la datorie. Orice contribuţie a preoţilor să fie cunoscută public. E pentru o înregistrare în revistă a întregii activităţi bisericeşti.

Dl. C. Iancu, directorul Şcoalei Normale—Şendriceni, din judeţul Dorohoiu, vorbind de preoţii din judeţul Dorohoiu, îşi face plăcerea a spune că au rămas cu tot sufletul pentru cele două instituţii pornite din gândul M. S. Regelui : „Straja Ţării" şi „Serviciul Social", al căror reprezentant D-sa este în Doro-

hoiu. Preoţii au făcut adevărat misionarism. Dl. Profesor Iancu elogiază activitatea Secţiei Culturale, care a ştiut să aleagă momentele principale ale diferitelor probleme curente şi să le dea deslegarea potrivită.

Pr. Gh. Niculea vorbeşte în acelaş sens şi arată că donează pentru Căminul Cultural din satul său—Dimăcheni, jud. Dorohoi, suma de 100.000 lei.

In urmă referatul este supus Adunării, spre aprobare, iar membrii Adunării îl aprobă nemodificat.

c) Se citeşte referatul înregistrat sub nr. 6295 (anexa C), prin care *P. C. Consilier Referent V. Mihailescu*, expune Adunării situaţia din punct de vedere economic.

P. C. Sa face o dare de seamă detailată asupra bugetelor pe cei 2 ani 1937 | 38 şi 1938 | 39, a veniturilor din terenurile bisericeşti arendate, a donaţiilor făcute, a schimburilor intervenite şi a vânzărilor şi cumpărărilor care micşorează şi măresc averea la parohii. etc,, înfăţişând toate împrejurările cari au dus la aceste lucrări,

Evidenţiază starea materială precară a celor mai multe biserici şi situaţia mai bună a unora din oraşul Iaşi. Explică starea înfloritoare a Monastirii Neamţu. Arată situaţia fabricei de lumânări şi a librăriei Eparhiale.

La referat au luat cuvântul:

Pr. V. Constantinescu din Piatra Neamţ, care este de părere să se păstreze terenurile din jurul bisericilor, neadmiţându-se schimburi sau vânzări pentru interesele personale. Cere să se dea în arendă plusul de pământ la preoţi, acolo unde este gospodărie, dar cu respectarea formelor legale.

In privinţa fabricei de lumânări, cere să se găsească în depozitul fabricei lumânări de toate mărimile, la îndemâna credincioşilor, spre a putea fi satisfăcuţi.

Pr. Gh. Popovici din Piatra Neamţ, este de părere să se menţină şi fabrica de lumânări dela Bistriţa—Neamţ, afiliindu-se la fabrica Sfintei Metropolii.

Pr. Gh. Niculea cere ca fabrica să facă lumânările mai mari de unu şi doi lei, spre a câştiga pe enoriaşi.

Pr. V. Mihailescu, Consilier Referent, dă lămuririle cerute în legătură cu arendarea terenurilor în plus, arătând motivele ce

au determinat pe I. P. S. Metropolit, ca arendările să se facă prin licitaţie publică. La cele arătate de părintele Popovici spune că fabrica de lumânări eparhială, poate satisface toate nevoile eparhiei, iar la Neamţ se vor face depozite, care să aprovizioneze uşor parohiile îndepărtate.

Adunarea aprobă situaţia arătată prin referatul Secţiunii Economice.

V. Infiinţări şi modificări de parohii

Se citesc referatele cu privire la înfiinţările de noui parohii şi modificările aduse în delimitarea parohiilor, care au fost trecute prin consiliul plenar dela 15 Iunie 1938 şi 12 Maiu 1939 şi anume:

1. Ref. nr. 5672 pentru înfiinţarea parohiei Negreni, jud. Dorohoi, prin deslipire dela parohia Ştiubeeni.

2. Ref. nr. 5670 pentru înfiinţarea nouei parohii Griviţa, jud. Dorohoi, prin deslipire dela parohia Cordăreni.

3. Ref. nr. 5671 pentru înfiinţarea parohiei Comăneşti, jud. Dorohoi, prin deslipire dela parohia Suhărău.

4. Ref. nr, 5668 pentru înfiinţarea parohiei Lingurari. jud. Botoşani, prin deslipire dela parohia Coşula,

5. Ref. nr. 5666 pentru înfiinţarea parohiei Părăul Pântii, jud. Neamţ prin deslipire dela parohia Sabasa.

6. Ref. nr. 5673 pentru înfiinţarea parohiei Forăşti — Baia, prin deslipire dela parohia Ţoleşti.

7. Ref. nr. 6438/938, pentru înfiinţarea parohiei SIobozia, jud. Botoşani, prin deslipire dela parohia Curteşti.

8. Ref. nr. 5752 pentru înfiinţarea parohiei Călăraşi, jud. Botoşani, prin deslipire dela parohia Ciornohal.

9. Ref. nr. 5669 pentru înfiinţarea parohiei Măşcăteni din ud. Botoşani, prin deslipire dela parohia Ionăşeni.

10. Ref. nr. 5747 pentru înfiinţarea parohiei Cogeasca, jud. Iaşi, prin deslipire dela parohia Leţcani.

11. Ref. nr. 6443, cu înfiinţarea parohiei Buda, jud. Baia, prin deslipire dela parohia Budeni.

12. Acelaş referat, pentru înfiinţarea parohiei Dumbrăviţa, jud. Dorohoi, prin deslipire dela parohia Ibăneşti.

13. Ref. nr. 5749, pentru înfiinţarea parohiei Iorcani, jud. Baia prin deslipire dela parohia Tătăruşi.

14. Ref. nr. 6444/938, pentru înfiinţarea unui post de preot ajutător, la parohia Dolhasca, jud. Baia.

15. Ref. nr. 5754, pentru înfiinţarea parohiei Bucecea II, judeţul Botoşani.

16. Ref. nr. 5834, pentru înfiinţarea parohiilor:

a) Cârnu, jud. Neamţ;

b) Răsboieni, jud. Iaşi;

c) Eternitatea din oraşul Iaşi;

d) Roşiori, jud. Botoşani; şi

e) Copălău II, jud, Botoşani.

Adunarea aprobă înfiinţarea nouilor parohii, în condiţiunile arătate pentru fiecare în referat.

Modificări în delimitarea parohiilor

1. Se citeşte referatul înreg. sub nr. 5751, cu delimitarea parohiei Orăşeni, jud. Botoşani.

2. Idem nr. 5784, cu alipirea satului Homiceni dela Talpa la parohia Bârgoani, jud. Neamţ.

3. Idem nr. 5736, cu alipirea satului Potângeni dela parohia Larga, la parohia Mălăeşti, jud. Iaşi.

4. Idem nr. 5753, cu cedarea satului Buneşti dela parohia Unceşti, jud. Baia, în mod provizoriu, Eparhiei Bucovinei, pentru a forma o nouă parohie.

5. Idem ref. nr. 5756, cu completările făcute parohiei Pângărăcior, jud. Neamţ.

Adunarea aprobă aceste delimitări şi modificări făcute parohiilor arătate.

Deasemenea Adunarea, în urma referatului înreg. la nr. 5853/39 aprobă avansările şi numirile făcute în cursul anilor 1937—1938 şi în anul în curs până la această dată, în personalul Cancelariei Sfintei Metropolii.

VI. Cumpărări, vânzări, schimburi şi donaţiuni de bunuri imobiliare bisericeşti.

1. *Cumpărări.* Se citeşte referatul înreg. sub nr. 6372/938, prin care se arată că schitul Boureni cumpără un ha. teren.

2. Ref. înreg. sub nr. 6373/938, cumpărarea unei case cu teren de către parohia Humuleşti, jud. Neamţ.

3. Idem ref. nr. 5889/939—cumpărarea unui teren pentru clădirea unei biserici în satul Sticlăria, parohia Sbereni, Iaşi.

4. Idem ref. nr. 5818/939—cu privire la cumpărarea unei case parohiale la parohia Buda—Cristeşti, jud. Iaşi

5. Idem ref. nr. 5815/939,—pentru cumpărarea unui imobil pentru casă parohială la parohia Unceşti, jud. Baia.

6. Ref. nr. 5817/939,—cumpărarea unei case de către parohia Sf. Ilie din oraşul Fălticeni.

Adunarea aprobă toate referatele prezentate.

Vânzări. 1. Se citeşte ref. înreg. sub nr. 6371/938, prin care se arată că parohia Humuleşti, jud. Neamţ, vinde 52 m. p. teren.

2. Idem ref. nr. 6387/938,—cu vânzarea a două locuri virane proprietatea parohiei Vovidenia din Botoşani.

3. Idem ref. nr. 5810/939,—cu vânzarea unui teren proprietatea bisericii Sf. Gheorghe din Piatra Neamţ.

Adunarea aprobă aceste vânzări, în condiţiunile arătate prin referate.

Schimburi. 1. Se citeşte ref. nr. 6389/938, cu schimbul de teren propus între biserica Sf. Andrei din Iaşi şi Ioan Cotaia.

2. Idem nr. 6370/938, schimb de teren între parohia Hreaţca, jud. Dorohoi şi Vasile Anghelina Peptu.

3. Idem nr. 6384/938, schimb de teren între parohia Dochia, jud. Neamţ şi comitetul şcolar local.

4. Idem ref. nr. 6388/938, schimb de teren între parohia Popeşti, jud. Iaşi şi D-na Olga Sturza.

5. Idem ref. nr. 5796/939, schimb de teren între parohia Buda, jud. Iaşi şi Teodor Tuteanu.

6. Idem ref. nr. 5789, schimb de teren la parohia Trifeşti, jud. Iaşi, cu mai mulţi locuitori.

7. Idem ref. nr. 5797/939, schimb de teren între parohia Siminicea Balş, jud. Botoşani şi D-na Elena Pauliuc.

8. Idem ref. nr. 5698/939, schimb între parohia Orăşeni, jud. Botoşani şi locuitorii Vasile Bolohan şi Profira Străchinaru.

9. Idem ref. nr. 6291/939, schimb de teren între parohia Rădeni, jud. Botoşani şi locuitorul Dumitru Teşu.

10. Idem ref. nr. 5792/939, schimb de teren între parohia

Şendriceni—Gherghel, jud. Dorohoi şi locuitorul C. V. Palamariu.

11. Idem ref. nr. 5791/939, schimb de teren între parohia Broscăuţi—Dorohoi şi locuitorul Th. Gheorghiţă.

12. Idem ref. nr. 5801/939, schimb de teren între parohia Dobrănăuţi jud. Dorohoi şi locuitorul Haralambie Prelipceanu.

13. Idem ref. nr. 5800/939, schimb de teren între parohia Tureatca, jud. Dorohoi şi locuitorul Ioan Haliţ.

14. Idem ref. nr. 5802/939, schimb între parohia Rădăşeni I, jud. Baia şi locuitorul Petre Grumăzescu.

15. Idem ref. nr. 5790/939, schimb de teren între parohia Dăneşti, jud. Neamţ şi D-na Lucia Mihailescu.

16. Idem ref. nr. 5788/939, schimbul între parohia Buhalniţa, jud. Neamţ şi locuitorul Th. Pipirigeanu.

17. Ref. înreg. sub nr. 5819/939, cu schimbul de teren între schitul Dumbrăvile, jud. Neamţ şi locuitorul Vasile Popovici.

Toate aceste schimburi au fost aprobate pe baza lămuririlor şi motivelor arătate.

Donaţiuni. 1. Se citeşte referatul înreg. sub nr. 6368/938, prin care se arată că locuitorul Vasile Borcea dărueşte bisericii din Drăgăneşti, jud. Baia, 40 prăjini teren, spre veşnică pomenire.

2. Idem ref. nr. 6369/938, prin care mai mulţi locuitori dăruesc 30 prăjini pământ pentru a se construi pe el o biserică în parohia Bogdăneşti, jud. Baia.

3. Ref. nr. 6367/938, cu donaţia locuitorului Vasile Puiu, 5 prăjini teren, parohiei Sinăuţi, jud. Dorohoi, pentru mărirea cimitirului.

4. Idem. ref. nr. 6386/938, cu donaţia locuitorului I. Melciu, care dă bisericii Sf. Atanasie şi Chiril din Iaşi 10.000 lei spre veşnică pomenire.

5. Idem Ref. nr. 5103/939, cu donaţia Doamnei Aspazia Simon Burada din Iaşi, str. Asachi nr. 8, care dărueşte bisericii Patruzeci de Sfinţi—Iaşi, un imobil cu teren, spre veşnică pomenire.

6. Idem ref. nr. 5806/939. prin care obştia satului Slobozia dă parohiei Slobozia—Iaşi, o casă şi 28 prăjini pământ pentru casă parohială.

7. Idem ref. nr. 5811/939, cu donaţia locuitorilor a 13 prăjini şi o casă (dărăpănată) parohiei Gogeasca, jud. Iaşi, pentru construirea unei case parohiale.

8. Idem ref. nr. 5807/939, cu donaţia făcută de locuitorul D. V. Popa de 5 prăjini teren, parohiei Ştefăneşti Sat, jud. Botoşani, pentru mărirea cimitirului.

9. Idem ref. nr. 5804/939, cu donaţia a 8 locuitori, care dau 62 prăjini teren parohiei Cândeşti, jud. Dorohoi, pentru cimitir şi construcţia unei biserici.

10. Idem ref. nr. 5808/939, cu donaţia locuitorului Gh. Parabu care dă 30 prăjini teren parohiei Horodniceni, jud. Baia, ca din venit să se cumpere lumânări pentru biserică.

11. Idem ref. nr. 5809 | 939, cu donaţia a 14 prăjini teren, făcută de locuitorii I. Petrea şi D. Oprea parohiei Ioniasa, jud. Baia, pentru mărirea cimitirului.

12. Idem ref. nr. 5805 | 939, cu donaţia făcută de d-na Maria Zavate, a 8 prăjini teren pentru a se construi biserică în parohia Balcani, judeţul Neamţ.

13. Idem ref. nr. 5810 | 939, cu donaţia făcută de d. Vasile Gorgos a 10 prăjini teren la parohia Cârligi, jud. Neamţ.

14. Idem ref. nr. 5812 | 939, cu donaţia a 10 prăjini teren de către Vasile Cozma, parohiei Schitul Hangu, jud. Neamţ.

15. Idem ref. nr. 6290 | 939, cu donaţia a 30 prăjini pământ, făcută de d. H. Juvara, parohiei Dărmăneşti, jud. Neamţ, pentru construirea casei parohiale.

Toate donaţiile făcute se aprobă de Adunarea Eparhială, fiind în folosul bisericilor.

VII. *Darea de seamă a gestiunilor pe anii 1937-38 şi 1938-39.*

1. P. C. Consilier al Secţiei Economice, preot V. Mihailescu citeşte referatul înreg. sub nr. 5784 | 939, arătând felul cum s'a putut realiza bugetul anului 1938-939 şi cheltuelile făcute. Incasările se ridică la suma de lei 3.212.861, faţă de prevederea bugetară care a fost de lei 2.905.000. Plăţile au fost de lei 3.153.335.

2. De asemenea citeşte referatul înreg. sub nr. 6382 | 938, cu gestiunea bugetului Sf. Metropolii pe anul financiar 1937-38. Se arată că s'a încasat lei 2.769.325, faţă cu prevederea bugetară de lei 2.329.000. Cheltuelile au fost de lei 2 769.039, la 1 Aprilie 1938.

3. In legătură cu gestiunea anilor trecuţi 1937-1938 şi 1938-1939 se mai citesc următoarele referate:

a) Ref. nr. 6294 | 939 ce priveşte reparaţia catedralei, care

potrivit devizului a costat suma de lei 914.000. Pentru reparaţii s'a strâns un fond de lei 1.224.851, dela Ministerul Cultelor, Banca Naţională, Primăria Iaşi, fondul acordat de Eparhie, cum şi din donaţiile preoţilor şi a parohiilor, care au răspuns apelului făcut de I. P. S. Mitropolit

b) Refer. nr. 6292 | 939, cu privire la cumpărarea unui automobil de propagandă. Costul de lei 488.400, s'a plătit din donaţia făcută de familia C. Negruzzi de lei 100.000, din suma acordată de Onor Ministerul Cultelor şi alte fonduri date de I. P. S. Mitropolit.

c) Ref. nr. 5836 | 939, priveşte exploatarea pădurilor Sfintei Mitropolii, ce se face în regie, aducând un venit mult mai mare faţă de trecut, când exploatările se dădeau prin licitaţii publice celor interesaţi. Se arată că realizările anului în curs vor fi aproximativ de lei 950.000 beneficiu, din care se va scade costul lemnelor pentru Mitropolie.

d) Ref. nr. 5813 | 939, priveşte măsurătoarea terenurilor bisericeşti, care se face de către d. Inginer V. Maxinoiu, conform aprobării Adunării Eparhiale dela 30 Maiu 1937. Se releva faptul că prin măsurătorile făcute până astăzi se va câştiga de parohii aproximativ 100 ha. teren, ce au fost încalcate de persoane străine.

e) Ref. nr. 6293 | 939, prin care se arată alinierea ce s'a făcut prin mutarea gardului Sfintei Mitropolii din strada Ştefan cel Mare, Primăria a suportat cheltuiala lucrărilor cu mutarea gardului şi a dat 145.000 lei pentru clădirea dela poartă. Pentru terenul de 943 mp. rămas în stradă, Mitropolia a cerut să i se dea imobilele Primăriei din curtea bisericii Bărboi. Propunerea a fost aprobată în principiu.

4. Se citeşte referatul înreg. sub nr. 5785 | 939, cu gestiunea fabricei de lumânări pe anul financiar 1937-38 şi 1938-39. Din operaţiunile făcute rezultă un beneficiu net de lei 377.102 pe anul 1937-38 şi de lei 441.612 pe 1938 39.

Se menţionează că fabrica afară de acest beneficiu a dat Mitropoliei suma de 300.000 lei şi a suportat cheltuelile făcute cu garajul pentru autobuzul de propagandă, în sumă de 100.000 lei.

5. Se citeşte referatul cu situaţia librăriei eparhiale, înfiinţată la 1 Iunie 1937, din ale cărei operaţiuni a rezultat un beneficiu net pe 1937-38 de lei 27.323 şi pe 1938-39 un beneficiu net de lei 176.466.

Adunarea cercetând lucrările prezentate, aprobă gestiunea Sfintei Mitropolii, a fabricei de lumânări şi a Librăriei Eparhiale, aşa cum s'a arătat prin referatele menţionate.

VIII. *Proiectele de buget pe anul 1939-40.*

1. Se citeşte referatul înreg. sub nr. 5776 | 939, cu bugetul Eparhiei pe anul în curs, care însumează la venituri şi cheltueli suma de lei 3.210.000. Bugetul a fost cercetat şi aprobat de Consiliul Plenar în şedinţa dela 12 Maiu 1939.

2. Se citeşte referatul înreg. sub nr. 5787 | 939, cu bugetul fabricei de lumânări pe anul 1939·40, în care se arată la cheltueli suma de lei 978.000, faţă de un venit aproximativ de lei 1.800.000 brutto.

a) In legătură cu bugetul fabricei de lumânări se citeşte referatul înreg. sub nr. 5776 | 939, prin care se propune cumpărarea unei camionete, care să servească pentru transportul lumânărilor în cuprinsul Eparhiei, la centrele şi parohiile îndepărtate. Eventual să se poată face şi controlul în legătură cu consumul lumânărilor, (cap. 8 buget fabr.).

b) Se citeşte ref. nr. 5775 | 939, prin care se arată necesitatea de a se angaja una sau două persoane pentru a face controlul şi a pune în ordine pangarul la parohiile unde organizarea aceasta sufere. Deasemenea a se aproba 500 lei lunar din bugetul fabricei Protopopiilor, pentru serviciul ce-l fac fabricei cu propaganda şi reţinerea sumelor datorate. Aceste cheltueli sunt prevăzute în bugetul fabricei la cap. 9.

3. P. C. Consilier Referent al Secţiei Economice citeşte referatul înreg. sub nr. 5782 | 939, cu bugetul Librăriei Eparhiale pe anul 1939-40, care însumează la cheltueli lei 83.400, bazate pe venitul anului trecut, care a fost de lei 169.559.

Adunarea aprobă bugetele: Mitropoliei, al fabricei de lumânări şi al librăriei eparhiale pe anul 1939—40, aşa cum au fost prezentate, cum şi propunerile făcute prin referatele înreg. sub nr. 5775 şi 5776 | 939.

XI. La punctul ultim din ordinea de zi ; *Diverse alte chestiuni şi propuneri,* iau cuvântul:

Părintele I. Ţincoca, a ridicat chestiunea completării posturilor de cântăreţi bisericeşti, solicitând sprijinul tuturor pentru soluţionarea acestei nevoi. In privinţa desfiinţării Consistoriilor,

este de părere că ele trebuiesc menţinute, având o bază canonică.

Dl. N. Stoianovici, aduce la discuţie examenul de clasificare pentru ocuparea parohiilor, arătând că numai când ordinea clasificării este respectată, examenul este îndreptăţit a se ţine.

Părintele I. Ţincoca, susţine instituirea examenului, spre a se înlătura influenţile.

Părintele Cicerone Iordăchescu, arată că sunt cazuri de licenţiaţi, valoroşi în cultura teologică dar cu lipsuri în cele bisericeşti, şi scoate în evidenţă utilitatea examenului de clasificare a teologilor.

Dl. D. Răutu, având în vedere că s'a epuizat ordinea de zi, pentru încheierea şedinţei, roagă pe P. S. Preşedinte să expună omagiul de dragoste şi recunoştinţă al Adunării, către I. P. S. Mitropolit Nicodim, locotenent de Patriarh.

Prea Sfinţitul Preşedinte, primeşte cu bucurie omagiile exprimate şi arată că, cu deosebită plăcere şi respect le va transmite Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit.

Mulţumeşte membrilor adunării pentru felul ordonat şi liniştit în care s'au desfăşurat desbaterile şi încheie şedinţa lucrărilor Adunării Eparhiale.

Şedinţa a luat sfârşit la ora 1 p. m.

Drept care s'a încheiat prezentul preces verbal.

Preşedinte, † **Valerie Botoşăneanu**

Secretar, **Preot I. Negoiţă**
V. A. Gheorghiţă

Referatul secțiunei administrative a Consiliului eparhial

Inalt Prea Sfințite Președinte,
Onorați Membri,

1. **Situația prezentei Adunări.**

Ședința precedentă a Adunării eparhiale, a fost cea de acum doi ani: dela 30 Mai 1937.

Acea ședință, fusese ultima, din ciclul de 5 ani, cât este durată legală, a unei adunări.

In darea de seamă de atunci, arătam că ședința următoare, care în conformitate cu dispozițiunile legii de organizare, trebuia să aibă loc, în Dumineca Samarineencii, dela 22 Mai 1938, se va ținea cu membrii ce vor ieși din nouile alegeri.

Imprejurările au făcut, ca ședința de azi, să fie peste doi ani și tot cu membrii vechei Adunări.

*

Este drept, că se făcuseră toate pregătirile pentru noui alegeri.

Consiliul Central bisericesc întocmise din vreme, un „*Regulament pentru alegerea și constituirea organelor reprezentative și executive, în parohiile, protopopiatele și eparhiile din Patriarhia română*", regulament sancționat cu Inaltul Decret Regal Nr. 2994 și publicat în Monitorul Oficial Nr. 213, din 13 Septembrie 1939.

Acest regulament a apărut într'o broșură de 72 pagini, ce a fost trimisă din vreme, fiecărei parohii. El arată amănunțit, mecanismul alegerilor și cuprinde și 15 formulare, de felul cum trebuesc încheiate actele alegerilor.

Consiliul Central bisericesc stabilise şi comunicase Eparhiilor, datele la care trebuiau să se facă nouile alegeri. E'e trebuiau să se desfăşoare începând dela 9 lanuarie şi până 3 Martie 1938, când toate aceste alegeri se încheiau şi forurile de administrare, dela parohii şi dela eparhii, trebuiau să fie complecte.

In parohii datele alegerilor se stabiliseră la: 9—16—23 şi 30 Ianuarie.

Pentru adunarea eparhială, alegerea clericilor era fixată la 20 Ianuarie şi 3 Februarie; iar membri mireni trebuiau aleşi la 13 şi 27 Februarie şi 3 Martie dela începutul anului 1938.

Din cauză că tot în acel timp, urmau să aibă loc şi alegeri parlamentare, Consiliul Central cu adresa Nr. 207 din 14 Ianuarie 1938, a amânat alegerile bisericeşti şi a fixat alte date.

Iată cum motivează această amânare, adresa menţionată:

„Considerând că onoratul guvern, intenţionează a face alegeri generale, pentru Corpurile legiuitoare şi că pregătirile în vederea acestor alegeri, cum şi efectuarea lor, ar coincide cu epoca în care sunt fixate datele pentru alegerile de membri clerici şi mireni, în Adunarea eparhială... se amână efectuarea alegerilor eparhiale, cât mai aproape, de limita prevăzută de regulamentul electoral, adică Dumineca Floriilor (17 Aprilie 1938). Prin aceasta s'a urmărit, spune mai departe adresa Consiliului, pedeoparte evitarea concurenţii şi a luptelor politice, adesea înduşmănite, între diverşii candidaţi, care precum a dovedit experienţa ultimelor alegeri parohiale, sunt uneori ispitiţi a introduce şi în alegerile bisericeşti, criterii şi procedee folosite în alegerile politice, provocând împierecheri, frământări şi fricţiuni, ce turbură pacea şi liniştea credincioşilor şi întunecă atmosfera de smerenie şi bună învoire, în care trebue să decurgă alegerile bisericeşti, iar pe de altă parte, s'a avut în vedere înfăptuirea cât mai deplină, a înaltului scop urmărit de legiuitor, care prin statut şi regulament atrage la tot pasul, luarea aminte, a alegătorilor, ca să arunce dela ei, orice preocupare streină de interesele bisericii şi să dea votul, numai acelor bărbaţi vrednici, cu viaţă nepătată, care îşi îndeplinesc îndatoririle morale şi materiale, faţă de biserică şi aşezămintele ei şi dau garanţie că vor fi buni chivernisitori ai treburilor bisericeşti"!

Pentru motivele înfăţişate mai sus, Consiliul Central a amâ-

nat alegerile eparhiale la 22 Martie pentru clerici, la 27 Martie pentru mireni şi la 9 Aprille centralizarea scrutinului, cu alegerile de mireni.

Dar nici aceste noui termine, nu au rămas definitive.

La 5 Martie, Consiliul Central bisericesc, cu adresa Nr. 2509, ne anunţă amânarea fără termen a acestor alegeri.

Se spune în acea adresă:

„Delegaţiunea permanentă, având în vedere situaţia politică şi socială excepţională şi mai ales instituirea stării de asediu pe tot cuprinsul ţării, care impun amânarea alegerilor eparhiale... amână fără limită" aceste alegeri.

„Mandatele membrilor tuturor organelor reprezentative şi executive ale bisericii, se prelungesc până la data constituirii lor prin noui alegeri. In acest scop se va interveni la Onoratul Minister al Cultelor, pentrn a se întocmi un decret lege, prin care să se statueze atât amânarea alegerilor eparhiale, cât şi prelungirea mandatelor membrilor corporaţiunilor bisericeşti".

Intr'adevăr, în Mon. Oficial Nr. 63 din 17 Martie 1938, a apărut decretul lege, Nr. 1160, cu următorul cuprins:

Art. I. „Prin derogare dela art. 6, 9 şi 10 din legea pentru organizarea bisericească ortodoxă română, din 6 Mai 1925, precum şi dela art. 130 şi 140 din statutul aceleiaşi legi, mandatul corporaţiilor reprezentative şi al organelor executive bisericeşti, instituite prin acea lege: Adunările Eparhiale şi Congresul Naţional Bisericesc, precum şi organele executive: Consiliul Eparhial şi Consiliul Central Bisericesc, cu Eforia Bisericii, se prelungeşte *până la viitoarea modificare a legii şi statutului de organizare a Bisericii ortodoxe române, din 6 Mai 1925*".

Art. II. „Datele fixate pentru alegerea acestor corporaţiuni şi organe, se amână până la noui dispoziţiuni".

Aceasta este situaţia legală, a Adunării noastre eparhiale de azi.

*

Consideraţiunile care au determinat amânarea sine die, a alegerilor eparhiale, cum şi faptul că instanţele de judecată ca şi consiliile de numiri, au fost desfiinţate prin Decretul lege Nr. 1066 din 2 Martie 1938, au făcut ca anul trecut, să nu se mai convoace Adunarea Eparhială.

Astfel şedinţa de azi, este după o trecere de doi ani şi dările de seamă, care se vor prezenta, înfăţişează situaţiunea ultimilor doi ani : 1937 şi 1938.

2. Decese în rândurile membrilor.

Din cei 60 membri, cari alcătuesc Adunarea şi anume 20 clerici şi 40 mireni, anunţasem acum doi ani, pierderea a doi clerici : Pr. Dumitru Grigorescu dela Dorohoi şi Pr. Al. Simionescu dela Botoşani.

De data aceasta anunţ pierderea a doi membri mireni : Remus Bălănescu, din jud. Dorohoi, încetat din viaţă la 16 Martie 1938 şi Gheorghe Ghiţescu, din jud. Baia, încetat din viaţă la 31 Decembrie 1938. Se cuvine să consacrăm o clipă de pioasă reculegere, celor dispăruţi din sânul Adunării.

Astfel Adunarea noastră eparhială, are mai puţin cu patru membri, şi anume 2 dintre clerici şi 2 mireni, adică un număr de 56 membri, din totalul de 60.

3. Consiliile şi Epitropiile parohiale.

Parohiile şi-au ales la începutul anului 1938, Consilii şi Epitropii, la datele fixate dintru început, pentru alegeri, începând dela 9 Ianuarie, astfel că în prezent, parohiile au reprezentanţele lor legale, pentru noul ciclu de 6 ani, adică pentru anii 1938-1943 inclusiv.

Aceste alegeri au decurs în ordine, cu puţine excepţii, în câteva parohii, unde neputându-se face la datele stabilite, au fost amânate la alte termine.

Nu trebuie pierdut din vedere, că pe atunci ne aflam încă sub regimul vechilor lupte politice şi în unele părţi, alegerile s'au resimţit de influenţa moravurilor de atunci.

De aceea, a fost nevoie, în decursul anului, să se aducă pe cale adminisirativă, unele corecturi acestor corporaţiuni parohiale.

Astfel :

Au demisionat 10 epitropi şi 2 consilieri parohiali.

Au fost desărcinaţi 7 epitropi şi 6 consilieri.

Au fost dizolvate 8 consilii şi epitropii parohiale, instituindu-se comisii interimare, până ce se vor face noui alegeri.

4. Consiliul Eparhial.

Consiliul eparhial plenar, a ţinut în acest răstimp, 2 şedinţe: la 16 Iunie 1938 şi la 12 Mai 1939.

Secţiunea administrativă a Consiliului, a ţinut 3 şedinţe: la 5 Octombrie şi 9 Noembrie 1938 şi la 24 Februarie 1939.

Prin Consiliul plenar s'au trecut în special chestiunile economice, iar din punct de vedere administrativ: înfiinţările de noui parohii şi modificări în delimitarea parohiilor, iar prin secţiunea administrativă, s'au trecut în special numiri şi transferări de preoţi.

5. Infiinţări de noui parohii.

In şedinţa de acum doi ani, arătam ca o caracteristică a anului ce expirase, sporirea numărului din Eparhie, cu încă 67.

In ultimii doi ani, dela şedinţa Adunării din 1937 şi până în prezent, s'au înfiinţat numai 23 de noui parohii, din care 2 prin desfiinţarea altor două parohii mai vechi, aşa că numărul parohiilor a sporit numai cu încă 21 de noui parohii.

Avem în prezent, în întreaga Eparhie 587 de parohii, din care 89 urbane şi 498 rurale.

Pe judeţe repartiţia e următoarea:

Jud.	Iaşi	are	34	parohii	urbane	şi	105	rurale,	total 139.
„	Botoşani	„	18	„	„	„	108	„	„ 126.
„	Dorohoi	„	11	„	„	„	94	„	„ 105.
„	Baia	„	9	„	„	„	77	„	„ 86.
„	Neamţ	„	17	„	„	„	114	„	„ 131.

Jud. Botoşani.

In jud. Botoşani s'au înfiinţat 11 parohii şi anume:

1. *Parohia Schit-Orăşeni*, pe data de 1 Iulie 1937, prin deslipire dela parohia Orăşeni. Această parohie s'a înfiinţat prin desfiinţarea parohiei Giurgeşti, din jud. Baia.

2. *Parohia Ungureni*, prin deslipire dela parohia Epureni. Infiinţată pe data de 1 Iulie 1937.

3. *Parohia Vânători*, prin deslipire dela parohia Burleşti. Infiinţată pe data de 1 Septembrie 1937.

4. *Parohia Costineşti*, prin deslipire dela Leorda. Infiinţată pe data de 1 Oct. 1937.

5. *Parohia Pârcovaci*, prin deslipire dela parohia Maxut. Infiinţată pe data de 1 Oct. 1937.

6. *Parohia Mihai Eminescu*, prin deslipirea dela parohia Cucorăni. Infiinţată pe data de 1 N-brie 1937.

7. *Parohia Tulbureni*, prin deslipirep dela parohia Buzeni. Infiinţată pe data de 1 N-brie 1937.

8. *Parohia Mânăstireni*, prin deslipire dela parohia Unţeni. Infiinţată pe data de 1 Februar 1938.

9. *Parohia Copălău II*, prin deslipire dela Copălău, înfiinţată pe data de 1 Ianuarie 1938, prin transformarea postului de diacon supranumerar, dela parohia Sf. Gheorghe Lozonschi din Iaşi, în post de preot pentru noua parohie.

10. *Parohia Roşiori*, prin deslipire dela parohia Răchiţi, înfiinţată pe data de 1 Mai 1938, prin transformarea postului de diacon supranumerar dela parohia Călugăreni din acelaş judeţ, în post de preot pentru noua parohie.

11. *Parohia Măşcăteni*, prin deslipire dela parohia Ionăşeni, înfiinţată pe data de 1 Mai 1939, prin transformarea postului de diacon supranumerar, dela parohia Suliţa, jud. Botoşani, în post de preot, pentru noua parohie.

Cele 3 parohii din urmă, înfiinţate prin transformarea posturilor de diaconi, nu au niciun post de cântăreţ, iar celelalte parohii nou înfiinţate, au numai câte un post de cântăreţ.

Jud. Dorohoi.

In judeţul Dorohoi, s'au înfiinţat următoarele 5 parohii :

1. *Parohia Gh. Enescu*, prin deslipire dela parohia Arborea. Infiinţată dela 1 August 1937.

2. *Parohia Smârdan*, prin deslipire dela parohiile Lişna şi Cristeşti. Infiinţată dela 1 Septembrie 1937,

3. *Parohia Sinăuţi*, prin deslipire dela parohia Tureatca. Infiinţată dela 1 Oct. 1937.

4. *Parohia Mitoc*, prin deslipire dela parohia Adâncata. Infiinţată pe 1 Noembrie 1937.

5. *Parohia Dumbrăviţa*, înfiinţată prin deslipire dela parohiile Ibăneşti şi Cristineşti, dela data de 1 Noembrie 1938. Această parohie s'a înfiinţat prin transformarea postului de diacon supranumerar, dela parohia Cotnari, din jud. Iaşi, în post de preot pentru noua parohie.

Nu are post de cântăreț, iar celelalte patru, au numai câte un post de cântăreț.

Jud. Iași.

In județul Iași, s'au înființat 3 parohii:

1. *Parohia urbană Eternitatea*, din orașul Iași, înființată dela 1 Martie 1938, pentru serviciile religioase dela cimitirul Eternitatea.

2. *Parohia Războeni*, înființată dela 1 Martie 1938, prin deslipire dela parohia Prigoreni.

3. *Parohia Cogeasca*, prin deslipire dela parohia Lețcani, înființată pe data de 1 Octombrie 1938, prin transformarea postului de diacon supranumerar dela parohia Țigănași, din jud. Iași, în post de preot, pentru noua parohie.

Jud. Neamț.

In jud. Neamț, s'au înființat următoarele 3 parohii:

1. *Parohia Negrești II*, prin deslipire dela Negrești, înființată dela 1 Noembrie 1937.

2. *Parohia Sărata*, prin deslipire dela parohia Dobreni, înființată dela 1 Noembrie 1937.

3. *Parohia Crăcoanii de sus*, prin deslipire dela parohia Cracăul—Negru, înființată dela 1 Ianuarie 1938.

Jud. Baia.

In județul Baia, s'a înființat o singură parohie și aceia prin desființarea alteia, tot din același județ, ce nu avea condițiuni de a se menține:

1. *Parohia Iorcani*, prin deslipire dela parohia Tătărași, înființată dela 1 Noembrie 1938, prin desființarea parohiei Bogdănești II, din același județ și care nu avea biserică.

*

Sunt înființate așa dar, pe întreaga Eparhie, în acești 2 ani, 23 parohii, din care scăzându-se cele 2, ce au fost transformate din altele mai vechi, rămâne un spor numai de 21 parohii noui.

Din acestea zece, adică aproape jumătate, sunt în județul Botoșnni. Urmează jud. Dorohoi cu 5 parohii, Neamț cu 3, Iașii cu 3 și Baia cu niciuna.

Din cele 21 de noui parohii, cinci sunt creiate prin tran-

sformarea în posturi de parohi a 5 posturi de diaconi supranumerari, astfel că sporul prin buget, este de numai 16 noui parohii.

In anul în curs, înfiinţările de noui parohii sunt excluse, date fiind măsurile bugetare de excepţionale economii în scopul înzestrării armatei.

Se află în prezent depuse la Ministerul de Culte, propuneri pentru 10 noui parohii.

6. Preoţi şi diaconi ajutători.

La data şedinţei de acum doi ani, se aflau in Eparhie, 10 diaconi nebugetari. Ei au fost prevăzuţi cu salar, în decursul anului 1937, la parohiile unde se găseau.

Parte din aceşti diaconi, au fost făcuţi preoţi, înfiinţându-se cu posturile lor, noui parohii.

Mai sunt în prezent diaconi supranumerari, cu salar:

1. Diacon Ion Mârcă, la parohia Rosnov, jud Neamţ salar 1 Nb. 1937.

2. Diacon Nic. Avasilcăi, la parohia Sf. Voevozi Tg. Neamţ salar 1 Nb. 1937,

3. Diacon I. Bucătaru, la parohia Urecheni, jud. Neamţ salar 1 Nb. 1937.

4. Diacon D. Darie, la parohia Buhuşi (Sf. Inviere), salar 1 Dec. 1937.

5. Diacon Laurenţiu Popovici, la Catedrala Mitropolitană salar 1 Nb. 1937.

6. Diacon Mihai Mănucă, la parohia Sf. Trei Ierarhi, Botoşani salar 1 Nb. 1937.

7. Diacon V-le Honciuc, la parohia Sf. Spiridon din Botoşani salar 1 Ian. 1939.

Doi diaconi au fost făcuţi preoţi ajutători la parohiile unde se aflau ca diaconi:

1. Pr. C. Sumanaru, la parohia Sf. Nicolae, Botoşani, cu salar dela 1 Nb. 1937.

2. Pr. V-le Florea, la parohia Pleşeşti, jud, Baia cu salar dela 1 Nb. 1937.

7. Diaconi nebugetari

Se mai află în prezent în Eparhie şi următorii patru diaconi nebugetari:

1. Diaconul V-le Dumbravă, la parohia Dersca, jud. Dorohoi (din 1938).

2. Diaconul Ioan Buşilă la parohia Pătrăşceni. jud. Dorohoi cu salar cântăreţ.

3. Diaconul Gh. Comăniţă la parohia Sf. Voevozi, Tg. Paşcani (din 1938).

4. Diaconul Anania Roşca la parohia Catedrala Dorohoi, cu salar de cântăreţ.

8. Preot plătit din bugetul Comunei

Este şi un preot, plătit din bugetul Comunei respective:

1. Pr. Al. Puiu, dela parohia Bucecea II, nou înfiinţată prin deslipire dela parohia Bucecea, din jud. Botoşani.

8. Decese preoţi

S'au produs dela data Adunării de acum doi ani şi până în prezent, următoarele 9 decese, în rândurile preoţilor parohi:

1. Pr. Gr. Munteanu, dela parohia Cepleniţa, jud. Iaşi, la 20 Iulie 1937.

2. Pr. Andrei Vasiliu. dela parohia Deleni, jud. Botoşani, la 2 Nb. 1937.

3. Pr. V-le Socianu, dela parohia Hudeştii—Mari, Dorohoi, la 8 Febr. 1938.

4. Pr. Ioan Moga, dela parohia Ulmi, Iaşi, la 4 Aprilie 938.

5. Pr. V-le Vasiliu, dela parohia Hălceni, Iaşi, la 23 Sept. 1938.

6. Pr. Const. Vrânceanu, dela parohia Calu, Neamţ, la 1 Oct. 1938.

7. Pr. Gh. Gheorghiu, dela parohia Girov, Neamţ 24 Ian. 1939.

8. Pr. Const I. Leonte „ „ Ionăşeni, Dorohoi, la 21 Martie 1939.

9. Pr. Mihai Atanasiu dela parohia Cândeşti. Neamţ, la 29 Martie 1939.

9. Decese preoţi pensionari

S'au produs în acest interval şi 4 decese, în rândurile preoţilor pensionari:

1. Pr. Ion Mitescu, pensionar dela Bis. Sf. Nicolae Domnesc Iaşi, la 18 Nb. 1937.

2. Pr. Toma Săvescu, pensionar dela Parohia Uriceni, jud. Botoşani, decedat la 23 Aug. 1938.

3. Pr. Ioan Gaşpar, pensionar dela parohia Cristeşti, jud. Botoşani decedat la 25 Ian. 1939.

4. Pr. V-le Crudu, pensionar dela parohia Tudora jud. Botoşani, decedat la 11 Febr. 1939.

5. Pr. Iordăchescu, pensionar dela parohia Cosmeşti, jud. Botoşani, decedat la 18 Nb. 1937.

Se ştie că preoţi pensionari, au dreptul pe baza legii de pensionare, pentru limită de vârstă—70 ani—, de a funcţiona ca preoţi ajutători, în parohia unde au fost titulari.

Exceptând pe preoţii pensionari, constatăm că au fost în rândurile preoţilor parohi:

în 1937 : 2 decese
„ 1938 : 4 „
iar „ 1939 : 3 „ , numai în primele 4 luni ale anului.

Comparativ cu anii anteriori, anul 1937, arată cel mai mic număr de decese.

In anul 1936 au fost 3 decese, iar în cei cinci ani anteriori între 5 până la 9 decese, în fiecare an, din rândurile preoţimii de parohie.

10. Pensionări

Au fost pensionaţi în ultimii ani, pe baza vârstei de 70 ani, numai doi preoţi:

1. Pr. Gh. Popovici dela parohia Tarcău, jud. Neamţ pe 1 Ian. 1938.

2. Pr. Mihai Penescu dela parohia Hârtoapele, jud. Baia pe 1 Ian. 1938.

E de remarcat, că pensionările s'a redus simţitor, adica 2 preoţi în doi ani.

In 1936 au fost pensionaţi 4 preoţi.

Iar în 1935, primul an de pensionare din oficiu, pentru limită de vârstă, au fost pensionaţi 31 de preoţi.

11. Demisii

Au demisionat din parohii, în aceşti 2 ani, următorii 4 preoţi

1. Pr. Andrei Moisiu, dela parohia Cerviceşti, jud. Botoşani, pe data de 1 Sept. 1937, spre a-şi regula drepturile la pensie, fiind suferind.

2. Pr. V-le Toma, dela parohia Brăeşti, jud. Iaşi, pe data de 1 Mai 1938, pentru a îmbrăţişa cariera de avocat, fiind Licenţiat în drept.

3. Pr. I. Parfenie dela parohia Valea Glodului, jud. Baia, pe data de 1 Septembrie 1938, fiind pensionar dela învăţământul primar.

4. Pr. I. Preutescu dela parohia Vânători II, jud Neamţ, pe data de 1 Oct. 1938, spre a-şi aranja drepturile la pensie.

5. Pr. D. Ştefănescu dela parohia Târnauca, jud. Dorohoi, pe data de 1 Martie 1938, pentru aranjarea drepturilor la pensie.

12. Eşiri din Eparhie

Au plecat din Eparhie, cerându-şi carte canonică:

1. Diac. Ion Tatulea, dela Catedrala mitropolitană pe data de 1 Dec. 1937.

2. Pr. V-le Leu, dela Bis, Sf. Spiridon, pe data de 1 Aug. 1938.

13. Hirotonii şi numiri de preoţi.

Rezultă din cele arătate până aici, că în aceşti doi ani s'au produs în Eparhie, 38 locuri de preoţi parohi şi un loc de diacon şi anume:

21 prin înfiinţări de noui parohii.
5 prin pensionări.
9 „ deces.
2 „ pensionări.
5 „ demisii.
2 „ ieşiri din Eparhie.

Ar rezulta deci că s'au putut face, în cele 39 de locuri libere noui numiri de preoţi şi diaconi.

Acest număr trebue însă micşorat cu 5, fiindcă din cele 21 de înfiinţări de noui parohii, cinci au fost prin transformarea a cinci posturi de diaconi supranumerari, în posturi de preoţi parohi, aşa că parohiile nou înfiinţate libere pentru noui numiri, au fost numai 16.

In total, putem vorbi deci, de 34 locuri libere pentru preoţi

şi diaconi, care au putut fi ocupate, prin numiri dintre candidaţii licenţiaţi în Teologie, în aceşti doi ani.

Intr'adevăr au fost hirotoniţi şi numiţi 34 licenţiaţi în Teologie, din care 21 în anul 1937, 12 în anul 1938 şi 1 în 1939.

In 1937.

1. Pr. Mihai Barnea la parohia Băiceni, jud. Botoşani, pe 1 Iunie.
2. „ Anton Cosma „ Slobozia jud. Iaşi pe 1 Iulie.
3. „ Const. Scripcă „ Crăiniceni „ Dorohoi pe 1 Iulie.
4. „ Petru Filip „ Borosoaia „ Iaşi „ 1 August
5. „ Em. Dănicescu „ Zagavia „ „ „ 1 „
6. „ Emilian Petrovici „ Costiugeni „ Botoşani „ 1 Septembrie.
7. „ Zaharia Arnăutu „ Gh. Enescu jud. Dorohoi 1 August.
8. „ Ioan Podaru „ Soci „ Baia 15 N-brie.
9. „ Victor Fădur „ Mitoc-Adâncata Dorohoi 15 „
10. „ Const. Panciu „ Negreşti II jud. Neamţ 15 Dec.
11. „ Ioan Axinte „ Pârcovaci „ Botoşani 1 N-brie.
12. „ D-tru Gheorghiţă „ Oneşti „ Iaşi 15 Iulie.
13 „ Const. Enache „ Cepleniţa „ „ 15 Oct.
14. „ Th. Dăscălescu „ Costineşti „ Botoşani 1 N-brie.
15. „ Xenofont Urzică „ Smârdan „ Dorohoî 1 „
16. „ Mircea Gervescu „ Sarata „ Neamţ 15 „
17. „ Const. Maxim „ Teişoara „ Botoşani 15 Dec.
18. „ Gh. Rojniţă „ Tulbureni „ „ 15 „
19. „ Nic. Micu „ Crăcăoani „ Neamţ 15 „
20. „ Const. Amitroei „ Mihai Eminescu Botoşani 15 „
21. „ Stelian Dimitriu „ Hârtoapele jud. Baia 15 N-brie.

In 1938.

1. Pr. Gh. Haivas la parohia Piciorul Lupului, jud. Iaşi pe 1. Ian,
2. „ Em. Soescu „ Mânăstireni jud. Botoşani pe 1 Febr.
3. „ Alex. Corneanu „ Hudeştii Mari jud. Dorohoi „ 1 Martie.
4. „ Adrian Tencaru „ Rediu iud. Dorohoi „ 1 Aprilie.
5. „ Em. Romanescu „ Cârnu „ Neamţ „ 1 „
6. „ Visarion Puiu „ Răsboeni jud. Iaşi „ 1 Mai.
7. „ D-tru Hriţcu „ Ulmi „ Iaşi „ 1 Mai.
8. „ Gh. Bubă „ Tarcău „ Neamţ „ 1 Iunie.
9. „ Th. Roibu „ Plotun „ „ „ 15 Oct.

10. „ Const. Geanopol „ Valea Glodului „ Baia „ 1 N-brie.
11. „ Nicolae Miron „ Ştirbăţ „ „ „ 1 „
12. „ Ion Ungureanu „ Calu „ Neamţ „ 1 Dec.

In 1939.

1. Pr. Iosif Popa la parohia Stroeşti, jud. Botoşani pe 15 Mai.

Au fost trecuţi la parohii, din diaconii supranumerari:

1. Diac. I. Lojniţă la parohia Probota, jud. Iaşi, pe 1 Iulie 1937.
2. „ Nic. Buţincu „ „ Godineşti „ Dorohoi „ 1 „ „

Au fost numiţi în posturi dela Mânăstiri:

1. Diac. Luchian, preot la Bis. Trei Ierarhi din Iaşi, pe 1 Dec. 1937.
2. Mihai Galinescu „ la M-rea Varatec jud. Neamţ „ 1 Ian. 1938.
3. Petru Jilavu „ la M-rea Agafton „ Botoşani 15 April „
4. Gr. Cozma Diac. la M-rea Agapia „ Neamţ 1 Sept. „
5. Aurel Teodorescu Diac. „ Sf. Trei Ierarhi—Iaşi 1 Dec. „
6. Mihai Brânză Preot M-rea Răsboeni jud. Neamţ 1 April 1939.

14. Primiri din alte Eparhii.

Au fost primiţi cu carte canonică din alte Eparhii:

1. *Diac. Vasile Niţă,* din Eparhia Romanului, numit paroh la parohia Cerviceşti, jud. Botoşani, pe 15 Iulie 1937.

2. *Diac. Gh. Dimitriu,* din Eparhia Maramureşului (misionar) numit paroh la parohia Brăeşti, jud. Iaşi, pe 1 Mai 1938.

3. *Pr. Paul Teodorescu,* din parohia Virismort, Eparhia Maramureşului, numit la parohia Războeni, jud. Iaşi, pe 1 Oct. 1938.

4. *Pr. D. Stoleru,* dela parohia Nesfoaia, jud. Hotin, numit la parohia Târnauca, jud. Dorohoi, pe 1 Martie 1938.

E de menţionat că toţi aceşti 4 preoţi, primiţi din alte Eparhii sunt de origină din Eparhia Moldovei şi interesul lor a fost să se apropie de familie şi de proprietăţile ce au în acele regiuni.

*

Prin înfiinţarea marelui număr de parohii, de acum doi ani, s'au putut primi în preoţie, toţi candidaţii, licenţiaţi în Teologie, ce erau în acel timp.

A fost însă atunci numai o soluţie de moment, fiindcă în anii următori, numărul licenţiaţilor teologi, a crescut din nou.

15. Concurs pentru parohii.

Fiindcă parohiile erau tot mai puţine, iar candidaţii teologi din ce în ce mai mulţi şi fiindcă puţinele numiri ce se puteau face, treziau nemulţumiri între candidaţii rămaşi fără locuri şi fiindcă însfârşit din numărul mai mare decât posibilităţile de primire, trebuiau aleşi cei mai bine pregătiţi pentru preoţie, s'a socotit necesar să se instituie un examen, între candidaţii pentru preoţie.

De către secţia ad-tivă, a Consiliului eparhial, s'a întocmit un regulament de ţinerea concursului, între licenţiaţii în Teologie, candidaţii pentru numirea la parohii. Se spunea în expunerea de motive care însoţia acest regulament: „Disproporţia dintre marele număr de candidaţi Licenţiaţi în Teologie şi puţinele locuri vacante în preoţie, impune necesitatea de a se alege dintre candidaţi, pe cei mai bine înzestraţi şi în ceeace priveşte cunoştinţele teologice, cât şi în privinţa aptitudinilor şi vocaţiunii pentru preoţie".

La ultimul Consiliu eparhial al Secţiunei ad-tive, ţinut la 5 Oct. a. c., zice expunerea de motive, pentru două parohii vacante, s'au prezentat 22 candidaţi, licenţiaţi în Teologie. Pentru a se alege din marele număr de candidaţi, pe cei mai indicaţi de a fi numiţi în preoţie, credem că modalitatea examenului, oferă cel mai bun criteriu. „Dată fiind situaţia, că parohiile vacante sunt puţine, iar candidaţii Licenţiaţi în Teologie, în medie de cel puţin zece inşi pentru un loc, Administraţia bisericească, eparhială, de sus până jos, s'a văzut asaltată, de intervenţii nesfârşite şi de stăruinţi de tot felul, în vederea ocupării unui loc.

„Acest intervenţionism, pe deoparte răpia administraţiei timpul şi liniştea ce trebua să consacre lucrărilor de administraţie, iar pe de alta, putea lăsa impresia între candidaţi şi în public, că numirile în preoţie, sunt determinate de asemenea intervenţii. E cu putinţă ca unii candidaţi să fi fost chiar victima unor traficanţi de asemenea intervenţii.

„Această stare de lucruri, dăunătoare intereselor bunei administraţii bisericeşti, cât şi atmosferei de corectitudine şi de dreptate, ce trebuie să domnească în preajma unei instituţii ca Biserica, credem că este remediată prin criteriul selecţiunei prin concurs".

Regulamentul de examen, a fost publicat în Revista eparhială, pe luna Noembrie 1938.

Concursul s'a ţinut în zilele de 6—12 Februarie, anul acesta, în faţa unei comisiuni, numite pe baza regulamentului de examen.

S'au prezentat 34 candidaţi, licenţiaţi în Teologie şi din aceştia, au fost declaraţi de comisiune, reuşiţi 19 candidaţi.

Dela acea dată numirile s'au făcut numai după tabloul de reuşiţi, în ordinea clasificării şi au fost numiţi până în prezent 5 candidaţi, rămânând a fi plasaţi pe măsura vacanţelor de parohii, restul de 14 candidaţi.

Precum se vede, problema plusului de licenţiaţi, care apare în preocupările fiecărui an, rămâne tot in aşteptarea unei soluţii.

Pensionarea pentru limita de vârstă din 1935, creiarea marelui număr de parohii din 1937, cum şi trecerea în buget a preoţilor şi diaconilor nebugetari, dela acea dată, au fost numai soluţii de moment.

Rămâne de rezolvit în viitor, limitarea accesului la şcoalele teologice, în acord cu trebuinţele şi posibilităţile de primire în preoţie.

16. Cântăreţii bisericeşti.

In ceeace priveşte mişcarea între cântăreţii bisericeşti, situaţia este următoare:

Pensionări:

Au fost pensionaţi în 1938, 21 cântăreţi
iar până în prezent „ 1939, 12 „
adică în total, 33 pensionări dintre cântăreţi.

Demisii:

Au demisionat în anul 1938, 7 cântăreţi
iar dela începutul anului 1939, 5 „
adică în total, 12 vacantări prin demisie.

Lăsări în disponibilitate:

Au fost lăsaţi în disponibilitate în anul 1937, 2 cântăreţi
„ „ 1938, 4 „
„ „ 1939, 1 „
adică în total, 7 vacantări, produse pe această cale.

Decese:

In rândurile cântăreţilor, au fost în aceşti doi ani şi un număr de 10 decese:

1. Cântăreţul Nic. Barzu, dela parohia Frumoasa din Iaşi, decedat 14 Septembrie 1937.

2. Cântăreţul Mihai Zamfir, dela parohia Drăguşeni Baia, decedat 12 Septembrie 1937.

3. Cântăreţul Ioan Calapăr, dela parohia Bodeştii de sus Neamţ, decedat 18 Decembrie 1937.

4. Cântăreţul Vasile Vatamanu, dela parohia Iacobeni jud. Iaşi, decedat 1 Februarie 1938.

5. Cântăreţul Alex. Şeptilici, dela parohia Dealu jud. Dorohoi decedat 4 Iulie 1938.

6. Cântăreţul Ioan M. Bostan, dela parohia Bodeşti de jos Neamţ, decedat 25 Septembrie 1938.

7. Cântăreţul Const. Pleşca, dela parohia Sf. Nicolae Tg. Frumos, decedat 10 Octombrie 1938.

8. Cântăreţul Const. Gherman, dela parohia Buhăceni Botoşani, decedat 21 Martie 1938.

9. Cântăreţul Ion Stupcanu, dela parohia Probota Baia, decedat 18 Martie 1939.

10. Cântăreţul N. Gheorghiu, dela parohia Mogoşeşti Iaşi, decedat la 31 Martie 1939.

S'au produs în rezumat, în rândurile cântăreţilor bisericeşti, 61 de locuri vacante din care:

33 prin pensionare
12 „ demisie
7 „ lăsarea în disponibilitate
10 „ deces.

Numiri de cântăreţi:

In aceste locuri libere de cântăreţi, au fost numiţi:

In anul 1937: 35 cântăreţi
„ 1938: 81 „
„ 1939: 26 „ până la data acestei şedinţe.

Adică au fost numiţi în total 142 cântăreţi.

Din aceştia au fost recunoscuţi cu salar numai:

27 cântăreţi din cei numiţi în 1937
32 „ „ „ „ „ 1938
2 „ „ „ „ „ 1939,

adică 81 cântăreţi, aflându-se în prezent 63 cântăreţi, fără salar.

Prin adresa Ministerului de Culte No. 19.469 din 28 Aprilie,

acest an, ni-se face cunoscut, că pe baza legilor bugetare în vigoare, posturile ce vor deveni vacante în cursul exercițiului 1939-40, vor fi anulate, de către Ministerul de Finanțe.

Așa că nouile numiri, de preoți sau de cântăreți, pe anul în curs, se vor lovi de dispozițiunile legilor bugetare în vigoare.

16. Locașurile bisericești

In privința locașurilor bisericești, constatăm că în cei doi ani, Eparhia a fost un adevărat șantier: bisericile vechi reparându-se, terminându-se de construit biserici începute mai de mult, începându-se construiri de noui biserici și noui case parohiale.

Astfel au fost reparate și li-s'a săvârșit serviciu de reînoire la 68 de biserici:

37 biserici în anul 1937
31 „ „ „ 1938

S'au sfințit 15 biserici zidite din nou:

în 1937, 6 biserici
1938, 6 „
1939, 3 „

Țifrele anilor din urmă sunt superioare anilor anteriori și se constată un interes din ce în ce mai mare, din partea preoților și a consiliilor parohiale, pentru buna întreținere, cum și pentru ridicarea de noui locașuri bisericești și case parohiale.

Astfel s'au dat autorizațiuni pentru construirea a 33 noui biserici

In 1937 pentru 17 noui biserici
1938 „ 14 „ „
1939 „ 2 „ „ (până la data prezentă), iar pentru case parohiale s'au dat 14 autorizațiuni:

In 1937 pentru 8 case parohiale
1938 „ 3 „ „
1939 până azi 2 „ „

17. Condici de milă

Autorizarea condicilor de milă, cași a tuturor colectelor publice, în urma dispozițiunilor în vigoare, au trecut numai în seama Ministerului Sănătății și Ocrotirilor Sociale.

18. Instanţele de judecată

Instanţele de judecată ale Eparhiei: Consistoriile spiritual şi apelativ pentru clerici şi judecătoriile protopopeşti, pentru cântăreţi, au funcţionat, în condiţiunile anilor anteriori, numai până la 1 Aprilie 1938.

In acest interval, aceste instanţe, au pronunţat următoarele sancţiuni, pentru preoţi:

2 achitări, 3 pedepse: sfat şi dojană, 3 pedepse amendă între 10% şi 15% din salar, 1—10 luni, 6 transferări, 1 caterisire (Pr. Gh. Gh. Gherasim, fost la Războeni, jud Neamţ); *iar pentru cântăreţi*: 1 suspendare, 1 lăsare în disponibilitate, 1 destituire.

Dela 1 Aprilie 1938, instanţele de judecată au fost desfiinţate, pe baza decretului lege nr. 1066, din 2 Martie 1938, prin care a fost suspendată inamovibilitatea şi stabilitatea funcţionarilor publici, dreptul de disciplină trecând asupra celui ce potrivit legii, face numirea.

La Eparhia noastră, a fost menţinut totuşi Consistoriul spiritual eparhial, care a funcţionat nu ca instanţă de judecată, ci ca comisie de disciplină.

Acestei Comisiuni, i s'au trimis pentru aviz, toate cazurile de abateri, ale preoţilor şi ale cântăreţilor.

Comisiunea a ţinut 23 şedinţe şi şi-a dat avizul pentru următoarele sancţiuni între preoţi:

3 achitări, 4 cazuri dojană şi canon, 1 caz amendă 15% din salar pe 6 luni şi canon la Mitropolie 10 zile, 4 cazuri suspendare temporală, 1 caz de reintegrare, 1 caz suspendare pe o lună cu reţinerea salariului, 3 cazuri transferare; *iar pentru cântăreţi*, s'au dat următoarele pedepse: 2 reintegrări, 4 cazuri transferare.

Sub vechile moravuri politice, multe reclame împotriva clerului erau pornite din animozităţi politice şi câteva din cazurile aduse în faţa instanţelor de judecată bisericească, erau lichidări de conflicte pornite din acel timp.

Acum fricţiunile politice au dispărut şi reclamele împotriva personalului bisericesc sunt mai puţine.

*

Am înfățișat Onoratei Adunări, aspectele cele mai importante, pe care le-a avut, din punct de vedere administrativ, viața bisericească a Eparhiei, din acești ultimi doi ani, cu care eram debitori Onoratei Adunări.

Dacă primul an, a avut o desfășurare în formele cunoscute și obișnuite, cel dealdoilea, se poate caracteriza, prin degajarea personalului bisericesc de preocupările politice, care îl distrăgeau dela ocupațiile strict bisericești și în acelaș timp îl expuneau la scăderile, spre care îl antrenau, moravurile politice din acea vreme.

Clerul a rămas acum concentrat numai la datoria sa, care îi este multiplicată prin diversele inițiative de bine obștesc, care îl cer prezent și activ, în cadrul social, în care activează toți factorii publici în timpul de față.

Prezentând în spațiul unei sumare dări de seams împrejurările mai însemnate, din administrația Eparhiei din acești doi ani, așteptăm cuvântul Onoratei Adunari, ca împreună să putem îmbunătăți și spori silințele, pentru propășirea vieții bisericești a Eparhiei.

1939 Mai 24.

Consilier Referent

Pr. C. G. Vuiescu.

Referatul secțiunei culturale.

Inalt Prea Sfințite Președinte,

Onorați Membri,

In intervalul de timp dela ultima ședință ordinară a Adunării noastre Eparhiale, din luna Mai 1937, după cât vă este cunoscut, s'au întâmplat multe prefaceri în viața statului. Aceste prefaceri, cari urmăresc o întărire a situației în concertul aspirațiunilor celorlalte țări, au adus cu sine și deslegarea multor probleme în legătură cu vieața bisericească. Legătura între Stat și Biserică s'a strâns mai mult, iar măsurile de îmbunătățire luate de către autoritățile de stat au influențat și starea generală a vieții bisericești. Noua temelie a vieții de stat, Constituția M. S. Regelui Carol al II-lea, ale cărei roade le cunoașteți îndeajuns, schimbând concepția politică și socială a țării, în mod firesc, a produs rezonanțe și în treburile eparhiale.

Pentru lichidarea unui trecut, ce amenința însăși existența neamului, s'a simțit nevoia unor măsuri de reglementare a vieții individuale și publice. In vederea pacificării și înfrățirii spiritelor, s'au suspendat pe un timp limitat adunările publice, ale diverselor organizații constituite, printre care s'au enumarat și reprezentanțele noastre eparhiale.

Din cauza acestor măsuri generale, anul trecut, ședințele ordinare ale Adunării Eparhiale nu au avut loc.

Faptul acesta nu a împiedecat cu nimic vieața bisericească de a-și urma cursul. Dimpotrivă, această perioadă de ordine și liniște a adus mari îmbunătățiri vieții obștești. Acțiunile indivi-

duale, care urmăreau destrămarea vieţii publice au fost stârpite. Celor desordonate li s'a croit un făgaş ce putea fi controlat şi dirijat potrivit cu interesele de stat.

Datorită acestui regim de vieaţă nouă, ţara se găseşte în pace şi respectată de vecini, iar înlăuntru siguranţa colectivă dă posibilitate fiecăruia să'şi desvolte darurile cu care Dumnezeu l-a înzestrat.

Merit prisositor se cuvine pentru acest regim de Renaştere Naţională Majestăţii Sale Regelui Carol II-lea, înţeleptul nostru Suveran.

Sectele din Eparhie.

Această atmosferă de Renaştere Naţională a limpezit, ca prin minune, anumite stări de lucruri, ce turburau vieaţa bisericească a cetăţenilor. In ce priveşte Arhiepiscopia Iaşilor exista o problemă, ce stânjinea, prin unele regiuni, pacea şi liniştea unei vieţi duhovnicecti.

Era problema stilismului.

Şedinţele trecute ale Adunărilor Eparhiale deveneau tumultoase pe această chestiune, care, după cum spune I. P. S. Mitropolit Nicodim în lucrarea : *„Lămuriri asupra Calendarului"* „nu era chestie curat bisericească, ci şi o chestie de stat".

N'a fost deputat eparhial, care să nu se fi pasionat de această problemă gingaşă şi periculoasă. Se aduceau acuzaţii, se propuneau măsuri de îndreptare unele mai variate ca altele, se înfierbânta lumea şi totuşi, deşi numărul aderenţilor stilismului nu creştea, problema nu putea fi rezolvată definitiv.

Măsurile de îndreptare ce se preconizau, când erau puse în practică li se micşora efectul scontat. Părea că o mână vrăjită lucra, în mod tainic, la menţinerea acestei stări de vrăjmăşie.

Secretul acestei situaţii a fost lămurit: toată răutatea isvora din *discordia şi ura dintre fraţi*, pe chestiuni politice. Votul universal şi mirajul unor oameni care speculau acest mijloc de parvenire au fost factorii cei mai de seamă care au promovat mişcarea stilistă. Opoziţia guvernamentală specula mişcarea stilistă. Se da prioritate chestiunilor mărunte, legate de interese personale, şi se lăsau în umbră problemele legate de instituţia bisericii. Nu s'a sărbătorit, într'un an, de două ori Paştele, numai din cauză, că massa electorală nu trebuia indispusă?!

Libertatea individuală depăşise graniţele firești, şi astfel, oricare nemulţumit se putea găsi în treabă. Astfel ceiace Sfântul Sinod şi Guvernul Ţării hotărîseră, într'o chestiune de calcul calendaristic, care nu avea nimic cu temeiurile credinţii, i se putea face opoziţie de orice analfabet. Oameni ce nu ştiau o buche, sau nu călcaseră pragul bisericii, se considerau interpreţi ai tândueliior canonice. Vor rămâne de pomină acele dispute în contradictoriu, pe tema calendarului, când stiliştii îşi întemeiau erorile pe *Padilon*, a căruia denumire de Pidalion nu o ştiau, de vreme ce erau neştiutori de carte! Toleranţa generală lăsase mână liberă desmăţului, iar profitorii îşi continuau opera de destrămare.

Multă vreme s'a motivat, că problema calendaristă e o chestie numai bisericească, deci numai preoţimea e datoarea a o deslega.

Când, însă, s'a constatat, că dedesubtul acestei chestiuni, alte intenţii se ascund, intenţii care s'au tradus în faptă prin atacul stiliştilor contra autorităţilor din Piatra Neamţ, deabia atunci s'au luat măsurile ce se impuneau. Am amintit şi înainte şi subliniez şi acum, că lichidarea problemei stiliste se datoreşte măsurilor luate de d. ministru Victor Iamandi, pe atunci la departamentul Cultelor.

Internarea propagandiştilor, în locuri izolate, demontarea fostelor locaşuri de închinare,—care nu erau decât capişti de trai imoral şi acţiune subversivă.—au fost cele mai salutare măsuri. In anul 1936 cifra numerică a stiliştilor se ridica la aproape 20.000, în mai puţin de doi ani ea s'a redus la 873 de suflete. Din statisticele întocmite recent şi numărul acesta s'a micşorat. Ce rezultă de aici?

Rezultă că stilismul nu s'a fundamentat pe o doctrină adevărată, ci i-a stat la temelie rătăcirea, şi ca orice rătăcire i a sosit şi timpul luminării.

Secţia Culturală a scos în acele vremuri, fie din iniţiativă proprie, fie susţinând pe cele particulare, o mulţime de cărţi lămuritoare asupra problemei stilistice. In fruntea acestora stau „*Lămuririle asupra Calendarului*" alcătuite de I. P. S. Mitropolit Nicodim. Deci, s'a folosit orice mijloc de propagandă din partea bisericii.

Toate secţiile: economică, administrativă şi culturală, s'au îngrijit de lichidarea stilismului, lichidare care a venit însă în cea mai mare măsură, din partea Statului.

După punerea în libertate a foştilor propagandişti s'au luat măsuri de supraveghere. Puţinele cazuri de rezervă a unora dintre conducătorii stilismului, nu pot aduce avânt rătăcirii. Azi orice acţiune individuală fiind încadrată în legiuiri de stat, eroarea stilistă nu mai are şanse de a prinde rădăcini.

Bisericile sunt frecventate de cei ce au fost bântuiţi de rătăcire, bucurându-se că şi-au regăsit pacea sufletească.

In ce priveşte situaţia celorlalte *secte raţionaliste* care funcţionează în cadrul legiuirilor existente, numărul efectivului lor se cifrează la un total de 5494 suflete.

Astfel avem: *evanghelişti* 1557 suf.; *adventişti* 569; *baptişti* 103; *martorii lui Dumnezeu* 95; *tremurătorii* 87; *biserica apostolică* 70; *inochentişti* 13. Ultimile patru secte n'au drept de funcţionare, de aceia aderenţii lor sunt declaraţi la oficiul stării civile ca «*acofensionali*».

Situaţia de „*aconfesional*" dă posibilitate sectanţilor de a'şi ascunde învăţătura, declarându-se, atunci când sunt prinşi, adepţi ai sectelor permise. S'a constatat că unii sectanţi s'au declarat când evanghelişti, când adventişti iar în realitate ei aparţineau altor secte neidentificate.

Probabil, că la o nouă alcătuire a Legii pentru regimul general al Cultelor, această portiţă de scapare va fi închisă, adică să fie obligat fiecare să se declare membrul unei credinţe religioase.

Faţă de situaţia anterioară sectele şi-au micşorat efectivul. La aceasta a contribuit şi sancţiunile aplicate celor ce ţineau clandestin adunări religioase, care în realitate nu erau decât cuiburi subversive.

Atât lichidarea stilismului, cât şi micşorarea acţiunei sectelor sunt datorate regimului nou de Renaştere Naţională, când bisericii i s'a dat posibilitate de a-şi intensifica propaganda, fără a i se pune piedici. Din contra măsurile luate de biserică sunt întărite cu putere de stat.

Invăţământul religios.

O altă problemă legată intim de Secţia Culturală, este cea

a învăţământului religios. După ce s'a legiferat obligativitatea predării Religiei de către preoţi în şcoala primară, primii ani ai acestei obligaţii pastorale au fost mai cu lipsuri.

Orice început, oricât interes s'ar fi pus, are şi desavantagiile lui. Mulţimea şcolilor primare într'o parohie cu mai multe posturi, unde era un singur preot, era lucru lămurit, că Religia nu putea fi predată numai de preot. S'au dat dispoziţii ca 8 ore pe săptămână să fie propuse de către preot iar restul orelor în plus să fie predate de către domnii învăţători. In cazul când sunt mai multe şcoli primare într'o parohie, preotul va preda în satul de reşedinţă, la şcoala cea mai apropiată.

După nouile dispoziţii ale Ministerului, la o şcoală primară, cu curs complimentar, preotul trebuie să predea 12 ore de Religie, la o singură şcoală. Evident, că faţă de atâtea obligaţii pastorale pe care preotul e dator să le împlinească, numărul de 12 ore e prea mare. Va fi nevoe de o nouă repartiţie a orelor, măsură ce va fi luată de către Sfântul Sinod în unire cu Ministerul Educaţiei Naţionale.

Materialul didactic, manualele, programul şi orarul sunt fixate de către Minister. Numai în ce priveşte orarul s'a lăsat libertate preotului de a'şi fixa orele, atunci când nu e chemat la alte îndatoriri.

Manualele fiind în curs de monopolizare, vor forma un singur tip pe întreaga ţară. Cu acest mijloc se pune la îndemâna copiilor carte eftină şi bună. Şi cum programul privitor la obiectul Religiei este alcătuit în unire cu reprezentanţii autorizaţi ai bisericii, înseamnă că manualele aprobate de Minister au binecuvântarea bisericească.

In anii trecuţi circulau şi manuale alcătuite de către preoţi sau profesori de teologie, un material mai bogat. Prin monopolizare aceste manuale vor fi scoase din folosinţă, rămânând o singură programă analitică.

Controlul învăţământului religios se face de către proestoşii cercurilor culturale. Fiecare proestos e obligat, ca măcar odată pe trimestru, să inspecteze şcolile din cuprinsul proestoşiei.

Lipsa speselor de transport şi obligaţiile pastorale stânjenesc controlul învăţământului religios. Cu toate acestea avem destulă evidenţă de modul cum se predă Religia în şcolile pri-

mare. Fiecare protopopie ne trimite trimestrial procesele verbale de inspecție, care se controlează și ținând seamă de cele găsite se iau măsurile de rigoare.

S'a întâmplat și câte un caz de abatere dela datorie, care în urma avizului Comisiei de disciplină s'a sancționat la vreme, în vederea îndreptării.

S'au remarcat dintre proestoși în exercitarea controlului preoții: Ec. Dărânga, Tg. Frumos, Aristide Cucu, Darabani, D. Posmoșanu—Roznov, Pantelimon Grigoriu—Răpciuni, Tomaziu—Dorohoi, și alții.

In ultima vreme Ministerul Ed. Naționale a cerut revizoratelor și inspectoratelor școlare să comunice relații asupra prezenței la datorie a preoților, în ce privește predarea Religiei. Deci concomitent cu organele bisericești și cele ale Ministerului urmăresc buna funcționare a învățământului religios, care este pârghia morală a cetățeanului de mâine și de totdeauna.

Școala de Cântăreți

In afară de învățământul religios, din școlile primare, Secția Culturală are sub grija sa și Școlile de cântăreți. Școlile de grad secundar, fie teologic, liceal sau industrial, stau direct sub ordinele Ministerului, eparhia neavând puterea să urmărească învățământul religios, deși legea de organizare îi dă acest drept.

In prezent, funcționează la Iași și Piatra Neamț două școli de cântăreți numai cu cl. III-a și IV-a. Clasele I și II-a funcționează la Mănăstirea Neamțu.

Pentru a se lichida definitiv cu existența școlii diu Iași s'a luat hotărârea ca elevii promovați în cl. III-a în sesiunea de Iulie să dea examen de cl. IV-a și diplomă în luna Septembrie 1939 la Iași, școala, de acolo înainte, urmează a se închide iar bugetul afectat de Minister să fie trecut pe seama Școalei dela Neamț, singura școală de cântăreți pe eparhie.

Trebuie să reliefăm grija I. P. S. Mitropolit Nicodim pentru viitorul absolvenților cântăreți dela Neamț, unde acești tineri pe lângă că vor avea un local, amenajat cu tot confortul modern, nu plătesc nici o taxă școlară, afară de întreținere. Noua clădire a Seminarului ce se ridică la Neamț, va cuprinde săli de

bibliotecă, dormitoare, repetitoare şi tot ce este necesar funcţionării unei şcoli în condiţii optime.

In afară de cursurile de specialitate, elevii învaţă şi alte obiecte în legătură cu o bună gospodărie rurală. Pomicultura, grădinăritul, stupăria şi alte branşe le pot învăţa, nu numai teoretic, ci mai ales practic.

Cu aceste mijloace s'au scos elevii dela şcolile de cântăreţi dela oraşe, unde duceau traiu de mizerie şi de slugi, transpunându-i în mediu curat bisericesc şi românesc.

Straja Ţării.

Tineretul şcolar, de toate gradele, capătă o educaţie aleasă subt auspiciile „Străjii Ţării", instituţie ctitorită de M. S. Regele Carol al II-lea. Păstrarea credinţii strămoşeşti şi sacrificiul pentru Ţară şi Tron sunt principiile de temelie ale acestei organizaţii de Stat. Orice virtute e cultivată în vederea creşterii tineretului în conştinţa de neam. Răscolirea trecutului evocator de fapte mari şi punerea în valoare a bogăţiilor sufleteşti stau în permanenta grijă a conducătorilor.

Religia ocupă locul de cinste în ceremonialul străjăresc şi în primul articol din crezul străjăresc.

Toţi preoţii încadraţi în organizaţiile străjereşti iau parte activă la îndrumarea religioasă a tineretului.

Pentru activitatea depusă de preoţi în cadrele acestei nobile organizaţii, I. P. S. Nicodim a fost felicitat. Chiar hramul Catedralei din Iaşi a fost luat ca patron al „Străjii Ţării" dela icoana preţioasă pe care a donat-o Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit, organizaţiei din Iaşi.

In vederea cunoaşterii doctrinei străjereşti I. P. S. Mitropolit, la cererea Comandamentului Central, a dat binecuvântarea preoţilor ca să urmeze fie cursurile de iniţiere fie cele de comandant. Astfel avem în eparhie o mulţime de preoţi încadraţi în organizaţia străjerească, pe baza cunoştinţelor ce şi le-au însuşit.

Pentru controlul activităţii străjereşti I. P. S. Mitropolit a numit un inspector străjeresc eparhial, în persoana P. C. Revizor Eparhial.

P. C. Sa ţine legătură permanentă cu autorităţile străjereşti

ale Ţinutului, ţinând conferinţe la cursul de iniţiere străjerească, cursuri organizate pe Ţinut. Fiecare legiune străjerească, cu sediul în capitala judeţului, are un duhovnic confesor, recrutat şi numit din rândul celor mai aleşi preoţi.

Pentru a sublinia importanţa instituţiei „Straja Ţării", ca organizaţie de educare şi creştere a tineretului, I. P. S. Mitropolit a luat parte la multe demonstraţii oficiale străjereşti, ducând comandanţilor şi străjerilor binecuvântarea arhierească. Participarea Chiriarhului a avut mari rezonanţe în sufletul străjerilor, lucru remarcat după cuviinţă de către Comandamentul central.

Fundaţiile Regale şi Serviciul Social.

Prezenţa bisericii se simte în orice mişcare culturală, ce urmăreşte luminarea masselor populare.

In fiecare comună există un cămin cultural, în jurul căruia sunt adunaţi factorii reprezentativi culturali ai satelor. In majoritatea cazurilor aceste cămine sunt conduse de către preoţii parohi. Aceste cămine sunt puse subt auspiciile Fundaţiilor Regale, instituţie de Stat.

Regionala Moldovei stă sub preşedinţia I. P. S. Mitropolit Nicodim, a căruia colaborare a fost mult preţuită de către dl. ministru D. Gusti, Directorul Fundaţiilor Regale, care prin adresa Nr. 1072 | 1939 a spus că „*Fundaţia Regală este fericită şi mândră de înaltul şi binevoitorul concurs pe care Inalt Prea Sfinţia Voastră îl acordă Regionalei, în organizarea vieţii culturale din scumpa noastră Moldovă*".

Pilda chiriarhală de colaborare culturală, în cadrul Fundaţiilor Regale, e urmată de preoţime Un exemplu concludent îl oferă cele trei mari cămine din municipiul Iaşi, Tataraşi, Gh. Asachi şi Sf. Haralambie care sunt conduse de către cucernicii preoţi I. Ţincoca, V. Chirica şi Gh. Niculea.

Prin legea Serviciului Social, orice intelectual este obligat să-şi dea contribuţia la ridicarea satelor. Nu se poate căpăta nici o funcţie retribuită de stat, dacă solicitantul nu a prestat serviciu, în specialitatea sa, în cadrul Serviciului Social. Prin această dispoziţie legală se urmăreşte: cunoaşterea temeinică a satului şi ridicarea lui prin mijloace culturale şi tehnice. Până la sancţionarea acestei legiuiri satul era uitat, tocmai de cei ce

plecaseră şi se ridicase din mijlocul său. Iniţiativele sporadice de ridicare a satelor se paralizau prin lipsa unui organism de coordonare şi centralizare.

Serviciul Social împlineşte cu prisosinţă aceste lipsuri care au ţinut în întuneric isvoarele de permanentă regenerare a Naţiei.

In Ţinutul Prut, în care cade şi Arhiepiscopia Iaşilor, Serviciul Social are ca preşedinte tot pe I. P. S. S. Mitropolit. Nici că se putea altcum, de vreme ce I. P. S. Sa, prin activitatea bisericească, cărturărească şi acea de gospodărie, prestată în vieaţa publică, s'a dovedit un exemplar de rară calitate, ce răsare, din secol în secol, în fruntea unei instituţii de stat.

O problemă ce neliniştea unele parohii, în cadrul obligaţiilor Serviciului Social, era aceia a căminurilor ridicate de parohii, deci proprietatea lor. Se punea întrebarea, dacă căminele culturale puse în slujba Serviciului Social, şi parohiile nu vor fi deposedate.

La intervenţia I. P. S. S. Mitropolit, conducerea centrală a Serviciului Social a răspuns că, parohiile rămân proprietare a căminelor ridicate de ele, numai vor fi utilizate de lucrarea Serviciului Social. Cu acest răspuns limpede problema s'a clarificat. Dealtfel Biserica şi până acum îşi punea înjghebările cu caracter cultural la dispoziţia altor instituţii de stat, asemănătoare ca tendinţă şi scop.

Concursul dat de preoţime altor organizaţii şi iniţiative ale statului.

In afara obligaţiunilor extrabisericeşti pe care preotul le prestează, şi despre care am amintit, cooperarea efectivă a Bisericii se simte la orice pas. Această lucrare extensivă stă şi în menirea pastoraţiei.

Astfel preoţimea este obligată să conlucreze cu orice organizaţie socială ce urmăreşte îmbunătăţirea vieţii poporului, cât şi apararea naţională. Prezenţa parohului se constată în *eforiile sanitare, comitetele agricole, cooperaţie, Crucea Roşie, profilaxia tuberculozii, munca de folos obştesc, combaterea alcoolismului, apărarea pasivă contra atacurilor aeriene, asociaţii de propagandă aviatică şi marină, cultul eroilor, asociaţii de buni gospodari, judecătorii săteşti, echipele regale, universităţi populare, protecţia animalelor,*

asociaţii de amenajarea de băi şi *farmacii populare*, *azile de bătrâni*, *cantine şcolare* etc. etc. şi în fine, nu există lucrare, cu caracter social, în parohii fără ca preotul să nu-şi dea contribuţia personală, în numele Bisericii.

De multe ori se întâmplă, că preotul nu poate dovedi împlinirea tuturor obligaţiunilor extrabisericeşti, fiind reţinut, în primul rând, de satisfacerea cerinţelor curat pastorale ale enoriaşilor. Cu toate acestea el caută să facă faţă tuturor.

Pregătirea Premilitară.

In afară de străjerie, tineretul între vârstele de 18—21 ani, se instrueşte în vederea cunoaşterei tehnicei militare, pe care va aprofunda-o în timpul stagiului obligator al armatei regulate. Organizaţia aceasta premilitară s'a dovedit de mare folos, întrucât uşurează mult instrucţia în armata propriu zisă, iar pe de altă parte se află un număr impresionant de tineri gata oricând să îndeplinească paza graniţelor ţării.

In aceste vremuri de dorinţi nemărturisite, e necesar ca naţiunea să fie pregătită pentru orice eventnalitate şi în special tineretul.

Dar pe lângă pregătirea militară, aceşti tineri capătă o educaţie aleasă religioasă, morală şi patriotică. Latura religioasă o tratează preoţii şi în special misionarii desemnaţi la fiecare subcentru premilitar. E firesc lucru, că atunci când e nevoie mai mult de pregătirea technică, celelalte preocupări să fie lăsate pe planul al doilea. Deaceia se întâmplă că de multe ori, cum ni se raportează, premilitarii sunt reţinuţi de a merge la biserică, executând alte părţi din program în legătură cu instrucţia.

Noi am cerut ca să se schimbe altă zi decât Duminica pentru instrucţia premilitară. Deocamdată această problemă este în curs de studiu, de oarece întâmpină multe piedici. In primul rând s'ar sustrage prea mult tineretul dela muncă, în zilele de lucru. Şi sărbătoarea are avantagiile ei, întrucât tineretul este strâns laolaltă, nedându-i-se posibilitatea de a petrece timpul în petreceri pe la cârciumi.

Regula stabilită, în privinţa educaţiei religioase, este următoarea : Când programul permite atunci sunt aduşi tinerii, în corpore, la biserică ca să asculte predica ; când programul e

încărcat merge preotul la sediul lor şi le vorbeşte, după terminarea Sfintei Liturghii. In orice caz premilitarii nu sunt lăsaţi fără căutare religioasă.

Asociaţiile profesionale.

In cadrul legiuirilor existente şi subt patronajul Chiriarhului, preoţimea Arhiepiscopiei Iaşilor e grupată în societatea clerului „*Ocrotirea*“, cu scop de binefacere şi ajutor mutual, şi care societate are filiale în fiecare judeţ.

Intrunirile la această societate au fost sistate urmând norma generală impusă de împrejurări. Activitatea culturală ce o desfăşoară preoţimea în cadrul prevederilor statutare cum şi a uzului îndatinat, s'a continuat, în legătură cu alte asociaţii culturale, cum e cazul filialei din Iaşi, care şi-a continuat conferinţele la căminul cultural „Gh. Asachi“ subt conducerea preşedintelui ei P. C. Ec. Ioan Ţincoca, iar cea din Botoşani în unire cu Societatea Ortodoxă a Femeilor Române.

Deasemenea au fost oprite pe un timp determinat întrunirea preoţilor în cercuri preoţeşti, mari sau mici, pentru a nu se impieta cu nimic dispoziţiile generale privitoare la întruniri publice. Odată cu deslegarea funcţionării tuturor breslelor şi permiterea întrunirilor publice, vor putea să-şi continue activitatea şi asociaţiile noastre profesionale şi culturale.

Scrisul bisericesc.

O lature pe care trebue s'o subliniem cu toată însufleţirea este cea a scrisului pe tărâmul ştiinţei teologice şi a învăţăturii creştine în genere, care se cultivă în jurul bisericii moldovene.

Nestorul scrisului bisericesc e însuşi I. P. S. Mitropolit Nicodim „Mitropolitul Bibliei“, care în fiecare an dă la lumină volume masive de sute de pagini, Aceste lucrări, pe un preţ foarte convenabil, stau la dispoziţia oricărui preot, ce doreşte să se aprofundeze în cunoştinţi şi să aibă isvor nesecat pentru predicarea cuvântului evangelic.

Se înşiră apoi cucernicii preoţi Cicerone şi Valeriu Iordăchescu profesori universitari, unul explorând tezaurul patristic, celălalt lămurind probleme grele de actualitate, ce vin în conflict

cu doctrina bisericii. Un scriitor care se consacră laturei omiletice este părintele protosinghel Vasilie Vasilache, directorul cancelariei. O altă serie de preoţi colaborează la scrisul cotidian ale ziarelor, fie din capitală, fie la cele de provincie, împrăştiind învăţătura creştină şi povaţa cea sănătoasă.

In domeniul evocării trecutului, răscolit pe baze de hrisoave, şi-a consacrat numele în literatură P. C. Părinte Const. Matasă, din Piatra Neamţ. Lucrările P. C. Sale au fost primite de către critica literară, cu viu interes şi aleasă preţuire. Se cuvine tuturor celor ce se ostenesc pe ogorul scrisului ştiinţific al teologiei, cât şi cel al literaturii sănătoase, şi care aduc mult prestigiu Arhiepiscopiei Iaşilor, un omagiu de recunoştinţă din partea Secţiei Culturale.

Revista Eparhială

Cât priveşte organul prin care înalta Chiriarhie şi administraţia eparhială îşi fac cunoscute dispoziţiile de ordin administrativ—cultural şi economic, D-tră cunoaşteţi grija cu care este editată revista „Mitropoliei Moldovei".

Aici se găseşte evidenţa lucrului de fiecare zi pe care-l prestează preoţimea. Se înserează, în afară de partea oficială, şi articole de actualitate şi se subliniază lucrarea preoţilor meritoşi. Dacă am ţinea la aprecierile făcute, s'ar putea constata că revista „Mitropolia Moldovei" se aliniază în rândul celor mai bune din ţară, în genul căruia aparţine.

Mai apar şi alte reviste în oraşele de reşedinţă ale protopopiilor, dar cea cu apariţia regulată este „Să luăm aminte" editată de protopopul Gh. Maxim, din Tg. Neamţ.

Revista oficială stă subt patronajul I. P. S Mitropolit şi are un comitet de redacţie. Intreţinerea ei se face din abonamentele parohiilor.

Calendarul de perete şi monografia

Anul acesta urmând tradiţia, Secţia Culturală a editat calendarul de perete.

Ţinând seamă de dorinţele preoţimei s'a căutat să se execute, atât în ce priveşte textul, cât şi tehnica, un calendar artistic şi complet. In comparaţie cu celelalte calendare eparhiale, calendarul nostru s'a bucurat de o frumoasă apreciere. E drept că a fost şi o lucrare omagială pentru ctitorii bisericii Catedrale.

De unde până acum se restituiau calendarele înapoi, acum, deşi s'au scos în două rânduri, nu s'au putut satisface toate cererile. Vina stă şi acolo, că preoţii nu şi-au comandat stocul din vreme.

In vederea unei cunoaşteri amănunţite a tuturor parohiilor din cuprinsul Arhiepiscopiei Iaşilor, Secţia Culturală a adunat materialul necesar unei mari *lucrări monografice*. Această *monografie* va fi pentru multă vreme oglinda eparhiei Moldovei. Costul tipăritului şi a clişeelor ce reprezintă chipul bisericilor şi ale pastorilor de suflete va fi suportat de bugetele parohiale, dela capitolul „fondul cultural". Ea va fi împărţită pe judeţe, căci configuraţia circumscripţiilor protopopeşti sunt uşor modificabile. Nădăjduim că lucrarea să fie pusă subt tipar în cursul anului acestuia, dacă găsim fondurile necesare începerii lucrului. Lucrarea ar fi adusă ca un omagiu I. P. S. Mitropolit Nicodim, pentru înţeleapta şi epocala Sa arhiepăstorire.

Preoţimea şi datoriile civice

Şi acum, după ce am amintit momentele mai principale din activitatea Secţiei Culturale în cursul acestor ultimi doi ani, socotim că e necesar să arătăm, că faţă de problemele sociale ce se impune de vremurile noui, preoţimea e datoare a da tot concursul operei de Renaştere Naţională.

I. P. S. Mitropolit Nicodim a fost primul ierarh care a îndemnat pe preoţi să se inscrie în Frontul Renaşterii Naţionale, dând pildă personal cu adeziunea Sa la acest organism politic. Din istoria vieţii noastre publice se poate constata, că în timpurile de mari prefaceri, Biserica a stat în fruntea marilor înfăptuiri, ce urmăreau întărirea şi prestigiul neamului românesc.

Se cuvine ca pilda din trecut să fie urmată şi acum, dând dovadă de iubire de neam, devotament faţă de Tron şi iubire de fraţi, singurile căi ce duc la pace, ordine şi prosperare.

Incheind această dare de seamă, rog Onor. Adunare Eparhială să binevoiască a aproba lucrarea făcută şi indica eventualele lipsuri, ca în viitor să putem aduce o contribuţie cât mai completă în cadrul activităţii Secţiei Culturale.

Consilier referent
Pr. Const. Nonea

Referatul secțiunei economice.

Inalt Prea Sfințite Stăpâne,

Lucrările Secțiunei Economice a Consiliului Eparhial se pot împărți după cum urmează:

1. Cercetarea și controlul administrației averii parohiilor, ce se execută de consiliile și epitropiile parohiale, în conformitate cu art. 114 din Regulamentul nouei legi de organizare bisericească.

Aici intră: a) întocmirea bugetelor tuturor unităților bisericești din cuprinsul Eparhiei; b) conturile de gestiune; c) arendări de terenuri și închirieri de imobile și d) vânzări, cumpărări, schimburi, donații, transacții, etc.

2. Administrarea averii particulare a Sf. Mitropolii, în care intră deasemenea: a) întocmirea bugetului în conformitate cu art. 144 din Regulamrntul Legii de Organizare bisericească; b) contul de gestiune; c) arendări de terenuri, exploatări de păduri, etc.

La acestea, se adaugă în timpul din urmă: d) administrarea și conducerea Fabricei de lumânări; e) și administrarea și conducerea Librăriei noastre eparhiale.

Revenind la prima parte a lucrărilor noastre, vedem că bugetele parohiilor, în majoritatea lor sunt foarte reduse. Singura avere la țară sunt terenurile în plus, care prin înființarea nouilor parohii, întinderea lor a scăzut simțitor.

La orașe, veniturile din imobile la cele mai multe parohii sunt deasemenea foarte reduse. Câteva biserici din orașul Iași, au venituri ceva mai ridicate și anume:

1.	Biserica Sf. Andrei,	cu un total la venituri			de lei	36 000.
2.	„ Banu	„	„	„	„	282.042.
3.	„ Bărboi	„	„	„	„	105.300.
4.	„ Barnovschi	„	„	„	„	43 000.
5.	„ Buna Vestire	„	„	„	„	109.483.
6.	„ Golia	„	„	„	„	54 510.
7.	„ Sf. Gh. Lozonschi	„	„	„	„	929.628.
8.	„ Sf. Dumitru Balş	„	„	„	„	220.773.
9.	„ Sf. Paraschiva	„	„	„	„	668.814.
10.	„ Adormirea Talpalari	„	„	„	„	248.119.
11.	„ Şcoala de Cântăreţi	„	„	„	„	113 943
					Total lei . . .	2.388.470.

Celelalte biserici din Iaşi şi oraşele din cuprinsul Eparhiei noastre, sunt cu totul sărace şi au un buget fără mare însemnătate. La ţară, sunt câteva parohii ce au venituri mai însemnate, şi anume, acelea care au 2—3 sau patru terenuri bisericeşti în plus. La celelalte venitul lor bugetar nu se ridică decât între 2000—5000 lei anual.

Mânăstirile, deasemenea majoritatea au bugete neîndestulătoare. Câteva pot fi amintite:

1.	„ Varatec	„	„	„	„	186 965.
2.	„ Bistrlţa	„	„	„	„	35.988.
3.	„ Agafton	„	„	„	„	3875.
4.	„ Slatina	„	„	„	„	93.581.
5.	„ Râşca	„	„	„	„	10.700.
					cu un total de lei . . .	331.109.

In tabela de mai sus n'am trecut Mânăstirea Neamţu—Secu, care are cel mai mare venit dintre Mânăstirile Eparhiei. După informaţiile ce avem, această mânăstire are un buget de aproximativ 17.000.000 lei, în urma recăpătării vechii vetre a Mânăstirii. Mânăstirea Neamţu—Secu nu intră sub controlul Consiliului eparhial, ci se administrează de o eforie specială compusă din I. P. S. Mitropolit, Ministrul de Culte şi Ministrul de Domenii. La sediul mânăstirei, are un comitet de conducere.

Bugetul

Bugetele se întocmesc în termen de trei luni, dela începerea anului financiar. Serviciul special al secţiunei Economice le cercetează şi dispune aprobarea lor, potrivit cazului.

Tot în atribuţia secţiunei Economice a Mitropoliei intră şi verificarea *conturilor de gestiune.* Acestea se întocmesc de parohii şi mânăstiri în termen de 6 luni dela expirarea anului financiar. El reprezintă fidel bugetul, acolo unde lucrările au fost normale. In caz de nepotrivire, orice unitate bisericească, are datoria, ca din timp, să ceară deschidere de credite şi virimente de fonduri. Altfel, conturile nu pot fi aprobate.

Arendări de terenuri şi închirieri de imobile

Arendările terenurilor bisericeşti se fac la parohii de către consilii şi epitropii, potrivit dispoziţiunilor noastre.

In anul 1937/1938. s'au arendat de către parohii pe judeţe, după cum urmează:

Judeţul	Iaşi	205,80 ha.	cu lei	56258
„	Botoşani	228,88 ha.	„ „	58256
„	Dorohoi	120,50 ha.	„ „	38817
„	Baia	240,59 ha.	„ „	90435
„	Neamţ	205,43 ha.	„ „	58454
	Total	1001.20 ha.	„ „	302220

S'au închiriat în acelaş timp imobile bisericeşti la oraşe, după cum urmează:

Oraşul	Iaşi	10 imobile	cu lei	783100
„	Botoşani	4 „	„ „	93000
„	Dorohoi	— „	„ „	—
„	Fălticeni	— „	„ „	—
„	P. Neamţ	2 „	„ „	11000
„	Tg. Neamţ	2 „	„ „	20000
	Total	18 „	„ „	907100

Pe anul financiar 1938/1939 s'au arendat după cum urmează:

Judeţul	Iaşi	389 ha.	cu lei	230137
„	Botoşani	375 ha.	„ „	177062
„	Dorohoi	229 ha.	„ „	97056
„	Baia	237 ha.	„ „	106078
„	Neamţ	192 ha.	„ „	82369
	Total	1422 ha.	„ „	692702

S'au închiriat în acelaş timp imobile după cum urmează :

In oraşul Iaşi	10	imobile	cu	lei	643000
„ „ Botoşani	4	„	„	„	113000
„ „ Dorohoi	—	„	„	„	—
„ „ Fălticeni	1	„	„	„	38400
„ „ P. Neamţ	2	„	„	„	11000
„ „ Tg. Neamţ	2	„	„	„	22500
Total	19	„	„	„	825500

Toate aceste bunuri, terenuri sau imobile, în majoritatea lor s'au arendat prin licitaţie publică şi numai acolo unde licitaţiile n'au dat rezultat, s'au închiriat prin bună învoială.

Cu începerea anului curent 1939/1940 I. P. S, S. Mitropolit a dispus ca toate terenurile să se arendeze prin licitaţie publică, chiar şi cele date preoţilor.

Motivele ce au determinat această măsură sunt :

1) Opunerea multor consilieri şi epitropi de a-şi da aviz favorabil pentru aceste închirieri sau arendări ;

2) Greşala preoţilor şi cântăreţilor de a subînchiria cu preţ de specula ;

3) Ocupaţia prea întinsă cu agricultura îl distrage dela oficiul său. Mulţi solicită arendarea a 30—40 hectare teren, pe lângă cel de folosinţă.

Principiul a fost pus în sensul că biserica realizând prin licitaţie venituri mult mai mari, îşi poate satisface toate nevoile, atât cele materiale cât şi cele spirituale.

Dosarele cu rezultatul licitaţiilor la timp se înaintează Mitropoliei—Secţia Economică—care le cercetează şi aprobă. In urmă se întocmesc contractele cuvenite, care după plata taxei de înregistrare, se înaintează Mitropoliei pentru viză şi intabulare.

In forma aceasta, Mitropolia cunoaşte venitul parohiilor din arenzi şi închirieri şi aceste venituri se înregrstrează în bugetele întocmite anual.

D o n a ţ i u n i

In cursul anului 1937/1938 s'a adăogat la averea Bisericii în general, prin *donaţiile* făcute de bunii creştini, după cum urmează :

1. Locuitorul Vasile Borcea dărueşte bisericii din satul Drăgăneşti, o întindere de 40 prăjini teren, referat Nr. 6368/938.

2. Locuitorii Ioan Simion Nistor, Vasile Leţu, Gh. Rusu, Const. Anton şi Vasile Rusu, dăruesc bisericii Bogdăneşti II-a 30 prăjini teren, pentru clădirea bisericii, referat Nr. 6369/938.

3. Locuitorul Vasile Puiu donează bis. din Sănăuţi-Dorohoi, 5 prăjini pentru mărirea cimitirului, referat Nr. 6367/938.

4. Credinciosul I. Melciu din Iaşi, donează bis. Sf. Atanasie şi Chiril suma de 10.000 lei, referat Nr. 6386/938.

Schimburi de teren

Avem apoi modificări în averea Bisericii, prin următoarele *schimburi* propuse în cuprinsul Eparhiei noastre:

1. Parohia bis. Sf. Andrei din oraşul Iaşi propune un schimb survenit între biserică şi locuitorul Ioan Potaia, referat Nr. 6389/938.

2. Parohia Hreaţca, jud. Dorohoi, propune un schimb de teren cu locuitorul V-le şi Anghelina Peptu, pentru mărirea cimitirului, referat Nr. 6370/938.

3. Parohia Dochia—Neamţ, propune un schimb de teren cu comitetul şcolar pentru clădirea şcoalei din sat, referat nr. 6384/938.

4. Parohia Popeşti, jud. Iaşi, propune un schimb de teren cu d-na Olga Sturza, pentru construirea casei parohiale, referat nr. 6388/938.

Cumpărări

S'a adăogat la averea Bisericii prin *cumpărare*, următoarele:

1. Schitul Boureni, jud. Baia, cumpără dela d-na Eleonora C. Sticlaru 1 ha. teren, referat nr. 6372/938.

2. Parohia Humuleşti, jud. Neamţ, cumpără dela Vasile Donose o casă şi un teren cu preţ de 40.000 lei, referat nr. 6373/938.

Vânzări

Se reduce din averea bisericei prin *vânzări*, după cum urmează:

1. Parohia Humuleşti, propune vânzarea terenului de 92 m. p. din Tg. Neamţ, cu preţ de 300 lei m. p., referat nr. 6371/938.

2. Parohia Bis. Vovidenia, propune vânzare a două locuri virane în oraşul Botoşani, referat nr 6387/938.

Toate aceste donaţiuni, schimburi, cumpărări şi vânzări au făcut obiectul discuţiunilor la consiliul eparhial în şedinţa din 16 Iunie 1938.

II

Donaţiuni

In cursul *anului financiar 1938/1939* s'a adăogat la averea Bisericii prin *donaţiuni*, după cum urmează:

1. Parohia Sf. 40 Mucenici din Iaşi, primeşte ca donaţie imobilul d nei Aspazia Simon Burada, din Iaşi, str. Asachi Nr. 8, ref. nr. 5103/1939.

2. Parohia Slobozia din jud. Iaşi, primeşte ca donaţie o casă şi 28 prăjini dela Obştea satului pentru casă parohială, referat nr 5806/1939.

3. Parohia Cogeasca, jud. Iaşi, primeşte ca donaţie 13 prăjini teren şi o casă dărăpănată, pentru a se construi casa parohială, ref. Nr. 5811/1939.

4. Parohia Ştefăneşti Sat, jud. Botoşani, primeşte donaţie 5 prăjini teren pentru mărirea cimitirului, referat Nr. 5808/939.

5. Parohia Cândeşti din jud. Dorohoi, primeşte donaţie 62 prăjini teren pentru cimitir în satul Pădureni, ref. nr. 5805/939.

6. Parohia Horodniceni, jud. Baia, primeşte donaţie 30 prăjini teren, referat nr. 5808/939.

7. Parohia Ioneasa din jud. Baia, primeşte 14 prăjini teren pentru mărirea cimitirului, referat nr. 5809/939.

8. Parohia Balcani, jud. Neamţ, primeşte donaţie 8 prăjini teren pentru a se construi o biserică, referat nr. 5805/939.

9. Parohia Cârligi, jud. Neamţ, primeşte donaţie 10 prăjini teren pentru mărirea cimitirului, referat nr. 5810/939.

10. Parohia Schitu Hangu, jud. Neamţ, primeşte donaţie 10 prăjini fânaţ dela Vasile Cozma, referat nr. 5812/939.

11. Parohia Dărmăneşti, jud. Neamţ, primeşte ca donaţie 35 prăjini dela proprietarul H. Juvara, pentru casă parohială, ref. nr. 5816/1939.

Schimburi de teren

In cursul anului 1938/1939 s'au produs următoarele *schimburi* în averea bisericii:

1. Parohia Buda Cristeşti, Jud. Iaşi, propune un schimb cu locuitorul Toader P. Tuteanu, referat nr. 5796/939.

2. Protopopia Circ. I Iaşi, intervine pentru schimbul de teren la parohia Trifeşti, referat nr. 5789/939.

3. Protoeria Circ. I Botoşani, cu rap. nr. 458 intervine pentru schimbul de teren între biserica Siminicea Balş şi d-na Elena Paulic, pentru mărirea cimitirului, referat nr. 5797/939.

4. Protoeria Circ. I Botoşani, cu rap. nr. 1675 intervine pentru schimbul de teren între parohia Orăşeni şi locuitorii V-le Bolohan şi Profira Străchinaru, pentru mărirea cimitirului, ref. nr. 5798/939

5. Protoeria Circ. II Botoşani intervine pentru schimbul de teren dintre parohia Rădeni şi locuitorul D-tru Teşu, pentru mărirea cimitirului referat nr. 5799/939.

6. Protoeria Circ. I Dorohoi propune schimbul de teren intervenit între parohia Şendriceni Gherghel şi locuitorul C. V. Palamariu, ref. nr. 5792/939.

7. Protoeria Circ. I Dorohoi, cu rap. 809 propune schimbul de teren între bis. Broscăuţi şi loc. Th. Gheorghiţă, pentru mărirea cimitirului, referat nr. 5791/939.

8. Protoeria Circ. I Dorohoi, cu rap. 422 înaintează lucrările de schimbul survenit între parohia Dobrănăuţi şi locuit. Haralambie Prilipceanu, pentru mărirea cimitirului, ref. nr. 5801/939.

9. Parohia Tureatca, cu rap. 15 înaintează lucrările în legătură cu schimbul de teren dintre acea parohie şi locuitorul Ioan Haliţ, pentru a se construi casa parohială, ref. nr. 5800/939.

10. Protoeria Circ. I Baia, cu rap. 420 înaintează lucrările de schimb dintre parohia Rădăşeni I şi locuitorul Petru Grumăzescu, ref. nr. 5802/939.

11. Protoeria Circ. II Tg. Neamţ, cu rap. 1232 înaintează lucrările de schimb dintre parohia Adormirea din Tg. Neamţ şi d. Vasile Donose din satul Graşi. Consiliul Eparhial hotăreşte o nouă cercetare la faţa locului de către P. C. Revizor Eparhial. ref. nr. 5795/939.

12. Protoeria Circ. II Tg. Neamţ, cu rap. nr. 444 înaintează lucrările în legătură cu schimbul de teren survenit între parohia Dăneşti şi d-na Lucia Mihailescu, ref. nr. 5790/939.

13. Protoeria circ. I Piatra Neamţ, cu raportul Nr. 1014 înaintează lucrările de schimb survenit între parohia Buhalniţa şi Toader Pipirigeanu, ref. Nr. 5788 | 939.

14. Protoeria circ. II Neamţ, cu raportul Nr. 426 înaintează lucrările în legătură cu schimbul de teren survenit între schitul Dumbrăvile şi locuitorul Vasile Popa Popovici, ref. Nr. 5819/939.

Cumpărări de imobile

S'a adăogat la averea Bisericii prin următoarele *cumpărări :*

1. Protoeria Circ. II Iaşi, cu rap. Nr. 428 înaintează lucrările în legătură cu cumpărarea unui teren în satul Sticlăria, parohia Zbereni, pentru clădirea unei biserici, ref. Nr. 5889 | 939.

2. Protoeria Circ. I Iaşi cu rap. 684 înaintează lucrările în legătură cu cumpărarea unei case la parohia Buda-Cristeşti, pentru casă parohială, referat Nr. 5818 | 939.

3. Protoeria circ. II jud. Baia cu rap. Nr. 126 înaintează lucrările pentru cumpărarea unui imobil dela Banca Populară „Binele Obştesc", pentru casă parohială, la parohia Unceşti-Petia referat Nr. 5815 | 939.

4. Parohia Bis. Sf. Ilie din oraşul Fălticeni, cu rap. Nr. 30 înaintează lucrările pentru cumpărarea unei case dela D-na Natalia Pr. V. Chirilescu, ref. Nr. 5817 | 939.

Vânzări de imobile

Se micşorează averea Bisericii prin următoarea propunere de *vânzăre :*

1. Protoria circ. I Piatra Neamţ, cu rap. Nr. 586 înaintează lucrările pentru vânzarea unui teren proprietatea bisericii Sf. Gheorghe din Piatra Neamţ, referat Nr. 1816 | 939.

Măsurătoarea terenurilor bisericeşti.

Ca lucrări ce privesc parohiile din cuprinsul eparhiei şi o parte din schituri şi mănăstiri sunt lucrările de măsurătoare a terenurilor bisericeşti.

Lucrările de măsurătoare se fac potrivit votului consiliului eparhial din 19 Mai şi Adunării Eparhiale din 30 Mai 1937. Ele se execută de către Dl. Inginer Vintilă Maxinoiu, ing. cadastral.

In cursul anului 1938 | 1939 s'au măsurat terenurile bisericeşti la 150 parohii, cu o întindere de 3595 ha.

S'a câştigat de către biserici prin lucrările de măsurătoare 25,70 hectare, prin îndreptarea hotarelor şi 27,15 ha. ce erau încălcate, prin sfat şi bună învoială.

In total deci 52 ha. şi 85 ari.

După rapoartele primite sunt litigii la diverse parohii din

cuprinsul eparhiei pentru o întindere de 59 ha. şi 52 ari. Dl. Inginer este dator a chema în judecată pe toţi cei ce au încălcat terenurile bisericeşti, potrivit legii de încadastrare. D-sa având autorizarea tribunalelor pe judeţe, cum şi a sf. Mitropolii şi a Ministerului de Domenii, lucrările executate sunt definitive.

La fiecare parohie se face măsurătoarea şi se întocmesc planurile în trei exemplare, din care unul se trimite parohiei, unul rămâne la Mitropolie, iar altul se înaintează Tribunalului local.

Pentru fiecare biserică se face şi o monografie.

Bugetul Mitropoliei

Tot Secţiunea Economică a Mitropoliei, în conformitate cu art. 144 din Regulamentul nouei legi de Organizare bisericească, întocmeşte *bugetul de venituri şi cheltueli* ale Arhiepiscopiei noastre, cu privire la veniturile sale particulare. Bugetul întocmit pe anul financiar 1938 | 1939 a însumat atât la venituri cât şi la cheltueli, suma de 2.905.000 lei.

Pe anul financiar 1939 | 1940, bugetul Arhiepiscopiei noastre însumează suma de 3.210.000 lei.

Veniturile Arhiepiscopiei noastre provin din exploatarea pădurilor, venitul cupoanelor, fond eparhial, venitul nouei clădiri din str. Ştefan cel Mare, cum şi dela Fabrica eparhială de lumânări şi Librărie.

Atât bugetul pe 1938 | 1939, cât şi cel pe 1939 | 1940 se poate vedea detailat pe imprimatul ce-l prezentăm.

In ce priveşte *conturile de gestiune* pe anul financiar 1937—1938 şi 1938 | 1939, despre ele tratează referatele Nr. 6382 din 1938 şi 5784 | 939. Din prima situaţie se vede că s'au cheltuit în plus la unele articole în vederea unor cerinţi absolut necesare. La timp, s'a cerut viriment de fonduri.

Sumele cheltuite în plus provin din încasările în plus din acel an.

In ce priveşte gestiunea pe anul 1938 | 1939, nu am avut diferenţă la venituri şi cheltueli decât la două articole, pentru care s'a cerut la timp I. P. S. Mitropolit o deschidere de credit. Referatul lămureşte această chestiune.

Situaţia fondurilor.

In momentul de faţă Mitropolia dispune de titlurile provenite din expropriere în valoare de lei . . . 4.137.600
Titluri dela împrumutul de consolidare 3% lei 940.000
Titluri şi acţiuni diverse 69.000
Garanţii 30.000
Creanţa Horovitz, în valoare de lei . . 1.500 000
Garanţie la Tribunal lei 68.000
Acţiuni la Uzina electrică lei . . . 10.000

Ca *lucrări executate* de Secţia Economică ce se vor trata în referate speciale sunt : Reparaţia Catedralei Mitropolitane, mutarea gardului din faţa Catedralei Mitropolitane, construcţia unui garaj pentru autobuzul de propagandă cumpărat în vara anului 1939 cu preţ de lei 488.400 ; deschiderea unei ieşiri în Str. Mitropoliei, reparaţii la palatul Mitropolitan, etc.

Afară de aceasta, tot secţia Economică a Mitropoliei, prin comitetele înfiinţate, *administrează* fabrica de lumânări şi librăria eparhială. Situaţia acestor două instituţii din urmă se va arăta prin referate speciale.

Tot în cadrul lucrărilor secţiei Economice intră şi exploatarea pădurilor Mitropoliei, de unde pe anul financiar 1938 | 39 s'a realizat un venit brutto de 970.000 lei, iar pe anul în curs 1939 | 40 un venit brutto de 1.190.000 lei. Lucrările de exploatare se fac în regie şi dau un rezultat destul de satisfăcător.

Aşa fiind, Vă rugăm să binevoiţi a lua act de toate cele arătate prin prezentul referat şi a le discuta şi aproba.

Al Inalt Prea Sfinţiei Voastre supus.

Consilier Referent,
Pr. V. Mihailescu

Vara concentrărilor misionare

E vorba de P. S. Valerie, locotenent al Arhiepiscopiei Iaşilor, care vara aceasta îndeosebi, ca şi în alte veri, P. S. Sa şi a căutat sănătatea în îmbunarea sănătăţii morale a acestei eparhii. Dela alegerea I. P. S. Nicodim ca Patriarh, conducerea acestei arhiepiscopii a fost încredinţată P. S. Valerie Botoşeneanu.

Şi această conducere arhiepiscopală, P. S. Sa a înţeles să o împartă în chip firesc în călăuzirea zilnică a lucrărilor dela centru, cât şi în vizitele canonice în eparhie. Şi aşa în fiecare Duminică şi sărbătoare aproape, P. S. Valerie a cercetat frontul sufletesc al diferitelor centre, fie pentru a încuraja pe unii, sau mai ales pentru a răsplăti preoţii şi creştinii cari se împodobiseră cu faptele cele strălucite ale credinţei.

Astfel Duminică 16 Iulie a. c. a fost în judeţul Neamţu, la parohia Bistricioara, unde a oficiat sfinţirea bisericii din acel sat. La Sf. Liturghie a făcut şi două hirotonii, iar la sfârşit, în cuvinte alese şi scumpe pentru sufletul creştin, a îndestulat cu învăţături alese şi mulţămiri pe cei ce s'au ostenit la ctitoria acelei biserici.

In ziua de Sf. Ilie a. c., a oficiat sfinţirea bisericii dela Vişan, din parohia Socola jud. Iaşi. Spre împodobirea slujbei şi a sărbătoarei, a hirotonit un diacon şi un preot. Şi aşa prin slujirea frumoasă, precum şi prin cuvântarea sa arhierească, a răsplătit cu mulţămiri pe ostenitori şi'n deosebi pe dl. colonel Floriano, unul dintre fruntaşii ctitori ai acestei biserici. Iar preotului Boian, i a conferit rangul de econom.

In luna August, încă dela început, gândul dorului de cercetare a P. S. Valerie era împărţit. Să se ducă la hramul Mânăstirii Slatina, sau la acel al bisericei dela Socola. Amândouă erau ctitoriile lui Alexandru Lăpuşneanu. Dar iată că poftirea conducătorului spitalului dela Socola, a fost mai evidentă sufletului ierarhului nostru. „De treizeci de ani n'a mai fost slujbă cu arhiereu în biserica vestitei mânăstiri dela Socola". Acolo unde

80 de generaţii de preoţi se formase în anii lor de pregătire sufletească, şi unde profesori străluciţi vrăjesc încă orizontul nostru sufletesc... acolo unde Mitropolitul Veniamin slujise în atâtea rânduri, ca în o mânăstire scumpă a vlădiciei sale, nu mai apăruse în uşile împărăteşti un arhiereu, cu tricherile în mână şi cu ochii la Pantocator, să se roage: „Doamne, Doamne, caută din cer şi vezi via aceasta pe care a sădit-o dreapta Ta şi o desăvârşeşte pe ea...

A mers vlădica Valerie cu o nespusă de mare mângâiere apostolică, să slujească de hram în vestita biserică dela Socola. Şi spre împodobire a slujbei a hirotonit şi un diacon şi un preot, în această biserică unde au primit ungerea cea sufletească a mângâierilor cereşti optzeci de serii de preoţi. Şi aici, la ospăţul dragostei oferit de dl. *Dr. Balif*, P. S. Vicar a răsplătit în cuvinte adânc simţite, pe acest strălucit Profesor şi Conducător al acestui spital dela Socola, care prin prăznuirea hramului bisericei în acest chip, leagă firul tradiţiilor străbune cu prezentul, spre gloria viitoare a acestui aşezământ.

La 15 August, după ce a săvârşit slujbă mare, cu două hirotonii în Catedrala Sf. Mitropolii, după aceea s'a dus să slujească parastasul ctitoresc la hramul schitului Tărâţa, unde P. S. Sa, ca egumen al Sf. Spiridon, are în grijă şi conducerea acelui Schit. Şi aici la fel rugăciunile şi cuvântarea P. S. Sale a mângâiat sufletul cel creştinesc.

La sfârşitul lunei August, la 27, P. S. Valerie a slujit sfinţirea bisericei Sf. Ilie din Tg. Neamţu, unde deasemenea a făcut şi 2 hirotonii. A ţinut să ia parte la această sfinţire, pentru a vedea de aproape şi opera ctitorească a Protoiereului Gh. Maxim în parohia Sfinţiei Sale. Intr'adevăr vrednicia Protopopului s'a putut vedea, spre mulţămirea ierarhului, în haina strălucitelor înoiri care le-a făcut acestei biserici atât înăuntru, cât şi în afară.

In zilele de 1, 2 şi 3 Septemvrie, P. S. Locotenent de Arhiepiscop a făcut vizite canonice în judeţul Dorohoi. Şi aici, mai întăi a săvârşit slujbă la Mânăstirea Gorovei, unde a făcut şi hirotonii, iar la 3 Septembrie a slujit în biserica Catedralei din oraşul Dorohoi. Cu acest prilej a hirotonit un diacon şi un preot iar pe 25 de preoţi i-a prohirisit cu rangul de econom şi stavrofor, după cum urmează:

Stavrofori :

1. Pr. C. Munteanu, Profesor, Dorohoi
2. Pr. Vichentie Tudor, Şerbăneşti
3. Pr. Octav Rotărescu, Trestiana
4. Pr. Valerian Brânzei, Dersca
5. Diacon C. Sandovici, Dorohoi
6. Pr. Alex. Grigoriu, Hreaţca
7. Pr. V. Măcărescu, Zvorâştea
8. Pr. A. C. Cucu, Darabani
9. Pr. M. Mironescu, Crasnaleuca
10. Pr. Gh. I. Ştefănescu, Havârna

Economi :

1. Pr. N. Sudor, Rădăuţi
2. Pr. Savel Mironescu, Coţuşca
3. Pr. Gh. Mironescu, Concești
4. Pr. Ioan Simionescu, Hudeştii Mari
5. Pr. Vasile Sandru, Bălineşti
6. Pr. N. Popovici, Broscăuţi
7. Pr. Aurel Teodoriu, Dealu
8. Pr. Petru Capră, Fundu-Herţa
9. Pr. N. Tartacan, Buda
10. Pr. Petru Grigoriu, Dobrănăuţi
11. Pr. Petru Gafiţeanu. Hilişeu
12. Pr. Ioan Georgescu, Tureatca
13. Pr. Vasile Enache, Mihaileni
14. Pr. Vasile Anghelea, Catedrală
15. Pr. Const. Alexa, Probotești
16. Pr. Toma Ionescu, Văculeşti

Şi în sfârşit, în ziua de 14 Septembrie a. c. P. S. Valerie a fost şi a slujit la punerea pietrei fundamentale a Monastirei „Maica Domnului a tuturor Mângâierilor", dela Bicaz-Neamţu. La această slujbă, oficiată deasemenea cu toată evlavia şi măreţia ei, P. S. Sa a luat şi corul Mitropoliei, ducându-l cu autobuzul misionar al eparhiei. Şi aici, la sfârşitul slujbei, a rostit cuvântarea pe care o publicăm.

Cuvântarea P. S. Valerie

In ziua când Biserica Ortodoxă sărbătoreşte înălţarea Sfintei Cruci, neamul românesc îşi exprimă sentimentele sale de adâncă piozitate faţă de Regina Maria, înălţând, aici, la Bicaz, un locaş de pomenirea numelui ei neperitor, care să spună veacurilor viitoare despre faptele măreţe şi pilduitoare ce le-a săvârşit în viaţă.

Aici, la Bicaz, în refugiul hotărît de vitregia vremurilor, Regina Maria s'a rugat alături de Regele Ferdinand I cel Loial ca Dumnezeu să întărească virtuţile ostaşilor şi să poată învinge pe duşmani. Aici, la Bicaz, Regina Maria şi-a ascuns durerea de mamă pentru pierderea Augustului Său fiu, Frincipele Mircea. Şi tot aici spiritul ei profetic a schiţat viitorul de aur al României contemporane. Paginile pe care le-a dat literaturii universale, descriind în primul loc viaţa supuşilor ei, au căpătat închegarea la murmurul şi torentele apei Bistriţei.

Dacă Balcicul reprezintă în viaţa Reginei Maria locul de odihnă, reculegere şi reverie, Bicazul moldovenesc reprezintă locul de sbucium, durere şi nădejde.

In nădejdea viitorului strălucit al neamului, ce s'a realizat. Ţara, prin reprezentanţii săi, a hotărât ridicarea acestui aşezământ monahicesc, unde zi şi noapte să fie pomenit numele celei mai mari Regine pe care a avut-o neamul românesc.

Călugăriţele care au fost conduse ca surori de caritate în războiul cel mare, se vor simţi alături de „mama răniţilor"—Regina Maria—care le a îmbărbătat în suferinţi şi nădejdi. Pilda pe care o dă M. S. Regele Carol II, guvernul Ţării şi Comisia Monumentelor Istorice, prin ridicarea acestui aşezământ de reculegere religioasă, este dătătaare de forţe noui spirituale în păstrarea patrimoniului naţional. Biserica răspunde prin sentimentele ei de adânc devotament faţă de Tron şi Ţară, şi asigură pe ctitorii acestui aşezământ, că va păstra predaniile ctitoriceşti cu sfinţenie.

Dumnezeu să binecuvinteze acest Sfânt Locaş şi să

reverse din harurile Sale cele bogate peste toți cari slujesc Tronului, Bisericii și Țării.
Amin !

Făcând încheierea acestui capitol, care rezumă o parte din trudnicele preocupări din vara aceasta a P. S. Valerie, ar fi să arăt în cifre, că numai în aceste trei luni: Iulie, August și Septembrie, a făcut 44 de hirotonii. De aici se poate vedea, că nu numai la acele slujbe prin eparhie, și nu numai în Duminici și sărbători, Vlădica Valerie a slujit Domnului...

Protosinghelul Vasile

Artă cu caracter religios

Afirmația unora, că religia ar fi stânjenit progresul artei se mai aude încă. Ei spun, că religia, având o concepție unică asupra vieții, n'a lăsat posibilitatea artei să se desvolte liberă în secolele ce au trecut.

Problema însă are altă înfățișare. Religia prin Biserică a încurajat arta religioasă, dar n'a oprit și nici nu putea să oprească arta profană în mersul ei. Dacă arta profană n'a stat la înălțimea artei religioase, explicația este, că aceasta din urmă a avut izvoare de inspirație, pe care prima nu le-a avut.

Inspirație găsim în arta profană și'n cea religioasă. Unii spun, că această inspirație vine de sus. Când inspirația se leagă însă de ceva temporal, opera nu depășește viața unui om sau cadrul unui secol. Dar când această inspirație, venită de sus, se unește cu elemente aparținând veșniciei, atunci opera artistică rămâne peste veacuri. Puterile artistice omenești se întăresc. Depășesc cadrul temporalului. Inspirația își caută locul de unde a pornit și artistul urcă spre divinitate, lăsând lumii o operă trainică.

In muzeul Louvre din Paris. Prin mulțimea de opere artistice de tot felul și din toate timpurile, atenția îmi este atrasă la saloanele de pictură. Se pot vedea acolo picturi din multe secole, cu curentele și deosebirile lor.

— Peste toate însă, operele cu caracter religios îmbracă o putere şi o lumină deosebită. Fără să vrei, această putere te atrage şi ai rămâne mult în faţa acestor opere, dacă timpul nu ar fuge aşa de repede.

Sunt vrednice de amintit: Peter Paul Rubens, (1577—1640). „Triumful Religiei", şcoala flamandă. Un mare tablou în care artistul arată rezultatul doctrinei creştine la sfârşitul lumii. Semnul Sf. cruci, potir, îngeri, corone, flacăra dau acestei opere un caracter de adevărat triumf.

De acelaş autor: „Adorarea magilor" şi „Profetul Ilie servit de un înger".

Frans Parbus (1570—1622); Cina cea de taină. Prud'hon Pierre (1758—1823); Dreptatea şi răzbunarea divină.

Sub influenţa doctrinei creştine, pictura a dat opere ca acestea şi altele, poate mai însemnate. Se va vedea în viitor, dacă artiştii, cari sunt acum în afară de orice influenţă religioasă, vor putea păşi până la aceste trepte. Şi dacă operele lor vor putea trăi.

Paris, 1939. **Gr. Miron**

Obolul fiecăruia

Este uimitor de încântătoare fapta pe care, dela o vreme încoace, toată suflarea românească o săvârşeşte cu o adevărată inimă de aur. Cât de sărac este cineva, cât de mică i-ar fi leafa pe care o primeşte lunar, n'a pregetat nimeni a da părticica sa de contribuţie, pentru înarmarea scumpei noastre armate. Fără a o îndemna nimeni, -fără a fi impusă de sus de stăpânire, românimea a dat dovadă in faţa unei lumei întregi, că atunci când este vorba de a ne apăra ceiace am moştenit cu atâtea lupte şi jertfe, nu se găseşte nici cel mai umil cetăţean care să nu-şi impue sacrificiul de a mânca o bucăţică mai puţin, sau de a renunţa să-şi mai cumpere o haină pentru sine sau pentru ai săi, numai ca să poată pune şi el umărul la susţinerea acestei scumpe şi nepreţuite sarcine, care este grija de întărire a oştirei române. In clipa în care cetăţeanul şi-a desfăcut chimirul pentru a stre-

cura în folosul oastei bănuţii lui, i-a trecut prin faţa ochilor lui sufleteşti, toată istoria neamului nostru, care istorie nu este altceva decât o înşiruire de lupte şi de suferinţi, dar şi de vitejii şi de biruinţi. El a putut vedea în acest film imaginar, cum atunci când năvăleau hoardele păgâne, femeile, copiii şi moşnegii se retrăgeau în văgăunile munţilor, iar bărbaţii în putere se înarmau cu ce puteau şi faceau faţă grozăviei. Şi cu toată pustiirea lăsată în urma lor de aceşti hidoşi barbari, neamul nostru n'a încetat o clipă să existe, ba încă pare că cu puteri şi mai mari şi mai însufleţite decât înainte de nenorociri îşi refăcea totul şi-şi ducea mai departe viaţa demnă înfruntând secolele. Mai observă el cum atunci când Domnitorii noştri eroi, cu o oaste mică de tot, dar voinică, punea pe fugă pe Tătari, pe Cazaci sau pe Turci, cari veneau „câtă frunză şi iarbă", îşi câştigau titluri frumoase şi glorioase din partea lumii întregi, de „apărători ai creştinătăţii şi ai crucii", sau de „atleţii lui Hristos". Iată deci atâtea fapte care îndeamnă pe oricine simte românește, să nu stea o clipă la îndoială, atunci când e în joc siguranţa scumpei noastre Patrii, atunci când, de jur împrejur, nori grei, prevestitori de furtuni neînchipuite, apar tot mai mulţi.

Dar pe lângă acest obol, atât de preţios şi de trebuincios pentru vremurile noastre, toată suflarea românească nu trebue să uite un lucru: că, dacă înaintaşii noştri au biruit greutăţile, oricât de mari au fost ele şi oricât de puţini au fost ei, aceasta se datoreşte în cel dintâiu rând Dumnezeului Oştirilor şi al Puterilor, care a ocrotit cu dumnezeescul Său braţ, pe acest popor drept credincios. Că este aşa, nu e nevoie de a arăta mai mult decât că, oridecâteori strămoşii noştri se refugiau în munţi de furia năvălitoare, orice lucru ar fi putut uita, dar crucea şi icoana creştină niciodată. Când ajungeau în ascunzişurile ocrotitoare ale munţilor ei atârnau aceste talismane pline de putere divină, în crăcile copacilor şi apoi în faţa lor se prosternau, se rugau Dumnezeului milelor şi al îndurărilor, le sărutau şi curajul nu-i părăsea, iar furtuna se potolea, ca altădată pe Marea Tiberiadei.

Când Ştefan cel Mare pornea să dea piept cu duşmanul, nu uita măcar odată să ceară în ajutor sprijinul Dumnezeului Celui pururi biruitor, iar când se întorcea plin de florile izbândei, o biserică frumoasă era mulţumita faţă de Cel ce nu-l părăsea nici

o clipă. Sunt pline lungurile şi laturile pământului românesc de aceste flori ale recunoştinţei.

Şi până am ajuns de am dobândit împlinirea visului de sute de ani — Rommânia Mare — ajutorul Domnului nu ne-a părăsit.

Să fie deci ştiut oricui că, de vrem să trăim liberi şi liniştiţi şi deacum înainte, tot de ajutorul lui Dumnezeu avea-vom trebuinţă. Numai să i-L cerem cu toată încrederea înaintaşilor noştri. Obolul material pe care fiecare cu atâta inimă l-a dat în aceste vremuri de tulburare generală, să fie întregit cu obolul cel sfânt, sufletesc, cu ruga noastră de fiece clipă către Prea Bunul şi veşnicul Dumnezeu.

Când în sfânta Biserică, la sfânta Liturghie, preotul rosteşte „pentru pacea a toată lumea, Domnului să ne rugăm", să ne înmănumchem şi gândul nostru care să se înalţe odată cu ruga slujitorului altarului. „Pentru ca să ajute şi să supuie sub picioarele Regelui nostru, pe tot vrăjmaşul şi potrivnicul, Domnului să ne rugăm", este o altă cerere pe care credinţa creştinilor a îndreptat-o către Cer. „Pentru timpuri cu pace, pentru ca să ne izbăvim de tot necazul, urgia primejdia şi nevoia, Domnului să ne rugăm". „Pacea lumii, la Domnul să cerem". Şi însfârşit încheierea pe care o face Preotul: „Că Dumnezeul păcii şi al iubirii de oameni eşti şi Ţie slavă înălţăm, Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor", ne arată lămurit că pacea şi liniştea desăvârşită numai la Dumnezeu o putem afla, care ne-o dă. El întăreşte pe Rege, El duce oastea la biruinţă, El poartă grijă de toţi şi de toate.

Deaceia să nu pregete nimeni ca prin obolul său sufletesc, adus la fiecare rugăciune făcută, să coboare milostivirea lui Dumnezeu peste noi toţi.

Diacon
Laurenţiu Gh. Popovici

Noua orânduire de conducere a Mânăstirei Neamțu-Secu.

MINISTERUL CULTELOR ȘI ARTELOR

CAROL II

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, Rege al României

La toți de față și viitor, sănătate :

Asupra raportului președintelui Consiliului Nostru de Miniștri și miniștrilor Noștri Secretari de Stat, la Departamentele Cultelor și Artelor, Justiției și Finanțelor cu No. 40510 din 1939 ;

Văzând Jurnalul Consiliului de Miniștri cu No. 2850 din ședința dela 20 Septembrie 1939;

Văzând avizul Consiliului Legislativ, Secția I, cu No. 399 din 16 August 1939;

Pe temeiul art. 46 din Constituție,

Am decretat și decretăm :

Pentru modificarea art. 4 și 5 ale legii privitoare la reintegrarea Mânăstirii Neamțu-Secu în folosința vetrei înconjurătoare, din 4 Aprilie 1935.

Legea privitoare la reintegrarea Mânăstirii Neamțu-Secu în folosința vetrei înconjurătoare, din 4 Aprilie 1935, se modifică precum urmează :

Art. 4—Prin derogare dela dispozițiile legii pentru Organizarea Bisericei Ortodoxe Române și a Statutului ei, administrația averei Monastirei Neamțu-Secu se va face de un comitet alcătuit din 3 persoane : starețul Monastirei Neamțu, egumenul Monastirei Secu și un delegat, ales de soborul întrunit al ambelor monastiri.

Delegatul se alege pe o perioadă de 3 ani. Alegerea va fi prezidată de către starețul Monastirei Neamțu-Secu și confirmată de către Eforie.

Comitetul va lucra sub preşedinţia stareţului Monastirei Neamţu-Secu.

Comitetul va fi ajutat de personalul tehnic care va lucra sub ordinile lui.

Controlul administraţiei şi conducerii mânăstirei, îl va avea o eforie compusă din: I. P. S. Sa Patriarhul României, preşedintele Sf. Sinod, ministrul Cultelor şi ministrul Domeniilor, ale căror atribuţiuni vor fi: aprobarea bugetelor şi a conturilor de gestiune şi de a veghea ca fondul să se administreze bine şi să fie destinat exclusiv scopurilor indicate în această lege.

Sediul Eforiei va fi la Ministerul Cultelor.

Art. 5. — Prin derogare dela legea pentru Organizarea Bisericei Ortodoxe Române şi a Statutului ei, Mânăstirea Neamţu—Secu, împreună cu toate schiturile sale, constitue o singură persoană juridică cu o administraţie unitară; iar din punct de vedere duhovnicesc stă direct sub jurisdicţia I. P. S. Patriarh, Preşedintele Sf. Sinod.

Atribuţiile Mitropolitului Moldovei prevăzute în legile şi regulamentele în vigoare, în ceiace priveşte această mânăstire, trec asupra I. P. S. Patriarh al Bisericei Ortodoxe Române.

Dat în Bucureşti, la 21 Septembrie 1939.

CAROL

Preşedintele Consiliului de Miniştri
Armand Călinescu

Ministrul Cultelor şi Artelor
N. Zigre

Ministrul Justiţiei
Victor Iamandi

Ministrul Finanţelor
M. Constantinescu

Nr. 3.488

(Publicat în Monitorul Oficial Nr. 224, din 27 Septembrie 1939, pag. 5536).

Circulară

a Sf. Mitropolii a Moldovei Nr. 10793 din 28 Septemvrie a. c., cu privire la arendarea terenurilor bisericești în plus.

Cucernice Părinte,

Fiind în epoca însămânțărilor cu grâu de toamnă, este în interesul economiei noastre naționale, ca această lucrare să se facă neapărat de toți bunii gospodari agricultori din cuprinsul țărei.

Pentru aceasta dispunem și autorizăm consiliile și epitropiile bisericilor de Eparhia noastră, ca imediat să întocmească formele de arendă prin licitație publică, a terenurilor bisericești în plus, a căror contracte expiră fie în cursul trimestrului Octombrie 1939, fie în cursul trimestrului Ianuarie 1940.

Aceasta spre a da posibilitate adjudecatarilor să facă lucrările de însămânțare cu grâu, cât mai neîntârziat.

Acolo unde licitațiile nu vor da rezultate, consiliile și epitropiile sunt autorizate a arenda terenurile în regie cu hectarul, locuitorilor satelor preferând pe cei cu dor de muncă și buni platnici.

Pentru siguranță, socotim că ar fi cazul, ca arenda să se plătească anticipat. Acolo unde nu va fi posibil, se va plăti anticipat 50%, iar 50% la 1 Iulie 1940.

Pentru regulă, atât arendarea prin licitație publică cât și cea prin bună învoială se va comunica Mitropoliei spre aprobare.

Arhiepiscop Locotenent,
† **Valerie Botoșăneanu.**

Consilier Referent
Pr. V. Mihailescu.

NOTE

1. **Școala de Cântăreți**

a Eparhiei Mitropoliei Moldovei e la Mânăstirea Neamțu. In toamna aceasta, urmându-se hotărîrea Adunărei Eparhiale, ultimele lichidări a școlii de cântăreți dela Iași și P. Neamț s'au încheiat. Pentru anul acesta, școala dela Mânăstirea Neamțu are 3 clase, iar la anul va fi și a 4-a.

La Mânăstirea Neamţu elevii vor avea o pregătire de instrucţie şi educaţie religioasă mai apropiată idealului dorit, având-se în vedere locul precum şi practica bisericească pe care o fac la sf. slujbe din Mânăstire. In acelaş timp e de remarcat şi practica aleasă gospodărească pe care o învaţă dela profesorul de agronomie. Aceasta e tot ceiace aşteptăm dela ei : buni cântăreţi, buni creştini şi buni gospodari.

Deasemenea cu o deosebită bucurie ţinem să vestim şi faptul că la Mânăstirea Neamţu, şcoala, din toamna aceasta, e instalată într'un *palat cultural*, pentru care Mânăstirea a cheltuit vara aceasta cu facerea lui 7 milioane lei. Ori nici la Iaşi, şi nici la P. Neamţ, elevii nu se puteau bucura de o aşa şcoală.

2. **Campania de lucru**

la Mitropolia Moldovei a fost şi în vara aceasta în plină desfăşurare.

Pentru împlinirea restaurărei Catedralei Sf. Mitropolii, I. P. S. Nicodim, Patriarhul României, a încredinţat la plecare, P. C. Referent Vasile Mihailescu, suma de 240.000 lei, din banii adunaţi în acest scop. Cu această sumă a hotărît să se pună din nou trotuarul din jurul Catedralei, care era stricat,

Vrednicul referent, înflăcărat de aceiaşi râvnă sfântă pentru Biserică, a şi trecut la faptă. Şi după multă chibzuială a hotărît cum era mai bine: să facă un trotuar cu plăci mozaicate, dar nu oricum, ci din cele mai bune. Pentru înfăptuirea acestei dorinţi, vrednică de toată lauda, a trebuit ca *Părintele Vasile Mihailescu*, să depună multă trudă şi alergare, în vremurile acestea nu uşoare pentru ţara noastră.

Deasemenea, tot în vara aceasta, a depus multă grijă P. C. Referent V. Mihailescu, pentru restaurarea altor două corpuri de case ale Mitropoliei. Şi dorinţa P. C. Sale e, de va fi cu putinţă, să aştearnă astfalt şi în faţa Palatului Mitropolitan.

Iată că, pentru toate aceste vrednicii, la care ar fi să adăugăm şi grija unei bune conduceri a fabricei de lumânări, precum şi a Librăriei Eparhiale, P. C. Referent Vasile Mihailescu merită toată preţuirea noastră a tuturor.

3. Vestim

cu multă bucurie, că şi anul acesta *Calendarul* eparhiei Mitropoliei Moldovei, editat de Secţia Culturală, prin truda pricepută a P. C. Referent C. Nonea a apărut în aceleaşi bune condiţiuni de anul trecut.

Protos. Vasile

Ştiri oficiale, note şi însemnări

1. Sfântul Sinod cu adresa Nr. 23411 | 939 ne aduce la cunoştinţă că în şedinţa dela 27 Iunie 1939 s'a hotărît ca să se intervină la Ministerul Educaţiei Naţionale spre a se înlesni absolvenţilor de Seminar trecerea şi la alte facultăţi, prin admiterea lor la examenul de bacalaureat. In urma intervenţiei făcute, Ministerul Educaţiei Naţionale, cu adresa Nr. 124599 | 939 B a comunicat Sfântului Sinod următoarele:

„Absolvenţii de seminar se pot prezenta la examenul de bacalaureat teoretic, după ce vor fi trecut în prealabil examenul de diferenţă pentru liceu conform regulamentului". In consecinţă cucernicii preoţi, cari au în parohii absolvenţi de seminar, ce doresc a urma cursurile altor facultăţi, le vor comunica dispoziţiile Ministerului Educaţiei Naţionale.

2. Direcţiunea Căminului cultural judeţean Iaşi, cu adresa Nr. 2244 | 939, ne aduce la cunoştinţă, că în urma inspecţiei făcute de dl. prof. Dr. C. Mureşanu, inspectorul Serviciului Social al jud. Iaşi, s'a constatat că cucernicul Preot D. Argint dela parohia Bivolari, a prestat o deosebită activitate în cadrul Serviciului Social, înfiinţând o cantină şcolară, dăruind tot prinosul de ofrande aduse la Biserică pentru alimentarea copiilor săraci.

Deasemeni cucernicul Preot I. Nica, dela parohia Fântânele—Iaşi, s'a remarcat prin lucrare deosebită la înălţarea parohiei prin Serviciul Social.

Sfânta Mitropolie le aduce vii mulţămiri pentru cinstea cu care îi onorează autorităţile Serviciului Social. Pilda cucerniciei lor să fie imbold şi pentru alţi colegi, cari lucrează în cadrul aceloraşi orânduiri sociale.

3. Sf. Sinod, cu adresa Nr. 1887 | 939 ne comunică, că în ședința sa din 27 Iunie 1939, pronunțându-se asupra caracterului „Declarațiunilor" făcute de candidați la preoție, a adus următoarea interpretare:

„Declarațiunile făcute de candidați la preoție înaintea hirotoniei au caracter de legământ, iar nerespectarea lor atrage după sine pedeapsă. Gravitatea pedepsei rămâne la apreciersa Chiriarhului.

Parohia Mastacăn, județul Neamțu

a rămas vacantă, pe data de 1 August 1939, prin numirea parohului ei titular, Pr. Gh. Stan, în clerul militar.

Are satele: Mastacăn, Șovoaia, Marginea, Balanu cu un număr de 494 capi de familie și 1820 suflete.

Are două biserici: cea parohială în satul Mastacăn, având 11 ha. teren și o biserică filială în satul Balanu cu 2 Ha. teren. Nu are casă parohială.

TABLOU

de posturile de cântăreți vacante în Eparhia Arhiepiscopiei Iașilor.

Jud. Iași

1	Parohia Bosia	un post	12	Parohia Horodiștea	un	post
2	„ Ciurbești	„ „	13	„ Arama	„	„
3	„ Mânjești	„ „	14	„ Glăvănești	„	„
4	„ Frăsuleni	2 „	15	„ Larga	„	„
5	„ Popricani	un „	16	„ Lupăria	„	„
6	„ Oprișeni	„ „	17	„ Mălăești	„	„
7	„ Epureni	„ „	18	„ Onești	2	„
8	„ Balș	„ „	19	„ Socola	un	„
9	„ Cucuteni-Băiceni	„ „	20	„ Cogeasca	„	„
10	„ Doroșcani	„ „	21	„ Bogdănești	„	„
11	„ Hodora	„ „	22	„ Andrieșeni	„	„

Jud. Baia

1	Parohia Drăgușeni I	un post	15	Parohia Gâștești-Topila	1	post
2	„ Drăgușeni II	„ „	16	„ Petrișuri	„	„
3	„ Găinești	„ „	17	„ Preutești-Centru	„	„

4	„	Hereşti	2	„	18	„	Ştefan cel Mare	1 post
5	„	Mălini	un	„	19	„	Stolniceni Prăjescu	„ „
6	„	Moţca	„	„	20	„	Stroeşti Laiu	„ „
7	„	Rădăşeni I	„	„	21	„	Tătăruşi	„ „
8	„	Rotopăneşti	„	„	22	„	Tătăruşi Uda	„ „
9	„	Sasca	„	„	23	„	Valea Seacă	„ „
10	„	Slătioara	„	„	24	„	Vascani	„ „
11	„	Timişeşti	„	„	25	„	Probota	„ „
12	„	Văleni-Stănişoara	„	„	26	„	Moisa	„ „
13	„	Boureni	„	„	27	„	Lunca	„ „
14	„	Brăteşti	„	„				

Jud. Dorohoi

1	Parohia	Ferdinand I	1 post	21	Parohia	Mileanca	1 post	
2	„	Comeşti Eşanca	„ „	22	„	Mihoreni	2	„
3	„	Teioasa	„ „	23	„	Maghera	1	„
4	„	Alba	„ „	24	„	Mitoc	„	„
5	„	Adâncata	„ „	25	„	Plopeni	„	„
6	„	Busoiceni	„ „	26	„	Pomârla	2	„
7	„	Borolea	„ „	27	„	Pătrăsceni	1	„
8	„	Dobrănăuţi	„ „	28	„	Poiana	2	„
9	„	Drăguşeni	„ „	29	„	Rădăuţi	1	„
10	„	Dumbrăviţa	2 „	30	„	Rediu	2	„
11	„	Godineşti	„ „	31	„	Sinihău	1	„
12	„	Gh. Enescu	„ „	32	„	Sauceniţa	2	„
13	„	Ichimeni	2 „	33	„	Stroici	1	„
14	„	Lişna	1 „	34	„	Sănăuţi	„	„
15	„	Molniţa	2 „	35	„	Vatra	„	„
16	„	Mamorniţa	„ „	36	„	Hudeştii Mari	„	„
17	„	Oroftiana	1 „	37	„	Horodiştea	„	„
18	„	Bivol	„ „	38	„	Fandolica	„	„
19	„	Şerpeniţa	„ „	39	„	Ionăşeni	„	„
20	„	Şendriceni	„ „					

Jud. Botoşani

1	Parohia	Burleşti	1 post	15	Parohia	Copălău	1 post	
2	„	Călugăreni	„ „	16	„	Coştiugeni	„	„
3	„	Costeşti	„ „	17	„	Dracsini	„	„
4	„	Curteşti	„ „	18	„	Dumbrăveni-Sălăgeni	„	„
5	„	Dăngeni	2 „					
6	„	Drislea	1 „	19	„	Hlipiceni	„	„
7	„	Dumbrăveni	„ „	20	„	Pleşani	„	„
8	„	Gorbăneşti	„ „	21	„	Plopeni	„	„
9	„	Hulub	„ „	22	„	Stroeşti	„	„
10	„	Necşeni	„ „	23	„	Tudora I	„	„

11	„	Albeşti	„	„	24	„	Varatec	1 post
12	„	Cerneşti	„	„	25	„	Băluşeni	2 „
13	„	Chiscovata	„	„	26	„	Staraşilţa	1 „
14	„	Chiţoveni	„	„	27	„	Vlădeni	„ „

Jud. Neamţu

1	Parohia	Bâscu	1 post	13	Parohia	Podoleni	1 post
2	„	Borca	„ „	14	„	Sabaşa	„ „
3	„	Buhalniţa	„ „	15	„	Secu-Buhalniţa	„ „
4	„	Calu	„ „	16	„	Siliştea	„ „
5	„	Cândeşti	„ „	17	„	Boboeşti	„ „
6	„	Coroiu	„ „	18	„	Crăcăoani	„ „
7	„	Cotârgaşi	„ „	19	„	Filioara	„ „
8	„	Costişa	„ „	20	„	Pipirig	„ „
9	„	Cârnu	„ „	21	„	Ţibucani	„ „
10	„	Grinţieş	„ „	22	„	Dăneşti	„ „
11	„	Holda	„ „	23	„	Hoiseşti	„ „
12	„	Japa	„ „	24	„	Orbicul de jos	„ „

BIBLIOGRAFIE

1. **Nicodim,** *Patriarhul României, Cei perduţi*, roman religios, vol. XIX din Ogorul Domnul, 261 pag. 80 lei.

2. *Arhim. Iuliu Scriban*, profesor universitar, *Datoria preotului către limba românească.*

3. *Arhimandritul Iuliu Scriban*, profesor la facultatea de teologie din Chişinău, *Cartea Cărţilor: Sf. Scriptură sau Biblia*, 96 pag.

4. *Sf. Maxim Mărturisitorul, Patru sute cugetări creştine*, traduse de *Stareţul Paisie* † 1794, iar acum transcrise şi tipărite de pe manuscrisul lui Paisie de *Protoiereul Gh. Maxim*, Tipografia Sf. Monastiri Neamţu. 116 pag. 50 lei.

5. *Gherontie Nicolou*, Episcopul Constanţei, *Melchisedec*, zugrăvit de câţiva dintre ucenicii săi, Buc. 1939, 192 pag.

6. *Pr. Dr. Orest Tarangul*, Prea Sfinţitul *Eugeniu Suceveanu*, arhiereu vicar al Mitropoliei Bucovinei note biografice, Cernăuţi, 1939, 35 pag.

7. *Pr. N. V. Hodoroabă*, profesor la Liceul Internat „C.

Negruzzi" din Iaşi, *Manual de religie* pentru clasa I a Liceelor şi Gimnaziilor industriale de fete, ediţia I, 1939, 76 pag. 46 lei.

8. *Pr. N. V. Hodoroabă, Porabolele şi învăţăturile Domnului nostru Iisus Hristos*, manual de religie pentru clasa II a Liceelor şi Gimnaziilor Industriale de fete, 94 pag. 52 lei.

9. *Diac. Dr. Grigorie T. Marcu,* Profesor la Academia Teologică „Andreiană", *Saul din Tars,* Sibiu, 1939, 126 pag., 50 lei.

10. *Dionisie I. Udişteanu, Graiul evlaviei străbune,* inscripţii şi însemnări dela Secu, 1939, 78 pag. + LV introducerea, 80 lei.

11. *Victor Stanciu, Minunate sunt lucrările Tale!*; apărută în biblioteca „Cărţile vieţii", dela Cluj, 1939, 126 pag., 45 lei.

12. *Economul Aristide C. Cucu,* Darabani-Dorohoi, *Texte biblice* explicate străjerilor de şcoala primară, 40 pag., 25 lei.

13. *Taina mulţămirii* (Pollyanna) roman de *Eleonora Porter,* tradus de Henriette Krupensky Sturdza, ed. II, *Biblioteca „Mărgăritarele lumii"*, 138 pag., 20 lei. Despre această carte, Regina Maria a scris următoarele: „Iată cartea aducătoare de înţelepciune şi fericire! Citiţi-o deopotrivă tineri ce păşiţi în lume şi voi cei obosiţi de viaţă".

In numărul viitor al revistei vom vesti şi titlul celorlalte 30 de broşuri apărute în această bibliotecă, de sub conducerea vrednicului Preot V. Ionescu din Bucureşti, str. Brezoianu 23.

14. *Protos Dr. Vasile Vasilache, Biblia în Ortodoxie,* cuprinzând următoarele capitole:

1. *Valoarea Bibliei pentru creştini;*

2. *Sfânta Scriptură întregită şi tâlcuită de Sfânta Tradiţie, care e în Biserică;*

3. *Care era criteriul unei obiective interpretări a Bibliei în veacurile primare ale creştinismului?*

4. *Biserica ortodoxă ca tâlcuitoare a Sf. Scripturi;*

5. *Pot ceti şi interpreta laicii Sf. Scriptură?*

Mulţămiri publice

Sf. Mitropolie a Moldovei şi Sucevei aduce mulţămiri publice următorilor binecredincioşi, cari au donat bisericei din Ciumuleşti, diferite odoare sfinte, sau alte obiecte trebuitoare înfrumuseţării Casei lui Dumnezeu.

I. Credincioşilor din parohia Ciumuleşti jud. Baia care au contribuit la zidirea clopotniţei, la facerea reparaţiilor necesare bisericei şi au făcut donaţii mai însemnate:

1. Preot paroh Baltag, 1000 lei numerar, un geam a 500 lei şi învelitoare pe iconostas şi analog.

2. Dl. general Burghelea, 1000 lei.

3. Dl. Dr. Romulus Reuţ, o Evanghelie, o cruce, sf. vase toate aurite şi un antimis.

4. Dl. Stefan Lupu inginer, 700 lei.

5. „ Const. Sturza proprietar, 500 lei.

6. „ Const. Onofrei subrevizor, o legătură de tablă zincată şi 50 kg. ciment.

7. Dl. Maior Gh. Burghelea, 300 lei.

8. „ Ioan Ştirbu înv. pensionar, 500 lei şi un antimis.

9. „ Gh. Muraru înv., 500 lei.

10. „ Gh. Vicoveanu înv., 500 lei.

11. „ P. Th. Onofrei epitrop, 500 lei, o cruce a 500 lei şi dvera sf. uşi.

12. Dl. D. Chinaru 500 lei p. clopotniţă şi 200 lei p. sobă.

13. „ Ion Strujan cântăreţ şi Ion Sofron un geam a 500 lei.

14. „ Ion Tenciu şi D. S. Tenciu un geam a 500 lei.

15. „ D. Movileanu şi V. C. Suman un geam a 500 lei.

16. „ Leon Lupescu şi P. Pădureţ un geam a 500 lei.

17. „ Gheorghe şi Mărioara Nistor, molitfelnicul mare cost 860 lei.

18. „ Ion şi Marghioala Paraschiva, Liturghierul cost 630 lei.

19. „ Necula i Nistor, un culion 500 lei.

20. „ Gh. şi Magdalena Lupu o perdea a 500 lei şi un covor de lână.

20. Dl. V. Stănică, o icoană a Invierii în valoare de 300 lei.

MITROPOLIA MOLDOVEI

„După roadele lor îi veți cunoaște". *Matei VII, 16.*

„Celce va împlini și va învăța și pe alții să le împlinească, acela mare se va chema întru împărăția cerurilor".

Matei V, 19.

ANUL XV NOEMVRIE — 1939 Nr. 11

MITROPOLIA MOLDOVEI

REVISTĂ OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI IAȘILOR

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Sub patronajul I. P. S. MITROPOLIT al Moldovei și Sucevei

Comitetul de redacție:

Referent, Ec. C. NONEA
Diacon Dr. I. GHEORGHIȚĂ

Administrația la secția culturală a Sf. Mitropolii, Iași.

Abonamentul: 150 lei pe an.

SUMARUL:

Convocarea Congresului Național Bisericesc: O despărțire duioasă . . . . . **Pr. Const. Nonea**

Lista membrilor delegați de Arhiepiscopia Iașilor în Congresul Național Bisericesc.

Lista deputaților Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Iașilor.

Vizite Canonice . . . . . **Diac. Aurel Teodorescu**

Plecarea unui prieten . . . . . **Diacon Ilie Gheorghiță**

O nouă sfințire de biserică . . . . . **Ec. st. D. Popovici**

Cultivarea apiculturei la sate (circulară) . . . . . * * *

Reveniri dela rătăcire la calea cea adevărată . . . . . * * *

Un obiceiu nepotrivit . . . . . **Pr. N. Axinte**

Forma Sfintei Cruci . . . . . **Gr. Miron**

Comemorare . . . . . **Pr. C. N.**

Pe margini de cărți și reviste . . . . . **Pr. Const. Nonea**

Vacanțe parohiale și încadrări de funcționari.

Cd. 414 Inst. de Arte Grafice „ALBINA ROMÂNEASCĂ"— Iași, Tel. 2035

ANUL XV NOEMVRIE 1939 Nr. 11

MITROPOLIA MOLDOVEI

REVISTA OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI IAȘILOR

APARE ODATĂ PE LUNA

Convocarea Congresului Național Bisericesc

O despărțire duioasă.

Inalt Prea Sfințitul Patriarh Nicodim a convocat Congresul Național Bisericesc în zilele de 29 și 30 Noembrie cr., spre a se proceda la alegerea celor doi mitropoliți pentru scaunele vacante dela Iași și Craiova.

Incepând, deci, cu luna Decembrie Arhiepiscopia Iașilor va avea un nou titular.

Inalt Prea Sfințitul nostru Mitropolit Nicodim Munteanu ne părăsește definitiv spre a se dedica cu totul numai Mitropoliei Ungro-Vlahiei și Patriarhiei Române.

Despărțirea I. P. S. Sale de Scaunul lui Veniamin Costache și Iosif Naniescu înseamnă pentru Moldova o mare pierdere. Căci activitatea pe care a desfășurat-o la Iași. în puținii ani de arhipăstorire, reprezintă o epocă de aur pentru istoria Mitropoliei Moldovei.

Inalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicodim lasă în urmă o uriașă activitate scriitoricească, cele două catedrale învestmântate în haine nouă, librărie, fabrică de lumânări, mașina de propagandă culturală și, în fine, o gospodărie model ca organizare.

Dar peste toate aceste lasă o eparhie în care sălășluiește pacea și dragostea creștină.

Este, desigur, foarte simplu și ușor să descrii în

rânduri fugare aspectul unei recolte aşezate, cu grijă şi chibzuinţă, în grânar.

Dar câtă trudă şi sudoare a muncii s'au cheltuit până să fie rânduite fiecare la rostul cuvenit, numai cel cu iniţiativa, îndemnul şi lucrul poate să le istoriească pe curpăn. Cum stă cazul cu realizările, în toate domeniile de activitate bisericească, duse la bun sfârşit de I. P. S. Mitropolit Nicodim.

Dacă «timpul înseamnă aur», atunci, acest dicton strein şi-a găsit justificarea deplină în ostenelile marelui Ierarh al Moldovei. Căci s'ar putea afirma, că zilele de lucru ale I. P. S. Mitropolit Nicodim pierdeau graniţele celor obişnuite şi se transformau în zile polare. Noaptea dispărea subt povoara scrisului, iar ziua propriu zisă o devora administraţia bisericească. La ciasurile două după miez de noapte, învăluit peste genunchi cu cerga miţoasă, schimbându-şi perechile de ochelari după mărimea diopriilor, Isvoditorul treburilor durabile compunea scrieri, corecta tălmăciri, schiţa decizii şi planuri de clădiri, alcătuia răspunsurile la persoanele simandicoase pe care maşinele de scris aveau să le transcrie a doua zi, ca la trei dimineaţa să-l vezi, tinereşte, în faţa Palatului, urcându-se în maşină şi plecând spre a doua Reşedinţă, adică la Monastirea Neamţ. Iar la Neamţ, în acel raiu pământesc, îl aşteptau alte treburi. Clădirea magnifică a Seminarului, Palatul de Recepţie, amândouă în construcţie, tipografia, Şcoala de cântăreţi, fabrica de cherestea, livezile şi grădinile de zarzavat, stupinile şi iazurile cu peşte, gospodăria din «Branişte» şi cea dela Secu, toate aşteptau controlul şi agerimea spiritului celui ce le ctitorise. Şi mai presus de toate îşi aşteptau Păstorul cinul monahicesc, dela care să ia binecuvântare şi îndemn la păstrarea vechilor predanii de vieaţă mânăstirească.

Dela Iaşi pleca de obosit, ca să-l ia de odihnit— după cum spune zicătoarea—năvala atâtor cerinţe şi nevoi dela Neamţ. Iar pe drumul călătoriei, enoriile erau cercetate, inopinat, astfel ca ostaşii de front să se găsească la datorie.



I. P. S. Dr. NICODIM MUNTEANU,
Mitropolit Moldovei şi Sucevei, al Ungro-Vlahiei şi Patriarh al României.

Şi în faţa acestor eforturi, niciodată, I. P. S. Mitropolit Nicodim nu s'a plâns de oboseală. Ce frumoasă şi vrednică pildă de urmat în domeniul muncii binecuvântate de Dumnezeu!? Cei ce au muncit, în aceşti din urmă patru ani, ca lucrători mărunţi în ogorul Arhiepiscopiei Iaşilor, s'au învrednicit să admire zelul pasionant al adevăratului Apostol pentru Biserică. De acum I. P. S. Mitropolit Nicodim ne părăseşte, dupăce ne-a călăuzit, cu aceiaş râvnă şi dragoste pe tot timpul vacanţei mitropolitane.

Regretul despărţirii ne îndurerează, deşi cinstirea ce o lasă este mare prin urcarea pe scaunul patriarhal. Dar avem nesdruncinată nădejde, că legăturile spirituale pe care I. P. S. Mitropolit Nicodim le-a înnodat cu viaţa Mitropoliei Moldovei nu se vor rupe, atât timp cât Dumnezeu ni-l va dărui cu sănătate Bisericii. Şi această nădejde ne-o întăreşte Lavra dela Neamţ, care-l va chema cât mai des pe fostul nostru Chiriarh pe plaiurile moldovene. Unde îl vom găsi cu acelaş bun sfat părintesc şi vom fi primiţi cu aceiaş căldură sufletească, cu care ne-a înconjurat şi oblăduit de pe scaunul chiriarhal dela Iaşi.

Avem credinţa fermă, că grija I. P. S. Sale, acum ca Patriarh al Ţării, se va fi îndreptat şi asupra succesiunei, ca să lase urmaş de vrednică continuitate în muncă şi pace, pe una din personalităţile recunoscute în Biserică, de mare cărturar, bun gospodar, om paşnic şi păstrător al tradiţiei culturale dela Iaşi.

Şi în aceste momente de de duioasă despărţire Vă aducem prinos de omagiu Inalt Prea Sfinţite Stăpâne, pentru toate câte aţi realizat şi de modul adevărat părintesc, cum ne-aţi îndrumat şi învăţat să chivernisim însărcinările de folos obştesc ale Bisericii.

Deie bunul Dumnezeu, ca şi la Patriarhie, pe un ogor mult mai vast, să vă învredniciţi de aceiaş roadă însutită, ca şi în Moldova, spre cinstea Bisericii Ortodoxe Române şi binele Patriei.

Intru mulţi ani, Sanctitate!

Pr. Const. Nonea
referent cultural

Lista membrilor delegați de Arhiepiscopia Iașilor, în Congresul Național Bisericesc.

M e m b r i;

1. Preot Valeriu Iordăchescu, Prof. Univ., Stradela Golia 6, Iași.
2. Preot Gheorghe Niculea, Prof. Secundar, Bis. Sf. Haralambie, Iași.
3. D-l Victor Iamandi, Ministrul Justiției, București.
4. „ Ioan Petrovici, Profesor Universitar, Universitatea Iași.
5. „ Constantin Sturza, Proprietar, com. Cristești jud. Baia.
6. „ Leon Mrejeru, Str. Colonel Roznovanu, Piatra Neamț.

S u p l e a n ț i:

1. Preot Dr. Dimitrie Furtună, Biserica Vârgolici, Dorohoiu.
2. D-l Ioan Bârliba, Profesor, Tg. Neamț, jud. Neamț.
3. „ Ioan Romanescu, Profesor-Botoșani.

Lista membrilor aleși (clerici și mireni) cari alcătuiesc Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Iașilor.

Membrii clerici:

Jud. Iași

1. Preot I. Țincoca
2. „ Valeriu Iordăchescu
3. „ I. Negoiță
4. „ Gh. Niculea

Jud. Neamț

5. „ Gh. Popovici
6. „ Gh. Tudorache
7. „ V. Constantinescu
8. „ C. Matasă

Jnd. Botoșani

9. „ C. Constantinescu
10. „ Gh. Constantinescu
11. „ D. Neagu

Jud. Dorohoi

12. „ C. Filipeanu
13. „ D. Furtună
14. „ C. Munteanu

Jud. Baia

15. „ Ermil Grigorescu
16. „ C. Roșescu
17. „ C. Zăhărescu
18. „ Cicerone Iordăchescu

Membrii mireni:

Jud. Iași

19. D-l Victor Iamandi
20. „ Iancu Zipa
21. „ Gh. Brătianu
22. „ Petru Bogdan
23. „ Osvald Racoviță
24. „ C. Toma
25. „ C. Ifrim
26. „ Gh. Tutoveanu

Jud. Neamț

27. „ N. Maxim
28. „ I. Matasă
29. „ V. Ghițescu
30. „ Al. Ionescu
31. „ I. Bârliba
32. „ V. Gheorghiță
33. „ Victor Cădere
34. „ Leon Mrejeru

Jud. Botoșani

35. „ C. Moscu
36. „ Ramiro Savinescu
37. „ Ioan Romanescu
38. „ Tiberiu Crudu
39. „ I. Răileanu
40. „ Th. Cumpătă
41. „ Dumitru Răutu
42. „ Haralambie Vasiliu

Jud. Dorohoi

43. „ C. N. Iancu
44. „ Gh. Tomaziu
45. „ V. Petrovici
46. „ N. C. Enescu
47. „ N. A. Stoianovici
48. „ Ioan Trufin
49. „ Ioan Frank

Jud. Baia

50. „ Vasile Prelipceanu
51. „ C. Mălinescu
52. „ Virgil Tempeanu
53. „ Ioan Hudiță
54. „ C. Doroftei
55. „ C. Sturza
56. „ M. Sadoveanu

Din totalul de 60 de membri ai Adunării Eparhiale lipsesc prin deces, un număr de 4 membri:

1. Pr. Al. Simionescu, Botoșani
2. Ec. Dr. D. Grigorescu Dorohoi
3. Gh. Ghițescu, Baia
4. Remus Bălănescu, Dorohoi

VIZITE CANONICE

Multă bucurie se simte între conduşi, când păstorul se coboară între ei, aducându-le cuvinte înţelepte şi sfaturi folositoare, atât pentru trup dar mai ales pentru suflet. Această bucurie am simţit-o şi noi dorohoienii, văzând pe conducătorul lor sufletesc, că vine şi-i cercetează pe ogorul Domnului.

Dorohoiul a primit cu mult drag vara aceasta, vizitele pe care P. S. Valerie, Locotenent al Arhiepisco-

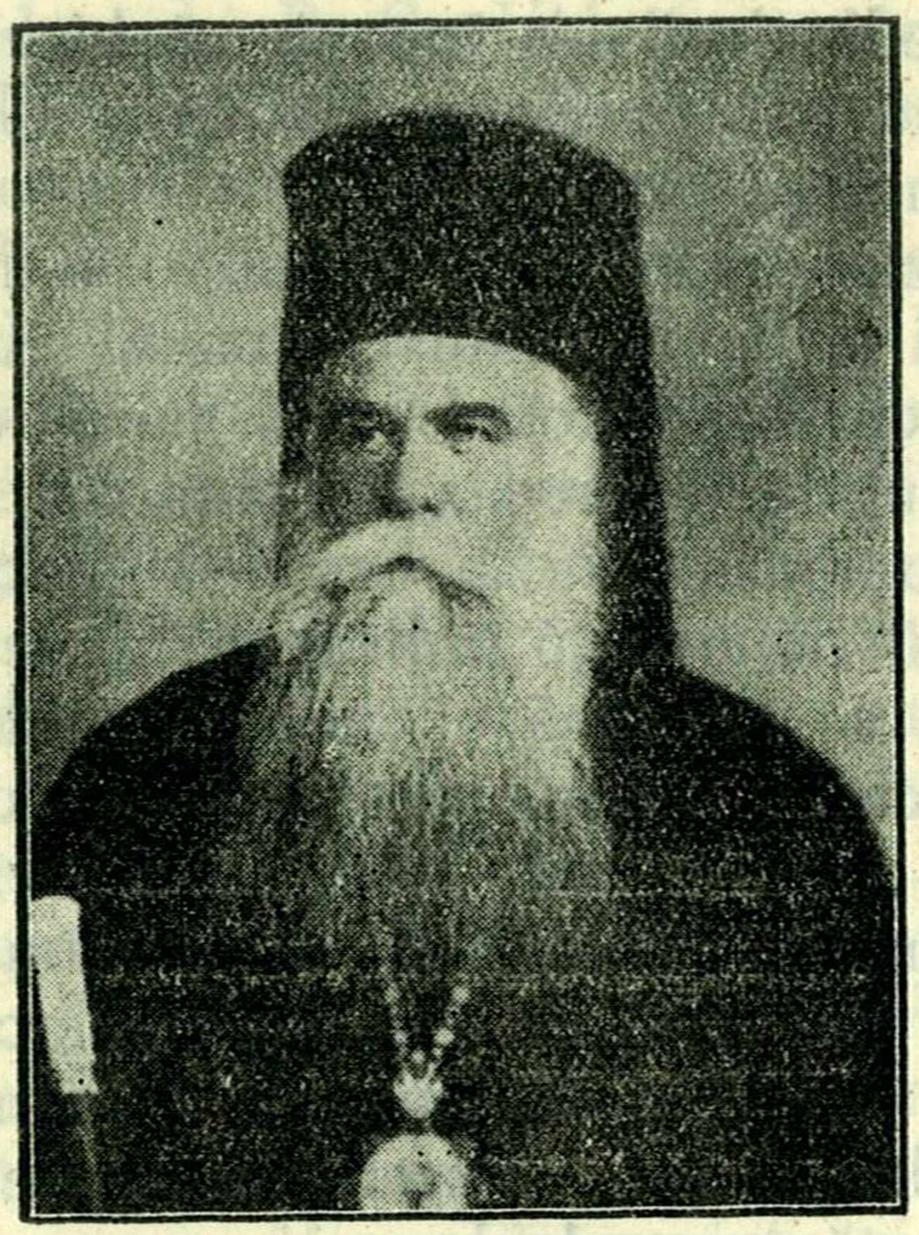

P. S. VALERIE BOTOŞĂNEANU
Vicarul Mitropoliei Moldovei şi Locotenent de Arhiepiscop.

piei Iaşului, a înţeles să le facă. Despre vizita făcută la Mânăstirea Gorovei, în satul Brăeşti şi oraşul Dorohoi care a produs atâta mulţumire, s'a mai scris în coloanele revistei noastre. E vorba acum de vizita făcută în satul Avrămeni, cu ocazia sfinţirii bisericii de acolo. Incă de Sâmbătă 30 Septembrie ajunul sfinţirii, P. S.

Valerie însoţit de părintele C. Nonea, referent cultural al Sf. Mitropolii, au sosit în gara Ungureni întâmpinaţi fiind de P. C. Protoierei Alex. Sandovici, D. Hadârcă, arhidiacon C. Sandovici şi condus apoi la Avrămeni. Credincioşii cu parohul în frunte, fierbeau de nerăbdare să vadă mai repede sosit în mijlocul lor, pe păstorul sufletelor, pe Vlădica mult aşteptat. Toata curtea era plină de credincioşii adunaţi într'un număr aşa de impresionat.

In dangăt de clopot şi rugile mulţimei, Vlădica Valerie, binecuvântând poporul intră'n biserică şi înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi oficiază Vecernia mare cu sfinţirea Litiei. După ce s'a terminat de miruit credincioşii s'a înconjurat biserica şi făcându-se rugăciuni pentru Rege, Patriarh, Guvern şi pentru toţi credincioşii creştini.

A doua zi, disdedimineaţă poporănii satului, frumos îmbrăcaţi şi cu lumânări în mâini, au umplut vasta curte a bisericii. In mijlocul lor o parte din preoţi, veniţi şi ei destul de devreme, fac sfinţirea apei. Vremea este foarte frumoasă. Pe la ora 9 Vlădica este primit în uşa bisericii de preoţii îmbrăcaţi în vestminte. După ce se închină, se îmbracă şi începe slujba sfinţirii cu toată pompa ce se cuvine asemenelor ocazii, înconjurat de preoţii : C. Nonea, Alex. Sandovici, A. Popovici, I. Teodorescu, Neculau, arhidiacon Sandovici şi subsemnatul. Pe lângă numeroşii credincioşi iau parte şi autorităţile civile şi militare ale comunei. D-nii comandanţi ai brigăzei şi regimentului precum şi trupa ce era cantonată în acele locuri.

Când Vlădica a zis : „Ridicaţi boieri porţile voastre“ vedeai pe feţele tuturor credincioşilor satisfacţia şi mulţumirea, că vor putea deacum înainte să se închine în locaşul la care au muncit atâta vreme. Odată cu începerea sf. Liturghii, afară se săvârşeşte şi taina sf. Maslu, pentru poporul ce nu a încăput în biserică. In cuvinte măestrit alese şi cu vorba lui blândă, Păr. Protopop Hadârcă vorbeşte credincioşilor despre rostul bisericii aici pe pământ şi-i laudă pentru fapta lor aşa

de măreaţă. Celor de afară le-a vorbit frumos şi emoţionant Păr. Const. Nonea. Către sfârşitul slujbei Păr. Ciorăscu a făcut darea de seamă, spunând că biserica s'a ridicat din obolul bunilor şi înţelegătorilor enoriaşi, la stăruinţa vrednicului întru amintire, preot Vasile Tedorescu, care, strângând suma de un milion două sute mii lei, a făcut zidăria şi acoperişul.

Când a venit în parohie Păr. Ciorăscu nu a avut alt gând decât să termine ceiace înaintaşul său a început. Adunând tot dela enoriaşi suma de lei patru sute mii, cu aceşti bani a putut picta biserica şi a o înzestra cu toate obiectele necesare cultului.

Mulţumeşte tuturor celor ce l-au ajutat, fie material, moral şi îndeosebi P. S. Valerie pentru osteneala şi dragostea ce le-a arătat-o venind şi dându-le biserica sfinţită, spre folosinţă în cele duhovniceşti.

La urmă, P. S. Valerie în cuvinte alese, arată că fapta tuturor celor ce au donat şi ajutat la înălţarea sfântului locaş, este vrednică de toată lauda şi este singura comoară pe care furii nu o fură nici rugina nu o strică. Mulţumeşte păr. paroh pentru munca depusă şi drept răsplată îi conferă rangul de iconom-stavrofor. Slujba se termină cu un polihroniu, după care toată asistenţa a mers în casele băncei populare a satului, la o masă frăţească servită cuviincios de D-na Ciorăscu. A toastat P. S. Valerie pentru M. S. Regele, păr. Protoiereu Sandovici pentru I. P. S. Patriarh şi P. S. Valerie; D-l Col. Calotescu arată rolul armatei şi legătura ei cu biserica, păr. Protoiereu Hadârcă pentru familia preotului paroh şi păr. cons. Nonea, în cuvinte simţite, aduce elogii fraţilor prof. pictori Popovici, care au ştiut să redea chipurilor zugrăvite atâta viaţă. Tuturor le răspunde păr. Ciorăscu mulţumindu-le că au luat parte şi l-au ajutat la această înălţătoare sărbătoare.

Laudă şi şi cinste celor care ştiu să muncească pentru biserica şi neamul lor.

Diac. Aurel Popovici

Plecarea unui prieten

Plecarea I. P. S. Mitropolit Nicodim la Bucureşti a însemnat pentru Mitropolia Moldovei şi Arhiepiscopiei Iaşilor o mare cinste dar şi o mare lovitură.

S'a întrerupt pentru moment o lucrare gospodărească şi spirituală, care luase un avânt îmbucurător pentru întreaga eparhie. Ne-am revenit însă în durerea noastră, cu gândul că ochiul vigilent al I. P. S. Sale şi de acolo unde se află, va priveghia ca opera începută să-şi continue mersul după planurile stabilite.

Dar un om de valoare nu se deplasează niciodată singur, aşa după cum o stâncă desfăcându-se din munte nu lasă locul liniştit, ci atrage după sine şi alte pietre de care era înconjurată.

Aşa s'a petrecut şi la Mitropolia noastră. Chiar în primele zile după instalarea I. P. S. Mitropolit Nicodim ca Patriarh al Bisericii ortodoxe române, au fost chemaţi la Bucureşti doi călugări, cari prin serviciile ce au îndeplinit timp de mai mulţi ani la Catedrala Mitropoliei din Iaşi, s'au dovedit a fi elemente distinse şi de mare folos pentru biserică. Golul lăsat în urmă de Părintele Protosinghel Ghervasie Creţu, ca şi acela lăsat de Păr. Ierodiacon Melchisedec Cerbu ne înduioşează. Parcă am dori să-i întâlnim şi mai departe făcându-şi datoria la biserică şi în curtea Mitropoliei, după cum i-am întâlnit de atâtea ori în trecut, cu acelaş zâmbet măsurat şi cu aceiaşi modestie, care stă aşa de bine unui călugăr. Dar s'au dus să facă ascultare, slujind cu acelaş devotament pe Stăpânul lor şi la Bucureşti ca şi la Iaşi.

I. P. S. Patriarh însă, nu s'a lăsat numai cu atâta !

Pe ziua de 1 Noembrie a. c. a chemat la Bucureşti şi pe Părintele Ieromonah Vasile Vasilache, directorul cancelariei şi secretarul revistei noastre, numindu-l în postul de secretar particular.

Şi dacă locul dela cancelarie se poate ocupa mai uşor, întrucât Mitropolia noastră are destui funcţionari bine pregătiţi, golul dela redacţia revistei îl vom simţi mai mult. De patru ani Sf. Sa a stat neadormit în serviciul revistei cu articole personale, cu dări de samă, cu alcătuirea notelor oficiale-informative şi cu

aranjarea materialului. Dar cea mai grea muncă la scoaterea unei reviste este corectura dublă şi de mulie ori triplă a greşelilor dela tipografie. Am admirat întotdeauna pe cei ce se înarmează cu această răbdare mucenicească. Şi Păr. Vasile a avut-o îndeajuns, căci revista a apărut întotdeauna la timp şi în condiţiuni technice admirabile.

Imi amintesc cu drag de începutul colaborării noastre la a-

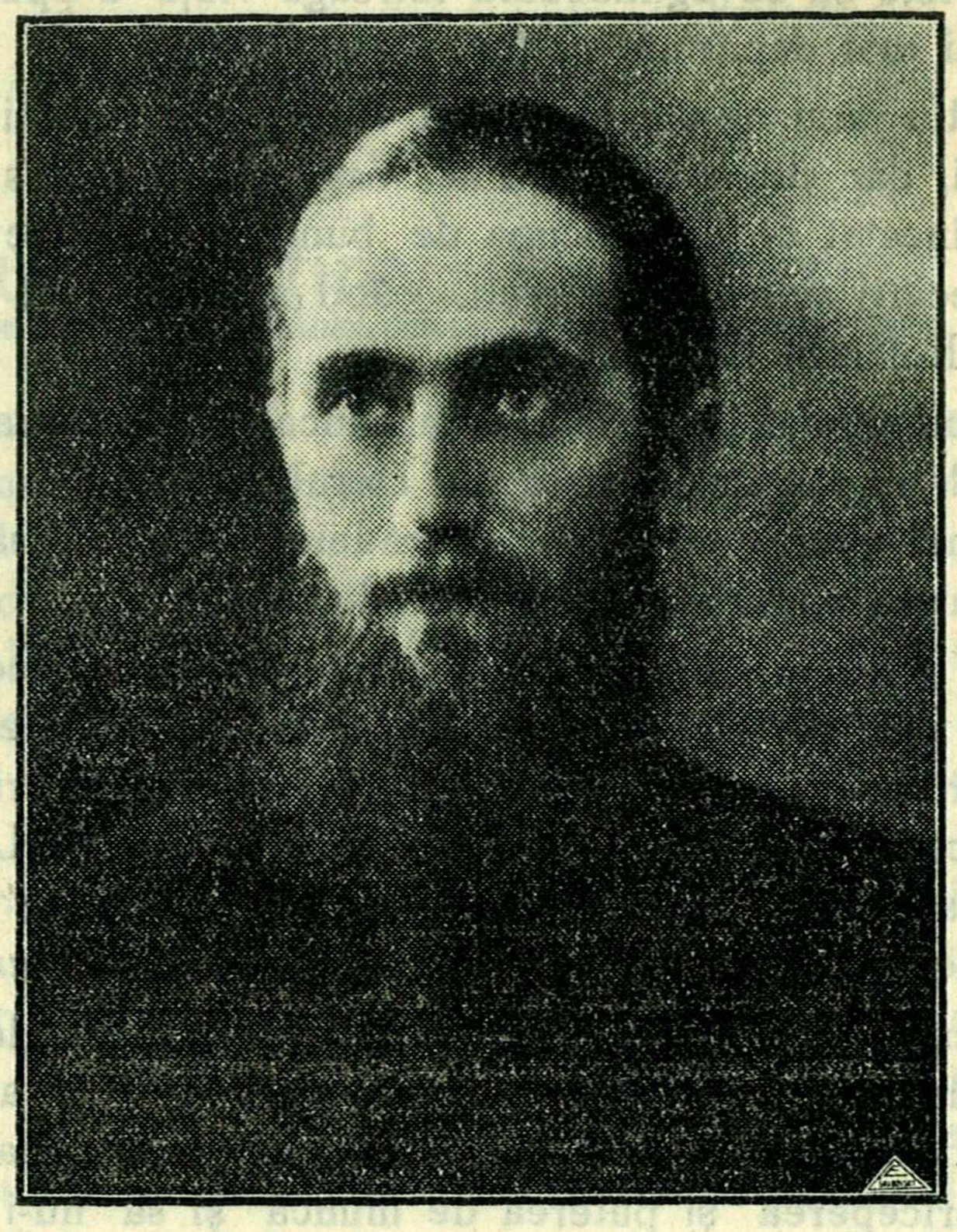

Protos. Dr. V. Vasilache

ceastă revistă, când I. P. S. Mitropolit Nicodim a alcătuit comitetul de redacţie în fruntea căruia sta P. S. Vicar al Mitropoliei, ca preşedinte ; iar printre membrii răspunzători de bunul mers al ei, Păr. V. Vasilache ca secretar. S'au împărţit rolurile şi o bună bucată de vreme ne-am achitat conştiincios de ele, căci secretarul ne ţinea din scurt. Şi dacă totuşi, noi ne arătam leneşi şi întârziam cu articolele, ne pomeneam cu revista apărută. Sf.

Sa ştia că o revistă, în viaţa unei instituţii, este o hrană sufletească, care trebue servită la timp.

Preoţii şi cântăreţii s'au deprins să culeagă regulat din revista oficială a eparhiei, toate informaţiile şi dispoziţiile ce-i privesc ; iar din articolele de fond, pot lua cunoştinţă de întreaga viaţă ca şi de progresul ce se realizează în cuprinsul eparhiei. Aşa a fost dorinţa Inaltului nostru Chiriarh ca în coloanele acestei reviste să se oglindească întreaga viaţă a eparhiei până în cele mai mai dapărtate colţuri ale ei.

Nu ştiu cum ne am îndeplinit datoria noi ceilalţi membri ai comitetului, dar ştiu atâta, că Păr. Vasilache a rămas mereu activ şi n'a încetat de a se ocupa de bunul mers al revistei până în ziua plecării sale la Bucureşti, când a predat tot materialul Părintelui Referent C. Nonea.

Dar nu numai la revistă şi la cancelarie a lucrat Păr. Vasilache, cât timp a făcut parte din clerul Mitropoliei noastre, ci Sf. Sa a mai ocupat cu cinste şi vrednicie şi alte însărcinări, pe cari stăpânirea eparhială i le-a încredinţat.

Aşa, a fost un timp diacon şi apoi preot la Catedrală, unde s'a distins prin pietatea slujbelor ce făcea şi mai ales prin cuvântările frumoase ce le-a rostit de pe amvonul bisericii.

A făcut parte din comitetul de conducere al Librăriei Eparhiale, care după propunerea Sf. Sale va purta de acum înainte numele vrednicului ei întemeietor: *I. P. S. Patriarh Nicodim*.

Şi acum, dacă ne gândim cu dreaptă judecată la serviciile pe care Părintele Ieromonah Vasile Vasilache, le-a adus Mitropoliei Moldovei într'un timp aşa de scurt, nu se poate să nu-i admirăm priceperea şi puterea de muncă şi să nu-i aducem o binemeritată mulţumire.

Sf. Sa ne lasă aici la Iaşi, amintirea unui călugăr corect şi luminat, cu care şi revista noastră se poate mândri de a-l fi avut printre colaboratorii săi. Cele două lucrări de valoare: „Predica în Evul Mediu" şi „Dumnezeu este lumină" ca şi cea de-a treia despre Mitropolitul Iosif Naniescu, ce se află acum sub teascurile Tipografiei dela Mânăstirea Neamţ, ne dovedesc încă odată munca pe care a desfăşurat-o Sf. Sa timp de 4 ani, cât a stat la Mitropolia din Iaşi. A lăsat o dâră luminoasă, pe care îi

urăm să continue cu aceiaşi tărie de cuget şi virtute şi la Mitropolia Ungro-Vlahiei.

Noi, cei dela Iaşi, care am avut cinstea să colaborăm cu Sf. Sa, îl vom urmări cu drag în toate lucrările ce va mai da pentru viitor spre slava lui Dumnezeu şi renumele bisericii noastre româneşti.

Diacon Ilie Gheorghiţă
Profesor

O nouă sfinţire de Biserică

In ziua de 26 Oct. a. c. ziua M. m. Dimitrie, s'a făcut târnosirea din nou a Bisericii din Com. Adăncata jud. Suceava Protopopiatul I Dorohoiu.

Incă din seara zilei de 25 Oct. a. c. au sosit prin gara Burdujeni P. S. Valerie, însoţit de Păr. Arh. Teoctist Stupcanu şi Păr. Diacon Aurel Teodorescu dela Sf. Mitropolie. Primirea în gară a fost făcută de P. C. Păr. Protoereu Dr. Al. Sandovici şi Arhidiacon C. Sandovici. La Biserica nouă, distinşii oaspeţi au fost întâmpinaţi de Pr. paroh D. Popovici şi enoriaşi în sunetele clopotelor. După ectenie şi polihron, Pr. D. Popovici urează P. S. Valerie bun venit, arătându-şi fericirea de a vedea pentru prima oară pe un Vlădică slujind la Adâncata, exprimându-şi părerea de rău că nu a putut ieşi înainte cu mai mult popor, căci majoritatea lor sunt concentraţi. Roagă pe bunul D-zeu să dea P. S. Sale viaţă lungă întru predicarea adevărului. Răspunzând P. S. Valerie, arată că a venit în mijlocul nostru, ca împreună cu noi să se roage, ca Duhul Sfânt să se coboare să sfinţească noul locaş, rugându-ne şi pentru liniştea ţării şi ostaşi.

S'a făcut Vecernia şi Litia, la care însuşi P. S. Sa a luat parte binecuvântând pâinile, grâul, vinul şi untuldelemn. S'a făcut înconjurul Bisericei în sunetele clopotelor, poporul purtând în mâni lumini aprinse.

A doua zi, după primirea protocolară, şi după ce P. S. Valerie s'a îmbrăcat în sf. odăjdii, s'a ieşit în procesiune cu sf.

moaşte, ocolindu-se de trei ori noul locaş, lumea urmând în tăcere impresionantă.

Intre timp Pr. Ec. Şt. V. Măcărescu pregătise aromatele necesare. După aşezarea sf. moaşte, acoperemintelor, miruirea pereţilor şi înainte de a se intra în Sf. Liturghie, a avut loc hirotonia tânărului Ciprian Căileanu din jud. Bacău. Tot atunci i s'a conferit rangul de Econom stnvrofor parohului D. Popovici. In Biserică mulţime de credincioşi, mulţi din satele vecine, mai ales că de ziua sf. m. m. Dimitrie este hram la Adâncata. Soborul dela Sf. Liturghie a fost format în jurul P. S. Valerie de Păr. Arhim. T. Stupcanu, Pr. Ec. stavr. Vichentie Tudor, de Arhidiacon C. Sandovici şi Aurel Teodorescu. Răspunsurile au fost date de corul reuniunei muzicale „Ciprian Porumbescu" din oraşul Suceava. Pentru lumea ce nu mai încăpea în Biserică s'a oficiat Sf. Maslu de către Preoţii: Ec. Stavofor V. Măcărescu, Ec. P. Grigoriu, V. Iacob şi Victor Gagos.

La Kenonic, Pr. Protoereu Al. Sandovici, a rostit predica cu citatul: „Cine voeşte să vie după mine, să se lepede de sine, să-şi ia crucea sa şi să-mi urmeze Mie". Vorbind despre jertfa cea mare şi pilduitoare a Mântuitorului nostru Iisus Hristos a arătat spiritul de jertfă al locuitorilor, care n'au precupeţit a-şi rupe banul dela nevoile lor spre a-l da pentru terminarea Bisericei. Lăudând fapta fostului inginer silvic V. Molescu care şi-a lăsat întreaga sa avere pentru terminarea Bisericei din Adâncata, a scos în evidenţă spiritul de jertfă al inginerului V. Molescu, care toată agonisita lui de o viaţă a lăsat-o pentru scopul acesta mare, când ar fi putut ca mulţi alţii să-şi fi cheltuit banii în petreceri sau să-şi fi căutat măcar de sănătatea sa. P. C. Sa încheie mulţumind tuturor acelora care au contribuit fie cu banul, fie cu munca, la terminarea Bisericei.

Inainte de a se face parastasul pentru ctitorii morţi, Pr. D. Popovici a făcut o dare de seamă asupra încasărilor şi cheltuelilor cu terminarea Bisericei, arătând că inginerul V. Molescu, a lăsat o avere de 1.400.000 lei, adică jumătate din ce costă Biserica, întrucât locuitorii au dat şi ei 1.200.000 lei. S. Sa arată că deşi Biserica s'a sfinţit şi deşi are cele necesare cultului încă nu este munca terminată, rămânând în seama locuitorilor stranele şi clopotniţa. Mulţumeşte tuturor acelor care l-au ajutat la ter-

minarea Bisericei, şi arată că deşi suma strânsă de Sf. Sa este, în raport cu totalul, mică, au fost ultimii bani ai enoriaşilor, care perduseră nădejdea că vor mai vedea biserica sfinţită.

Mulţumind P. S. Valerie pentru rangul oferit, arată că nu a fost decât o slugă care şi-a făcut datoria. Crucea de stavrofor care a căpătat-o în această zi, îi va apăsa pe viitor grumajii, arătându-i că de acum se cuvine cu mai multă râvnă să lucreze. Mulţumeşte apoi pentru slujba de neuitat săvârşită în parohia sa, rugând pe bunul D-zeu să înviedniceascâ pe I. P. S. cu putere şi sănătate la mulţi şi fericiti ani să ne poată păstori.

Răspunde P. S. Valerie, care aduce laude enoriaşilor pentru lucrarea monumentală ridicată prin strădania lor, arătând că nu multe Biserici sunt aşa de frumoase ca aceasta. Dacă a venit la Adâncata, este pentru faptul, că totdeauna simte o mare bucurie când este chemat la vre-o sfinţire de Biserică. Indeamnă poporul la credinţă, singura care ne este îndreptar şi încheie dându-ne Arhiereşti binecuvântări. Slujba se termină cu parastasul pentru ctitori, după care, Preotul Victor Gagos este hirotesit Econom.

Masa a fost oferită în casele Pr. D. Popovici, la care au luat parte pe lângă P. S. Valerie şi preoţii slujitori, şi reprezentantul D-lui Prefect al jud. Suceava, Dl. Prim Pretor.

La masă, a luat cuvântul I. P. S. Valerie, care a toastat pentru M. S. Regele.

Dl. Prim Pretor, scuză lipsa D-lui Prefect, aducând mulţumiri P. S. Sale pentru slujba fastuoasă la care a asistat, lăudând totodată munca depusă de Pr. paroh Popovici.

P. C. Părinte Protoereu Al. Sandovici toastează pentru P. S. Valerie, arătând că cele mai multe ranguri s'au acordat preoţilor din Protopopiatul Dorohoi, la care P. S. Sa răspunde că nu-i este în obiceiu a conferi ranguri, dar că Preoţii din Dorohoiu sunt preoţi care te obligă prin faptele lor a li se da ceia ce merită.

Ultimul ia cuvântul Pr. Popovici, care mulţumeşte P. S. Valerie atât în numele familiei sale fiind onorat cu distinsa prezenţă, cât şi în numele enoriaşilor, care s'au hrănit sufleteşte de la înălţătoarea slujbă arhierească la care au asistat.

Ziua de 26 Oct. a. c. va rămâne întipărită în inimiie noastre

a tuturora, şi nu putem încheia această dare de seamă fără a mulţămi încă odată P. S. Valerie, care cu adevărat este un Arhiereu bun slujitor, ce îţi strecoară în suflet, ceva din vremi trecute cu figura Sa impunătoare şi totuşi blândă.

Ec. Stavrofor D. Popovici

Cultivarea apiculturei în parohii

Cucernice Părinte,

Vremurile grele prin care trecem sunt spre învăţătura tuturor şi în toate domeniile.

Starea de război a altor popoare se resfrânge şi asupra noastră, mai cu seamă în domeniul economic, prin scumpete şi lipsa mărfurilor.

Popoarele de pe anumite părţi ale pământului sunt înzestrate şi se bucură de anumite bunuri şi daruri dela Dumnezeu.

Cele din ţările calde au tot felul de plante tropicale, ca: lămâi, portocale, curmale, măsline, orez, smirnă, bumbac, ceară, etc.

Cele din părţile temperate, în care intrăm şi noi, au: lemne, gaz, cărbuni şi tot felul de metale.

Cu totul altele sunt bunurile lăsate de Dumnezeu în regiunile cu clime reci sau glaciale.

Revenind, ne găsim astăzi în mare lipsă, cu deosebire în ce priveşte colonialele. Legăturile noastre cu ţările producătoare de coloniale sunt suspendate: vapoarele cu mărfurile necesare ce transportau aceste articole în ţara noastră, au fost oprite din drum. S'au refugiat toate în porturile neutre.

Afară de aceasta, Societăţile de asigurare refuză asigurarea acestor mărfuri, iar proprietarii de navlu cer preţuri însutite pentru transportarea lor. Toţi sunt în pericol: însăşi marinarii de pe aceste vapoare refuză conducerea lor sau cer preţuri înzecite; şi aceasta, pentrucă viaţa lor este în pericol în fiecare moment.

Războiul seceră atâtea vieţi pe pământ, în aer şi pe mare! Şi ce bine ar fi, dacă ţara noastră ar avea de toate cu îndes-

tulare şi n'ar mai avea nevoe de ajutorul altora în legătură cu cerinţele vieţii.

Dar situaţia nu-i aşa. Suntem ţară agricolă şi ce avem noi n'au alţii şi ce au alţii, nu avem noi. De aici, tot felul de acorduri economice între noi şi celelalte state.

Sunt însă unele articole pe care le importăm din ţările calde, dar care s'ar putea produce în ţara noastră.

Avem exemplul cu orezul, a cărui cultivare a început să se facă cu rezultate bune şi în ţara noastră. Apoi bumbacul şi altele.

Dar pe lângă acestea, importăm—întorcându-ne la cele ce ne interesează—ceara de albine, pe care altădată o aveam cu prisosinţă în ţara noastră.

Astăzi aducem ceara dfn Turcia, Abisinia, Benguella, Marocul Francez, Madagascar, etc. Cantităţile din ţară nu sunt suficiente de când fabricile tuturor eparhiilor şi-au propus să lucreze numai lumânări de ceară curată de albine.

Producţia cerei de albine din ţara noastră era îndestulătoare cu 10—20 ani în urmă, când cea mai mare parte din fabricile de lumânări erau în mâna străinilor, care întrebuinţau 90 la sută corpuri străine şi numai 10 la sută ceară curată de albine. Prin acest procedeu, producţia cerei de albine în ţară era îndestulătoare.

Un motiv care face ca producţia cerei să fie mult mai scăzută ca în trecut, este faptul, că mai toţi apicultorii urmăresc extragerea mierei de albine şi nu a cerei. De cele mai multe ori, înşăşi aceşti stupari, cumpără ceară de albine, pentru fagurii de care au nevoe.

Stupii sistematici de astăzi, cu recoltarea mierei de albine în prea mare măsură, stingheresc producţia cerei. Altădată, când mai toţi locuitorii satelor aveau câte 5—10 până la 50 stupi indigeni, recolta cerei era foarte abundentă în detrimentul mierei.

Pentru ameliorarea acestei situaţiuni, socotim că este cazul ca în fiecare parohie să se facă o propagandă cât mai întinsă, pentru cultivarea albinelor, după vechiul sistem românesc. Ar fi cazul, ca preotul, împreună cu consiliile şi epitropiile să dea primii exemplu pe această chestiune. Ar fi suficient, dacă o parohie ar produce anual 50—100 kg. ceară, care adunată toată la vreme şi prefăcută în lumânări de către fabrica noastră eparhială, ar fi

îndestulătoare pentru trebuinţele tuturor credincioşilor din cuprinsul eparhiei.

Se spune, că o eparhie din ţară a impus tuturor preoţilor de a organiza stupării indigene, plătind din fondurile acelei episcopii materialul de fabricaţie (bradul) pentru ştiubeele necesare strângerii roiurilor. Şi măsura aceasta a complectat-o, prin plata acestor materiale, chiar şi sătenilor doritori de cultura albinelor, în forma aceasta.

Lucrul acesta presupune anumite fonduri cu această distincţie, din care să se facă această cheltuială, cât şi o propagandă cât mai întinsă, între credincioşii parohiilor.

Nădăjduim că pe viitor şi eparhia noastră îşi va lua această obligaţie şi împlini această lacună. Neprevederea noastră, ne aduce astăzi, mari greutăţi, în legătură cu aprovizionarea cerei pentru fabricarea lumânărilor.

Importul este închis din cauza războiului şi pentru motivele arătate mai sus. Astăzi, în ţară, stocul este minimal şi cereri sunt din toate părţile.

Pentru aceste motive, fabrica noastră eparhială face apel către toţi preoţii, ca, cât mai neîntârziat, să adune toate stocurile de ceară ce se găsesc în localitate şi să le înainteze Mitropoliei, contra cost.

Preţul ce oferă fabrica este de lei 130—170, după puritatea materialului. Pentru capete de lumânări 100 lei kg.

Astfel problema ar deveni destul de serioasă, dacă preoţimea nu ar contribui în forma aceasta la ajutorarea fabricei şi dacă situaţia internaţională de astăzi continuă.

Arhiepiscop Locotenent,

† **Valerie Botoşăneanu**

Consilier Referent
Pr. V. Mihailescu

Reveniri dela rătăcire la calea cea adevărată

Necazurile sufleteşti ale cucernicilor preoţi sau sunt provocate atât de greutăţile inerente întreţinerii unei gospodării parohiale, cât mai ales de abaterile dela ortodoxie ale unora dintre enoriaşi. Semînţa diferitelor rătăciri se asvârle pe ascuns, aşa că nu se poate cunoaşte durata germinaţiei şi nici proveniența. Preotul se pomeneşte cu anumite atitudini rezervate, din partea unor credincioşi, care se încăpăţinează să dea lămuriri asupra motivelor de rezervă. Târziu de tot se află sorgintea şi scopurile urmărite. Lucrarea tainică poartă pecetea misterului pentru lumea fără discernământ. Aşa a fost cu stilismul, aşa stă şi cu sectele, oricare le-ar fi structura. Incăpăţinarea este o boală gravă. Trebue mult tact şi răbdare ca să fie vindecată. Deaceia se cuvine, cu toată sinceritatea, să elogiem pe preoţii, care reuşesc să reîntoarcă pe rătăciţi la drumul lui Hristos. Este o muncă grea şi deci plină de merite.

Să enumerăm câteva cazuri de revenire la sânul Bisericii, felicitând pe conducătorii parohiilor unde aceste reveniri s'au întâmplat.

1. Cucernicul preot dela parohia Horodiştea, jud. Dorohoi, prin raportul Nr. 18/939, comunică că locuitorul Ilie Cheptroşu, care aparţinea sectei „Martorii lui Iahve", a revenit la ortodoxie. Deasemenea locuitorul David Tanasă, care nu era trecut formal la aceiaş sectă şi care nu-şi botezase copiii, a revenit şi el la dreapta credinţă. Cei doi copii, unul de trei ani iar altul de 8 luni, au fost botezaţi.

Se cuvine mare laudă c. paroh şi cinste celor îndreptaţi, cu cât secta „Martorii lui Iahve" are caracter subversiv şi nu are drept de funcţionare în cadrul legiurilor de stat.

2. Deasemeni Protopopia circ. II Botoşani cu raport. Nr. 458/939, ne trimete următoarea declaraţie a unui sectant:

«Subsemnatul locuitor Dumitru Gh. D. Mitru din satul şi parohia Varatec, com. Dumbrăveni jud. Botoşani, declar prin prezenta că până la data de 25—30 Noembrie am aderat la cultul *aconfesional* iar dela data de mai sus, declar că de bună voe şi nesilit de nimeni am părăsit cultul de mai sus, trecând şi îm-

brăţişând cultul ortodox la care am fost mai înainte. Atât soţia cât şi copiii mei au rămas ca şi în trecut la cultul ortodox».

— Ce cult va fi şi cel «aconfesional», noi nu ştim! Atâta ştim că «aconfesionalismul» este scăparea de control a sectelor ilicite. Săracii credincioşi, cum li se exploatează buna credinţă, de către oameni lipsiţi de conştiinţă.

Dar revenirea e bună oricând, decât niciodată. Prostia şi cu şiretenia sunt bune prietene. Se împacă între ele. Adevărul e singurul lor adversar, ca şi în cazul de faţă.

Trecerea unui adventist de ziua a şaptea, cu întreaga familie la credinţa ortodoxă.

In ziua de 29 Oct. 1939 la biserica Sf. Neculai din Stejaru parohia Pângaraţi s'a desfăşurat o impresionată sărbătorire religioasă.

Prin munca şi stăruinţa parohului Econ. Emanoil Niţă şi a doi buni gospodari, Const. Onţeanu şi Ion Aniţei, adventistul de ziua a şaptea Nec. Rusu împreună cu soţia şi 3 copii trec la credinţa ortodoxă, dupăce timp de 13 ani au practicat cultul adventist îndeplinind şi rolul de ajutor de predicator şi colportor de cărţi. De dimineaţă frumoasa biserică a satului Stejaru era plină de credincioşi, care au avut ocazia să asiste la ceremonialul trecerii numitului, la credinţa ortodoxă precum şi la botezul celor 3 copii ai lui, care au avut ca naşi pe preotul Emanoil Niţă, Const. Onţeanu şi Gh. Manolache.

Cu această ocazie a vorbit parohul arătând cât de mare bucurie se face în sânul credincioşilor, când un fiu rătăcit se intoarce la sânul bisericii care, ca o mamă îndurerată de faptele lui trecute şi bucurată de revenirea lui, îl primeşte cu toată dragostea la dumnezeescul ospăţ al învăţăturii creştine ortodoxe.

Tot astăzi s'a sărbătorit şi un an dela sfinţirea bisericii satului, când iarăşi a fost prilej de înălţătoare sărbătorire şi de adâncă mulţumire sufletească a poporenilor,

Dl. Scarlat Orzescu primarul comunei, care la sfârşitul Sf. Liturghii a şi cununat religios pe numitul Nec. Rusu, în cuvinte foarte simţite, face un istoric al bisericii Stejaru, arată cât de mult ajutor a dat cooperativa «Albina» pentru terminarea bisericii, în calitate de părinte al comunei aduce mulţumiri celor ce s'au ostenit pentru aducerea la dreapta credinţă a adventistului N. Rusu şi dă preţioase sfaturi poporenilor de a-şi păstra cre-

dința și de a o apăra de toate atacurile vrăjmașilor Bisericii.

La sfârșitul slujbei s'a servit la casa parohială o gustare, luând astfel sfârșit solemnitatea care a făcut pe creștinii veniți din toate părțile, să trăiască câteva ceasuri cu adevărat fericite, întărindu-se în credință și hotărându-se a face zid puternic de apărare împrejurul Sfintei Biserici strămoșești.

Ec. Emanoil Niță

Mărturisire de credință a fostului adventist de ziua a șaptea Necuiai Rusu din parohia Pângarați jud. Neamț.

Mărturisesc și primesc cu evlavie cele șapte taine ale Sfintei Biserici ortodoxe adică: Botezul, Mirungerea, Euharistia, Pocăința, Maslul, Preoția și Nunta cea legiuită, prin care iau har dela Dumnezeu cei ce le primesc cu credință.

Mărturisesc, că în Dumneiasca Liturghie ce se aduce lui Dumnezeu jertfă bine primită pentru cei vii și pentru cei morți.

Mărturisesc, că sub formele pâinii și vinului în sfânta Euharistie, este tot și întreg Mântuitorul Hristos, și că cei ce se împărtășesc cu ele, se împărtășesc cu adevărat cu Trupul lui și cu Sângele lui, întru ertarea pacatelor.

Mărturisesc, trei cete ale sufletelor ce s'au mutat din această viață: întâi este a sfinților cari împărățesc cu Hristos, pe care se cuvine a-i cinsti și a-i chema și prin rugăciune, ca pre mijlocitorii noștri la Dumnezeu, ale cărora moaștele se cuvine a le cinsti. A doua este a sufletelor necredincioșilor și a creștinilor ce au trăit păgânește și au murit fără pocăință, a cărora parte este iadul și focul Gheenii. A treia ceata de suflete este a celor ce au murit întru pocăință, dar grăbindu-i moartea, n'au apucat a-și face canonul pentru păcatele lor și a dovedi cu fapta îndreptarea lor. Pentru aceasta sfânta Biserică, prin jertfa cea fără de Sânge a răscumpărătorului lumii, Dumnezeu omului Iisus Hristos, prin rugăciuni, prin milostenie și prin alte fapte binefaceri în numele lor, le mijlocește dela Dumnezeu iertare.

Crez și mărturisesc, că sfintele Icoane ale lui Hristos, ale pururea Fecioarei Maria Născătoare de Dumnezeu și ale tuturor Sfinților, se cuvine a le cinsti; și că cinstea dată lor trece la chipul celui ce s'a închipuit.

In fine, cred și mărturisesc toate cele ce învață a crede și

a mărturisi sfânta Biserică ortodoxă ; şi declar prin aceasta, că voi păzi această credinţă în toată viaţa mea şi o voi preda şi fiilor mei, ca o moştenire nepieritoare. Pentru care şi adeverez cu propria mea iscălitură.

N. Rusu.

Citită în sfânta biserică şi semnată în faţa noastră astăzi 29 | 10 | 1939.

Paroh Ec. Emanoil Niţă.

Mărturisire de credinţă a fostei adventiste Ecaterina Nec. Rusu din parohia Pângaraţi jud. Neamţ.

Mărturisesc şi primesc cu evlavie cele şapte taine ale Sfintei Biserici ortodoxe adică: Botezul, Mirungerea, Euharistia, Pocăinţa, Maslul, Preoţia şi Nunta cea legiuită, prin care iau har dela Dumnezeu cei ce le primesc cu credinţă.

Mărturisesc că în dumnezeiasca Liturghie ce se aduce lui Dumnezeu jertfă bine primită pentru cei vii şi pentru cei morţi.

Mărturisesc că sub formele pâinei şi vinului în sfânta Euharistic, este tot şi întreg Mântuitorul Hristos şi că cei ce se împărtăşesc cu ele se împărtăşesc cu adevărat cu Trupul lui şi cu Sângele lui, întru ertarea pacatelor.

Mărturisesc trei cete ale sufletelor ce s'au mutat din această viaţă: întâi este a sfinţilor care împărăţesc cu Hristos, pe care se cuvine a-i cinsti şi a-i chema prin rugăciune, ca prin mijlocitorii noştri la Dumnezeu, ale cărora şi moaştele se cuvine a le cinsti.

A doua este a sufletelor necredincioşilor şi a creştinilor ce au trăit păgâneşte şi au murit fără pocăinţă, a cărora parte este iadul şi focul gheenei.—A treia ceată de suflete este a celor ce au murit întru pocăinţă dar grăbindu-i moartea n'au apucat a-şi face canonul pentru păcatele lor şi a dovedi cu fapta îndreptarea lor.

Pentru aceştia sfânta biserică prin jertfa cea fără de sânge a Răscumpărătorului lumii, Dumnezeu Omului Iisus Hristos, prin rugăciuni, prin milostenie şi prin alte fapte, binefaceri în numele lor, le mijloceşte dela Dumnezeu ertare.

Crez şi mărturisesc, că sfintele Icoane ale lui Hristos ale pururea Fecioarei Maria Născătoarea de Dumnezeu şi ale tuturor

Sfinţilor, se cuvine a le cinsti; şi că cinstea dată lor trece la chipul celui ce s'a închipuit.

In fine cred şi mărturisesc toate cele ce învaţă a crede şi a mărturisi sfânta Biserică ortodoxă; şi declar prin aceasta, că voi păzi această credinţă în toată viaţa mea şi o voi preda şi fiilor mei ca o moştenire nepieritoare. Pentru care şi adeverez cu propria mea iscălitură.

Catrina Rusu

Citită în sfânta biserică şi semnată în faţa noastră astăzi 29 | 10 | 1939.

Paroh Ec. Emanoil Niţă

Un obiceiu nepotrivit

Am observat că mulţi fraţi preoţi nu împart ei anafura până la sfârşit, ci numai încep a împărţi, lăsând apoi un cântăreţ să continue distribuirea. Ba am putut vedea cazuri când şi cântăreţul plictisit, sau grăbit spre alte treburi lăsa la rându-i pe altcineva, epitrop, pălămar ori alt creştin oarecare.

După umila mea părere socot că acest obiceiu nu-i bun. Nu-i potrivit nici cu tradiţia bisericii noastre în care nu oricine poate săvârşi o lucrare, nici cu atenţia şi cinstea ce se cuvine a da pânei binecuvântate din care s'a scos sfântul Agneţ, nici cu pretenţiile unora dintre credincioşi, cărora nu le convine să ia anafura din mâna oricui. Unde se practică acest obiceiu, unii dintre credincioşii mai evlavioşi ies din biserică fără să ia anafura.

Cred că anafura trebue s'o împartă—până la sfârşit—mâna care s'a învrednicit a binecuvânta şi sfinţi sfintele daruri şi pe care credincioşii o sărută cu respect, cinstind astfel lucrarea ce se face prin mijlocirea ei.

Preotul, deci, şi numai el, e cel ce trebue să împartă anafura. Scriu aceste pentru acei nedumeriţi ca şi mine, cât şi pentru acei cari practicând acest obiceiu nu-şi dau seamă, că ştirbesc cinstea ce se cuvine pentru anafură şi jignesc sentimentul de pietate al credincioşilor.

Preot N. Axinte
Prelipca-Dorohoi

Forma sfintei cruci

Românii ortodocşi sunt obişnuiţi să vadă forma simplă a sfintei cruci cu patru braţe. Braţul de jos fiind mai lung ca celelalte trei.

In această formă vedem sf. cruce dominând satele şi oraşele noastre din vârful turnurilor de biserici; o vedem în sfintele altare; în interiorul bisericilor; o întâlnim în troiţele dela răspântia drumurilor sau pe creştet de munţi. E forma cea adevărată, pe care o respectă şi celelalte confesiuni.

La această formă simplă însă s'au adăogat în cursul vremii şi alte părţi. Astfel, pe braţul de deasupra s'a adăogat o ramură orizontală. Pe cel de jos o alta, care câteodată este orizontală, alte ori oblică. Din cauza acestor ramuri, în cadrul simplu al formei sf. cruci, apar alte forme mai mici, aşa cum se observă în formele de provenienţă rusă. Multiplicarea aceasta a ramurilor s'a putut face din respect sau ca o podoabă.

Unii teologi anglicani, cari au cercetat aceste forme au găsit anumite explicaţii. Ei afirmă, că ramura de deasupra aminteşte tăbliţa pe care Iudeii au scris: „Iisus Nazarineanul, Regele Iudeilor". Ramura de jos, orizontală, aduce aminte, că Iudeii au ridicat puţin picioarele Mântuitorului, când L-au crucificat, pentruca să mărească durerea. Deci indică locul unde au fost pironite picioarele. Ramura oblică, ce se găseşte tot în partea de jos în locul celei orizontale, în afară de sensul de mai sus, arată înălţimea către care urcă tâlharul ce a mărturisit pe Iisus şi adâncimea către care coboară celălalt.

Cu asemenea explicaţii sfânta cruce nu pierde din valoarea ei.

Totul depinde de respectul cu care înconjurăm acest stindard al creştinătăţii. Deosebirile însă nu unifică niciodată. Ar fi bine ca acest obiect de respect să rămâe simplu, ca atunci, când Iisus a fost răstignit.

Peste aceste mici deosebiri, de formă însă, sf. cruce rămâne simbolul suferinţei supreme, şi mijlocul prin care se ajunge la lumina victoriei definitive.

Londra, Iulie 1939.

Gr. Miron

Comemorare

La 12 Noembrie a. c. s'au împlinit cinci ani dela moartea Mitropolitului Dr. Pimen Georgescu, *care a păstorit Sf. Mitropolie a Moldovei şi Sucevei peste un pătrar de veac. Arhipăstoria lui s'a împletit cu marile evenimente, ce au dus la Unirea tuturor Românilor. A aparţinut generaţiei eroice. Cea mai plastică caracterizare ce i s'a făcut vreodată, e aceea pe care M. S Regele Carol II a binevoit să i o contureze, denumindu-l «Mitropolitul Războiului».*

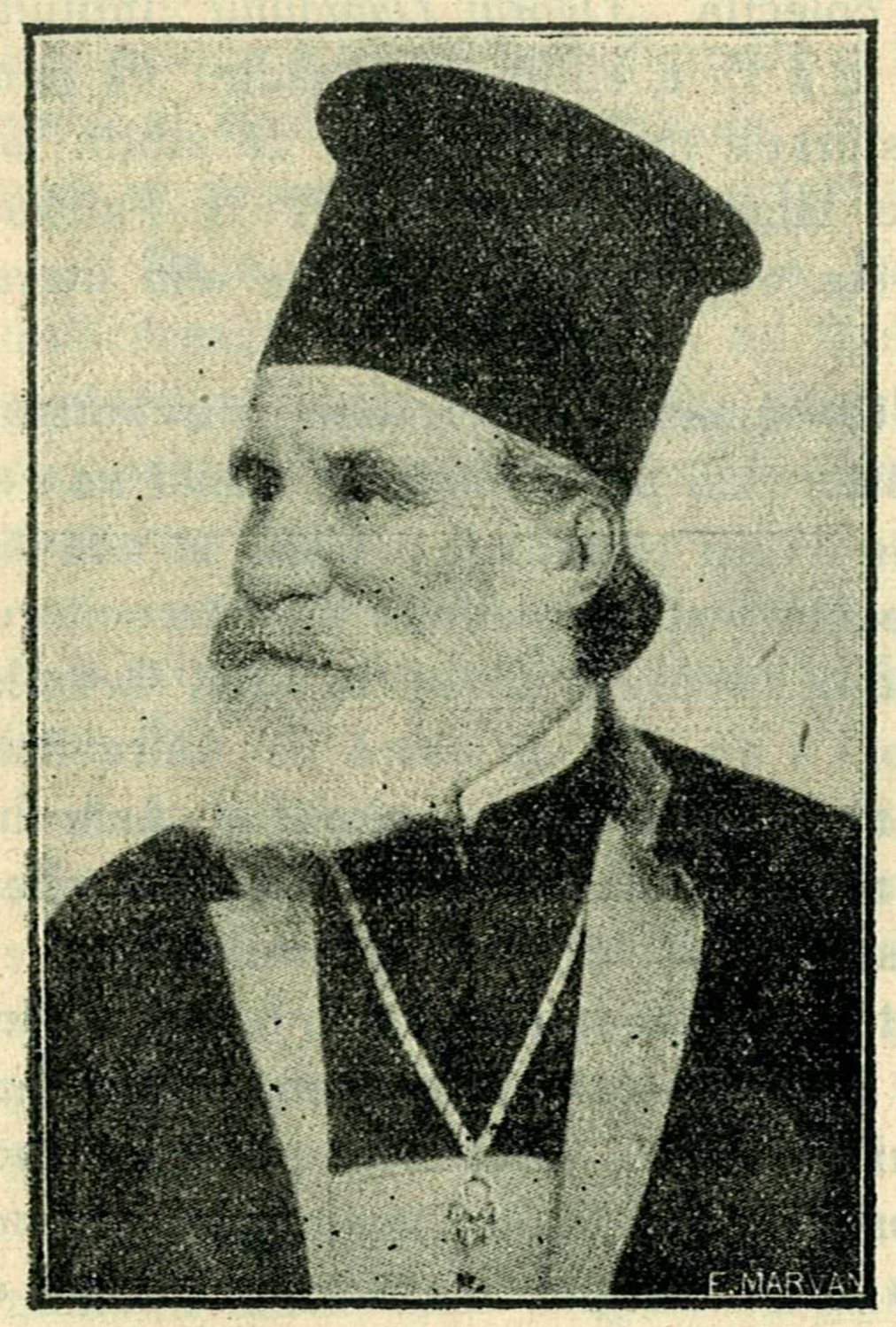

Mitropolitul Pimen Georgescu
1909—1934

Nu este lipsit de interes să reamintim sfaturile ce le-a dat păstoriţilor săi, la cinci zile după mobilizarea din 1916:

«La muncă până la jertfă, fiecare din noi: cei tineri îmbracaţi cu haina ostăşească, şi cu arma în mână, să lupte cu vitejie pentru ţara lor; cei în vârstă, bărbaţi ori femei, să muncească fără preget, dând ţării cele trebuincioase în vreme de război şi îngrijând cu bunăvoinţă de cei rămaşi acasă, în urma ostaşilor plecaţi; cei bătrâni şi în neputinţă a munci, adunaţi prin biserici, la oraşe şi la sate, să ceară ajutor lui Dumnezeu pentru desăvârşita biruinţă a oştirii noastre asupra vrăjmaşilor».

Sfaturile date în 1916, în conţinutul lor, au valoare pentru toate timpurile de restrişte.

Fiindcă arhieria *este fără veac, se cuvine să omintim de cei ce s'au învrednicit de ea, nu numai cât sunt în vleaţă, ci şi după moarte. Cum trebuie să mărturisească preoţii faţă de arhiereii lor. Ceia ce căutăm acum, prin câteva rânduri. să aducem un pios omagiu «Mitropolitului Războiului», la împlinirea a cinci ani dela moartea lui.*

Mai ales că a fost ctitorul revistei «Mitropoliei Moldovei».

Pr. C. N.

Pe margini de cărți și reviste

Un păstor model, tălmăcire din rusește de *Nicodim*, Mitropolitul Moldovei. Editura tip. Sf. Monastiri Neamțu. 1939, pag. 394; 100 lei exemplarul.

Volumul XIV-lea din colecția „*Ogorul Domnului*" intitulat «Un păstor model» a ajuns la a IV-a ediție. Netăgăduit că pentru o carte cu temă de pastorație înseamnă, șirul de ediții, un frumos succes. Las' că orice tălmăcire pe care I. P. S. Patriarh Nicodim le-a făcut din rusește reprezintă flori alese din literatura teologică a ortodoxiei.

Dacă am încerca să determinăm, cu termenii întrebuințați în critica literară, poziția cărței «Un păstor model», atunci ea s'ar alinia la șirul celor denumite «vieți romanțate». Căci, în adevăr, «Un păstor model» nu e decât vieața romanțată a «născocitorului» preot Ioan Pusnicu, rânduit ca preot ajutor la satul Gropile.

Porecla de «născocitor» i s'a pus în cârcă de către liota de personagii, ce căuta să nimicească zelul pastoral al tânărului absolvent de seminar, care renunțase la cursurile teologice—deși era premiant—numai de dragul de a se dărui apostolatului.

Peripețiile prin care trece deștoinicul preot Ioan Pusnicu nu sunt deloc de domeniul imaginației, ci reprezintă lupta pentru evanghelizarea poporului pe care o duce orice preot de enorie. Firește, intervenind deosebirile de mediul înconjurător, structura societății și înțelegerea administrației bisericești. Altele erau circumstanțele în Rusia și altele sunt la noi sau în alte țări ortodoxe. Ioan Pusnicu este tipul ideal al preotului de parohie. El ascultă fără murmur ordinile date, dar știe care este filiera prin care acestea trec.

Dela parohia Gropile a fost «avansat»—căci atunci când cineva devine incomod i se deschid porțile avansării—la Capela Spitalului din oraș, unde Ioan Pusnicu se achită de obligațiile sale pastorale cu toată conștiința. Oriunde pașii lui se îndreptau locul devenea binecuvântat. In cercul intelectualilor, atei sau in-

diferenţi pentru chestiile religioase, Ioan Pusnicu câştiga adepţi, lăsând în urmă numai cinstire şi reîntoarceri la Dumnezeu. La Azilul de Noapte, unde toate lepădăturile societăţii îşi găseau adăpost, Pusnicu aduce alinare şi alungă înjurăturile şi blasfemia prin binecuvântare. Pretutindeni stăruinţa «născocitorului» vindecă rănile sufleteşti, provocate de lipsa de înţelegere pastorală a altora.

Alături de preotul Pusnicu stă soţia,—o femeie de înaltă distincţie morală. Când loviturile se abat asupra lui Pusnicu, ea le micşorează efectul prin sfaturile şi îndemnurile bune. Nu lasă pe soţul ei să cadă în desnădejde. Se simte şi ea un fel de misionară şi suportă umilinţile şi privaţiunile isvorâte din sărăcie.

Dacă persoana şi lucrarea pastorală ale lui Ioan Pusnicu înflăcărează pe orice preot, nu fără importanţă rămân—ca prezentare cel puţin—şi celelalte personagii ce intervin în jurul temei principale: păstorul model, Ioan Pusnicu. Să ilustrăm, cu exemplare tipice:

— «Episcopul era om simplu, simţitor şi impresionabil. Pe el îl mişca şi sinceritatea tonului părintelui Ioan şi lacrămile lui» (pag. 97).

— «Bătrânul episcop era blând, bolnav şi iubitor de linişte» (pag. 138). Când lua măsuri nepotrivite cu realitatea, după sugestia celor ce se considerau apropiaţi, recunoscând greşeala se scuza: «m'au înconjurat aiştea şi eu i-am crezut«. Iar la rugămintea celor împricinaţi de a se cerceta cauzele pricinilor, episcopul le răspunde:

— «De unde să am eu vreme? Sunt cu desăvârşire împotmolit în hârtii, care curg necontenit ba dela cancelarie, ba dela Consilier, ba dela Minister. Citeşte, scrie, desleagă. Mie Carp îmi spune ce trebuie» (pag. 372).

Episcopul recunoştea că aparatul administrativ era necorect şi pătimaş şi-i îndeparta de preoţi. Şi mărturisea acest lucru.

— «Suntem departe unii de alţii. Lipseşte apropierea sufletească. Cănţelăria, secretaru, consistoriu ne-a despărţit» (p. 375).

Icoana acestui ierarh plin de bunătate şi bun părinte sufletesc, dar fără putere de rezistenţă la intrigile unei clice profitoare, îţi produce un sentiment de milă.

Acum să înşirăm pozele câtorva mărimuri eclesiastice din jurul scaunului chiriarhal.

— «Bulău, *defensor eclesiastic*, faţa lui era posomorâtă şi cătătura pe sub sprincene. Părul sadea negru îi cădea în smocuri pe frunte. Privirea îi era rece şi tâmpă (pag. 52). «Eu—se recomanda dumnealui—binevoiţi a cunoaşte, sunt funcţionar cu însărcinări secrete în afacerile privitoare la sectele eretice şi în genere mă interesez foarte de aproape de misionarism» (p. 53).

Un alt clişeu interesant ni-l prezintă cinstita faţă a părintelui *Iustin Carp*.

«E profesor de religie, om peste măsură de ambiţios şi înfumurat. Acesta era deprins ca în aristocraţia locală să nu se facă nici un act religios fără cuvântul şi participarea sa» (pag. 110).

«Părintele Iustin era bun profesor de religie, dar numai profesor. El învaţa, *dar nu educa*, nu influenţa de loc asupra inimii copiilor. Dela el se puteau capata cunoştinţi, dar nu se putea dobândi dor de Dumnezeu, inclinaţiuni spre bine şi dreptate» (p. 112).

— «Carp avea asupra slabului şi bolnăviciosului episcop o mare influenţă şi se servea de toate mijloacele: şi de clevetire, şi de pârâ, şi de minciună. Şi el singur în momente de veselie, când era puţin băut, se lăuda:

— «Ştiu eu să'nvârtesc pe moşneag! I-am pus eu bine frâul şi cum îl strunesc, aşa merge. E destul să-i zic: «bunul nostru tată» şi-i gata» (p. 297).

Ca să se afle în permanentă slujbă pentru «moşneagul» şi «bunul nostru tată», când se ţinea vre o adunare preoţească cu caracter profesional «Carp, cu toate că era deja destul de târziu, se ducea la episcop *cu raport*» (pag. 303).

— «Scandal, Prea Sfinţite, anarhie, zicea popa Carp» (pag. 368).

Alături de Bulău, defensor ecclesiastic şi părintele Iustin Carp se alinia şi «administratorul Casei bisericii, un oarecare Vindereu, care trecea drept o persoană distinsă, ba preoţimea chiar se temea de el şi să silea să-i intre în graţii» (p. 243).

— «Daţi-mi voe—se oferea Vindereul—să supraveghez pe Pusnicu» (p. 248).

Această trinitate avea nevoe, pentru o susţinută acţiune de interese personale, de un paravan. L-a găsit în persoana unui

«tânăr talentat şi distins vorbitor. Preotul N. Fudulachi era cu adevărat un fudulachi, tămâia pe Carp, ştia să linguşească pe cine credea că-i de folos şi iubea, impreună cu Carp, nu atât să slujască lucrului Domnului, pe cât să bată darabana şi să asurzească lumea cu reclame la orice lucru de nimic» (p. 296). Lumea din afară, care vedea şi cunoaştea această pânză de intrigi se plânge prin glasul lui Paulin, un intelectual credincios:

— «Da puneţi-i pe fugă, Părinte Sfinte. Să vă temeţi de ei, în adevăr, dar cu totul din alt punct de vedere, nu de aceea, că ei vor scri denunţuri, ci de aceea ca să nu se aşeze ei cu totul pe scaunul Vostru. Grozav e lucrul acesta, Părinte Sfinte, ca în treburile sfinte, pastorale să se amestece surtucul cinovnicesc. Hristos Mântuitorul a alungat negustorii din biserică! Dar şi mai grozavă va fi pustiirea şi dărăpănarea bisericii, sfinţenia pastorală, dacă în locul negustorilor, se va instala în ea cinovnicii şi surtucele. Isgoniţi din trebile pastorale şi Vindereii, şi găinarii şi găinăriile, şi tot şi pe toţi cei ce-i plămădesc...» (pag. 378).

Am citat câteva pasagii din care se poate constata cât de atrăgătoare şi captivantă e lectura cărţii «Un păstor model», dată în tălmăcire românească de măiastra pană a I. P. S. Patriarh Nicodim.

Iar dacă, cumva, cineva a trecut, aşa din întâmplare, printre furcile caudine ale Bulăilor, Carpilor, Vindereilor şi Fudulachilor se poate mângâia că au fost şi alţii mai înainte, ca Ioan Pusnicu, bunăoară, care au suportat umiliri şi privaţiuni pe calea apostolatului. Durerea mare stă în aceia că, în loc ca un preot să sufere din partea celor necredincioşi—lucru firesc,—de multe ori el trebuie să guste otravă dela proprii lui confraţi. Şi toate pentru Hristos! Ce ironie?

Chiar dacă s'ar socoti că am făcut abuz de citate, nu voiu lăsa neremarcat elogiul făcut vieţii parohiale.

«Iaca, acesta-i adevăratul început de vieaţă în parohie, iar nu cum se face de obiceiu la noi; să scriu articole, să tipăresc cărţi; să fac cercetări istorice despre parohie ş'altele. Se vorbeşte de însemnătatea socială şi de stat a parohiei şi nu esă nimic. Rezultă că *parohia* poate să fie numai atunci, când este la ce sau la cine veni, când este un suflet viu, care cheamă, ş'acest suflet este sufletul păstorului» (p. 70)

Din desfăşurarea descrierii, rezultă că cel ce a înţeles rolul parohiei a fost «născocitorul» preot Ioan Pusnicu. Iar cel ce l-a susţinut, cu toată împotrivirea aparatului de administraţie bisericească, a fost «blândul şi bunul Episcop».

Dacă I. P. S. Patriarh Nicodim ar fi lasat numai acest op literaturii bisericeşti, tot rămânea cel mai mare psiholog al vieţii religioase, prin alegerea şi localizarea traducerii cum şi prin permanenţa problemelor ce isvorăsc din «Un pastor model». Cartea poate înflăcăra pe orice preot de enorie, cum poate şfichiui pe cei aflaţi în dregătorii bisericeşti şi nu se poartă cum ar trebui să se poarte. Intr'un cuvânt e cel mai bun *vademecum* preoţesc. Cine n'a citit o până acum, nu va regreta când va începe-o ; căci terminând-o va lua-o dela capăt. Şi cu foarte mult folos.

* * *

Revista Critică, anul 13, April 1939 Septemvrie, Nr. 2—3 director Giorge Pascu, profesor la Universitatea din Iaşi, pag. 65—192, Tip. „Brawo", Iaşi.

Este o revistă de specialitate, dar nu lipsită de un mare interes pentru cultura generală. Problemele de limbă şi literatură stau la inima oricui, ce se interesează de geneza noţiunilor, sfera lor de acţiune, uzul lor şi mai ales de critica celor ce se ocupă cu meseria scrisului.

Revista are următorul sumar :

Gr. Scorpan : *Eminescu şi problema vocabularului.* Autorul se ocupă „cu grija continuă a lui Eminescu, de a se sustrage pe de o parte inovaţiilor lexicografilor utopişti din şcoala latinistă, iar pe de alta de a găsi şi pune în practică adevăratele norme pentru fixarea unui viabil vocabular poetic". Urmând firul desvoltării marelui poet, citând o serie de critici şi literaţi, la care se adaugă o critică personală, d. Scorpan ajunge la concluzia, că în problema vocabularului eminescian, „deplina armonie între gândirea pură şi activitatea practică dezvălue, în aspectul acesta, desăvârşitul echilibiu sufletesc manifestat şi în celelalte domenii". Negreşit, acest studiu succint, aduce o contribuţie preţioasă la deslegarea temei ce autorul şi-a propus.

Giorge Pascu: *Călătorii străini în Moldova și Muntenia în secolul XVII. II Bauer.*

Dl. prof. G. Pascu examinează *Mémoires historiques et géographiques sur la Valachie* avec un *Prospectus* d'un atlas Géographique et militaire de la dernière guerre entre la Russie et la Porte Ottomane, publiés par Monsieur de B***. A Francfort et Leipsic, chez Henry—Louis Bronner, 1778, mic in 80, 236 pag.

Autorul studiului stabilește, că generalul rus Brauer este primul autor străin, care a făcut cea dintăi descriere geografică, administrativă și economică a Munteniei, după cercetări proprii. Partea a II-a a lucrării lui Bauer, n'a mai apărut, foarte probabil fiindcă apăruse Beschreibung der Moldau (Descriptio Moldaviae) de D. Cantemir. Descrierea lui Bauer se ocupa cu situația socială a Munteniei între 1769—1774.

Bauer se ocupă cu administrația, justiția, armata, clasele sociale: boeri, preoți, țărani; impozite: capitatea, oeritul, dijmăritul, vinăritul, văcăritul, pogonăritul. Expunerea lui Bauer concordă cu „Constituția țărilor românești" făcută de Const. Mavrocordat din 1744. Dl. prof. Pascu pune pe două coloane pe Ingigian și Bauer, stabilind cum primul îl compilează pe cel de al doilea fără să-l citeze.

Metoda împrumutului fără a arăta origina, e practică veche. Nici o supărare nu mai provoacă pentru vremurile noastre, complectăm noi.

Sita criticii d-lui prof. Pascu este deasă, ca totdeauna.

Gh. Duzinchevici se ocupă cu „Un agent francmason în Moldova la 1758: William Sollioms. Englezul e un vântură—lume, născut la Liverpool și amestecat în intrigi politice, pe timpul alegerii lui Cuza Vodă. Sollioms nădăjduia în ascensiunea lui Grigore Sturdza, mason, și în sprijinul unor conducători ai Turciei, masoni și ei, ca astfel să poată ajuta pe Tokarski, un alt mason, să aibă „o bucată de pâine".

Dl. Duzinchevici se întreabă—analizând trei piese ale lui Sollioms—dacă Grigore Sturdza, în toate frământările sale pentru a ajunge caimacam și Domn, nu cumva și masoneria a jucat vreun rol? Dacă Sollioms, se plânge, că a venit să facă bine marelui Monarc, dar „pentru niște oameni care merită a fi spânzurați de o creangă, nu mai spune în veci adevărul", atunci problema se pare că, e afirmativ deslegată,

— Urmează articole de strictă specialitate semnate de *Giorge Pascu* cum şi o „cronică" în care acidul alternează cu untdelemnul. Apoi o rubrică cu „Recenzii" destul de bogată şi judicioasă.

«Revista Critică», deşi nu suntem de specialitate, o recomandăm cucernicilor preoţi, căci în ea se află lucruri folositoare. Se pot abona, adresându-se d-lui Giorge Pascu, prof. la Universitatea din Iaşi.

Pr. Const. Nonea

Posturi de preoţi şi de cântăreţi vacante în eparhie.

1. Postul de preot paroh dela parohia Ştefăneşti sat jud. Botoşani, rămas vacant prin demisia fostului paroh pe data de 1 Octomvrie 1939.

2. Un post de cântăreţ la parohia Sireţel jud. Baia.

3. Postul de cântăreţ dela parohia Sf. Voevozi—Roşca din oraşul Iaşi.

4. Un post de cântăreţ dela parohia Erbiceni jud. Iaşi.

5. Un post de cântăreţ la parohia Sf. Haralambie—Iaşi.

Posturi vacante în cancelaria Sfintei Mitropolii.

1. Două posturi de sub şef de birou pe data de 1 Noemvrie 1939, ocupate şi ratificate de consiliu.

2. Un post de impiegat vacant pe data de 1 Noemvrie 1939.

MITROPOLIA MOLDOVEI

„După roadele lor îi veți cunoaște". *Matei VII, 16.*

„Celce va împlini și va învăța și pe alții să le împlinească, acela mare se va chema întru împărăția cerurilor".

Matei V, 19.

ANUL XV DECEMVRIE — 1939 Nr. 12

MITROPOLIA MOLDOVEI

REVISTĂ OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI IAȘILOR

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Sub patronajul I. P. S. MITROPOLIT al Moldovei și Sucevei

Comitetul de redacție:

Referent, Ec. C. NONEA
Diacon Dr. I. GHEORGHIȚĂ

Administrația la secția culturală a Sf. Mitropolii, Iași.

Abonamentul: 150 lei pe an.

SUMARUL:

Irineu Mihălcescu	**Prof. Nichifor Crainic**
Alegerea I. P. S. Dr. Irineu Mihălcescu ca Arhiepiscop al Iașilor și Mitropolit al Moldovei și Sucevei	* * *
Solemnitatea Învestiturii Regale a I. P. S. Irineu, Mitropolit al Moldovei	* * *
Înălțătoarea solemnitate a Instalării I. P. S. Mitropolit Irineu	* * *
Cuvântările rostite de: I. P. S. Patriarh Nicodim, d. prof. I. Nistor, Ministrul Cultelor și Artelor, d. prof. Traian Ionașcu, Rezident Regal și răspunsul I. P. S. Mitropolit Irineu	* * *
Agapa dela Palatul Administrativ	* * *
Noul Mitropolit al Moldovei	**Pr. Cicerone Iordăchescu**
Dela catedră la scaunul mitropolitan	**Pr. Valeriu Iordăchescu**
I. P. S. Irineu Mihălcescu, Mitropolitul Moldovei .	**Pr. P. Partenie**
Mitropolitul Irineu al Moldovei și Spiritualitatea Iașilor	**Gh. Lungulescu**
Mândria Moldovei	**Val Stâncă**
Bine ați venit I. P. S. Stăpâne	**Pr. C. Bogdan**
Bine ai venit Stăpâne Sfinte, (odă)	**Pr. C. Dinescu**
Profesorul celor 35 de generații	**Pr. Prof. C. Popescu**
Mitropolitul Moldovei	**Diacon Iosif Naghiu**
Epoca de aur	**Diacon L. Popovici**
„Pe Preasfințitul Arhiepiscopul și Mitropolitul nostru Irineu“	**Pr. Gh. Constantinescu**
La Aniversarea M. S. Regelui	**Pr. C. Roșescu**
I. P. S. Mitropolit Irineu își cercetează turma . .	**Diacon Ilie Gheorghiță**
Note biografice ale I. P. S. Mitropolit Irineu . .	* * *
Posturi vacante de preoți și cântăreți . . .	* * *

Cd. 516 Inst. de Arte Grafice „ALBINA ROMÂNEASCĂ“—Iași, Tel. 2035

ANUL XV DECEMBRIE 1939 Nr. 12

MITROPOLIA MOLDOVEI

REVISTA OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI IAȘILOR

APARE ODATĂ PE LUNA

IRINEU MIHĂLCESCU*)

de Prof. NICHIFOR CRAINIC

Cu adânca melancolie, pe care o lasă în suflet termenele fatale puse de rânduiala noastră omenească, suntem nevoiți să însemnăm în aceste pagini trecerea la pensie a P. S. Irineu Mihălcescu, titularul catedrei de Apologetică și Dogmatică dela Facultatea de Teologie a Universității din București. Un moment cum e acesta nu ne mișcă numai în calitatea noastră de colegi, ci mai mult decât atât, în calitatea noastră de foști ucenici ai marelui dascăl, fiindcă toți profesorii, cari rămân, cu excepția d-lui Lazăr Iacob i-au fost elevi.

In jurul P. S. Irineu Mihălcescu sentimentele noastre se strâng ca în jurul celui care a fost prin excelență magistrul Facultății noastre.

---

*) Reproducem articolul D-lui Prof. Nichifor Crainic din volumul omagial: „*Irineu Mihălcescu*, omul și opera" alcătuit cu prilejul ieșirii la pensie dela catedra de Teologia Dogmatică și Fundamentală pe care Chiriarhul nostru a ilustrat-o timp de 35 ani la Universitatea din București. Marele poet și scriitor, d. Nichifor Crainic, urmașul la catedra ocupată de I. P. S. Mitropolit Irineu, a conturat uriașa personalitate a Magistrului de Teologie Fundamentală într'un capitol de antologie asemănător scrisului întraripat din secolele de aur ale creștinismului.

Cucernicii Preoți au posibilitatea astfel să admire sufletul și munca I. P. S. Mitropolit Irineu, dar să guste, în acelaș timp, scrisul de o neprețuită valoare a directorului revistei „*Gândirea*", ce reprezintă cel mai sănătos curent literar ce a înflorit vreodată din tradiția și mistica ortodoxismului.

Pr. C. N.

Fiu de preot, a văzut lumina vieţii în comuna Pătârlagele din judeţul Buzău, la 24 Aprilie 1874. Din şcoala satului trece la gimnaziul din Buzău, unde urmează două clase. Linia aceasta nu era însă a vocaţiei sale personale. O schimbă şi intră în seminarul teologic din acel oraş, unde face primele patru clase. Cursul superior îl împlineşte la seminarul Central din Bucureşti, şcoala care, împreună cu colegiul Sfântul Sava, a dat în mare parte elita intelectuală şi ştiinţifică a ţării noastre. Linia vocaţiei sale e de acum încolo definită. Dela seminariu, trece la Facultatea de Teologie din Bucureşti, unde, la 30 Iunie 1899, splendida teză despre «Sinodul III ecumenic din Efes» îl încununează cu titlul de licenţiat.

Suntem la sfârşitul veacului XIX, veacul marilor crize ale spiritului european şi, odată cu el, ale teologiei noastre ortodoxe. Epoca aceasta a fost pentru noi una de dureroasă desorientare. Legăturile tradiţiilor sunt rupte. Autocefalia bisericească, necesară stadiului de desvoltare a statului român, lăsase în aier un sentiment de izolare faţă de vechiul Răsărit ortodox, care părea în această vreme părăsit de orice lumini atrăgătoare pentru noi. Atenţia lumii noastre culturale e în general orientată spre Occidentul aureolat cu prestigiul ştiinţei. Teologia românească, ea însăşi, desgărdinată din ţâţânile datinilor istorice, îşi caută izvoarele în această nouă direcţie. E aproape de prisos să amintim că faima, aşezată în această vreme, a Facultăţii de Teologie din Cernăuţi, îşi sorbia resursele nu din Răsăritul ortodox, ci din sfera culturii germane. Astăzi, când lucrurile s'au schimbat în bună măsură, ni se pare curios să constatăm că ştiinţa teologică, profesată în învăţământul superior al epocei de care vorbim, nu e altceva decât împrumut din cultura germană, rectificat mai mult sau mai puţin în duhul doctrinei ortodoxe. De atunci şi până astăzi, teologia românească s'a resimţit şi se resimte încă de această înrâurire exercitată de o ştiinţă occidentală prea puţin înrudită cu esenţa credinţei noastre răsăritene. In anumite laturi ale doctrinei noastre această situaţie paradoxală a avut repercusiuni fatale. Astfel, bunăoară, fiindcă în Germania, unde studiau teologii noştri, nu se vorbia de o învăţătură mistică răsăriteană, ori se vorbia cu dispreţul raţionalist, teologia românească a ignorat această ramură de învăţământ,

care face parte din însăşi esenţa ortodoxiei noastre, Cunoaştem şi astăzi teologi cari, din pricină că protestantismul ignorează disciplina mistică şi ascetică, sunt convinşi cu adorabilă inocenţă

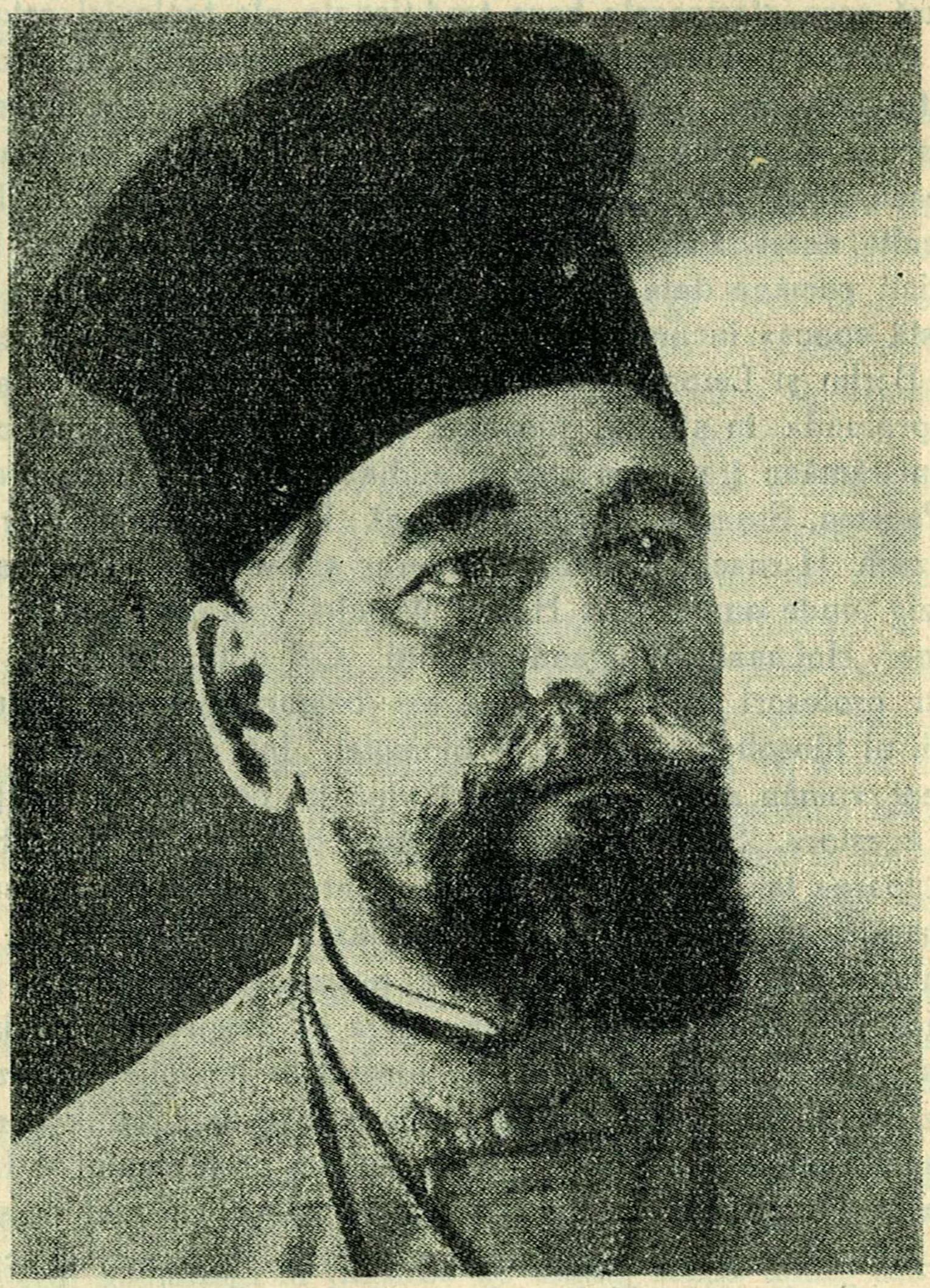

I. P. S. Dr. IRINEU MIHĂLCESCU
Mitropolitul Moldovei şi Sucevei

că această disciplină n'ar avea întru nimic aface cu ortodoxia. Curentul occidentalist al vremii, pe lângă avantagiile unei metode ştiinţifice de netăgăduit, se repercutează asupra învăţămân-

ţului superior românesc ca o adevărată amputare a corpului doctrinei răsăritene. Recunoaşterea răspicată a acestei fatale deficienţe n'ar avea nici un rost fecund dacă n'ar sluji la orientarea noastră spre glorioasele baze tradiţionale ale teologiei ortodoxe.

Crescut într'o astfel de atmosferă dominantă, încotro s'ar fi putut îndrepta pentru desăvârşirea studiilor unui tânăr, care cunoscuse pasiunea întâielor izbânzi intelectuale ca Ioan Mihălcescu, decât spre Germania? Căci în afară de teza de licenţă pomenită, acest tânăr mai cucerise un succes cu lucrarea «Istoria bisericii române dela 1800 la 1850 şi a literaturii teologice din această epocă», încununată cu premiul Universităţii din Bucureşti.

Berlin şi Leipzig sunt centrele care îl atrag, în voinţa de a se aprofunda în studiul filosofiei şi al teologiei sistematice. La Berlin rămâne trei semestre şi audiază cursurile unor profesori ca Paulsen, Stumpf, Lasson, Simmel, Dessoir, Tiele, Vierkandt, Delitzsch, Harnack, Kaftan, Pfleiderer şi Seeberg. Trece apoi la Leipzig, unde audiază pe Heize, Wundt, Volkelt, Frieker, Barth, Lindner, Hofmann, Weigand şi alţii. Cel puţin jumătate dintre aceşti profesori au rămas până azi celebrităţi în domeniul teologiei, al filosofiei, esteticei şi filologiei. Într'adevăr, rare ori un student român a avut norocul să vină în contact cu învăţaţi de talia acestora. Stagiul berlinez se caracterizează în deosebi prin participarea la lucrările colegiului pentru «studiul confesiunilor comparate» al lui Adolf Harnack, căruia fostul student îi va păstra o amintire neştearsă. Stimulat de asemenea preocupări, dânsul publică încă din această epocă opera sa despre «Teologia simbolică». La Leipzig îşi trece doctoratul în filosofie, *summa cum laude*, în 1903, cu teza intitulată «Darlegung und Kritik der Religionsphilosophie Sabatiers», sub conducerea profesorului M. Heinze. Această lucrare care ataca o temă de mare răsunet în actualitatea filosofică a epocei, i-a fost tipărită la Berna, în colecţia «Berner Studien zur Philosophie und ihrer Geschichte» a profesorului Ludwig Stein.

Cu o faimă repede câştigată prin asemenea lucrări, pe care timpul le va situa dincolo de nivelul atelierului universitar, Ioan Mihălcescu e numit, la 1 Iunie 1904, agregat la Facultatea de Teologie din Bucureşti, pe seama catedrei de Teologie fundamentală şi Dogmatică, al cărei titular e confirmat la 28 Martie 1908.

Cel mai înalt așezământ de știință sacră al vechiului Regat dobândise astfel un dascăl cu care avea să-și confunde aproape în întregime prestigiul. La 1 Iunie, estimp, s'au împlinit 35 de ani, de când P. S. Irineu ilustrează ca nimeni altul învățământul teologic al României.

Caracterul vastelor și complexelor cursuri ale profesorului se lămuresc încă din primele lucrări pomenite. Teza de licență despre Sinodul III ecumenic, retipărită ulterior, e o lucrare istorică și dogmatică deopotrivă, care vădește dela început o seriositate științifică puțin obișnuită la noi. Autorul merge direct la izvoarele de mâna întâia ale chestiunii, despicându-i cu o remarcabilă siguranță de sine sensul dogmatic și situând-o cu o suverană claritate în împrejurările istorice care i-au dat naștere.

Dacă această lucrare e preamărirea științifică a unui moment de triumf în formularea evolutivă a dogmei ortodoxe, teza de doctorat ne duce pe meleaguri abstracte, în afară de sfera credinței noastre. Auguste Sabatier e un gânditor protestant, a cărui filosofie religioasă încearcă să se întemeieze pe baze kantiene și pe ideea evoluționismului. Desigur, această încercare, apărută în toiul științismului și raționalismului veacului XIX, își avea însemnătatea ei epocală, legată în mare parte de fisionomia filosofică a momentului. Așa se și explică răsunetul universal al ideilor lui Sabatier, de care astăzi, când vremea l-a depășit, abia se mai amintește în cărțile de istoria filosofiei. Acum aproape patru decenii însă, când apare această teză de doctorat, Sabatier era extrem de actual și abordarea lui constituia un act de îndrăzneală. Lucrarea lui Ioan Mihălcescu are, pe lângă această îndrăzneală, eminente calități care s'o susțină. Ea e de o sobrietate și de o condensare maximă în expunerea ideilor acestor filosofii religioase și de o logică uimitoare în judecarea lor critică. E drept că tânărul doctorand în filosofie de atunci scăpa unele afirmații, cum e aceea despre evoluția religiunilor naturale, pe care apologetul de mai apoi avea el însuși să le părăsească. Dar această lucrare, întru totul remarcabilă ca atare, vădea o temeinică pregătire filosofică atât de necesară apologetului, care avea să fie. Filosofia e un auxiliar indispensabil teologiei și, dacă la noi n'a înflorit o gândire teologică românească, aceasta se datorește în

mare parte unei regretabile lipse de pregătire filosofică. Din acest punct de vedere, tânărul profesor, care se suia acum 35 de ani la catedra de Apologetică şi Dogmatică, venea înarmat cu o disciplină de gândire, care era o raritate în teologia noastră şi care avea să dea nota caracteristică activităţii sale academice.

Cealaltă lucrare de tinereţe, tratatul de «Teologie simbolică», transpus apoi, la 1932, în versiune franceză sub titlul de «La Théologie symbolique au point de vue de l'Église orthodoxe orientale», trebuie s'o socotim ca pe una din puţinele cărţi de rară valoare în literatura teologică românească. In ea sunt concentrate cu deosebire marile calităţi de scriitor ale dascălului şi colegului nostru. E foarte interesantă geneza acestei cărţi, povestită de autor în prefaţă. Student într'o lume cu totul străină de atmosfera şi de doctrina noastră ortodoxă, în prelegerile, pe care le asculta despre creştinism, era vorba mereu de catolicism şi de protestantism, dar de ortodoxie aproape niciodată. Atunci când numele ei se rostea în treacăt, era fie ca s'o acopere de dispreţ, fie ca s'o înfăţişeze fals şi desfigurat. Un suflet pasionat de propria-i credinţă nu se putea să nu sufere şi să nu reacţioneze faţă de o asemenea situaţie umilitoare, pe care au cunoscut-o toţi câţi au fost nevoiţi să-şi desăvârşească studiile în mediu străin. Din această necesitate de a reacţiona, strigând adevărul credinţei noastre înnăbuşit sau ignorat, s'a născut «Teologia simbolică». Lucrarea e scrisă într'adevăr cu o fierbinte, cu o nobilă, cu o sfântă pasiune pentru adevărul ortodox, în care stă însăşi esenţa creştinismului, în comparaţie cu desfigurarea lui romano-catolică şi cu degenerarea lui protestantă. Disciplina ştiinţifică în tratarea comparată a confesiunilor creştine, însuşită dela maestrul berlinez Adolf Harnack, e folosită cu prisosinţă, dar mai presus de ea birue pasiunea ortodoxă a autorului, izbucnind cu atât mai înflăcărată cu cât fusese mai adânc jignită de mentalitatea străină şi ostilă credinţei noastre. Cartea e o splendidă apologie a ortodoxiei. Redactată într'un stil de o vigoare bărbătească şi de o limpezime cristalină, ea bolteşte în sinteze minunate doctrina expusă şi nu scapă nici un prilej să-i semnaleze diferenţele faţă de catolicism şi de protestantism şi să evidenţieze îndreptăţirea acestor diferenţe cu un simţ critic vigilent şi cu îndemânarea unui teolog versat. In teologia românească, această carte ar trebui să fie tratatul clasic de

introducere în doctrina creştină. Cursul de Dogmatică, profesat de P. S. Irineu la Facultate nu e, în fond, decât ampla desvoltare a acestui tratat, care stă la temelie. In tipar n'a ieşit până acum decât «Dogma soteriologică», publicată după notele studenţilor, plus foarte numeroasele articole şi studii risipite prin reviste, şi care îmbrăţişează variate chestiuni dogmatice, fără să uităm «Catechismul ortodox», broşura care conţine expunerea simplă, la îndemâna tuturor, a învăţăturii Bisericii noastre.

Dogmatistul e dublat în personalitatea ştiinţifică a P. S. Irineu de apologet.

Apologetica sau Teologia fundamentală, cum se numia până dăunăzi, e o disciplină creată la Facultatea noastră de P. S. Irineu. Dânsul e în această privinţă un deschizitor de drum şi de orizonturi noi. In orice înţeles am luat-o, dintre cele care i se dau, Apologetica e altceva decât Dogmatica. Una e ştiinţa religiunii în general cu specială evidenţiere a principiilor fundamentale, pe care se razimă credinţa creştină, susţinute cu aparatul logic şi polemic, pe care îl impune adevărul creştin, dar şi modalitatea de înţelegere confesională. Cealaltă e ştiinţa dogmelor profesate de Biserică. Apologetica poate fi socotită ca un preambul al Dogmaticei, ca o introducere în Dogmatică, dar în orice caz obiectul ei e cu totul altul. Totuşi, în restricţiunile, în care se mişcă încă învăţământul nostru superior, aceste două discipline cu obiecte diferite sunt nevoite să se înghesuie într'una şi aceeaşi catedră. P. S. Irineu a fost astfel obligat ca, paralel cu activitatea de dogmatist, să desfăşoare o amplă şi complexă activitate de apologet. Fiinţa şi originea religiei, istoria religiunilor ideea de Dumnezeu şi de suflet, ideea de revelaţie şi de inspiraţie, religia în raportul ei cu celelalte forme de cultură, iată capitolele principale ale marelui curs de Teologie fundamentală, pe care apologetul nostru l-a desvoltat într'o activitate de 35 de ani. Dintre ele, singură istoria religiunilor constituie, la Universităţile străine, o catedră aparte. Amintim lucrurile acestea pentru a înţelege mai uşor sarcinile ştiinţifice, care au apăsat pe umerii unui singur om. Cine s'a aşteptat ca titularul unei asemenea catedre să fie cu totul personal în toate aceste multiple şi variate direcţii, acela nu şi-a dat seama de ceeace însemnează specializare şi de puterile omului, pe care ea le pretinde.

Creind disciplina apologetică la Facultatea noastră, P. S. Irineu era pus în primul rând în situaţia de a sistematiza didactic un imens material, pe care ştiinţa europeană i-l punea la îndemână. Orientat perfect asupra acestui material prin studiile desăvârşite la Berlin şi Leipzig, dânsul s'a achitat în chip magistral de această sarcină, dovedindu-se, după regretatul Vasile Găină dela Facultatea cernăuţeană, singurul nostru dascăl de seamă în ramura apologetică. Cursurile sale, considerate în comparaţie cu cele mai prestigioase ale Universităţii din Bucureşti, au fost adevărate sărbători ale vieţii intelectuale. In deosebi, un curs cum a fost acela de istoria religiunilor, care în fond nu era altceva decât istoria tuturor formelor de cultură ale omenirii, nu se predă nicăieri în altă Facultate bucureşteană, deşi el interesează nu numai pe teologi, ci şi pe studenţii, cari îmbrăţişează ramurile literare şi filosofice ale culturii. Am urmat toate cursurile cu faimă ale Universităţii din Bucureşti, în anii studenţiei şi mărturisim că niciunul nu ne-a fecundat spiritul în măsura în care ni l-a fecundat acest curs de Apologetică al P. S. Irineu: El a fost mândria şi nobila noastră satisfacţie de tineri dornici de nemărginite orizonturi culturale.

O bună parte din aceste cursuri ale P. S. Irineu au rămas încă în manuscris sau în teancuri litografiate. O altă parte a fost tipărită. Volumul I din «Curs de Teologie fundamentală sau Apologetică», tipărit la 1932, e numai un fragment. El conţine numai teoriile despre fiinţa şi originea religiunii, iar în laturea istorică numai religia popoarelor primitive. Afară de el, care e un manual în sensul occidental al cuvântului, trebuie să amintim în aceeaşi ordine de preocupări «Cosmogoniile popoarelor civilizate din antichitate, cosmogonia biblică şi cosmogonia ştiinţifică modernă», o carte concepută să fie întâia dintr'o serie ce aveau să apară ca răspuns din partea teologiei româneşti la atacurile unor pseudo-învăţaţi dela noi, alimentaţi de un ştiinţism ateist la modă în prima decadă a acestui secol. Seria anunţată n'a continuat, probabil fiindcă aceste atacuri, care o provocaseră, au amuţit. Studiul despre cosmogonii e în realitate o lucrare de istorie comparată a religiunilor pentru a evidenţia adevărul concepţiei creştine despre originea lumii, adevăr confruntat apoi cu ipotezele ştiinţei moderne.

In fiecare ramură, fie de ordin dogmatic, fie de ordin apologetic, unde spiritul său s'a aplicat, P. S. Irineu a avut viziunea integrală a obiectului şi, dacă ne lasă moştenire numai începuturi splendide, pricina trebuie căutată în limita energiei omeneşti, care nu e dăruită nimănui în proporţia voinţei şi a pasiunii oricât de înalte. Dar aceste lucrări, concepute pe liniile cele mai largi ale obiectelor respective, deschid perspective de orientare în tot atâtea direcţii şi sugerează urmaşilor pasiunea de a continua ceeace magistrul a început.

O altă latură, nu mai puţin preţioasă, a activităţii sale de apologet e traducerea în româneşte a monumentelor literare ce conţin doctrina feluritelor religiuni naturale superioare. Au apărut astfel, sub titlul general de «Biblioteca istoriei religiunilor», trei capodopere ale vechei cugetări religioase: «Epopeea lui Ghilgameş» din literatura asiro-babiloneană, «Legile lui Manu», şi acel minunat fragment din Mahabharata indică, cunoscut sub numele de «Bagavad-Gita». Traducerile, făcute după versiuni germane şi franceze, sunt însoţite de introduceri lămuritoare şi prevăzute cu numeroase adnotări savante, culese din studiile specialiştilor străini. Această operă a P. S. Irineu constituie un fapt ce depăşeşte marginile teologice propriu zise şi se rânduieşte între cuceririle cele mai însemnate, ce vin să îmbogăţească patrimoniul cultural al limbii româneşti.

Stilul P. S. Irineu, atât în traduceri cât şi în lucrările originale, e remarcabil. Dacă sunt la noi oameni de ştiinţă, cari cred că redactarea unei opere nu e compatibilă cu talentul literar şi îşi alcătuiesc lucrările în fraze de proces-verbal, autorul nostru nu face parte din această categorie Pentru dânsul, compunerea unei cărţi de ştiinţă e totdeodată şi un act artistic în măsura necesară. Arta şi mistica sunt de altfel pomenite mereu ca motive de teologie speculativă. Şi există o anumită sensibilitate nativă pentru frumos în personalitatea P. S. Irineu, care îi împodobeşte fraza ştiinţifică cu o foarte agreabilă strălucire literară. Limba, pe care o mânuieşte, e viguroasă şi colorată, cu surprize de termeni originali, chemaţi în propoziţiune de un gust ales. Dar ceeace face însuşirea de căpetenie a stilului cărţilor sale e o sobrietate atât dela locul ei în gândirea dogmatistului, o claritate suverană, care niciodată nu absentează, şi o rânduială

logică a materialului, care e proprietatea dascălului de vocaţie. Rareori literatura teologică românească a putut fi slujită de o pană atât de distinsă.

Acelaş gust artistic, de marcă academică, ce prezidează redactarea cărţilor şi a cursurilor, l-a determinat să abordeze domeniul literar propriu zis şi să dea pe româneşte o serie de povestiri cu conţinut edificator şi de opere moderne, în care gândirea ştiinţifică se împleteşte cu entuziasmul religios în apărarea şi afirmarea adevărului creştin. Dogmatistul şi apologetul nostru n'a socotit niciodată că arta ar fi ceva inutil sau străin faţă de teologie. Dimpotrivă. Această ţinută e în perfectă concordanţă cu spiritul clasic al ortodoxiei, care a hrănit din plin toate artele, ce participă la cult, şi ai cărei scriitori sunt mari gânditori în măsura în care sunt mari stilişti. Insistăm asupra acestui lucru, fiindcă, în carenţa de talent a literaturii teologice româneşti, P. S. Irineu e un model de reînălţare a scrisului către nivelul de frumuseţe incomparabilă al marei tradiţii răsăritene, în concepţia căreia frumosul a fost veşmântul indispensabil al adevărului.

Cu aceleaşi calităţi sunt scrise şi manualele sale didactice, care alcătuiesc o altă faţă a multiplei sale activităţi. Manualul de învăţământ religios e una din marile probleme ale şcoalei româneşti, încă nesoluţionate. Intărirea sentimentului şi a convingerilor creştine în sufletul tineretului atârnă considerabil de felul cum aceste manuale didactice îi înfăţişează doctrina Mântuitorului. Invăţământul nostru nu excelează în asemenea manuale. Cele mai multe sunt sub orice critică. Oricine se simte îndreptăţit să compună mai mult cu foarfecele decât cu condeiul cărţi de şcoală, care au darul nefast să respingă sufletul tineretului ; dar ceeace e mai dureros e uşurinţa cu care se aprobă asemenea confecţiuni. Căci nu e suficient ca un manual să prezinte în cuvintele cele mai tocite o aproximativă doctrină creştină pentru a căpăta pecetea circulaţiei şcolare. Asemenea cărţi trebuesc scrise de oameni nu numai versaţi în teologie, dar şi de talente puternice, care să pună în relieful cuvenit învăţătura Mântuitorului. Sântem convinşi că lucrul cel mai greu de făcut sunt asemenea cărţi care continuă totuşi să fie scrise de oameni cari, dincolo de ele, n'au scris nimic în viaţa lor. Ma-

nualele P. S. Irineu fac excepţie onorabilă. Dacă ar fi locul în acest articol omagial, i-am obiecta totuşi concesia sensibilă, pe care o face didacticismului mediocru, când însuşirile autorului ar putea creea şi în această direcţie un nivel înnalt ca în celelalte ramuri de activitate semnalate. Lucrul acesta nu e din partea noastră o pretenţie gratuită, ci încă o respectuoasă recunoaştere a resurselor de care dispune minunatul autor de cărţi didactice.

N'am semnalat în rândurile de mai sus decât o parte din vasta activitate a P. S. Irineu Mihălcescu. Nădăjduim însă că, în liniile ei generale, personalitatea sa se rotunjeşte suficient pentru a înţelege locul de frunte pe care îl ocupă în teologia românească şi rolul călăuzitor pe care l-a jucat în desvoltarea vieţii intelectuale creştine. Cei 35 de ani de profesorat, plini de o frenetică activitate creatoare şi îndrumătoare, nu se pot cuprinde uşor în câteva pagini. In teologia românească, Irineu Mihălcescu e un capitol aparte şi o fază culminantă. In această vreme, spiritul său a fost prezent în orice mare problemă a vieţii creştine din ţara noastră. Prezent nu cu ostentaţia şi cu agresivitatea temperamentală, cu care o facem unii dintre noi—mă gândesc, dacă mi-e îngăduit, la semnatarul acestor rânduri,—ci cu adevăratul duh evanghelic al unei firi ponderate, care ştie că blânda insinuare e o armă, ce dezarmează mai uşor pe adversar. Părintele Irineu, al cărui nume monahal e parcă însăşi definiţia temperamentului propriu, e un om iubit chiar atunci când se constituie în adversar. Modest peste măsură într'o societate neaşezată, în care trâmbiţa orgoliului personal ţipă la toate răspântiile meritele reale, dar mai ales pe cele imaginare, dânsul e modest în spiritul profund al Evangheliei. Tocmai din această pricină, în viaţa publică n'a jucat până acum rolul pe care i l-ar fi atribuit cu prisosinţă covârşitoarea-i activitate de apostol al ştiinţei noastre teologice.

A fost, e drept, în răstimpuri, inspector general al învăţământului secundar, director al învăţământului primar sau secretar general al Ministerului Instrucţiunii. Dar cine nu recunoaşte că aceste demnităţi de scurtă durată n'au fost decât răsplătiri cu totul inferioare personalităţii sale într'o ţară unde, chiar în

sfera noastră, locurile dintâi le-au ocupat uneori stârpiciunile morale şi prestigiile false, îndărătul cărora neantul nici măcar nu izbuteşte să se disimuleze ?

Un moment de cinstire deosebită trebuie considerată demnitatea de decan al Facultăţii de Teologie din Chişinău 1926—28. Nou întemeiată cu profesori, cari atunci intrau în învăţământul superior, această Facultate era în situaţia dificilă de a nu avea conducător în prevederile legii. Atunci s'a apelat la cea mai de seamă personalitate din lumea teologică şi astfel părintele Mihălcescu a tutelat timp de doi ani cu autoritatea şi experienţa sa desvoltarea acestui tânăr aşezământ, ce avea să se dovedească în scurt timp atât de rodnic în contribuţii ştiinţifice. Nedepăşind cadrul universitar, acel moment a fost totuşi o înaltă recunoaştere oficială. Două Facultăţi se vor mândri în viitor că l-au avut decan.

In anul 1923, un eveniment crucial a intervenit în viaţa profesorului Ioan Mihălcescu: hirotonirea ca preot pe seama bisericii Amza! Cu greu s'ar putea evoca înnălţarea sufletească a lumii noastre bisericeşti, trăită în clipa când, sub bolţile catedralei mitropolitane, dogmatistul ortodoxiei româneşti primia în genunchi taina preoţiei lui Iisus Hristos. Dascălul îşi pecetluia cu viaţa consacrată învăţătura dela catedră, clerul se înfiora de autoritatea ce venea să-i adauge la strălucirea nimbului apostolic, iar tineretul studios sorbia un pătrunzător exemplu de identificare a cuvântului cu fapta. Două hirotonii au zguduit inimile noastre în anii turburi de după războiu: aceea a marelui scriitor G. Galaction şi aceea a profesoruiui Ioan Mihălcescu. Am stat în faţa lor cu bucurie negrăită ca în faţa unor triumfuri ale Bisericii, dar şi cu întristare ca în faţa unor porţi a căror intrare ne este interzisă. Ce splendid lucru e să te poţi identifica în întregime şi fără rest, până la ultima consecvenţă, cu adevărul pe care îl profesezi! Ca civil şi dascăl de teologie simt necontenit stânjenirea fără nume a acestei neputinţi de identificare, cu atât mai mult cu cât ea e de ordin extern.

Moartea unanim regretată a aceleia care, dela 1904, a fost doamna Anastasia Mihălcescu, dizolva în durere fără leac sfânta

legătură a căsătoriei şi, în preotul rămas singur, Bisericii i-a plăcut să vadă imediat pe viitorul ierarh. O episcopie şi o mitropolie îi ofereau deodată jilţul chiriarhal. Intre a primi şi a refuza nici o luptă nu s'a dat atunci în sufletul omului îndurerat. Dacă ar fi primit, i s'ar fi părut o nedelicateţă faţă de memoria fostei tovarăşe de viaţă abia călătorită din această lume şi, afară de acest considerent intim, plecarea la Cluj sau la Chişinău ar fi însemnat despărţirea înainte de termen de lucrul care i-a fost, poate cel mai scump: catedra! Toţi câţi îl iubim şi-i stăm aproape ştim cu ce hotărîre neînduplecată a respins atunci orice îmbieri, oricât de măgulitoare ar fi fost. Când, după noi insistenţe, a convenit să devină arhiereu vicar al Patriarhiei, a făcut-o fiindcă aceasta îi lăsa putinţa să rămână mai departe la catedră. Iar când acum un an a fost nevoit să primească locotenenţa episcopală a Râmnicului-Noului Severin, a pus condiţia nedespărţirii de Facultate. E profund impresionantă această dragoste, deasupra oricărei măriri, de sfânta dăscălie unde a mistuit în studiu o jumătate de viaţă. Termenul fatal al legii, odată sosit, nu ţine seamă totuşi nici de vigoarea deplină a bărbatului, nici de nemărginita lui pasiune pentru catedră.

Facultatea noastră se desparte de magistrul ei.

Biserica primeşte, în schimb, un mare cărturar între ierarhi. Căci ceeace duce P. S. Irineu în forul suprem al casei lui Hristos nu este o abilitate în lucrurile practice, dar o mare ştiinţă a tainelor doctrinei. Cu extrem de puţine excepţii, ierarhia noastră superioară e minunat dotată în îndemânările administrative. Dar lucrul acesta, care e fără îndoială a Martei, nu este de dorit să lase prea mult în umbră îngerescul lucru al Mariei, care e contemplaţia, ozonul marilor altitudini religioase. Contemplaţia e legată între altele de savanta speculaţie teologică, de meditaţia îndelungă a dumnezeeştilor adevăruri. Astăzi, în sânul respectatei noastre ierarhii, eminentele calităţi administrative s'ar părea că sunt dăruite într'o măsură covârşitoare faţă de glorioasa tradiţie a arhiereilor cărturari. Intrarea P. S Irineu Mihălcescu împreună cu vasta-i operă ştiinţifică, fără pereche în teologia românească, leagă din nou firul tradiţiei răsăritene, pentru care nestimatele mitre chiriarhale nu erau decât simbolurile văzute ale mărgăritarelor ştiinţei şi înţelepciunii sacre.

Noi, profesorii cari i-am fost ucenici înainte de a-i deveni colegi, şi cari, în faţa Prea Sfinţiei Sale, ne-am simţit mereu una cu studenţii noştri, ne putem bucura de cucerirea, pe care o face Biserica noastră, dar această bucurie e adânc umbrită de pierderea, pe care o încearcă Facultatea. Suntem în situaţia eroului din poveste, care râde cu un ochiu, dar plânge cu cellalt. Cu plecarea P. S. Irineu odată cu părintele I. Popescu-Mălăeşti, despre a cărui vrednicie vorbeşte colegul nostru H. Rovenţa, se retrage dintre noi marea generaţie, care a dat viaţă acestei instituţii de superioară cultură teologică. Rămânem singuri, cei mai tineri, să suplinim golurile, să îndeplinim grelele sarcini. Ele nu ne sperie, dar ne îngrijorează. Căci teologia nu e, ca disciplinele profane, expresia liberă a personalităţii; ea cere, dimpotrivă, adaptarea continuă a acestei personalităţi la adevărurile nestrămutate şi eterne ale revelaţiei. Acest proces de acomodare individuală la regula universală e însoţit de o neîntreruptă îngrijorătoare. Nu există ţinută teologică justă fără acest sentiment al îngrijorării. Şi dece să n'o mărturisim? Cu magistrul Mihălcescu între noi, ştiam că îngrijorările noastre se pot învolbura oricând, la nevoie, în jurul acestui falnic pilon al zidirii teologice. Fără dânsul, însemnează un reazim mai puţin.

De aceea, într'un moment cum e cel de faţă, toate bunurile spirituale, pe care le-am primit dela dânsul, toate bucuriile şi mâhnirile, pe care le-am trăit împreună, toate străduaniile, pe care împreună le-am mistuit, ne revin în suflet cu un timbru de final melancolic. Personificate în el, parcă pleacă odată cu el. Zâmbetul de fiecare zi şi înfinita bunătate a omului ne vor lipsi. Dar peste istoria şi peste viaţa ce vine a Facultăţii de Teologie din Bucureşti va pluti mereu aureola curată a magistrului care pleacă.

Profesori sau studenţi, fiecare şi oricine va simţi un fior de mândrie că prin sălile acestea a trecut Irineu Mihălcescu, dela această catedră a propovăduit el dogma slăvitei Biserici a Răsăritului şi aici i-a dăruit lui bunul Dumnezeu 35 de ani închinaţi stiinţei ortodoxe.

Profundă recunoştinţă dascălului!

Neclintită iubire omului!

Alegerea I. P. S. Dr. Irineu Mihălcescu

ca Arhiepiscop al Iașilor și Mitropolit al Moldovei și Sucevei

Prolog

In revista noastră „Mitropolia Moldovei" anul XV, Nr. 11 din luna Noembrie, în articolul de fond, închinat I. P. S. Patriarh Nicodim, în care ne exprimăm sentimentele de duioasă despărțire față de fostul nostru Chiriarh,—*„sentimente pe care le avem și noi"* după cele scrise de „Insemnări Ieșene"—, adăogam :

„Avem credința fermă, că grija I. P. S. Sale, acum ca Patriarh al Țării, se va fi îndreptat și asupra succesiunii, ca să lase urmaș de vrednică continuitate în muncă și pace, pe una din personalitățile recunoscute în Biserică, de mare cărturar, bun gospodar, om pașnic și păstrător al tradiției culturale dela Iași".

Incredințarea noastră s'a adeverit în totul. I. P. S. Patriarh Nicodim, înconjurat de membrii Adunării Eparhiale, a adus pe scaunul mitropolitan dela Iași, în adevăr, pe un mare cărturar și om de pace, pe I. P. S. Irineu Mihălcescu. Continuarea tradiției de muncă pentru ridicarea Bisericii este asigurată. Cum s'a întâmplat cu scaunul chiriarhal din Iași se va urma și cu alte vacanțe. Ochiul ager al I. P. S. Patriarh Nicodim veghează, permanent, la cârma ortodoxiei românești. Lucru ce adaogă mult la prestigiul Bisericii, de care noi suntem mândri și, respectuos, îi mulțumim.

Dorința Eparhiei

Cu două zile înainte de data fixată — 29 Noembrie a. c., pentru alegerea Mitropolitului Moldovei și Sucevei, în urma consfătuirii restrânse avută la Iași, membrii Adunării Eparhiale și-au dat întâlnire la București. In sala „Dichiu" s'a ținut o consfă-

tuire între membrii Adunării Eparhiale sub preşedinţia P. S. Vicar *Valerie Botoşăneanu*. După cuvântările ţinute de membrii marcanţi ai Adunării s'a hotărit în unanimitate, ca Adunarea Eparhială să susţină candidatura P. S. Locotenent de Arhiepiscop al Craiovei şi Mitropolit al Olteniei Dr. Irineu Mihălcescu. O delegaţie a Adunării Eparhiale în frunte cu P. S. Vicar Valerie s'a prezentat I. P. S. Patriarh Nicodim, rugându-l să sprijine această candidatură. I. P. S. Patriarh a primit cu bucurie această propunere, care de altfel era şi dorinţa I. P. S. Sale.

Unitatea de vederi fiind închegată candidatura P. S. Irineu Mihălcescu era asigurată.

Slujba dela Patriarhie

Potrivit rânduelilor bisericeşti s'a oficiat în dimineaţa zilei un Te-Deum, prin care se cerea ajutorul lui Dumnezeu în luminarea minţilor alegătorilor, aşa după cum se proceda în conclavul apostolic.

După sfânta slujbă, membrii Adunării Eparhiale s'au dus în palatul Camerii Deputaţilor unde era convocat Congresul General Bisericesc. Inainte de a se proceda la alegere, membrii Marelui Colegiu au luat cunoştinţă de dorinţa Eparhiei Mitropoliei Moldovei.

Asistenţa

In numeroasa asistenţă a Marelui Colegiu am notat pe d-nii consilieri regali N. Iorga, C. Argetoianu, A. C. Cuza, Victor Iamandi şi dr. C. Angelescu, pe d nii miniştri I. Nistor, Silviu Dragomir şi G. Vântu, toţi înalţii prelaţi ai bisericii ortodoxe române, preşedintele Inaltei Curţi de Casaţie, d. Mocsony, marele maestru de vânătoare al Palatului, I. Petrovici, Al. Lapedatu, Vasile Sasu, I Lupaş, Stelian Popescu, general Popovici, dr. N. Lupu, N. Zigre, Virgil Potârcă, I. Inculeţ, C. Dimitriu şi M. Negură, foşti miniştri, C. Stoicescu, rectorul universităţii, pr. Petre Vintilescu, decanul facultăţii de teologie, V. G. Ispir, I. G. Savin, N. Stoianovici, I. Georgescu-Tulcea, N. Simionescu-Bârlad, M. Sadoveanu, Nichifor Crainic, etc.

După citirea mesagiului regal, d. prof. *N. Iorga* a cerut să

se anunțe numele candidaților, ca să se vadă dacă ei răspund îndatoririlor față de Neam, Țară și Biserică.

D. dr. *N. Lupu* a spus că nu este în tradiția colegiului electoral să se depună candidaturi, ci fiecare votează după cum îi dictează conștiința.

I. P. S. Patriarh a răspuns că pot fi candidați toți episcopii în funcțiune și toți arhiereii și arhimandriții.

După citirea apelului nominal, ședința a fost suspendată pentru 5 minute.

Rezultatul votului

La despuirea scrutinului s'a constatat următorul rezultat:
Inscriși: 191.
Votati: 154.
Majoritate absolută: 78.
Au obținut:
P. S. arhiereu Irineu Mihălcescu, 121 voturi;
C. S. arhimandrit Iuliu Scriban, 17 voturi;
P. S. Episcop Nifon Criveanu, 2 voturi;
P. S. Episcop Tit Simedrea, 7 voturi;
P. S. Gherontie Nicolau, 2 voturi;
P. S. Episcop Grigore Leu, 1 vot;
Voturi albe, 3.

Proclamarea rezultatului

I. P. S. Patriarhul Nicodim **a proclamat pe I. P. S. S. Irineu Mihălcescu ca Arhiepiscop al Iașilor și Mitropolit al Moldovei și Sucevei (aplauze îndelungate).**

Cuvântarea I. P. S. Patriarh Nicodim

Adresându-se noului ales, I. P. S. Patriarh a spus:

Votul colegiului electoral Te cheamă în câmpul pastoral. Ai învățat în școli pe păstorii de suflete; acum să-i trimiți la lucru. Votul Te trimite în Moldova, țara lui Alexandru cel Bun și a lui Ștefan cel Mare și a atâtor

alți Voevozi, cari au lăsat lucruri minunate. Toate intră în grija I. P. S. Tale. Să le păstrezi pururea sclipitoare, pentru lauda lui Dumnezeu și pentru prosperitatea neamului.

Colegiul Te trimite pe scaunul lui Iosif I. Mușatinul care a apărat autocefalia bisericii Moldovei, al lui Iosif al II-lea care Ți-a lăsat o catedrală minunată, în Iași, în care vei sluji; pe scaunul fericitului Dosofteiu care a îmbrăcat în versuri românești poezia biblică; pe scaunul lui Varlaam care a adunat la Iași sinoade aproape ecumenice; pe acela al nemuritorului Veniamin care, cel dintâi, a înființat școli teologice.

Colegiul Te trimite la Iași unde Te așteaptă un cler pregătit și harnic și un popor evlavios.

Să mergi acolo sub oblăduirea sfântului mucenic Gheorghie, patronul Moldovei și al catedralei dela Iași.

Te felicit din toată inima pentru alegerea cu care, astăzi, Te-a învrednicit colegiul electoral.

Felicit și Guvernul care va avea acolo, în Moldova, un propovăduitor care poartă numele păcii: Irineu.

Să dea Dumnezeu, ca după ziua aceasta, când Te-ai logodit cu mitropolia Moldovei, să vie și ziua cealaltă în care M. S. Regele să Te cunune cu ea prin învestitură.

Să trăiască M. S. Regele, să trăiască Țara, să trăiască Biserica.

Cuvântarea noului Mitropolit: I. P. S. Irineu Mihălcescu

Sarcina pe care mi-o pune pe umeri votul Luminăților Voastre mă onorează și mă bucură, dar mă și întristează și mă îngrijorează în acelaș timp.

Mă onorează și mă bucură, pentru că mă înălțați pe vlădicescul scaun al Moldovei și al Sucevei, pe acel scaun care a fost ilustrat de un lung șir de evlavioși și cărturari mitropoliți dintre cari cel din urmă, și nu cel mai puțin strălucit, este însuși președintele acestui mărit colegiu, I. P. S. Patriarh Nicodim.

Mă onorează și mă bucură pentru că socot, că vo-

tul Luminăţiilor Voastre, este o meritată recunoaştere a muncii mele de 35 de ani pe ogorul şcoalei bisericeşti, ca dascăl al facultăţii de teologie din Bucureşti, care a dat bisericii şi neamului multe elemente de valoare.

Mă onorează şi mă bucură, pentru că îmi place să cred, că la temeiul votului stă buna preţuire a lucrării mele de împăcare a spiritelor şi de înscăunare a liniştei şi ordinei în rândurile clericilor şi ale credincioşilor din eparhia până eri episcopală, iar de curând mitropolitană a Olteniei pe care am cârmuit-o un an ca episcop şi arhiepiscop locotenent.

Mă onorează şi bucură, pentru că nădăjduesc, că încrederea, bunăvoinţa şi dragostea pe care mi le-aţi arătat astăzi, nu se vor opri aci şi nu se vor mărgini la aceste clipe solemne, ci mă vor însoţi şi mai departe la postul datoriei, sprijinindu-mă, ajutându-mă şi emulându-mă ca să pot duce cu vrednicie sarcina ce mi-aţi încredinţat şi să împlinesc munca istovitoare ce reclamă împlinirea acestei grele sarcini.

Ci sarcina ce-mi pune pe umeri votul Luminăţiilor Voastre, mă şi întristează şi mă şi îngrijorează-

Mă întristează şi mă îngrijorează la gândul că trebue să urc treptele vlădicescului scaun, de pe care a răsunat cu putere şi autoritate neasemănată cuvântul Sfintei Evanghelii prin rostul atâtor luminaţi şi sfinţi vlădici, ca: Iosif Muşat întemeietorul mitropoliei Moldovei, Gheorghe, sfetnicul lui Ştefan cel Mare şi Sfânt Anastase Crimca, Varlaam, Dosoftei, Iacov Putneanu, Iacov Stamate, Veniamin Costache, Iosif Nania şi Prea Fericitul nostru Patriarh Nicodim şi s'a răspândit din plin, până peste hotare, faima Bogosloviei şi a vieţii lor îmbunătăţite, împodobită cu toate virtuţile creştineşti.

Mă întristează şi mă îngrijorează gândul, că va trebui să se pună cândva în cântar puţina mea ştiinţă teologicească şi râvnă duhovnicească alături de noianul cărturăresc şi de sfinţenie al vieţii acestor titani ai credinţei şi ai dragostei către Dumnezeu şi către aproapele.

Mă întristează şi mă îngrijorează teama că voiu fi urmărit şi mai departe de pedantismul inerent vieţii dăscăleşti şi de lipsa de o mai bogată şi îndelungată îndeletnicire cu arhipăstoria sufletească.

Mă întristează şi mă îngrijorează gândul, că nu mai sunt în plinătatea puterilor mele sufleteşti şi trupeşti, că am trecut cam de mult de zenitul normal al vieţii omeneşti, că mă apropii de amurgul vieţii şi că, deci, nu voiu mai putea munci, pe întinsul câmp de activitate ce mi se deschide, cu aceeaşi energie şi cu acelaş spor cu care am muncit până acum.

Dar tristeţea şi îngrijorarea mea se topesc şi pier, iar puterile mele capătă aripi de vultur, când îmi înalţ inima şi mintea către isvorul cel nesecat al puterilor, către Tatăl ceresc şi mă rog Lui, împreună cu psalmistul: „Doamne al puterillor, fii cu noi! că pre altul afară de Tine, ajutor întru necazuri nu avem. Doamne al puterilor, fii cu noi!“...

Se topesc şi pier când sufletul meu se lasă din zbor ca o pasăre sfioasă pe ţărmul adăpostit al credinţei unde — după cuvântul lui Dumnezeu — Fiul întrupat -- „toate se pot celui ce crede“. Carele îmi zice şi mie, ca tuturor celor ce cred întru El: „Indrăzniţi, Eu am biruit lumea“!

Se topesc şi pier când implor harul sfântului Duh, „care pre cele neputincioase le vindecă şi pre cele cu lipsă le împlineşte“.

„Nădejdea mea este dar Tatăl, scăparea mea este Fiul, acoperământul meu este Duhul sfânt“.

Cu ajutorul lui Dumnezeu nădăjduesc, că voiu purta cu cinste greaua sarcină ce-mi puneţi pe umeri, că mă voiu adeveri vrednic urmaş al marilor mei înaintaşi şi că voiu face bucurie cu activitatea ce voiu desfăşura ca arhipăstor al Moldovei.

Vă mulţumesc deci cu cea mai vie recunoştinţă şi cu toată căldura sufletului meu, adânc mişcat pentru cinstea pe care mi-aţi făcut-o.

Şi mă juruesc în chip solemn, acum şi aici, înaintea atotştiutorului şi a toate văzătorului Dumnezeu, că voiu fi în tot restul vieţii mele un scrupulos ascultător şi conştiincios împlinitor al legilor, regulamentelor şi dispoziţiunilor Sfântului Sinod şi al preşedintelui lui, I. P. S. Patriarh Nicodim, iar ca cetăţean şi demnitar al Statului Român, un supus devotat Constituţiei şi legilor ţării şi Capului Statului, M. S. Înţeleptului Suveran Regelui Carol II, Măriei Sale Marelui Voevod de Alba Iulia, Mihai, moştenitorul Tronului, şi întregii Dinastii Regale române.

Aşa să-mi ajute Dumnezeu.

Solemnitatea Investiturii Regale a I. P. S. Mitropolit Irineu

In ziua de 12 Decembrie 1939 orele 12, a fost la Palatul Regal solemnitatea învestirii noilor Mitropoliţi al Moldovei şi al Olteniei.

La ora 11 s'a format la Palatul Patriarhal, din dealul Patriarhiei, cortegiul care a străbătut străzile Capitalei până la Palatul Regal din calea Victoriei.

In fruntea cortegiului mergea un escadron de cavalerie, în ţinută de campanie. Urma trăsura d-lui general Rodrig Modreanu, prefectul poliţiei Capitalei, apoi maşinile în care se aflau protoereii Capitalei, după care veneau cele două trăsuri regale.

In prima se afla I. P. S. Patriarh Nicodim împreună cu I. P. S. Irineu, noul Mitropolit al Moldovei. In a doua trăsură se aflau I. P. S. Mitropolit Bălan şi noul Mitropolit al Olteniei I. P. S. Nifon.

Cortegiul era închis cu un al doilea escadron de cavalerie, iar la flancul drept al celor două trăsuri regale se afla câte un maior de gardă, călare.

In curtea Palatului Regal trupele au dat onorul, iar muzica unităţii de gardă a intonat ruga.

La ora 12, M. S. Regele a intrat în Sala Tronului, unde invitaţii prevăzuţi în program, ocupaseră locurile ce le-au fost rezervate.

Imediat au fost introduşi în Sala Tronului, cu ceremonialul obişnuit, I. P. S. L. noii Mitropoliţi, în timp ce corul Patriarhiei cântă Aleluia.

D. V. I. Stârcea, mare maestru de ceremonii al Curţii Regale, prezintă Majestăţii Sale pe noii Mitropoliţi.

D. ministru al cultelor şi artelor, I. Nistor, a citit diplomele de întărire ale I. P. S. S. Dr. Irineu Mihălcescu, ca Mitro-

polit al Moldovei şi I. P. S. S. Nifon Criveanu, ca Mitropolit al Olteniei.

I. P. S. Nicodîm, Patriarhul României, urcând treptele Tronului, rosteşte următoarele :

„*Prezint Majestăţii Voastre, toiagul păstoresc al Arhiepiscopiei Iaşului şi Mitropoliei Moldovei şi Sucevei*".

M. Sa înmânând cârja I. P. S. S. Mitropolitului Moldovei îi adresează următoarele cuvinte :

„*Iţi încredinţez cârja Arhiepiscopiei Iaşului şi Mitropoliei Moldovei şi Sucevei.*

„*Să păstoreşti această Eparhie cu frica lui Dumnezeu şi cu credinţă către Ţară şi Tron*".

In timpul acesta, corul Patriarhiei cântă „Pe stăpânul şi Arhiereul nostru, Doamne îl păzeşte".

După aceea, I. P. S. Nicodim, Patriarhul României, prezintă Majestăţii Sale toiagul păstoresc al Arhiepiscopiei Craiovei şi Mitropoliei Olteniei, Râmnicului şi Severinului.

Majestatea sa înmânând cârja I. P. S. Mitropolit al Olteniei, îi adresează următoarele cuvinte :

„*Iţi încredinţez cârja Arhiepiscopiei Craiovei şi Mitropoliei Olteniei, Râmnicului şi Severinului.*

„*Să păstoreşti Eparhia cu frica lui Dumnezeu şi cu credinţă către Ţară şi Rege*".

In timpul acesta, corul Patriarhiei cântă „Pe stăpânul şi Arhiereul nostru, Doamne îl păzeşte".

Cuvântarea I. P. S. S. Dr. Irineu Mihălcescu,

Mitropolit al Moldovei şi Sucevei.

SIRE,

Primesc cu cea mai vie recunoştinţă şi cu cel mai desăvârşit devotament din mâna Majestăţii Voastre Bazileul şi Mare Pontifice, acest toiag pastoral, prin care îmi împărtăşiţi în numele şi din partea Suveranităţii seculare, datoria şi dreptul de păstorie duhovnicească a eparhiei istoricei Mitropolii a Moldovei, vă-

duvită prin înălțarea Inalt Prea Sfințitului Nicodim pe scaunul patriarhal al Bisericii ortodoxe române.

Mi s'a mai încredințat, odată cu trei ani în urmă, acest toiag, de către adormitul întru Domnul Patriarh Miron, cu prilejul hirotoniei mele ca Arhiereu-Vicar al său.

Odată cu înmânarea toiagului, care închee slujba hirotoniei de Arhiereu și a revărsării harului dumnezeesc asupra Ipopsifiului, mi s'a rostit atunci cuvintele Arhieraticonului, care se rostesc cu acest prilej oricărui nou hirotonit Arhiereu : „*Primește toiagul acesta, ca să păstorești turma lui Hristos cea încredințată ție. Și celor ascultători să le fie prin tine toiag de razim și de întărire, iar pentru cei neascultători și nestatornici să-l întrebuințezi ca toiag de trezvie, toiag de cercetare*".

Dar, în pofida expreselor cuvinte : „*Să păstorești turma lui Hristos cea încredințată ție*", nu mi s'a încredințat atunci, cum nu se încredințează niciodată arhiereilor vicari, păstoria vre-unei turme duhovnicești, căci aceasta este rezervată—potrivit sfintelor canoane—numai Chiriarhilor, iar arhiereii-vicari sunt simpli ajutători ai Chiriarhilor.

Ca atare și Smereniei mele abia astăzi, prin înmânarea toiagului pastoral de către Majestatea Voastră mi se dă împuternicirea de a păstori o anumită turmă duhovnicească, aceia a Mitropoliei Moldovei și Sucevei.

SIRE,

Toiagul pastoral ce mi-l încredințați este încoronat de cruce și de doi șerpi. Crucea simbolizează jertfa supremă, jertfa a însăși vieții celui ce primește toiagul pentru apărarea turmei cuvântătoare care s'a încredințat conducerii sale, fiindcă orice cruce închipuește crucea depe Golgota, pe care și-a jertfit viața pentru izbăvirea lumii Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Iar șerpii simbolizează înțelepciunea și tactul de care el trebue să dea dovadă în conducerea turmei cei cu-

vântătoare pe calea mântuirii, potrivit cuvintelor Domnului : „Fiţi înţelepţi ca şerpii şi blânzi ca porumbeii".

Iată dar datoria şi dreptul ce-mi conferă primirea toiagului ce-mi înmânaţi, Majestate, datoria şi dreptul de a-l folosi ca o unealtă de apărare, de ocrotire şi de susţinere a celor amărâţi şi obidiţi, a celor asupriţi şi nedreptăţiţi, a celor slabi şi neputincioşi, a celor rătăciţi şi abătuţi de pe căile vieţii adevărate, ale vieţii religioase, morale şi cetăţeneşti. Armă de apărare, armă morală şi duhovnicească de încurajare, de îndemn, de înălţare şi spiritualizare este, trebue să fie toiagul pastoral. De această armă de luptă duhovnicească s'au slujit sfinţii părinţi şi marii ierarhi ai Bisericii lui Hristos în cele aproape două milenii care s'au scurs dela întemeierea ei şi până astăzi. Cu ea au biruit ei eri puterea întunerecului, au zdrobit împotrivirea păgânilor şi a iudeilor, au închis gura ereticilor, au ţinut strânşi în jurul lor pe credincioşi şi au înălţat Biserica în slavă. Cu ea nădăjduim noi ierarhii de azi şi de mâine, că vom învinge şi vom aduce la picioarele crucii pe orice protivnic al Evangheliei şi că vom conduce turma cuvântătoare cu paşi siguri la limanul mântuirii.

SIRE,

Inarmat cu acest sfânt şi de minuni făcător toiag, primit din Augusta mână a Majestăţii Voastre, mă duc ca păstor sufletesc către acel scump pământ al ţării mame în care au văzut, cu sute de ani în urmă, lumina zilei celei dintâiu înfiripări ale scrisului românesc, în care au trăit, au muncit şi s'au stins vechii cronicari Ureche, Miron Costin, Niculce, marii literaţi şi poeţi Creangă, Alexandri, Eminescu, Vlăhuţă ; istoricii M. Cogălniceanu şi A. Xenopol ; filosoful Conta şi atâţi alţi gânditori, la a căror operă mă voiu strădui să adaug şi eu o măcar cât de mică contribuţie.

Mă duc înarmat cu acest toiag în patriotica Moldovă a lui Alexandru cel Bun şi a lui Ştefan cel Mare,

în Moldova sfinţită de suferinţe şi încununată de glorie prin făuritorul unirii tuturor românilor, Augustul Vostru Tată, Regele Ferdinand cel Inţelept şi voiu căuta ca fiu al gliei să întreţin deapururi viu focul dragostei de pământul străbun, prin devotamentul neţărmurit faţă de Majestatea Voastră, de Familia Regală şi de legile ţării.

Mă duc în Moldova marilor ierarhi: Iosif Muşat dela Suceava, primul Mitropolit moldovean, Gheorghe şi Teoctist, sfetnicii lui Ştefan cel Mare, Varlaam, diplomatul lui Vasile Lupu, Bazileul Moldovei, Dosoftei marele cărturar şi ctitor al poeziei româneşti, Veniamin Costache, cărturarul şi întemeetorul şcoalei bisericeşti din Moldova, Iosif Nania, cel milostiv şi sfânt, al doilea ctitor al măreţei catedrale a Iaşilor şi osârdnicul, înţeleptul şi neîntrecutul cărturar bisericesc al zilei de azi, Nicodim, actualul Patriarh al României. Pe luminoasele cărări croite şi bătătorite de aceşti înţelepţi şi sfinţi ierarhi, mi se cade şi trebue să păşesc spre cinstea şi slava Bisericii moldoveneşti.

Mă duc în Moldova cea presărată prin munţi şi văi de mânăstiri şi schituri, ctitorii voievodale şi boereşti, cuiburi de curată viaţă anahoretică, locaşuri radiatoare de lumină duhovnicească, în care s'au pregătit diecii, s'au format cărturarii, s'au plăsmuit măestritele manuscrise ale cărţilor sfinte, care smulg şi astăzi admiraţia iubitorilor de artă. Monahismul a făcut gloria Bisericii, ecumenice din primele veacuri. Din sânul său au ieşit cei mai mari ierarhi ai Bisericii, cei mai renumiţi cărturari, cei mai aprigi luptători împotriva ereticilor şi a tuturor duşmanilor creştinătăţii. Ceea ce s'a petrecut în Biserica ecumenică s'a petrecut şi în Biserica moldovenească. Toţi Episcopii şi Mitropoliţii moldoveni de pe vremuri s'au ridicat din rândurile monahilor. Direcţiunea imprimată monahismului de Paisie Velcicovschi, din mânăstirea Neamţu, a dat Bisericii române, atât celei din Moldova cât şi celei de Muntenia pe cei mai mari ierarhi şi cărturari dela începutul vea-

cului al XIX-lea pe Mitropoliții Veniamin Costache și Grigore Dascălul și pe ieromonahul Gherontie. De monahism depinde în prima linie înălțarea și decăderea Bisericii. Spre monahismul aflat azi în declin vor fi îndreptate privirile mele arhiepăstorești. El va forma unul din obiectele de căpetenie ale preocupărilor mele, așa cum a format și sub arhipăstoria ilustrului meu înaintaș, Inalt Prea Sfințitului Patriarh Nicodim.

Mă duc în Moldova cea bogată în preoți harnici și culți, dintre care cei mai mulți mi-au fost studenți în timpul celor 35 de ani de dăscălie la Facultatea de Teologie din București. Cu prețiosul lor concurs sunt încredințat că voi izbuti să întrețin, să sporesc chiar în acea parte de țară suflul înviorător, avântul misionar, care fac Biserica activă și vie, așa cum o vreți Majestatea Voastră.

Mă duc în Moldova, la blajinul, cucernicul, viteazul, înțeleptul și sfătosul popor moldovenesc, cu adâncă înțelegere a sufletului lui nobil, cu dragoste și bunăvoință de părinte sufletesc.

Mă duc să mă stabilesc în Iașul tuturor mișcărilor mari și generoase, în Iașul științelor și al artelor, cu ai cărui fruntași mă voi strădui să dăm vechei Capitale a Moldovei strălucirea unui diamant cultural în țara Majestății Voastre, Rege al culturii.

S I R E,

Am nădejde tare și credință vie că voi putea împlini acest sumar program enunțat, cu ajutorul lui Dumnezeu, Părintele luminii și al indurărilor, „dela care vine tot darul cel bun și toată darea cea desăvârșită“ cu ajutorul Sfântului Gheorghe, patronul Catedralei mitropolitane și al Moldovei și cu sprijinul și ajutorul Majestății Voastre, pentru a cărui sănătate și zile îndelungate și pline de glorie nu voi înceta nicicând a înălța rugi ferbinți către Cel Atotputernic.

Să trăiți Majestate!

Să trăiască Măria Sa Marele Voevod Mihai de Alba-Iulia, Moştenitorul Tronului!

Să trăiască Dinastia Română!

Să trăiască şi prospereze în veci România şi Biserica română ortodoxă!"

Cuvântarea M. S. Regelui

Inalt Prea Sfinţiile Voastre, Prea Cucernici Părinţi,

O turmă fără păstor este menită peirei, iată de ce Biserica noastră şi cu Mine ne bucurăm când astăzi încredinţându-vă după strămoşeasca datină cârjele Arhiepiscopiilor Voastre, sufletele Noastre se umplu de bucurii.

Sunteţi chemaţi a conduce biserica strămoşească în două părţi opuse ale Ţării, dar care se aseamănă prin tot trecutul lor. In ele Voevozii credincioşi ai trecutului au statornicit frumoase aşezăminte de credinţă şi de cultură, în ambele eparhii au fost vlădici care au strălucit asupra Bisericii şi neamului prin iubirea lor de neam şi prin puterea minţii lor.

Atât în Moldova cât şi în Oltenia poporul a ştiut să fie vrednic de străbuni şi au lăsat urmaşilor pilde înălţătoare de vitejie, de credinţă şi de înaltă cărturărie.

Soarta a voit ca în aceiaşi zi să fiţi învestiţi cu înaltele Prea Sfinţiilor Voastre misiuni—de apărători şi răspânditori ai credinţei. Semn vădit că Domnul Dumnezeul nostru vrea încă odată să arate că unitatea noastră naţională este plăcută Lui şi că din înălţimea înţelepciunii Sale o binecuvintează şi o întăreşte ca să fie neînfrântă.

Către El în orice clipă să Ni se îndrepte gândurile şi mulţumirile noastre rugându-ne să ne întărească şi mai puternic braţul ca să apărăm neştirbit moştenirea strămoşilor noştri.

Inalt Prea Sfinţiile Voastre,

Cuvintele ce Mi le-aţi rostit, cât şi urările ce Mi le faceţi M'au mişcat adânc şi vă mulţumesc din toată inima.

Inalt Prea Sfinte Irineu, Mitropolit al Moldovei și Sucevei,

Prin întărirea ce ți-o dau astăzi înmânându-ți Toiagul Arhiepiscopal al Moldovei, primești o frumoasă moștenire.

Te urci pe scaunul cinstit de atâția vlădici de seamă: Iosif Mușat, primul Mitropolit al Moldovei, Dosofteiu, primul poet al românilor, a cărui Psaltire a rămas nepieritoare în istoria culturii noastre, Veniamin Costache, marele cărturar, și a multor alți vestiți ierarhi.

Te urci pe scaunul Mitropoliei din Iași, oraș care în istoria neamului nostru e însemnat de atâtea fapte, cari stau la temelia unității noastre românești.

Te urci pe scaunul unei eparhii în care învățătura bisericească a fost totdeauna la loc de mare cinste.

Acestea sunt răboaje pe calea istoriei care să-ți arate mai luminos decât vorba, calea ce ai de urmat.

Chemat prin încrederea celor în drept să chivernisești după porunca lui Christos aceste frumoase plaiuri și văi, sunt sigur că întemeiat pe frumoasa pregătire ce o ai, vei ști să întrebuințezi simbolicul Toiag de care vorbești spre mai marele folos al Bisericii și al neamului.

Moldova și Iașul, cari prin înalta lor pricepere a nevoilor obștei și neamului, au pricinuit prin patriotismul lor toate unirile românești, sunt chemate sub înțeleapta chivernisire a Inalt Prea Sfinției Tale să lumineze și mai departe pe terenul desvoltării intelectuale și al Bisericii noastre.

Ce frumos întrunește în sine această eparhie două din menirile de căpetenie ale Bisericii naționale: unitatea sufletească a neamului prin faptele săvârșite la Iași, și răspândirea focului sacru al credinței izvorâte din vechile așezăminte voevodale dela Neamț!

La aceasta se adaugă după o înaltă orânduire Dumnezeiască și numele ce-l porți, Irineu, adică Pace,—încă una din menirile creștinătății.

Iată cum se găsesc astfel fericit întrunite aceste trei meniri ale ortodoxiei naționale.

Patriotismul până la jertfa de sine, luminarea sufletelor prin învățătura Fiului Omului și împăciuirea printre oameni.

Nici o mână omenească n'ar fi putut alcătui o astfel de împreunare, ea numai dela Dumnezeu poate fi.

Până eri dascăl ai fost timp de 35 de ani, astăzi încredinţându-ţi-se acest Toiag porneşti ca bunul păstor să-ţi păzeşti şi să-ţi îndrumezi turma binecredincioasă.

Puterea Bisericii se judecă după puterea de iradiaţiune şi de convingere sufletească a slujitorilor săi.

Cum Moise în deşert a spintecat stânca cu toiagul său şi a izbăvit setea poporului său, aşa Inalt Prea Sfinţia Ta cu cârja-ţi vlădicească vei spinteca norii întunecaţi şi vei trebui să răspândeşti în sufletele însetate lumina binefăcătoare a credinţei adevărate a unei Biserici vii, a unei Biserici ce pe zi ce trece trebue să se apropie de sufletele fiilor ei.

Pregătirea atât de temeinică ce ai primit-o, învăţătura ce ai sorbit-o dela atâţi vestiţi dascăli, îţi uşurează calea către această menire aşa de înaltă şi de frumoasă.

Fă ca această eparhie cu atâtea aşezăminte strămoşeşti să fie adevăratul focar al ortodoxiei de astăzi.

Ajută cu puterile tale şi cu harul pe care Domnul Dumnezeul nostru trebue să-l verse asupra alesului său—să ajuţi ca Biserica naţională Română să fie cea mai luminoasă, cea mai puternică, nu numai cea mai mare dintre Bisericile ortodoxe.

Inaintaşii Inalt Prea Sfinţiei Tale cu adânca lor pricepere ţi-au pus la îndemână uneltele bine alcătuite, fii de azi înainte, meşterul cel bun, care să însuteasscă Talantul încredinţat lui de stăpânul său.

Inalt Prea Sfinţia Ta,

Astăzi tocmai prin acele fapte înălţătoare petrecute în Cetatea Iaşilor nu mai ai o eparhie de hotar, dar pe teritoriul ei se găseşte într'un colţ al munţilor unul din simbolurile apărării graniţei şi al puterei de rezistenţă al neamului nostru contra tuturor cotropirilor duşmane—Oituzul.

Oituz—simbol al rezistenţei noastre, dar şi pildă vie a ce tărie dă credinţa—Credinţa, făuritoarea tuturor îndurărilor şi a tuturor rezistenţelor.

Un popor, care în ascendenţa sa îşi pierde credinţa, a şi

intrat pe calea pieirii; iată dece în opera de consolidare națională întărirea acestei puteri de a rămâne stâncă, în fața tuturor valurilor vremei, este una din marile sarcini ale Bisericei.

Făgăduești în cuvântarea care Mi-ai rostit o că, Toiagul ce l-ai primit, pricepi să-l folosești, pentru mântuirea tuturor celor rătăciți; să te ajute Dumnezeu ca să-ți îndeplinești, până la capăt, această nobilă menire, să readuci la căminul încălzitor de suflete al Bisericii, până și ultima oaie rătăcită și ultimul fiu risipitor.

Inalt Prea Sfințiile Voastre,

Păşiți acum cu încredere, că toți, și Eu în primul rând, vom urmări cu dragoste și nespus interes, drumul pe care păşiți și să ne rugăm Celui Atotputernic să vă călăuzească și să vă întărească spre mai marele bine al Bisericii strămoșești și al Neamului Românesc.

Sănătate!

* * *

După ceremonialul Investiturii Regale, noii Mitropoliți învestiți s'au înapoiat la Palatul Patriarhal în cortegiu plin de măreție. Aici, după ce s'a oficiat un Polihroniu, înalții Chiriarhi au primit felicitări din partea admiratorilor.

I. P. S. Patriarh Nicodim a ținut cu acest prilej o scurtă alocuție, în care a arătat însemnătatea pentru Biserica Ortodoxă Română a investiturii celor doi Chiriarhi.

I. P. S. Mitropolit Irineu a răspuns cu următoarele cuvinte:

Incetarea valurilor de sânge creștin vărsat de sălbatecele prigoniri pornite de împărații romani a adus după sine, odată cu proclamarea creștinismului ca religiune îngăduită, prin rescriptul dela Milan al lui Constantin cel Mare, dreptul împăraților de a lua parte la rânduirea trebilor bisericești, la organizarea și desfășurarea vieții bisericești, cu gândul bun și scopul binecuvântat de a ocroti și sprijini Biserica.

Marele Constantin mutând pe teren creștin titlul de Pontifex maximus, pe care-l purtau Cezarii, s'a numit însuși cu titlul Ἐπίσκοπος τῶν ἔξω τῆς Ἐκκλησίας = Episcop al trebilor dinafară ale Bisericii; iar urmașii săi pe tronul imperiului de răsărit, îm-

părații bizantini, și-au însușit acest drept în și mai mare măsură așa că Βασιλεῦς = Bazileul era aproape un Ἐπίσκοπος τῶν ἐσω τῆσ Ἐκκλησίας = Episcop al trebilor dinlăuntru ale Bisericii.

Acest drept și prerogativă a Bazileului bizantin s'a transmis tuturor Suveranilor din țările ortodoxe și s'a păstrat până azi, făcând din Suveran o persoană sacră, cu creștetul înconjurat de aureolă divină și cu atribuțiuni de Arhiereu.

Următor credincios acestei tradiții panortodoxe, Majestatea Sa Regele Carol II, primul Rege ortodox al Dinastiei române, își exercită în chip magistral acest drept și această prerogativă, prin înmânarea cârjii sau a toiagului pastoral noilor Chiriarhi la pompoasa solemnitate a învestiturii.

Primind azi și Smerenia mea toiagul pastoral din mâna Majestății Sale, sau cununându-mă cu Mitropolia Moldovei—cum așa de frumos a numit Inalt Prea Sfințitul și Prea Fericitul Patriarh Nicodim actul învestiturii—dau slavă lui Dumnezeu pentru această înaltă dregătorie bisericească cu care am fost învestit și exprim și de aci, și în această clipă, nețărmuritul meu devotament pentru Majestatea Sa Regele și întreaga Familie Regală, ascultare desăvârșită de Inalt Prea Sfințitul Patriarh și calde și pline de recunoștință mulțumiri tuturor celor ce sunteți de față și îndeosebi celor ce mi-ați adresat felicitări și urări și Vă rog ca dragostea ce-mi arătați acum, să nu se mărginească aci, între acești pereți, ci să mă însoțească și pe ogorul sfânt al Bisericii moldovene, pe care sunt trimis să-l muncesc și să-l fac să dea rod cât mai bogat.

Darul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea Sfântului Duh să fie cu *noi*, cu toți!

Inălțătoarea solemnitate

a instalării I. P. S. Dr. Irineu Mihălcescu ca Mitropolit al Moldovei și Sucevei.

In ziua de Duminică 17 Decembrie a. c., ora 9 jum. șefii autorităților civile, militare și bisericești din Iași au venit în gară, întru întâmpinarea înalților oaspeți. Stația a fost frumos pavoazată cu ghirlănzi de brad și steaguri tricolore.

D. primar Const. Ionescu a ieșit întru întâmpinarea oaspeților cu tradiționala pâine și sare, exprimând marea bucurie ce o trăește astăzi poporul moldovean, prin următoarele cuvinte:

Cu bucurie mare și respectuoasă iubire, cetățenii celei de a doua capitală a țării vă întâmpinăm:

Fericiți a revedea în mijlocul nostru pe Inalt Prea Sfinția Voastră, iubitul și imediatul nostru părinte sufletesc de până mai eri;

Fericiți a primi în persoana Inalt Prea Sfinției Voastre pe arhiepiscopul și pe stăpânul nostru spiritual de astăzi înainte;

Fericiți de cinstea care ni se face prin prezența D-voastră Inalți Demnitari ai țării în cetatea noastră în care, prin voința lui Dumnezeu și prin înțelepciunea conducătorilor noștri în frunte cu iubitul nostru Suveran, ni se împlinește azi diriguirea Sfintei noastre Mitropolii.

Inimile tuturor ieșenilor tresaltă de bucurie și de mândrie, ele vă stau larg deschise ca și porțile cetății ale cărei chei vi le prezint.

In semn de largă ospitalitate și de desăvârșită su-

punere sufletească, oferindu-vă tradiţionala pâine şi sare, în numele tuturor cetăţenilor mei, vă urez din toată inima, *bun venit şi sănătate.*

I. P. S. Mitropolit Irineu a răspuns: Vă mulţumesc din tot sufletul, pentru călduroasa primire.

Dumnezeu să binecuvânteze Cetatea Iaşilor, Eparhia Moldovei şi pe credincioşii ei.

Au urmat prezentările, după care înalţii oaspeţi şi şefii autorităţilor au plecat spre mitropolie.

S'a format un impunător cortegiu, care a străbătut străzile până la mitropolie, iar pe trotuare, mii de ieşeni au ţinut să vină în întâmpinarea prelaţilor.

La catedrală, preoţi, îmbrăcaţi în odăjdii, în frunte cu P. S. Valerie Botoşăneanu, au primit pe înalţii chiriarhi.

Asistenţa

Au participat la festivităţi următoarele persoane:

I. P. S. Patriarh Nicodem, Victor Iamandi, consilier regal, P. S. Grigore Leu, episcopul Argeşului, P. S. Tit Simedrea, episcop al Bălţilor, P. S. Efrem Tighineanu, locotenent al mitropoliei Basarabiei, P. S. Valerie Botoşăneanu vicarul arhiepiscopiei Iaşilor, P. S. Eugen Laiu, vicarul mitropoliei Bucovinei, P. S. Ilarion Băcăuanul vicarul episcopiei Romanului, prof. P. Andrei ministrul educaţiei, prof. I. Nistor ministrul cultelor, prof. Traian Ionaşcu rezident regal, g-ral C. Ionescu primarul municipiului, prof. I. Tănăsescu rectorul universităţii, g-rali Haralamb Dimitriu, I. Iacobici, Hariton Dragomirescu, Popescu, parlamentari prof. Iancu Botez, Osvald Racoviţă, Ion Axinte, Teodor Zipa, Gh. Stamboliu, Ion Rang, C. Căpriţă, Alfons Herovanu, Leon Mrejeru-Neamţ, Răutu-Dorohoi, conf. univ., V. Iamandi, I. Gorgos, C. Lupu prim-preşedinte al Curţii de Apel, N. Miclescu procuror general, g-ral de rezervă M. Negruzi, Const. Râşcanu secretar general al ţinutului, prof. Andrei Oţetea directorul teatrului naţional, prof. Mihai David directorul regionalei fundaţiei, prof. universitari Petre Dragomirescu, Gh. A. Cuza, Şt. Berechet, Valeriu şi Cicerone Iordăchescu, I. D. Ştefănescu, Emil Diaconescu, I. Popescu-

Spineni, Traian Bratu, prof. dr. I. Bălteanu, Stancu Brădișteanu secretar g-ral al ministerului cultelor, col. C. Carp prefectul județului Iași, col. Minescu prefectul Dorohoiului, col. Hociung

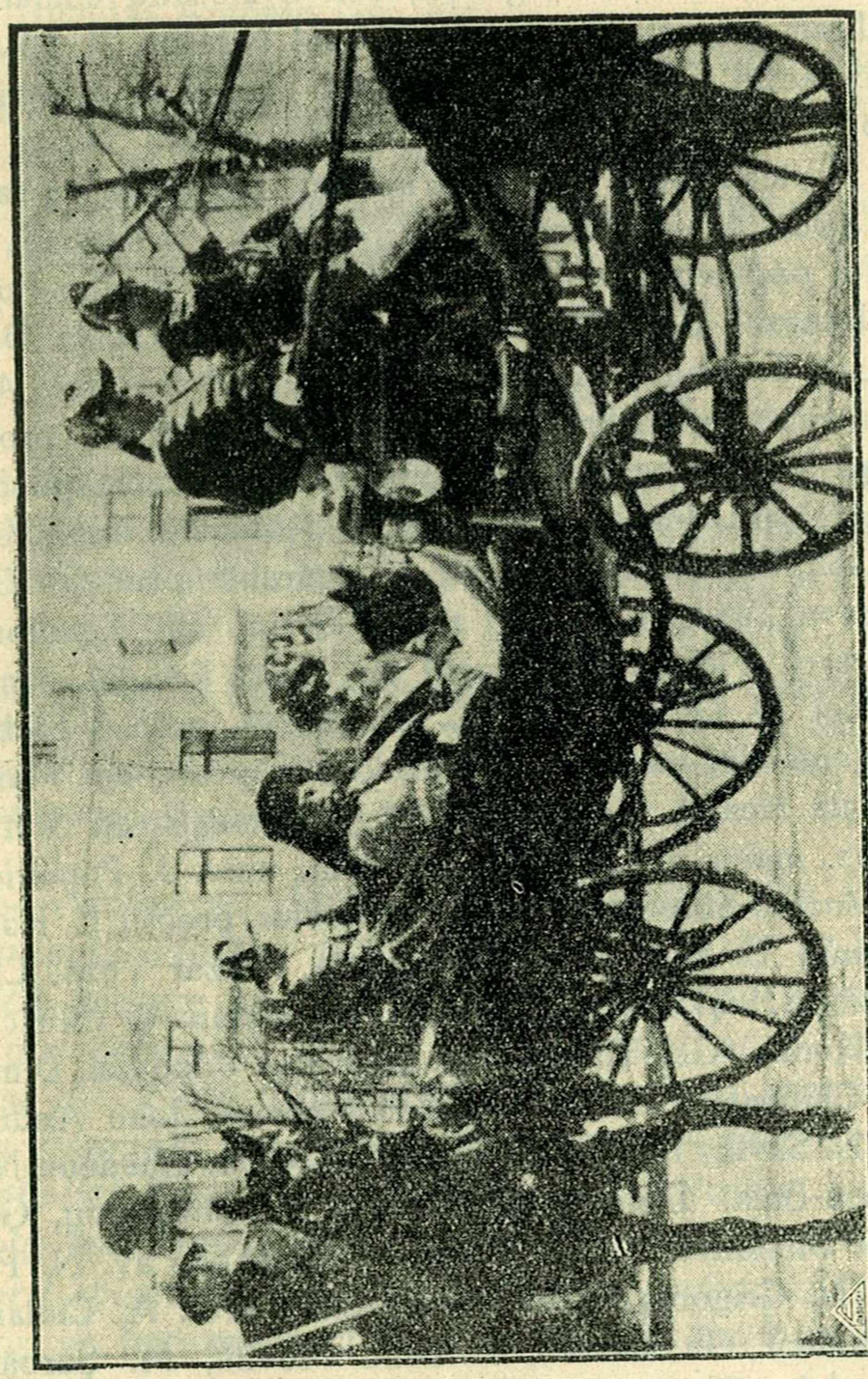

I. P. S. Mitropolit Irineu și d. prof. Nistor, Ministrul Cultelor, intrând în curtea Catedralei, în trăsura lui Vodă Cuza.

prefect al Neamțului, col. Crețoiu prefectul județului Baia, comandor Emil Gheorghiu, col. D. Captaru, ing. inspector g-ral C. Grigoriu, col. D. Constantinescu comandantul Gărzilor Naționale din Ținut, pr. prof. Partenie-București, C. Coțianu directorul B. N. R., V. Aslan directorul Băncii Românești, conf. univ. Iosef Ca-

setti preşedintele Camerii de Comerţ, prof. Tiberiu Crudu comandantul «Străjii Ţării», P. C. Melchisedec stareţul mânăstirii Neamţ, d-ra Elena Ioanovici directoara şcolii «M. Sturdza», P. C. Evelina Honceru stareţa mânăstirii Agafton, col. Urziceanu comandantul liceului militar, inspector c. f. r. ing. Emil Nitescu, lt.-col. Alex. Turculeţ c-dantul Gărzilor Naţionale din oraşul şi judeţul Iaşi, N. D. Popa a-dtor financiar, ajutori de primar Mihai Borcea şi Caton Militeanu, col. Aurel Irimescu, inspectori g-rali şcolari N. Negru, Alex. Băleanu şi I. Rizescu, lt.-colonel Alex. Burada şeful parchetului militar, dr. Haralamb Vasiliu-Botoşani, av. V. Prelipceanu-Baia inspector g-ral agricol, Traian Dănescu prim-procuror, I. Aburel, prim-preşedinte al tribunalului, Apostu, Victor Munteanu preşedintele blocului pensionarilor, protopopi Dim. Ciolan şi V. Ionescu, d-na Florica Toma comandanta cohortei de străjere, inspector c. f. r. N. Atanasiu, inspector Emil Boianovici, Gh. Bârzescu inspector de siguranţă, prof. Gh. Obreja-Iaşi, col. Sava Caracaş, lt.-col. adj I. Perju, av. Xenofon Eraclide, d-na prof. Florica Papastopol directoara liceului comercial de fete, lt.-col. D Geanolu, av. C. Dumbravă, prof. I. Sârbu, pr. prof. I. Negoiţă, pr. referent Iavorschi-Bălţi, protopopi Maxim şi Nourescu dela Neamţ, av. Petrică Bogdan, magistraţi Ştefan Arion şi Sassu, maior dr. Demetrescu, conf. univ. I. Popovici, arhimandrit Teoctist Stupcanu, comandor Rooler, preoţii C. Roşescu, Gh. Petrovanu, C. Dinescu, Ioan Ţincoca, Cezar Vuza, Ch. Niculea, Bejenaru-Huşi, Ilie Gheorghiţă, N. Luchian, V. Chirica, Gh. Rotaru, C. Nonea, Gh. Tudorache, Laurenţiu Popovici, Dim. Argint, Iacob Chiticaşu-Fălticeni, Apolon Andrieş, Ioan Andriescu, I. Florescu, N. Savin, M. Acatrinei, C. Todicescu, Ghedeon-Neamţ, N. Zăhărăscu-Baia, Dolinescu-Botoşani, N. Gheorghiu, Grigore Panţiru, Jac Simionescu, col. Eduard Munteanu, av. N. Petrea, asist. univ. N. Grigoraş, av. Florin Roiu, prof. A, Ciolan, inspector al muncii Gh. Ciurea, lt. Dinu Movilă, M. Şerbănescu secretar g-ral la Camera de Comerţ, Chiril Dragan secretarul municipiului, Otilia Cazimir inspectoarea artelor, Gh. Macşai subdirector Banca Românească, conf. univ. Mircea Volanschi, pr. referent Apostol Huşi, N. N. Gane fost primar, pr. C. Matasă-Neamţ, I. Radu director la Rezidenţie, diaconi I. Cosma şi C. Tatulea, pr. I. Constantinescu, cpt. Manea, chestor I. Vlasie, av.

Alex. Stratan, pr. C. Manole, Grigore A. Carp, Iancu Georgescu şeful vămii, d-na Olga Apostu comandanta legiunii străjerelor, P. C. Dionisie Velea stareţul mânăstirii Cetăţuia, g-ral dr. Sava Goiu, prof. univ. George Pascu, pr. N. Dragomir, pr. V. Botez, Alexandru Nichita, Antoniu Gh., etc.

D. prof. I Nistor a cetit Inaltul Decret Regal prin care Suveranul întăreşte în scaunul mitropolitan din Iaşi, ca Arhiepisçop şi Mitropolit pe I. P. S. Dr. Irineu Mihălcescu.

P. C. Sa P. Gh. Vintilescu, directorul Sf. Sinod citeşte următoarea Grammata patriarhală:

NICODEM

Din mila lui Dumnezeu Arhiepiscop al Bucureştilor, Mitropolit al Ungro-Vlahiei şi al Românilor din America, locţiitor al scaunului din Cesareea Capadochiei, Patriarh al României şi Preşedintele Sfântului Sinod al Bisericii Române.

Iubitului cler şi popor din de Dumnezeu păzită Arhiepiscopie a Iaşilor, Mitropolie a Moldovei şi Sucevei şi tuturor ascultătorilor şi cititorilor acestei patriarhiceşti scrisori, har şi pace dela Dumnezeu Părintele din Ceruri, iar de la Noi salutare şi binecuvântare Arhipăstorească.

Se cuvine să facem arătare tuturor, că Domnul şi Mântuitorul Nostru Iisus Hristos a aşezat în Sfânta Sa Biserică scaune şi vrednicii mici şi mari, şi prin trimiterea din ceruri în chipul limbilor de foc a prea Sfântului şi de Viaţă Făcătorului Duh peste sfinţii săi ucenici şi apostoli, I-a întărit întru propoveduirea cuvântului Evangheliei Sale, iar prin punerea mâinilor într'o neîntreruptă înlănţuire dela Sfinţii Apostoli şi până azi, toţi slujitorii bisericei lui Dumnezeu şi păstorii turmei lui Hristos se fac vrednici de a fi părtaşi aceloraşi daruri şi haruri.

Ca un smerit urmaş al lor, văzând aşa dar, că prin harul şi mila Domnului Nostru Iisus Hristos şi prin povăţuirea prea Sfântului Duh, s'a aflat cu cale să fim chemaţi Noi, dela Sfânta Mitropolie a Moldovei la Inalta vrednicie de Patriarh al României, a rămas vacant sca-

unul de Arhiepiscop al Iașilor și Mitropolit al Moldovei și Sucevei și, îndemnat fiind de îndatorirea ce avem de a nu lasa o Arhiepiscopie și Mitropolie atât de însemnată, lipsită de canonicescul ei cârmuitor vreme mai îndelungată, pe temeiul art. 12 din Legea pentru organizarea Bisericei Ortodoxe Române, art. 9 alin j, 11 și 12 din Statutul aceleiași legi, am convocat prin adresa Noastră Nr. 10352 din 11 Noembrie 1939, Congresul Național Bisericesc în colegiu electoral pentru alegerea Episcopilor și Arhiepiscopilor-Mitropoliți, pe ziua de Miercuri 29 Noembrie 1939, orele 10 dimineața, în Palatul Camerei Deputaților, pentru alegerea noului Arhiepiscop al Iașilor și Mitropolit al Moldovei și Sucevei.

Acest Colegiu, după săvârșirea slujbei religioase în Catedrala Sfintei Patriarhii, a ales în scaunul vacant pe Prea Sfinția Sa Arhiereul Dr. Irineu Mihălcescu Râmniceanul *vicarul Sfintei Mitropolii a Olteniei, Râmnicului și Severinului și Locotenent de Arhiepiscop al Craiovei, carele s'a aratat vrednic prin statornicia Lui în dreapta credință a Sfintei Noastre Biserici Ortodoxe de răsărit, printr'o muncă rodnică atât pe tărâmul învățământului universitar teologic pe care l-a cinstit timp îndelungat ca profesor de Teologie Dogmatică, precum și printr'o râvnă deosebită pe tărâmul scrierilor bisericești, îndeajuns de cunoscute și prețuite nu numai în țară ci și peste hotare, dând întru îndeplinirea tuturor vredniciilor la care a fost chemat, dovezi despre neclintită credință față de Maiestatea Sa Regele Carol al II-lea, de ascultare față de Sfântul Sinod și de supunere față de Legile Fatriei.*

Sfântul Sinod potrivit art. 118 din Statutul Legei de organizare a Bisericei Oriodoxe Române, cercetând această alegere în ședința Sa dela 29 Noembrie 1939, si găsind că este făcută cu păzirea tuturor formelor și rânduelilor legale, a aprobat alegerea Prea Sfinției Sale D. D. Dr. Irineu Mihălcescu, *ca Arhiepiscop al Iașilor și Mitropolit al Moldovei și Sucevei.*

Mijlocind apoi prin Ministrul Cultelor la Maiestatea Sa Regele Carol al II-lea al României, spre confirmare,

Maiestatea Sa, prin Inaltul Decret Nr. 4345, din 5 Decembrie 1939, a binevoit să confirme această alegere; iar în ziua de 12 Decembrie 1939, i-a dat, după vechile

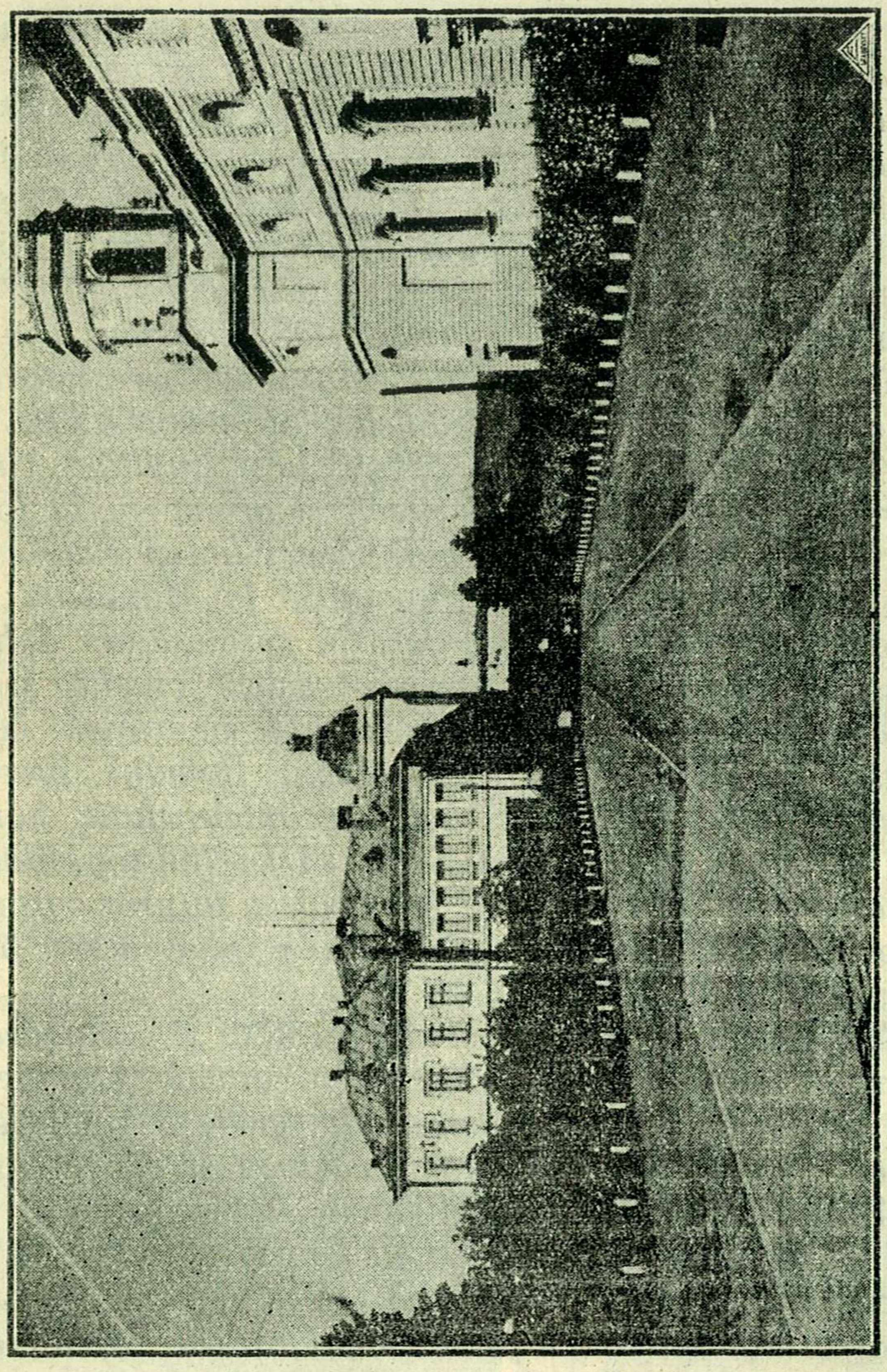

Catedrala și Palatul Mitropolitan din Iași.

datine ale Țării, în sala tronului, de față fiind toți înalții demnitari și căpetenii ale Țării, clerici, ostași și mireni, tradiționala învestitură, înmânându-i cârja păstorească.

Iar Noi, Patriarhul României, pe temeiul celor mai sus arătate, al Sfintelor Canoane și al prevederilor celor cuprinse în art. 119 din Statutul Legei de Organizare a Bisericii Ortodoxe Române, emitem și dăm alesului Arhiepiscop și Mitropolit, Inalt Prea Sfinției Sale Dr. Irineu Mihălcescu, *prin această Grammată Patriarhicească învestitura canonică de Arhiepiscop și Mitropolit al de Dumnezeu păzitei Arhiepiscopii a Iașilor și Mitropolii a Moldovei și Sucevei, cu toate târgurile și satele câte se țin azi și se vor ținea în viitor de această Sfântă Arhiepiscopie și Mitropolie, drept mărturie că Inalt Prea Sfinția Sa fiind învestit cu dregătoria Arhierească și cu jurisdicțiunea de Arhiepiscop și Mitropolit, are darul și puterea de a pune, după rânduelile Sfintei noastre Biserici Drept-Măritoare de Răsărit și Legi în ființă, citeți, cântăreți, ipodiaconi, diaconi, preoți și protopopi, la toate bisericile din Arhiepiscopia Inalt Prea Sfinției Sale; stareți și starețe, egumeni și arhimandriți la Mânăstiri; și face toate câte i se cuvin ca Ierarh, spre zidirea duhovnicească a turmei sale. Din parte-i așteapt cinstire și ascultare către autoritatea bisericească și în deosebi către Sf. Sinod al Sfintei Biserici Ortodoxe Române, precum și lucrare neobosită, bună înțelegere, înțelepciune, părintească dragoste către turma Sa și să fie tuturor călăuza întru întărirea, paza, ținerea și cinstirea tuturor strămoșeștilor tradiții bisericești, de care e plin acest ținut moldovenesc.*

Așa dar, tuturor din cinul preoțesc și călugăresc, precum și tuturor dreptcredincioșilor din de Dumnezeu păzită Arhiepiscopie a Iașilor și Mitropolie a Moldovei și Sucevei le recomandăm cu toată căldura și dragostea pe Inalt Prea Sfinția Sa Domnul Domn Arhiepiscop și Mitropolit Dr. Irineu Mihălcescu, *de Chiriarh legiuit al lor, să-l cunoască și să-l cinstească, plecându-i-se cu toată voia și arătându-i întru toate împrejurările supunere și ascultare, ca fii sufletești, privindu-L și cinstindu-L ca pe Arhipăstorul, învățătorul și ocârmuitorul lor duhovnicesc, care este următor sfinților Apostoli ai Domnului*

Dumnezeului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, căruia se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea acum și pururea și în vecii vecilor.

Dată astăzi 16 Decembrie, anul mântuirii una mie nouă sute treizeci și nouă, în reședința Noastră Patriarhală din București.

Nr. 3261.

Cuvântarea rostită în Catedrală de I. P. S. Patriarh Nicodim

Domnule Consilier Regal,
Domnilor Miniștri,
Domnule Rezident Regal,
Domnule Primar și
Onorată Asistență,

Prin trecerea smereniei mele la scaunul de Patriarh al României, scaunul de Arhiepiscop al Iașilor și de Mitropolit al Moldovei și Sucevei a rămas vacant. Pentru ocuparea lui de un nou titular, s'a convocat pentru ziua de 29 Noemvrie 1939, colegiul electoral pentru alegerea episcopilor și a arhiepiscopilor-mitropoliți.

Această Adunare a desemnat prin votul său ca Arhiepiscop al Iașilor și Mitropolit al Moldovei, pe Inalt Preasfințitul Irineu, Arhiepiscopul Locotenent al Craiovei. Alegerea aceasta a fost întărită de Majestatea Sa Regele și în ziua de 12 Decemvrie curgător, Inalt Preasfinția Sa a fost învestit, după datina Țării de Majestatea Sa Regele, când i s'a înmânat și toiagul pastoral. Iar astăzi, Inalt Preasfinția Sa s'a prezentat aicea la Iași, spre a-și ocupa scaunul Metropolitan.

I. P. S. Irineu este cunoscut bine în toată Țara, după munca harnică ce a depus timp de peste 35 de ani ca profesor emerit la Universitatea din București, dând Bisericii peste 35 de serii de titrați pentru slujba pastorală, din care astăzi o mulțime slujesc Bisericii în

toată Țara ca preoți, profesori, arhierei, episcopi și chiar mitropoliți.

In afară de munca de profesor, I. P. S. Sa s'a îndeletnicit cu scrisul, dând la lumină numeroase scrieri în toate ramurile teologice, îmbogățind astfel literatura bisericească și înlesnind mai ales studiile religiei în facultățile de teologie, în seminarii, în licee etc. După aceea I. P. S. Sa a colaborat la numeroase reviste bisericești și științifice, contribuind la deslegarea a numeroase probleme și chestiuni.

Inalt Preasfinția Sa a muncit și pe tărâmul pastoral, ca preot la biserica cea mai însemnată din București—Amza ; ca arhiereu vicar al Sfintei Patriarhii, cu titlul de Târgoviștеanu ; ca episcop-locotenent al Râmnicului și Noului Severin și în fine ca Arhiepiscop-locotenent al Craiovei.

A ocupat Inalt Preasfinția Sa și posturi în serviciile Statului, ca cel de Secretar General al Ministerului Cultelor ; a lucrat în numeroase comisiuni, etc.

Iată, în linii generale, munca îndelungată, felurită și rodnică pe care Inalt Preasfințitul Irineu a desfășurat-o până acum în folosul Bisericii și Patriei.

Toate acestea dau mari speranțe, că I. P. S. Sa și pe scaunul Mitropolitan al Moldovei va desfășura o activitate tot atât de rodnică, cu priceperea de care a dat dovadă, cu tactul ce-l caracterizează și mai ales în spiritul iubirii și al păcii creștine, cum îl arată numele de Irineu, omul păcii. Unde trebue însă, I. P. S. Sa știe să fie și energic, și aceasta tot în interesul ordinei și al disciplinei spre binele tuturora.

Inalt Preasfințite Irineu, tare aș dori acum să-ți recomand și eparhia Moldovei, pe care ești chemat să o păstorești, dar mi-ai apucat înainte. In frumoasa-ți cuvântare, pe care ai rostit-o la învestitură în fața Majestății Sale Regelui, ai arătat așa de pe larg și așa de amănunțit, că Moldova și Iașul îți sunt bine cunoscute.

Totuși astăzi, când mă despart de saunul Mitropolitan al Moldovei, țin să fac mărturisire despre felul

cum am fost tratat eu aicea și din această mărturisire vei înțelege și mai bine unde ai venit și între cine ai venit.

Inalt Preasfințite, I. P. S. Ta ai venit aicea de pe o catedră universitară și de pe un scaun arhiepiscopal. Eu când am venit ca mitropolit aicea, am venit dela monastire. Totuși mi s'a făcut și mie atuncea, cum ai văzut azi, o primire voevodală, m'au adus aicea, în această măreață Catedrală, plină până la imposibil de lume aleasă și mi s'au spus cuvinte bune și de mare încurajare. S'a dat în cinstea mea un ospăț domnesc și m'au dus și m'au așezat într'o casă iarăși domnească.

Dar seara, când am rămas singur, mi se părea că am visat și am început să mă gândesc, cu ce aș putea eu să răspund la toată cinstea ce mi se făcuse. Mă găseam tare încurcat și nedumerit, căci nu vedeam putere îndestulătoare la mine pentru tot ce se aștepta, poate, să fac.

Incepând însă chiar de a doua zi, m'am apucat să fac cunoștință cu colaboratorii mei. Și cu cât mă sfătuiam mai mult cu ei, aflând tot ce-i în Mitropolie și în Eparhie, și văzând care sunt și puterile colaboratorilor prindeam mereu la curaj.

Am chemat și preoțimea de afară. La început pe protopopi și proestoși, ca la 70 de bărbați, ca să stau de vorbă și cu ei.

In monastire sutele de călugări și ucenici, veniți din cele patru laturi ale Țării, cu carte puțintică și cu nici o legătură între ei, ar fi socotit cineva că nu poate fi nici o înțelegere între ei și cu ei. Și totuși aduceau și ei ceva: aduceau o credință vie, o dragoste de mânăstire, o smerenie și ascultare neșovăelnică și convingerea că tot ce fac trebue să facă pentru Domnul. Acestea adesea băteau titlurile de școală, oricât de pompoase ar fi ele. In puterea acestor virtuți ei erau gata la orice: slujbă bisericească neobosită; muncă harnică în toate atelierele monastirii și în țarinele ei. Și așa de frumos s'a desfășurat viața în mânăstire, încât în

timp de zece ani, n'am fost nevoit să dau măcar o pedeapsă de 100 metanii.

Deaceea, fiindcă menţinerea bunei rânduieli nu mi-a răpit timp aproape deloc, am putut ca timpul rămas liber să-l întrebuinţez la scris şi la tradus. Cele mai multe din lucrările mele, în număr de peste 75, sunt scrise şi tipărite în sfânta monastire a Neamţului. Tot aicea am lucrat la traducerea Bibliei, atât cea completă care a apărut în Tipografia Cărţilor Bisericeşti din Bucureşti sub grija Sf. Sinod, cât şi cea ilustrată [1]).

---

1) Noul Testament, ediţia IV, 650 pagini; Psaltirea lui David, împărţită în catisme şi cu arătări de tipic, 320 pagini; Cântarea Cântărilor, 46 pag.; Psaltirea în versuri de V. Militaru, revăzută de mine, 336 pagini; Biblia tradusă în colaborare, 1919 pagini; Seminţe Evanghelice pentru Ogorul Domnului, traduceri şi lucrări proprii, 19 volume mari: Vol. I 75 Predici pentru popor, 448 pagini; Vol. II Cuvântări Apologetice, 400 pagini; Vol. III Menirea Ştiinţei şi Artei, după Contele L. Tolstoi, 412 pagini; Vol. IV Viaţa şi operile Sfinţilor Părinţi şi Invăţători ai Bisericii, partea I, după Farrar, 443 pagini; Vol. V Cuvântări la Postul Mare, după Inocenţiu, Arhiepiscop al Odesei, 508 pag.; Vol. VI Predici la Sărbătorile Impărăteşti, după Inocenţiu, Arhiepiscop al Odesei, 512 pagini; Vol. VII Cuvântări la Sărbătorile Maicii Domnului, Duminici, etc., după Inocenţiu, Arhiepiscop al Odesei, 444 pagini; Vol. VIII Cuvântări Liturgice. — Dumnezeu şi Dreptatea Lui — Mâna Lui Dumnezeu în lumea văzută. Scurtă explicare a Sf. Liturghii şi pomenirea morţilor. Originale şi prelucrări, 416 pagini; Vol. IX Paisie, Stareţul Monastirei Neamţului din Moldova, viaţa, învăţătura şi influenţa lui asupra Bisericii Ortodoxe, de Protoereul Serghie Cetfericov, 640 pagini; Vol. X Viaţa şi operile sf. Părinţi şi învăţători ai Bisericii, partea II după Farrar, 416 pagini; Vol. XI Idem, partea III după Farrar, 478 pagini; Vol. XII Predici pentru tineretul şcolar, după vestitul patrolog şi predicator englez Farrar, 416 pag.; Vol. XIII Biblia ilustrată, în colaborare, 382 pagini; Vol. XIV Primele zile ale creştinismului, după Farrar, partea I, 600 pagini; Vol. XV la fel, Primele zile ale creştinismului, partea II, 440 pagini; Vol. XVI la fel. Primele zile ale creştinismului, partea III, 494 pagini; Vol. XVII Predici despre căderea lui Adam, păcat, moarte şi înviere, după Inocenţiu, Arhiepiscopul Odesei, 544 pag.; Vol. XVIII Un păstor model, 394 pag.; Vol. XIX Cei pierduţi, 261 pag.; Mica Biblie, epuizată 450 pag.; Propaganda Papistă la Români, epuizată, 300 pag.; Pe urmele lui Hristos, Vol. I, 200 pag.; Idem Vol. II, 200 pag.; Viaţa de Seminar, epuizată, 250 pag.; Ortodoxia şi creştinismul apusean, 80 pag.; Multe ştie oare omul despre Univers? epuizată, 25 pag.; Soarta Creştinismului prezisă de Profetul Daniil, epuizată, 15 pag.; Creaţiunea lumii după Ştiinţă şi Biblie, epuizată, 20 p.; Respectaţi femeea. 15 p.; Oraşe şi oameni, 50 p.; Argatul lui moş Procopie, 120 p.; Carte de rugăciuni, ilustrată, 114 p.; Călăuza creştinului în biserică, 104 p.; Un mare Păstor, 40 p.; Povestea lui Ion cel prost, 30 p.; Un sfat

Acum mă aflam în faţa a 70 de bărbaţi, toţi cu titluri academice, cu activitate pastorală mai mult sau mai puţin lungă şi unii cu căruntețea în perii capului. In asemenea adunări sunt oameni cu păreri diferite, la care fiecare ţine să şi le afirme. Mă gândeam că va trebui să am de lucru spre a-i pune de acord, căci trebile pastorale trebue să meargă unitar.

Dar îndată ce le-am arătat scopul întâlnirii noastre, care sunt vederile mele în trebile pastorale, cum îi privesc eu ca apropiaţi colaboratori şi ajutoare ale mele, le-am cerut să mi arate şi ei, care este situaţia în eparhie. Şi astfel într'o discuţie de mai multe ore ne-am lămurit şi la sfârşit şi ei şi eu ne-am exprimat dorinţa, că asemenea întâlniri să fie cât mai dese.

Drept vă spun că nu ştiu care de la care a folosit mai mult, ei dela mine, sau eu dela ei. Şi n'am putut încheia altmintrelea întrunirea, decât cu rugăciune în biserică, când le-am conferit şi ranguri bisericeşti

Am avut apoi întâlniri cu preoţii eparhiei în diferite locuri şi tot aşa de plăcute. Mi-aduc aminte că am avut una la monastirea Neamţ. Acolo jumătate de zi ne-am sfătuit şi o jumătate de zi am vizitat amănunţit mânăstirea. Când la despărţire unii din preoţi mi au spus că au fost în clopotniţă şi au văzut clopotele şi se căiau că ei nu le-au auzit niciodată. Atunci am zis : când vin eu pe la voi, mă primiţi şi mă pe-

---

bun dădacelor creştine, 15 p.; Trei întrebări, 15 p.; Ce să crezi şi cum să trăeşti, 40 p.; Cinci mărgăritare, 47 p.; Ce socotiţi voi de Hristos? 42 p.; Cu ce trăesc oamenii, 48 p.; Cuvioasa Melania, 34 p.; Crâşma trează, 48 p.; Doi moşnegi la Ierusalim, 48 p.; Dumnezeu şi Dreptatea Lui, 129 p.; Epistolie către creştinii ortodocşi, 72 p.; Istorioare morale pentru copii, partea I, 30 p.; Idem partea II, 32 p.; Idem, partea III, 16 p.; Idem, partea IV, 16 p.; Jos beţia, 58 p.; Ierarhia bisericească, 39 p.; Lămuriri asupra Bibliei, 32 p.; Mielul lui Dumnezeu, 96 p.; Mâna lui Dumnezeu în lumea văzută, 85 p.; Religia şi Morala, 40 p.; Trei întrebări, 20 p.; Sf. Ioan Gură de Aur, 60 p.; Umblaţi în lumină, 100 p.; Unde-i iubire acolo-i Dumnezeu, 36 p.; Viaţa Sf. Grigore Teologul, 36 p.; Viaţa Sf. Vasile şi Anul nou, 40 p.; Unde-i fericirea, 32 p.; Carte de rugăciuni sau prăvilioară, 116 p.; Biblia ca bază a educaţiei, 30 p.; Evanghelistar, 20 p.; Toate aceste cărţi se găsesc în Editura Sf. Monastiri Neamţu unde se po t comanda.

treceţi în sunetul clopotelor. Pentru chipul frumos cum aţi ştiut să duceţi consfătuirea, am dat ordin ca să fiţi şi voi petrecuţi în sunetul clopotelor, şi aşa au plecat petrecuţi de dragostea mea şi a tuturor părinţilor şi ucenicilor din mânăstire.

Aşa au fost mereu întâlnirile mele cu preoţii şi mulţumită acestei apropieri şi înţelegeri, treburile duhovniceşti şi pastorale ale eparhiei s'au desfăşurat cu spor şi cu rezultate mulţumitoare, cu toate că la început erau şi chestiuni grele, cum a fost stilismul şi sectele.

In toate însă munca cea grea au săvârşit-o cei mulţi. Eu doar am îndrumat, am povăţuit, am cârmuit.

Dacă trecem în laturea economică, lucrurile s'au petrecut la fel.

Se plănuise încă de mult clădirea unei case de raport la strada Ştefan cel Mare, dar a tot fost amânată. Metropolitul Iosif a restaurat catedrala metropolitană, a procurat şi restaurat palatul lui Mihai Sturza, Voevodul Moldovei, unde a instalat Seminarul Veniamin, care stătea prin case cu chirie şi a clădit casele unde e instalată administraţia eparhială. Metropolitul Partenie n'a stat mult la Iaşi, şi a restaurat pompos palatul Metropolitan. Metropolitul Pimen a vrut să adune mai întâi sumele necesare şi apoi să pună clădirea în lucru, dar când adunase vreo 4.000.000, a venit crahul băncilor şi banii s'au pierdut. Eu am găsit numai nişte resturi, câteva sute de mii de lei. Am chemat însă pe consilieri şi am zis: să ne apucăm să zidim casa, cu restul amintit mai sus, cu împrumuturi, ce se puteau realiza, şi să se plătească din chiria casei. Zis şi făcut. Consilierii au păşit la lucru şi din primăvară până în toamnă, a fost gata casa cu trei rânduri, frumoasă, bine stilizată, în care s'a instalat şi o librărie eparhială. Ea va fi o sursă însemnată de venit pentru Metropolie. A costat peste 4.000.000 lei.

Cui se datoreşte ea, dacă nu muncii şi sârguinţii consilierilor mei. Le aduc acum aici toată lauda mea.

Iată în trăsături cu totul generale, sârguința preo-

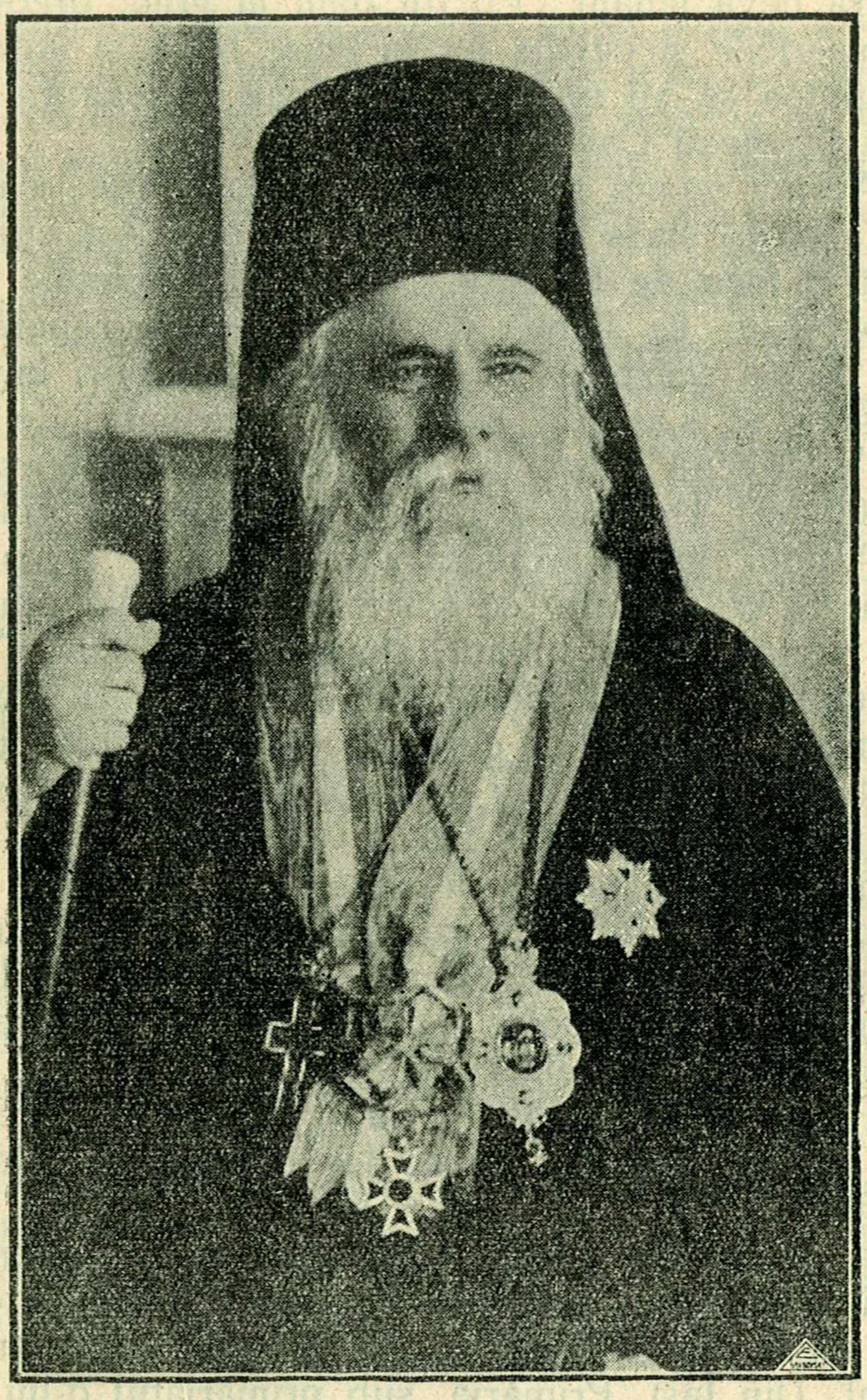

I. P. S. PATRIARH NICODIM

ținii şi în laturea economică. Dar socotiți că scumpii mei fii duhovnicești au rămas mai prejos? O, nu!

Erau ponosite pedinafară amândouă catedralele me-

tropolitane. Asta jena din două puncte de vedere: şedea rău ca tocmai catedrala să fie în stare rea. Dar mai era ceva jenant: Eu tot dam în grijă preoţilor să ţină bisericile şi curţile lor în stare bună şi curată. Se prea putea să mi se zică: Da Inalt Preasfinţia Ta de ce nu îngrijeşti Catedralele?

Atunci mi-am pus în gând să fac ceva, ca să înlătur această stare jenantă. Dar cu ce? Am chemat pe Ministrul meu de Finanţe, Consilierul Economic şi l-am întrebat cam ce sume am avea pentru reparaţii. El, după ce s'a scărpinat în ceafă şi de două ori în tâmple, mi-a spus că s'ar găsi cam vreo două sute de mii de lei. S'a dovedit însă, în urmă, că n'a putut da decât 100.000 lei. Devizul era însă de peste un milion lei.

Atunci m'am adresat credincioşilor de pretutindenea. Şi ce socotiţi că s'a întâmplat? Vă aduceţi aminte că un popor biblic, înfometat în pustie, s'a rugat lui Dumnezeu să-l scoată din starea aceea cumplită. Dumnezeu i-a ascultat cererea, căci a abătut, cum zice Scriptura, vântul Libiei şi a plouat peste tabăra înfometaţilor prepeliţe, trei zile şi trei nopţi. Aşa a făcut Dumnezeu şi cu mine: a adus vânt din toate părţile şi a plouat trei luni, nu cu prepeliţe, ci cu lei, cu care am putut restaura nu numai cele două Catedrale, ci am înzestrat Metropolia şi cu un mare şi luxos autobuz de propagandă, cu treizeci de locuri. In total 1.600.000 lei.

Ploaia a început aşa: vântul dinspre Bucureşti mi a adus câteva sute de mii de lei din partea Domnului Ministru al Cultelor, Victor Iamandi; 200.000 lei din partea Domnului Mitiţă Constantinescu, Guvernatorul Băncii Naţionale, actualul Ministru de Finanţe, care apoi mi a dat şi 500.000 lei pentru seminarul dela Neamţ. Din Iaşi, Primăria, sub primariatul d-lui O. Racoviţă, 100.000 lei; Familia Negruzzi 100 000 lei; apoi prefecturile de Iaşi, Botoşani, Neamţ, etc. Dinspre parohii şi mănăstiri vântul a adus ploae deasă de lei; personalul Metropoliei şi Catedralei nu s'a lăsat mai pre jos.

Socotiţi poate că a fost vreo presiune! Ca să ve-

deţi ce fel de presiune, iată un exemplu: La Catedrală se află bătrânul arhidiacon Varlaam Arghirescu. S'a înscris să dea şi el ajutor. A venit la mine cu 4000 lei, i-am primit şi i-am mulţămit. După o lună a venit iar cu 4000 lei. M'am uitat lung, dar n'am zis nimica, de cât i-am mulţămit. După altă lună vine iar cu 4000 lei. Atunci i-am zis: nu, nu mai primesc dela Sfinţia Ta' că doară ştiu că n'ai decât o leafă mică. La asta el mi-a răspuns: trebue să primiţi, că eu am făgăduit lui Dumnezeu să dau un an întreg, câte 4000 lei pe lună!

In celelalte laturi ale administraţiei eparhiale am întâlnit acelaş concurs. Iată de pildă înzestrarea parohiilor cu biserici nouă, cu nouă locaşuri de rugăciuni. Şi în această latură s'au făcut minuni. Incepând cu fruntaşii vieţii noastre sociale şi terminând cu sătenii, toţi s'au întrecut care de care să facă biserică mai frumoasă şi mai împodobită.

Incep cam în ordinea ridicării ctitorilor. Iată, la Banu, sătişor mic lângă Iaşi, dl. Lăzărescu, după ce a făcut o şcoală, a făcut şi o prea frumoasă biserică, pe care am sfinţit-o eu. La Tomeşti, D-nii Zippa au ridicat şi ei o minunată ctitorie, pe care tot eu am sfinţit-o; apoi la Coarnele Caprii, dl. Gh. Stamboliu durează altă ctitorie pe care de asemenea am sfinţit-o. La Munteni-Belceşti, d l Victor Iamandi, după ce a ajutat pe toate celelalte înşirate mai sus, face biserică frumoasă în cinstea şi spre pomenirea părinţilor săi. La Războeni, lângă Tg.-Frumos Iaşi, dl. Teodorescu, vice guvernatorul Băncii Naţionale, după ce a făcut şcoală, dispensariu şi locuinţă pentru preot, a făcut şi o biserică adevărat voevodală, zugrăvită şi înzestrată cu odoare scumpe. Aceastea în judeţul Iaşi. La Pângărăcior şi la Stejarul jud. Neamţ, d-nii Ţurcanu, Scarlat Orzescu şi cu toţi asociaţii dela Cooperativa Albina, au făcut două biserici, adevărate catedrale. Şi aşa peste tot în eparhie s'au ridicat zeci de biserici frumoase pe fiecare an şi alte zeci de biserici s'au restaurat. Toate din sârguinţa şi jertfa credincioşilor, din dragostea lor pentru Lege şi din credinţa lor vie în Dumnezeu.

O aleasă ctitorie s'au mai bine o reînoire a unei vechi ctitorii voevodale în jud. Neamț a făcut o dl. Profesor I. D. Ștefănescu cu soția sa Margareta, născută Vlăhuță. Agapia Veche din deal, era cu totul pustiită și dărăpănată. Biserica dărămată, paraclisul ars și casele în stare de ruină. Biserica acum e minunat restaurată, împodobită și bogat înzestrată. Mânăstirea împrejmuită cu două centuri de zaplazuri solide. Un număr de chilii noui și încăpătoare s'au ridicat înlăuntrul incintei. O populație de peste 25 de călugărițe fac slujbă în acea mănăstire, cu preotul care vine zilnic din Agapia nouă.

Mare sprijin mi-a dat și Rezidența Regală a Ținutului Prut. La început dl. Rezident Regal Negruzzi mi-a dat pentru Seminarul dela Neamț 100.000 lei. Apoi actualul Rezident Regal, dl. Traian Ionașcu, mi-a dat 1.100.000 lei, din care 600.000 lei pentru reparare de biserici în eparhie, iar 500.000 lei pentru seminarul dela Neamț.

Peste tot însă animatorii, inițiatorii și stăruitorii de zi și de noapte au fost preoții, care adesea au contribuit și bănește precum au putut.

Mai era în eparhie un neajuns. In anul 1894 s'a împărțit toată țara în parohii. Pentru economie s'au făcut parohiile mari, așa că adesea într'o parohie se cuprindeau mai multe sate cu mai multe biserici. A venit apoi împroprietărirea sătenilor, s'au făcut sate nouă, iar cele vechi s'au mărit de două și de trei ori pecât erau. Astfel parohiile fiind prea mari și satele ce le alcătuiau adesea departe unele de altele, o căutare pastorală cum se cade nu se putea face. Sufereau oamenii, sufereau și preoții și doar sectele câștigau. Ori de câte ori s'a cerut lecuirea acestui rău, nu s'a putut obține. Se invoca chestiunea economică. A trebuit să vină la Ministerul Cultelor omul care să priceapă lucrurile și interesele superioare, sociale și de stat și să aibă și energia trebuitoare, și deodată s'a înzestrat Țara cu 1000 de parohii, trimițându-se în câmpul Bisericii 3000 de lucră-

tori. Cu acest prilej eparhia Moldovei a căpătat 70 de parohii, adică 210 lucrători duhovnicești.

Primăria Iași încă a contribuit simțitor la înfrumusețarea Catedralei și clădirilor ei. Acestea s'au început sub primariatul d-lui O. Racovitză, s'au continuat sub primariatul d-lui Eșianu, care a făcut grilajul grădinii, a lărgit strada din fața Mitropoliei și a început dărâmarea caselor dintre Mitropolie și Teatrul Național. Acum lucrările le continuă dl. General C. Ionescu, Primarul Iașului, care cu jertfe de două-trei milioane e pe cale de a termina cea mai frumoasă aranjare a centrului Iașilor, prin unirea pieții Mitropoliei cu cea a Teatrului Național.

Cel mai mare concurs, însă, l-am avut din partea tuturor oamenilor de bine pentru reînzestrarea Sfintei Mănăstiri Neamțu, cu peste patrusprezece mii de hectare, care a atras apoi după sine și reînzestrarea celorlalte mănăstiri din Țară, iarăși cu o întindere de aproximativ douăzeci și șase mii de hectare.

Ctitor mare aici în prima linie și cea hotărâtoare este Majestatea Sa Regele Carol II, care a dat binevoitorul Său agrement și a sancționat legea de înzestrare.

Bărbații care au ajutat au fost: Ministerul Domeniilor Vasile Sasu și Subsecretarul dela Culte, dl. Petre Andrei, cari au numit prima comisie de cercetare. Au urmat apoi tot dl. Ministru Sasu și Subsecretar dela Culte, dl. Popescu-Necșești, cari au numit a doua comisie. După aceea au urmat dl. Alexandru Lapedatu, Ministrul Cultelor și tot dl. Sasu Ministrul Domeniilor și dl. M. Cancicov, subsecretar la Domenii, care au dat a treia comisie, cu cei mai mari sorți de realizare, după care a urmat dl. Victor Iamandi, care a venit la Culte după dl. Lapedatu.

Sprijinitori au fost mulți, în prima linie prietenii Bisericii și monastirilor, o mare grupare de cetățeni aleși din Moldova, care au mers pretutindenea și au stăruit din răsputeri. Nu-i pomenesc aicea acum pentru mulțimea numelor și de frică să nu scap nepomenit pe vreunul și așa să jignesc pe vreunul din ei.

Stăruitori au fost apoi mulţi din fruntaşii vieţii noastre politice, cari au sprijinit chestia la centru şi în Parlament, unde Legea a trecut cu unanimitate. Pe toţi aceştia îi am la pomelnic şi tot pentru aceleaşi motive nu-i citez aicea.

Sunt încă o mulţime de alte chestiuni şi fapte, în care am fost ajutat cu inimă largă şi cu nemărginită bunăvoinţă, dar pentrucă timpul nu-mi îngădue, nu le mai pomenesc aicea, ci rog pe bunul Dumnezeu să pomenească el sufletele şi inimile aşa de binevoitoare pentru lucrul bun şi creştinesc ce l-au săvârşit.

Iată Inalt Preasfinţite Irineu, unde ai venit şi între cine ai venit! Te felicit din toată inima şi-ţi urez sănătate şi dragostea credincioşilor pentru Inalt Preasfinţia Ta, cum a fost ea pentru mine. De azi înainte ai toate în grijă: Sfintele Locaşuri, cum şi slujitorii şi credincioşii lor. Pentru sfintele locaşuri eşti îngrijitor, pentru preoţime şi credincioşi, părinte iubitor şi duios. Iţi mai las în grijă un mormânt sfânt al unui sfânt înaintaş al Inalt Preasfinţiei Tale. Eu l-am păstrat cu flori şi cu candelă pururea aprinsă. Pentru ce vei face la el, vei avea rugăciunile lui către Dumnezeu şi via mea recunoştinţă.

Iar Domniile Voastre, prea iubiţi şi scumpi fii duhovniceşti, şi preacucerniciile voastre, cu ce cuvinte v'aş putea eu mulţămi pentru dragostea neţărmurită ce mi-aţi arătat şi pentru largul şi nepreţuitul concurs ce mi-aţi dat? Voi duce cu mine icoana scumpă a fiecărui dintre Dumnevoastră şi în rugăciunile mele pururea vă voi pomeni.

Dumnezeu să reverse peste Dumnevoastră peste toţi darurile sale cele bogate şi binecuvântările sale şi să vă binecuvinteze cu sănătate, cu pace, cu spor în treburile D-Voastră, cu fericire deplină şi cu împlinirea tuturor dorinţelor celor de folos.

A M I N

Cuvântul d-lui prof. I. Nistor, Ministrul Cultelor și Artelor

Vechea capitală a Moldovei, Iaşul idealurilor îndrăzneţe şi a resemnărilor generoase, a îmbrăcat azi haină de sărbătoare pentru a întâmpina, cu fiasca-i dragoste şi supunere, pe noul său arhipăstor. Capii autorităţilor bisericeşti, civile şi militare, membrii adunării eparhiale şi cete nenumărate de enoriaşi au grăbit, la dangătul clopotelor tuturor bisericilor la catedrala mitropolitană, pentru a implora harul divin asupra noului chiriarh şi a primi arhiereasca sa binecuvântare.

Pronia cerească V'a hărăzit să urcaţi, cu creştinească evlavie, treptele scaunului mitropoliei Moldovei şi Sucevei, pe care l-a ctitorisit fericitul Iosif cel de neam domnesc, şi pe care în depănarea veacurilor, s'au perindat mari şi luminaţi ierarhi ai bisericei moldoveneşti, ca mitropoliţii Gheorghe şi Teoctist sfetnicii lui Ştefan cel Mare, Iacob Putneanu, Varlaam, Dosoftei, Veniamin şi Inalt Prea Sfinţitul Nicodim, Patriarhul de astăzi al bisericei române.

Vrednicia personală, voinţa enoriaşilor şi înalta încredere regală s'au unit pentru a vă chema la îndeplinirea unei mari şi grele misiuni arhipăstorale, pe care I. P. S. Voastră o inauguraţi astăzi spre bucuria şi mângâerea drept credinciosului norod al Moldovei.

M. S. Regele, în neţărmuita Sa dragoste faţă de biserica străbună drept măritoare, V'a încredinţat cârja mitropoliei Moldovei şi Sucevei, iar noi credincioşii pătrunşi de creştinească evlavie, vă urăm din tot sufletul să purtaţi toiagul arhieresc cu vrednicie, cu frica lui Dumnezeu şi cu nestrămutată credinţă către Neam, Ţară şi Rege.

Buna primire ce Vi s'a făcut din partea enoriaşilor, adumbrită de harul dumnezeesc, vine să Vă înlesnească mult săvârşirea grelei opere ce aveţi de îndeplinit. Şi o veţi îndeplini cu ajutorul lui Dumnezeu, pentru că Inalt Prea Sfinţia Voastră nu sunteţi la începutul activităţii sacerdotale, ci puteţi privi cu mulţumire şi satisfacţie, asupra unui bogat seceriş pe care l-aţi săvârşit în ogorul Domnului. Ştim cu toţii că, după o temeinică şi răbdătoare

pregătire ştiinţifică în ţară şi străinătate, aţi activat cu rod în domeniul teologiei dogmatice şi filozofiei creştine, mărind patrimoniul ştiinţific al acestor discipline cu cercetări originale şi desfundând un îmbelşugat şi răcoritor izvor de apă vie, la care timp de trei decenii şi jumătate şi-au stins setea de învăţătură teologică, sute de învăţăcei harnici şi pricepuţi în chiverniseala celor sfinte.

După această activitate didactică aţi trecut dela catedră la amvon, învrednicindu-Vă de înalte haruri arhiereşti.

Ca arhiereu vicar pe lângă Sf. Patriarhie, apoi ca episcop-locotenent al Râmnicului şi noului-Severin, şi în sfârşit ca arhiepiscop-locotenent al Craiovei şi locotenent al mitropoliei Olteniei aţi păstorit, cu înţelepciune şi blândeţe, turma cuvântătoare ce Vi s'a încredinţat, afirmându-Vă todeauna cu tărie ca un vaşnic provăduitor al virtuţiilor creştine. Vestea despre vrednicia personală şi tactul pastoral a Inalt Prea Sfinţiei Voastre s'a răspândit ca fumul de tămâe şi dincoace de Milcov, asupra meleagurilor moldoveneşti, unde credinţa străbună are vechi şi adânci temeiuri.

De aceia, îndată ce scaunul mitropoliei Moldovei şi Sucevei rămase văduvit, prin înălţarea Înalt Prea Sfinţitului Mitropolit Nicodim în scaunul patriarhal, privirile membrilor Congresul Naţional Bisericesc, înmulţit cu membrii Adunării Eparhiale a Moldovei s'au îndreptat asupra distinsei persoane a Inalt Prea Sfinţiei Voastre, chemându-Vă, prin voturile lor, la duhovniceasca arhipăstorire a vechei mitropolii a Moldovei şi Sucevei. Un tainic glas lăuntric v'a îndemnat să primiţi chemarea şi să Vă închinaţi munca şi osârdia înaltei chemări apostolice de a povăţui, cu pildă bună şi blândeţă, norodul moldovenesc pe calea mântuirii sufleteşti.

In faţa lui Dumnezeu şi a Regelui aţi mărturisit un vast program de arhipăstorească activitate. Ca fiu a al gliei să întreţineţi deapururea viu focul dragostei de pământul străbun, să cultivaţi sentimentele dinastice şi să îndemnaţi poporul la datorită supunere faţă de constituţie şi legile ţării.

V'aţi legat să aveţi grije părintească de clerul secular şi monahal, combătând cu ajutorul lui abaterile şi rătăcirile dela credinţa străbună şi să sporiţi suflul înviorător al misionarismului, care face biserica noastră activă şi vie, aşa cum o doreşte, înaltul şi binecredinciosul ei apărător şi protector, M. S. Rege Carol II, primul Rege ortodox din glorioasa noastră casă domnitoare. Să

Vă hărăzească Dumnezeu zile multe, seninătate sufletească şi tărie trupească ca să puteţi aduce la îndeplinire, acel program arhipăstoresc, înveşnicindu Vă numele în letopiseţele vremii, de o potrivă cu marii chiriarhi ai Moldovei care V'au precedat în acest vechi şi strălucit scaun vlădicesc.

Increzător în alesele calităţi sufleteşti ale Inalt Prea Sfinţiei Voastre, precum şi în puterea de muncă şi în spiritul de jertfă care Vă caracterizează, legăm cele mai frumoase nădejdi de arhipăstorirea I. P. S. Voastre pe care o inauguraţi azi, cu ajutorul lui Dumnezeu, cu întărirea în M. S. Regelui şi cu învoirea înaltilor chiriahi şi aşezămintelor noastre bisericeşti.

Guvernul Ţării Vă urează prin glasul meu smerit, să Vă ridicaţi la înălţimea marilor arhierei ai Moldovei, să deveniţi adevăratul părinte sufletesc al enoriaşilor, să propovăduiţi mereu pacea şi buna înţelegere între ei şi să fiţi totdeauna sol aducător de veşti voioase şi fericite în înţeles naţional şi evanghelic.

Cuvântul rostit de d. prof. Tr. Ionaşcu, Rezident Regal al Ţinutului Prut

Iaşul şi întreaga suflare creştină din Ţinutul Prutului întâmpină cu profundă smerenie şi devotată afecţiune pe Inalt Prea Sfinţiile Voastre, venite să primească nobila şi greaua misiune pe care o întruchipează Scaunul Vlădicesc al Mitropoliei Moldovei şi Sucevei.

Ne aflăm, pe drept cuvânt, în mare însufleţire. Căci, ce prilej de mai mare mulţumire, pentru drept credincioşii Moldoveni decât cel de astăzi când instalarea Inalt Prea Sfinţiei Voastre ca Mitropolit—înconjurată de bucuria noastră îndreptăţită şi desăvârşit respect—se face de către cel care, chemat la conducerea supremă a Sfintei noastre Biserici strămoşeşti, vine spre mândria noastră a tuturor, pentru întâia dată la Iaşi, ca Patriarh al României întru a vă înscăuna vrednic urmaş la Mitropolia Moldovei şi Sucevei.

Cârmuirea Eparhiei ce vi s'a încredinţat a fost ilustrată de mari Ierarhi: Iosif, Teoctist, Dosoftei, Varlaam, Veniamin, Iosif II şi I. P. S. Patriarhul Nicodim, cărturari de mare vază şi înălţătoare figuri ale culturii româneşti.

Deplină este satisfacţia moldovenilor, văzând că li s'a dat drept cârmuitor sufletesc, pe marele Irineu Mihălcescu, ale cărui mult preţuite pe cât de renumite lucrări teologice sau filosofice, fac fala şi temeiul Facultăţilor noastre de Teologie, începând cu cea din Bucureşti, unde a slujit, în mare cinstire, 35 de ani.

Aţi câştigat deja adânca stimă şi recunoştinţa moldovenilor nu numai prin opera Voastră teologică, dar şi prin aceia că aţi întemeiat şi îndrumat, ca Decan, un scump aşezământ aparţinând Universităţii ieşene: Facultatea de Teologie din Chişinău.

In aleasa cuvântare ce aţi rostit la învestirea I. P. S. Voastre de către M. S. Regele, noi moldovenii am întâlnit adânca înţelegere şi curata tălmăcire a sufletului, mentalităţii şi temperamentului nostru.

Tot acolo ne-aţi arătat şi chipul în care înţălegeţi datoria şi dreptul ce Vi le conferă primirea toiagului pastoral.

Este, după cum a spus I. P. S. Voastră, datoria şi dreptul de apărare, ocrotire şi de susţinere a celor amărâţi şi obijduiţi, a celor asupriţi şi nedreptăţiţi, a celor rătăciţi şi abătuţi de pe căile vieţii adevărate, ale vieţii religioase, morale şi cetăţeneşti, toiagul pastoral este armă de apărare, armă morală şi duhovnicească de încurajare, de îndemn, de înălţare şi spiritualizare.

Primind astfel rolul ce decurge din încredinţarea toiagului, I. P. S. Voastră recunoaşte nemărginita valoare a caritătii şi misionarismului, prin care se desăvârşeşte unirea sufletească a tuturor românilor în credinţa Bisericei ortodoxe strămoşeşti şi în slujba naţiunii noastre.

Iată deci încă alte temeiuri pentru biruinţă ce vă aşteaptă în păstorirea Eparhiei Moldovei şi Sucevei.

Sunt, aşa dar, lesne de înţeles sentimentele devotate, sincera preţuire şi încrederea deosebită cu care toţi vă înconjurăm, Inalt Prea Sfinţite, rugând pe Atotputernicul să vă dăruiască sănătate deplină şi mulţi ani rodnici în cârmuirea Sfintei noastre Mitropolii, de care se desparte acum I. P. S. S. Patriarhul.

In curând se împlinesc 5 ani de când Moldova întreagă—şi aşi putea spune fără greş—toată ţara, a fost răscolită de iureşul unui svon: „Vlădica" Nicodim dela Neamţul sihăstriei lui, era vrut cert pe Scaunul Mitropoliei Moldovei şi Sucevei.

Au trecut anii într'o vrednică şi spornică chiverniseală a celor sufleteşti când I. P. S. Voastră, adânc cunoscător al sufle-

tului moldovenesc, a ştiut să se facă îndeobşte preţuit şi admirat în inimile tuturor moldovenilor.

Imprejurări, cari ne depăşesc pe noi muritorii, au făcut ca bunul şi înţeleptul Mitropolit Nicodim, pe care eram deprinşi să-l

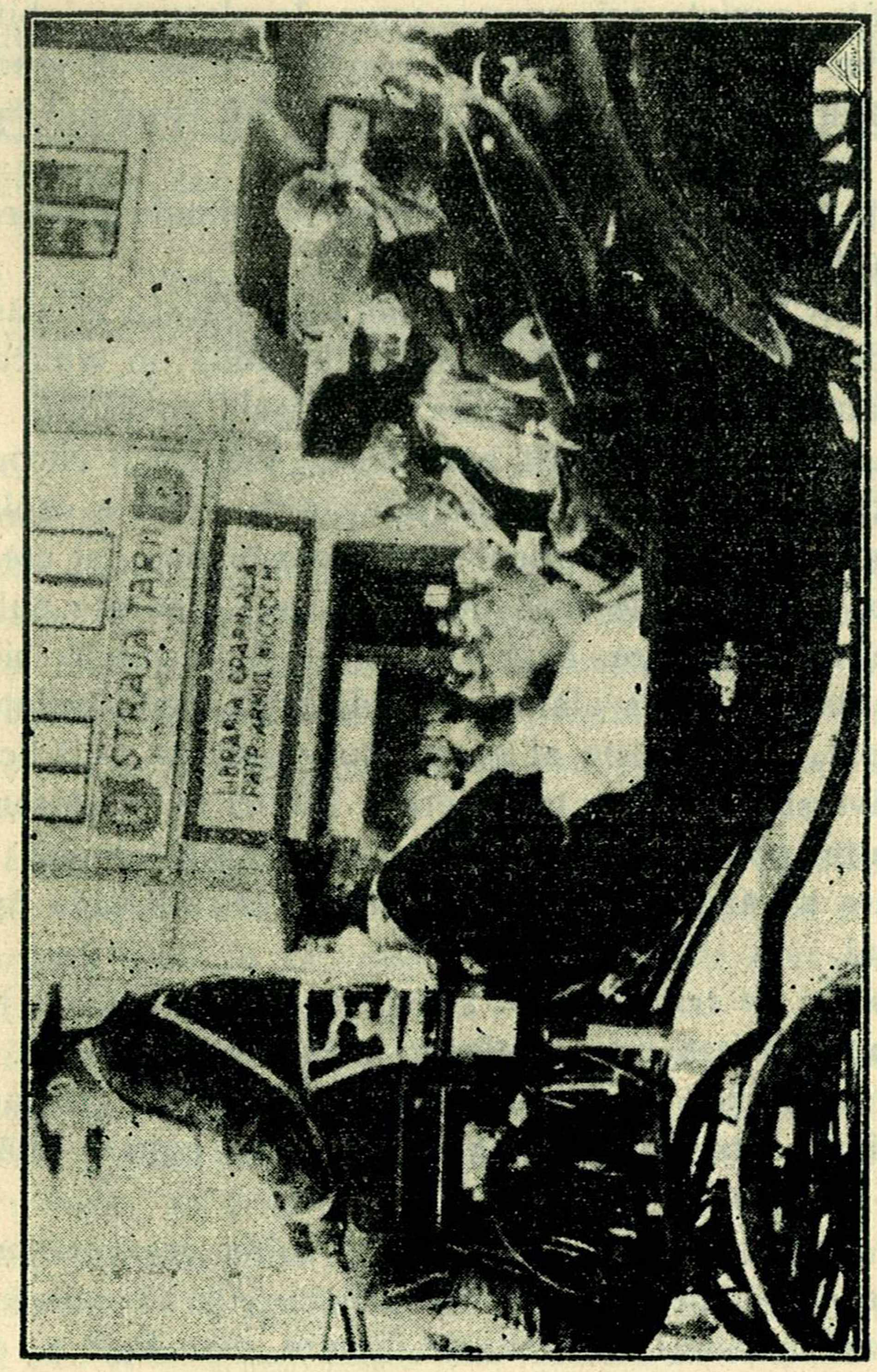

I. P. S. Mitropolit Irineu şi d. prof. I. Nistor, Ministrul Cultelor, trecând în cortegiu pe la sediul „Străjii Ţării" din Iaşi.

ştim că străjueşte ca un pisc al ortodoxismului, aici, în Iaşul Arhipăstoriei lui, la împlinirea unei voinţi Dumnezeeşti, să fie chemat a îndeplini o altă misiune mai înaltă, aşa precum îl arătau marile sale merite, adânca preţuire şi recunoştinţa vie a tuturor.

I. P. S. S. Mitropolitul Nicodim nu mai era al Moldovei, ci al Ţării întregi. Şi am avut cu toţii inima puţin strânsă.

Noi moldovenii, poate păcătuim printr'un străveziu sentiment de exclusivitate, atunci când ne sunt luate exemplarele rare ale marilor noastre personalităţi.

Ori câte cuvinte aşi spune acum, la plecarea iubitului şi Preamăritului Patriarh din mijlocul nostru, n'aşi fi vrednic să strecor, măcar în parte balsamul sentimentelor profunde pe cari cu toţii le nutrim faţă de I. P. S. Voastră.

Plecaţi şi totuşi rămâneţi al nostru, în inimile noastre şi în Neamţul nostru.

Rămâneţi în inimile noastre acolo unde fiecare îşi păstrează tezaurul odoarelor de preţ ca la mânăstiri unde, în tainice chilii sunt zăvorâte atâtea bogăţii, urzite din migală şi tradiţii.

Cine dintre noi n'a fost oaspetele „Vlădicăi" Nicodim, la Neamţul ctitoriei lui, nu cunoaşte adevărata vrajă a ospitalităţii moldoveneşti şi nici rodul unei munci disciplinate şi creatoare.

Acolo, între livezile cari, pe zi ce trece, sporesc sub ochii celor ce le vedeau, între brazii unei linişti inspirate şi florile cari-i sunt atât de dragi, alături de îndemnul unei stăruinţe duse până la capăt, acest Paisie al vremurilor noastre, „Vlădica" Nicodim a săvârşit faimoasa traducere a Bibliei în rost românesc şi atâtea alte podoabe ale literaturii bisericeşti—hrană creştinească—care a văzut lumina în străvechea şi renăscuta tiparniţă a Neamţului.

Răscolitor de tradiţii, prin revenirea la prospeţimea lor morală şi prin mijlocirea unei înţelegeri creştineşti—şi care, totuşi, înoitor, îşi are partea sa de adâncă semnificaţie în vremurile pe care le trăim, pentru sănătatea morală a unui popor—iată efigia I. P. S, S. Patriarhului Nicodim.

V'am iubit Inalt Prea Sfinţite şi vă iubim, aşa precum moldovenii—pe cari-i cunoaşteţi atât de bine—ştiu să iubească, cu acel rar sentiment de încredere, de dăruire, care face pe oameni să se ridice în proprii lor ochi şi să-şi înobileze rostul lor în vremelnica trecere pământească.

Cu aşa ocârmuitori sufleteşti, ca Inalt Prea Sfinţia Ta Stăpâne şi Inalt Prea Sfinţia Sa Mitropolitul Irineu, strămoşeasca noastră Biserică îndeplineşte tot mai vârtos înţeleptul şi patrio-

ticul sfat al Iubitului nostru Suveran: acel ca Biserica noastră să fie vie şi activă, nu numai contemplativă, şi aceasta încă, nu ca „formulă morală abstractă, ci ca o parte însemnată a vieţii de toate zilele a poporului român".

Cuvântarea rostită în Catedrala Mitropolitană din Iaşi, de către I. P. S. Mitropolit Dr. Irineu Mihălcescu cu prilejul instalării

Inalt Prea Sfinţite Stăpâne, Domnule Consilier Regal, Domnilor Miniştri, Domnule Rezident Regal, Onorate autorităţi, Cinstiţi părinţi şi dreptcredincioşilor,

Orice lucru bun, orice faptă aleasă, orice pas înainte şi orice înfăptuire pe câmpul vieţii duhovniceşti, pe care le face creştinul sunt din voia, rânduiala şi bunătatea lui Dumnezeu, sunt un dar al harului său, un act al proniei dumnezeeşti, precum zice stântul Apostol Iacov şi cum repetă sfânta noastră Biserică în rugăciunea de după amvon, dela sfârşitul sfintei liturghii: „Toată darea cea bună şi tot darul desăvârşit de sus este pogorînd, dela tine, Părinte al luminilor"...

Harul lui Dumnezeu se coboară asupra creştinului fie de-a dreptul, adică în chip supranatural şi miraculos, fie prin mijlocirea vaselor sale alese a persoanelor sfinţite, care sunt difuzorii, conductele harului dumnezeesc.

Hirotonia, cu cele trei trepte ale ei, este sfânta taină, care se împărtăşeşte celor spre aceasta chemaţi şi pregătiţi, potrivit sfintelor canoane şi rânduelilor bisericeşti. Cele trei trepte ale hirotoniei constitue ierarhia de drept divin, alături de care treptele intermediare ale fiecărei trepte ale ierarhiei divine constitue ierarhia de drept uman.

Înălţarea la vrednicia de Episcop, Arhiepiscop, Mitropolit, Exarh şi Patriarh sunt trepte intermediare ale celei mai înalte trepte ierarhice, a Arhieriei.

Aceşti înalţi demnitari bisericeşti îndeplinesc un mare şi important rol şi în viaţa politică. De aceia la alegerea şi numirea lor la parte şi puterea seculară reprezentată în primul rând prin Capul Statului, a Suveranului, care în ţările ortodoxe, este o persoană sacră.

Urmând acestor rânduieli dumnezeeşti şi omeneşti în acelaşi

timp, smerenia mea, Arhiereul Irineu Mihălcescu Craioveanu, am fost înălțat din mila lui Dumnezeu și prin voința Majestății Sale Regelui Carol II și a organelor statului român, al cărui șef este Majestatea Sa,—prin adunarea electivă ad-hoc—la treapta de Mitropolit al Moldovei și Sucevei.

După ce am fost învestit de Majestatea Sa cu dreptul de Arhipăstor al acestei sfinte Mitropolii, iată că azi sunt instalat în scaunul de Arhiepiscop al Iașilor și Mitropolit al Moldovei prin regescul său decret și prin gramata Inalt Prea Sfințitului Patriarh.

Mulțumesc dar în primul rând, cu adâncă recunoștință, Majestății Sale Regelui Carol pentru augustul decret prin care a bine voit a mă întări în scaunul vlădicesc al Moldovei și-L asigur din nou de nețărmuritul meu omagiu de devotament și de cea mai desăvârșită și leală supunere, așa cum l-am asigurat și la învestitură și făgăduesc înaintea sfântului Altar, că voiu fi unul din cetățenii model ai Statului român, care prin devotamentul și nețărmurita dragoste ce voiu arăta Majestății Sale în toate clipele și împrejurările, voiu contribui la binele și fericirea acestei Țări prin sporirea încrederii desăvârșite pe care fiecare cetățean al Țării Românești trebue s'o aibă în Majestatea Sa. Dumnezeu să ni-L trăiască întru mulți ani spre binele și fericirea poporului român și spre slava Bisericii strămoșești.

Inalt Prea Sfințite și Prea Fericite Patriarh. Vă mulțumesc cu adâncă recunoștință pentru deosebita bunăvoință ce mi-ați arătat desemnându-mă de urmaș direct al Inalt Prea Sfinției Voastre pe scaunul Mitropoliei Moldovei. Vă mulțumesc asemeni pentru marea cinste ce mi-ați făcut de a lua parte personal la instalarea mea și de a mă prezenta vrednicului cler și credincioșilor acestei sfinte eparhii, colaboratori și următori prețioși ai Inalt Prea Sfinției Voastre, despre care mi-ați vorbit totdeauna cu cele mai mari elogii și care nădăjduesc că-mi vor fi și mie tot atât de scumpi colaboratori și următori. Vă mulțumesc pentru tot ce ați înfăptuit aici ca Mitropolit și-mi lăsați mie moștenire. Vă mulțumesc pentru neprețuitele îndrumări și sfaturi ce mi-ați dat asupra îndatoririlor ce-mi incumbă ca nou Mitropolit și Vă făgăduesc că mă voiu folosi de escelentele metode de care V'ați slujit Înalt Prea Sfinția Voastră în conducerea trebilor acestei Mitropolii și că voiu merge fără abatere pe urmele măreților Inalt Prea Sfinției Voastre pași. Dumnezeu să Vă fie întru mulți ani, în deplină sănătate și vigoare sufletească și tru-

pească pe primul scaun al sfintei noastre Biserici, spre mai binele ei și spre mântuirea dreptcredinciosului popor român!

Domnule Ministru. Vă mulțumesc pentru osteneala ce ați luat de a veni aci, în acest loc de unde începe, din aceste clipe, activitatea mea de Mitropolit al Moldovei și Sucevei, ca să dați citire Decretului Regal, cum și pentru caldele și elogioasele cuvinte ce mi ați adresat și Vă declar solemn, că mi voiu da toate silințele ca să binemerit și în viitor elogiile pe care mi le-ați adus pentru trecut.

Domnule Rezident Regal. Vă mulțumesc călduros pentru salutul de bunăvenire ce mi-ați adresat în numele Domniei Voastre personal și al poporului dreptcredincios al Ținutului Prut, pe care-l conduceți cu deosebită competență și înțelepciune și mă simt fericit că voiu avea norocosul prilej de a lucra împreună cu Domnia Voastră la mai binele cetățenilor din Ținutul Prut.

Mulțumesc din tot sufletul tuturor autorităților, clerului, binecredinciosului popor ieșean și tuturor celor de față pentru căldura și entusiasmul cu care am fost primit.

Binecuvântarea Domnului Dumnezeu să fie asupra tuturor!

«Polihroniul» și cuvântul de bun venit rostit de P. S. Valerie Botoșăneanu

După citirea și predarea Inaltului Decret Regal, a grammatei patriarhale și cuvântările rostite de către înalții demnitari ai Țării și Bisericii, P. S. Valerie, Vicarul Mitropoliei, înconjurat de soborul Catedralei a oficiat un «Polihroniu». Corul Catedralei a intonat «Trăiască Regele» și «Mulți ani trăiască». La sfârșitul slujbei P. S. Vicar a adresat II. PP. SS. Patriarh Nicodim și Mitropolit Irineu următoarele cuvinte:

Iașii și întreaga Moldovă se bucură, cu adâncă însufleţire, că primesc pe cei mai de seamă Ierarhi ai Ortodoxiei românești. Pe unul, care vine să-și ia rămas bun dela fii duhovnicești, iar cellalt să-și ia în seamă turma cea blajină și credincioasă moldovenească.

Dacă ne mândrim cu fețe mari bisericești din trecutul istoriei, ce au păstorit provincia lui Ștefan cel

Mare, cu atât mai mult ne bucurăm, azi, că avem fericitul prilej de a sărbători şi a ne înfrupta din cinstea şi lucrarea acestor doi mari Ierarhi: I. P. S. Patriarh Nicodim şi I. P. S. Mitropolit Irineu Mihălcescu.

Personalitatea noului nostru Mitropolit este prea bine cunoscută, încât nu ne permitem să o conturăm, ca nu cumva să turburăm smerenia şi modestia Magistrului, care a instruit pe clerul ţării, timp de 35 ani.

Ţinem să aducem, din această Catedrală Mitropolitană istorică, recunoştinţă I. P. S. Patriarh pentru felul cum a condus Mitropolia Moldovei şi în acelaş timp exprimăm devotament şi ascultare din partea clerului şi poporului moldovean I. P. S. Mitropolit Irineu, care aduce cu sine o înţelepciune recunoscută, o erudiţie verificată şi un suflet cald pentru Biserică şi neam.

Moldova se simte fericită că poate înşira în galeria marilor ei Ierarhi pe aceşti doi Prelaţi, figuri reprezentative ale neamului, care se bucură de încrederea M. S. Regelui Carol II-lea, Rege al culturii naţionale, şi de unanima apreciere a credincioşilor.

Fiţi bine veniţi şi Dumnezeu să vă hărăzească mulţi şi fericiţi ani.

Agapa dela Palatul Administrativ

Marile festivităţi religioase terminate, I. P. Sfinţitul Nicodim Munteanu, Patriarhul României, înconjurat de ceilalţi ierarhi şi demnitarii ţării s'au retras în palatul mitropolitan.

Rezidenţa Regală a Ţinutului Prut şi Primăria Municipiului Iaşi au oferit oaspeţilor o agapă frăţească în Palatul Administrativ. Fiind timp de post şi ţinându-se seamă de nevoile ţării, care cer sacrificii, menu-ul a fost sobru.

La ora 13½ a avut loc agapa în marele salon de recepţie a Palatului. II. PP. SS. Lor Patriarhul Nicodim şi Mitropolitul Irineu au luat loc în fruntea mesei, în timp ce asistenţa

cânta: Pre Stăpânul... Deoparte şi dealta veneau în rând înalţii demnitari, după rangul lor: d. Consilier Regal Victor Iamandi, d. Petre Andrei Ministrul Educaţiei Naţionale, d. Ion Nistor Ministrul Cultelor, d. Traian Ionaşcu, Rezident Regal, d. gen. H. Dimitriu, Comand. Corp. IV Armată, d. gen. Const. Ionescu, primarul municipiului, PP. SS. Lor Episcopi Tit Simedrea al Hotinului, Grigore Leu al Argeşului, Efrem al Chişinăului, d. Ion Tănăsescu, rectorul Universităţii, etc. etc. După ce s'a rostit rugăciunea I. P. S. Patriarh Nicodim a binecuvântat masa şi pe meseni.

Vasta sală, cu tablourile tuturor domnitorilor şi voevozilor moldoveni, impunea o atmosferă de măreţie şi cucernicie. E un moment istoric. Primul care proslăveşte bucuria Moldovei este I. P. S. Patriarh Nicodim, care aduce urări de sănătate Suveranului şi prosperitate Ţării şi Bisericii.

Cuvântarea I. P. S. Patriarh Nicodim

Acum aproape cinci ani, tot în această sală, reprezentanţii cei mai distinşi ai Moldovei veniseră să-şi exprime simţimintele lor de bucurie şi devotament pentru conducătorul spiritual al provinciei lui Ştefan cel Mare, care pe atunci, din voia lui Dumnezeu, încrederea Regală şi consimţământul poporului, era Smerenia Mea. Scaunul mitropolitan din a doua Capitală a Moldovei s'a dovedit în istoria ţării ca un isvor de cultură religioasă şi naţională. Un şir întreg de mitropoiiţi s'au ilustrat în domeniul culturii literare, lucru recunoscut de toată lumea. De altfel întreaga atmosferă a Iaşilor e o atmosferă de cultură. Dar pe lângă cultura propriu zisă, apanaj al sufletului, chiriarhii moldoveni au căutat să aducă o mare contribuţie pe tărâmul gospodăresc, lăsând în urma lor monumente de artă bisericească. Iaşii se pot mândri, că ocupă un loc de frunte, în ce priveşte aceste ctitorii, la temelia cărora sunt îngropate, pe lângă gândurile şi dorinţele pioase ale domnitorilor şi voevozilor, strădaniile zilnice ale ierarhilor.

Cât Noi am condus Mitropolia Moldovei şi Sucevei, Ne-am osârduit să adăogăm, după posibilităţi, o contribuţie la înviorarea religioase şi culturale a Moldovei.

Am fericitul prilej să mulţumesc aici d-lui Victor Iamandi,

Consilier Regal, care în calitatea D-sale de Ministru al Cultelor de pe vremuri, Ne-a dat cel mai larg sprijin să redau vieaţa Mânăstirii Neamţ, prin recâştigarea vetrei mânăstireşti, să potolesc curentele anarhice ale stiliştilor şi să introduc pacea şi ordinea, atât de necesare în orice instituţie.

Acum, după înălţarea Noastră la Patriarhat, scaunul mitropolitan din Iaşi este ocupat de un priceput cârmaci, om al păcii, care este I. P. S. Irineu. Sufletul său şi munca lui pe care le cunoaşteţi, îl recompensează cu această mare demnitate.

Noi, ca moldovean şi ca cel ce cunosc cutele sufletului acestui popor credincios şi blajin, socotim că e cea mai fericită alegere. I. P. S. Mitropolit Irineu va putea continua, cu multă roadă, munca pe care am început o, şi în parte am realizat-o. Moldova are un popor devotat Bisericii şi o preoţime destoinică. Dumnezeu să dăruiască noului Arhipăstor ani îndelungaţi ca să poată sluji cu credinţă Evangheliei lui Hristos. Dar, la această bucurie a Moldovei, se cuvine să aducem omagiul cel mai neprecupeţit M. S. Regelui Carol al II-lea, Rege al Culturii Naţionale, care doreşte şi caută pe orice cale să sporească specificul culturii moldovene, arătând o atenţie deosebită pentru Biserica şi instituţiile ieşene. De aici, din Cetatea Culturei, să asigurăm pe M. S Regele, înţeleptul nostru Suveran, de devotamentul nostru şi de unire în gânduri şi simţuri, lucru ce se cere, ca un imperativ al vremii.

Să trăiască M. S. Regele Carol al II-lea şi
Măria Sa Mihai, Voevod de Alba Iulia, Moştenitorul Tronului.
Trăiască România şi să prospereze Biserica Ortodoxă.

Asistenţa cântă „Trăiască Regele". Cele peste două sute de persoane formează un puternic cor, al cărui ecou străbate sălile paşilor pierduţi ale Palatului Administrativ.

Cuvântarea d-lui Victor Iamandi, Consilier Regal

Manifestarea aceasta de alese sentimente, pe care o arată ieşenii pentru cauza Bisericii este pe deplin îndreptăţită. Moldovenii sunt, după cum i-a caracterizat I. P. S. Patriarh Nicodim, credincioşi şi blajini. Nota aceasta specifică poporului din acest colţ de ţară a avut rezonanţe şi în activitatea mea pe care am desfăşurat-o la Ministerul Cultelor. Am socotit, şi socot totdeauna,

că biserica este o instituţie în afară de fluctuaţiile ce se ivesc în societate de pe urma curentelor de idei, ce'şi reclamă întâietatea. Biserica, cu învăţătura ei, are un caracter etern, ce rezultă din *dragostea creştină*, singura care uneşte pe toţi către acelaş ideal.

Dacă am căutat, şi am realizat, o îmbunătăţire a situaţiei clerului, e din convingerea mea nestrămutată că preoţimea se află în slujba neamului, atunci când ea urmăreşte pacificarea spiritelor şi îndemnul către iubire. Am căutat să dau condiţii de vieaţă clerului, după cât mi-au stat posibilităţile, ca să-l scot din alte preocupări ca astfel să stea în slujba chemării sale.

Am avut un mare sprijinitor în sfatul şi înţelegerea I. P. S. Nicodim, care era animat de aceiaş preocupare. Ceiace I. P. S. Sa a realizat la Neamţ şi la Mitropolia Moldovei, căutam să extind şi în alte eparhii. Din acest gând au izvorât înzestrarea mânăstirilor, combaterea stilismului anarhic şi încadrarea în buget a preoţilor, hirotoniţi în afară de parohii existente, cărora le-am dat enorii, unde să-şi exercite misiunea. Dacă I. P. S. Nicodim se află azi în fruntea Bisericii Ortodoxe e datorită zelului de care a dat dovadă pentru cauza bisericei neamului. I. P. S. Sa e o chezăşie de întărire a Bisericii întregi, fapt ce se poate constata prin desemnarea urmaşului Său la Scaunul dela Iaşi în persoana cărturarului şi marelui pedagog I. P. S. Irineu Mihălcescu.

Cu noile alegeri chiriarhale se desemnează căi luminate în spiritualitatea românească, care urmăreşte unire, muncă şi devotament pentru Tron şi Ţară.

M. S. Regele se bucură de orice pas spre progres şi pace iar Biserica are un mare rol în această direcţie. Suntem datori să sprijinim cu toată fiinţa dorinţele auguste ale Suveranului. Iar cum Patriarhul Ţării, I. P. S. Nicodim, este o pildă de vrednicie chiriarhală, să rugăm pe Dumnezeu să-i dea ani mulţi cu sănătate, ca să-şi poată împlini cu prisosinţă programul de reînviorare a Bisericii, care este pârghia Neamului.

Domnul *prof. Ion Nistor*, Ministrul Cultelor şi Artelor, arată importanţa istorică a Mitropoliei Moldovei în a căreia titulatură se află şi *Suceava*, care exprimă indisolubila legătură între provinciile Moldova, Bucovina şi Basarabia, ce au făcut un tot pe vremea lui Ştefan cel Mare. In acest Ţinut strămoşesc se păstrează o unitate sufletească, deşi vitregii istorice, în trecut, au încercat s'o distrugă.

Mitropolia Moldovei şi Sucevei a fost păstorită de mari şi învăţaţi ierarhi. Cel din urmă, pentru merite deosebite, a fost chemat în fruntea Bisericii, ca Patriarh. Acesta este I. P. S. Patriarh Nicodim.

In urmă vine acum I. P. S. Irineu Mihălcescu. Profesor renumit în ale filosofiei şi teologiei, suflet curat şi cald înţelegător al vremurilor. Pronia cerească face ca Moldova să'şi menţină întăietatea în treburile spirituale, aşa cum a mărturisit în repetate rânduri M. S. Regele Carol al II-lea. Ca ministru al Cultelor sunt fericit că am avut prilejul să contribui şi să iau parte la toate bucuriile şi serbările I. P. S. Irineu, Mitropolit al Moldovei şi Sucevei, căruia ii doresc să păstorească „întru mulţi ani", după cum spune urarea tradiţională.

Domnul *prof. Petre Andrei*, Ministrul Educaţiei Naţionale aduce salutul său I. P. S. Mitropolit Irineu. Domnia Sa stăruie asupra necesităţii ca doctrina creştină să fie redată şi înţeleasă în puritatea pe care a lasat-o Mântuitorul.

Ştiinţa nu îndepărtează pe om de credinţa, ci din contra îl apropie. Omul de ştiinţă caută să-şi explice temeiurile credinţei sale. Deaceia e şi dornic de cercetare, ceiace recomandă şi creştinismul.

Obscurantismul este primejdios credinţii adevarate. Credinţa este singurul element, cu caracter de durată, care uneşte pe toţi oamenii.

Dacă se găsesc oameni, cari se supun credinţei religioase din obiceiu sau tradiţie iar alţii caută să-şi explice credinţa lor, asta înseamnă că sunt elemente eterne ce se impun în mod diferit unora şi altora.

Apreciarea unui cler cult şi cu atitudine conformă cu misiunea ce o îndeplineşte în societate a mărturisit-o întotdeauna fără înconjur. Iar când conducerea bisericească are în frunte persoane ca II. PP. SS. Lor Patriarh Nicodim şi Irineu Mihălcescu, nu poate decât să bucure pe toţi românii, căci sunt cărturari şi voesc ca această cărturărie teologică s'o pună la dispoziţia tuturor. Cu aceasta se apropie oamenii de ştiintă de cei ce pun temeiurile teologiei în lumina ştiinţei. Credinţă explicită constitue un mijloc de apropiere şi ridicare a Bisericii. D-sa toastează pentru cei doi mari ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Române.

Cuvântul rostit de P. S. Efrem Locotenent de Arhiepiscop al Chișinăului

Biserica Basarabiei fiică bună a Patriarhiei Române şi sora mai mică a Mitropoliei Moldovei şi Sucevei, vine prin smerenia mea să ia parte cu tot sufletul la marea sărbătoare de azi a Bisericii moldovene. Şi cum n-ar face ea aceasta, când provincia română dintre Prut şi Nistru este trup din trupul Moldovei lui Alexandru cel Bun şi a lui Ştefan cel Mare, iar blajinii basarabeni, au fost, până la anul 1812, când au căzut sub stăpânire streină, fii sufleteşti ai acestei istorice Mitropolii. Chiar atunci, când Prutul a devenit „râu blestemat"—fiindcă era despărţitor de fraţi—Moldovenii, nu numai cei din Basarabia, dar chiar şi cei de peste Nistru, n-au încetat să se mândrească cu numele şi origina lor şi să vină cu zecile de mii să se închine Icoanei Maicii Domnului, făcătoare de minuni, dela mânăstirea Neamţ şi moaştelor Sfântului Ioan dela Suceava şi ale Sfintei Parascheva dela Iaşi, de unde duceau înapoi învăţături şi cărţi româneşti pentru ei şi fraţii lor din robie.

Iată de ce nu poate lipsi azi de aici Biserica Basarabiei, când sora ei mai mare îşi primeşte pe noul stăpân şi păstor sufletesc, pe I. P. S. Mitropolit Irineu, care este rânduit de Dumnezeu şi întărit de Rege, după datine străbune, ca să continue şirul marilor arhipăstori al Moldovei şi Sucevei, dintre care unul, Iosif Naniescu, cel cu vieaţă sfântă, a fost basarabean de origină, iar ultimul este neîntrecutul cărturar, gospodar şi cârmaci duhovnicesc, Prea Fericitul Nicodim, actualul Patriarh al Bisericii noastre, care a păşit Prutul îndată după Unire, ca cel dintâi Arhipăstor al Basarabiei româneşti şi a redat Bisericii de acolo înfăţişarea românească.

Dar cine este cel ce vine astăzi aici, intru numele Domnului? Cine este urmaşul lui Varlaam şi a lui Veniamin, a lui Iosif şi Nicodim? Nu este numai legiuitul Arhipăstor al Moldovei, nu este numai cârmaciul de azi al Arhiepiscopiei Iaşilor, ci este şi savantul profesor de eri al aproape tuturor teologilor din Ţara noastră, şi al atâtor altora de peste hotare; este fostul şi înţeleptul decan al facultăţilor de Teologie din Bucureşti şi Chişinău, este „inima de aur", după cum îl numesc cei cari l-au cu-

noscut, şi mai ales colegii săi, profesori, I. P. S. Irineu este clericul fără pată, păstorul cel bun, care cu adevărat, sufletul său îşi pune pentru oi, vieaţa sa pentru vieaţa Bisericii lui Hristos.

Bucură-te şi te veseleşte dar, Biserică a Moldovei: căci iată „Domnul şi Stăpânul tău", deşi împodobit cu atâtea virtuţi, deşi dăruit cu plenitudinea Harului Dumnezeesc, vine la tine blând şi smerit cu inima. Un singur gând îl stăpâneşte, o singură grijă îl apasă: gândul şi grija pentru fericirea ta pe pământ şi în ceruri. Increditează i întreaga ta inimă. Cel care ţi-l aduce, cel care ţi-l prezintă, însoţit fiind de sfetnicii Tronului regesc, este însuşi Capul Bisericii noastre, este Patriarhul Ţării, este fostul tău Arhipăstor, decât care, poate, nimeni nu te-a voit mai mult, ferită de rău.

Iară Tu, Moldovă, ţară sfinţită prin suferinţe şi încununată de glorii, ţara pietăţii şi a poeziei române, îngăduie şi fiilor tăi dela Nistru, să se bucure împreună cu tine, azi, când ţi-a sosit păstorul iubit; şi împreună cu tine să strige din toată inima: să trăiască întru mulţi şi fericiţi ani Prea Fericitul Patriarh Nicodim al Bisericii romîneşti, să trăiască I. P. S. Mitropolit Irineu, al Moldovei şi Sucevei, drept îndreptând cuvântul adevărului dumnezeesc în vieaţa poporului tău harnic şi nobil.

Inalt Prea Fericite Stăpâne, praznicul de azi a avut fericitul noroc să fie cinstit cu prezenţa atâtor iluştri sfetnici regeşti: Excelenţa Sa D-l Victor Iamandi, Consilier Regal, D-l Ministru I. Nistor, D-l Ministru Petre Andrei, D-l Rezident Regal Traian Ionaşcu, toţi fii ai bătrânei Moldove.

Daţi-mi voe, ca în numele Bisericii noastre strămoşeşti să exprim Excelenţii Lor mulţumiri şi profunda recunoştinţă, atât pentru gestul nobil de a fi participat la această măreaţă sărbătoare, cât şi pentru cuvintele frumoase şi sincere, ce au rostit aici, cum şi pentru marele sprijin, ce întotdeauna au dat şi intenţionează să dea şi în viitor, Bisericii noastre.

Inchinând paharul pentru fericirea Excelenţii lor, vă rog să le urăm împreună «Mulţi ani».

Cuvântul rostit de d. Râșcanu, Secretar General al Rezidenției Regale a Ținutului Prut

Inalt Prea Sfințite Părinte Patriarh al României,
Inalt Prea Sfințite Părinte Mitropolit al Moldovei și Sucevei,
Domnule Consilier Regal,
Domnilor Miniștri,
Domnule Rezident Regal,
Onorată Asistență,

Prin glasul meu vin să-și spună sentimentele lor, în această zi și la această solemnitate—când I. P. Sf. Patriarh Nicodem vine în locul ce i-a fost și-i este atât de scump, să-și ia rămas bun dela el, și dela Moldova întreagă,—dela Pipirigul copilăriei și dela poporenii Moldovei,—când I. P. S. S. Mitropolitul Irineu vine să se instaleze în scaunul Mitropolitan—viu să zic prin acest glas al meu, să-și spună ce simte o întreagă lume—lumea slujbașilor Moldoveni—dela Prefecții de Județe și funcționarii superiori ai diferitelor Departamente și ai Ținutului, până la cel mai umil funcționar de sat.

Noi aceștia din fruntea Administrației, care zi de zi ne frământăm în grija mulțimelor, care zi de zi ne întâlnim cu gândurile lor, cu nevoile lor, știm dela o vreme să le citim în suflete, știm să spunem când este prilejul—ceiace este cu adevărat dorința lor, ce-i bucură și ce-i doare.

Ce simte această lume și ce simte întreg norodul Moldovean în aceste momente și ce însemnați I. P. Sf. Voastră pentru noi toți?

I. P. Sf. Voastră sunteți pentru noi un simbol,—un simbol al acestei lumi Moldovene, bună, vrednică și dârză care n'a știut ce este îngenuncherea în fața vitregiei vremii.

Ce sentimente îi leagă pe Moldoveni de I. P. S. Patriarh Nicodem? — de multă vreme îi păstrăm cu drag și venerație chipul, în colțul cel mai neîntinat al sufletului nostru.

Este și firesc să fie așa. Expresiunea desăvârșită a bunătății, numai vorbă duioasă și sfătoasă,... a creiat fără nici o sforțare, din primii ani ai apostolatului său, această atmosferă plină de vrajă patriarhală care îl înconjoară și care a cucerit pe toți cei care-l vedeau și auzeau.

Deaceia n'a fost de mirare că atunci când scaunul de Mitropolit al Moldovei şi Sucevei a devenit vacant, *un singur nume s'a rostit*, de toată suflarea moldovenească: NICODEM.

S'au înfrăţit atunci ca şi astăzi, oamenii şi firea, numele vostru I. P. S. era pe buzele tuturor, era în foşnetul pădurilor, în murmurul apelor, în cântecul păsărilor şi aşa purtat pe aripi de vânt ca o cântare, a ajuns şi la Sf. Sinod care a întărit această alegere.

Şi ne-aţi venit ca păstor.—Ca păstor al sufletelor noastre aţi ştiut să aduceţi în ele liniştea... aţi picurat balsamul întăritor al credinţei, aţi tras la suprafaţă din adâncul fiecărui suflet tot ce-a fost mai bun, mai frumos în el: bunătatea, iubirea aproapelui, grija faptei cu adevărat creştină.

Aţi ridicat Moldova la înălţimea spirituală pe care a avut-o sub vechii Mitropoliţi pomeniţi de cronici; I-aţi ridicat Inalt Prea Sfinte zid de slavă!...

Biserica s'a resimţit nu numai de autoritatea, înţelepciunea şi cultura Stăpânului ei, dar şi de *bunătatea* ce o răspândeşte persoana Inaltului Slujitor al lui Dumnezeu şi turma de păstoriţi s'a strâns credincioasă, iubitoare şi temătoare de Dumnezeu în jurul Păstorului ei.

Alegerea I. P. S. Voastre ca Patriarh, noi Moldovenii am primit-o cu mândrie şi cu cea mai mare mulţumire sufletească. Cu mândrie, căci în fruntea Bisericei nu era ales numai cel mai desăvârşit cărturar, numai omul cu sufletul cel mai ales, ci şi moldoveanul din Pipirigul Neamţului pornit cu dârzenie spre învăţătură şi desăvârşire sufletească, şi am purtat şi purtăm această bucurie în sufletele noastre ca un dar nestemat.

De aceia astăzi când veniţi I. P. Sfinţite să vă luaţi rămas bun dela noi, nu pentru că ne părăsiţi — căci tot al nostru rămâneţi — dar pentrucă plecaţi de aici dela Iaşi, lăsând aşezarea voastră moldovenească, ni se rupe ceva în suflet.

Ne mângâem însă cu gândul, că des vă va cuprinde dorul de noi, de Moldova şi munţii ei atât de scumpi, I. P. Sf. Voastre de cetatea lui Ştefan, de Ozana cea limpede, de liniştea fermecătoare a Mânăstirei Neamţ şi uneori veţi mai veni în mijlocul nostru, alteori ne veţi trimite numai gândul iubitor şi binecuvântarea I. Prea Sf. Voastre şi vom fi cu *aceasta* fericiţi.

Acum când plecaţi dela noi îngenunchiem toţi, toată oastea slujbaşilor şi vă sărutăm mâna, aducându-vă prinos de recunoştinţă pentru tot ce aţi făcut pentru acest colţ de ţară.

Inalt Prea Sfinte,

In această zi mare pentru Moldova noastră care-şi primeşte Păstorul, venim să ne închinăm respectuos înaintea I. P. S. Voastre urându-vă bună-venire şi fericită păstorire.

Prin înălţarea P. S. Voastre la rangul de Mitropolit al Moldovei şi Sucevei se pecetluieşte o tradiţie: aceia de a se da scaunului Moldovei ca păstori sufleteşti cărturari distinşi.

Inimile noastre vi se deschid dornice de a primi părinteştile îndrumări ale I. P. S. Voastre.

Rugăm pe Dumnezeu ca venirea I. P. S. Voastre în scaunul de Mitropolit al Moldovei, să însemne pentru noi *o desăvârşire a vieţii spirituale,* începută cu atâta trudă de I. P. S. S. Patriarhul Nicodem.

Vă dau încredinţarea că vom da Bisericii tot ceiace este mai curat în sufletul nostru, în munca noastră, ca să-şi poată îndeplini cât mai uşor şi cât mai adânc menirea ei.

Vom da colaborarea noastră cea mai asiduă în opera de însănătoşire morală şi de chemare a norodului—atât de necesară în timpurile de faţă,—pe căile luminate ale credinţei, pentruca şi noi să avem sprijinul slujitorilor Bisericii *în opera de ajutorare* ce stă la baza programului nostru, acelor mulţi şi nevoiaşi, în opera de ridicare a neamului.

Cu aceste gânduri, toţi slujbaşii diferitelor departamente şi ai Ţinutului Prut se strâng cu devotată încredere în jurul scaunului Mitropolitan în care vă instalaţi astăzi.

Ridic paharul în numele aceluiaşi corp funcţionăresc din acest Ţinut, în sănătatea Inalt Prea Sfinţiilor Voastre.

Să ne trăeşti I. P. S. Patriarh Nicodem întru mulţi ani pentru fericirea Bisericii şi slava Moldovei tale scumpe; să ne trăeşti Inalt Prea Sfinte Mitropolit Irineu —, şi Dumnezeu să vă ajute să fiţi un vrednic urmaş al marilor noştri Mitropoliţi.

Cuvântarea d-lui gen. Ionescu Primarul Iaşilor

In imnul de slavă pe care îl ridică pentru Inalt Prea Sfinţiile Voastre, întreaga eparhie a Mitropoliei Moldovei şi Sucevei, eparhiei pentru care ziua de astăzi este o mare sărbătoare, cetăţenii Iaşului, credincioşii din vechea Capitală a Moldovei şi a doua Capitală a Ţării intonează o duioasă notă, care pornind din adâncul inimilor lor, ţintesc cu cea mai curată iubire inimile şi mintile Inalt Prea Sfinţiilor Voastre.

Ţintesc inima şi mintea Inalt Prea Sfinţiei Voastre, Preafericite Patriarh al României, pentru că în această minte luminoasă şi această inimă plină de nobleţă şi de generozitate, credincioşii ieşeni s'au deprins a afla timp de aproape cinci ani, raza pare le-a încălzit fiinţa, le-a luminat cugetul, le-a întărit credinţa strămoşească şi sentimentele de adâncă admiraţie pentru I. P. S. Voastră şi pentru sfânta noastră biserică.

Venit acum aproape cinci ani în fruntea Arhiepiscopiei noastre, ne aduceţi din plin, pe lângă lumina cărturărească pe care încă din vremea sălăşluirei I. P. S. Voastră în istorica mănăstire a Neamţului şi mai înainte chiar o iradiaţi puternic peste întreg cuprinsul ţării ca şi peste hotarele ei, ne aduceaţi un spirit profund înţelegător al oamenilor şi al faptelor, un suflet cald şi a toate iertător greşelilor omeneşti, ne aduceţi o figură sub toate raporturile demnă de renumele marilor înaintaşi, cari au ilustrat şi în trecutul istoric al Iaşului nostru Scaunul său arhiepiscopal.

Cine a ascultat magistralele predice ale I. P. S. Voastre şi n'a rămas uimit de tălmăcirea luminoasă şi pilduitoare, pe care întotdeauna o dădeaţi chiar şi preceptelor celor mai filosofice ale învăţăturei creştine, transportându-le în concretul cel mai desăvârşit şi mai lămuritor ?

Cine s'a aflat în preajma I. P. S. Voastre şi n-a simţit pacea sufleaască şi uşurarea odihnitoare a cuvântului şi faptei I. P. S. Voastre ?

Eraţi tămăduitorul tainicilor suferinţe ale adâncului inimilor noastre ;

Eraţi lumina cugetului nostru ;

Eraţi bucuria şi mândria noastră ;

Eraţi înălţarea noastră sufletească ;

Eraţi cu adevărat trimisul lui Dumnezeu între noi !

Tocmai de aceia, nu ne-a fost de loc spre surprindere când Inaltele şi legalele forme elective, în perfect acord cu Inaltul Guvern al ţărei, sub înţeleapta şi fericita cârmnire a iubitului nostru Suveran v'a chemat şi v'a aşezat în scaunul de conducător suprem al Sfintei noastre Biserici.

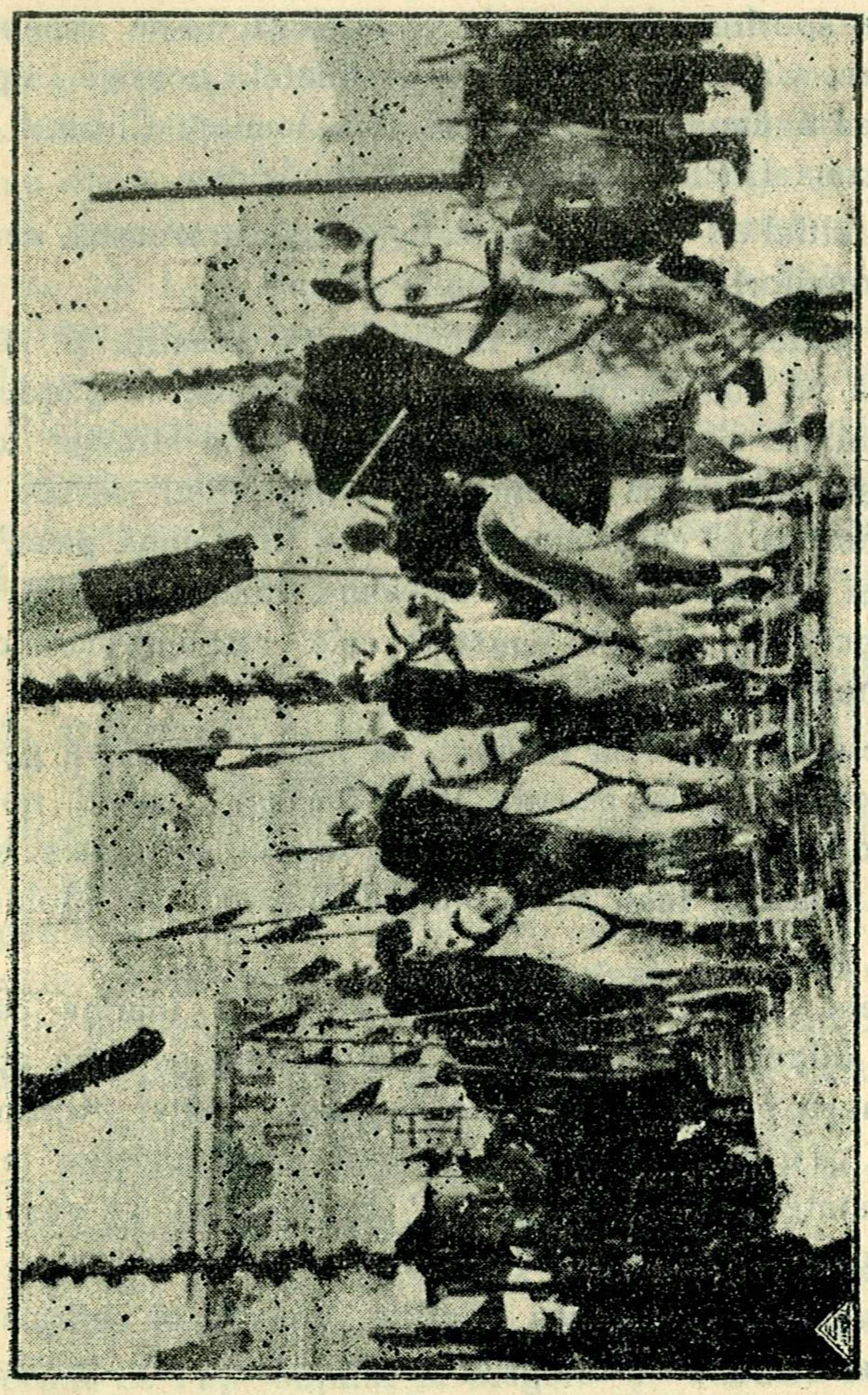

Escadronul de gardă al Regimentului 7 Roşiori care premerge cortegiului
solemnităţii instalării I. P. S. Mitropolit Irineu.

Un motiv şi mai puternic pentru ca mândria şi bucuria noastră a ieşenilor să nu cunoască margini;

Un motiv şi mai puternic pentru ca admiraţia şi slava ieşenilor pentru I. P. S. Voastră să atingă culmi nebănuite.

Şi dacă duioşia ce ne umple inimile acum când plecaţi dintre noi, pentru a vă lua definitiv reşedinţa în Capitala ţărei, este cu adevărat copleşitoare, puterea sentimentelor frumoase ce ne-aţi deprins să nutrim pentru I. P. Voastre, devine şi mai întăritoare a iubirei şi a recunoştinţei ce vă vom păstra neîncetat.

Dar recunoştinţa noastră pentru I. P. S. Voastră are încă un motiv de sporire anume acela că înţelegându-ne respectoasa noastră iubire, v'aţi îngrijit să treceţi sufletele noastre în paza şi în conducerea a unui alt vrednic şi prea luminat Chiriarh, să le treceţi în seama I. P. S. Sale Mitropolitul Irineu.

Sporiţi altfel cu o nouă mare figură cărturărească, seria de străluciţi cârmuitori ai Arhiepiscopiei ieşene.

Sporiţi astfel şi mai mult recunoştinţa noastră, şi căpătaţi asigurarea că vă vom însoţi mereu, pretutindeni, cu gândul nostru plin de iubire şi că în acelaş timp ne vom strânge tot mai mult sufleteşte sub aripa ocrotitoare a urmaşului căruia ne-aţi încredinţat, urmaş al cărui simbolic nume înseamnă pace, a cărui notorie şi superioară cultură înseamnă lumină şi a cărui notorie şi adâncă blândeţe şi bunătate este răspânditoare de iubire de apropiere şi de înălţare sufletească,

De aceia am zis dela început, că imnul de slavă pe care toţi credincioşii Eparhiei noastre Vi'l adresează astăzi, nota duioasă ce întonează ieşenii, pornind din inimile lor ţintesc şi mintea şi inima noastră, Inalt Prea Sfinţite Mitropolit al Moldovei şi Sucevei.

De aceia vă asigur Inalt Prea Sfinţite, că lumina călăuzitoare ce aţi difuzat de pe catedra universitară pe care aţi ilustrat-o ca emerit profesor, ca şi din Scaunul Sfintei Mitropolii al Olteniei, va găsi în mintea şi în sufletele credincioşilor ieşeni— de astăzi înainte fii spirituali ai I. P. S. Voastre—va găsi ogorul sănătos şi rodnic plăcut arhipăstoriei pe care o începeţi.

Mai asigur pe Inalt Prea Sfinţiile Voastre că afirmaţiunile ce fac, că sentimentele ce exprim sunt unanim ale tuturor credincioşilor din toate comunile reşedinţă din Ţinutul Prut, în a cărui Capitală ne aflăm.

Cuvântul Universităţii Mihăilene rostit de d. Rector I. Tănăsescu

Ziua de astăzi este pentru noi o îndoită sărbătoare, una însă îmbrăcată într'un sentiment de duioşie firesc legat de despărţirea de fostul nostru păstor, de acela care a întrupat atâtea calităţi şi mai ales credinţa—blândeţea şi înţelepciunea.—Este o zi de mare înălţare sufletească şi o zi de mândrie pentru noi, căci ne oferă prilejul ca să ne arătăm bucuria pentru înălţarea I. P. S. Sale la rangul de Patriarh al României şi cu atât mai mult cu cât I. P. S. Sa, ca moldovan adânc legat de leagănul strămoşesc, prin firea şi prin felul de a înţelege oamenii şi lucrurile, şi-a săpat simpatii adânci care nu se vor uita nici odată.

Universitatea noastră a cărei colaborator aţi fost, regretând plecarea dintre noi, vă urează sănătate, păstorire pacinică şi lungă pentru a rădica cât mai sus prestigiul bisericei şi a ne întări credinţa spre binele neamului şi a ţării noastre.

Să trăiţi.

Sărbătorim astăzi cu deosebită bucurie instalarea în scaunul de arhiepiscop al Iaşilor, Mitropolit al Moldovei şi Sucevei, a I. P. Sale Irineu Mihălcescu.

Inalt Prea Sfinţite: V'am cunoscut la şedinţele Consiliului inter Universitar unde cuvântul Inalt Prea Sfinţiei Voastre bine cumpănit era ascultat cu atenţie Ca profesor al Facultăţii de Teologie, 35 de generaţii, foşti şi actuali preoţi s'au adăpostit la luminile propoveduite cu elocvenţa omului de cultură superioară şi aleasă, dând tot odată dovada unui cuvenit dascăl şi părinte.

Ca decan graţie tactului, a prudenţei şi a stăpânirei de sine—aţi isbutit să vă capataţi simpatia şi respectul colegilor cu cari aţi trăit într'o desăvârşită armonie.

Ca om, am aflat că sunteţi de o bunătate deosebită.

Aveţi deci atâtea calităţi care mi-au explicat succesul bi-nemeritat ce l'aţi obţinut în alegere şi bucuria noastră este cu atâta mai mare, când ştim că în persoana I. P. S. Voastre, vom avea un păstor luminat, înţelegător, blând şi bun şi că veţi urma pilda atâtor mari ierarhi cari s'au perindat în scaunul sfintei noastre Mitropolii.

Revine altora calitatea ca să vă descrie frumuseţile şi bo-

găţiile materiale, dar mai ales marile comori spirituale ale eparhiei Moldovei.

Dumnezeu i-a bine cuvântat şi natura şi oamenii care o locuesc. Veţi găsi aci un popor modest, muncitor, cinstit şi credincios şi mai presus de toate veţi cunoaşte că el păstrează nealterat cel mai scump patrimoniu al neamului, este limba noastră a cărei dulceaţă o veţi gusta aci între noi, precum şi un suflet nobil, mare şi larg a cărui căldură o veţi simţi la cel dintâi contact cu norodul care vă aşteaptă cu nerabdare, ca să-i daţi Inalt Prea Sf. Voastre bine-cuvântare. I. P. Sfinţite: trecutul nostru creştinesc, concretizat în nenumăratele mânăstiri şi biserici răspândite pe tot cuprinsul Moldovei, ne arată că poporul acesta la vremuri mari sau de restriste, s'a menţinut şi a isbutit prin puterea credinţei; şi astăzi când trăim vremuri atât de grele tot bisericii îi revine rolul cel mare, acela de a cimenta puterea noastră sufletească şi a ne întări în credinţa că numai lucrând în semnul crucei vom putea trece peste toate greutăţile acestor vremuri.

I. P. Sfinţite, Cu aceste nădejdi:

In numele Senatului Ţărei şi al Universităţii din Iaşul tuturor Unirilor, Vă aduc pe lângă salutul lor cald de bun venit toate urările de bine—dorindu-vă mulţi ani, sănătate şi putere de muncă, ca să menţineţi pururea aprinsă la Altarul acestei eparhii, făclia credinţei noastre strămoşeşti—Amin—sau aşa să vă ajute Dumnezeu.

Cuvântarea P. C. prof. Valeriu Iordăchescu, preşedintele clerului din Moldova

In numele clerului eparhiei Moldovei, care-şi primeşte azi pe noul ei cârmuitor eparhial; în numele Asociaţiei generale a clerului român ortodox din ţară, care este particular de sensibil la toate evenimentele bisericeşti, şi în numele Facultăţii de Teologie din Chişinău, la a cărei întemeere, organizare şi conducere, I. P. S. Irineu a contribuit cu pregătirea sa, cu experienţa şi cu zelul său, aduc I. P. S. Voastre un omagiu de devotament, respect, dragoste şi de bucurie, pentru darul pe care-l faceţi scumpei noastre Biserici.

Înaltă asistență,

Desigur, în vremurile pe care le trăim, cuvântul bucurie sună straniu.

Când nouri plumburii întunecă cele patru laturi ale orizontului, când atmosfera pe care o respirăm ne sufocă, când o bună parte din suprafața globului este încleștată într'un răsboi necruțător de nimic, iar restul omenirii trăește în nesiguranța zilei de mâine, în astfel de împrejurări, nu se cuvine a se vorbi de bucurie.

Noi clerul, strălucită asistență, ne simțim datori, să judecăm oamenii și evenimentele prin prisma unei conștiinți creștine.

Iar această conștiință, constată fără îndoială în încleștarea de azi, un dureros faliment al idealurilor creștine și a ceiace numim înalte aspirații morale ale omenirii.

Nu ne socotim nici în stare, nici în drept, să stabilim responsabilități.

Avem sentimentul că numai unul Dumnezeu o poate face cu dreptate și nepărtinire.

Dar vreau să spun, că dacă în această atmosferă sufocantă noi ne îngăduim totuși un moment de bucurie, apoi cred că, nu păcătuim împotriva acestei severe conștiinți creștine.

Ilustră adunare, noi ca popor nu suntem de așa proporții, să putem determina și deci răspunde de ținuta morală a omenirii, iar ca Biserică, nu avem cuvântul decât asupra conștiinței religioase a neamului nostru.

Deci ne limităm rosturile ca și răspunderile la proporțiile modeste, care ne-au fost rânduite de Providență în concertul celorlalte neamuri ale pământului.

Dar, dacă ca neam noi nu ne încumetăm prin atitudini orgolioase și deplasate să dăm lecții altora, ci modești, ne apărăm sărăcia și nevoile și neamul; dacă, creștinește și bisericește vorbind, noi nu ne socotim datori să decretăm responsabilități, apoi noi nu ne ferim de a ne judeca pe noi și acțiunile noastre sub unghiul de privire al conștiinții creștine, cu atât mai mult, cu cât o sărbătoare ca cea de azi, atrage asupra noastră privirea atentă și cercetătoare a o mulțime de ochi nevăzuți.

Privită manifestarea noastră pe acest plan, bucuria ce o simțim azi, oricât ar părea de distonantă cu nota dominantă a

vremei de azi, își găsește o justificare în chiar această severă conștiință creștină.

In adevăr, bucuria noastră are ca substrat faptul, că străvechea și glorioasa Mitropolie a Moldovei, ș-a dobândit un nou conducător duhovnicesc.

Acest nou conducător duhovnicesc prin toată viața sa și prin mărturisirile sale oficiale și solemne, ne oferă o chezășie, că va exercita funcțiunile sale în spiritul creștinismului nostru tradițional și național românesc.

Care este în liniile lui mari acest spirit ?

Respectul lui Dumnezeu și respectul dreptului la viață a poporului român, fără cea mai mică atingere a acestui drept la viață a altor popoare. Amândouă aceste caracteristici onorează psihologia poporului nostru ; pe amândouă el le-a remarcat adânc și neperitor în istoria sa.

Noi credem, a putea afirma, că Biserica noastră a imprimat sufletului românesc această nobilă ținută morală.

Dacă cumva, anumite moșteniri ancestrale fericite, vor fi contribuit și ele la aceasta, Biserica noastră le-a consacrat și cultivat.

Prin aceasta ea a slujit neamului nostru încreștinându-i sufletul, și dacă nu ne putem mândri că am determinat influenți de rezonanță universală, nu ne putem imputa și nu ne poate imputa nimenea, că acasă la noi nu ne-am îndeplinit datoria noastră creștinească, pe cât posibil mai bine.

Ei bine, în momentul când se proclamă falimentul conștiinții creștine (poate în mod exagerat) viața trecută și chiar cea prezentă a poporului nostru modest, dar tenace pe dreptul lui oferit la viață, face dovadă că din sufletul său credința creștină în esențialele ei comandamente nu a perit.

Constatarea aceasta constitue o justificare suficientă a bucuriei noastre, când personalitatea I. P. S. Patriarh Nicodem și aceea a I. P. S. Irineu noul nostru Mitropolit, ne garantează continuitatea acestui spirit creștin în sufletul poporului său.

Fără să alunec pe panta amintirelor personale, pe care dacă le-am depăna aci, ar constitui tot atâtea polițe de recunoștință a clerului față de II. PP. Lor, mă mărginesc în prezent, să le mulțumim pentru împărătescul dar ce au făcut Bisericii punând înaltele personalități ale II. PP. Lor, în slujba Bisericii,

și să le prezentăm în schimb din partea clerului, darul modest al disciplinei lui necondiționate.

* * *

A mai vorbit d. av. I. Axinte, deputat și membru în Consiliul F. R. N. care a subliniat țelurile ce le urmărește noua organizație politică a României, ce se bazează pe credință, muncă și iubire, virtuți ce fac parte integrantă din doctrina Bisericii.

— Tuturor demnitarilor care au căutat să proslăvească acest mare eveniment bisericesc, le-a răspuns ierarhul sărbătorit, I. P. S. Mitropolit Irineu.

Cuvântul rostit de I. P. S. Mitropolit Irineu, după instalare, la Palatul Administrativ

Inalt Prea Sfințite și Prea Fericite Patriarh,
Domnule Consilier Regal,
Domnilor Miniștri,
Prea Sfinți Părinți,
Prea Onorată Asistență,

La vederea acestei măreți săli, construită, după cât se pare, după modelul celebrei sale Trulos din palatul imperial din Bizanț, în care s'a ținut sinodul bisericesc numit trulan, și în fața atâtor personalități ale vieții bisericești și civile ale întregei Moldove a lui Ștefan cel Mare și Sfânt, gândul meu se întoarce înapoi pe undele veacurilor și se oprește, cu 300 fără 3 ani în urmă, la sala gotică de alături, dela Trei Ierarhi. Acolo se adunase un sobor de strălucite fețe bisericești din toată lumea ortodoxă de atunci, chemate de Bazileul moldovean, domnitorul Vasile Lupu, ca să desbată o chestiune bisericească dela ordinea zilei și care interesa toată creștinătatea. Produsese mare zarvă în Ortodoxie rătăcirea unui Patriarh al Țarigradului, Chiril Lucaris, care căzuse în mrejile protestantismului calvinesc și un mare Român, Mitropolit al Chievului, vlăstar domnesc din Moldova, anume Petru Movilă, scrisese o carte teologică, în care se cuprindea adevărata și întreaga învățătură de credință a sfintei noastre Biserici ortodoxe de răsărit.

In împrejurările politice de atunci, când împărăţia bizantină fusese desfiinţată de barbaria semilunei, inimosul şi evlaviosul domn al Moldovei Vasile Lupu se socotea de urmaş al împăraţilor bizantini, de Bazileu al Ortodoxiei.

La chemarea sa, Patriarhul ecumenic Partenie trimite la Iaşi pe marele dascăl al Patriarhiei Meletie Sirigu şi pe Porfirie fostul Mitropolit al Niceei, ca să discute Mărturisirea de credinţă a lui Petru Movilă împreună cu delegaţii Bisericii ruse Isaia Trofimovici Coslovschi, egumenul unei mânăstiri din Chiev, Iosif Cononovici, rectorul Academiei teologice, înfiinţate de Petru Movilă în Chiev şi de predicatorul Ignatie Xenovici şi cu episcopii moldoveni, în frunte cu Mitropolitul Varlaam. Adunarea din sala gotică a Treiierarhilor a fost un adevărat sinod panortodox, cel dintăi care s'a ţinut după cel din urmă sinod ecumenic, al VII din Niceia. Mărturisirea de credinţă compusă de Petru Movilă şi aprobată de acest sinod este ca o oglindă a credinţei ortodoxe şi stăvilarul de netrecut care s'a opus de atunci şi până astăzi propagandei protestante şi romano-catolice.

Dar adunarea din sala gotică n'a fost numai un sobor bicericesc, ci şi un eveniment cultural de primul ordin, pentrucă întreaga ştiinţă a vremii de atunci era cuprinsă în Teologie, a cărei deţinătoare era Biserica prin clerul ei. Deci, Ţara şi Biserica de atunci a Moldovei înfăţişau chintezenţa şi apogeul culturii ortodoxe dela jumătatea veacului XVII.

Istoria se repetă. Ceea ce s'a petrecut atunci şi a fost mult timp după aceea, constatăm cu adâncă mulţumire sufletească şi cu deosebită satisfacţie, că se petrece şi astăzi şi că această numeroasă şi aleasă adunare din capitala Moldovei, cu caracter de agapă, are o izbitoare asemănare cu soborul din 1642, din sala gotică. Avem aici pe Inalt Preasfinţitul şi Preafericitul Patriarh Nicodim, Varlaamul de azi al Bisericii noastre. Avem atâţia Episcopi şi clerici învăţaţi. Avem sfetnici încercaţi ai Suveranului. Avem în fruntea Statului pe inimosul, înţeleptul şi evlaviosul Rege Carol II, adevăratul Bazileu al culturii veacului şi al credinţei celui mai numeros popor ortodox. Persoana sa este sacră pentru Români, aşa cum era a împăraţilor bizantini pentru supuşii lor. Credinţa Sa luminată, vieaţa sa particulară, dusă cu stricteţe după orânduelile bisericeşti în curăţie şi pietate, cum şi dragostea neţărmurită pentru Biserică, pe care o vrea vie, activă

dinamică, îi dau dreptul necontestat la această titulatură şi la venerarea unită cu ea şi întăreşte tot mai mult obştească convingere, că sub înţeleapta Sa ocârmuire Statul şi Biserica română vor atinge culmea culturii şi a civilizaţiei.

Zilele grele prin care trecem ne dovedesc cât de mare nevoie este ca Biserica să trezească şi să cultive în inimile tuturor credinţa vie, care oţeleşte sufletele şi le face să înfrunte orice necaz, orice suferinţă, şi să învingă orice piedică s'ar ivi în cale, sădind în suflete liniştea, mulţumirea, pacea. Şi Biserica nu va lipsi dela această imperioasă datorie. Tot ce ştiu despre clerul şi poporul moldovean, despre vieaţa lor culturală şi bisericească din trecut, despre marii ierarhi moldoveni, mă îndreptăţeşte să cred, că aici, în această scumpă parte de Ţară, unde sunt chemat să păstoresc sufletele dreptcredincioşilor creştini, se va intensifica mult doritul reviriment, care n'a lipsit nici până acum, se va produce mult aşteptata înviorare a conştiinţei naţionale şi ortodoxe şi se va întări credinţa care izbăveşte de toate nevoile, birue toate împotrivirile.

Dragostei ce transpiră din toate saluturile de bunăvenire şi urările ce mi s'au adresat acum de atâţia reprezentanţi ai diferitelor autorităţi, toţi iscusiţi maeştri ai cuvântului, dragostei cu care am fost primit de oficialitate, de cler şi de popor, îi răspund cu însutită dragoste din parte-mi.

Iar dragostea toate le rabdă, toate le birue, toate le poate.

*
* *

După cuvântarea *I. P. S. Mitropolit Irineu*, care s'a terminat în aplauzele întregei asistenţe, corul format din preoţi a cântat «Pre Stăpânul», terminându-se, astfel, agapa, într'o atmosferă de evlavie duhovnicească.

Noul Mitropolit al Moldovei

Biserica Moldovei a intrat de câţiva ani în rosturile vechii sale tradiţii de viaţă duhovnicească. A început să se refacă de seceta ce-a bântuit-o vreme de mai bine de treizeci de ani, dela moartea blândului mitropolit Iosif Naniescu până la venirea I. P. S. Nicodim în fruntea sa. Cu plecarea actualului patriarh din fruntea treburilor bisericeşti ale eparhiei Moldovei, o îngrijorare din cele mai grele a cuprins sufletele păstorilor şi păstoriţilor, că începutul făcut ar putea să nu fie continuat. Tot ce are biserica românească, din această parte a ţării, mai select ca creştini şi cler, a fost cu inima strânsă, vreme de câteva luni, de frica unei surprize a corpului electoral pentru scaunele de ierarhi, surpriză ce ar fi reînviat, pentru biserică, un trecut apropiat din cele mai dureroase.

În scaunul de mitropolit al Moldovei, devenit vacant prin trecerea I. P. S. Nicodim în fruntea treburilor întregei biserici române s'au anunţat de opinia publică multe nume. Câteva din ele deosebit de meritorii; multe însă care nu erau dorite, decât de cei ce n'au nimic comun cu interesele superioare ale bisericei.

Ingrijorarea însă de pe sufletele bunilor creştini şi a preoţilor cu adevărată înţelegere de rosturile bisericii s'a risipit în clipa, când marea majoritate a voturilor celor două corpuri electorale legale au consfinţit ca mitropolit al Moldovei pe I. P. S. Irineu, fost profesor la Facultatea de Teologie din Bucureşti. Figură cunoscută pe tot întinsul ţării, atât prin faptul că 35 de generaţii de teologi au trecut prin şcoala sa, teologi dintre care cei mai mulţi slujesc altarului; cât şi mai ales printr'o bogată şi valoroasă activitate literară-teologică, alegerea I. P. S. Irineu ca mitropolit este un dar preţios făcut bisericii Moldovei. I. P.

S. Sa are elevi în toată ţara; deci şi în eparhia în care este chemat să păstorească. Poate că chiar o bună majoritate a preoţilor cu licenţa în teologie, din această eparhie, a făcut ucenicie la şcoala I. P. S. Sale. Dintre foştii săi elevi este şi scriitorul acestor rânduri.

Nu mi-aş îngădui să scriu şi cu atât mai puţin să aduc elegii noului arhipăstor, dacă n'aşi simţi nevoia să subliniez unele treburi de mare însemnătate pentru viaţa noastră creştină—în vremuri ca cele de azi.

Când noul mitropolit al Moldovei a venit profesor la Facultatea de Teologie din Bucureşti—acum trei zeci şi cinci de ani în urmă—eram student în anul al treilea al acelei Facultăţi. Tânărul profesor de atunci a fost pentru noi o adevărată revelaţie. Venise dela studii, din Germania, şi aducea cu dânsul ceva din atmosfera de solidă şi matură preocupare ştiinţifică, din acel mediu apusan, dela care şi azi avem multe de învăţat. Pregătit nu numai în specialitatea ce i se încredinţase la Facultate, ci având şi o cultură generală, nu tocmai obişnuită pe atunci în lumea teologică, I. P. S. Mitropolit de azi, de cum şi-a început activitatea didactică, s'a impus atenţiei tineretului teologic.

Ca să poată cineva înţălege şi aprecia cum trebue prezenţa, pe atunci, a noului profesor într'o Facultate de Teologie, trebue să cunoască atmosfera în care a venit. Generaţii întregi de tineri teologi fuseseră îndrumaţi în tainele credinţii de profesori, care nici ei — cei mai mulţi — nu înţăleseseră mult din aceste taine; şi de clişee de cursuri, luate după altele, tot atât de sarbede, dela Facultatea unde foştii noştri dascali se mândreau că şi-au luat titlul de dr.

Cu profesori ca Dragomir Demetrescu, care se ţinea mai mult de alte treburi prin Eparhia Dunării de Jos şi mai în urmă a Moldovii, şi care nu făcea pe an decât 5—6 cursuri, foarte contestabile ca valoare ştiinţifică, sau ca alţii — al căror nume nu-l mai pomenesc—care nu avansaseră cu nimic în specialitatea lor din ceiace găseau în cursurile respective dela Cernăuţi, studiul teologiei mergea greu. Puţini din foştii noştri profesori de pe atunci ne puteau da fiorul cel puţin al marelor probleme, pe care le comportă viaţa religioasă în genere şi cea creştină în deosebi. Şi profesorii noştri de pe atunci erau foarte bine retribuiţi! Mai fiecare din ei avea două sau trei situaţii retribuite!

Studenţii, setoşi de cunoştinţi şi lucruri noui, îşi căutau hrana sufletească pela alte facultăţi, dar mai ales la cea de litere şi filosofie. Cei cu dor de carte erau aproape nelipsiţi la cursurile lui Titu Maiorescu, C. Dimitrescu-Iaşi, ale d lor N. Iorga, C. Rădulescu Motru, S M. hedinţi.

Cei care am învăţat atunci la Teologie ştim bine câte conflicte se trezeau în mintea şi sufletul nostru, şi dacă era cineva din dascălii noştri care să le atenueze cel puţin! Cursurile ţinute la Facultatea vecină ni-au folosit la cei mai mulţi; eram însă adânc mâhniţi că nu găseam un echivalent acestora şi la Facultatea noastră!

In astfel de atmosferă a venit tânărul profesor de pe atunci, Ioan Mihălcescu, în mijlocul nostru. Blând şi prietenos cu studenţii; de-o bunătate ce nu l-a părăsit niciodată; dornic de muncă şi iubitor mai ales de studenţii cu tragere de inimă pentru carte el avea o pregătire ştiinţifică de factură apusană. Fără retorism — semnul distinctiv al vremii pentru profesorii, care treceau de mari învăţaţi —; ci de o impunătoare modestie şi cu precauţie atentă în tot ce afirma sau propunea în lecţiile şi seminariile sale Ioan Mihălcescu, azi I. P. S Irineu, a cucerit de-odată sufletele noastre. In vreme ce profesorii bătrâni ne ţineau la distanţă şi erau foarte sgârciţi cu darea de lămuriri studenţilor setoşi de adevăr, Ioan Mihălcescu era oricând gata să ne satisfacă legitima noastră curiositate.

Pentru cei mai mulţi dintre noi au rămas neuitate şedinţele lucrărilor de seminar, în care ne dădea lămuriri asupra cărţii foarte curente pe atunci în lumea teologică apusană: *Das Wesen des Christentums* a marelui teolog german A. Harnack.

Publicaţia lui Harnack era pentru noul nostru profesor numai un pretext, ce-i dădea prilej, comentând-o, să ne pună la curent cu o serie de laturi ale problemei creştine şi să ne îndrumeze, în problema religioasă, potrivit spiritului bisericei ortodoxe. Pentru prima dată în viaţă simţeam că problema religioasă se poate discuta şi trata în mod ştiinţific şi că uşoarele ironii cu care era tratată în treacăt mai cu seamă la cursurile de filosofie dela facultatea vecină, n'aveau nimic aface cu ştiinţa! Mitropolitul nostru de azi ne desvăluia pe atunci unele laturi ale credinţii religioase, pe care o vroia înţăleasă, spiritualisată, asimilată mintal şi sufleteşte.

Scepticismul strecurat în sufletele studenţilor la cursurile lui Maiorescu, dar mai cu deosebire ale lui C. Dimitrescu Iaşi, se atenua pe nesimţite la cursurile prof. Ioan Mihălcescu. Generaţii întregi de studenţi, deveniţi mai târziu preoţi, au recăpătat încredere în marele bun spiritual: *credinţa creştină*, prin pregătirea, truda şi bunătatea mitropolitului de azi al Moldovii.

Când a fost ales mitropolit al Moldovii, patriarhul bisericii române, într'o fericită şi strălucită improvizaţie, i-a spus: «ai crescut studenţi, du-te şi-i păstoreşte azi ca preoţi».

I. P. S. Irineu a fost rânduit să conducă Biserica din acea parte a ţării, unde va găsi spiritul cel mai rafinat şi exigenţele sufleteşti cele mai greu de satisfăcut. La instalarea I. P. S. Sale în scaunul de Mitropolit al Moldovii, d. profesor Petre Andrei, ministru al Educaţiei Naţionale, a afirmat cu toată dreptatea că în Iaşi va găsi un spirit cu deosebite necesităţi critice, care însă nu înstrăinează pe om de credinţă. Dimpotrivă, îl apropie. Precum la începutul carierii de profesor I. P. S. Sa a înviorat sufletele studenţilor, îi urăm şi acum, ca din înalta demnitate spirituală ce deţine, să înviioreze viaţa creştină de pe meleagurile Moldovii. Fiii duhovniceşti ai I. P. S. Sale de altă dată şi de azi, nu se îndoiesc că un mitropolit cărturar se va inspira din marii dascali ai bisericei, din epoca ei de glorie; din acei cărturari ai clasicismului creştin, care s'au trudit să înfrătească creştinismul cu tot ceiace a fost mare şi adevărat în cultura antică, apropiind astfel pe păgâni de Biserica lui Hristos.

Iaşi, 1 Ianuar 1940.

Pr. Cicerone Iordăchescu.

Dela catedră
la scaunul mitropolitan

Fără îndoială, că procedura aceasta nu s'ar putea generaliza; dar trebue să recunoaştem, că în principiu, ea este cea mai ideală.

Între multiplele şi gravele îndatoriri legate de funcţiunea de Mitropolit, pe primul plan stă datoria de a *învăţa*.

Şi cine învaţă pe altul, trebue să fie el însuşi în stare a o face.

Mântuitorul a săvârşit opera sa în lume prin servirea de: *Invăţător, Arhiereu* şi *Impărat.*

Ierarhia bisericească, prin rânduială divină, permanentizează în Biserică această întreită servire, al cărei exerciţiu este transmis de drept prin taina hirotoniei.

Dar dacă exercitarea puterii de Arhiereu şi Impărat reclamă dela un membru al ierarhiei, ca condiţie omenească prealabilă, credinţă şi viaţă morală, exercitarea puterii de Invăţător, reclamă dela el cea mai întinsă învăţătură. De aceia ziceam, că în principiu, cea mai ideală alegere a unui ierarh, este aceia, care în afară de condiţiile indispensabile de credinţă şi moralitate, ţine seamă de pregătirea cărturărească a celui ales.

Acesta este cazul cu I. P. S. Irineu, noul Mitropolit al Moldovei. După 35 de ani de profesorat, la cea mai înaltă şcoală de teologie din ţară, este chemat pe scaunul de înaltă cinste şi răspundere a Mitropoliei Moldovei.

Cu o pregătire ştiinţifică excepţională pe care şi-a însuşit-o prin îndelungate şi sârguincioase studii în ţară, în Germania şi Franţa, ca şi prin practica catedrei de teologie în timp de 35 de ani; cu un vast orizont filosofic şi teologic, care se manifestă prin numeroasele tipărituri ale I. P. S. Sale; legat cu o neclătinată dragoste de ortodoxia noastră pe care, studiile amănunţite ale I. P. S. Sale asupra .celorlalte mari confesiuni creştine l-au determinat s'o preţuiască la justa ei valoare, alegerea I. P. S. Sale constitue un eveniment fericit în viaţa Bisericii româneşti.

Această alegere mai dă o justificată satisfacţie aspiraţiilor intelectuale, care caracterizează Iaşul şi Moldova.

Clerul Moldovei şi clerul ţării întregi îşi dă seamă, că problemele care se pun azi conştiinţii religioase a omenirii şi deci Bisericii noastre, nu pot fi tratate şi soluţionate fără o adâncire a lor, pe care n'o poate da decât o temeinică pregătire culturală. Clerul român nu ignorează, că curentele antireligioase şi anticreştine care bântuesc conştiinţele contemporane, şi care ne pândesc din umbră şi pe noi Românii şi Biserica noastră, se alimentează dintr'o eronată şi periculoasă directivă de gândire şi simţire, care nu poate fi tămăduită decât de o adevărată şi adâncă cultură creştină şi românească.

Prestigiul personal de mare cărturar, al I. P. S. Irineu,

constitue o chezăşie scumpă inimilor noastre, că învăţătura creştină, va răsuna şi mai departe cu putere şi eficacitate de pe tronul acestei vechi Mitropolii.

Dacă la aceste consideraţii adăugăm impresionanta şi cuce-

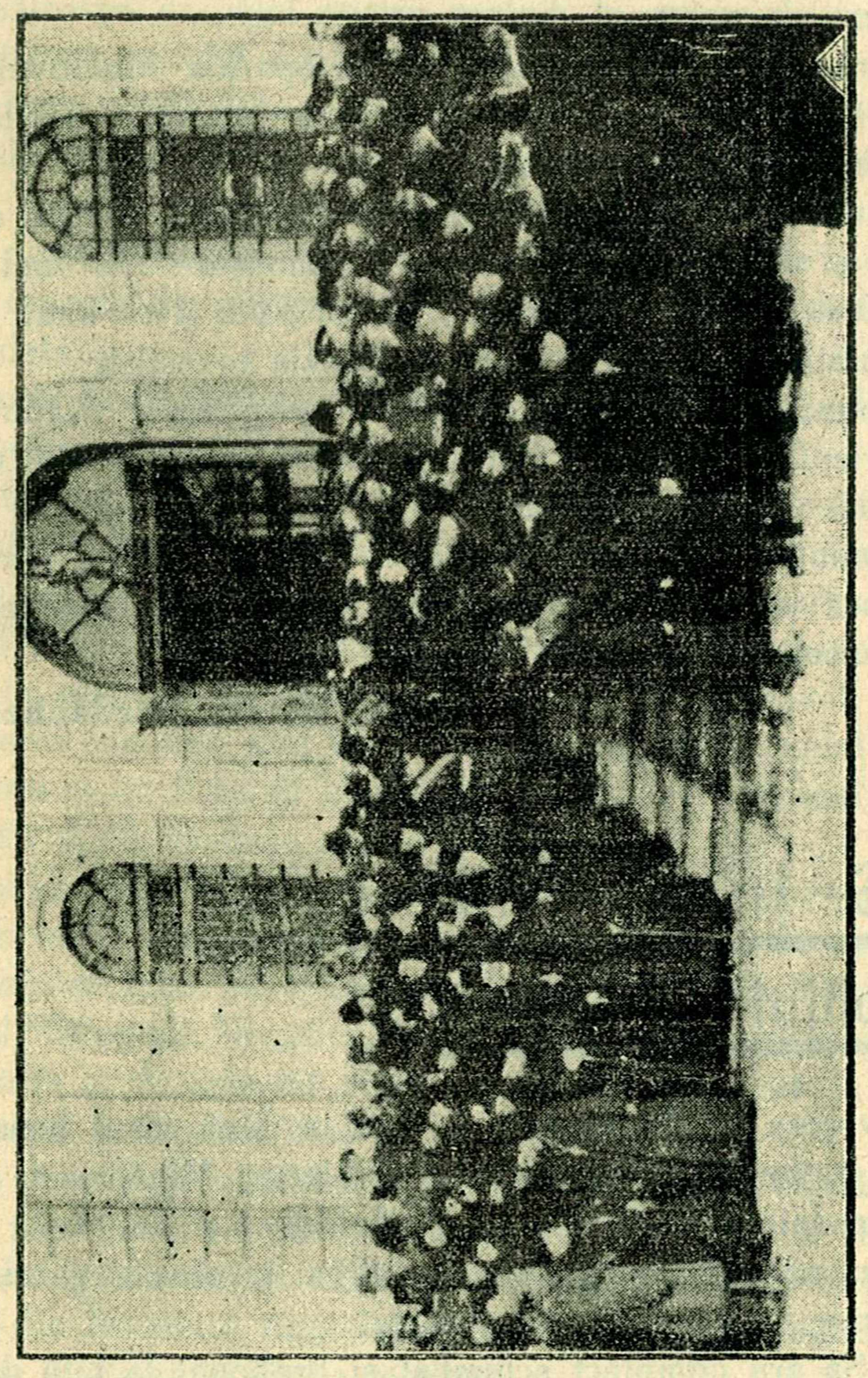

I. P. S. Patriarh Nicodim, scoborînd treptele Catedralei din Iaşi înconjurat de înalţii demnitari ai ţării, după solemnitatea instalării.

ritoarea blândeţă a I. P. S. Sale, care l-au caracterizat în toată cariera profesorală şi care i-au atras nenumărate simpatii; dacă ţinem samă de dragostea şi stima reală, ce o poartă clerului, pe care-l cunoaşte în aspiraţiile lui reale şi cinstite, în devotamentul lui, ca şi în toate greutăţile, pe care le întâmpină în mi-

ştiunea lui; dacă nu uităm, că aceste sentimente şi această consideraţie pentru cinstita şi devotata muncă preoţească, le-a profesat ca şi I. P. S. Patriarh Nicodim, în faţa tronului M. S. Regelui Carol al II-lea, atunci avem motive să mulţumim lui Dumnezeu şi factorilor omeneşti, care au dat vechii Mitropolii a Moldovei arhiereu ca acesta...!

Asigurăm pe I. P. S. Irineu, că în eparhia Moldovei, predecesorul său în scaun, I. P. S. Patriarh Nicodim, i-a lăsat o bună moştenire morală şi materială.

Din punct de vedere moral, un cler pregătit, devotat cauzei lui Hristos şi disciplinat, aşa cum îl cunoaşte—cea mai mare parte i-au fost elevi—şi aşa cum I. P. S. Sa a avut buna inspiraţie să-l înfăţişeze M. S. Regelui cu ocazia învestirii;

Din punct de vedere material, o gospodărie rânduită de mâna experientă a I. P. S. Patriarh Nicodim. In aceste condiţiuni nădejdile noastre sunt justificate.

Mulţumind lui Dumnezeu pentru cel trimis nouă, îl rugăm, să-i dăruiască sănătate şi îndelungare de zile pentru binele Bisericii şi a scumpei noastre ţări.

Preot Valeriu Iordăchescu

I. P. S. Irineu Mihălcescu

Mitropolitul Moldovei. [1]

Prin vrerea lui Dumnezeu şi votul a două mari foruri bisericeşti şi naţionale Prea Sfinţitul arhiereu Mihălcescu a fost ridicat la vrednicia de Mitropolit al Moldovei şi Sucevei.

L'am urmărit de aproape cu privirea, în ziua alegerei, când votul începuse a se preciza izbânditor.

P. S. Sa era complect schimbat şi brobonat la faţă de sudoare, ca un semn al frământărilor şi răvăşirilor interioare, huluit de hotărârile destinului care îi rezerva aşa de mare chemare.

Socot că imensa lui dragoste pe care l-a purtat, pe cărările

---

[1] Reprodus din revista bisericească „Viitorul" anul XXVII, luna Dec. 1939

divinei Pronii, pân' la Seminarul Central, şi până la Facultate şi până la studiile din străinătate dela care a recoltat învăţături multe şi le-a dat relief în profundele şi cărturarele lucrări, pe tot întâiasul dogmaticei, simbolicei şi apologeticei creştine. Domnul Nichifor Crainic a pus în lumină toată strălucirea profesorului Mihălcescu dascălul nostru preţuit, în cartea de omagiu ce a prezentat cu prilejul retragerei dela catedră.

Profesorul Mihălcescu a profesat mult timp dincolo de haina sacerdotală, creind, la noi, cadrul filozofiei religioase şi ştiinţifice. Mai apoi nostalgia sufletului său pentru preoţia harică şi integrală s'a realizat deplin, pentrucă simţea că marele adevăruri creştine, dincolo de profesarea de catedră, trebuesc să fie o trăire sacerdotală.

Preoţia Prea Sfinţitului Mihălcescu a fost, ca şi a lui Gala, o reconfortare şi o dojenire,

Si, iată acum, că maistrul studios şi încărcat de carte, păşeşte deadreptul în Mitropoliat, cu un semn, că spiritualitatea trebue să domine toate celelalte laturi ale vieţii bisericeşti.

P. S. Irineu din locotenenţa Episcopală şi metropolitană a Olteniei, în scaunul, de atâtea ori strălucit al Moldovei.

Sufletul său bun mai bine se acomodează cu solul domol al Moldovei şi cu firea ei blajină, de cât cu stâncile mai abrupte din Oltenia şi cu vârtoşia aprigă de acolo.

In clipa alegerei sale la vacanţa Moldovei, s'au perindat pe dinainte-mi amintirile marilor mitropoliţi isvoditori de rânduială, carte şi înţelepciune, începând cu Iosif Muşatinul şi terminând cu ultimul Mitropolit Nicodim Stareţ de Neamţ şi de Ţară, stareţ de cărturărie şi de smerită viaţă călugărească, urcat la crugul acestei vremi în fruntea bisericii ca Patriarh.

I se descoperă vlădichii Irineu mirajul întregei dăscălii, strălucind în nimbul Mitropoliei Moldovei unde călugări şi ierarhi au urzit tainele bucoavnei şi culturei străbune, din tâlmăciri scrise de mână, din frumoase împodobiri artistice, din cronografii şi tipărituri pe înţelesul şi limba noastră.

Voevodul Ştefan şi glasul Putnei îi va arăta datoriile din trecut ale Bisericei pentru glia străbună.

Nu va uita nici figura lui Iacob Putneanu, care a înteţit focar de mare cultură în panteonul lui Ştefan cel Mare şi nici pe Paisie care dela Dragomirna lui Anastasie Crimca a pornit cu

curentul său de rânduită viaţă călugărească şi cărturărească spre Secu şi lavra Neamţului.

Varlaam, Iacob Stamate, Veniamin Costache şi Dosoftei părintele pooeziei culte la noi, sunt alte coloane din edificiul bisericei moldoveneşti.

Dogmatistul va verifica ortodoxia ţărei Moldoveneşti şi a preoţiei sale, cu catehismul marelui Petru Movilă, catehism peste care s'a oprit cu multă scumpătate în anii de prelegeri.

Din aceste atingeri cu înaintaşii, Vlădica Irineu va fi dascăl şi mai departe, iar I. P. S. Nicodim — în a cărui personalitate sunt întrupate virtuţile de cărturărie, de neaoşe ortodoxie şi înţelepciune — va avea şi un apropiat sfătuitor şi exemplu în viaţa conducerei şi rânduelilor practice.

Deci putem încheia:

N'aveţi de ce vă îngrijora. Intru mulţi ani Inalt Prea Sfinţite Stăpâne, cu toate isbândirile.

Pr. P. Partenie
Preş. Asoc. g-le a clerului ort. rom. — Senator

Mitropolitul Irineu al Moldovei şi spiritualitatea laşilor. [1]

In virtutea adevărului divin, enunţat de Mântuitorul „că nici un fir de păr omenesc nu se mişcă fără ştirea Creatorului", ne-ar fi greu să primim ca pe o simplă întâmplare, aducerea pe scaunul Mitropoliei Moldovei şi a Sucevei, a celui mai mare profesor pe care l'a avut învăţământul nostru teologic, după autorizata părere a d-lui profesor Nichifor Crainic.

Căci Laşii, cu toată pleiada strălucită a unor profesori şi clerici de adâncă râvnă şi valoare creştină, au rămas de fapt în structura lor intimă, tot Laşii scepticismului atheu al „Junimei" şi al raţionalismului radical şi anti-creştin al „Contimporanului", continuu prezent şi activ în gândirea românească actuală.

Şi tocmai alegerea profesorului eminent şi a filozofului creş-

1) Reprodus din ziarul „Universul".

fin, a cărui luptă superioară de patru decenii împotriva raţionalismului anti-cristic i-a adus o reputaţie universală în domeniul filozofiei creştine, apare ca o indicaţie de înaltă semnificaţie spirituală. E ceeace ar spune, în lumina concepţiilor sale fericitul Augustin, un caz de predestinare.

Personalitatea învăţatului mitropolit Irineu al Moldovei, prezintă în cel mai fericit chip, concepţia pe care Carlyle o avea despre omul superior, căruia îi cerea să întrupeze cultul viu al „muncii, sincerităţii şi tăcerii".

Viaţa de muncă şi creaţie a mitropolitului Irineu este cu atât mai plină de noblețe, cu cât ea s'a desfăşurat în smerenie, în modestie evanghelică şi în tăcere care constitue cea mai înaltă valoare a faptei morale.

Şi totuşi, câtă putere de credinţă, câtă râvnă creatoare şi ce minunat zel apostolic în acest luminat şi neîntrecut apologet al lui Hristos, printre cei mai crâncени duşmani ai divinităţii Lui.

Dela primele manifestări printre străini, i se pun la încercare puterile şi fondul credinţei. Lui, eminentul student, al celor mai iluştri filozofi şi teologi protestanţi germani, ca să nu amintim de cât pe celebrul Harnack, îi este dat ca prin teza sa de doctorat de-o uimitoare îndrăsneală pentru epoca aceea, dar şi de-o remarcabilă ţinută ştiinţifică, să atace şi să întunece cultul neobişnuit de care se bucura în lumea protestantă de pretutindeni, filozofia lui Auguste Sabatier, decanul facultăţii protestante din Paris.

Astfel îşi începea „covârşitoarea-i activitate de apostol al ştiinţei noastre teologice", cum a caracterizat o cu respect, unul din cei mai puternici stâlpi ai ortodoxismului românesc. Ca să poată face faţă curentului distructiv al filozofiei anti-cristice căreia îi datorăm „mithomania" sau pretinsa şcoală ştiinţifică ce face din istoricitatea lui Iisus un simplu mit, tăgăduindu-i realitatea istorică, profesorul Mihălcescu, devenit titularul catedrei de dogmatică, îi lărgeşte cadrul creind pe seama facultăţii noastre de teologie prima disciplină de adevărată apologetică sau teologie fundamentală.

Dela acest înalt for de răspundere şi autoritate academică, teologul român putea duce acum lupta pe un plan de acţiune, care depăşind îndată hotarele ţării, i-a deschis perspectivele universităţii.

Din acea epocă datează acea muncă prodigioasă, concretizată în zeci de lucrări atât de vii, de actuale şi de elocvente şi în care se desfăşoară întregul proces împotriva criticei moderne şi contimporane, care culmina cu aproape patru decenii în urmă prin David Friederich Strauss „cel mai teribil critic distructiv al vieţii lui Iisus", cum îl socotea filozofia raţionalistă.

Problema învierii lui Hristos, găseşte în profesorul Ioan Mihălcescu, ca şi celelalte mari controverse de filozofie creştină, nu numai spiritul filozofic şi pe apologetul înarmat cu o disciplină de gândire care era o raritate în teologia noastră, ci tăria convingerilor anahoreţilor pustiului.

Dincolo de puternicul ecou pe care îl aveau lucrările sale în lumea ştiinţifică şi în cercurile filozofice contimporane, ele ţindeau să fortifice în primul rând conştiinţa religioasă a elitei româneşti şi să o câştige pentru o adevărată cruciadă a ortodoxiei, împotriva scepticismului distructiv al vremii.

„Mântuitorul a înviat în realitate — spunea dânsul în 1901 în acel pătrunzător studiu de apologie a Invierii lui Hristos — şi e cea mai sfântă datorie a ori cărui teolog de a apăra cu căldură şi în deplină cunoştinţă de cauză, această dogmă fundamentală a creştinismului".

Câţi oare dintre teologii noştri au egalat prin erudiţie şi convingere pasionată, pe acest magistru academic, în afirmarea acestei dogme primordiale şi în care el vedea „o chestiune de viaţă şi de moarte"?

Numai citind zecile de lucrări de vastă informaţie şi analiză filozofică, poţi înţelege ce reprezintă în sens spiritual şi constructiv, munca titanică a acestui savant, care pornind dela principiul axiomatic că „necredinţa e soră cu nebunia", a creiat timp de patru decenii conştiinţe religioase şi a dat bisericii noastre adevăraţi apostoli ai lui Hristos.

Te uimeşte şi te umileşte în acelaş timp prin seninătatea ei sfântă, această frenetică activitate creatoare şi care reprezintă în teologia românească „o fază culminată". N'a rămas unul, în tot acest timp, dintre tăgăduitorii de răsunet sau marcă ai existenţei, minunilor sau divinităţii lui Iisus ale căror teorii şi sisteme să nu fie analizate şi infirmate cu acea rară competinţă şi disciplină de gândire, care-i formează nota distinctivă a personalităţii.

Începând cu umanistul Laurenţiu Valla din veacul al XV şi sfârşind cu contimporanii noştri Kalthoff, Iensen, Smith, Artur Drews etc., care au avut o atât de covârşitoare înrâurire în anarhizarea gândirii şi spiritului modern, toţi îşi dovedesc uscăciunea stearpă a raţionalismului, pus de cele mai multe ori în slujba unor idealuri care n'au nimic comun cu marile adevăruri transcedente care stau la temelia vieţii umane.

Şi cu câtă înţelegere, delicateţe şi iubire, caută profesorul Ioan Mihălcescu să-şi asocieze acestui primat al spiritualităţii creştine şi mai ales ortodoxe, intelectualitatea noastră, prin acea magistrală pledoarie în favoarea raportului dintre teologie şi metafizică, pledoarie şi căreia i s'a recunoscut o „adevărată putere irezistibilă" în a convinge pe cei care, după spusa apostolului Pavel despre Elini, „cer înţelepciune".

Privind viaţa şi trecutul mitropolitului Irineu în lumina marelui său apostolat, suntem îndreptăţiţi să credem că Iaşii marilor cărturari din trecut vor fi fericiţi de a avea un ierarh a cărui ştiinţă nu este egalată de cât de smerenia sa creştină.

Gh. Lungulescu

MÂNDRIA MOLDOVEI [1]

Cu începutul anului şcolar în curs, Facultatea de Teologie din Bucureşti se despărţea de unul dintre cei mai de seamă profesori ai ei, care îi aduse prestigiul în ţară şi faimă înstrăinătate: era I. P. S. Irineu Mihălcescu.

Orânduirile învăţământului superior treceau, în rândurile emeriţilor, pe cel „care a fost prin excelenţă magistrul Facultăţii noastre" după cum scrie, cu profundă melancolie, marele scriitor şi poet d. Nichifor Crainic.

Evenimentul acesta a lăsat, în sufletele miilor de foşti elevi, urmele unei duioase despărţiri, la gândul ca Magistrul, după 35 de ani de slujire la altarul ştiinţei teologice, nu va mai avea putinţa să insufle doctrina ortodoxiei generaţiilor care se ridică. Magistrul de Apologetică şi Dogmatică reprezenta rarul exem-

1) Reprodus din ziarul „Prutul".

plar profesoral, care ştia să păstreze curat cristalul învăţăturii creştine, ferindu-l de aliajele insidioase ale unor pseudo-ştiinţe ce dau asalt, voit sau nevoit, Teologiei.

Ca omagiu, pentru titanica sa muncă ştiinţifică, pentru constanţa şi nobleţea caracterului, pentru smerita modestie şi, mai ales, pentru dragostea cu care profesorul Ioan Mihălcescu îşi apropia ucenicii, doi dintre foştii elevi, Nichifor Crainic şi Emilian Vasilescu, au tipărit un volum intitulat: „Irineu Mihălcescu, omul şi opera". Primul conturează — aşa cum ştie directorul „Gândirii" să mânuiască condeiul — puternica personalitate a Magistrului, iar secundul redă, pe scurt, vasta biblografie a lucrărilor fostului decan al Teologiei bucureştene. Fapta prestată de cei doi autori se ridică la prestigiul operelor similare din străinătate. Am remarcat apariţia acestui volum, care n'a urmărit trâmbiţarea unor osanale vane, ci o pioasă recunoştinţă pentru un lucru din plin săvârşit. Momentul acesta hotărniceşte lanul unei concepţii, pe perspectiva căreia se poate profila o adevărată personalitate. S'a început, deci, a se curăţi nefasta lucrare a diverşilor scribi, agramaţi şi năimiţi, ce scoteau peste noapte, în ogorul bisericesc, piscuri ce niciodată nu puteau fi văzute, de vreme ce nici nu existau.

Dar una este încheierea carierei didactice a magistrului Irineu Mihălcescu şi cu totul altceva este suirea Arhiereului Irineu Mihălcescu pe scaunul lui Veniamin Costache. Dacă profesoratul aparţine lotului de personală străduinţă, care îţi dă imbold să urci scara până la cei mai de sus fuscei, nu tot aşa stă lucrul cu arhieria. Cu atât mai mult cea hărăzită actualului Chiriarh al Moldovei. Aici a lucrat mâna cea nevăzută a lui Dumnezeu, care împărtăşeşte harul după criterii nepătrunse (non meritis redditur, sed gratis datur, după cum spune fericitul Augustin). Căci dacă n'ar fi fost voia lui Dumnezeu, actualul Ierarh al Moldovei rămânea simplu laic, cum a profesat la catedră până în anul 1923, sau nu depăşea graniţele orânduite de Taina Preoţiei, aşa cum s'a întâmplat la 12 Noembrie 1936, când a fost hirotonit Arhereu. Este un lucru arhicunoscut, că profesorul Ioa Mihălcescu s'a sustras, cu o discretă ţinută, dela toate îmbierile ce răscoleşte superbia omenească. Deci nici Arheria n'a râvnit-o cu sete, fiind convins că această treaptă se păşeşte cu frică şi cu cutremur. Dar, când s'a hotărât de Providenţă, el a primit-o cu

adâncă smerenie. Spre marea bucurie a întregii Biserici Ortodoxe Române.

— Cu câteva săptămâni înainte de 29 Noembrie a. c., Iaşii se întrebau cine le va fi Păstorul? Cine va fi acela care să continuie măreaţa operă de înălţarea Bisericii, dusă cu atâta râvnă şi înţelepciune de fostul Chiriarh I. P. S. Nicodim, actualul Patriarh?

Circulau o serie de nume, cunoscute dealtfel, dar la care se căuta, de admiratori sau interesaţi, să le umfle valoarea. Vechile procedee electorale îşi încercau, tainic, metodele. Se pusese în circulaţie orgoliosul atribut: „moldovenism". De sigur, că e patetic şi demn să ţii la provincia în care legăturile de sânge şi cultură se afundă până'n cele mai adânci straturi ale istoriei. Dar când această haină orgolioasă nu se potrivea pe niciuna din persoanele doritoare a ocupa vacanţa mitropolitană, fie ele şi cu rădăcini veritabile, se putea oare accepta pe oricine, numai ca să fie satisfăcută o ambiţie deşartă?!

Dacă la ocuparea unor catedre universitare „moldovenismul" a căzut în faţa pregătirii, cu cât mai vârtos trebuia să cadă înaintea scaunului chiriarhal! In Biserică circulaţia valorilor nu trebue să cunoască graniţe, aşa cum pe vremuri antiohienii ocupau scaunele patriarhale din Constantinopol, sau cum moldoveanul Ierarh Nicodim Munteanu a fost înălţat pe scaunul patriarhal din Bucureşti. Valoarea omului întâiu şi hăt în urmă originea. Ceiace s'a întâmplat, prin vrerea Domnului, şi cu alegerea dela Iaşi, în persoana I. P. S. Irineu. Atât cât cunosc viaţa bisericească, nu cred că există o altă persoană arhierească, care să se bucure de o unanimă preţuire, ca actualul Mitropolit al Moldovei.

Blând din fire, manierat prin cultura înnaltă, paşnic din convingere creştină şi prin nume, (Irineu=Paşnic) autoritar prin ştiinţă, ponderat prin vârsta argintie, înţelegător al vieţii familiare, ca unul ce a trăit subt povoara greutăţilor casnice, I. P. S. Irineu se confundă cu atmosfera domoală şi meditativă a Moldovei. In fibrele sufletului său sălăşluieşte un cald şi luminat naţionalism, aşa cum au dat dovadă conducătorii spirituali şi intelectuali ai Cetăţii Iaşilor, întotdeauna.

Nici un ierarh nu se poate mândri cu atât de mulţi şi valoroşi ucenici, cu I. P. S. Irineu. Astfel dintre membrii Sf. Sinod mulţi sunt dintre foştii săi elevi, printre care se enumeră:

mitropoliții Visarion și Nifon, episcopii Gherontie al Tomisului, Grigore al Argeșului, Tit Simedrea al Hotinuiui, Efrem al Chișinăului etc. Corpul profesoral al Facultății de Teologie din București, cu excepția titularului dela Drept Canonic, este alcătuit numai din foștii lui ucenici.

Cât privește Facultatea de Teologie din Chișinău al cărei întemeietor și prim decan a fost, are ca dascali, din cei mai distinși, tot pe foștii elevi ai actualului Mitropolit al Moldovei. Astfel enumărăm pe: preoți frații Cicerone și Valeriu Iordăchescu, Ioan Gh Savin, V Radu, Const. Tomescu, T. Bulat, Popescu Prahova, toți cunoscuți prin activitatea lor universitară. Deasemeni Facultatea de Drept din Iași se mândrește cu profesori, ce au fost în tinerețiia lor discipoli ai Magistrului Mihălcescu, ca: Ștefan Berechet, Nicolae Buzea și Ilie Popescu-Spineni.

Cât privește clerul din eparhie mai mult de jumătate i-au fost elevi, iar restul au învățat adâncurile teologiei din cursurile și manualele lui. Deci, iată cum, I. P. S. Mitropolit Irineu vine să păstorească Moldova în mijlocul fiilor săi duhovnicești, instruiți în ale ortodoxiei prin munca sa continuă, timp de 35 de ani. S'ar părea din cele amintite, că I. P. S. Irineu este cunoscut numai de cler. E o gravă eroare! Să se cerceteze în școlile primare, școlile secundare, comerciale, industriale, normale și seminarii și se va constata, că cele mai de seamă manuale de Religie, de pe care învață tineretul, sunt alcătuite de simțul pedagogic luminat și pana meșteră, caracteristici recunoscute ale Magistrului I. Mihălcescu.

Intr'un cuvânt toată pătura cultă a Moldovei și a țării întregi, este luminată în ale credinții religioase pe drumurile deschise de profesorul I. Mihălcescu, fie direct de el, fie de ucenicii săi.

Mândria Moldovei crește și mai mult la gândul că, străinătatea cunoaște puține nume de erudiți români, în ale Teologiei, iar cel mai sonor este tot I. Mihălcescu, alături de care stau profesorii Țancoff, Alivizatos, Balanos, Papadopulos, Mitropolitul sârb Irineu al Novisadului, ș. a. din celelalte țări ortodoxe.

In concluzie se poate afirma, cu deplină convingere: Moldova a căpătat un Chiriarh profund cunoscător al doctrinei Ortodoxiei, creator de metode științifice în Filosofia și Istoria Reli-

giunilor, educator al multor generaţii de studenţi şi înflăcărat susţinător al preoţimii de mir.

A părăsit scaunul lui Veniamin, un mare cărturar reprezentant al curentului paisian, chemat la scaunul patriarhal: acesta a fost I. P. S. Nicodim Munteanu. Urmează acum, în loc, un mare cărturar, în înţelesul ştiinţific al cuvântului: acesta este I. P. S. Irineu Mihălcescu.

Iaşii, Cetatea Culturii, şi întreaga Moldovă se mândresc că Pronia Cerească are grijă să se păstreze continuitate în îmbogăţirea patrimoniului spiritual.

Recunoştinţă I. P. S. Patriarh Nicodim pentru tot ce a făcut pentru Moldova; devotament şi ascultare I. P. S. Mitropolit Irineu Mihălcescu spre a-şi îndeplini misiunea de mare Ierarh al Ortodoxiei.

Val Stâncă

Bine aţi venit I. P. S. Stăpâne [1]

Tronul Mitropolitan al Moldovei se bucură văzând înscăunarea cărturarului cu minte pătrunzătoare în tainele creştinătăţei.

Poporul dreptcredincios se mângâe întru împlinirea nădejdilor lui, că acest tron, glorificat în veacuri de figuri măreţe şi sfinte, primeşte acum pe I. P. S. Voastră, care 35 ani aţi făcut cinstea Universităţii din Capitală.

Făgăduinţa I. P. S. Voastre în cuvântarea program ce aţi desfăşurat în faţa Tronului că: Veţi pune cârja mitropolitană în slujba celor mulţi şi apăsaţi de nevoi, sărăcie şi întunerec, a aprins lumini în ochii tuturor necăjiţilor din capitala Moldovei.

In tradiţia poporului muncitor din Iaşi se păstrează până azi amintirea marilor Ierarhi din trecut care le-au patronat breslele.

Acest popor sărac, asemănându-se unei turme fără păstor, vă aşteaptă să luaţi sub oblăduitoarea păstorire a I. P. S. Voastre, să l apăraţi, să-l îndrumaţi.

In aceiaşi cuvântare-program aţi pomenit de mitropolitul Dosoftei al Moldovei „ctitorul poeziei româneşti".

1) Reprodus din ziarul „Prutul".

Urmele acelui mare mitropolit stihuitor stăruiesc până în ziua de azi în fosta capitala a Moldovei.

Stau în părăsire şi în înstrăinare acele urme; inimi doritoare de bine aşteaptă Conducătorul nu numai luminat, ci şi însufleţit de reaprinderea candelelor trecutului, ca să dea strălucire prezentului, integrându l în strămoşarea tradiţiei edificatoare.

Cu aceste gânduri Sfinţite Stăpâne poporul celei de a doua capitală a României, însufleţiţi de simţiri de supunere duhovnicească vă întâmpină. Şi dacă venirea I. P. S. Mitropolitul Nicodem pe tronul Mitropoliei Moldovei, scoborât din Sf. Mânăstire a Neamţului, a însemnat pentru oraşul nostru o reînviere a credinţei şi pietăţei, mărindu-se afluenţa închinătorilor la sf. moaşte, din catedrala mitropolitană, nădăjduim că înscăunarea Inalt Prea Sfinţiei Voastre va însemna o pronunţată înălţare spre culmile pietăţei şi trăirei credinţei strămoşeşti.

Intru împlinirea nădejdilor noastre religioase, Vă urăm Inalt Prea Sfinţite Stăpâne rodnică şi îndelungă arhipăstorie întru mulţi ani!

Preot C. Bogdan

Bine ai venit Stăpâne Sfinte

Odă închinată I. P. S. S. D. D. Dr. Irineu Mihălcescu Arhiepiscop şi Mitropolit al Moldovei şi Sucevei de: 17 Decembrie 1939.

Iaşii, vechea Capitală a Moldovei prea mărite,
Pământ sfânt, plin de altare şi de-atâtea urme sfinte
Prăsnueşte astăzi falnic cea mai mare sărbătoare
Din câte a avut Moldova sub prea strălucitul soare
Frumoasa Mitropolie a Moldovei şi Sucevei locaş îndumnezeit
Cu-ale ei măreţe turnuri, vechi cupole de aramă
Ce-au înfipte 'n a lor pepturi crucea Celui prea slăvit
Vesteşte azi pretutindeni zvon de mare prăsnuire şi de prea cinstită faimă.
. . . . . .
Clopotele bat într'una... lung..., duios..., răsunător
Spre sfinţita Catedrală curge 'n tihnă un alai strălucitor:
Patriarhul Ţării 'n frunte cu miniştri 'n jurul Său, generalii numa 'n fire
Căpetenii de oraşe, dregători fruntaşi în treburi, comandanţii de oştire,
Preoţi mulţi cu multe ranguri, protopopi de Eparhie, călugări şi călugăriţe de prin sfinte monastiri
Mulţi din ei albiţi de vreme, de munca duhovnicească şi lungile lor privigheri
Stariţe de toată vrâsta; stareţi ageri şi bătrâni ce conduc sfintele cete de monahi şi monahii

Profesori de toată mâna, de aşijderi profesoare, dascăli tineri, dăscăliţe
Comandanţi şi comandante de străjeri şi strejerite, de arcaşi şi arcaşiţe
Premilitarii cei viteji, vestiţi azi în toată Ţara de marea lor hărnicie
Moşnegi, femei şi copile, plini de suflet şi credinţă şi de multă voioşie
Curg într'una, curg mereu... în şiraguri nesfârşite spre sfânta Metropolie.

. . . . . .

In pragul sfântului locaş apar dosiţi de penumbra prea frumoaselor vitralii
Inalţii Ierarhi de pe vremuri, şi fruntaşi între fruntaşi: Iosif cel din Muşateni,
Varlaam Mitropolit şi poetul Dosoftei
Iată şi Veniamin Costache neobositul cărturar şi cel mai de frunte ctitor al sfinţi-
tului locaş
Urmat şi de Iosif Nania, făcătorul de cântări, tată al celor nevoiaşi şi de-aşijderi
ctitor iarăş.

. . . . . .

Cei doi prea Inalţi păstori Nicodim prea fericitul şi slăvitul Irineu
In mersul lor înainte cad pe gânduri 'nfiorate căci simţesc adânc privirea proslăviţi-
lor Ierarhi
Şi-şi şoptesc în a lor cuget: „pomeneşte-I Doamne pe ai noştri înaintaşi“ !
Şi apoi smeriţi, cucernici, pornesc vrednici înainte şi intrând în sfânt altarul Domnu-
lui slăvit se 'nchină
Cel ce este pretutindeni, stăpân peste toată firea şi lumină din lumină.
Şi 'n cădere cu tămâe binecuvântând alaiul, Ei în scaune s'aşează
Căci astăzi poruncit-a Vodă, minunatul nostru Rege,
Ca Irineu, strălucitul cărturar să fie de istov înscăunat după datini, după lege.

. . . . . .

Bine-ai venit Stăpâne Sfinte în mărire şi cinstire printre noi smeriţii clerici
Să ne fii de-acum dreptarul şi prea dulcele Părinte pentru toţi şi mari şi mici
Prea slăvitul nostru Tată; Domn al tuturor şi toate şi al Lumei sfânt Stăpân
Să Te binecuvinteze cu înţelepciune multă, sănătate 'n toată clipa şi în toate chibzuit
Luceafăr printre Luceferi să fii pentru toată Lumea în tot sfântul Răsărit.

De preot C. DINESCU
Bis. Nicoriţă—Iaşi

Profesorul celor 35 de generaţii

OMNIA MECUM PORTO...

In toamna anului 1939, când Facultatea de Teologie a Universităţii din Bucureşti regreta, printr'un act de pioasă sărbătorire, trecerea la pensie a *profesorului Arhiereu Irineu Mihălcescu*, Congresul Naţional Bisericesc trimitea, prin votul său, pe scaunul de Arhiepiscop al Iaşilor şi Mitropolit al Moldovei şi Sucevei, pe emeritul profesor.

Toiagul de Arhipăstor al Moldovei a fost purtat cu vrednicie de mulţi ierarhi cari au lăsat urme trainice pe crestele înălbite ale istoriei poporului nostru din sus de Milcov.

N'a şezut, însă, niciodată pe scaunul arhipăstoresc al Moldovei, dealungul celor şase veacuri de existenţă a acestei mitropolii, un ierarh de o valoare intelectuală şi de o erudiţie mai vastă, ca actualul Mitropolit al Moldovei.

N'o spunem aceasta noi cei ce i am fost cândva ucenici, sau cari fiind sub oblăduirea toiagului I. P. S. Sale, am fi, poate, într'un greşit înţeles al situaţiunii, ţinuţi s'o spunem.

Ci valoarea Mitropolitului nostru o mărturisesc străinii (mai curând decât noi), o mărturisesc reprezentanţii cei mai autentici ai teologiei apusene, o mărturiseşte Facultatea de Teologie din Capitala ţării, care de 35 de ani şi-a identificat fiinţa sa cu aceia a profesorului I. Mihălcescu. O mărturiseşte scrisul religios de o jumătate de veac încoace, din ţara noastră, care s'a rezemat puternic pe condeiul preotului profesor în toate ramurile teologiei şi în toate problemele religioase ce interesau, direct sau indirect, biserica noastră, o mărturisesc, în fine, toţi cei cari trecând prin şcoalele secundare ale statului au învăţat credinţa străbună din manualele, cu multe calităţi, alcătuite de cel ce păstoreşte azi Moldova.

Din acest punct de vedere, al prestigiului ştiinţific, putem mărturisi, fără putinţă de a fi desminţiţi că Biserica românească a cunoscut, în istoria ei, un singur ierarh în stare să se măsoare cu ierarhii de sacră şi vastă erudiţie din veacurile apuse ale perioadei ecumenice: *I. P. S. Sa Irineu Mitropolitul Moldovei.*

Pentru cei ce-am trecut prin Facultatea de Teologie din Bucureşti despre cari a amintit I. P. S. Sa în cuvântarea rostită în faţa Suveranului cu prilejul învestirii, rămâne în mintea noastră imaginea copleşitoare a *profesoralui* deopotrivă de erudit şi pedagog.

Majoritatea fiilor acestor generaţii l-am cunoscut numai în această latură a vieţii şi activităţii sale: catedra şi opera sa ştiinţifică.

Dar aceasta ne-a fost deajuns ca să simţim fiorul ce-ţi stăpâneşte fiinţa când te afli în faţa unui mare om, cu o activitate într'adevăr prodigioasă.

Lecţiile sale zilnice nu se mărgineau numai la o expunere

a diferitelor sisteme de filosofia religiei, pe care le înfăţişa cu o limpezime cristalină ; dar ridicate pe planul critic, profesorul nostru de Apologetică le discuta în lumina cunoştinţelor şi metodei sale ştiinţifice proprii în Teologia Fundamentală, trecând prin ele cu ascuţişul cuvântului său înaripat, pentru a aşeza în loc, graţie argumentaţiei sale, dreapta învăţătură despre adevărul etern, revărsată din mintea celui mai savant teolog al Orientului, fie în ce priveşte *origina religiunii, teoria depravaţiunii şi amelioraţiunii*, sau *adevărul existenţei lui Dumnezeu.*

Autoritatea profesorului care culesese toată floarea teologiei şi filosofiei apusene se închega, astfel, din imensitatea cunoştinţelor, din expunerea lor clară şi din argumentaţia logică şi constrângătoare, în măsură să ţintuiască atenţia ascultătorilor săi.

Astfel ne-a fost dat de Dumnezeu, nouă, ascultătorilor unuia dintre cei mai savanţi studenţi ai lui A. Harnack, să auzim cele mai splendide dintre prelegerile ce s'au rostit vreodată de pe catedra unei facultăţi de teologie româneşti, care cuprindeau deopotrivă adâncimea de cugetare a savantului ca şi limpezimea verbului, căldura teologului şi preotului ca şi arta pedagogului creştin, care folosea toate ocaziile potrivite pentru a spori focul sacru al misiunii sacerdotale din sufletele studenţilor, al cărui ideal îl întruchipa.

Pentru cei ce l-am avut profesor, Mitropolitul Moldovei ne rămâne *profesor* în cea mai înaltă accepţiune a cuvântului. Căci nu ne părăseşte imaginea Sa din anii când stăteam la Internatul Teologic şi veneam la cursuri în B-dul Academiei. Aci, urcam, pe aripile viguroase ale cugetării Sale, cele mai impresionante înălţimi ale cerului creştin, unde n'a putut urca încă nimeni în teologia românească.

Această preocupare ştiinţifică a spiritului Său, o mărturiseşte însăşi I. P. Sa în cuvântul de mulţumire din ziua alegerii : «mă întristează şi mă îngrijorează teama că voiu fi urmărit şi mai departe de pedantismul ştiinţific inerent vieţii dăscăleşti...»

Lipsea doi ani dela catedră (1929—1931), plecat în Apus pentru împrospătarea cunoştinţelor şi pentru o serie de conferinţe la facultăţile protestante de teologie din Paris şi Strassbourg.

Facultatea noastră rămânea cu un gol ce nu-l umplea decât aprecierile tot mai elogioase ale presei creştine mondiale şi

conştiinţa că toate discuţiile ce se purtau în apusul romano-catolic sau protestant, pe teren religios, în special în câmpurile vaste ale filosofiei religiei şi confesiunilor creştine comparate, îl aveau în centru pe *profesorul preot I. Mihălcescu.*

Intors în ţară, colaboratorul dela *Revue des Deux Mondes* şi autorul valoroasei *La Théologie symbolique au point de vue de l'église ortodoxe orientale*, lăsa, în Apus, mărit prestigiul Bisericii noastre şi al învăţământului nostru religios, iar romano-catolicii aflase în persoana Păr. Mihălcescu pe teologul ortodox care pusese la punct toate deformările dogmei papistaşe.

Personalitatea marelui profesor, închegată pe coordonatele unei discipline interioare austere, a unor încordări intelectuale uriaşe, îl răpeau, suntem siguri, până şi sacrelor bucurii familiare, dacă magistrul facultăţii noastre nu şi-ar fi compensat aceste pierderi simţite în căminul din curtea bisericii Amza, cu dragostea, bunătatea şi purtarea de grijă pe care o arată totdeauna şi pretutindeni studenţilor săi.

Numai cei care n'au trăit viaţa studenţească nu pot simţi lipsurile şi asprimile vieţii de *cămin* şi *cantină.*

In vâltoarea necazurilor şi descurajării, o singură mângâiere răsărea la orizontul nădejdilor lor: Părintele Mihălcescu. Iar *părintele* Mihălcescu puuea la inimă suferinţa tinerească şi-i căuta deslegare şi cu zâmbetul care-i însenineză figura nu ştiu de câte ori pe ceas, aducea pace sufletelor învolburate de durere.

. . . . . .

Votul Congresului Naţional Bisericesc şi întărirea regală ni l-au trimis pe I. P. Sa Irineu pe scaunul mitropolitan dela Iaşi.

Ierarh cu orizonturi vaste de concepţie, cuprinzând în perspectiva conştiinţei atât năzuinţele ortodoxiei cât şi idealurile naţiei pe care o păstoreşte, I. P. S. Sa înscrie în istoria bisericii noastre un pontificat ce revendică strălucirea marilor ctitori ai ortodoxiei.

Deplinătatea darurilor intelectuale cu care a venit la Iaşi şi cele dobândite prin mijlocirea toiagului arhipăstoresc îşi doresc pământul în care vor să germineze. Nădăjduim să-l fi găsit în eparhia noastră.

Preot Const. Popescu
profesor secundar, Iaşi

Mitropolitul Moldovei [1)]

Pe scaunul mitropolitan al lui Dosoftei şi a lui Varlaam, al lui Veniamin Costachi şi al lui Iosif Naniescu, a fost înălţat nestorul teologiei româneşti, P. S. Irineu Mihălcescu.

P. S. Sa s'a născut la 24 Aprilie 1874 în Pătârlage (judeţul Buzău). A urmat Seminarul la Buzău şi la Bucureşti. A făcut studii teologice la Facultatea de Teologie din Bucureşti. In 1889 face licenţa în teologie cu o lucrare despre: „*Sinodul III ecumenic dela Efes*“ (431). Işi creiază renume bun în teologia românească printr'o lucrare premiată de Universitatea din Bucureşti „Istoria bisericii româneşti dela 1800 la 1850 şi a literaturii teologice din această epocă“. Tânărul licenţiat se îndreaptă spre universităţile germane. La Berlin urmează cursurile profesorilor: Paulsen, Simmel, Dessoir, Vierkand, etc. La Leipzig studiază în special filosofia religiei. Urmează cursurile lui Wundt, Volkelt, Hoffmann, Weigand, etc. In 1903 îşi susţine teza de doctorat în filosofie despre: „*Expunerea şi critica filosofiei religiei după August Sabatier*“.

Inarmat — ca nimeni altul — cu făclia ştiinţei teologice şi cu erudiţia filosofică, e chemat la catedra de teologie sistematică dela Facultatea de Teologie din Bucureşti. Intreaga viaţă şi-a dedicat-o cercetărilor ştiinţifice. A ajuns să fie recunoscut şi în străinătate ca figura reprezentativă a teologiei ortodoxe. Studiile teologice publicate în: *Orientalia Christiania*, *Oriens Christianus*, *Échos d'Orient*, şi în alte colecţii occidentale catolice şi protestante, citează lucrările P. S. Irineu Mihălcescu drept exponente prin excelenţă ale ortodoxiei universale. Intr'o lucrare latinească recentă despre teologia dogmatică a Bisericii Răsăritene, scrisă de iezuitul J. Spacil, citează lucrările P. S. Mihălcescu, drept „dogmatici ale ortodoxiei“ şi îl numeşte „teologul orientului“. La fel îl găsim citat în: Krumbacher şi în toate tratatele de simbolică ale teologilor din Apus. Au renume mondial mai ales două opere: 1. Colecţia de cărţi simbolice ale Bisericii ortodoxe, publicate la Leipzig, în limba grecească (Thesauron thon

1) Reprodus din „Noua Gazetă de Vest“.

Orthodoxiei); 2. Teologia simbolică din punct de vedere ortodox, publicată în limba franceză.

Operile P. S. Irineu înalță teologia românească și îi creiază renume european. Spre a schița într'un foileton de ziar ce a scris P. S. Irineu, cred potrivit a împărți operele eruditului teolog în 6 părți.

1. Studii dogmatice:

P. S. Irineu a propus 3 decenii teologia dogmatică. Cursul de dogmatică nu s'a publicat în întregime, dar se poate găsi litografiat. S'a tipărit „*Dogma soteriologică*" (în 10 broșuri carî compactate formează un volum), a publicat numeroase studii dogmatice în revistele de specialitate și în *Studii Teologice* (revista de înaltă valoare științifică a Facultății de Teologie din București) și în *Biserica Ortodoxă Română*, (revista Sfântului Sinod).

2. Simbolică:

Erudiția dogmatică a creiat o știință nouă: simbolica sau știința comparată a confesiunilor creștine. P. S. Irineu a publicat în franțuzește și în românește un tratat de simbolică din punct de vedere ortodox. A publicat și în celebra revistă *Le Christianisme social*, un studiu despre „Biserica ortodoxă și viața spirituală". Ne-a dat numeroase studii de simbolică în revistele de specialitate din țară.

3. Apologetică:

Studiile filosofice i-au facilitat studiile de apologetică. A publicat un curs de apologetică, un studiu despre cosmogonii. S'a ocupat de problema raportului dintre filosofie și teologie, morală și metafizică, publicând diverse studii în revistele de specialitate. Aproape nu există problemă teologico—filosofică despre care să nu aibă studii și P. S. Irineu.

4. Istoria religiilor:

P. S. Irineu e primul profesor de istoria religiilor în lumea

ortodoxă. Facultăţile catolice şi protestante au creiat catedre de istoria religiilor, apreciind valoarea culturală a nouei disciplini teologice. P. S. Irineu a studiat cu pasiune evoluţia religioasă a omenirii, publicând o carte de istoria religiilor şi numeroase studii în: Biserica Ortodoxă Română, Revista Cursurilor şi a Conferinţelor, Convorbiri Literare, etc. A îmbogăţit patrimoniul culturii româneşti traducând câteva opere fundamentale: Epopeia lui Ghilghameş, Legea lui Manu, Imnele Rig Vedei, Bhagavad-Gita.

5. Manuale:

P. S. Irineu a publicat manuale de religie pentru şcoalele primare şi pentru toate categoriile de şcoli secundare (dela clasa I până la cea din urmă). De vre-o 2 decenii seriile de elevi şi-au făcut educaţia religioasă şi au desbătut în sălile lor de studii enormele probleme filosofico-teologice, pe marginea manualelor P. S. Irineu, alcătuite cu aparat ştiinţific şi în conformitate cu dezideratele pedagogice.

6. Teologia practică şi polemică:

Teologul n'a formulat numai teorii în lumea plină de farmec a cugetării metafizice, ci s'a coborât şi în arena de luptă. A combătut în mod savant atacurile îndreptate împotriva Bisericii. Pentru educaţia religioasă a poporului a editat cărţi scrise în limbaj popular. A editat cărţi rituale şi a tradus din literatura patristică, multe opere importante (Scrierile Părinţilor Apostolici, părţi alese din sf. Leon cel Mare, etc.).

Zilele trecute a apărut la Bucureşti o lucrare despre P. S. Irineu, scrisă de d l profesor universitar Nichifor Crainic şi urmată de bibliografia lucrărilor P. S. Irineu, alcătuită de d-l Emilian Vasilescu, asistent universitar. Bibliografia are 514 titluri, ceiace dovedeşte mai mult decât orice, munca ştiinţifică a marelui Mitropolit al Moldovei.

Pe lângă erudiţie, P. S. Irineu se impune şi printr'un stil de viaţă sobru. Savantul profesor universitar era în adevăr preot în accepţia înaltă a cuvântului.

Chemarea marelui teolog la înalta demnitate de Mitropoli

al Moldovei, a doua demnitate în Biserica Românească (imediat după Preafericitul Patriarh Nicodim).

In ziua în care reprezentanţii clerului şi ai mirenilor, au ales pe P. S. Irineu, s'a împlinit desigur voinţa ascunsă a Celui Atotputernic de a da centrului cultural al Moldovei, un ierarh de renume european.

Diacon Iosif E. Naghiu

Epoca de aur

Astfel poate fi întitulată durata de vreme începând cu Ianuarie 1935 şi pe care ne rugăm Domnului Dumnezeu să o prelungească până în depărtarea nepătrunsă a viitorului. Dela această dată, Biserica Moldovei păşeşte pe calea propăşirii şi a realizărilor, dirijată de cea mai proeminentă figură a Ierarhilor actuali, I. P. S. Patriarhul Nicodim. In adevăr, operele înfăptuite din 1935 până în 1939, când Mitropolitul Nicodim a plecat să ilustreze scaunul patriarhal dela Bucureşti, întrec cu mult chiar aşteptările cele mai optimiste, iar opera culturală a continuatorului lui Varlaan, Dosoftei şî Veniamin, face din Iaşul tradiţiilor şi al unirii, centrul luminos al ortodoxismului cărturăresc. Moldovenii au avut cu drept cuvânt motiv de fală bine meritată, iar preoţii Eparhiei au muncit fiecare în colţişorul lor cu multă osârdie, ştiind că acolo la centru, şeful lor munceşte cât ei toţi la un loc.

Şi iată că vine timpul când arhipăstorul nostru este chemat să vredniceaască Patriarhia Română. Sufletele noastre au prins a înălţa rugi ferbinţi către Dumnezeul îndurărilor ca timpul celor aproape patru ani de strălucire, să fie doar începutul unei ere de înflorire bisericească pe aceste meleaguri de atâtea ori sfinte şi sfinţite. Ca urmaşul marelui Mitropolit cărturar să fie tot atât de scump nouă, cât ne-a fost Părintele de până acum şi Bunul Dumnezeu s'a îndurat de noi şi ne-a ascultat ruga. Ba am putea spune, că ne-a ascultat şi ne-a dăruit mai mult decât eram noi vrednici să primim.

Dacă credincioşii cei din rândul mirenilor şi mai ales al sătenilor nu l-au cunoscut aşa de bine pe Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Irineu Mihălcescu, apoi nu este preot şi laic cărturar,

dare să nu ştie ce înseamnă pentru ortodoxia noastră întreagă strălucitul nostru profesor de ieri, Părintele nostru spiritual de azi. In persoana Inalt Prea Sfinţiei Sale se îmbină în chip desăvârşit ştiinţa cea mai profundă, cu credinţa cea mai înaltă, blândeţea Mântuitorului, zelul sf. apostol Pavel, strălucirea Ierarhilor din secolul de aur a Bisericii lui Hristos. Noi, cari ne-am adăpat atât de îmbelşugat din isvorul puternic şi cristalin al cunoştinţelor şi virtuţilor Profesorului nostru, nu suntem vrednici să mulţumim Iubitorului de oameni Dumnezeu, pentru darul mai pre sus de închipuire, pe cari ni l-a făcut, ca bucuria pe care am simţit-o în anii de studenţie la Facultatea de Teologie din Bucureşti, să ni se perpetueze cât mai mult în anii ce vor urma. Câţi din preoţii acestei de Dumnezeu păzite Eparhii, nu au binecuvântat ceasurile când iubitul nostru Profesor ne purta pe cărările înflorite şi pline de farmecul explicaţiei sale, ale Dogmaticei, Simbolicei, Apologeticei şi Istoriei Religiunilor! Câţi dintre noi, nu eram fericiţi să putem rupe cât de puţin din preţiosul timp al Magistrului nostru, pentruca din convorbirea cu dânsul să putem căpăta puteri noi şi avânturi nebănuite, ca altădată Nicodim sinedriotul şi Samarineanca sihemita, în convorbirile cu Stăpânul lumii, Hristos! Cari din studenţii de altădată ai Teologiei din Capitala Ţării, nu au trecute printre amintirile lor cele mai sfinte, ceasurile când Magistrul nostru, în calitate de Decan, ne asculta păsurile şi cu dragoste părintească, ne înlesnea plata taxelor de frequenţă sau de examene, însorind atâtea suflete înourate de grijile inerente zilelor de studenţie! Câţi din noi, n'am lucrat tezele de licenţă cu acea râvnă, pe care numai dragostea şi stima celei mai adânci şi mai curate ţi-o pot da, ştiind că teza îţi va fi citită şi apoi recomandată de cel care pentru noi era totul!

Cum deci să nu fie sufletul nostru inundat de fericirea fără seamăn, pe care o au fii când îşi revăd pe Părintele lor, ostaşii ce-şi văd pe comandantul lor, preoţii pe arhipăstorul lor?

Iată dece afirmam la început că timpul inaugurat de I. P. S. Patriarh Nicodim la Metropolia Moldovei şi Sucevei, se transformă în epocă de aur a Bisericii moldovene şi a celei româneşti în genere, prin învrednicirea celui de al doilea scaun vlădicesc din Ţară, cu persoana strălucită a I. P. Sfinţitului Mitropolitului nostru Irineu.

După ce am văzut că rugăciunile către Părintele luminilor

au căpătat împlinire pentru fericirea noastră a tuturora, mai avem o ultimă şi ferbinte rugăciune de înălţat: ca arhipăstoria sa, să fie cât se poate de îndelungată, pentru slava Domnului, Dumnezeului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos, a Tatălui Său Cel fără de început, a Prea Sfântului şi Bunului şi de viaţă făcătorului Duhului Său şi spre binele şi înflorirea Sfintei Biserici.

Diacon **Laurenţiu Gh. Popovici**

„Pe Preasfinţitul Arhiepiscopul şi Mitropolitul nostru Irineu".

Cu o emoţie adânc simţită s'a primit de către cei cari cunosc pe Preasfinţitul Irineu, vestea alegerii sale în scaunul de Mitropolit al Moldovei, şi aceasta pentru raţiuni mult mai înalte decât acelea ale unei cunoaşteri reciproce care poate nici nu există, căci Profesorul e greu să-şi cunoască toţi studenţii, cunoaştere care ar fi existat în alegerea altei persoane şi care pentru câţiva Prea Cucernici s'ar fi soldat foarte meritos.

Dumnezeu a vrut ca alegerea unui Mitropolit să se facă fără reclamă şi în interesul general.

Interesul câtorva, cari vor încerca cu discursuri măgulitoare să arate că au voit alegerea Preasfinţitului Irineu, rămâne pedepsit de Dumnezeu şi zeflemisit de oameni.

Inalt Preasfinţitul Irineu este personalitatea prin excelenţă; titanul despre care e foarte greu de vorbit; savantul ortodoxiei care şi-a ilustrat timp de 35 ani catedra cum numai el a ştiut s'o facă.

Acum, vine să-şi continue prelegerile în Eparhia Moldovei. Blândeţea şi bunătatea lui va captiva pe cei încredinţaţi lui. Inalt Preasfinţitul Irineu nu poate fi ca Mitropolit mai bun, mai drept decât ca profesor, ca decan.

Profesorul de eri va desvălui calităţile personalităţii sale dela o catedră mai înaltă. Vocea lui blândă şi emotivă va răsuna cu autoritatea necesară dacă lucrurile o vor cere-o; dreptatea nu se va certa cu bunătatea, conducerea se va face în spiritul nu-

A doua zi de Naşterea Domnului I. P. S. Mitropolit a asistat la Sf. Liturghie tot în Catedrală şi astfel credem că a fost satisfăcută pe deplin şi dorinţa sinceră şi curiozitatea credincioşilor de a vedea faţă către faţă pe înaltul lor Arhipăstor.

Ba cei mai mulţi i-au sărutat şi mâna, căci I. P. S. Sa a ţinut cu o răbdare de fier să le dea tuturor bucăţica de anaforă, până la cel din urmă.

A treia zi de Crăciun, I. P. S. Mitropolit Irineu se hotărăşte să facă un pas în afară de Catedrala şi curtea Mitropoliei. Şi a ales—credem că nu fără un oare care calcul—ca cea dintâi biserică vizitată din Iaşi să fie Biserica Sf. Ierarh Spiridon.

Biserica aceasta nu este una dintre cele mai vechi din Iaşi, ba din contra, este dintre cele mai nouă.

Dar de când a apărut ea ca simplă mânăstire săracă, cu o mică bolniţă împrejurul ei, această biserică a căpătat însemnătate, situându-se cu vremea a doua biserică din Iaşi după Catedrala Mitropoliei. Ba încă şi mai mult, am putea o numi, nu fără dreptate, a doua catedrală a Mitropoliei Moldovei, căci dacă la Mitropolie slujea aproape regulat Mitropolitul, la Biserica Sf. Spiridon slujea pe vremuri Vicarul Mitropoliei sau un alt Arhiereu, care fusese hirotonit şi numit special pentru a fi Stareţul şi conducătorul spiritual al Spiridoniei, nu numai ca biserică ci şi ca instituţie caritabilă.

Şi aşa s'a urmat până în zilele noastre. Lumea ştie şi azi că slujba se face de obicei cu sobor şi cu Vlădică, atât la Mitropolie cât şi la Spiridonie şi că strana şi corul bisericei celei mari, rivalizează cu a celeilalte mai mici din curtea spitalului. De aceea cine nu poate străbate la zile mari la Mitropolie, preferă Spiridonia, ca o biserică mai liniştită.

Parohie n'a avut biserica Sf. Spiridon niciodată, căci ea s'a transformat din biserica mânăstirei de altă dată, în simplă biserică de Spital. Populaţia ei parohială o formează deci numai bolnavii din Spitalul central şi personalul de serviciu ce locueşte în curtea spitalului.

Dar cu toate că bolnavii nu vin la biserică decât numai în timpul verii, totuşi biserica aceasta n'a fost niciodată goală în timpul duminicilor şi a sărbătorilor de peste an.

Va fi ştiut poate şi I. P. S. Sa a amintit în cuvântare şi o altă consideraţie de ordin personal.

„Investitura mea ca Mitropolit al Moldovei, a zis I. P. S., s'a făcut de către M. S. Regele la Bucureşti, în ziua de 12 Decembrie, când Biserica creştină serbează amintirea Sf. Ierarh Spiridon, patronul acestei biserici şi ocrotitorul bolnavilor din această parte a ţării. De aceea am socotit de datoria mea, că după ce m'am închinat în Catedrală la moaştele Sf, Paraschiva să vin să mă închin şi în această biserică".

Frumos gând şi frumoase cuvinte! Sfântul Ierarh Spiridon făcătorul de minuni, care a ajutat pe atâţea moldoveni cucernici din trecutul nostru, va ajuta şi pe noul Ierarh al Moldovei, ca păstoria I. P. S. Sale să însemne pentru viitor, una dintre cele mai luminoase pagini din istoria bisericii moldoveneşti.

De aceea şi pe noi—personalul bisericii—vestea coborârei I. P. S. Mitropolit în mijlocul nostru ne-a bucurat, dar ne-a şi îngrijorat puţin. Ne temeam că fiind a treia zi de Crăciun va fi lume puţină la biserică. Şi cum la noi nu-i parohie, nu puteam anunţa pe nimeni. Dar teama noastră s'a prefăcut în bucurie deplină, când am văzut că la ora 10, când am început Sf. Liturghie şi a sosit şi I. P. S. Irineu, biserica era aproape plină de lume; iar până la sfârşit biserica s'a umplut până la ultimul loc.

La intrarea bisericii, I. P. S. Mitropolit Irineu a fost întimpinat de către D-nii Epitropi ai Spiridoniei: Dr. I. Bălteanu, Dr. Gr. Popa şi C. R. Ghiulea şi D-l A. Frimu, directorul general al Epitropiei.

In biserică a fost primit de către preoţii şi diaconii îmbrăcaţi în o lájdii, care l-au îmbrăcat în mantie şi i-au prezentat Sf. Evanghelie şi Sf. Cruce pentru a le săruta.

Cu mantia şi cârja arhiereilor de pe vremuri, care au condus Spiridonia, I. P. S. Irineu s'a aşezat în strana arhierească, unde a stat până la sfârşitul Liturghiei.

A început oficierea Sf. Liturghii cu 5 preoţi şi şase diaconi. Noi rânduisem să fie ca şi alt sobor cu 7 diaconi, în cinstea Sf. Arhidiacon Ştefan şi a celor 6 împreună cu dânsul, care au fost aleşi să servească la mesele agape.

Dar unul dintre diaconii ce a promis că vine, a lipsit. Totuşi, serviciul divin a fost frumos şi impunător, încât însuşi I. P. S. Mitropolit a mulţumit personalului clerical şi corului la sfârşitul slujbei, de felul cum s'au comportat.

La vremea cheonicului, I. P. S. Mitropolit a ţinut credin-

cioşilor o predică admirabilă în care a arătat cu lux de amănunte care era viaţa primilor creştini din Ierusalim, pe vremea când a trăit şi a pătimit Sf. Arhidiacon Ştefan.

A analizat apoi cuvântarea pe care a ţinut-o Sf. Arhidiacon Ştefan în faţa judecătorilor săi şi a arătat în chip impresionant cum s'a produs condamnarea şi martirajul acestui sfânt, care capătă astfel şi denumirea de „cel dintâi mucenic al creştinătăţii".

Ca un adevărat profesor şi pedagog distins, I. P. S. Sa nu scapă din vedere să tragă concluziile cele mai logice şi să scoată învăţăturile cele mai potrivite pentru viaţa noastră de astăzi, din această primă pagină a martirologiei creştine.

In numele personalului bisericii, Păr. I. Solomei salută cu adânc respect venirea I. P. S. Mitropolit Irineu şi-i face o mică dare de samă de situaţia în care ne găsim astăzi.

In numele Epitropiei Sf. Spiridon, Dl. Dr. Bălteanu face o dare de seamă: arătând greutăţile prin c re a trecut această instituţie, mai ales după război, când Statul i-a expropiat moşiile şi apoi eforturile pe care le fac actualii epitropi de câţiva ani, pentru a echilibra bugetul şi a readuce astfel acest aşezământ de binefacere la situaţia înfloritoare pe care a avut-o în trecut.

In continuare D-sa arată că astăzi strădania epitropilor promite să fie încununată de succes deoarece le-a venit un ajutor preţios. Insuşi M. S. Regele Carol II a luat sub părinteasca Sa ocrotire acest sfânt aşezământ.

I. P. S. Mitropolit Irineu a răspuns atât Păr. Solomei, cât şi D-lui Dr. Bălteanu, arătând că e mulţumit de felul cum s'au prezentat clericii la slujbă ca şi de cor şi de tot personalul ajutător. Cunoaşte de mult această biserică şi a aflat de însemnătatea instituţiei ce s'a creat în jurul ei.

Atât biserica Sf. Spiridon, cât şi instituţia aceasta au un trecut glorios pentru Moldova. De aceea le va sprijini din toate puterile ca să poată aduce şi pentru viitor acelaş folos societăţii.

O instituţie prin excelenţă creştină, cum a fost aceasta, trebue păstrată şi mai departe tot ca atare.

Făcându se otpustul Sf. Liturghii, I. P. S. Mitropolit Irineu a împărţit anaforă la credincioşi şi apoi a intrat în Sf. altar, unde s'a desbrăcat de mantie.

Condus apoi de către d-nii Epitropi şi preoţii prezenţi, în cântecele corului, până la uşa bisericii, I. P. S. Sa a plecat la Mitropolie însoţit de către Păr. Valeriu Iordăchescu, profesor universitar şi de Păr. Dionisie Velea, Marele Eclesiarh al Catedralei mitropolitane.

Privind cu deplină mulţumire sufletească în urma plecărei I. P. S. Mitropolit, ne-am adus aminte de cuvintele svetelnei pe care le cântasem în ziua întâi de Crăciun: «Cercetatu-ne-ai pre noi de sus Mântuitorul nostru, Răsăritul Răsăriturilor»... Şi acum ecoul lor stăruia mai puternic în urechile noastre, numai că ele căpătau o mică modificare: Cercetatu-ne-ai pe noi de sus, Arhipăstorul nostru!

Diacon Ilie Gheorghiţă
Profesor.

Notele biografice ale I. P. S.
Mitropolit Irineu Mihălcescu

S'a născut în Comuna Pătârlagele din jud. Buzău, în ziua de 25 Aprilie, anul 1874, ca al şaptelea copil al Preotului Ioan Mihălcescu. Şcoala Primară a făcut-o în satul natal, după care a urmat două clase la Gimnaziul din Buzău, apoi Seminarul Central, absolvindu-l ca şef al promoţiei celei dintâi serii cu opt clase, în anul 1895. A frequentat Facultatea de Teologie din Bucureşti, şi a terminat-o la 30 Iunie 1889, obţinând titlul de licenţiat „magna cum laude", cu teza istorico-dogmatică: „Sinodul al III-lea Ecumenic din Efes". In acelaşi an Universitatea din Bucureşti i-a premiat o lucrare de Istoria Bisericii Române, rămasă în manuscris. Din clasa VIII-a, de Seminar şi în cei patru ani cât a urmat Facultatea a fost preparator de Limba Elină la Seminarul Central. La 1 Ianuarie 1900 era în Berlin pentru continuarea studiilor teologice şi pentru iniţierea în Filosofie, cu extrem de restrânse mijloace băneşti. A audiat în Berlin trei trimestre cursurile de Filosofie ale profesorilor: Paulsen, Dilthey, Stumpf, Lasson, Dessoir, Simmel şi Vierkand şi pe cele de teologie ale lui Harnack, Seeberg, Pfleiderer, Kaftan şi Delitzsch şi a trecut, cu mare succes

la sfârşit un examen din Teologia Confesională comparată la Profesorul Harnack (August 1901). In vacanţa următoare a scris, retras într'un sătuleţ de pe Ţărmul Mării Baltice (în Albeck) un tratat de Simbolică sau Teologie Confesională Comparată, tipărită în Bucureşti în anul 1902 şi tradus mai târziu (1931) în franţuzeşte.

Alte trei semestre a studiat mai departe Filosofia şi Teologia în Leipzig cu profesorii: Wundt, Heinze, Volkelt, Fricker, Barth, Lindner şi Hofmann şi Limba Română cu profesorul Weigand. In Noembrie 1903, şi-a susţinut teza de doctorat în Filosofie intitulată: „Darlegung und Kritik der Religions-philosophie Aug. Sabatier's", cercetată de profesorii Heinze, şi Wundt şi depus examenul oral la profesorii Heinze, Volkelt şi Fricker, în baza căruia a fost proclamat Doctor în Filosofie „summa cum laude". Teza de doctorat i-a fost tipărită de profesorul Ludwig Stein din Berna în colecţia: „Berner Studien zur Philosophie und ihrer Geschichte". In restul de 8 luni cât a mai rămas în Leipzig, după luarea doctoratului pentru a studia în biblioteci, a adunat din greceşte şi le-a însoţit de introduceri lămuritoare în limba germană: „Mărturisirile şi cele mai de seamă mărturii de credinţă ale Bisericii Ortodoxe". Lucrarea a fost tipărită de marea editură Hinriks din Leipzig, sub titlul grecesc de „Tezaurul Ortodoxiei" şi sub titlul german: «Die Bekenntnisse und die wichtigsten Glaubens-Zeugnisse der griechischorietalischen Kirche» (1903) cu prefaţă de profesorul Hauck.

Intors în ţară a fost numit profesor agregat de Teologia Dogmatică şi Simbolică la Facultatea de Teologie din Bucureşti (1904) pe temeiul lucrării de abilitare: „Raportul dintre Religiune şi Morală".

A mai publicat o serie de articole în domeniul Dogmaticei şi Simbolicii. După trei ani a fost numit profesor titular pe temeiul cursurilor făcute şi a lucrării: „Cosmogonia popoarelor din antichitate, Cosmogonia Biblică şi Cosmogonia ştiinţifică modernă" şi a altor lucrări de Apologetică. A ţinut 35 de ani cursuri de Dogmatică unită cu Simbolica şi de Teologie Fundamentală sau Apologetică împreună cu Filosofia Religiunii şi Istoria Religiunilor. A publicat studii şi lucrări din toate aceste discipline teologice şi filosofice şi în deosebi din Istoria Religiunilor, care i-a fost studiul de predilecţie, introdus de el cel dintâiu în programul unei Facultăţi de Teologie Ortodoxă. A publicat din acest

domeniu în traduceri, însoţit de note explicative: „Legea lui Manu", Epopeia lui Gilgameş", Bhagavad Ghita" şi are gata în manuscris: „Prem-Sagar" (Viaţa legendară a lui Crişna), „Rig-Veda", „Rauzat us Safa"—(Biblia Creştină în concepţia musulmană), şi o parte din „Zend Avesta". A colaborat mult timp la „Biserica Ortodoxă Română", revista oficială a Sf. Sinod, şi a întemeiat şi condus reviste teologice, ca „Revista Ortodoxă" şi „Duminica Ortodoxă" şi biblioteci, ca: Biblioteca de Istoria Religiunilor, Biblioteca Educativă şi Biblioteca Ştiinţifică Teologică. A compus manuale didactice de religie pentru şcoala primară, pentru toate felurile de şcoli secundare şi pentru seminarii. Una din lecţiile de deschidere a cursului său de Apologetică, intitulată „Cunoaşterea lui Dumnezeu din studiul naturii neînsufleţite" a fost tradusă şi tipărită în bulgăreşte, iar un Catehism al său a fost tradus în limba arabă şi se traduce acum în ungureşte. A tradus şi publicat studii de popularizare a ştiinţei, ca: „Dumnezeu în natură", şi „Urania" ale lui Camille Flammarion şi „Minunea" de Bettex. A luat parte, ca reprezentant al Bisericii Române, la diferite congrese (Cambridge, Praga, Atena, Sofia) ale „Alianţei universale pentru pacificarea lumii prin Biserică" şi a conferenţiat în timpul unui concediu de studii (1929—1931) la Facultatea de Teologie protestantă din Paris şi la cea din Strasbourg.

Universitatea din Atena i-a conferit titlul de „doctor honoris causa" cu prilejul serbării centenarului ei (1936) când a mai conferit acelaşi titlu dintre Români numai răposatului neurolog profesorul Gh. Marinescu şi profesorului bizantinolog N. Bănescu. Guvernul jugoslav i-a conferit, după propunerea profesorilor teologi din Belgrad şi a Patriarhului Varnava, „Ordinul Sf. Sava", iar guvernul polonez, deasemeni după propunerea profesorilor teologi şi a Metropolitului Dionisie al Varşoviei, care este şi decanul Facultăţii de Teologie Ortodoxă din Varşovia, i-a conferit „Ordinul Sfântului Stanislas".

A înfiinţat teatrul religios şi căminul studenţilor monahi din mânăstirea Antim din Bucureşti, şi a iniţiat şi prezidat congresele tuturor referenţilor culturali din Biserica Ortodoxă Română.

A fost pensionat dela catedră cu începere dela 1 Octomvrie a. c. Posturi politice n'a ocupat decât câteva săptămâni pe cel de Secretar General al Ministerului Instrucţiunii şi

Cultelor, după decesul profesorului C. Giurescu, în 1918, când era ministru al acestui departament d-l profesor Simion Mehedinți.

Până la vârsta de aproape cincizeci de ani a fost civil, apoi (1923) a fost hirotonit și numit preot paroh al Bisericii Amza din București.

La 12 Noemvrie 1936 a fost hirotonit Arhiereu-Vicar al Patriarhiei Române. După 2 ani (14 Noemvrie 1938) a fost numit Episcop-Locotenent al Eparhiei Râmnicului Noul Severin. După 1 an (8 Noemvrie 1939) a fost ridicat la rangul de Arhiepiscop-Locotenent al Craiovei și Locotenent de Mitropolit al Olteniei, iar la câteva săptămâni după aceasta (29 Noemvrie 1939) a fost ales Mitropolit al Moldovei și Sucevei.

TABLOU

de posturile de cântăreți vacante în eparhia Mitropoliei Moldovei

Nr. crt.	PAROHIA	JUDEȚUL	Nr. Post. vacante	DÂTA VACANTĂRII
1	Dăngeni	Botoșani	1	1 Aprilie 1939
2	Buzeni	„	1	1 Septembrie „
3	Cucorăni	„	1	1 Octombrie „
4	Ruset din Botoșani	„	1	1 „ „
5	Prelipca	„	1	15 Aprilie „
6	Ivancăuți	Dorohoi	1	1 Aprilie „
7	Manoleasa	Dorohoi	1	1 Aprilie „
8	Păltiniș	„	1	1 Octombrie „
9	Șendriceni-Gherghel	„	1	1 „ „
10	Căciulești II	Neamț	1	1 Aprilie „
11	Negrești I	„	1	1 „ „
12	Bodeștii de sus	„	1	1 Noembrie „
13	Rediu	„	1	1 Decembrie „
14	Spineni	Iași	1	1 „ „
15	Mânzătești	„	1	1 Noembrie „
16	Liteni	Baia	1	1 Mai „
17	Bărăști	„	1	1 August „
18	Sireței	„	1	1 „ „

Parohii vacante

Parohia Bârgăoani din județul Neamț, vacantă dela 13 Decembrie 1939, în urma decesului parohului titular preotul Ioan Teofănescu.

Parohia se compune din 2 sate: Bârgăoani și Certieni cu un total de 700 capi familii.

Are 2 biserici. Nu este casă parohială.

Sesia bisericei este de 12 hectare.

B.M.M.B. 2006-2007